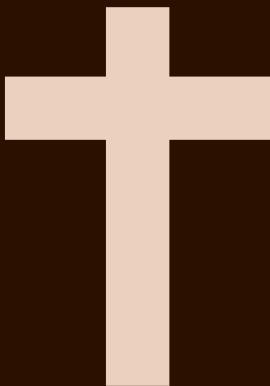

Yosë nanamën

New Testament in Chayahuita (PE:cbt:Chayahuita)

Yosë nanamën New Testament in Chayahuita (PE:cbt:Chayahuita)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chayahuita

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chayahuita

cbt

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chayahuita

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

2b907844-bec1-5cc7-a0e4-401d867c40e7

Contents

Mateo	1
Marcos	96
Lucas	149
Juan	239
Hechos	302
Romanos	383
1 Corintios	420
2 Corintios	458
Gálatas	483
Efesios	498
Filipenses	513
Colosenses	524
1 Tesalonicenses	534
2 Tesalonicenses	542
1 Timoteo	547
2 Timoteo	558
Tito	566
Filemón	571
Hebreos	573
Santiago	604
1 Pedro	615
2 Pedro	627
1 Juan	635
2 Juan	645
3 Juan	647
Judas	649
Apocalipsis	653

Matio ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Quisocristo shimashonënpita
(Lucas 3.23-38)

¹ Quisocristo nanamën sha'huitaranquëma'. Inaso' Yosë hui'nin. Iráca quëran huarë' Yosë yonquirin ina a'paimacaso marë'. Tapico chachin Quisocristo shimashonën. Apraan-conta' shimashonën chachin. Ya'ipi shimashonënpita iráca ya'huëpiso' sha'huichinquëma', nitotoco'.

² Iráca Apraan hui'nahuanpachina, Isaco itopi. Ina quëran Isaconta' hui'nahuanpachina, Cacopo itopi. Cacoposo' na'a hui'ninpita ya'huëtërin. A'naso' Cota itopi. ³ Cotanta' hui'nahuanpachina, Parisë, Saro, inapita itopi. Tamara hua'huinpita inahuaso'. Ina quëran Parisë hui'nahuanpachina, Isromo itopi. Inanta' hui'nin ya'huëtouachina, Aramo itopi. ⁴ Aramonta' hui'nahuanpachina, Aminatapo itopi. Ina hui'nin Nasono itopi. Nasononta' hui'nahuanpachina, Sarëmon itopi. ⁵ Sarëmon yasa'apachina, Nacapa manin. Hui'nin ya'huëtouachina, Pooso itopi. Poososo' Rota macaton, hui'nahuanin. Opito itopi. Opitonta' hui'nahuanpachina, Quisi itopi. ⁶ Quisinta' hui'nahuanpachina, Tapi itopi. Inaso' copirno ya'conin. Ina quëran Oriasëco' sa'in masahuaton, hui'nahuanin. Saromon itopi.

⁷ Saromon hui'nin Nopoamo itopi. Ina hui'nin Apiasë itopi. Apiasënta' hui'nahuanpachina, Asa itopi. ⁸ Asa hui'nin Cosahuato itopi. Cosahuatonta' hui'nahuanpachina, Coramo itopi. Ina hui'nin Osiasë itopi. ⁹ Osiasënta' hui'nahuanpachina, Cotamo itopi. Ina hui'nin Acaso itopi. Acasonta' hui'nahuanpachina, Isiquiasë itopi. ¹⁰ Ina hui'nin Manasisë itopi. Inanta' hui'nahuanpachina, Amon itopi. Amon hui'nin Cosiasë itopi. ¹¹ Ina hui'nin Quiconiasë itopi. Iinpitanta' ya'huërin. Naporo' cotioro'saso', inimicoro'sari Papironia quëran huëcatona', canaipi. Minsërahuatona', napopinchin ya'huëpi'pa' quëpapi asacatacaiso marë'.

¹² Ina piquëran Quiconiasë hui'nahuanpachina, Saratiri itopi. Ina hui'nin Soropapiri itopi. ¹³ Inanta' hui'nahuanpachina, Apioto itopi. Apioto hui'nin Iriaquimo itopi. Ina hui'nin Asoro itopi. ¹⁴ Asoronta' hui'nahuanpachina, Satoco itopi. Satoco hui'nin Aquimo itopi. Ina hui'nin Irioto itopi. ¹⁵ Iriotonta' hui'nahuanpachina, Iriasaro itopi. Iriasaro hui'nin

Matan itopi. Ina hui'nin Cacopo itopi. ¹⁶ Cacoponta' hui'nahuanpachina, Cosi itopi. Cosi yasa'apachina, Maria manin. Ina hua'huinso' Quisoso, Cristo itopiso'.

¹⁷ Nani Quisocristo shimashonënpita sha'huitëranquëma'. Apraan quëran Tapi copirno ya'conaquë huarë' shonca catapini shimashonënpita ya'huëtërin. Ina quëran Papironi-aquë quëpai huarë' shonca catapini shimashonënpita ninshitantaranquëma'. Ina quëran Quisocristo nasitaquë huarë', shonca catapini chachin shimashonënpita ninshitantaranquëma huachi.

Quisocristo nasitërinso'
(*Lucas 2.1-7*)

¹⁸ Apira Quisocristo nasitërinso' sha'huichinquëma', nitotoco'. Naporo tahuëri'sa' Cosiso', nani Maria nontërin macacaso marë'. Napoaponahuë' co'huara mashatërasohuë', Ispirito Santo nohuanton inaora cayorin. ¹⁹ Cosi nitotahuaton, pa'yanin. Noya quëmapi ni'ton, yonquiarin. “¿Ma'cha onpo'iya? Maria nani hua'hua ma'patërin. Co maca'huaso' ya'huërinhuë'. Co piyapi'sa' sha'huitarahuë', Maria tapanpachin. Coisëichin sha'huitahuato, co masarahuë',” ta'ton, yonquirárin. ²⁰ Huë'ëso', Yosë anquëninëni ya'notimarin nontacaso marë'.

—Tashita Cosi. Carinquën nohuitëranquën. Quëmaso' Tapico' shinquën. Pi'pian sha'huitaponquën o'marahuë. Maria noya maquë'. Co quëmapiri së'huarinhuë'. Ispirito Santo nohuanton, inaora cayorin. Napoaton noya maquë'. ²¹ Huaicaso' nanihuachin, quëmapia'huaya nasitapon. Nasitohuachin, Quisoso itëquë'. Piyapinënpita oshanëna' inquitaton, nicha'ësarín ni'ton, ina nininën acotëquë', itërin anquëniri. Itahuaton, panantarin huachi.

²² Iráca Yosë nohuanton, pënëntona'pi ninorin. Ninoton, Yosë quiricanënpquë chachin ninshitërin:

²³ “A'na tahuëri nanon inaora cayoapon.

Co quëmapiri së'huapirinhuë', napoapon.

Quëmapia'huaya huaihuachin, Imanino itapi,” tënin.

Yosë chachin o'maton, yacaparinpoa', tapon naporin. Ina pochin nasitimahuachina, iráca ninopiso' nanirin huachi.

²⁴ Cosiso' capayatahuaton, Siniro anquëninën natëton, Maria manin huachi. ²⁵ Macaponahuë', co ichihuë'ërinhuë'. Hua'huin nasitërin piquëran huarë' ichihuë'ërin. Quëmapia'huaya nasitohuachina, Quisoso itopi.

2

Tayora nitotona'piro'sa' quënanpiso'

¹ Quisososo' Pirinquë nasitërin. Cotia parti chachin nasitërin. Naporo' Irotisëri inaquë hua'anëntërin. Ina quëran tayora nitotona'piro'sa' canquipi. Pi'i pipirinso parti quëran huë'pi. Canquihuachinara, Quirosarinquë, natantiipi:

² —¿Insëquëta' nasha copirno nasitërin? Cotio copirno ya'conacaso' nani nasitërin ipora. Ya'huërai parti ya'huasocoi, nasha tayora ya'norinso' quënanai. Ina nicatoi: “Yosëri a'paimarinso' nasitërin huachi,” ta'toi, huë'nai ina chinotapoi, itëra'piapi.

³ Ina natanhuatón, copirno Irotisë pa'yanin. Quirosarinquë ya'huëpisopitanta' pa'yanpi. ⁴ Copirno pa'yanaton, cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita amatërin. Amatahuation, natanin.

—¿Insëquëta' Cristo Yosëri a'paimarinso' nasitapon? itërin.

⁵ —Cotia parti chachin nasitapon. Pirinquë nasitapon, itopi. Iráca pënëntona'pi ninoton, Yosë quiricanëinquë ninshitërin.

⁶ “Cotiaquë a'na ninano' ya'huërin, Pirin itopiso'.

Co panca ninanoyahuë' niponahuë', inaquë a'na copirno nasitapon.

Na'a copirnoros'a' Cotia parti ya'huëpirinahuë', inaso' chini chiniquën nanantapon.

Ya'ipi piyapinëhuëpita israiro'sa' itopiso' hua'anëntapon,” tënin Yosë, itopi.

⁷ Copirnosos' natanahuaton, co a'ninquëchin yanatantërinhuë'. Po'oana quëran tayora nitotona'piro'sa' amatërin. Huë'pachinara, inaora quëparahuaton, nontërin:

—¿Ma yoquiquëta' nasha tayora ya'norin? itërin.

Sha'huitohuachinara, itantarín:

⁸ —Pirin'pa' nasha copirno nasitërin ipora. Inatohua' paatoma', noyá yoníco'. Hua'huasha quënanpatama', huënantatoma', sha'huitiintaco canta' paato chinochi, itërin nonpintaton.

⁹ Ina natanahuatona', pa'pi huachi. Pa'sapirinahuë', a'nanaya tayora quënantapi. Ya'huëpiquë ni'piso chachin inápaquë paaton, quëchitërarín. Hua'huasha yacapatërinquë chachin tayora chiniconin. ¹⁰⁻¹¹ Ina ni'sahuatona', pa'pi pa'yatopi. Capa cancantatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë hua'huasha quënanconpi. A'shionta' ya'huarin, Maria itopiso'. Hua'huasha quënanahuatona', isonconahuatona', chinotopi. Ina quëran caposoa'huayanënapita i'soatahuatona', ma'sha pa'ton nininso' quëtopi. Oro, yonarin pochin pimóchin nininso', yaqui' pimóchin nininso' inapita quëtopi. ¹² Ina quëran tashi' huë'ësoi', Yosë nohuanton, hua'napi.

—Ama copirno ya'huërinquë pantatoma', sha'huitocosohuë', itërin anquëniri. Napoaton a'na ira pa'tahuatona', ya'huëpi'pa' canconpi huachi.

Iquipito'pa' ichita'apiso'

¹³ Tayora nitotona'piro'sa' pa'pachinara, Yosë anquëninëni huë'ënuquë Cosi ya'notahuaton itapon:

—Copirno nani chinotërin hua'huasha tēpacaso marë'. Apira sontaro'sa' a'pararin ina yonicaiso marë'. Napoaton a'naroáchin ichita'aguë'. A'shinë chachin Iquipito'pa' quëpaquë'. Inaquë yacapatëquë'. Noya huënantacaso' nipachin, sha'huitantaranquë, itërin anquëniri.

¹⁴ Natanahuaton, a'naroáchin Cosi huënsëintarin. Tashi' nipirinhüë', hua'huasha quëparin. A'shinë chachin ichita'arahuatón, Iquipito'pa' pa'pi. ¹⁵ Irotisë chiminaquë huarë' inaquë ya'huëpi. Iráca Yosë nohuanton, pënëntona'pi ninorin: “Hui'nahuë Iquipito'pa' yacapatopirinhüë', ina quëran ocoiarahuë,” ténin Yosë. Hui'nin chachin Iquipitoquë yacapatohuachina, ninorinso' nanirin huachi.

Hua'huasharo'sa' tēpapiso'

¹⁶ Copirno Irotisëso' tayora nitotona'piro'sa' ni-narápirinhüë', co ya'nopihuë'. “Nonpintërinaco ipora,” ta'ton, chiníquën no'huitërin. No'huitaton, sontaro'sa' Pirin'pa' a'parin quëmapia'huaro'sa' tēpacaiso marë'. “I'huá chachin tayora ya'norin ni'ton, co canopia'huaro'saráchin tēpacaso' ya'huërinhuë'. Cato' pi'ipitërinquë huarë' tēpaco',” itahuaton, a'parin. Sontaro'saso' pa'sahuatona', ya'ipi quëmapia'huaya Pirinquë ya'huërinso'pita tiquipi. Ya'cariyanta' yonitona', cato' pi'ipitërinquë huarë' tēpapi.

¹⁷⁻¹⁸ Iráca ninoton, Yosë quiricanënuquë Irimiasë ninshitërin: “Namaquë na'nërinso' natanpi. Naquira na'nërárin, ayanárin. Hua'huinpitaco' yonquiaton, na'nërarin.

‘Ama sëtëquësohuë', itopirinhüë', nani chiminpi ni'ton, sëtárin,” ténin.

Iráca naporinso pochachin iporanta' hua'huaro'sa' tēpapi ni'ton, a'shina' na'nërápi.

¹⁹ Naporó' Cosiso' Iquipitoquë yacapatarin. Irotisë chiminpachina, Yosë anquëninëni ya'notantarin. Hua'narinso pochin Cosiri quënanin.

²⁰ —Hua'huasha tēpana'pi nani chiminin ni'ton, israiro'sa' ya'huëpiquë panantaquë'. Hua'huasha a'shinë chachin quëpantaquë', itërin.

²¹ Ina natanahuaton, natërin. Quisoso a'shinë chachin quëparahuaton, inatohua' panantarin. ²² Canconahuaton, nanan natantërin. “Irotisë hui'nin ya'huë'rë' hua'anëntantarin.

Ariquirao itopisoari pa'pin ya'huërētërin,” topi, natantërin. Ina të'huataton, co nohuantërinhuë' inatohua' ya'huëcaso'. Naporahuaton, hua'nantarin.

—Ama copirno ya'huërinquë chachin panantaquësokuë', itërin anquë'niri. Ina natanahuaton, Cariria parti pa'nin ya'huëcaso marë'. ²³ Inatohua' a'na ninano' ya'huërin, Nasarito itopiso'. Inaquë ya'huërarin. Iráca pënëntona'piro'sa' ninopi. “Cristo huë'pachin, Nasarito piyapi itapona',” topi. Napoaton Yosë nohuanton, inaquë ya'huaton, hui'napitërin huachi.

3

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

¹ Naporo' tahuëri'sa' Coansha Paotista pënëntarin. Co-tia parti pancana inotëro' ya'huërin. Co inaquë piyapi'sa' ya'huëpihuë'. Inaquë ya'huaton, Yosë nanamën sha'huirarin. Na'a piyapi'sa' huë'pi natanapona':

² —Yosë hua'anëntiinpoaso' tahuëri nani ya'cariarinpoa'. Napoaton co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco huachi, itarin. Nani tahuëri ina pochin pënënarin.

³ Iráca Yosë nohuanton, Isaiasë ninorin. Ninshitaton, naporin:

“Inotëro parti a'na quëmapi pënëntápon: ‘Sinioro o'macaso tahuëri naniriarin ni'ton, yonquico'. Ni'co'. Hua'an chiniquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'.

Ira otëërin noya pa'tacaiso marë'.

Inapochachin iporasó' cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' tapon ina quëmapi, pënëntohuachin,” tënin.

Coansha pënëntacaso' ninoton, naporin.

⁴ Coanshaso' co noyápiachin a'morinhuë'. Ponira pochin a'morin, camiyo anporo quëran nipiso'. Sha'huëtë quëran nitonporin. Séquëré pochin nininso' macaton, ca'nin. Ni-noi' quënanpachina, irorin. ⁵⁻⁶ Inaquë na'a piyapi'sa' huë'pi natanacaiso marë'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Co-tia parti quëran huëcatona', natanpi. Cortanii' ya'cariya quëraonta' huë'pi. A'naya a'naya huëcatona':

—Tëhuëenchachin co noyahuë' nicato, oshahuanahuë'. Catahuaco Sinioro naporahuëso nanianchi, itopi Yosë nontatona'. Ina topachinara, Coanshari Cortaniiquë aporintërin.

⁷ Ina quëran na'a parisioro'sa', satsioro'sa', inapitanta huë'pi.

—Quiyanta' aporintocoi, itopirinahuë', Coansha co nohuantërinhuë':

—¡Canpitaso' ya'huan pochin cancantatoma', yanon-pinama! “Yosë isoro'pa' ana'intoahuachin, cha'ëpoi,” topiramahuë'. Co topinan cha'ësaramahuë'. ⁸ Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico huachi. ⁹ Ama canpitaora ninonpintocosohuë'. “Apraan shinpitacoi ni'toi, Yosë piyapinënpitacoi,” ama tocosohuë'. Yosë nohuantërin naporini, iso na'piro'santa' Apraan shinpita atarantacaso' nanichitonhuë'. ¹⁰ Nani Yosë yonquirin oshahuano'sa' ana'intacaso'. Ni'co'. Nararo'sa' co noya nitohuachinahuë', a'nëre'. Itëquënpitarë chachin ocoirahuatë', pënquë të'yatëre' huiquitacaso marë'. ¹¹ Co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', i'quë aporintaranquëma'. Ca piquëranso nipirinhue' a'na quëmapi huë'sarin. Inaso' chini chiniquën nanantërin. Caso' co pi'pian tëranta' ina pochin chiniquën nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'to, co sapatën quëpaca'huaso tëranta' nanitarahuë'. Inaso' huë'pachin, a'naquëma' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'. A'naquëmaso nipirinhue' pënquë chiniquën ana'intarinquëma'. ¹² Cayarinso' manëso pochin nisarín. Arosë mapatëra, to'norarë'. Ina quëran pintiarahuatë', pëiquë acorë'. Sha'huëtënso nipirinhue', pënquë ahuiquitëre'. Inaso' co onporonta' tacopiarinhue', tënin Coansha.

Quisoso aporihuaninso'

(Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22)

¹³ Ina quëran Quisoso Cariria quëran huë'nin. Cortaniquë canquirahuaton, Coansha nontërin aporintacaso marë'.

¹⁴ Napotopirinhue', co nohuantërinhuë'.

—¿Ma'marëta' napotiiranco? Co aporinta'huanquënso' ya'huërinhuë'. Quëma aporintoco tëhuënchinso', itërin.

¹⁵ Napotopirinhue', Quisosori itërin:

—Yosë nohuantërin ni'ton, ya'ipi natëca'huaso' ya'huërin. Napoaton noya quëma aporintoco, itërin. Ina natanahuaton:

—Noyahua', itahuaton, i'quë aporintërin. ¹⁶ Ina quëran nonshiaso chachin a'naroáchin inápaquë pi'iro'të' ni'soatërin, ni'nin. Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomiatërin. ¹⁷ Naporó' inápa quëran Yosë noninso' natanpi.

—Isoso' ca hui'nahuë chachin, na'con nosororahuëso'. Noya ni'nahuë, tënin.

4

Sopairi Quisoso tēnirinsō'

(Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13)

¹ Ina quēran Ispirito Santori Quisoso quēparin inotēro parti sopairi tēnicaso marē'.

² Catapini shonca tahuēri tashirē chachin inaquē ya'huaponahuē', co manta' ca'ninhuē'. Ina piquēran tanarin huachi. ³ Naporō' sopairi huēcapiarin.

—Tēhuēnchachin Yosē hui'ninquēn nipatan, iso na'piro'sa quēran cosharo' atarantēquē', itopirinhūē',

⁴ —Inca, co nohuantērahuē'. Yosē quiricanēnquē pēnēninpoa'. “Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhūē'. Ya'ipi Yosē noninso' natēhuachin tēhuēchinso', nanpiarin,” tēnin, itērin.

⁵ Ina quēran Quirosarin'pa' sopairi quēparin. Yosē chinotopiso pēi' a'canpiso aipi quēpantarahuaton, itērin:

⁶ —Quēmaso' Yosē hui'ninquēn nipatan, no'paquē niiquē'. Quiricanēn quēran nani sha'huitērinquēn.

“Yosē anquēninēnpita a'patimarinquēn a'painenquēnso marē' ni'ton, co ma'sha onpoaranhuē'.

Imirina quēran masarinēnquēn

ama na'piquē tēranta' ya'quiamaso marēhuē',”

tēnin ni'ton, no'paquē niiquē' a'pai'inēnquēn, itērin sopairi.

⁷ —Inca co nohuantērahuē'. Yosē quiricanēnquē pēnēninpoa'. “Ama Yosē tēniquēsohuē'. Ama camaiquēsohuē'. Ina nohuantērinsoáchin yonquicaso' ya'huērin,” tēnin quiricanēnquē, itērin Quisosori.

⁸ Ina quēran a'na motopi'pa' sopairi quēpantarin. Inatohua quēran ya'ipi ninanoro'sa', ma'shanēnpita, inapita a'notērin. Noyápiachin nininsopita ya'ipiya quēnanin.

⁹ —Natēhuatanco, carinquēn catahuanquēn, ya'ipi isopita hua'anēntapon. Isonahuaton, chinotoco chiniquēn nanan quēchinquēn huachi, itērin sopairi.

¹⁰ —Inca co nohuantērahuē'. Quēmaso' sopai hua'anquēn. Patoco huachi. Yosē quiricanēn quēran sha'huitērinpoa': “Sinioroíchin chinotēquē'. Inasáchin natēcaso' ya'huērin,” tēnin, itērin Quisosori.

¹¹ Napotohuachina, sopairi patērin. Patohuachina, anquēniro'sari huēcapiamarahuatona', nocomaimapi.

Quisoso pēnēntacaso' caniaritērinso'

(Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15)

¹² Ina piquēran Coansha tashinan pēiquē po'mopi. Pēnētērinso marē' napotopi. Ina natanahuaton, Quisoso pa'nin Cariria parti. ¹³ Inatohua' pacaponahuē', co huachi Nasaritoquē ya'huērinhuē'. Sono' yonsanquē paaton,

Capinaomoquë yacapatonin. Saporonoro'sa', nipitariro'sa', inapita iráca ya'huëpiquë yacapatonin. ¹⁴ Iráca chachin Yosë nohuanton, Isaiasë ninorin. Ninshitaton, naporin:

¹⁵ “Na'a piyapiro'sa' Cariria parti ya'huëpiso', imasapi.

Inapitaso', Cortanii' aquëtëran ya'huëpi, marë Pancai' ya'cari'.

Inaquë saporonoro'sa', nipitariro'sa', inapita ya'huëpi.

Inaquë inpioro'santa' ya'huëpi.

¹⁶ Inapitaso' co Yosë nohuitatonaraihuë', tashi pochin cancantopi.

Chiminpachina', parisitomiatacaiso' ya'huëpirinhuë',

Yosëri a'pintërinso pochin nanamën anitotarin noya cancantacaiso marë'.

Tahuëri pochin a'pintarin huachi,” tënin iráca.

Naporinso chachin Quisoso inatohua' paaton, a'chinarin.

¹⁷ Naporito quëran huarë' Quisosori pënënarin.

—Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma'. Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtaantaco huachi, itëra'piarin pënënaton.

Sami camayoro'sari imapiso'

(Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11)

¹⁸ Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa' quënanconin. A'naso' Simon. Pitro itopi anta'. Iinso' Antërisë itopi. Ritinënapita tē'yatapi sami macacaiso marë'.

¹⁹ —Huëco' iyaro'sa', imaquico a'chinchinquëma'. Sami manamaso pochachin piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso marë', itërin Quisosori.

²⁰ Napotohuachina, ritinënapita patahuatona', Quisoso imasapi huachi.

²¹ Ina quëran amasha pa'sahuaton, catoya'pi quënancoantarin. Santiaco, Coansha inapita itopiso'. Pa'pinarë' potiquë huënsëatona', ritinënapita pasonapi. Pa'pinaso' Sipitio itopi.

—Huëco' imaquico, itohuachina, ²² potinëna', pa'pina' inapita patahuatona', Quisoso imasapi huachi.

Na'a piyapi'sa' a'chintërinso'

(Lucas 6.17-19)

²³ Ya'ipi Cariria parti paaton, niyontonpiso pëiro'saquë pënëna'piarin. Noya nanan a'chinatón: “Yosë yahua'anëntërinquëma',” itëra'piarin. Naporahuaton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatëra'piarin.

²⁴ Ya'ipi Siria partinta', nahuinin ni'ton, notohuaro' cania'piro'sa' quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Nisha nisha canio inquitëra'piarin. A'naquëonta' sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi inaora yonquirinso' yonquirinhuë'. Tocona'piro'sa',

apiaro'sa inapitanta' quëpapi Quisosori anoyatacaso marë'.
 Quëpachinara, ya'ipi anoyatëra'piarin.

²⁵ Hua'huayatërahuë' piyapi'sari Quisoso imasapi huachi.
 Cariria quëran, Ticaporisë quëran, Quirosarin quëran, Cotia
 parti quëran, Cortanii' aquëtëran quëran, inaquëranpita huë'pi
 Quisoso natanacaiso marë'.

5

Panënuë a'chininso'

¹⁻² Ina quëran notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Inapita
 quënanahuaton, Quisoso panënuë pa'sahuaton, huënsëconin.
 Imarinsopitari tancapitohuachinara, na'con a'chintárin.

Noya cancantopisopita

(Lucas 6.20-23)

³ "Natanco iyaro'sa' a'chinchinquëma'. Yosë huëntonënuë
 yaya'conpatama', iso pochin cancantacaso' ya'huërin.
 'Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco
 Sinioro,' topatama', Yosë noya ni'sarinquëma' ni'ton,
 noya cancantarama'. Hua'anëntërinquë chachin
 aya'conarinquëma'.

⁴ Sëtohuatama', Yosë achinicancanarinquëma'. Oshanëma'
 yonquiatoma', cancanëma quëran huarë' sëtouhuatama', Yosë
 noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantaca-
 maso marë'.

⁵ Sano piyapi nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Napo-
 rahuaton, a'na tahuëri nasharo'paquë ya'huëmiatarama'.

⁶ Tanarëso pochin, yamororëso pochin cancantatoma', Yosë
 na'con nohuantoco'. Ina pochin cancantacasoáchin nohuan-
 tohuatama', noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' ina
 pochin cancantacamaso marë'. Sano cancantarama'.

⁷ A'napita nosorohuatama', Yosë nosoroarinquëma' can-
 pitanta'. Noya cancantarama'.

⁸ Ya'ipi cancanëma quëran imapatama', Yosë nohuitarama'.
 Naporahuaton, a'na tahuëri ina quënancontahuatama', noyá
 nohuitarama'.

⁹ Isoro'paquë na'a piyapi'sa' nino'huipirinahuë', canpitari
 catahuaco' noya ninonchina'. Ina marë' Yosë noya
 ni'sarinquëma'. Hui'nin pochin cancantiarinquëma'.

¹⁰ Yosë natëramaso marë' aparisitohuachinënuëma',
 Yosë noya ni'sarinquëma'. Hua'anëntërinquë chachin nani
 aya'coninquëma'. A'na tahuëri inápaquë ya'huëcontarama'.

¹¹ Imaramacoso marë' a'naquën no'huiarinënuëma',
 ahuëarinënuëma', pinosarinënuëma', nisha nisha
 nonpinapiarinënuëma'. Napotopirinënuëmahuë', ama
 sëtocosohuë'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma'

ni'ton, nóya cancantoco'. ¹² Iracanta' Yosë piyapinënpita pënëntohuachinara, a'naquëni inapochachin no'huipi. Napoaton a'napita no'huihuachinënuëma', noya cancantoco'. Parisitëramaso marë' Yosë'pa' na'con acanaarinquëma'. Ina yonquiatoma', capa cancantoco',” itërin Quisosori.

Yamora pochin nininso'

(*Marcos 9.50; Lucas 14.34-35*)

¹³ Ina quëran itantarín:

“Canpitaso' iyaro'sa', yamora pochin nicatoma' a'napita catahuamaso' ya'huërin. Napoaponahuë', yamora chimipitë pochin nicatoma co a'napita catahuahuatamahuë', co huachi insonta natëarinquëmahuë'.

¹⁴ Isoro'paquë ya'huëpisopita tashinanquë pa'nëso pochin nisapirinahuë', canpitari a'pintatë pochin nitarama'. Ni'co' iyaro'sa'. Ninano' panënuë ya'huëhuachina, ya'ipi piyapi'sari quënanpi. ¹⁵ Nanparionta' i'chinpihuatëra, co caconquë ocohuëtërehuë'. A'ninquëchin acorë' pëi' acoana a'pinacaso marë'. Piyapi'sa' inaquë ya'huëhuachinara, noya quënantopi. ¹⁶ Inapochachin canpitanta' a'pininso pochin nicatoma', noyasáchin nico'. A'napita nicatënuëma': ‘Ma noya Tata Yosëri catahuarin ni'ton, noya nisapi,’ tosapi,” tënin.

Iráca pënëntopiso'

¹⁷ Ina quëran itaantarín:

“Iráca Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapita na'con pënëntopi. Pënëntatona', ninshitopi. Co ina naniantacaso' ya'huërinhuë', tënahuë. Ya'ipi inapita ninopiso' nanicaso marë' o'marahuë. Ma'sona tapon naporinsopita no'tëquën sha'huichinquëma'. ¹⁸ Tëhuëenchachin itëranquëma'. Isoro'pa' ta'huantaquë huarë' Yosë quiricanën iráca ninshitopiso' ya'huápon. Co a'na hui'sharinso tëranta' topinan quëran ninshitopihuë'. Ya'ipi ninorinso' naniarin huachi. ¹⁹ Napoaton pi'pian tëranta' co natëhuatamahuë', co Yosë noya ni'sarinquëmahuë'. Hua'anëntërinquë co acanarinquëmahuë'. Piyapi'sa' a'chintatoma': ‘Ama natëquësuhuë’, itohuatama', co noya a'chinaramahuë'. ‘Natëcaso' ya'huërin,’ itohuatama', noya a'chinarama'. Natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Hua'anëntërinquë acanamiatarinquëma'. ²⁰ Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita Yosë quiricanën noya nitotaponaraihuë', co cancanëna quëran imapihuë'. Canpitanta' co ya'ipi cancanëma quëran huarë' imapatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë’,” tënin.

*Co no'huitacaso' ya'huërinhuë'**(Lucas 12.57-59)*²¹ Ina quëran itaantarín:

“Íráca pënëntopiso' nani nitotërama'. Mashocoro'sa' iráca pënëmpi. ‘Ama piyapi tēpacosohuë’. Tēpahuatama', hua'ano'sa' ana'intinquëmaso' ya'huërin,' topirinahuë'. ²² Co tēpatërëso marëáchin ana'intinpoaso' ya'huërinhuë', tēnahuë. A'na piyapi no'huihuatama', ana'intarinquëma'. Pinotohuatamanta', co-tio ansiano'sa' ana'inchinquëma'. Cancanëma quëran huarë' no'huitoma', ‘Quëmaso' sopainquën,' itohuatama', pënquë chachin parisitacaso' ya'huërin, tēnahuë.

²³ Napoaton, iyaro'sa', a'naroáchin nanan anoyatacaso' ya'huërin. Yosë yachinotohuatama', yonquico'. Pi'pian tēranta' nanan ya'huëhuachin, ²⁴ a'naroáchin paatoma', anoyatoco'. Nani nanan anoyatohuatama', naporo huarë' Yosë pëinënuquë paantaco'. Yosë chinotatoma' ma'sha yaquëtëramaso', quëtoco huachi.

²⁵ Ni'co'. Nihuitëramaso marë' yaquëpahuachinënuquëma', a'naroáchin nanan anoyatoco'. Co anoyatohuatamahuë', coisëquë quëparinënuquëma'. Coisëquë quëpahuachinënuquëma', sontaro'saquë yo'coaninënuquëma', tashinan pëiquë po'moarinënuquëma'. ²⁶ Inaquë po'mohuachinënuquëmaso', ya'ipiya pahuërëtaquë huarë' pipiarama',” tēnin Quisoso.

*Monshihuaninso'*²⁷ Ina quëran itantarín:

“Isonta' iráca pënëntopiso'. ‘Sa'ama' ya'huëtöhuachinquëma', ama monshihuanacosohuë’, tēnin iráca, natantërama'. ²⁸ Nipirinhuë', co monshihuanpiso marëáchin ana'intacaso' ya'huërinhuë', tēnahuë. A'na sanapi cancanëna quëran noyahuachina', ina marënta' oshahuanapi. Nani monshitërinso pochin Yosëri ni'sarin.

²⁹ Napoaton, ya'pirama quëran quënanamaso marë' co noyahuë' yonquihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, noya noya niitomahuë'. Somaraya nipomarahuë', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Cato' quëran chachin noya ni'tapomarahuë' parisitopiquë tē'yatohuachinënuquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama'. ³⁰ Imirama quëran pi'pian tēranta' co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëmiratërama' naporini, noya noya niitomahuë'. Apia nipomarahuë', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Imirama' nishitëramaso pochin cancantatoma', ya'ipi aoshahuaninquëmaso' a'poco',” tēnin.

*Sa'ahuano'sa' pënëninso'**(Mateo 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18)*³¹ Ina quëran itaantarín:

“Isonta' iráca pënëntopiso'. ‘A'na quëmapi sa'in yatè'yatohuachin, co topinan tè'yatacaso' ya'huërinhuë'. Coisèquë paaton, quirica aninshichin: “Iso sanapi nani tè'yatèrahuë huachi,” ta'caso aninshichin. Ina quëran sanapi quëtacaso' ya'huërin,' topi. ³² Caso nipirinhüë' nisha pënënanquëma'. Co sa'ama monshihuanpachinahuë', co onporonta' tè'yatamaso' ya'huërinhuë', ténahuë. Topinan tè'yatohuatama', oshahuanarama'. Ina sanapinta' so'yantahuachin, monshihuaninso pochin nisarín. Nasha so'ionta', monshin pochin nisarín. Co onporonta' tè'yatacaso' ya'huërinhuë', ténahuë,” ténin.

No'tèquënáchin nonacaso' ya'huërinso'

³³ Ina quëran itaantaranin:

“Isonta' shimashonëmapita iráca pënënpiso'. ‘Yoscoarè' no'tèquën nontaranquën, itohuatëra, no'tèquën nontacaso' ya'huërin, Yosë ana'intoahuachinpoa'. Ina pochin nonpatëra, sha'huitëranso chachin nicacaso' ya'huërin,' topi. ³⁴ Nipirinhüë', carinquëma' sha'huichinquëma'. No'tèquënáchin nonpatëra, co Yoscoarè' ta'caso' ya'huërinhuë'. Co onporonta' nonpinacaso' ya'huërinhuë', ténahuë. A'naquënso' yanonpinatona', taponá: ‘Pi'iro'tè' ya'huërin ni'ton, no'tèquën nontëranquën,' toconpi. ‘Ina pochin nontato, nonpintohuatëra, co Yosë ana'intarincohuë', topirínahuë'. Pi'iro'tënta' Yosëri ninin. Inaquë ya'huaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Napoaton co ina pochin nonacaso' ya'huërinhuë'. ³⁵ A'naquëonta' taponá: ‘Isoro'pa' ya'huërin ni'ton, no'tèquën nontëranquën,' topi. Yanonpinatona', napopirínahuë'. Isoro'panta' Yosëri ninin. Chini chiníquën nanantaton, isëquënta' hua'anëntërinpoa'. ‘Quirosarin ya'huërin ni'ton, no'tèquën nontëranquën,' toconpi a'naquëonta'. A'na tahuëri inaquë Yosëri a'paimarinso' hua'anëntapon huachi. Napoaton co ina pochin nonacaso' ya'huërinhuë'. ³⁶ ‘Moto' ya'huëtërinco ni'ton, no'tèquën nontëranquën,' topi a'naquëonta' yanonpinatona'. Ama ina pochin noncosohüë'. Acatohuatamara, co nanitëramahuë' a'na ainëma tëranta' ayararintantacaso'. Yosëíchin nanitërin. ³⁷ Ma'sona tëranta' iyaro'sa' nonpatama', no'tèquënáchin nonco'. ‘Pa'sarahüë,' topatama', paco'. ‘Co pa'sarahüë', topatama', ama pacosohüë'. No'tèquënáchin nonpatama', co Yoscoarè' ta'caso' ya'huërinhuë'. Pi'pisha tëranta' piyapi nonpintohuatama', sopai nohuanton napoarama', ténahuë,” ténin Quisoso.

Yai'huërëtopiso'

(Lucas 6.29-30)

³⁸ Ina quëran a'chintaantaranin:

“Isonta' iráca pënëntopiso'. ‘A'na piyapi a'nari ahuëaton, tapirayahuachin, coisëquë quëpaquë'. Inaquë no'tëquën i'huërëchin. Inanta' tapirayacaso' ya'huërin. Natëonta' nipantohuachin, coisëquë quëpaquë' i'huërëchin,' topi. ³⁹ Napopirinhüë', carima' sha'huichinquëma'. Co canpita capiniso' nii'huërëtacaso' ya'huërinhuë', ténahuë. Ma'sha onpotohuachinënquëma', ama no'huicosohüë'. Panpirayahuachinënquëma', ama manta' i'huërëtocosohüë'. Naquëranchin panpiantahuachinquëma', co naporo tëranta' no'huicaso' ya'huërinhuë'. ⁴⁰ A'naquën no'huitëinquëma', coisëquë quëparinënquëma'. ‘A'moranso quëtoco,' itohuachinënquëma', quëtoco'. Aipi a'moransonta' quëpatopirinënquëmahuë', co no'huicaso' ya'huërinhuë'. ⁴¹ Inso tëranta' camaiatëinquëma': ‘Pë'pëtonëhuë macaton, a'na quiromitro pochin quëpatoco,' itohuachinquëma', ama no'huicosohüë'. ‘Noyahua'. Nohuantohuatan, cato' quiromitro quëpachinquën,' itoco'. ⁴² A'naquën: ‘Ma'sha quëtoco,' itohuachinënquëma', ama apiratomahuë', quëtoco'. ‘Canta' ma'sha a'nanco, topirahuë', itohuachinënquëmanta', a'nanco'. Onpopionta' nosoroatë' catahuacaso' ya'huërin,” ténin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huërinso'
(Lucas 6.27-28, 32-36)

⁴³ Ina quëran a'chintaantarin:

“Isonta' iráca pënëntopiso'. ‘Canpita capini ninosoroco'. Inimiconëmapitaso nipirinhüë', co nosorocaso' ya'huërinhuë', topi. ⁴⁴ Nipirinhüë' carima' sha'huichinquëma'. Inimiconëmapitanta' iyaro'sa', nosoroco'. Aparisitopirinënquëmaonta', nosorocaso' ya'huërin. Inapita marënta' noya Yosë nontoco' inahuanta' catahuain. ⁴⁵ Inapotohuatama', Yosë pochin cancantarama'. Inaso' ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Ina nohuanton, pi'i, o'nan, inapita ya'huërin noya nanopicaso marë'. Co imarinsopita marëáchin pi'i a'pininhüë'. Noya nipisopita, oshahuano'santa', ya'ipiya a'pintërin. Naporahuaton, o'naonta' napopianachin acotërinpoa' ma'sha apapotacaso marë'. ⁴⁶ Nipayaramasopitaráchin nosorohuatama', co ina marë' Yosë acanaarinquëmahuë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' nipayapisopita nosoropi. ⁴⁷ Iyamaráchin noya nontohuatama', co noya noya ninamahuë'. Co Yosë nohuitopisopitahuënta' inahua capini noya ninontopi. Napoaton canpitaso' nisha piyapiro'santa' noya nontoco'. ⁴⁸ Tata Yosë pochin cancantacaso' ya'huërin. Inaso noyasáchin ninin ni'ton, canpitanta' ina pochin cancantatoma', noyasáchin nico',” ténin.

6

A'napita catahuacaso' ya'huërinso'

¹ Naquëranchin Quisoso pënëntaantarín:

“A'naquënso' piyapi'sari noya nicacaiso marë' noya Yosë imapisopita pochín ya'nopirinahuë', co tēhuënychachín cancanëna quëran huarë' Yosë yonquipihuë'. Ina pochín nipatama', co inápaquë Tata Yosë acanaarínquëmahuë'. Ama iyaro'sa' inapita pochín nicosohuë'. ² Ma'sha sa'ahuario'sa' quëtohuatama', ama a'ninquëchin quëtocosohuë'. A'naquën niyontonpiso pëiquë ya'conahuatona', coriqui sa'ahuario'sa' marë' quëtopirinahuë', a'ninquëchin quëtopi. 'Ina marë' noya ni'sarinacoi,' ta'tona', napopi. Cachiquënta' coriqui quëtopi piyapi'sari nicacaiso marë'. Co tēhuënychachín nosoroaponaraihuë', napopi. Piyapi'sariso' noya ni'pirinahuë', Yosëriso' co noyahuë' ni'nin. Co inápaquë acanaarínhuë', tēnahuë. ³ Canpitaso nipirinhuë', sa'ahuario'sa' ma'sha quëtohuatama', ama a'ninquëchin quëtocosohuë'. Ama nipayaramaso tēranta' sha'huitocosohuë'. ⁴ Co piyapi'sa' nitotopirinahuë', Tata inápaquë ya'huërinso' ni'sarínquëma'. Ina acanaarínquëma',” itërin.

Yosë nontacaso' a'chininso'
(Lucas 11.2-4)

⁵ Ina quëran itaantarín:

“Yosë nontohuatama', ama nonpina'piro'sa pochín nicosohuë'. Inapitaso' niyontonpiso pëiquë huanirahuatona', na'con Yosë nontopirinahuë', co cancanëna quëran huarë' nontopihuë'. Cachiquënta' a'ninquëchin Yosë nontopirinahuë', piyapi'sari noya nicacaiso marë' napopi. Co tēhuënychachín Yosë yonquipihuë'. Piyapi'sari noya ni'pirinahuë', Yosëriso' co acanaarínhuë'. ⁶ Canpitaso nipirinhuë' Yosë yanontohuatama', canpitaoráchin onpopiyanquë tēranta' Yosë nontacaso' ya'huërin. Quëmaoraíchin Yosë nontëquë'. Co quënanpiranhuë', natanínquën. Co piyapi'sa' natanpirinënquënhuë', Yosëso' noya natanatënquën, acanaarínquën.

⁷ Yosë nontohuatama', ama inachín inachín nontocosohuë'. Co Yosë imapisopitahuë' ina pochín yonquipi. 'Hua'qui' nontohuato, natanatonco catahuarínco,' topirinahuë'. Co Yosë nohuitatonahuë', napopi. ⁸ Ama inapita pochín cantocohuë'. Co'huara Yosë nonchátërasënquëmahuë', ya'ipi pahuantërinquëmasopita nitotërin. ⁹ Napoaton Yosë yanontohuatama', iso pochín nontoco':

'Tata Yosë, quëmaso inápaquë ya'huaponahuë', natanancoi. Quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinënquën.

¹⁰ Chini chiníquën nanantëran ni'ton, ya'ipicoi natëiinquën. Inápaquë no'tëquën natërinëinquënso pochachin catahuacoi quëma nohuantëransoráchin nii.

¹¹ Nani tahuëri catahuacoi cosharo' ya'huëchincoi.

¹² Co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, oshanëhuëi inquitocoi.

A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatëraiso pochachin

oshanëhuëi inquitatoncoi, anoyacancantocoi.

¹³ Co noyahuë' yonquihuatoi, catahuacoi a'naroáchin nani-anchii.

Catahuacoi ama sopai minsëincoisohuë'. [Quëmasáchin hua'anëntarancoi. Ya'ipi nanitaparan. Ipora quëran huarë' ya'ipiya natëinëinquën. Amen,]' itoco' Yosë nontohuatama'.

¹⁴ A'naquën ma'sha onpotopirinquëmaonta', noya nontacaso' ya'huërin. Nanan anoyatohuatama', Tata Yosënta' canpita oshanëma' inquitaringuëma'. ¹⁵ Co nanan anoyatohuatamahuë', Yosënta' co oshanëma' inquitaringuëmahuë', "itërin Quisosori.

Co coshatatonaraihuë', Yosë nontopiso'

¹⁶ Ina quëran itaantaranin:

"Ama nonpina'piro'sa pochin nicosohuë'. A'naquën Yosë nontacaso marë' ya'ipi tahuëri co manta' coshatërinhuë'. Naporahuaton, co nitapamantaraninhuë'. Sëtërëso pochin ya'norin a'napita nitotacaiso marë'. Co cancanën quëran chinotaponahuë', a'napitari nicacaiso marë' naporin. Ni'pachinara: 'Ma noya Yosë chinotërin,' topi. Piyapi'sari noya ni'pirinahuë', co huachi Yosëri acanaarinhuë'.

¹⁷ Canpitaso nipirinhüë' Yosë nontacaso marë' co coshatohuatamahuë', ama piyapi'sa' sha'huitocosohuë'. Noya ihuiantahuatoma', nitapaco'. ¹⁸ Ama a'napita nitotacaiso marëhuë' inapoco'. Tata Yosëíchin nitotarin. Co quënanpirëhuahuë', ya'ipiya ni'sarinpoa'. Ina marë' inápaquë acanaarinquëma'," itërin.

Canamiatërëhuaso'
(Lucas 12.33-34)

¹⁹ Ina quëran itaantaranin:

"Ama iyaro'sa' ma'sharáchin yonquicosohuë'. Ama na'con coriqui, ma'sha, inapita yontoncosohuë'. Isoro'paquë ya'ipi ma'sha a'naroáchin mocarin, chanatërin. No'soni pë'yarín. Chi'chirotërin. Ihuatëro'sa' ya'conatona', ihuarinënpoa'. Naporin. Napoaton, isoro'paquë ya'huërinsoyapita co ya'huëmiatërinhuë'. ²⁰ Inápaquë ya'huërinsoyapitaso nipirinhüë', ya'huëmiatarin. Yosë na'con yonquiatoma', noya nico'.

Ina marè' na'con sacatoco' inápaquë acanamiachinquëma'. Inatohua' co manta' mocaponhuë'. Co no'soni pë'yaponhuë'. Co chi'chirotaaponhuë'. Co ihuatëro'sa' ya'conatona' ihuaponënpoahuë'. Napoapon. ²¹ Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosë yonquiaramahuë'. Nipirinhüë' Yosë na'con na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiarama'," ténin Quisoso.

Nitapicancaninso'

(Lucas 11.34-36)

²²⁻²³ Ina quëran a'chintaantarín:

"Ya'piranpo quëran ma'sha quënanë'. Co pëtorayatohuatërahuë', noya ni'tërë'. Nitapirayahuatëra, co manta' quënantërëhuë'. Canpitanta' ya'ipi cancanëma quëran Yosë yonquihuatama', tahuëri pochín cancantarama'. Nipirinhüë', ma'sharáchin yonquihuatama', tashi pochín cancantarama'. Nitapicancanpatama', aquë aquëtë co noyahuë' cancantarama huachi," itërin.

Coriquiráchin yonquipisopita

(Lucas 16.13)

²⁴ Ina quëran itaantarín:

"A'na piyapi cato' patron ya'huëtohuachina, nisha nisha camaitopi ni'ton, co nanitërinhuë' cato chachín natëcaso'. A'naso' nohuantaton, noya natëarin. A'naso nipirinhüë' co onpopinchín nohuantatonhuë', co natëarinhuë'. Inapochachín canpitanta' coriquiráchin cancantohuatama', co nani-taramahuë' Yosë natëcamaso'," ténin.

Yosë noya a'pairinpoaso'

(Lucas 12.22-31)

²⁵ Ina quëran itaantarín:

"A'naquënso' ma'sharáchin yonquipi. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonquipi. 'Nani ma'sha ya'huëtohuachinco, nóya ya'huarahuë huachi,' topirinahuë'. Ama iyaro'sa' ina pochín cancantocosohüë'. Co capacaso marëáchin isoro'paquë acorinpoahuë'. A'mocasonta', co onpopinchín yonquicaso ya'huërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquihuatëhua', catahuarinpoa noya ya'huëcaso'. ²⁶ Ni'co'. Inairaro'sa' co manta' sha'pihuë'. Co ma'sha sha'piso' macatona', pëinënaquë acopihuë'. Napoaponahuë', Tata Yosëri catahuarín. Ina nohuanton, cosharo' quënanpi. ¡Canpitaso' inapita quëran noya noya ni'ninquëma'! ²⁷ Chiminacaso nanihuachín co napion ancantopiramahuë', co a'na tahuëri tëranta' nanitaramahuë' ana'huëcamaso'.

²⁸ Nitapacamasonta', co aquëtë yonquicamaso ya'huërinhuë'. Ni'co'. Yancoro'sa' topinan noya papotopi. Co sacatopihuë'. Co manta' a'mocaiso nipihuë'. Nipirinhüë',

noyápiachin yancotopi. ²⁹ Iráca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. '¡Ma noyápiachincha a'morin paya!' topi. Yancoro'saso nipirinhüé', ina quëran noya noya ya'nopi. ³⁰ Pacatoro quëran huaré' Yosëri yonquirin. A'na tahuërichin ya'huëpirinhüé', ahuiquitérë huachi. Co hua'qui' ya'huëpirinhüé', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con yonquirinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachin, co natëramahuë'? 'Yosë catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhüé'. ³¹ Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohüé'. '¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya? ¿Ma'cha a'morë'poya?' ama tocosohüé'. ³² Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. Ma'sharáchin yonquipi. Canpitaso nipirinhüé' tatanëma' inápaquë ya'huërinso' yonquirinquëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nani nitotërin. ³³ Napoaton Yosë na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yosë nontoco' noyasáchin yonquicamaso marë'. Ina pochin cancantohuatama', catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtarinquëma'. ³⁴ Napoaton ama tashiraya ma'sha onpoamaso' yonquiatoma', pa'yancosohüé'. Tashirayanta' ma'sha onpohuatama', pa'yanacaso ya'huapon ni'ton, co ipora quëranchin ina yonquiatoma co napion ancantápamaso ya'huërinhué'," tënin Quisoso.

7

Nocantoro'sa' pënëninso'
(Lucas 6.37-38, 41-42)

¹ Naquëranchin Quisoso pënëntaantarín.

"Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohüé'. 'Paso' quëmapi co noyahué',' ama tocosohüé', Yosë ana'intochinquëma'. ² A'napita pinopatama', Yosënta' co noyahué' ni'sarínquëma'. Piyapi chiníquën nonapihuatama', Yosënta' chiníquën ana'íntarínquëma'. Piyapi noya yonquirapihuatama', Yosënta' noya ni'sarínquëma'. ³⁻⁵ Co iyaparin nocanacaso ya'huërinhué'. Inaso pi'pian co noyahué' nipachin, mo'shiri ya'conayatërinso pochin ninin ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahué' ninan ni'ton, narasëratë' nani noyá ya'copirayarinquënso pochin nipiranhüé', naporan. Napoaton 'carínquën noya nicatënquën mo'shi ocoichínquën,' co itamaso ya'huërinhué'. Napotohuatan, nonpínan. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporo huaré' nanitaran iyaparin mo'shi ocoitacaso'," itërin.

⁶ Ina quëran itaantarín:

“Isonta' a'chinchinquëma'. Ni'niro'sa', coshiro'sa', inapita co yonquipihuë'. Huirina'pi pa'ton nininso' co quëtacaso' ya'huërinhuë'. No'paquë acorama' naporini, i'nachitonahuë'. Ina quëran canpitanta' yaquëtëitëinquëmahuë'. A'naquën piyapi'santa' ni'niro'sa' pochin cancantopi ni'ton, Yosë nanamën a'chintohuatama', chiníquën no'huiarinëinquëma'. Co pi'pisha tëranta' nohuantohuachinahuë', tananpítoco,'” itërin.

Yosë nontacaso' ya'huërinso'
(Lucas 11.9-13; 6.31)

⁷ Ina quëran itaantarín:

“Nani tahuëri Yosë nontoco' nata'inquëma'. Pahuantërinquëmaso' nipatama', quëtarinquëma'. Ma'sha yonirëso pochin cancantatoma', nontáco' catahuainquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin cancantatoma', nontoco' aya'coinquëma'. ⁸ Tëhuëenchachin ma'sha nitohuatama', quëtarinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonípatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochin nipatama', i'soatarinquëma'.

⁹ Hui'nama' tanaton cosharo' natanpachinquëma', co na'pi quëtëramahuë'. ¹⁰ Sami nayahuachina', co ya'huan quëtëramahuë'. Sami quëtërama'. ¹¹ Canpitaso' co noyahuë' yonquiapomarahué', hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'. Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con nosororinquëma'. Inápaquë ya'huaponahuë', hui'ninpita pochin ni'ninquëma'. Nontohuatama', noya nininso' quëtarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso marë'.

¹² Noya ninosorocaso' ya'huërin. Canpitaso' nohuantërama' a'napita nosoroinëinquëmaso'. Napoaton canpita nohuantëramaso chachin inapitanta' nosoroco'. Ninosoroatoma', nicatahuaco'. Yosë nohuanton, Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita na'con pënënpirinëinquëmahuë', ninosorocaso' na'con na'con nohuantërin. Ninosorohuatama', noya imasarama', tënhuë,” itërin Quisosori.

Cato' ira ya'huërinso'
(Lucas 13.24)

¹³⁻¹⁴ Ina quëran itaantarín:

“Ni'co'. Cato' ira ya'huërin. A'naso' pancana. Co sacaihuë' pa'tacaso' ni'ton, na'a piyapi'sa' ina pa'tapi. Ya'coanamënso' pancana nipirinhue', ina pa'tohuatama', parisitopiquë paatoma', parisitomiátápoma'. A'na iraso nipirinhue', sacai pochin pa'tacaso'. Ya'coanamënso' yamianasha'huaya. Caraíchin piyapi'sa' ina quënanpi. Inaquë ya'conpatama', nanpimiatarama'. Ina ira pa'toco'. Sacai' Yosë imacaso'

niponahuë', chiníquën cancantatoma', imaco huachi," tënin Quisoso.

Nisha a'china'piro'sa'

(Lucas 6.43-44)

¹⁵ Ina quëran itaantarín:

"Ni'cona iyaro'sa' nonpin nanan pënëntona'piro'sa' nonpin-tochinënuëma'. 'Quiyanta' imarai,' itopirinënuëmahüë', co cancanëna quëran imapihuë'. Tanan ni'ni' yamapintërinso pochin cancantatona', yatapicancaninquëma'. Co no'tëquën a'chinpihuë'. ¹⁶ Napoaton noya yonquico'. Noya cancan-tohuachina', noya nisapi. Co noyahuë' cancantohuachina', co noyahuë' nisapi. Co no'tëquën a'chintarinënuëmahüë'. Ni'co'. Sharo'sa' nitërin quëran nohuitërëhua'. So'huanpiso', co misëra nitërinhuë'. ¡Shihuarionta' co quëpa nitërinhuë'!
¹⁷ Nara noya nipachina, noya nitërin. Co noyahuë' nipachina, co noya nitërinhuë', napoonin. ¹⁸ Nitacaso' nara nipachina, inachachin noya nitërin. A'naso nipirinhuë', co nitacaso' narahuë' ni'ton, co onporonta' noya nitërinhuë'.
¹⁹ Co noya nitohuachinhuë', a'nëhuachinara pënquë ahuiqu-uitopi huachi. ²⁰ Nitërin quëran nara nohuitërëhua'. In-apochachin a'china'piro'sa' nohuitarëhua'. Noya cancantohuachina', noya nisapi. Co noyahuë' cancantohuachina', co noyahuë' nisapi. Co no'tëquën a'chinapihuë'," itërin.

Yosë huëntonënuë ya'conpispita

(Lucas 13.25-27)

²¹ Ina quëran itaantarín:

"Na'a piyapi'sa': 'Sinioro, Sinioro,' itopirinacohüë', a'naquën co cancanëna quëran imarinacohüë ni'ton, co Yosë hua'anëntërinquë ya'conapihuë'. Yosë natëpisopitaráchin inatohua' ya'huëcontapi huachi. ²² Ayaro' tahuëri nanihuachin, na'a piyapi'sa' nontaponaco: 'Quëma nanamën Sinioro sha'huirai. Quisoso nanan quëtërincoi, ta'toi sopairo'sa' a'parai. Quëma pochin sacai' nininsopita ninai,' itaponaco. ²³ Cariso nipirinhuë' itapo: 'Yanonpintatomaco, napopiramahuë', co noyahuë' cancantërama'. Co piyapinëhuëpitanquëmahüë'. Co onporonta' imaramacohüë'. ¡Paco huachi!' itapo," itërin Quisosori.

Cato' pëirínso'

(Marcos 1.22; Lucas 6.47-49)

²⁴ Ina quëran pënëntaantarín:

"Na'acquëma' natanamacoso marë' huë'nama'. Natëhuatamaco, a'na quëmapi pochin nisarama'. Ina quëmapiso', natëricho quëran yapëirin. Yapëihuachina, noya yonquiaton, noya pëiaquë yonirin. Na'pitë' quënanahuaton,

inaquë noya pëirin. ²⁵ Chiniquën o'nanpachina, panca ihuan pa'nin. Pamatohuachina, opotopirinhue', co anotërinhue'. Chinii' niponahuë', co të'yatërinhue'. Panca ihuantaponahuë', na'pitëquë pëirin ni'ton, noya huanirin. Co të'yatërinhue'. ²⁶ A'naquënso nipirinhue' yapëihuachina, co noya yonquirinhue'. 'Inotëquë tëranta' pëi'i,' ta'ton, inaquë pëipirinhue'. ²⁷ Ina quëran panca o'nanin huachi. Pamatohuachina, chiniiri të'yatërin. Panca ihuantohuachina, pëi' a'naroáchin të'yatërin. Ya'ipi noyá quiquirin huachi," itërin Quisosori.

²⁸ Ya'ipi piyapi'sa' natanahuatona', pa'yanpi. "¡Ma noyacha a'chintërinpoa paya! ²⁹ Co hua'anhuë' niponahuë', chiniquën nanantaton, a'chintërinpoa'. Co cotio maistro'saso' ina pochin a'chinpihuë'," topi.

8

Chana caniori maninso' (*Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16*)

¹ Ina quëran panën quëran nohuaramahuachinara, na'a piyapi'sari imasapi. ² Pa'sapirinhue', a'na cania'pi huë'nin, chana caniori maninso'. Nacapirahuaton, Quisoso nantëntaquë isonin quëran, itapon:

—Nohuantohuatan Siniro, quëma nanitëran anoyatan-coso'. Anoyatoco topirahuë', itërin. ³ Quisosori së'huarahuaton, itërin:

—Nohuantërahuë mini, iyasha. ¡Noyatëquë huachi! itërin. Itohuachina, a'naroáchin noyatërin. Canio inquirin huachi.

⁴ —Ama piyapi'sa' sha'huitëquësokuë'. Corto hua'an ya'huërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, ma'sona Moisésë sha'huirinsó' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin. Napotohuachina, pa'nin huachi.

Capitan piyapinën anoyatërinso' (*Lucas 7.1-10*)

⁵ Ina quëran Capinaomoquë paantarín. Canconpachina, a'na Noma capitani huëcapirahuaton:

⁶ —Piyapinëhuë Siniro chiniquën caniorin. Pëinëhuëquë quëhuénárin. Co huachi nanitërinhue' iratacaso'. Pa'pi parisitarin, itiirin.

⁷ —Noyapa', pa'sarahuë anoyatapo, itërin.

⁸ —Quëmaso' Siniro noya noyanquën. Co caso' quëma pochincokuë'. Co pëinëhuëquë huarë' huëcamaso' ya'huërinhue'. Topinan camaiquë' noyachin, ténahuë. ⁹ Caso' hua'anëhuë natërahuë. Capitanco ni'ton, sontaro'sa' natërinaco canta'. "Paquë'," itohuatëra, pa'nin. "Huëquë',"

itohuatëra, huë'nin. Piyapinëhuëpitanta' camairahuë. "Sacatëquë'," itohuatëra, sacatarin. Inapochachin quëmanta' topinan camaihuatan, a'naroáchin piyapinëhuë noyatarin tēnahuë, itērin.

¹⁰ Quisosori natanahuaton, pa'yatērin. Napoaton piyapi'sa' itapon:

—¡Ma noyacha iso quëmapi natērinco paya! Nisha piyapi niponahuë', israiro'sa quēran noya noya natērinco.

¹¹ Iporaso huachi nisha nisha parti quēran huë'sapi. Nisha piyapi'sa' niponarahuë', imatona', Yosë hua'anēntērinquë ya'conapi. Inápaquë pa'pachina', Apraan, Isaco, Cacopo, inapita nohuitapi. Inapitarē' huēnsēapi coshatacaiso marē'.

Nóya ya'huērapi huachi, tēnahuë. ¹² A'naquëmaso nipirinhüë', "Quiyanta' Yosë piyapinēnpitacoi," topiramahuë', co natēramahuë' ni'ton, co hua'anēntērinquë ya'conaramahuë'. Tashinanquë tē'yatarinquëma'. Inaquë na'nēarama', chiníquēn parisitarama huachi, itērin Quisosori.

¹³ Ina quēran capitan itantarín:

—¡Ya'huēranquë iyasha paantaquë'! Natēranco ni'ton, api-ramiachin piyapinēn noyatarin, itērin.

Naporo chachin piyapinēn noyatērin. Paantahuachina, sano quēnanconin huachi.

Pitro a'shatēn a'naroáchin anoyatērinso'

(Marcos 1.29-31; Lucas 4.38-39)

¹⁴ Ina quēran Pitro pēinēnquë pa'pi. A'shatēn chiníquēn sapoton, quēhuēnárin, quēnanconpi. ¹⁵ Quisosori maimirarahuatón, a'naroáchin anoyatērin. Co huachi saporinhüë'.

Huanirahuaton, inari chachin a'carin, o'shitērin, napotērin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatērinso'

(Marcos 1.32-34; Lucas 4.40-41)

¹⁶ I'huanahuanquë yatashirahuaso', na'a piyapi'sa' huëcatona', cania'piro'sa' quēpi Quisosori anoyatacaso marē'.

A'naquēn sopairi ya'coancantērin ni'ton, co inaora yonquirinso' yonquirinhüë'. Quisosori topinan noncharapirinhüë', sopairo'sa' pipipi. Ya'ipi cania'piro'sa' anoyatērin.

¹⁷ Iráca Isaiasē ninoton, ninshitērin. "Canipirēhuahuë', anoyatarinpoa'. Canio inquitarinpoa'," tēnin. Cania'piro'sa' anoyatohuachina, ninorinso' nanirin huachi.

Ya'ipi cancanēna quēran imacaiso' ya'huērinso'

(Lucas 9.57-62)

¹⁸ Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpachinara, ca'tano'sanēnpita itērin:

—Poti maconco'. Aquëtēran pa'ahua', itapirinhüë', ¹⁹ a'na cotio maistrori nontiirin.

—Canta' Maistro imainquën. Insëquësona pa'patan, canta' pa'i, topirahuë', itërin.

²⁰ —Sacai' imancoso' iyasha, tënahüë. Anashiro'sa', huë'ëshinantëna ya'huëtopi, inaquë huë'ëpi. Inairaro'santa' pë'pëtëna ya'huëtopi. Caso nipirinhüë' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co pëi' ya'huëtërincohuë'. Pa'sápato, co ya'huëmiatërahuë', itërin.

²¹ A'na imarinsoarinta' huëcapairahuaton, itiirin:

—Canta' oshaquëran imamiachinquën, topirahuë', co apira nanitërahuë'. Tatahuë nani noyá mashotërin. Chiminpachin, cari pa'pitarahuë. Ina quëran imamiataranquën, itopirinhüë'.

²² Quisosori itërin:

—A'naquën co nohuantopihuë' imainacoso'. Chimipi pochin cancantopi. Inapitari pa'pichina'. Quëmaso nipirinhüë' ca na'con na'con yonquiatonco, imaco, itërin.

Ihuan a'parinso'

(*Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25*)

²³ Ina quëran Quisoso potiquë ya'conin. Ya'conpachina, ca'tano'sanënpitanta' ya'conpi anta'. ²⁴ Paaquëya', a'nanaya panca ihuani manin. Panca sono' ni'ton, co'sacairi poti opoto opototahuaton, yamëntaitapirinhüë'. Ya'huë'rë Quisososo' huë'ërarin. ²⁵ Napohuachina, ca'tano'sanënpitari ochinanpi.

—¡Catahuacoi Siniro! ¡Chimiitarihua' canpoaso'! itopi.

²⁶ —¿Onpoatomata' të'huaramaso'? ¿Co noya natëyatërramacohüë' ti? itërin. Ina quëran huënsëintarahuaton, ihuan a'parin. Sononta' nontërin.

—Sanoquë', itohuachina, a'naroáchin co'sacai' sanoirin.

²⁷ Ina nicatona', ca'tano'sanënpita pa'yanpi.

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin paya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

Sopairo'sari ya'coancantopiso'

(*Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39*)

²⁸ Ina quëran aquëtëran canconpi. Inaso no'pa' Catara parti itopi. Inaquë cato' quëmapi ya'huëpi. Na'a sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, co huachi yonquipihuë'. Pa'pi hua'yantopi. Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huërapí. A'naroáchin yaahuëtopi ni'ton, co inataquëchin pa'pihuë'. Quisoso nonshihuachina, sopairo'sari ya'coancantërinso'pita na'pi nanin quëran pipirahuatona', huë'sapi nacapirin. ²⁹ Quisoso quënanahuatona', chiníquën nontapi.

—Nohuitërainquën Siniro. ¿Ma'ta' onpotaponcoi? Quëmaso' Yosë hui'ninquën ni'ton, co'huara ayaro' tahuëri naniyatërasohüë', ¿aparisitarancoi ti? itopi.

³⁰ Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huërin. Huëntonën coshatapi. ³¹ Inapita quënanahuatona', itaantapi:

—Yaocoihuatancoi, coshiro'saquë tëranta' a'pacoï ya'coanta'ii, itantapi.

³²—Inta nipachin, inaquë paatoma' ya'conco', itohuachina, quëmapi'sa quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Inaquë ya'conpachinara, coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'topi. Panca sonoquë niitahuatona', inaquë chimiitopi.

³³ Ina ni'sahuatona', a'paina'piro'saso' pa'yanpi. Pa'yanatona ninano'pa' ta'api. Inaquë ya'ipiya sha'huiconpi.

—Sopairo'saso' quëmapi'sa quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Napohuachinara, hua'yantatona', tahuan pa'topi. Ya'ipi chimiitopi, itopi.

³⁴ Natanahuatona', na'a piyapi'sa' huë'pi Quisoso nicacaiso marë'. Nani ni'pachinara, të'huatatona':

—A'na parti paquë', itopi.

9

Apia anoyatërinso'

(Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26)

¹ Napotohuachinara, potiquë ya'coantarahuatona', aquëtëran pëntoantapi. Quisoso ninanonënquë chachin paantapi. ² Inaquë catapini quëmapi'sari huëcatona', apia quëpi. Pë'sara'huaya pochin ninquë quëpi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuënarin. “Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, Quisosori cania'pi itërin:

—¡Noya cancantëquë', apia'hua! Apiramiáchin quëma oshanën inquitaranquën, itërin.

³ Ina natanahuatona', cotio maistro'sa' yonquipi. “¿Ma quëmapi'ta' isoso'? ‘Oshanën inquitaranquën,’ ta'ton, Yosë yaya'huëretërin,” topi, yonquiatona'. ⁴ Topinan yonquinëna quëran napoápirinahuë', Quisosori nitotaton.

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco?

⁵ Canpitaso naporama': “Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': ‘Huanirahuaton, noya paquë huachi,’ itacasonta' co nanitaparëhuahuë’,” tënama'. ⁶ Caso nipirinhue' Yosë quëran quëmapi'co ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuasos marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, itërin. Ina quëran apia itantarin:

—Huaniquë' apia'hua. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huëranquë paquë', itërin.

⁷ Itohuachina, a'naroáchin huanirahuaton, ya'huërin'pa' pa'nin huachi. ⁸ Piyapi'sa' ina nicatona', pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Yosëri catahuarin paya! Piyapi niponahuë' chiníquën nanan quëtërin paya, topi.

Matio imarinso'
(*Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32*)

⁹ Ina quëran Quisoso paantarahuaton, Matio quënanconin. Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon:

—Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, a'naroáchin huanirahuaton, imarin.

¹⁰ Naporó' tahuëri ina pëinënquë Quisoso ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a piyapi'sa' huë'pi Quisosorë' coshatatona' nohuitacaiso marë'. A'naquënsó' copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'naquëonta' oshahuano'sa' itopiso'. ¹¹ Parisioro'saso' ina ni'sahuatona', Quisoso ca'tano'sanënpita itonpi:

—¿Onpoatonta' maiströnëma' oshahuano'sapitarë' coshatarin? Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinahuë', inapitarë' coshatarin, itopi.

¹² Natanahuaton, Quisosori itërin:

—Isopitaso' tëhuëncachin nohuantopi imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'saso' notoro nohuantopi. Nipirinhaüë', "Co caniorahuë'," topatëraso', co notoro nohuantërehuë'.

¹³ Oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahuë. "Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco'," itërahuë. A'napitaso': "Quiyaso' co oshahuancoihuë'," topiso marë' co na'con a'chintërahuë'. Paatoma', Yosë quiricanën noya nitotoco' no'tëquën yonquicamaquë. Inaquë iráca ninshitopi: "A'naquën topinan quëran chinotatonaco oshanëna marë' ma'sha tëpapirinahuë', co a'napita nosoropihuë'. Nosorotacaso' na'con na'con nohuantërahuë'," tënin Yosë, itërin Quisosori.

Nasha nanan a'chininso'
(*Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39*)

¹⁴ Ina quëran Coanshari a'chintërinso'pita huëcatona', Quisoso nontiipi:

—Quiyaso' a'na tahuëri co coshatatoihuë', Yosë nontarai. Parisioro'santa' inapopi. Quëma imarinënsopitaso nipirinhaüë', noya coshatapi, o'osapi, inapopi. ¿Onpoatonta' co quiya pochin imarinënhuë'? itiipi.

¹⁵ —Ca ya'huarahuë ni'ton, co sëtopihuë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' amatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachinara, inapitarë' coshatatona', capa cancantapi. ¡Co sëtacaiso' ya'huërinhuë'! A'na tahuëriso nipirinhaüë' inimiconënpitari huëcatona', sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', co huachi coshatacaiso' yonquiapihuë'.

Sëtapi huachi. Inapochachin canta' mapachinaco, imarina-cosopita sëtapi. Sëtatona', co huachi coshatacaiso' yonquiaton-ahuë', Yosë nontápona', itërin Quisosori.

¹⁶ Ina quëran a'chintaantarín.

—Ni'co'. A'morëso noyá mocahuachina, co nasha në'mëtëquë pa'pitërehuë'. Nasha në'mëtëquë pa'pitërehë' naporini, naquëranchin noshataton, aquëtë chachin napointonhuë'. ¹⁷ Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaro' nininguë ta'panëhuë'. Sa'potohuachina, a'naroáchin nopoitërin. Nopoitohuachina, huino chiniarë'. Morsanta' tapirë'. Sha'moro' huinoso' nasha morsaquë ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarin, tënin Quisoso. (Íráca inachitopiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huërin, tapon naporin.)

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarínso'
(*Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56*)

¹⁸ A'chinaquëya', a'na cotio hua'an huë'nin. Quisoso notënanquë isonquirin.

—Hui'nahuë apira chiminin. Huëcaton, Sinioro, së'huaquiquë' nanpianta'in, topirahuë', itiirin.

¹⁹ —Noyapa', toshuaton inarë chachin pa'nin. Ca'tano'sanënpitanta' pa'pi. ²⁰⁻²¹ Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarin. Hua'qui' panca huënai' a'parin. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhuë'. Parisitárin. “A'morínso tëranta' së'huatohuato, anoyataponco,” ta'ton pinën quëran imaquiarin. Imaquiton, a'morínso' huirotéinchin së'huaquirin. ²² Quisosori tahuëretahuaton, sanapi quënanin.

—Noya cancantëquë', imoya. Natëranco ni'ton, noyataran, itërin. Naporo chachin noyatërin. Huënai' no'narin huachi.

²³ Ina quëran hua'an pëinënuquë canconpi. Na'a piyapi'sa' quënanconpi, na'nërápi, ayanápi. Quinatoro'santa' quënanconpi. Huinatacaiso marë' huë'pirinahuë', ²⁴ Quisosori itapon:

—Ya'ipinquëma' pipico'. Co sanapia'hua chimininhuë'. Topinan huë'ësárin, itërin.

—Co huë'ërinhuë'. Nani chiminin, itatona' tëhuapi. ²⁵ Ya'ipi piyapi'sa' aipiran a'parahuaton, acoana chimipi ya'huërinquë ya'conin. Maimirarahuaton, ananpitaantarín. A'naroáchin huanirin huachi. ²⁶ Napohuachina, ya'ipi parti nanan nahuinin.

Cato' somaraya anoyatërinso'

²⁷ Ina quëran pipirahuaton pa'sapirinhuë', cato' somaraya' imaquiaipi. Co manta' quënantopihuë'. Quisoso imaratoná, chiniquë nontapi.

—¡Nosorocoi Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën. Yosë a'paimarinquën ni'ton, nosoroatoncoi anoyatocoi, topirai-huë', itopi.

²⁸ Pëiquë canconahuatona', Quisoso ya'conin. Somarayo'santa' ya'compachinara, Quisosori itërin:

—Cari nanitato anoyatërahuëso' ¿natërama' ipora ti? itërin.

—Natërainquën mini Sinioro. Ya'ipiya nanitaparan tënai, itopi.

²⁹ Napotohuachinara, së'huarayahuatón, itërin:

—Natëramaco ni'ton, apiramiáchin anoyataranquëma', itërin.

³⁰ Napotohuachina a'naroáchin quënantopi.

—Anoyatëranquëmaso' iyaro'sa', ama insonta' sha'huitocosohuë', itopirinhüë', ³¹ pipirahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

—Quisoso anoyarayatërincoi. Noya huachi quënantërai, itëra'piapi. Ya'ipi parti quëran natantopi.

Në'huëya anoyatërinso'

³² Ina quëran pa'pachina, a'napitanta' canquipi. Në'huëya quëpi. Sopai nohuanton, co nanitërinhuë' nonacaso'.

³³ Quisosori nosoroaton, sopai a'patërin. A'patohuachina, a'naroáchin noyatërin. Noya nonsarin huachi. Piyapi'sari ni'pachinara, pa'yanpi.

—Co onporonta' iso pochin ni'chinëhuahuë'. Iráca quëran huarë' co insonta' isëquë naporinhüë', topi.

³⁴ Parisioro'saso nipirinhüë', co yanatëpihuë'.

—Sopai hua'ani catahuarin ni'ton, nanitërin sopairo'sa' a'pacaso', toconpi.

Piyapi'sa' nosororinso'

³⁵ Ina quëran Quisoso pa'sápaton, nisha nisha ninanoro'saquë a'chintëra'piarin. Niyontonpiso pëiro'saquë noya nanan sha'huitëra'piarin.

—Yosë yahua'anëntërinquëma', itëra'piarin. Insëquësona pa'pachina, ya'ipi cania'piro'sa' anoyatëra'piarin. Nisha nisha canio inquitërin. ³⁶ Paaton, notohuaro' piyapi'sa' quënanin. Co Yosë yonquiatonahuë', co napion cancantopi. Ohuicaro'sa pochin inahuaso', co incari tëranta' a'pairinhüë'. “¿Incha catahuaincoi paya?” ta'tona', nisha nisha yonquipi. Napoaton Quisosori nosororin. ³⁷ Nosoroaton, ca'tano'sanënpita itërin:

—Notohuaro' piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', co incariso tëranta' catahuarinhüë' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huaponaraihuë', caraíchin pënëntapi

Yosë imacaiso marë'. ³⁸ Napoaton Yosë nontoco' a'napitanta' a'pa'in pënëchina'. Ina sha'huitërinpoa' a'chinacaso marë', itërin Quisosori.

10

Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'

(Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16)

¹ Shonca cato' quëmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marë'. Inapitaso', ca'tano'sanënpita itopi. Ayontonahuaton, chiníquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'. Ina nohuanton, nisha nisha caniori maninsopitanta' anoyatapi.

² Shonca cato' acorin paatona' nanamën a'chinacaiso marë'. Simon'ton acorin. Pitro itopi anta'. Iionta' acorin, Antërisë itopiso'. Santiaco, Coansha, inapitanta' acorin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. ³ Pinipi, Partoromi, Tomasë, Tatio, inapitanta' nohuantaton, acorin. Mationta' coriqui Noma copirno marë' ma'patopirinhuë', acorin ca'tanacaso marë'. Arpio hui'nionta' acorin, Santiaco itopiso'. ⁴ A'na Simonta' acorin. Inaso', copirno no'huina'piro'sa' imapirinhuë', iporaso' Quisoso imasarin huachi. Cotasë Iscariotinta' acopirinhuë', a'na tahuëri inari sha'huirapiarinso'.

A'chinacaiso marë' a'parinso'

(Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6)

⁵ Nani shonca catoya'pi acohuachina, sha'huitërin: "Paatoma' iyaro'sa' noya pënëntoco'. Ama nisha piyapiro'sa' ya'huëpique pacosohuë'. Samaria ninanoro'saquënta' ama pacosohuë'. ⁶ Israiro'sa' a'chintonco'. Inapitaso', ohuicaros'a' chihuëpiso pochin ni'tona', co Yosë yonquipihuë'. Napoaton pënënacaso' ya'huërin. ⁷ Paatoma', a'chintoco': 'Iso tahuëri'sa' Yosë hua'anëntarinpoa', itoco'. ⁸ Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatoco'. Chimipiro'santa', ananpitaantaco'. Chana caniori maninsonta' quënanpatama', anoyatoco'. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, pa'pi hua'yantopi. Quënanpatama', sopairo'sa' a'patoco' piyapi'sa' noyachina'. Co manta' pahuërëtapomarahuë', Yosëso' inaora nohuanton, catahuarinquëma' ni'ton, ama pahuërë nitocosohuë'.

⁹ A'chinacamaso marë' pa'patama', ama manta' coriqui quëpacosohuë'. ¹⁰ Ama pë'pëto, pitana, sapatë', inapita quëpacosohuë'. Ama a'moramasso tëranta' cato' quëpacosohuë'. 'Asacatohuatëra, a'cacaso' ya'huërin,' topi. Napoaton a'chintohuatama', a'caarinëinquëma', catahuuarinëinquëma' ama ma'sha pahuantinquëmaso marëhuë'.

¹¹ Nisha nisha ninanoquë a'chintoco'. Ninanoquë canconpatama', insosona noya natanpachinquëma',

ina pëinënquë yacapaco'. Inaquë yacapatohuatama', inaquësáchin ya'huëco'.¹² Pëinënaquë ya'conpatama', 'Yosë catahuainquëma', itoco'.¹³ Noya nohuantohuachinënquëmaso', Yosëri catahuarin. Nipirinhüë', co noyahuë' nontohuachinënquëmaso', co Yosëri catahuarinhuë'.¹⁴ Insëquësona pa'patama', 'Ama isëquë huëcosohuë'. Co yanatanainquëmahuë', itohuachinënquëma', patoco'. Yapa'patama', pënëncó'. 'Nani sha'huitopiranquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama', itoco'. Ina quëran a'na parti paco huachi.¹⁵ Tëhuënchachin itëranquëma'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, inapitaso' chiníquën parisitapi. Iráca Sotomaro'sa', Comoraro'sa', inapita pa'pi co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri chiníquën ana'intërin. Co natërincosopitasohuë' nipirinhüë', chini chiníquën ana'intarin huachi," itërin Quisori.

Aparisitacaiso' ninorinso'

¹⁶ Ina quëran itaantarin:

"Ni'co' iyaro'sa'. Ohuicaro'sa' co nanitopihuë' nia'paicaiso'. A'naroáchin huëntonën ni'niro'sari mapi. A'chintohuatama', a'naquën piyapi'sa' ni'niro'sa' pochin cancantatona', no'huiarinënquëma'. Napoaton noya yonquico'. No'huipirinënquëmaonta', ama no'huicosohuë'. Noya cancantatoma', sanoanan quëran nontoco'.¹⁷ Ni'cona iyaro'sa', piyapi'sa' a'naroáchin ano'huitotama'. A'naquën no'huitënënquëma', masarinënquëma'. Mapachinënquëma', coisëquë quëpaarinënquëma'. Niyontonpiso pëiro'saquënta' huihuarinënquëma'.¹⁸ Imaramacoso marë' hua'ano'sa' ya'huërinquë sha'huirapiarinënquëma'. Copirnorosaquënta' quëpaarinënquëma'. Ca nohuanto, inaquë quëpaarinënquëma' nanamëhuë sha'huitacamaso marë'. Inaquë nisha piyapiro'santa' a'chintarama'.¹⁹ Inaquëpita quëpahuachinënquëma', ama pa'yancosohuë'. '¿Ma'cha tono'poya?' ama tocosohuë'. Naporo' Yosë anitotarinquëma' no'tëquën a'panitacamaso marë'.²⁰ Co canpitaora yonquinëma quëran nonsaramahuë'. Ispirito Santo ayonquiarinquëma' noya nonacamaso marë'.

²¹ A'naquën imasarinaco. A'naquënso nipirinhüë' co nohuantarinacohuë' ni'ton, quëmopinënnpita capini nino'huiapi. A'naquën iin chachin niponahuë', sha'huirapiarin tëpacaiso marë'. A'naquëonta' hui'nin niponahuë', imapachinco, pa'pini chachin sha'huirapiarin. A'naquëonta' a'shin chachin, pa'pin chachin niponahuë', imapachinaco, hui'ninpitari sha'huirapiapi.²² Imaramaco ni'ton, na'a piyapi'sa' no'huiarinënquëma'. Nipirinhüë',

co a'pohuatamacohuë', nicha'ësaranquëma huachi.
²³ Aparisitohuachinënquëma', a'na ninanoquë paantaco'.
 Inaquënta' a'chiantaco'. Na'a ninanoro'sa' Cotia parti
 ya'huërin. Co ya'ipi ninanoro'saquë pa'shatërasënquëmahuë',
 canta' o'mantararahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na
 tahuëri o'mantarahuë Yosë hua'anëntërinso' acoca'huaso
 marë'.

²⁴ Ni'co'. Patron ya'huëhuachina, co piyapinënpitaso' chini
 chiniquën nanantërinhuë'. Canta' canpita maistronëmaco
 ni'ton, chini chiniquën nanantërahuë'. ²⁵ Napoaton
 no'huihuachinënquëma', co ina marë' sëtacaso' ya'huërinhuë'.
 Nani no'huirinaco canta'. 'Sopainquën,' itërinaco ni'ton,
 canpitanta ina pochachin nontarinënquëma',” itërin
 Quisosori.

Yosë të'huatacaso' ya'huërinso'

(Lucas 12.2-9)

²⁶ Ina quëran itantarin:

“Piyapi'sa' no'huipirinënquëmahuë', ama iyaro'sa'
 të'huatocosohuë'. Iporaso' ma'sha noyá po'opinan
 pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso
 nipirinhuë' ya'ipiya nitotapi. ²⁷ Iporaso' co ya'ipi
 piyapi'sa' a'chintarahuë'. Carayanquëma tëranta'
 canpitaora quëparahuatënquëma', na'con a'chintaranquëma'.
 A'na tahuëriso nipirinhuë' ya'ipi piyapi a'ninquëchin
 sha'huitoco' nitochina'. ²⁸ Ama piyapi'sa' të'huatocosohuë'.
 Tëpapirinënquëmaonta', co hua'yanëma' matarinënquëmahuë'.
 Yosë tëhuënchinso' të'huatacaso' ya'huërin, tënahuë. Ina
 nohuanton, chiminë'. Co noyahuë' nipachina', pënquë
 chachin a'paarin huachi. Inatohua' hua'yanënarë
 chachin parisitomiatapi huachi. Napoaton Yosë na'con
 na'con të'huatacaso' ya'huërin. Co piyapi'sa' të'huatacaso'
 ya'huërinhuë'.

²⁹ Yosëso' a'pairinquëma'. Ni'co'. Inairaro'sa' co pa'tonhuë'.
 Cato nipirinhuë', a'na soroíchin pa'tërin. Napoaponahuë', co
 a'naya tëranta' Yosëri naniantërinhuë'. Co ina nohuantohuach-
 inhuë', co chimininhuë'. ³⁰⁻³¹ Canpoaso nipirinhuë' na'con
 na'con a'pairinpoa'. Ya'ipinpoa' a'naya a'nayanpoa' yon-
 quirinpoa'. Ainënpoa' hua'huayátërahuë' nipirinhuë', ya'ipiya
 pichirin. Napoaton ama të'huacosohuë'. Ni'sárinpoa'.

³² 'Quisoso imarahuë,' topatama', ayaro' tahuëri carin-
 quëmanta' nohuantaranquëma'. 'Imarinaco mini,' itarahuë
 Tata Yosë. ³³ Nipirinhuë', 'a'porahuë huachi,' topata-
 maso', carinquëmanta' a'poaranquëma'. 'Co imarinacohuë',
 itarahuë Tata Yosë,” tënin Quisoso.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso'
(Lucas 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Ina quëran pënëantarin:

“ ‘Cristo o'mahuachin, ya'ipiya nohuantatona', noya ya'huapi,' topiramahuë', co ya'ipiya nohuantarinacohuë' ni'ton, nino'huiapi. ³⁵ Ipora quëran huarë' a'na pëiquë ya'huëpisopita nisha nisha yonquiapi. A'na pëiquë pa'pin nohuantarin. Hui'ninso nipirinhüë' co nohuantarinhuë'. A'na pëiquënta' hui'nin nohuantarin. Pa'pinso nipirinhüë' co nohuantarinhuë'. Sanapi'santa' nisha nisha yonquiapi. A'shin co nohuantarinhuë'. Hua'huinso nipirinhüë' nohuantarin. A'shatën nohuantapirinhüë', notainso' co nohuantarinhuë'. Napoapona'. ³⁶ Imaramacoso marë' quëmopinëma chachin no'huiarinënquëma'. Co nishahuë' niponaraihuë', inimiconën pochin ni'sarinënquëma'.

³⁷ Yaimapatamaco, ca na'con na'con nosoroco. Tatama', mamama', hui'nama' inapita co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhuë'. Co na'con na'con nosorohuatamacohuë', co tëhuëenchachin imaramacohuë' tënahuë. ³⁸ Imapatamaco, a'napita aparisitarinënquëma'. Yatëpapirinënquëmaonta', imamiatoco. Corosëquë chiniquën parisitërë'. Inapochachin canpitanta' imapatamaco, aparisitarinënquëma'. Co ahuantohuatamahuë', co tëhuëenchachin imaramacohuë'. ³⁹ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanpiarama'. Chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhüë', imaramacoso marë' aparisitohuachinënquëma', noya cancantoco'. Tëpapirinënquëmaonta', noya noya nanpimiatontarama',” itërin.

Yosëri acanarinso'
(Marcos 9.41)

⁴⁰ Ina quëran pënëantarin: “Insosona noya natanpachinquëma', noya natanarinaco canta'. Yosë a'paimarinco ni'ton, Yosë nanamën chachin imasapi huachi. ⁴¹ A'chinamaso marë' Yosë noya ni'sarinquëma'. Inápaquë acanaarinquëma'. A'naquën natanpachinënquëma', ‘Yosë nanamën chachin a'chintarinpoa', ta'tona', noya natanarinënquëma'. Ina marë' inapitanta' inápaquë canarapi. Tëhuëenchachin noya piyapi'sa' catahuacaso' ya'huërin. ‘Yosë imarin ni'ton, noya quëmapi inaso', ta'toma', catahuaco'. Ina marë' Yosë acanaarinquëma'. ⁴² Inso tëranta' imarincoso co chiniquën nanantopirinhüë', inanta' nosorocaso' ya'huërin. Imarincoso marë' i'sha tëranta' o'shitohuatama', inápaquë Yosë acanaarinquëma'. Tëhuëenchachin noya i'huërëtarinquëma',” itërin Quisosori.

11

Coansha Paotistari piyapi a'parinso'
(Lucas 7.18-35)

¹ Nani ca'tano'sanënpita sha'huitahuaton, a'chinacaso marë' pa'nin huachi. Nisha nisha ninanoquë pa'sahuaton, a'china'piarin. Pënëna'piarin.

² Coansha Paotistaso nipirinhüë', naporo' tashinan pëiquë ya'huárin. Inaquë ya'ipi Quisoso naporinso' natantërin. Ina natantaton, cato' imarinsopita a'parin Quisoso natanacaiso marë'. ³ Canconpachinara, Quisoso natanatona':

—Coansha Paotista a'parincoi ni'ton, natana'huainquënso marë' huë'nai. I'huá chachin inaso', na'con sha'huitërincoi. “A'na tahuëri Cristo o'mararin, Yosëri a'paimarinso',” itërincoi. ¿Quëmaso' inanquën nimara, ti? ¿Pahuanarin o'macaso' nica? Co nitotatoihuë', natanapoinquën huë'nai. Sha'huitocoi quiyanta' Coansha sha'huitoanta'ii, itopi.

⁴⁻⁵ Napotohuachinara, Quisosori itërin:

—Nani ma'sha ni'nama', natanama'. Somaraya nininsopita huë'pachinara, ca nohuanto, ni'topi. Apiaro'santa' a'naroáchin anoyatërahuë. Noya iratopi ni'nama'. A'naquëonta' chana caniori maninsopita anoyatërahuë. Në'huëro'santa' ca nohuanto, noya natantopi. Chiminpisopitanta' ananpitaantarahuë. Notohuaro' piyapi'sa' co Yosë nohuitatonaraihuë', nosorotápirinahuë', iporaso huachi noya nanan a'chintarahuë natanama'. Paatoma', ya'ipiya Coansha sha'huitonco' no'tëquën nitochin. ⁶ Insosona ya'ipi cancanëna quëran natëmiatohuachinaco, nóya cancantapi, itërin Quisosori.

⁷ Ina natanahuatona', Coansha sha'huitapona' pa'pi. Nani pa'pachinara, Quisosori piyapi'sa' a'chintantarin.

—Natanco iyaro'sa' Coansha yonquiato a'chinchinquëma'. I'hua inotëro parti ina nicapoma' pa'patamara, inaso Yosë marë chiníquën huanirin quënanconama'. Co piquira ihuani onororinso pochin niconinhüë'. ⁸ Co inaso ma'huano'sa' pochin noyápiachin a'morinhüë'. Noyápiachin a'mopisopitaso', copirnoros'a' pëinënaquë ya'huëpi. Coanshaso nipirinhüë', co nani ma'sha ya'huëtërinhuë'. ⁹ Pënëntërinso' natanacamaso marë' pa'nama', tënahüë. Coansha tëhuëenchachin nóya pënëntërin. Co topinan quëran pënëntërinhuë'. Yosëri chachin a'parin pënëntacaso marë'.

¹⁰ Iráca quiricanënquë ninoton Yosëri hui'nin sha'huitërin. “Co'huara pa'shamátërasënquënhüë', comisionëhuë'ton a'pararahüë piyapi'sa' ayonquicaso marë',” itërin. Coansha ninoton, naporin.

¹¹ “Íráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' pënëntopirinahuë', Coansha Paotistaso' noya noya pënëntërin. Pënëntërinso' noya,

nipirinhüè', inso tëranta' imapachinaco, noya noya nisarin. Yosè hua'anëntèrinquè chachin ya'conarin huachi, tënahuè.

12 Coansha pënëntèrin quèran huarè' na'a piyapi'sa' huè'sapi natanacaiso marè'. A'naquënso nipirinhüè' co nohuantopihüè' Yosè hua'anëntèrinquè ya'conacaiso'. Co nohuantatonaraihuè', nohuantopisopita aparisitopi. Chiniquèn cancantopisopitaso nipirinhüè', onpopionta' ya'conapi. 13 Iráca quèran huarè' Moisésè, pënëntona'piro'sa', inapita ninopi. 'Yosè yahua'anëntèrinpoa'. A'na tahuèri ina marè' acorinso' a'paimararin,' topi. Coanshanta' ninotona', ninshitopi: 'Co'huara Sinioro tahuèrinèn naniyatèrasohuè', Iniasè huèantarín pënëntacaso marè',' topi. 14 Napopiso chachin Coansha pënëntarin huachi. Iniasè pochin cancantaton, pënëntarin, tënahuè. Nohuantohuatama', natéco'. 15 Huèratèhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'.

16 Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. Hua'huaro'sa pochin cancantopi. Hua'huaro'sa' cachiquè ya'nipihuachinara, a'naquèn taponá: 'Huéco' pita pochin ni'tèhua', ya'nipiahua', ta'tona', 17 quinatapirinhüè', co a'napita nohuantopihüè' nansacaiso'. Ina quèran co nohuantohuachinarahuè', tantapona': 'Inta nipachin, huéco' chimipi pa'pitopiso pochín ni'tèhua', ya'nipiahua', nitantapi. Na'nèpirinhüè', co a'napita nohuantopihüè' na'nècaiso'. Inapochachin canpitanta' ipora nisha nisha yonquirama'. 18 Coansha Paotistaso' pënëntapon, co aquètè' cosharo' yonquirinhüè'. Co noya coshatèrinhuè'. Co pi'pian tëranta' huino o'orinhüè'. Napopirinhüè': 'Inaso' Sopairi ahua'yantèrin ni'ton naporin,' tënama'. 19 Caso nipirinhüè', Yosè quèran quèmapico niporahuè' coshatèrahuè, o'orahuè. Ina marè' pinoramaco canta'. 'Quisoso coshatárin, o'opatárin. Oshahuano'sarè' nipayarin. Copirno marè' coriqui ma'patona'piro'sarènta' nipayarin,' toconama'. Nisha nisha yonquiconama'. A'naquënso nipirinhüè' noya yonquiatona', Yosè natèapi huachi. No'tèquèn pënènahüè ni'ton, no'tèquèn yonquiapi huachi," tënin Quisoso.

Nisha nisha ninanoquè ya'huèpisopita pënèninso'
(Lucas 10.13-15)

20 Nisha nisha ninanoro'saquè nani pënëntèrin. Inaquè na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatèrin. Ya'huèhuano'saso' nicaponaraihuè', inachachin inachachin yonquiantapi. Co oshanèna' yaa'popihüè'. Napoaton chiniquèn pënènin. 21 Corasinoquè ya'huèpisopita, Pitsaitaquè ya'huèpisopita, inapita yonquiaton, itapon:

“¡Ma'huántacha canpitaso' nisarama paya! Na'con pënënpiranquëmahüè', co natëramacohüè'. Ina marè' parisitarama'. Na'con nitotopiramahuè', co yaimaramacohüè'. Tiroquë, Sitonquë, inaquëpitaso nipirinhüè' co pënëntërahuè'. Co inaquë cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuè'. Inaquë naporahuë naporini, oshanëna marè' sëchitonahuè'. Sa'catën nininso a'motona', huarianoquë nipashimotochitonahuè'. Co noyahuè' yonquipisopitanta', nanianchitonahuè'.²² Napoaton ayaro' tahuëri nanihuachin, canpitaso' Yosë chini chiniquën ana'intarinquëma'. Inapitaso' co onpopinchin ana'intarinhuè'.²³ Capinaomoquë ya'huëramasopitanta' co no'tëquën yonquiramahuè'. 'Noyacoi ni'toi, Yosë'pa' pa'sarai,' ¿topiramahuè' ti? Co ina marè' inatohua' pa'saramahuè'. Parisitopiquë pa'miatarama huachi. Hua'qui' a'chintëranquëma'. Na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Nani nicapomarahüè', co yaimaramacohüè'. Sotomaquë naporahuë naporini, inapitaso natëitonacohüè'. Co oshanëna marè' Yosëri ata'huanchitonhuè'. Ipora huanta' ya'hua'itonahuè'.²⁴ Ayaro' tahuëri nanihuachin, canpitaso' chini chiniquën ana'intarinquëma'. Sotomaro'saso nipirinhüè', co onpopinchin ana'intarinhuè', tënahüè," itërin Quisosori.

Quisoso asanocancaninpoaso'

(Lucas 10.21-22)

²⁵ Naporo' noya cancantaton, Yosë nontërin:

“¡Ma noyacha Tata yonquiran paya! Quëmaso' chini chiniquën nanantëran. Inápaquë ya'huërinsopita, isoro'paquë ya'huërinsopita, ya'ipiya hua'anëntëran. A'naquën Tata nani ma'sha nitotaponaraihuè': 'Quiyaora noya noya nitotarai,' topiso marè', co nanamën anitotëranhuè'. Imarinacosopitaso nipirinhüè', co onpopinchin nitotaponaraihuè': 'Catahuaco Sinioro co caora nanitërahuè', topachinara, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë: 'Yosparinquën,' itëranquën.²⁶ Quëmaora nohuanton Tata naporan," itërin.

²⁷ Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarín.

“Tata Yosë nohuanton, pënëntarahüë. Ya'ipi nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chintaca'huaso marè'. Hui'ninco ni'ton, inasáchin noya nohuitërinco. Inapochachin Tata Yosë nohuitërahuë. Casáchin noya nohuitërahuë. A'naquëonta' cari anohuito huato, nohuitapi anta'.²⁸ Huëco' casáchin imaco catahuainquëma'. Isoro'paquë ma'sha onporama' ni'ton, sëtarama'. Naporahuaton, nisha nisha yanatëpiramahuè', co canpitaora nanitëramahuè' noya cancantacamaso'. Pë'pëto quëquën quëparamaso pochin ninatanama ni'ton, napion cancantërama'. Napoaton

huëco' catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'.
 29 Co carinquëma' nocananquëmahuë'. Sanoanan quëran
 pënënanquëma'. Casáchin natanco a'chinchinquëma'. Nani
 tahuëri catahuanquëma' noya cancantacamaso marë'. Ina
 pochin imapatamaco, sano cancantarama huachi. 30 Ma'sona
 nicacaso sha'huitohuatënuëma', catahuanquëma' noya
 nicacamaso'. Catahuanquëma' ni'ton, co sacaihuë'
 imasaramaco huachi," itërin Quisosori.

12

Chinoto tahuëri naporinso'

(Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5)

1 A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso
 ca'tano'sanënpitarë' pa'sapi. Tricoro' pëntontapi.
 Ca'tano'sanënpita tanatona', papona pochin a'naya a'naya
 trico moto maraapi. I'shorayarahuatona', ca'pi. 2 Ina
 ni'sahuatona parisioro'saso':

—¡Ni'quë' Maistro! Chinoto tahuëri nipirihuë',
 ca'tano'sanënpita tricoraya i'shorayapi, co ipora tahuëri
 pi'pisha tëranta' sacatacaso ya'huërinhuë'. Co Moisësë
 pënëntërinso' natëpihuë', itopi.

3 Napotihuachinara, itërin:

—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi
 tanahuachina, 4 Yosë pëinënuë ya'conin. Inaquë
 ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin.
 Ca'taninsopitanta' tanatona', ca'pi. Corto hua'ano'saráchin
 ina pan capacaiso nipirihuë', Tapi ca'nin. Ca'pirihuë',
 co ina marë' Yosëri ana'intërinhuë'. 5 Isonta' yonquico'.
 Nani chinoto tahuëri corto hua'ano'sa' Yosë pëinënuë
 sacatopi. Piyapi'sa' oshanëna marë' ohuicaro'sa' tëpapi.
 Sacatopirinahuë', co ina marë' oshahuanpihuë'. ¿Co inanta'
 nontëramahuë' ti? 6 Yosë pëinën noya nipirihuë', caso' chini
 chiniquën nanantato, noya noya a'chintaranquëma'. 7 Yosë
 chachin naporin: “Piyapi'sa' nosorocamaso' na'con na'con
 nohuantërahuë. Ma'sha oshanëma marë' tëparahuatoma ya'ipi
 ahuiquitamaso', co onpopinchin nohuantërahuë,” tënin
 quiricanënuë. Nontopiramahuë', co natantochináchinhuë'
 cancantërama'. No'tëquën yonquirama' naporini, co topinan
 quëran sha'huirapiitomahuë'. 8 Yosë quëran quëmapico ni'to,
 chiniquën nanantërahuë. Chinoto tahuëri ma'sona noya
 nicacaso' sha'huichinquëma'. Co nicacasohuë nininsonta'
 sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso'

(Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11)

⁹ Ina quëran paantarahuaton, niyontonpiso pëiquë ya'conconin. ¹⁰ Inaquë a'na quëmapi quënanconin. A'na imirin tachitërin ni'ton, co pi'pisha tëranta' nanitërinhuë' së'quëtacaso'. "Ipora tahuëri co cania'piro'sa' anoyatacaso ya'huërinhuë'," ta'tona', parisioro'sari ni'sapi. Quisoso yasha'huirapitona', itapona':

—Chinoto tahuëri nipirinhüë', ¿noya cania'piro'sa' anoyatacaso' ti? itopi.

¹¹ —Ni'cochi iyaro'sa', ohuicaro'sa' pë'tahuahuatamara, a'naya tëranta' panca nanincatëquë anotohuachina, ocoirama'. Chinoto tahuëri nipirinhüë', masahuatoma', ocoirama'. ¹² Piyapi'saso nipirinhüë' noya noya ni'ton, na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Napoaton chinoto tahuërinta' piyapi'sa' catahuacaso' ya'huërin, itërin.

¹³ Napotahuaton, apia nontërin.

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Natëton ihuëpachina, a'naroáchin noyatërin. A'na imirin pochachin niantarin.

¹⁴ Ina nicatona parisioro'saso' pipipi. Pipirahuatona', Quisoso tēpacaiso marë' yonquipi huachi.

Iráca ninorinso'

¹⁵ Ina nitotaton, Quisoso a'na parti pa'nin. Na'a piyapi'sari imasarin. Cania'piro'sa' huë'pachinara, ya'ipiya anoyatërin.

¹⁶ —Ama a'napita sha'huitocosohüë', itërin. ¹⁷ Iráca Quisoso ninoton, Isaiasë ninshitërin. Yosë yonquirinso chachin ninshitaton, naporin:

¹⁸ "Iso quëmapi nani acorahuë nisha nisha piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Noya natëarinco.

Na'con nosoroato, nóya ni'nahuë.

Ispiritonëhuë chachin aya'coancantarahuë.

Nisha piyapiro'santa' no'tëquën a'chintahuatón, anoyacancantarín.

¹⁹ Co no'huiarinhuë'. Co chiníquën nonsarinhuë'.

Co cachiquë paaton, piyapi'sa' ano'huitarinhüë'.

²⁰ A'naquën piquira yanopantërinso pochin nicatona', co huachi chiníquën cancantopihüë'. Inapitaso' achinicananarin.

Nanparin yatacopirinso pochin cancantatona', pi'pianchin Yosë shia'popi. Co inapitanta' no'huiarinhuë'.

No'tëquën a'chintahuatón, na'a piyapi'sa' anoyacancantarín. Inapotaton, sopai minsëarin huachi.

²¹ Nisha nisha piyapi'sari natanahuatona': 'Inasáchin nicha'ësarínpoa', tosapi huachi," ténin Yosë quiricanënhüë'.

Iráca Isaiasë ninorinso chachin nanirin ni'ton, Quisosori sanoanan quëran piyapi'sa' pënënarín.

*Sopai hua'an minsërinso'**(Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23; 12.10)*

²² Ina quëran a'na quëmapi quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co nanitërinhuë' nonacaso'. Co quënantacaso tëranta' nanitërinhuë'. Sopai a'parahuaton, a'naroáchin anoyatërin. Noya ni'tërin. Nonacasona' nanitërin huachi. ²³ Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi. "¡Ma'pitacha nanitaparin paya! Isoso' Tapico' shiin, ¿Yosëri a'paimarinso' nimara ti?" nitopi.

²⁴ Parisioro'sariso nipirinhue', co natëpihue': "Sopairo'sa' hua'an Piirsipo* itopisoari catahuarin ni'ton, nanitaparin sopairo'sa' a'pacaso'. Co inari catahuarinhue' naporini, co nanichitonhue'," topi.

²⁵ Topinan yonquirapirinhue', inaora yonquinën quëran Quisosori nitotaton, itërin: "Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. Co huachi inaquë ya'huë'itonahuë'. Huëntonënuë ya'huëpisopitanta' nino'huipi naporini, inapitanta' yanquë'itonahuë'.

²⁶ Inapochachin Satanasë sopairo'sarë' nino'huipi naporini, co huachi hua'an niitonhue', co huachi piyapi'sa' hua'anëntacaso' nanichitonhue'. ²⁷ 'Piirsipo catahuarinquën,' itopiramacohue', co no'tëquën yonquiramahuë'. Co ina catahuarincohuë'. A'naquën a'chintëramasoarinta' sopairo'sa' yaa'papi. Satanasë catahuarinco ni'quëhuarë', inapitanta' inari catahuarin. Inapita natanco' macariso' catahuarinso' sha'huichinquëma'. ²⁸ Caso nipirinhue', Ispirito Santo catahuarinco sopairo'sa' a'paca'huaso'. Napoaton Yosë chachin a'paimarinco hua'anënta'huanquëmaso marë', ténahuë'.

²⁹ Quëmapi chiniquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Co insonta ya'conaton ma'shanën mataponhue'. A'naso nipirinhue' ina quëran chini chiniquën ni'ton, huëcapairahuaton minsëquirin. Tonporahuaton, ma'shanënpita quiquitërin.

³⁰ Co imapatamacohue', inimicotaramaco. Co catahuahuatamacohue', sopai natëarama huachi. Piyapi'sa' anishacancantarama' ama Yosë imacaiso marëhuë'.

³¹ Napoaton itaranquëma': Co noyahuë' nipatama', oshahuanarama'. Pinótohuatamanta oshahuanarama'. Oshanëma marë' sëtohuatama', Yosë oshanëma' inquitaringuëma'. Ya'ipi co noyahuë' ninamasopita inquitaringuëma'. Ispirito Santoíchin pinotoma' oshahuanpatama' tëhuëncinso', co inquitaringuëmahuë'. ³² Caso' Yosë quëran quëmapi co nipirahuë pinopatamaco, ina marë' oshahuanpiramahuë', oshanëma marë' sëtohuatama', inquitaringuëma'.

* 12:24 Piirsiposo': Satanasë tapon naporin.

Nipirinhüè', Ispirito Santo pinopatama', co oshanëma' inquitaringuëmahuè'. Co onporonta' inquitaringuëmahuè', itërin Quisosori.

Nara pochin nininso'

(Lucas 6.43-45)

³³ Ina quëran itaantarín: “ ‘Nara noya nipachina, noya nitërin. Co noya nitohuachinahuè', napoonin,' topi. Nitërin quëran nara nohuitëré'. Inapochachin piyapinpoanta' ninëhua'. Noya yonquihuatëhua', no'tëquën nonaríhua'. ³⁴ Canpitaso nipirinhüè', ya'huan pochin cancantatoma' yanonpinama'. Co noyahuè' yonquiatoma', co nanitëramahuè' noya nonacamaso'. Onpopinsona cancantëramaso', nonama quëran piyapi'sa anitotarama'. ³⁵ Noya cancantohuatëhua', noyasáchin nonaríhua'. Co noyahuè' cancantohuatëhua', co noyahuè' nonaríhua'. ³⁶⁻³⁷ Noya cancantohuatama', noya nonsarama'. Ayaro' tahuëri Yosë noya ni'sarínquëma'. Co noyahuè' cancantohuatama', co noyahuè' nonsarama'. Ina marë' ayaro' tahuëri ana'intarínquëma'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë nontarínquëma'. Ya'ipi nonamasopitanta' aipitarínquëma'. A'naquëma' co noyahuè' nonpatama', 'Co yonquiatohuè', naporahuè,' itopiramahuè', ina marënta' ana'intarínquëma', ténahuë. Co noyahuè' cancantohuatama', no'tëquën ana'intarínquëma huachi,” itërin Quisosori.

Yosë pochin nicacaso' nohuantopiso'

(Marcos 8.12; Lucas 11.29-32)

³⁸ Ina quëran parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita huè'pachinara, Quisoso nontiipi:

—Yosë pochin niquè' ni'iinquën. Ina ni'patoi, natërainquën, itiipi.

³⁹ —Canpitaso' co noyahuè' cancantërama'. Co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëramahuè'. “Yosë pochin niquè' ni'iinquën,” itopiramacohuè', co Yosë nohuantërinhuè'. Isoíchin anitotarínquëma'. A'na tahuëri Conasë pochin nisarahuè'. ⁴⁰ Iráca Conasë marëquë të'yaitohuachinara, panca sami pochin nininsoari mi'tërin. Cara tahuëri tashirë chachin inaquë ya'huapirinhüè'. Ina quëran Yosë nohuanton, cha'ërin. Inapochachin canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, chiminpato, cara tahuëri tashirë chachin acoporo' ya'huaporahuè', cha'ësarahuè huachi. ⁴¹ Conasë cha'ërahuatón, Ninihuiquë pa'nin. Inaquë pënëntohuachina, co noyahuè' yonquipisopita naniantopi. Napoaton ayaro' tahuëri inapita nontarinënguëma'. “¿Onpoatomata' co canpitaso' natëramahuè'?” itaponënguëma'. Caso' chiníquën nanantato, noya noya pënënpiranquëmahuè', co yanatëramacohuè'. Napoaton ayaro'

tahuëri Yosë na'con ana'intarinquëma'. ⁴² Inapochachin iráca Saromon hua'anëntapon, copirno sanapi nininso' sor parti quëran huë'nin ina nontacaso marë'. “Ya'ipi nitotërin,” ta'ton, huë'nin natanapon. Napoaton ayaro' tahuëri ina atapanarin-quëma'. Saromon quëran caso' na'con na'con nitotato, noya noya a'chintopiranquëmahuë', co yanatëramacohuë' ni'ton, Yosë chiníquën ana'intarinquëma', itërin Quisosori.

Sopairi ya'coancantantarinsó'

(Lucas 11.24-26)

⁴³ Ina quëran Quisosori a'chintaantarin. “A'na quëmapi sopairi ya'coancantopirinhüë', ina quëran pipirin. Pipihuachina, inotëro' parti pa'sárin. Insëquësona ya'huëcaso marë' yonisapirinhüë', co quënaninhüë'. ⁴⁴ Napoaton ina quëmapiquë chachin huëantarin. Inaso' co Yosë yonquiatonhuë', topinan ya'huárin quënanquiantarin. Noya ya'huëantachinachin ni'ton, sopairi yaya'coancantantarin. ⁴⁵ Napoaton paantarahuaton, canchisë sopairo'sa' maantarin. Aquë aquëtë' co noyahuë' nipisopita maantarin. Posa sopairo'sari chachin quëmapi ya'coancantantapi. Napoaton aquë aquëtë' co noyahuë' yonquirin huachi. Inapochachin ipora na'a piyapi'sa' sopai natëtona', co noyahuë' cancantopi. Ina quëran: ‘Co huachi sopai natëarahüë', taponaraihuë', co Yosë yonquiatonahuë', oshaquëran aquë aquëtë' co noyahuë' cancantaantapi huachi,” itërin Quisosori.

Quisoso quëmopinënpita pochin nininsopita

(Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21)

⁴⁶ Piyapi'sa' nontaso', a'shin, iinpita, inapita huë'pi. Quisoso yanontopirinhüë', na'a piyapi'sa' yamorapi ni'ton, co nani-topihuë' ya'conacaiso'. Aipiran huaniápirinhüë', ⁴⁷ a'na quëmapi sha'huitërin:

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huëcatona', aipiran huanirapi. Yanontërinënuë, itërin, ⁴⁸ Napotopirinhüë', Quisosoriso' itapon:

—Mamahuë, iyahuëpita, inapita pochin ni'nahuësopita sha'huichinquë nitotëquë', itahuaton, ⁴⁹ imirin quëran tasatërin:

—Isopita imarinaco ni'ton, iyahuëpita pochin nicato, nosororahuë. ⁵⁰ Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', oshihuëpita pochin ni'nahuë. Payaro'santa' Yosë imapachina', mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

13

*Pa'sarayarinso'**(Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8)*

¹ Naporo' tahuëri pëi quëran pipirahuaton, sono' yonsanquë huënsëconin. ² Inaquë notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi natanacaiso marë'. Hua'huayatërahuë' tancapitohuachinara, potiquë ya'conahuaton, huënsëmarin. Ii' yonsánshaquë huarë' piyapi'sa' yamorapi. ³ Nisha nisha pënënto nanan a'chintërin. Ma pochinsona nininsopita a'chintárin ayonquicaso marë'.

A'chintaton, itapon: "A'na quëmapi sha'tapon pa'sarin. ⁴ Tricoraya iminquë pa'sarayarín papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën ya'pirin iraquë huarë' pa'sarayarín. Iraquë huarë' anotërin ni'ton, inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipi huachi. ⁵ A'naquën ya'pirin na'piroquë pa'sarayarín, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huërinquë. Shimënsin no'pa' ni'ton, shiarahuaton, papotopirínhuë'. ⁶ Pi'iri chiníquën pi'cahuachina, yaahirin. Pi'pishara'huaya itëhuanin ni'ton, ahuirin huachi. ⁷ A'naquën ya'pirionta' nahuanoquë pa'sarayarín. Inaquë papotopirínhuë', nahuano'sarinta' papotërin. A'shinahuatona', imotërin huachi. Napoaton co nitërinhuë'. ⁸ A'naquënso nipirínhuë' noyaro'paquë pa'sarayarín. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitërin. A'naquën cara shonca, cara shonca nitërin. A'naquën saota shonca, saota shonca nitërin. A'naquën pasa, pasa nitërin. ⁹ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin Quisosori.

*Pënënto nananquë a'chininso'**(Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10)*

¹⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpitari ya'caritahuatona', natanpi. "¿Onpoatonta' Maistro piyapi'sa' a'chintohuatana, pënënto nanan quëran a'chintëran?" itopi.

¹¹ "Yosë hua'anëntërinso' co insonta' inaora yonquinën quëran nitotërinhuë'. Canpitaso' ya'ipiya a'chintaranquëma'. A'napitaso nipirínhuë' co ya'ipi a'chintarahuë'. Pënënto nanan quëransáchin a'chintarahuë. ¹² Insosona noya natanpachinaco, Yosëri catahuarin noya yonquicaiso marë'. Na'con na'con nitotapi. A'napitaso nipirínhuë' co yanatëhuachinacohuë', Yosëri tananpitarin ni'ton, ya'ipiya naniantapi huachi. ¹³ Napoaton inapita huë'pachinara, sacai pochin a'chintërahuë. Natanaponaraihuë', co natëapihuë'. Nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'. ¹⁴ Iráca Isaiasëri ninoton, naporin:

'Natanapomarahuë', co natëtaramahuë'.

Nicapomarahuënta' co tëhuëenchachin quënanaramahuë'.

15 Isopitaso' co natantochináchinhuë' cancantopi.
 Në'huëya pochin cancantatona', co yanatantopihuë'.
 Tanshirinso pochin cancantatona', co yaquënantopihuë'.
 Noya ni'pi naporini, quënanchitonahuë'.
 Noya natanpi naporini, cancanëna quëran nataintonahuë'.
 Co noyahuë' yonquipisopita naniantatona' imarinaco naporini,
 anoyacancanchitohuë', tënin Yosë iráca.
 Ipora huanta' na'a piyapi'sa' ina pochin cancantopi.

16 Canpitaso nipirinhüë', ma noya Yosë catahuarinquëma' ni'ton noya ni'namaco. Noya natanamaco. Napoaton noya cancantarama'. 17 Iráca quëran huarë' na'a pënëntona'piro'sa', noya piyapi'sa', inapita canpita ni'namasopita yani'pirinahuë', co ni'pihuë'. A'chintëranquëmasopitanta' yanatanpirinahuë', co natanpihuë', itërin Quisosori.

Tricoraya tapon naporinso'
(Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15)

18 Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintaantarín. "Natanco iyaro'sa'. Sha'tona'pi sha'ninso pochin nininso' a'chintanta'inquëma' no'tëquën nitotacamaso marë'. 19 Tricoraya pa'sarayarëso pochin Yosë nanamën ya'ipi parti a'chintëré'. 'Yosë yahua'anëntarinquëma', topachina, a'naquën piyapi'sa' ira pochin nipi. Nanamën natanpirinahuë', co yonquipihuë'. Inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipiso pochin a'naroáchin sopai huë'nin. Huë'sahuaton, Yosë nanamën natanpiso' osëretiin. Ananiantërin huachi. 20 A'naquën piyapi'saso nipirinhüë', na'piro pochin niconpi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahuë', 21 co cancanëna quëran huarë' natëpihuë'. Co chiniquën cancantatonaraihuë', co natëmiatopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin yaa'popi. Imapiso marë' aparisitohuachinara, a'popi huachi. 22 A'naquën piyapi'santa' nahuano' ya'huërinso pochin niconpi. Yosë nanamën natanpachinara, yaimapirinahuë', ma'sharáchin yonquiatona', naniantopi. 'Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtohuachincoi, nóya cancantarai,' topirinahuë', co ina quëran noya cancantacasohüë' nipirinhüë'. Napoaton nahuano'sari imotërinso pochin, ma'sharáchin yonquiatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihuë'. 23 A'naquën piyapi'saso nipirinhüë', noyaro'pa pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', cancanëna quëran huarë' natëpi. Cara shonca, cara shonca nitërinso pochin a'naquën noyamiáchin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochin noya imapi.

A'naquëonta' pasa, pasa nitërinso pochin ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi," itërin.

Pacatëro' sha'ninso'

²⁴ Ina quëran a'chintaantarín: "A'nanta' iyaro'sa', a'chintaanta'inquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na patron iminpachina, noya trico sha'nin. ²⁵ Ina quëran tashihuachina, huë'ësoi' inimico huë'nin. Huë'sahuaton, inaquë chachin pacatëro' trico pochin ya'norinso' sha'quirin anta'. Trico sha'ninso' huancanaya ina huancanaya sha'quirin. Nani sha'pachina, pa'nin. Co incari tëranta' ni'ninhuë'. ²⁶ Inanta' pichopitahuaton, tricorë' napopianachin ya'norin. Cato chachin a'shinaponahuë', pacatëroso' co nitërinhuë'. Naporo huarë' nohuitopi huachi. 'Isoso' co tricohuë', pacatëro', topi. ²⁷ Ina ni'sahuatona', piyapinënpitari sha'huitonpi. 'Noyarayasachin asha'topiranhuë', çonporahuatonta' ina huáncana ina huancánachin pacatëro' papotërin?' itonpi. ²⁸ 'Inimiconëhuë naporin,' itërin patronë'nari. Napohuachina, piyapinënpitari itapona': 'Nohuantohuatan, paatoí hua'chi'i, topiraihuë', itopi. ²⁹ 'Ama napotocosohuë'. Ipora hua'tohuatama', triconta' ocoiarama'. ³⁰ Tananpitoco' cato chachin a'shiina'. Nani macacaso' nanihuachin, sacatoro'sa' sha'huitarahuë'. Pacatëro'ton masahuatoma', tonpoco' pënuë ahuiquitacaso marë'. Ina quëran tricosachin masahuatoma', pëinëhuëquë acotoco huachi, itarahuë,' tënin patron," itërin Quisosori.

Mostasaraya pochin nininso'

(*Marcos 4.30-32; Lucas 13.18-19*)

³¹ Ina quëran itaantarín: "Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. Mostasaraya pochin ninin. Inaso ya'pirin pi'pira'huaya niponahuë', ³² iminquë sha'patëra papotohuachina, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huëcatona', inaquë pëirin," itërin. (Inapochachin caniaritapon, caraíchin piyapi Yosë imapirinahuë', a'na tahuëri notohuaro' piyapi'sa' Yosë imasapi.)

Pan ahuëpocatërinso pochin nininso'

(*Lucas 13.20-21*)

³³ "Naquëranchin iyaro'sa' Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. Pan ahuëpocatërinso pochin ninin anta'. A'na sanapi pan nipachina, cara shonca quiro pochin trico no'mo' manin. Masahuaton, pi'pian tëranta' pan ahuëpocatërinso' ayontohuachina, ya'ipiya së'cotaton, ahuëpocatërin huachi," itërin Quisosori.

Ma'pochinsona nininso'

(*Marcos 4.33-34*)

³⁴ Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpachinara, na'a pënënto nanan sha'huitërin. Ma'pochinsona nininsoáchin sha'huitërin. ³⁵ Iráca pënëntona'piri ninoton, ninshitërin. "Piyapi'sa' a'chintahuato, ma'pochinsona nininso' a'chintarahué. Isoro'pa' ninin quëran huarë' co piyapi'sa' nitotopirinahuë', a'chintarahué huachi," tënin iráca ninoton. Naporinso chachin ina pochin Quisosori a'chintarin.

Pacatëro' tapon naporinso'

³⁶ Ina quëran piyapi'sa' patahuaton, pëiquë ya'conconin. Inaquë ca'tano'sanënpitari itapona': "Achin sacai' pochin pënënto nanan a'chintopirancoihuë'. Pacatëro' sha'piso' co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan? A'chintantacoi nitochii," itopi. ³⁷ "Inta nipachin, a'chinchinquëma'. Patron asha'tërinso pochin piyapi'sa' a'chintërahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, nanamën a'china'huaso marë' o'marahué. ³⁸ Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Yosë hua'anëntërinquë ya'conpisopitaso' noya ya'pirin pochin nipi. Sopai natëpisopitaso nipirinhué', pacatëro' pochin niconpi. Co noyahuë' cancantatona', sopai natëpi. ³⁹ Inimico pacatëro' sha'ninso pochin sopai chachin nohuanton, co noyahuë' nipi. Nitërinso' manëso pochachin ayaro' tahuëri naniriarin. Nanihuachin, anquëniro'sa' o'maapi piyapi'sa' macacaiso marë'. ⁴⁰ Pacatëro' ahuiquitëreso pochin ayaro' tahuëri pëinquë ana'intacaso' ya'huërin. ⁴¹ Anquëniro'sa' a'pahuato, ya'ipi co noyahuë' nipisopita ayontonapi huachi. Anishacancantona'piro'santa' masapi. ⁴² Inapita masahuatona', pëinquë të'yatapi. Inaquë chiniquën parisitatona', na'nërápona'. ⁴³ Yosë natëpisopitaso nipirinhué', nóya ni'sarin. Pi'i a'pininso pochin Yosë hua'anëntërinquë ya'noapi. Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin Quisosori.

Oro pochin nininso'

⁴⁴ Ina quëran itaantarín: "Isonta' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na quëmapi ya'huëpirinhué'. A'na no'pa' pa'taton, oro pochin nininsopita quënanconin. Acoporo' ya'huëpirinhué', quënanconin. Pa'yataton, imotantarahuaton, pa'nin huachi. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canarin quëran, ina no'pa' pa'anconin huachi. 'Quënanahuëso' noya nóya,' ta'ton, ina na'con na'con nohuantërin," tënin. (Inapochachin Yosë hua'anëntinque'maso' na'con na'con nohuantoco', tapon naporin.)

Huirina'pi pa'ton nininso'

45 Ina quëran itaantarín: “A'nanta' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na quëmapi pa'sárin huirí na'pira'huayaro'sa' pa'ton nininso' yonicaso marë'. 46 A'na tahuëri noya noya nininso' quënanin huachi. Na'con pa'tërin ni'ton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton coriqui canarin quëran pa'anconin. ‘Ina na'con na'con nohuantërahuë', ta'ton, pa'anin huachi,” itërin.

Sami pochín nininso'

47 Ina quëran itaantarín: “A'nanta' a'chintaanta'inquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. Sami manëso pochín ninín. Panca riti marëquë të'yatohuatëra, notohuaro' sami manë'. Nisha nisha manë'. 48 Na'a sami ya'compachina, yonsanquë oshirë'. Ina quëran sami camayoro'sa' huënsërahuatona', sami nisha nisha huayonapi. Noya sami i'mëquë po'morapi. Napoonin nininsopitaso nipirínhuë', të'yatopi. 49 Ayaro' tahuëri inapochachín nisarín. Anquëniro'sa' o'marahuatona', ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha huayonapi. Yosë yonquipsisopita noya acoapi. A'naquënsó nipirínhuë', co noyahuë' cancantopi ni'ton, 50 pënuquë të'yatapi. Inaquë chiníquëñ parisitatona', na'nërápóna huachi,” itërin Quisosori.

51 Ina quëran ca'tano'sanënpita natanín:

—Nani a'chintëranquëmaso' ¿nitotërama' ti? itërin.

—Nani nitotërai, itopi.

52 —Yosë quiricanën nani nitotërama'. Yosë hua'anëntërinso' a'chintëranquëma' ni'ton, pëi' hua'anën pochín nisarama'. Pëi' hua'anën noya nipachina, ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita noya nocomarin. Nani na'con a'chintëranquëma' Yosë nanamën a'chinacamaso marë'. Iráca ninshitopiso' nitotërama'. Naporahuaton, a'nanta' nashamiachín a'chintëranquëma'. Ya'ipiya nitotatoma', a'chintëra'piarama', itërin Quisosori.

Nasaritoquë paantarínso'

(*Marcos 6.1-6; Lucas 4.16-30*)

53 Nani a'chintohuachina, pa'nín huachi. 54 Ya'huërinquë chachín paantarahuaton, niyontónpiso pëiquë a'chintarin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonquiatona', ninon-topi.

—¡Ma'pítacha nitotërin paya! ¿Macariso' a'chintomara? Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¿Onporahuatoncha nani ma'sha nanitaparín nicaya? 55 Hua'huatapon quëran huarë' nohuitërehua'. Pa'pinso' nontëcamayo. A'shinso' Maria itopi. Iinpítanta' nohuitërehua'. Santiago, Cosi, Simon, Cotasë, inapita itopi. 56 Oshinpitanta' isëquë ya'huarin. Co Quisoso

chiníquën nanantërinhuë'. ¿Onporahuatonta' nipachin ina pochin nitotërin? nitopi.

⁵⁷ Co natëtonaraihuë' tēhuapi. Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Íráca quëran huarë' napopi. “Ya'ipi piyapi'sari pënëntona'pi noya natanpi. Ninanonënquë ya'huëpisopitaso nipirinhüë', co noyahuë' natanpi. Co quëmopinënpitari tēranta' yanatëpihuë',” topi iráca. No'tëquën napopi, tēnin Quisoso.

⁵⁸ “Co Yosë quëran o'marinhüë',” ta'tona', co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërinhuë'. Caraíchin cania'piro'sa' anoyatërin.

14

Coansha Paotista tēpapiso'
(*Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9*)

¹ Ya'ipi Quisoso naporinso' nahuinin. Cariria hua'an Irotisë itopisonta' natantërin. ² “Ma'pitacha nanitapaton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin paya. Coansha Paotistaco' nantantarinso' tēnahuë,” itërin piyapinēnpita nontaton. I'huamiáchin Coansha atēpataton, naporin.

³⁻⁴ I'hua chachin Coansha nantantarinso', Irotisë co noyahuë' ninin. Iin sa'in osërëtatón, manin. Pinipi sa'in chachin osërëtërin, Irotiasa itopiso'. Napoaton Coansha Paotistari chiníquën pënënin. “Yosë co nohuantërinhuë' iyaparín sa'in osërëtatón macamaso',” itërin. Napotohuachina, chiníquën no'huitatón, sontaro'sa' camairin macacaiso marë'. Masahuatona', tashinan pëiquë po'mopi.

⁵ Chiníquën no'huitón, yatēpapurinhüë', piyapi'sa' tē'huatërin. “Yosëri chachin Coansha a'parin pënëinpoaso marë',” ta'tona', noya ni'pi. Inapita tē'huataton, co atēpatërinhuë'.

⁶ Ina quëran hua'huatërinso' tahuëri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatërin. Naporó' Irotiasa hua'huin ya'conahuaton, ya'ipi piyapi'sa' ni'tēranta'paquë nansararin. Nanon nansarinso' ni'sahuaton, hua'ani pa'yatërin:

⁷ “Ma'sona tēranta', apia'hua, nohuantohuaton, nico quëchinquën. Yoscoarë' quëchinquën,” itërin. ⁸ Itohuachina, a'shin paahuarin.

—¿Ma'ta' mama ma'pai? itoonin.

—“Coansha anishitëconotahuaton, motën quëtoco,” itëquë', itërin a'shini. Manorahuaton, hua'an ya'huërinquë paantarín.

—Coansha motën nohuantërahuë. Sënanquë acorahuaton, apiramiáchin quëtoco, itoonin.

⁹ Natanahuaton, hua'an sëtërin. “Coansha noya quëmapi,” ta'ton, co huachi yonquirinhüë' tēpacaso'. Co yatēpapurinhüë',

“Ya'ipi piyapi'sa' nataninaco, Yoscoarë' itërahuë,” ta'ton, son-taro'sa' a'parin tēpacaiso marë'. ¹⁰ Pa'sahuatona', tashinan pëiquë nishitēconotonpi. ¹¹ Motën sēnanquë acorahuatona', nanon quëtōpi. Nanonta' a'shin quëtōonin.

¹² Napotōhuachinara, imarinsopita natantahuatona' huë'pi. Nonën quëparahuatona', pa'pitōpi. Ina quëran Quisoso sha'huitōpi.

Cosharo' ana'atërinso'

(Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

¹³ Coansha tēpapiso' natantahuaton, Quisoso piyapi'sa' patërin. Potiquë ya'conahuaton, co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'nin. Piyapi'sa' natantahuatona', imapi. Ira pa'tatona', inahua'ton canconpi. ¹⁴ Quisososo canconahuaton nonshipir-inhuë', notohuaro' piyapi'sa' quënanconin. Quënanconahuaton, na'con nosororin. Noya nontaton, ya'ipi cania'piro'sa' anoy-atërin. ¹⁵ I'huararahuasō', ca'tano'sanënpitari itiipi:

—Nani i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë'. Piyapi'sa' a'paquë' ninanoro'saquë pa'ina'. Inaquë cosharo' pa'anatona' ca'ina', itōpirinahuë'.

¹⁶ —Co iyaro'sa' pacacaiso' ya'huërinhuë'. Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

¹⁷ —Capa isëquë capacaso'. A'natërapoíchin pan, catoíchin sami, inaíchin ya'huëtërincoi, itōpi.

¹⁸ —Inaya tēranta' quëshico, itōhuachina, quëshipi.

¹⁹ Ina quëran piyapi'sa' sha'huitërin pastoquë huënsëcaiso marë'. Nani huënsëhuachinara, Quisosori a'natërapoya pan, catoya sami, inapita manin. Masahuaton, inápaquë nē'pëtahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan, sami, inapita sē'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Piyapi'sa' quëtōnco' ca'ina', itōhuachina, quëtëra'piapi.

²⁰ Ya'ipi piyapi'sa' coshatōpi. Natëaquë huarë' coshatōpi. Ina quëran pē'sotōpiso' mapi. Shonca cato' i'më' mëntatōpi.

²¹ A'natërápo huaranca pochin quëmapi'sa' coshatōpi. Sanapi'santa' hua'huinarë chachin coshatōpi anta'.

Ii' aipi i'narinso'

(Marcos 6.45-52; Juan 6.16-21)

²² Ina quëran ca'tano'sanënpita sha'huitërin. “Potiquë ya'conahuatoma', aquëtëran paco'. Nani piyapi'sa' nontōhuato, canta' pa'sarahuë,” itōhuachina, pa'pi huachi. Ina quëran piyapi'sa' nontërin. ²³ Nani nontōhuachina, panënuquë inaora pa'nin Yosë nontacaso marë'. Inaquë Yosë nontaso', tashitërin. ²⁴ Ca'tano'sanënpitaso nipirinhuë', sono' huancanai' tashitōpi. Ya'ipi tashi' maitōpirinahuë', panca

ihuan nacapiatona', co nanitopihuë' chiníquën paacaiso'. Poti opoto opototarin. ²⁵ Co tahuëriyátërasohuë', Quisoso huë'sapirihuë', co nitotopihuë'. I' aipi i'narahuaton, no'pa pochin pa'tarin. Poti ya'cariarin. ²⁶ Ca'tano'sanënpitari quënanpirinahuë'. Ii' aipi i'narinso' ni'sahuatona', pa'yanpi. "Hua'yan" ta'tona', "ëë" topi. Chiníquën pa'yanpirinahuë', ²⁷ a'naroáchin Quisosori nontërin.

—¡Co'ta ca huë'sarahuë. Ama pa'yancosohuë! Chiníquën cancantoco', itërin.

²⁸ Ina natanahuaton, Pitrori itërin:

—Quëma Siniro ni'quëhuarë', sha'huitoco pa'i. Canta' i' pa'tato nacapi'inquën, itërin.

²⁹ —Noyapa', huëquë', itohuachina, Pitro poti quëran no-huaraitahuaton, ii' aipi huanirin. Quisosoíchin yonquiaton, amasha huancanaimiachin noya pa'sapirihuë'. ³⁰ Ihuani chiníquën aco'sacaitërinso ni'sahuaton, tè'huatërin. Napohuachina acopoi' pa'sapirihuë':

—¡Catahuaco Siniro! itërin.

³¹ A'naroáchin Quisosori maimirarin. Oshirahuaton, ahuaniiintarin:

—Co ya'ipi cancanën quëran natërancohuë' ni'ton, acopoi' pa'sapiranhuë'. ¿Onpoatonta' co noya natërancohuë'? itërin.

³² Ina quëran potiquë quësahuaton, ichiya'conin. Ya'conpachina, a'naroáchin ihuan sanorin. ³³ Napohuachina, na'con yonquipi.

—Quëmaso' Siniro tëhuëncachin Yosë hui'ninquën, ta'tona' chinotopi.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'
(Marcos 6.53-56)

³⁴ Ina quëran aquëtëran canconahuatona', Quinisariti parti nonshipi. ³⁵ Ya'huëhuano'sari nohuitahuatona', nanan a'papi. "Quisoso nani canquirin," topachinara, na'a cania'piro'sa' quëpi anoyatacaso marë'. Nisha nisha parti quëran huë'pi. ³⁶ "Quëma a'moranso' huirotën tëranta' së'huatona', noyachina," itopi. "Inta nipachin së'huaina'," topachina, së'huapi. Insoarisona së'huahuachina, a'naroáchin noyatopi.

15

Shimashonënapita napopiso'
(Marcos 7.1-13)

¹ Ina quëran a'naquën parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita Quirosarin quëran huë'pi Quisoso natanacaiso marë'.

² —¿Onpoatonta' ca'tano'sanënpita co quiya pochin nipi-huë'? Iráca shimashonënpoa' inachintopiso' a'chintërinënpoa'.

“Co'huara coshachatërasëmahuë', i'shaquë pi'pian niopoimiratoco' ama oshahuanacaso marëhuë',” topi iráca. Quëmaso nipirinhüë' co ina pochin nicacaso' a'chintëranhuë', itopi.

³ Napotohuachinara, Quisosori itërin:

—¿Onpoatonta' canpitanta' shimashonënpoa' inachintërinso' natëtoma', co Yosë pënëntërinso' natëramahuë'? ⁴ Quiricanën quëran pënëninpoa'. “Tatama', mamama', inapita noya nicatoma natëco',” tënin. Naporahuaton, “Inso tëranta pa'pina', a'shina' inapita co noyahuë yonquirapitona' no'huihuachina', tëpaco',” tënin Yosë iráca. ⁵ Canpitaso nipirinhüë' nisha a'chinama'. “Ma'sha ya'huëtërinco'so' nani acorahuë Yosë quëta'huaso marë',” topatëra, co tatanpo' quëtacaso' ya'huërinhuë', toconama'. Napoaton tatama' ma'sha pahuantohuachinara, apiratatoma', co quëtëramahuë'. ⁶ “Co quëtacaso' ya'huërinhuë',” toconama'. Ina pochin a'chinatoma', co Yosë quiricanën natëramahuë'. ⁷ “Yosë imarai,” topiramahuë', co imaramahuë'. ¡Canpitaso' nonpintëinquëma'! Iráca Isaiasë ninshitaton, no'tëquën ninorinquëma'.

⁸ Yosë naporin: “Isopita piyapi'sa' nanamëna quëran noya nontopirinacohüë', co cancanëna quëran imarinacohüë'. Co ca pochin cancantopihuë'.

⁹ “Yosë pënëntërinso' a'chinarai,' topirinahuë', inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Napoaton topinan quëran chinotërinaco',” tënin Yosë.

Iráca Isaiasë ninshitaton naporin, itërin Quisosori.

Onporahuatëhuasona oshahuanëhuaso'
(Marcos 7.14-23)

¹⁰ Ina quëran piyapi'sa' përasahuaton, a'chintërin.

—Ya'ipinquëma' natanco no'tëquën yonquicamaso marë'.

¹¹ Coshatërëso marë' co oshahuanëhuë'. Cancanënpoa quëran yonquirëso marë' oshahuanëhuaso'. Tëhuëenchachin co noyahuë' nonpatëra, oshahuanë', itërin.

¹² Ina quëran ca'tano'sanënpitari sha'huitiirin.

—Achin Maistro pënënancoi ni'ton, parisioro'sa' no'huirinënquën, itopi.

¹³⁻¹⁴ —Ama ina marë' pa'yancosohüë'. Oshaquëran Yosëri ana'intarin. Ni'co'. Ma'sha sha'patëra, co pacatëro' pa'ararëhuë'. Ocoirahuatë' të'yatërë'. Inapochachin co nanamën imapisopitahuë' Yosëri a'poarin. Inapitaso' somaraya pochin cancantopi. Somarayasa' co nanitërinhuë' a'na somaraya noya quëpacaso'. Quëparin naporini, cato chachin panca naninquë anochitonahuë', itërin Quisosori.

15 —Achin Maistro a'chintërancoiso', a'chintaantacoi quiyanta' no'tëquën nitochii, itërin Pitrori.

16 —¿Co canpita tëranta' yonquiyátëramahuë' ti? Inta ni-pachin, a'chinchinquëma'. 17 Nani ma'sha ca'nëhuaso marë', co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Co cosharo' cancanënpoaquë ya'coninhuë'. Chi'chirinamënpoaquë ya'conin. Ina quëran inquierarëhua'. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? 18 Napoaponahuë', cancanëma quëran co noyahuë' yonquihuatamara, co noyahuë' nonama'. Ina marë' oshahuanama'. 19 Co noyahuë' yonquihuatamara, tëpatërama', nitëhuananpitërama', monshihuanacasoáchin yonquirama', ihuatërama', nonpintërama', pinotërama'. 20 Ina pochin cancantohuatamara, oshahuanamaso'. Co i'shaquë niopoimiratarihuarahuënta', coshatohuatëhuara, co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Cancanënpoa quëran nóya yonquicaso' ya'huërin. Ina Yosë nohuantërin, itërin Quisosori.

Nisha sanapi natëtërinso'
(Marcos 7.24-30)

21 Ina quëran Cotia parti quëran pipirahuaton, Tiro, Siton, inapita parti pa'nin. 22 Naporo' a'na Canaan sanapi inaquë ya'huërinsoari huëcapairahuaton, chiníquën itapon:

—¡Nosoroco, Siniro! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, Yosë chachin acorinquën piyapi'sa' catahuamaso marë' tënahué. Hua'huahuë parisítarin. Sopairi ya'coancantaton, chiníquën aparisitarin. Inquitoco, topirahuë', itërin.

23 Quisososo' co a'panitaponahuë' pa'sapirinhué', sanapiriso' imaraton:

—Nosoroco Siniro, itërarin. Ina ni'sahuatona', ca'tano'sanënpitari pi'pian no'huipi.

—Iso sanapi a'paquë' pa'in. Imaqitonpoa', pinatano' níriarin, itopi.

24 Napotohuachinara, sanapi itërin:

—Quëmaso' imoya nisha piyapinquën. Israiro'sa' catahua'huaso marë' Yosë a'parinco. Inahuaso Yosë piyapinënpita nipirinhué', ohuica chihuërinso pochin nipi ni'ton, catahuarahuë', itërin.

25 Sanapiso nipirinhué', isonquirahuaton moshaquirin.

—Nisha sanapico nipirahuë', canta' Siniro catahuaco, topirahuë', itërin.

26 —Ni'quë' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatëra, co cosharonën osëretahuatë' ni'nira a'carëhuë', itërin Quisosori.

27 —Naporin mini Siniro. Napoaponahuë', pi'pian tëranta' cosharo' atatohuachina, ni'nira'huayari capitërin ni'ton, quiyanta' catahuaco, topirahuë', tënin.

28 —¡Ma noya imoya natëranco! Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëranco ni'ton, hua'huan anoyachinquën, itërin. Napotihuachina, a'naroáchin hua'huin noyatërin huachi.

Nisha nisha cania'piro'sa' anoyatërinso'

29 Ina quëran Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, a'na panënuquë pantarin. Inaquë huënsëconin. 30 Napohuachina, notohuaro' piyapi'sa' huë'pi. Nisha nisha caniori maninso-pita quësapi. A'naquën sonpacha, a'naquën somaraya. Apiaro'sa', në'huëyaro'sa', inapita quësahuatona', Quisoso pirayan acoipi. Inaquë acoihuachinara, ya'ipimiachin anoyatërin. 31 Piyapi'sari ni'sahuatona', pa'yatopi. “Ni'co'. Në'huëyaro'sa' nonsapi. Apiaro'sa' nani noyatopi. Sonpacharo'sa' noya iratopi. Somarayaro'santa' noya quënantopi. ¡Ma noyacha Yosëso paya! ¡Ma noyacha ni'ton, piyapinënpitanpoa catahuar-inpoa paya!” topi.

Cosharo' ana'atantarinso'
(Marcos 8.1-10)

32 Ina quëran ca'tano'sanënpita përasahuaton, itapon:

—Piyapi'sa' nosororahuë. Nani cara tahuëri pochin natanarinaco ni'ton, co huachi manta' coshoro' ya'huëtopihuë' capacaiso'. Co topinan yaa'parahuë', tanari canahuachina', itërin.

33 —Pa'pi notohuaro' piyapi'sa' yamorapi. ¿Intohuacha coshoro' macatë' isonapo' piyapi a'carë nicaya? Co pëi' isëquë ya'huërinhuë', itopi.

34 —¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? itohuachina, —Canchisëíchin pan, caraíchin sami, inaíchin ya'huëtërincoi, itopi.

35 Ina quëran piyapi'sa' sha'huitërin no'paquë huënsëcaiso marë'. Sha'huitohuachinara, huënsëpi. 36 Nani huënsëhuachinara, canchisë pan, sami, inapita masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën Tata,” itërin. Ina quëran së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi quëtëra'piapi. 37 Nani quëtöhuachinara, ya'ipiya natëaquë huarë' coshatopi. Ina quëran pë'sotopiso' masahuatona', canshisë i'më' mëntatopi. 38 Catapini huaranca quëmapi'sa pochin coshatopi. Sanapi'santa' hua'huinarë chachin coshatopi. 39 Ina quëran piyapi'sa' nontahuaton, potiquë ya'conin. Aquëtëran pëntonahuaton, Macatan parti canconin.

16

Quisoso sacai' nininso' nicacaso' nohuantopiso'
(Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

¹ Ina quèran parisioro'sa', satsioro'sa' inapita Quisoso nontacaiso marè' huè'pi. Nonpintatona', nontopi atèhuècaiso marè'. “Yosè a'paimahuachinquèn, sacai' nicacaso nininso' niquè'. Quiyanta' ina nicatoi, natèiinquèn,” itiipi.

² “¿Onpoatomata' iyaro'sa' co no'tèquèn yonquiramahuè'? Ni'co'. O'nan nitoninorama'. I'huanahuanquè noyapihuayanchin nipachina, 'Tashiraya noyahuantapon,' tènama'. ³ Tashiramiachin chistro yaratohuachinaso', 'Ipora tahuèri o'nanapon nimara,' tènama'. Ina nitotapomarahuè', ¿onpoatomata' ipora chachin naporahuèsopita co yonquiramahuè'? ⁴ Ipora ya'huèramasopita co noyahuè' cancantèrama'. Nitèhuananpitopisopita pochin cancantatoma', co pi'pisha tèranta' Yosè yanatèramahuè'. 'Sacai' nicacaso nininso' niquè' natèiinquèn,' itopiramacohuè', co Yosè nohuantèrinhuè' ina pochin nica'huaso'. Isoíchin anitotarinquèma'. A'na tahuèri canpita nitotacamaso marè', Conasè pochin nisarahuè' itèrin. Ina quèran patèrin huachi.

Parisioro'sa' yanonpinpiso'
(Marcos 8.14-21)

⁵ Ca'tano'sanènpita sono aquètèran pèntonpirinahuè', nianiantopi pan quèpacaiso'. ⁶ Ina quèran Quisosori itèrin:

—Parisioro'sa', satsioro'sa' inapita, pan ahuèpocatèrinso' pochin ya'huètopi. Ama iyaro'sa' ina nohuantocosohuè', itèrin.

⁷ Natanahuatona', ca'tano'sanènpita capini ninontopi.

—¿Onpoatonta' naporin? tènin a'naso'.

—Ahuèn. Capa pan. Co quènèhuahuè' ni'ton, napotèrinpoa' nimara, tènin a'nanta'.

⁸ Ninontopiso' nitotaton, Quisosori itèrin:

—¿Onpoatonta' “capa pan,” toconama? Tèhuèenchachin co noya natèyatèraramacohuè'. ⁹ A'chintápiranquèmahuè', ¿ipora huanta' co yonquiramahuè' ti? Yonquico' iyaro'sa'. I'hua chachin a'natèrápo painchin nipirinhue' a'natèrápo huaranca piyapi ananitèrahuè. ¿Ina naniantèrama' ti? Naporo' pè'sotopiso' shonca cato' i'mè' mèntatèrama'.

¹⁰ Ina quèran canchisè painchin nipirinhue', catapini huaranca quèmapi'sa' ananitèrahuè. Naporo' canchisè i'mè' pè'sotopiso' manama'. ¹¹ ¿Onpoatomata' co yonquiramahuè'? “Pan ahuèpocatèrinso pochin ya'huètopiso' ama nohuantocosohuè',” itohuatènquèmara, co cosharo' yonquiato naporahuè', itèrin.

¹² Naporo huarè' yonquipi huachi: “Co pan chachin yonquiaton, naporinhue'. Parisioro'sa', satsioro'sa' inapita a'chinpiso' yonquiaton, pènèninpoa'. Pi'pisha pan ahuèpocatèrinso' sè'yonpachinara, a'naroáchin sè'cotèrin.

Inapochachin inapitanta' co no'tëquën a'chinatonaraihuë', piyapi'sa' anishacancantopi, tapon napotërinpoa',” topi.

Pitro natëtërinso'

(Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21)

¹³ Ina quëran Sisaria Pinipo parti pa'pi. Inaquë ca'tano'sanënpita itapon:

—Nani ma'sha nanitaparahuëso marë', ¿inpochinta' piyapi'sa' cancantërinaco? itërin.

¹⁴—Nisha nisha cancantiarinën: “Coansha Paotistaco' nantiantarinso' ni'ton, naporin,” topi a'naquën. “Co inahuë'. Iniasëco' nantiantamara,” topi a'naquëonta'. “Pënëntona'pi iráca chiminpirinhuë', nantiantarinso' nimara, tomantatona', Irmiásë nimara,” topi a'napitanta', itopi.

¹⁵ —¿Canpitapo'? ¿Incota tënama'? itërin. Itohuachina, ¹⁶ Simon Pitrori itërin:

—Quëmaso' Cristo. Yosë hui'nin chachinquën. Ina nantipon, a'paimarinquën, itërin.

¹⁷ —Ma noyacha iyasha Yosë catahuaringuën ni'ton, naporan. Napoaton noya cancantëran. Co quëmaora yonquinën quëran nitotëranhuë'. Tata Yosë chachin anitotërinquën. Quëmaso' Conasë hui'ninquën. Simon itopirinënguënhuë', ¹⁸ nasha nininën acochinquën. Pitro itaranquën. Ca nohuanto, na'pitëquë noya pëipiso pochin na'a piyapi'sa' a'chintaran imainacoso marë'. A'chintohuatan, huëntonëhuëquë aya'conarahuë. Oshaquëran na'asarama huachi. Co chimirin tëranta' minsëarinquëmahuë'. ¹⁹ A'na tahuëri chiníquën nanan quëchinquën a'napita a'chintacamaso marë'. Yosë huëntonënguë ya'conacaiso' a'chintaran. Ya'coana niahuiquë i'soatërëso pochin piyapi'sa' catahuanan ya'conacaiso marë'. Ina quëran ma'sona noya nicacaiso' a'chintaran. Insosona co yanatëhuachinquënhuë', sha'huitëquë': “Tëhuëenchachin co Yosë ya'huërin'pa' pa'saranhuë',” itëquë'. Yosërinta' inachachin sha'huitarin. A'naquënso nipirinhuë', noya natanpi quëran cha'ësapi huachi. Yosërinta' noya ni'sarin. Natërinaco ni'ton, oshanëna' Yosëri inquitarin. Napoaton huëntonënguë ya'conapi huachi, itërin.

²⁰ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itapon: “Ca mini Cristoco. Yosë chachin acorinco piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë'. Ina nitotapomarahuë', ama iporasos' a'napita sha'huitocosoahuë',” itërin.

Chiminacaso' ninorinso'

(Marcos 8.31–9.1; Lucas 9.22-27)

²¹ Naporo quëran huarë' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin:

—Quirosarinquë pa'pato, na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi quë'yaarinacohuë'. Tëpaarinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran Yosë ananpitaantarinco, itërin. ²² Ina natanahuaton, a'naroáchin Pitrori amasha quëparahuaton, chiníquën pënënin:

—¡Ama Sinioro napoquësohuë'! Ama Yosë nohuanchinsohuë', itopirinhüë',

²³ Quisosori tahuëretahuaton, itërin.

—¡Ta'tëquë' iyasha! Sopai nohuanton, napotëranco. ¿Yaanishacancantëranco ti? Co Yosë pochin yonquiranhüë'. Piyapinquën ni'ton, quëmaora nohuantëransoachin yonquiran, itërin Quisosori.

²⁴ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itërin:

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantatoma', Yosë nohuantërinsoaráchin imaco'. Corosëquë chiníquën parisitëre'. Canpitanta' parisitapomarahüë', imamiatoco. ²⁵ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanoparama'. A'na tahuëri chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhüë', casáchin yonquihuatamaco, parisitapomarahüë' co topinan quëran nanoparamahuë'. Yosë'pa' nanopimiatarama'. ²⁶ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso' canapiramahuë', co hua'yanëma' cha'ëpachinhüë' topinan quëran nisarin. ¡Onponta' pahuëretapiramahuë', co huachi hua'yanëma' nanitarinhüë' cha'ëcaso'! ²⁷ Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantararahüë. Tatahuë huënaratërinso pochin canta' huënaratarahuë. Anquëniro'sapitarë' co o'mantararahüë. Naporo' coisë pochin no'tëquën sha'huitarahuë huachi. Noya nipachina', noya acoarahüë. Co noyahüë' nipachina', ana'ntarahüë huachi. ²⁸ Tëhuëenchachin isoro'pa' hua'anëntapo. A'naquëma' co'huara chimiyantërasënuquëmahüë', hua'anëntarahüëso' ni'sarama', itërin.

17

Nisha pochin ya'norinso'

(Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-36)

¹ Saota tahuëri quëran Quisoso pa'nin motopi'pa'. Pitro, Santiago, Coansha, inapitaráchin quëparin. ² Inapitari nicasoi', nisha pochin ya'norin. Ya'ipi ya'pirin pi'i pochin a'pinin. A'morinso' huënaráchin huënaráchin ninin. ³ A'nanaya Moisésë, Iniasë, inapita quënanpi. Iráca ayapirinhüë', Yosë nohuanton, ya'noantatona'. Quisosorë' ninontapi. ⁴ Ina ni'sahuaton, Pitrori itërin:

—¡Ma noya Siniro isëquë huë'nëhua! Nohuantohuatan, cara imënamëa'huaya nii, a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisësë marë', a'nanta' Iniasë marë', topirahuë', itërin.

⁵ Nonaquëya', chitorori imotërin. Huënaráchin huënaráchin ninin. Chitoro' huáncana quëran Yosëri sha'huitërin: “Isoso' ca hui'nahuë, na'con nosororahuëso'. Nóya ni'nahuë. Ina noya natanco',” itërin.

⁶ Ina natanahuatona', chiniquën pa'yanpi. Isonahuatona', nipa'copirayatopi. Monshoápirinahuë', ⁷ Quisosori së'huaquirahuaton:

—Ama huachi iyaro'sa' pa'yancosohuë'. Huaniantaco', itërin.

⁸ Napotohuachina në'pëtintapirinahuë', Quisosoráchin quënanpi.

⁹ Ina quëran motopi quëran nohuaramapona pochin, Quisosori itërin:

—Achin ni'namaso', ama insonta' sha'huitocosohuë'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri nanopiantarahuë. Naporo huarë' a'napita sha'huitoco', itërin.

¹⁰ —Pi'pian Siniro yanatanainquën. Maistro'sa' Yosë quiricanën a'chinpachinara, napopi: “Co'huara Cristo o'mayatërasohuë', Iniasë'ton huëantarín,” topi. ¿Onpoatonta' napopi? itërin ca'taninsopitari.

¹¹ —No'tëquën napopi. “Noya ayonquiantacaso marë' huëantapon,” tënin pënëntona'pi ninoton. ¹² Carimaso nipirinhuë' sha'huitaranquëma'. Nani mini huëantapirinhuë', co nohuitopihuë'. Co yanatëtonaraihuë', inahuara yonquinëna quëran no'huipi. Canta' Yosë quëran quëmapico nipirahuë', inapochachin aparisitarinaco, itërin Quisosori.

¹³ Napotohuachina, ca'tano'sanënpita yonquipi huachi: “Tëhuëchachin i'hua Coansha Paotista pënëntërin. Iniasë pënëntërinso pochachin pënëntopirinhuë', co yanatëpihuë',” topi yonquiatona'.

Hua'huasha hua'yantërinso'

(Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43)

¹⁴ Nani nohuaraimantahuachinara, na'a piyapi'sa' quënanquimarin. A'na quëmapiso' huë'sahuaton, isonquirin.

¹⁵ —Hui'nahuë Siniro nosorotoco. Chiniquën parisitarin. Sopai nohuanton, no'paquë nitë'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Pacoro pacorotarin. A'na tahuëri pënuë anotërin. A'na tahuëri i'quë nitë'yaitërin. Naporárin. ¹⁶ Ca'tano'sanënpita sha'huitato: “Sopai inquitoco',” itopirahuë', co nanitopihuë', itërin.

¹⁷ —¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natëtochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahuë', ¿onporo huarëta'

yanatëramaco? itahuaton, —Hua'huasha quëshico, itërin Quisosori.

¹⁸ Quëntahuachina, Quisosori sopai nontërin. “Iso hua'huasha tananpitëquë'. Pipimiatëquë huachi,” itohuachina, a'naróáchin sopai pipirin. Hua'huasha noyatërin huachi.

¹⁹ Ina quëran inaora ya'huaso', ca'tano'sanënpitari natanquirin.

—¿Onpoatonta' Sinioro co quiyariso' nanitëraihuë' inquitahuaiso'? itopi.

²⁰ —Co ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëramacohuë' ni'ton, co nanitëramahuë'. Natëramaco naporini, catahuaitënguëmahuë'. Yosëso' ya'ipiya nanitaparin. Pi'pian tëranta' ina natëtoma', nontohuatama', catahuarinquëma'. Nani ma'sha nanitaparama'. “Yosë nohuanton, iso motopi ya'huinca'in,” tënama' naporini, ina nohuanton, ya'huincaitonhuë'. Inapochachin ya'ipi cancanëma quëran natëramaco naporini, sacai' nininso' catahuaitënguëmahuë'. [²¹ Isanpi sopaiso nipirinhüë' sacai' inquitacaso'. Ayono nicatë chiniqué'n Yosë nontaquë huarë', inquitërë', itërin.]

Chiminacaso' ninoantarinso'
(*Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45*)

²² Cariria parti papona pochin, Quisosori ca'tano'sanënpita sha'huitaantarin:

—Yosë quëran quëmapico nipirahuë', piyapi'sa' masarinaco. Sha'huirapihuachinaco, masarinaco. ²³ Mapachinaco, tëpaarinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran Yosë ananpitaantarinco huachi, itërin. Natanahuatona', pa'pi, sëtopi.

Coriqui Yosë pëinën marë' quëttopiso'

²⁴ Capinaomoquë canconpachinara, a'naquën Yosë pëinën marë' coriqui ma'patona'piro'sa' huë'pi. Huëcatona', Pitro itiipi:

—Yosë chinotopiso pëi' tapacaso marë' ya'ipinpoa' pi'pian coriqui quëtacaso' ya'huërin. ¿Quëma maiströnënso' co pahuërëtërinhuë' ti? itopi.

²⁵ —Pahuërëtërin mini, itërin Pitrori.

Ina quëran pëiquë ya'conpachina, inaquë Quisoso quënanconin. Co'huara sha'huichátërasohuë', inari ninoton, itërin:

—Pi'pian iyasha natainquën. Copirnoros'a' coriqui nohuantohuachinara, ¿inpitata' ma'parin? ¿Quëmopinënpita quëran huarë' ma'parin to? itërin.

²⁶ —Co quëmopinënpitaso' ma'parinhüë'. Nisharo'saráchin ma'parin, itërin Pitrori.

—No'tëquën naporan. Napoaton co hui'ninpitariso' quëtacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin Yosë pëinënquë nicacaso' ya'huërin. Co caso' quëta'huasohuë' nipirahuë',²⁷ ama no'huitacaiso marëhuë' carinta' quëchi. Sono' yonsanquë pa'sahuaton, yo'natëquë'. Ya'nan ohuararanso' sami nanamënquë ni'quë'. Inaquë coriqui quënanaran. Masahuaton, quëtonquë'. Catoënpo marë' naniarin, itërin. Pitro pa'sahuaton, Quisoso ninorinso chachin quënanconin huachi.

18

Chini chiniquën nanantërinso'
(Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48)

¹ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari paahuarahuatona', Quisoso natanpi.

—A'na tahuëri Yosë isoro'paquë hua'anëntohuachin, ¿insota' chini chiniquën nanantarin? itopi.

² Ina natanahuaton, a'na hua'huasha përasahuaton, huancánachin ahuanirin.

³ —Natanco iyaro'sa' pi'pian a'chinchinquëma'. Co no'tëquën yonquiyátëramahuë'. Hua'huasharo'sa' yonquico'. Co chiniquën nanan nohuantopihuë'. Co a'napita nocanpihuë'. Co inapita pochin cancantohuatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'.⁴ Hua'an pochin cancantacamaso' naniantatoma', hua'huasha pochin sano cancantoco'. Ina quëran Yosë noya noya ni'sarinquëma huachi. ⁵ Imaramaco ni'ton, ya'ipiya nicatahuacaso' ya'huërin. Hua'huaro'santa' nosorohuatama', canta' nosoroaramaco. Ya'ipi hua'huaro'sa pochin cancantopisopitanta', noya ni'co'.

Anishacancantërinso'
(Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2)

⁶ “Hua'huasha natërinco'so' anishacancantohuatama', Yosë chiniquën ana'intarinquëma'. A'naquëonta' imasapirinacohuë', co chiniquën cancanchatërapihuë'. Inapitanta' anishacancantohuatama', ana'intarinquëma'. Co'huara inapita anishacancanchatërapomahuë', marëquë chimi-itërama' naporini, noya noya niitomahuë'. Pancara'pique a'sonconotahuatënënuëma', të'yaitërinënuëma' naporini, co aquëtë' oshahuaintomahuë'. Piyapi anishacancantacaso', pa'pi co noyahuë'. ⁷ Isoro'paquë sacai' Yosë imacaso'. Nisha nisha ya'huërin piyapi'sa' anishacancantacaiso'. Ina marë' oshahuanpi. Anishacancantona'piso nipirinhue', na'con na'con oshahuanin. Yosëri chiniquën ana'intarin ni'ton, jma'huantacha nisarin paya!

⁸ Napoaton imirama quëran, nantëma quëranhuë nipon co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëimiratërama', ninishitërantëtërama', ninapotërama naporini, noya noya niitomahuë'. Tantoimira, tantorancha nipomarahuë', Yosë'pa' paatoma', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Imirama', nantëma', inapita nishitëtëramaso pochin cancantatoma', ya'ipi aoshahuaninquëmaso' a'poco'. ⁹ Ya'pirama quëran quënanamaso marë' co noyahuë' yonquihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, noya noya niitomahuë'. Somaraya nipomarahuë', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Cato quëran chachin noya ni'tapomarahuë' parisitopiquë të'yatohuachinënuëma', pa'pi co noyahuë' nisarama',” itërin.

Ohuica chihuërinso pochin nininso'

(Lucas 15.3-7)

¹⁰ Ina quëran Quisosori itaantarín: “Ama a'na hua'huasha tëranta' nocancosohuë'. Inahuanta' Yosëri nosororin. Nani anquëniro'sa' sha'huitërin a'naya a'naya a'paicaiso marë'. Tata Yosë'pa' ya'huatona', Yosë nontapi. [¹¹ Na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancantatona', chihuëpiso pochin nipi. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'marahuë inapita nicha'ëca'huaso marë'.]

¹² Ni'co'. A'na quëmapi pasa ohuicaro'sa' pë'tahuarin. Ya'ipiya nosororin. Pastoquë coshatacaiso marë' quëparinquë a'naya tëranta' chihuëhuachina, yonípon pa'nin. A'napitaso' inaquëranchin patahuaton, hua'qui' yonisarín. ¹³ Quënanahuaton, pa'yatarín. Iscon shonca iscon ohuicanënpita co chihuëpirinahuë', co inapitaráchin yonquirinhuë'. A'naíchin chihuërinso' quënanahuaton, na'con na'con pa'yatërin. ¹⁴ Inapochachin Tata inápaquë ya'huërinso' nosororinquëma'. Hua'huaro'santa' nosororin. Co nohuantërinhuë' a'naya tëranta' parisitopiquë paacaiso',” tënin.

Nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

(Lucas 17.3)

¹⁵ Ina quëran Quisosori pënëantarín. “Imapatamaco, iyaparima pochín ninicamaso' ya'huërin. A'naquën ma'sha onpotohuachinquën, quëmaora paaton, nanan anoyatëquë'. Ina quëran oshaquëran pënënuë' noya yonquianta'in. Noya natëhuachinquën, oshanën marë' tëhuëenchachin sëtohuachin, noya cancantaantarín. Iyaparima pochín ninosoroantarama huachi. ¹⁶ Nipirinhuë', co yanatëhuachinquënhuë', a'na ya'pihuë nipon, catohuë nipon pënënanso natanacaiso marë' quëparahuaton, nontoantaquë'. Iyaro'sa' quëparansopitanta' noya nataina' ama pi'pian tëranta' nonpinacaso marëhuë'. Inapitarinta' pënëina'. ¹⁷ Co

inapita tēranta' yanatēantahuachinhuē', ya'ipi imaramasopita niyontonpachina', ya'ipiya sha'huitēquē' inahuarinta' nanan anoyachina'. Inapitarinta' pēnēantapirinahuē', co inapita tēranta' yanatantahuachinhuē', ama huachi iyama pochin ni'cosohuē'. Co imarinso pochinhuē nipon, Noma copirno marē' coriqui ma'patona'pi pochin nipon ni'co huachi.

18 Oshahuanacaso' co yananiantohuachinhuē', sha'huitēquē': 'Tēhuēnchachin iyasha oshahuanan. Co naniantēranhuē' ni'ton, co Yosē inquitaringuēnhuē', itēquē'. Yosērinta' inachachin napotapon. Nipirinhue', oshanēn marē' sētaton Yosē yonquiantahuachin, noyatapon. 'Oshanēn iyasha Yosē inquitaringuēn,' itēquē'. Yosērinta' oshanēn inquitaton, noya ni'sarin huachi.

19 Catoyanquēma tēranta' napopianachin yonquiatoma Yosē nontohuatama', Yosē natanatēnquēma', catahuaringuēma'.
20 Chinotamacoso marē' niyontonpatama', canpitaro'co ya'huarahuē. Carayanquēma tēranta' niyontonpatama', canta' inaquē ya'huērarahuē," tēnin Quisoso.

21 Ina quēran Pitrori itērin:

—A'na iyahuē Siniro ma'sha onpotohuachinco, nanan anoyachi, tēnahuē. Nipirinhue', naquēranchin naquēranchin ma'sha onpotohuachinco, ¿onpo onporota' nanan anoyachi? ¿Canchisēro' pochin nimara ti? itērin.

22 —Co canchisēroichin nanan anoyatacaso' ya'huērinhuē'. Canchisē shonca canchisēro'* anoyatoco', itērin Quisosori.

Co nanan anoyatona'pihuē'

23 Ina quēran itaantarín:

"Yosē hua'anēntērinso' a'chinchinquēma', natanco'. A'na hua'an naporinso pochin ninin. Na'a piyapinēnpitari nihuirin ni'ton, a'naya a'naya amatērin natanacaso marē'.
24 Napohuachina, a'nara' quēntapi na'a huaranca nihuirinso'. Co apira pahuērētochináchinhuē' nihuitērin.

25 'Hua'huayátērahuē nihuirinco ni'ton, co onporonta' nanitarinhue' pahuērēincoso', ta'ton, inpriatonēn itapon: 'Iso quēmapi co nanitērinhuē' pahuērēincoso'. Chiminaquē huarēnta' sacatopirinhue', co onporonta' pahuērarincohuē'. Napoaton ya'ipi ma'shanēnpita matonquē'. Ina quēran inaora chachionta' pa'anquē'. Sa'in, hui'ninpitare' chachin pa'anquē' pi'pian tēranta' cana'i,' itērin hua'ani.

26 Ina natanahuaton, nihuitona'pi chiniquēn pa'yanin. Isonahuaton, nohuantaso' mosharin. 'Nosoroco siniro oshaquēran ya'ipiya pahuērē'inquēn. Ama pa'ancoisohuē',

* **18:22** Canchisē shonca canchisēro' topachina: Onponta nanan anoyatacaso' ya'huērin, tapon napotērin.

itërin. ²⁷ Napotohuachina, hua'ani nosororin. Nosoroaton, ya'ipi nihuirinso' ayataton noya a'parin huachi.

²⁸ Nihuitona'piso nipirinhuë' pipirahuaton, a'na iin pi'pian nihuirinso' quënanconin. Pasa tahuëri sacatohuachina canarinsoichin nihiupirinhuë', maconorahuaton, chiniquën no'huirin. 'Ya'ipi nihuirancoso' apiramiáchin pahuërëco huachi,' itërin. ²⁹ Ina quëmapinta' isonahuaton, na'con mosharin. 'Nosoroco iyasha oshaquëran ya'ipi pahuërëaranquën,' itopirinhuë', ³⁰ co pi'pian tëranta' nosororinhuë'. Tashinan pëiquë apo'motërin. 'Pahuërëtaquë huarë' pipiin,' itërin. ³¹ Hua'an piyapinënpitaso' ina ni'sahuatona', no'huitopi. '¡Ma'huantacha ninin paya! Co pi'pian tëranta' nosororinhuë',' ta'tona', hua'anëna ya'ipiya sha'huitonpi. ³² Ina natanahuaton, nihuitona'pi amataantarin. '¡Quëmaso' pa'pi co noyahuë' cancantëran! "Nosoroco," itëranco ni'ton, hua'huayátërahuë nihiupirancohuë', ya'ipiya topinan ayatëranquën. ³³ Carinquën nosororanquënso pochachin a'na iyasha nosorocamaso nipirinhuë', ¿co pi'pian tëranta' nosororanhuë' ti?' itërin. ³⁴ Ina quëran chiniquën no'huiton, sontaro'sa' amatahuaton, tashinan pëiquë apo'motërin anta'. 'Pahuërëinco huarë' chiniquën aparisitëquë',' itërin," tënin.

³⁵ Ina quëran itaantapon:

—Inapochachin Tata Yosë na'con nosoroatënquëma', ya'ipi oshanëma' yainquitopirinquëmahuë', co canpita capini nanan anoyatohuatamahüë', co oshanëma' inquitarinquëmahuë'. Chiniquën parisitarama'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' nanan anoyatacaso' ya'huërin, itërin Quisosori.

19

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Marcos 10.1-12; Lucas 16.18)

¹ Nani a'chinahuaton, Cariria quëran pipirin. Cortanii' aquëtëran paaton, Cotia parti cancoantarin huachi. ² Notohuaro' piyapi'sari imasapi. Inaquë na'a cania'piro'sa' anoyatërin.

³ Ina quëran a'naquën parisioro'santa' huë'pi. Nonpintatona', atëhuëcaiso marë' nontipi:

—¿Noya ipora sa'anco' të'yatacaso' ti? itiipi.

⁴ —¿Ma'ta' Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'? Iráca ya'nan piyapi nipon, catoíchin Yosëri ninin. A'na quëmapi, a'na sanapi, inaíchin ninin. ⁵ "Napoaton quëmapi sa'apachina, pa'pin, a'shin, inapita patahuaton, sa'inë' nichinpitacaso' ya'huërin. Cato' piyapi nipirinhuë', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin," tënin. ⁶ Catoya'pi nipirinhuë', a'naíchin pochin ni'nin.

Nani Yosëri asë'quërin ni'quëhuarë', co onporonta' sa'ama' të'yatacaso' ya'huërinhuë', tēnahuë, itërin Quisosori.

⁷ —¿Onpoatonta' nipachin, iráca Moisësëso' pēnēninpoa' sa'anpo' të'yatacaso'? “Sa'anpo' yatë'yatohuatëra, coisëquë aninshitahuatë', të'yatërë',” tēnin, itopi parisioro'sari.

⁸ —Co të'yatacaso' pēnēninquēmahuë'. Co natan-tochináchinhuë' cancantërama' ni'ton, napotërinquëma'. “Coisëquë ninshitaquë huarë' të'yatërë',” itopirinquēmahuë', ya'nan nipon quëran huarë' co Yosë nohuantërinhuë' sa'ama' të'yatacaso'. ⁹ Napoaton carinquëma' pēnēinquëma'. Co sa'ama' monshihuanpirinhuë', të'yatohuatama', oshahuanama'. Ina quëran a'na sanapi mapatama', co inaso' sa'amahuë'. Monshitëramaso pochin Yosëri ni'nin, itërin.

¹⁰ Ina natanahuatona', ca'tano'sanēnpitari itapona':

—Ina pochin ni'quëhuarë', co noyahuë' sa'acaso' nimara, itopi.

¹¹ —A'naquën mini Yosë nohuanton co sa'apihuë'. Na'con na'conso nipirinhüë' noya sa'acaso'. ¹² A'naquën hua'huatapona quëran huarë' inachin co nanitopihuë' sa'acaiso'. A'naquëonta' a'napitari ma'sha onpotërin ni'ton, co huachi nanitopihuë'. A'naquëonta' na'con na'con Yosë marë' yasacatona', co sa'apihuë'. Ina pochin nicacamaso' nohuantohuatama', inapoco', itërin Quisosori.

Hua'huaro'santa' nosororinso'

(Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17)

¹³ Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori sē'huamotocaso marë'. Inapotahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Na'a hua'huaro'sa' quëntapirinhüë', ca'tano'sanēnpitari co nohuantopihuë':

—Ama napotocosohüë'. Quisoso apinama', itopi.

¹⁴ Quisososo nipirinhüë' tēnin:

—Tananpitoco' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohüë'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Inapita pochin cancantohuatama', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama', itahuaton, ¹⁵ hua'huaro'sa' sē'huamotorahuaton, Yosë nontërin noya ya'huëcaiso marë'. Nani Yosë nontohuachina, pa'nin huachi.

Ma'huan yaimarinso'

(Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30)

¹⁶ Ina quëran a'na quëmapiri huëcapairin.

—¿Ma'ta' Maistro caso' nii nanpimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itërin.

¹⁷ —¿Ma'marëta' noya nininso' natananco? Yosëíchin noya noyaso'. Nanpimiatamaso' nohuantohuaton, pēnëntërinso' natëquë', itërin.

18 —¿Insopitata' natēca'huaso' ya'huërin? itërin ma'huani.

—“Ama piyapi tēpaquēsohuë'. Nani sa'an ya'huëtōhuachinquën, ama monshihuanquēsohuë'. Ama ihuatēquēsohuë'. Ama nonpinapiquēsohuë'. 19 Tata natēquë'. Mamanta' natēquë'. Quēmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroquë',” itërin Quisosori.

20 —Hua'huatapo quëran huarë' inapita natërahuë. ¿Ma'ta' pahuantarinco nica'huaso'? itaantarin ma'huani.

21 —Yosë pochachin cancantamaso' nohuantohuatan, ya'ipi ma'shanënpita pa'anconahuaton, coriqui canaranso' sa'ahuaros'a' quëtëquë'. Ina quëran imaco huachi. Co huachi ma'sharáchin yonquihuatanhuë', inápaquë canamiataran, itërin Quisosori.

22 Ina natanahuaton, co huachi noya cancantërinhuë'. “Hua'huayátërahuë ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton, sëtërin. Sëtaton, pa'nin huachi.

23 Nani pa'pachina, ca'tano'sanënpita itërin:

—Sacai quëran ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. 24 Ni'co' iyaro'sa'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyoso panca masho ni'ton, sacai' inaquë ya'conacaso'. Ma'huano'saso' ina quëran saca sacai Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

25 Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—Napoahuarë' ¿cha'ërë'po ta'ma a'naya tëranta nica? nitopi.

26 Ya'ipiya notëërahuaton, itapon:

—Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëichin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipiya nanitaparin, itërin.

27 —Ni'quë' Maistro. Quiyaso' ya'ipi ma'shanëhuëi patahuato, imasarainquën. ¿Ma'ta' ina marë' canapoi? itërin Pitrori.

28 —Tëhuëenchachin iyaro'sa' canaarama'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri ya'ipiya anoyatarahuë. Naporo' noya noya ya'noato, hua'anëntacaso' shiraquë huënsëarahuë. Inaquë coisë pochin no'tëquën sha'huitarahuë. Canpitanta' acoaranquëma' ya'ipi israiro'sa' shonca cato' huënton chachin nininso' hua'anëntacamaso marë'. Shonca catonquëma' napoarama'. 29 A'naquëma mini imamacoso marë' ma'shanëma' patarama'. Ina marë' Yosë acanaarinquëma'. A'naquëma' pëinëma', iyaparima', oshiparima', tataparima', mamaparima', sa'ama', hui'nama', no'panëma' inapita patarama' a'chinacaso marë'. Inapohuatama', a'naíchin marë' pasa aquëtë canarëso pochin quëtërinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama'. 30 A'naquënso ipora chiníquën nanantopirinahuë', a'na tahuëri topinan piyapi pochin nisapi. A'naquënso nipirinhüë' ipora topinan

piyapi pochin nicaponaraihuë', a'na tahuëri chiníquën nanantapi, itërin Quisosori.

20

Sacatoro'sa' canapiso'

1 “Natanco iyaro'sa', Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. A'na quëmapi ya'huërin, pancana no'pa' hua'anëntërinso'. Inaquë opasáchin sha'nin. Panca imin ya'huëtërin ni'ton, piyapi'sa' nohuantërin iminënquë asacatacaso marë'. Tashiramiachin pa'nin sacatoro'sa' yonípon. 2 A'naquën quënanconahuaton: 'Sacatoco,' itohuachina, natanpi. '¿Onpo marëta' asacatarancoi?' itohuachinara: 'A'napita canapiso nápo' pahuërëaranquëma', itërin. 'Noyahua'. Ina nápo marë' ni'quëhuarë', sacatarai,' topachinara, iminënquë a'parin sacatacaiso marë'. 3 Ina quëran yono pi'iriahuasó', cachiquë paantarin a'na sacatoro'sa' yoniantacaso marë'. A'naquën quënancoantarin. 4 'Canpitanta' iminëhuëquë sacatoco' no'tëquën pahuërë'inquëma', itohuachina: 'Noyahua'. Sacachii nipachin,' ta'tona', inahuanta' paantapi sacatapona'. 5 Ina quëran camotëchin naquëranchin cachiquë paantarahuaton, a'napitanta' iminënquë a'parin sacatacaiso marë'. Tëhuërënahuasó', inapotaantarin. 6 I'huaraya huarë' naquëranchin cachiquë paantarahuaton, quëmapi'sa' quënancoantarin. '¿Onpoatomata' topinan huaniarama? ¿Ya'ipi tahuëri ipora co sacatëramahuë' pa?' itoonin. 7 'Co sacachátëraraihuë'. Co inso tëranta' camairincoihuë' ni'toi, ninaarai,' itopi. 'Inta nipachin, canpitanta' iminëhuëquë sacatoco', itërin. A'na oraíchín pi'i ya'conacaso' nisapirinhuë', pa'pi sacatapona'.

8 Nani tashihuachina, hua'anëni inpriatonën sha'huitërin: 'Ya'ipi sacatoro'sa' amatahuaton, pahuërëquë'. I'huaraya huarë' sacatërinso' pahuërëquë', itërin. 9 A'na oraíchín sacatopirinahuë', huë'pachinara, ya'ipi tahuëri nanirinsó' pahuërërin. 10 Tashiramiachin sacatopisopita ina ni'sahuatona', yonquiapi: 'Na'con na'con canpoaso' pahuërëarinpoa', ta'tona', huë'pirinahuë'. Ina nápo chachin pahuërërin anta'. 11 Coriqui ma'pataponaraihuë', hua'anën no'huiconpi. 12 'Pasopitaso', a'na oraíchín sacatopi. Quiyaso nipirinhuë', ya'ipi tahuëri sacatërai. Tashiramiachin quëran huarë' pi'i pi'carincoi. Hua'qui' sacatopiraihuë', napopianachin pahuërërancoi. Co no'tëquën pahuërërancoihuë', itërin a'nari. 13 'Co'chi iyasha nonpintëranquëmahuë' paya. Ina nápo coriqui marë' ya'ipi tahuëri sacatarai, itëramaco ni'ton, no'tëquën

pahuërëranquëma'. ¹⁴ Canaranso' masahuaton, paquë huachi. A'napitaso' co hua'qui' sacatopirinahuë', caora nohuanto, ya'ipi tahuëri nanirinsó' pahuërërahuë'. ¹⁵ Caoranquën coriqui ni'ton, onposona nohuantohuato, inanapo pahuërëta'huaso' ya'huërin. Inapita nosoroato, pahuërërahuëso marë' ¿no'huiramacó ti?' itahuaton, a'parin huachi. ¹⁶ Tëhuëenchachin a'naquënso' ipora co piyapi'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri Yosëri nóya ni'sarin. A'naquënso nipirinhuë' ipora piyapi'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri co Yosëri noya ni'sarinhuë', itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huitantarinsó'
(*Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34*)

¹⁷ Ina quëran Quirosarinquë paantapi. Paponá pochín ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, inapitaráchin sha'huitantarin.

¹⁸ —Natanco iyaro'sa'. Quirosarinquë paantarëhua'. Inatohua' Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarinaco. Cotio hua'ano'sa', maistro'sa', inapita masahuatonaco: "Tëpacaso' ya'huërin," tosapi. ¹⁹ Ina toshuatóna', nisha piyapiro'sa' sha'huitapi aparisitínacoso marë'. Tëhuarahuatónaco, chiníquën huihuíarinaco. Huihuitónaco, pë'shaarínaco. Ina quëran corosëquë apatanantarinaco chimina'huaso marë'. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanpíantarahuë huachi, itaantarin.

Santiago, Coansha inapita nohuantopiso'
(*Marcos 10.35-45*)

²⁰ Ina quëran cato' ca'tano'sanënpita huë'pi Quisoso nontacaiso marë'. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. A'shinë chachin huë'pi. A'shinsó' isonahuaton:

Pi'pian Siniro nonchinquën, topiraihuë', itërin.

²¹ —¿Ma'ta' imoya nohuantëran? itërin Quisosori. —Hua'an ya'conpatan, hua'huahuëpita chiníquën nanan quëtëquë', topirahuë'. Quëma pirayan ahuënsëquë', a'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', itërin.

²² —Canpitaso' co ya'ipi nitochátëramahuë' ni'ton, co no'tëquën yonquiramahuë'. Máin o'orëso pochín chiníquën parisitarahuë'. Canpitanta' aparisitohuachinënuquëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

—Ahuantarai, topi cato chachin.

²³ —Imaramaco ni'ton, canpitanta' parisitapoma mini. Napoaponahuë', co caso' nanitërahuë' chiníquën nanan quëta'huanquëmaso'. Tata Yosëichin nanitërinso'. Inari nohuantërinso'pita acoarin. Nani inapita marë' taparin huachi, itërin.

24 Ina quëran oshaquëran a'napita ca'tano'sanënpitari natanpi. “Chini chiniquën nanantacaiso' ¿nohuantopi ti?” ta'tona', no'huipi. 25 Quisososo nipirinhue', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënënin:

—Nisha piyapiro'sa' chiniquën nanantacaiso' pa'yatopi. Hua'ano'saso' chiniquën nanantatona', piyapinënpita no'huiana quëran camaipi. 26 Canpitaso nipirinhue' ama inapita pochin cancantocosohue'. Yosë huëntonënpicë ya'conpatëra, co chiniquën nanantacaso' nohuantërehue'. Noya noya iyaro'sa' yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. 27 Piyapinë pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin yonquihuatama', Yosë noya noya ni'sarinquëma'. 28 Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co a'napita camaica'huaso marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marë' o'marahuë. Chiminarahue' na'a piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë', itërin Quisosori.

Somaraya nininso'

(*Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43*)

29 Paantarahuatona', a'na ninanoquë canconpi, Quirico itopiso'. Ina quëran pipihuachina, notohuaro' piyapi'sari imasapi. 30 Cato' quëmapi'saso nipirinhue', ira yonsanquë huënsëapi. Somaraya ni'tona', inaquë huënsërapicë coriqui ma'patacaiso marë'. “Quisoso na'huërarin,” topachinara, chiniquën përapicë.

—¿Nosorocoi Siniro! Quëmaso' Tapico' shinquën. Yosë a'paimarinquën ni'ton, nosorocoi quiyanta' topiraihue', itopi. 31 A'naquëni natanahuatona', no'huipi: “Ta'toco,” itopirihue', aquëtë chachin chiniquën nontopi.

—¿Onpopionta' Siniro nosorocoi quiyanta' topiraihue'! itantapi.

32 Napotohuachinara, Quisososo chiniconahuaton:

—Sha'huitoco' hue'ina', itërin. Hue'pachinara:

—¿Ma'ta' iyaro'sa' onpochinquëma'? itërin.

33—Anoyarayatocoi Siniro quiyanta' ni'chii, itopi.

34 Itohuachinara, nosoroaton, së'huarayarin. A'naroáchin noya ni'topi. Inapotohuachina, Quisososo imapi huachi.

21

Quirosarinquë canconinso'

(*Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19*)

1 Nani Quirosarinquë ya'caritahuatona', Oriposë panënpicë canconpi. Ina ya'cariya a'na ninano' ya'huërin, Pitipaqui itopiso'. Inaquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanënpita sha'huitërin:

2 —Paso' ninanoquë paco'. Pëi' ya'natimarinquë canconpatama', mora hua'huinë chachin a'sonpinan quënanconarama'. Hua'huinso', hui'napishin. Cato chachin i'quiritahuatoma', quëshico. 3 “¿Onpotaomata' i'quiritaramaso?” itohuachinënquëma', “Siniorori nohuantërin. Apira isëquë acoquiantarai,” itoco'. “Quëpaquë' nipachin,” itohuachinënquëma', quëshico, itërin.

4-5 Iráca Yosë nohuanton pënëntona'piri ninshitaton tapon: “Quirosarinquë ya'huëpisopita sha'huitëquë': 'Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anëma' huë'sarin catahuainquëmaso marë', Yosë a'patimarinquëmaso'.

Chiniquën nanantaponahuë', topinan piyapi pochin cancantaton, mora hui'napishin aipi huënsëriarin, itëquë', ” tënin.

Iráca ninorinso chachin Quisoso mora aipi paacaso yonquirin.

6 Ca'tano'sanënpitaso pa'sahuatona', Quisosori camairinso chachin nipi. 7 I'quiritahuatona', cato chachin quëntapi. Mora aipi a'mopiso' huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin. 8 Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', a'mopiso' iraquë huëtopi. A'naquëonta' panpë mono pochin nininso' masahuatona', no'paquë huëtopi. Inaquë Quisoso pa'sarin huachi. 9 A'naquën quëchitërapí. A'naquëonta' imasapi. Papona pochin chiniquën nonsapi:

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico shiin inaso'. ¡Quëmari chachin chiniquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israiro'sacoi hua'anëntarincoi! itopi.

10 Quirosarinquë canconpachina, ya'huëhuano'sa' pa'yanatona', noncaroapi.

—¿Ma piyapita' isoso'? topachinara, 11 —Co'ta Quisoso, Cariria parti ya'huërinso'. Nasarito quëran huëcaton, na'con pënëntërin, itopi.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'
(Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

12 Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paaton, ya'conconin. Inaquë na'a nipa'antopisopita quënanconahuaton, a'parin. A'naquën coriqui nicanpiarapirinahuë', misanënapitanta' pitara'piarin. Nëpë' pa'aninsopitanta' a'paton, huënsëpiso' pitarin.

13 —Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huërin piyapi'sa' nontinacoso marë',” tënin Yosë. Canpitaso nipirihuë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin nitërama', itërin Quisosori.

14 Ina quëran na'a cania'piro'sa' Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpi Quisosori anoyatacaso marë'. A'naquën somaraya nininso'. A'naquëonta' apiaro'sa'. Inapita huë'pachinara, a'naroáchin anoyatërin. 15 Cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapitaso' ni'sápi. Hua'huaro'saso nipirinhüë' pa'yatatona', chiníquën nonsapi. “¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico' shiin inaso'. Yosë chachin a'patimarinpoaso',” tosapi. Ina natanahuatona', hua'ano'sari no'huipi. 16 No'huitona', Quisoso itopi:

—Isopita napopiso' ¿co natananhüë' ti? itopi.

—Natanahuë mini. No'tëquën nonsapi. Yosë quiricanënque naporin:

“Quëma nohuanton, hua'huaro'sa' nóya nonapiarinënquën. Sho'shopia'huaro'sa' niponaraihuë', ‘Ma noyanquëncha quëmaso paya,’ itarinënquën,” ténin, itërin Quisosori.

17 Ina tosahuaton, Pitaniaquë pa'nin. Inaquë huë'ëpatërin.

Iqira nara ahuirinso'

(Marcos 11.12-14, 20-26)

18 Tashiramiachin ninanoquë paantapon pochin, Quisoso tanarin. 19 Aquë quëran iqira nara quënanin, ira yon-sanquë huanirinso'. “Inaya tëranta' nitërinso' ma'to ca'i,” ta'ton pa'pirinhüë'. Na'con monohuanaponahuë', co manta' nitërinhuë'. Ina ni'sahuaton:

—Ama huachi iso nara nichinsohuë', ténin Quisoso. Napo-huachina, nara a'naroáchin ahuirin. 20 Ina ni'sahuatona', ca'tano'sanënpita pa'yanpi.

—¿Onporahuatonta' Maistro, iso nara a'naroáchin ahuirin? itopi.

21 —Tëhuëenchachin Yosë ya'ipi nanitaparin. Ina nontohuatama', ya'ipi cancanëma quëran natëco'. “Co Yosë catahuarincohuë’,” ama tocosohüë'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëhuatama', sacai' nininso' nanitaparama' canpitanta'. “Yosë nohuanton, iso motopi nichihuincarahuaton marëquë niichin” tënama' naporini, ina nohuanton, inapo'itonhuë'.

22 Yosë nontohuatama', noya natëco'. “Tëhuëenchachin Yosë catahuarinco,” topatama', na'con catahuarinquëma'. Ma'sona tëranta' nipatama', acotarinquëma', ténin.

Chiníquën nanantërinso'

(Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8)

23 Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paantarin piyapi'sa' a'chintantacaso marë'. A'chinaquëya', cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', inapita huë'pi.

—¿Onporahuatonta' chiníquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacaso'? Sha'huitocoi, itopi.

24 —Inta nipachin, carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. 25 ¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtërin, piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

Natanahuatona', inahua capini ninontapi.

—¿Ma'ta' itahua'? “Yosëri nanan quëtërin aporintacaso',” itohuatëhua', “¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë'?” itarinpoa'. 26 Nipirinhüë', “Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin,” itohuatëhua', na'a piyapi'sa' no'huiarinënpoa'. “Yosëri a'parin pënëntacaso marë',” topi ya'ipiya, nitopi.

27 Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuën. Co quiyaso' nitotëraihüë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotëraihüë', toconpi.

—I'yan, napoahuarë' co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëmahuë', itërin Quisosori.

Cato' hui'napi'sa' napopiso'

28 Ina quëran itaantarin:

—Apira iyaro'sa' a'chintaanta'inquëma' yonquico'. A'na quëmapi ya'huërin opa sha'na'pi. Inaso', Cato' hui'nin ya'huëtërin. A'naso' sha'huitërin: “Ipora tahuëri, conpa, iminquë sacatonquë’,” itopirinhüë', 29 “Inca tata, co yasacatërahuë’,” itërin. Napotaponahuë', oshaquëran yonquiantarin. Noya cancantaton, sacatapon pa'nin. 30 A'na hui'nionta' camairin iminquë sacatacaso'. “Noyahua'. Pa'i nipachin canta' sacachi,” itaponahuë', co pa'ninhüë'. 31 Cato' hui'nin chachin sha'huitopirinhüë', ¿insoarita' natërinso'? itërin Quisosori.

—Ya'nan camairinso' pa'pin natëton, sacatërin, itopi.

—No'tëquën naporama'. A'naso' “Pa'i nipachin,” taponahuë', co pa'ninhüë'. Inapochachin copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', monshihuana'piro'sa', inapita co noyahue' yonquipirinhüë', iporaso' ina naniantahuatona', Yosë imasapi. Imatona', tëhuëinchachin hua'anëntërinquë ya'conapi. Canpitaso nipirinhüë' co yaya'conamahuë'. 32 Coansha Paotista pënënpirinhüë'mahuë', co yanatëramahuë'. Noya cancantamaso marë' a'chintopirinhüë'mahuë', co yanatëramahuë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', monshihuana'piro'sa', inapitaso nipirinhüë' a'naroáchin natëtona', noya cancantopi. Ina nicapomarahüë', co yonquiramahuë'. Co natëtochináchinhuë' cancantërama', itërin.

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonquipiso'

(Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19)

³³ Ina quëran itaantarín: “A'nanta' pënënto nanan, a'chinchinquëma', natanco'. A'na quëmapí pancana imianatërin. Inaquë oparachin sha'nin. Nani pairapirahuaton, na'pí quëran nanpí ninin opa to'poitona' huino nicacaiso marë'. Naporahuaton, tori ninin. Inaquë piyapínën ya'huaton nocorarin ama ihuacaiso marëhuë'.

Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. ‘Sacatëramaso marë' patoma nitërinso' canpitaoranquën marë' maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin huachi. ³⁴ Ina quëran nani nitohuachina, aquë ya'huërin quëran piyapínënpita a'parin patoma nitërinso' ma'pacaiso marë'. ³⁵ A'pápirinhuë', inpriatonënpitari masahuatona', ahuëpi. A'naso' tëpapi. A'nanta' na'píquë të'yaratona', tëpapi. ³⁶ Naquëranchin hua'anëni a'napita a'paantarín. Na'a piyapínënpita a'paantapirínhuë', inachachin nitantapí. Ahuëantarahuatona', topinan a'paantapí.

³⁷ Ina quëran hua'anënso' yonquiantarin. ‘¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pí a'pápirahuë', co manta' quëtópihuë'. Hui'nahuë chachin nipachin a'pa'i. Ina tëhuëncinso' natëapona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'pápirinhuë'. ³⁸ Ya'caritëraso', inpriatoro'sari quënanpí. ‘Ni'cochí. Hui'nin chachin huë'sarin huachi. Pa'pin chiminpachin, iso no'pa chachin hua'anëntapon. Huëco' tëpa'ahua' ya'ípi ma'shanënpita matahua', nitópi. ³⁹ Naporahuatona', hua'anën hui'nin mapí. Masahuatona', aipíran të'yatopí. Ina quëran tëpapi huachi.

⁴⁰ Napotóhuachinara, ¿ma'ta' onpotintapon hua'anëni, hui'nin chachin tëpatopí ni'quëhuarë'?” itërin Quisosori.

⁴¹ —Pa'pí co noyahuë' nipi ni'ton, chiníquën no'huíton, a'naroáchin tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantarín. Inapitaso' opa nitohuachin, no'tëquën quëtapi huachi, itópi.

⁴² —Íráca Yosë quiricanënuë ninshitërinso' ¿co nontëramahuë' tí? Ninshitaton, naporín:

“Na'pí quëran yapëihuachina, a'na na'pí quënanpirínahuë', pëina'píro'sa' co nohuantópihuë'. ‘Nápoonin,' ta'tona', të'yatopirínahuë'.

Hua'anëni maantarahuaton, ‘Iso na'pí na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarín.

Yosëri chachin inapotërin. Napoaton ‘ma noya' tënëhua', tënin quiricanënuë.

⁴³ Napoaton itaranquëma', Yosë yahua'anëntópirínquëmahuë', co nohuantëramahuë' ní'ton, a'poarínquëma'. Nisha

piyapiro'sa' piyapinēnpita pochin ni'sarin. Inapitaso' noya natēapi. [⁴⁴ Ina na'pi i'patohuatēra, anotatē' ya'panē'. A'na tahuēriso nipirinhue' ina na'piri chachin anoantohuachin, a'naquēn ni'sharian,] itērin Quisosori.

⁴⁵ Natanahuatona', cotio hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita yonquipi. “Canpoa' chinotatonpoa' pēnēnarinpoa',” ta'tona', no'huiipi. ⁴⁶ No'huitona' tashinan pēiquē yapo'mopirinhue', piyapi'sa' tē'huatatona', co mapihue'. Notohuaro' piyapi'sa' Quisoso noya natanpi. “Yosēri chachin acorin pēnēnpoaso marē’,” topi. Napoaton cotio hua'ano'sa' co nanitopihue' Quisoso macacaiso'.

22

Coshatacaso marē' amatērinsopita
(Lucas 14.15-24)

¹ Ina quēran a'na pēnēnto nanan ya'huērē', sha'huitaantarin:

“Yosē hua'anēntērinso' a'chintaanta'inquēma'. ² A'na copirno naporinso pochin ninin. Inaso', hua'huayátērahuē piyapi'sa' hua'anēntērin. Hui'nin yasa'apachina, panca pita nisararin. ³ Napoaton piyapinēnpita a'parin piyapi'sa' sha'huitacaiso marē'. Sha'huitopirinhue', co nohuantopihue' huēcacaiso'. ⁴ Copirnosonatanahuaton, a'napita piyapinēnpita a'paantarin: 'Sha'huitonco' manóton huē'ina'. Nani ohuacaro'sa' amoshin nipisopita atēpatērahuē capacaso marē'. Nani ya'ipi taparahue. Huēco huachi ca'ahua', itonco,' itahuaton a'parin. ⁵ Pa'sahuatona', sha'huitaantapirinhue'. 'Co'chi nanitēraihue' paya,' toconpi a'naya a'naya. A'naso' iminquē pa'nin. A'nanta' ma'sha pa'anapon pa'nin. ⁶ A'naquēniso', piyapinēnpita masahuatona ahuēpi. Inapotatona' tēpapi. ⁷ Copirnosonatanahuaton, chiniquēn no'huitērin. Sontaro'sa' a'parin ana'intacaiso marē'. Piyapinēnpita tēpatopi ni'ton, inahuanta' sontaro'sari tēparin. Napotahuatona' pēnēnapita ahuiquitopi. ⁸ Piyapinēnpita amatantarahuaton, sha'huitērin. 'Pita marē' nani tapapirahuē'. Amatērahuēsopitaso' co inashitopihue' isēquē nicacaiso ni'ton, co huachi inapita yonquirahuē. ⁹ A'na ira a'na ira pa'tatoma', a'napita piyapi'sa' quēnanpatama', sha'huitonco' huē'ina'. Inso tēranta' quēnanpatama', sha'huitoco' huē'ina'. Hui'nahuē sa'acaso marē' noya pita nisarahuē,' itērin. ¹⁰ Piyapinēnpita pa'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitēra'piapi. Noya nipisopita, co noyahuē' nipisopitanta' sha'huitēra'piapi. Pita pēi' noyá ya'sotopi.

¹¹ Ya'conahuaton copirnosonatanahuaton, a'naya a'naya noya nontērin. A'na quēmapiso nipirinhue', co noya nitaparinhue' pita pēiquē

ya'conacaso marë'. ¹² Ina ni'sahuaton, copirnorit itërin: '¿Onpoatonta' iyasha co noya nitapaponahuë' ya'conan?' itërin. Napotopirinhuë', co manta' tëninhuë'. Tapanaton, ta'tárin. ¹³ 'Iso quëmapi masahuatoma', tonpoco'. Pa'on, tanpaquën, inapita noyá tonpoco'. Nani tonporahuatoma', tashinanquë të'yatoco'. Inatohua' piyapi'sa' na'nërapi, chiníquën parisitapi huachi,' itërin piyapinënpita. ¹⁴ Inapochachin notohuaro' piyapi'sa' Yosëri amatërin huëntonënuquë ya'conacaiso marë'. Na'a natanpirinahue', caraíchín huayonin," itërin.

Coriqui ma'patërinso'

(*Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26*)

¹⁵ Parisioro'sa' natanahuatona', ninontopi. "Huëco' nonpintatëhua', nisha nisha natahuan'. Co no'tëquën a'panihuachinpoahuë', sha'huirapiahua'," nitopi. ¹⁶ Napoaton a'naquën a'papi Quisoso natanacaiso marë'. Irotisë pa'yatopisopitanta' caraya pa'pi. Canconahuatona', noyásha nontonpi nonpintacaiso marë'.

—Quëmaso' Maistro, noyanquën. Co onporonta' nonpinanhuë'. Yosë pënëninpoaso' no'tëquën a'chintërancoi. Piyapi'sa' no'huipirinënuquëonta', co ina yonquiranhuë'. Co hua'an tëranta' të'huatëranhuë'. ¹⁷ Napoaton yanatanainquën. Noma copirnosos' nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Nani pi'ipi coriqui ma'painpoaso marë' comisionënpita a'parin. Huë'pachina, ¿noya ipora quëtacaso', ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

¹⁸ Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itërin:

—¿Canpitaso' nonpintënuquëma! ¿Ma'marëta' yaatëhuëramaco?

¹⁹ Noma coriqui a'notoco ni'i, itërin. Napotohuachina, a'notopi.

²⁰ —¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininëonta' isëquë ninshitopi? itantarin.

²¹ —Noma copirno chachin, itopi.

—Copirno coriquinën ni'quëhuarë', quëtantaco'. Naporahuaton, Yosë nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

²² Natanahuatona', pa'yanpi. "¿Ma noyacha a'panirinpoa' paya!" ta'tona', patopi huachi.

Piyapi'sa' nantiantarapiso'

(*Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40*)

²³ Naporos' tahuëri a'napita cotio hua'ano'sa' huë'pi, satorosioro'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. "Piyapinpoa' chiminpatëhua', co onporonta' nantiantarihuahuë'," toconpi. Inapitanta' Quisoso yanonpintatona', huëcapaipi.

24 —Íráca Maistro Moisësë pënëninpoa': "Quëmapi sa'aponahuë co hui'nin ya'huëyátërasohuë' sa'in ayanan-pihuachin, ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huërëtacaso marë'. Ina quëran mashotohuachin, ma'shanën, no'panën, inapita maantarin," ténin Moisësë. 25 Canchisë iyaro'sa' iráca ya'huërin. Paninanso' sa'apirinhüë'. Co hui'nin ya'huëyátërasohuë', sa'in ayananpirin. 26 Ina iini chachin maantarin. Moisësë téninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyátërasohuë', chimiantarin. A'na iionta' inapoantarin. Canchisë iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nina ya'huëchátërasohuë', ya'ipi taquipi. 27 Ina quëran sanapinta' chiminin huachi. 28 Canchisë chachin ina sanapiáchin mapirinhüë', nanpiantacaso tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

29 —Canpitaso' co no'tëquën yonquiramahuë'. Yosëso' chini chiniquën nanantopirinhüë', co nohuitëramahuë'. Quiricanëonta' co nitotëramahuë'. Napoaton co nanitëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Yosëso' ya'ipiya nanitaparin. 30 Chiminpisopita nanpiantahuachina', co huachi sa'asapihuë'. Sanapi'santa' co huachi so'yaapihuë'. Anquëniro'sa pochin nisapi. 31 Chiminpisopita tēhuēnchachin nanpiantarapi. Moisësë nontohuachina, Yosëri chachin sha'huitërin. 32 "Caso' Yosëco. Apraan chinotarínco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarínaco," itërin. Cara chachin iráca chiminpirinhüë', naporin. Nanpipisopitaráchin Yosë chinotapi. Napoaton inapitanta' chiminpirinhüë', Yosë marëso nanpirápi, itërin Quisosori.

33 Piyapi'sa' ina natanahuatona', pa'yanpi. "¡Ma noyacha a'chintërinpoa paya!" topi.

*Yosë na'con na'con nohuantërinso'
(Marcos 12.28-34)*

34 Natanahuatona', parisioro'santa' niyontonpi. "Quisoso no'tëquën a'panitaton, satoro'sa' atapanin ni'ton, co huachi yanatanpihuë'," ta'tona', niyontonpi ina nontantacaiso marë'. 35 A'na maistro iráca nanan noya nitotërinso' huë'sahuaton, Quisoso nontiirin atēhuëcaso marë'.

36 —Pi'pian Maistro yanatananquën. Yosë na'con pënëninpoa'. ¿Ma'ta' na'con na'con nohuantërin nicacaso'? itíirin.

37 —Inta nipachin sha'huichinquën. Yosëso' Sinioro ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ina na'con nosorocaso' ya'huërin. "Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco'," ténin.

38 Ina na'con na'con nohuantërin. 39 Isonta' Yosë nohuantërin: "Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco'," tënin. 40 Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapitaso' na'con pënëntopirinahuë', nosorocaso' na'con na'con nohuan-topi. Napoaton nosorohuatama', Yosë yonquirinso chachin imasarama', itërin Quisosori.

Yosëri a'paimarinso'

(Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44)

41 Parisioro'sa' nani niyontonpi ni'ton, Quisosorinta' natanarin no'tëquën ayonquicaso marë'.

42 —Iráca Yosë quiricanënuquë sha'huitërinpoa'. "A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahuë piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Inaso' Cristo itopiso'," tënin Yosë. ¿Inta' shiin inaso'? itërin Quisosori.

—Tapico' shiin inaso', topi parisioro'sa'.

43-44 —Naporinchi paya. Inaso nipirinhue', iráca Ispirito Santo nohuanton, Tapiri chachin Cristo ninoton, ninshitërin: "Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin. 'Inchianëhuë quëran huënsëquë'

inimiconënpita cari minsëchinquën,' itërin Yosëri," tënin Tapi.

45 Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, "Sinioronëhuë," tënin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori.

46 Natanaponaraihuë', co manta' a'panitopihuë'. "Yosë hui'nin chachin ni'ton, Tapiri Cristo chinotërin," ta'caiso nipirinhue', co yanatëpihuë'. Napoaton naporo quëran huarë' tapanatona', co huachi nohuantopihuë' Quisoso natanacaiso'.

23

Parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapita chiniquën pënëninso'
(Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

1 Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarín. Ca'tano'sanënpitanta' natanapi. 2 "Tëhuëchachin iyaro'sa', cotio maestro'sa', parisioro'sa', inapita na'con a'chintatënënuquëma': 'Moisésë pënëninpoaso' no'tëquën a'chinchinquëma',' topi. 3 Yosë nanamën a'chintohuachinënuquëma', noya natëco'.

Nipirinhue', ama inapita nonancosohue'. Inahuaso' pënënpirinënuquëmahue', co cancanëna quëran imapihuë'.

4 Ni'co'. Panca pë'pëto quëpahuatëra, sacai' iratacaso'. Inapitaso' inapochachin a'chintërinënuquëma'. Co Yosë quiricanënáchin a'chinpihuë'.

Inahuara yonquinëna quëraonta' nisha nisha pënëntopi. Panca pë'pëto apë'pëtëresó pochin nitërinënuquëma'. A'chintopirinënuquëmahue', inahuara chachionta' co natëpihuë'.

5 Pi'pian Yosë quiricanëninshitahuatona', të'yainaquë achinpi piyapi'sari nicacaiso marë'. Naporahuatona', naporopi a'mopi nohuitacaiso

marë'. 'Inapohuatëhua', piyapi'sa' noya ni'sarinënpoa', ta'tona', napopi. Napoaponaraihuë', co aquëtë' Yosë yonquipihuë'. ⁶Pita nipachina, huancánachin yahuënsëconpi. Niyontonpiso pëiquë ya'conpachinara, hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. ⁷Cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. 'Huë'cama maistro,' itohuachinara, pa'yatopi.

⁸ Canpitaso nipirinhüë', ama maistro itiinëmaso nohuantocosohüë'. Ya'ipinquëma' iyama pochin nisarama'. Casáchin no'tëquën a'chintëranquëma'. ⁹ Ama a'na piyapi na'con na'con pa'yatocosohüë'. 'Quëmaso' tata pochin ni'nanquën. Natëaranquën huachi,' ama itocosohüë'. Yosëichin natëcaso' ya'huërin. Inaso' tatanënpoa' inápaquë ya'huërinso'. ¹⁰ Ama hua'an pochin chiniquën nanan nohuantocosohüë'. 'Ca natëco,' ama tocosohüë'. A'naíchin hua'an ya'huëtërinquëma', Cristo itopiso'. ¹¹ Yosë huëntonënuquë ya'conpatëra, co chiniquën nanantacaso' ya'huërinhuë'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. ¹² 'Caso' noya noyaco,' topatama', Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhüë', 'Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro,' topatama', Yosë catahuaarinquëma'. Noya noya acoarinquëma', itërin.

¹³ Ina quëran Quisosori cotio maistro'sa', parisioro'sa inapita pënënaton itapon:

"Cotio maistro'sanquëma', parisioro'sanquëma', canpitaso nonpintënuquëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Co no'tëquën a'chinamahuë' ni'ton, Yosë iranën ya'copiatë pochin nitërama'. Co no'tëquën Yosë imatomahuë', co canpita tëranta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. A'napitanta' yaya'conpirinahuë', co catahuaramahuë' ya'conacaiso'. Canpita nonaninënuquëma' ni'ton, inapitanta' co ya'conpihuë'. [¹⁴ Canpitaso nonpintënuquëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Quëyorono'sa' nonpintërama'. Noya nontapomarahüë', a'naya a'naya nonpintatoma', ma'shanënapita matërama'. Ina quëran niyontonpiso pëiquë ya'conpatamara, hua'qui' Yosë nontapomarahüë', co cancanëma quëran imaramahuë'. Ina marë' aquë aquëtë' ana'intarinquëma'.]

¹⁵ Canpitaso' nonpintënuquëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Nisha piyapi'sa' a'chintacamaso marë' ira iratërantarama'. Aquë paatoma', a'naya a'naya a'chintërama' canpita pochin yonquicaíso marë'. Natëhuachinënuquëma', aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapi. Ya'ipinquëma' parisitopiquë pa'sarama huachi.

¹⁶ jMa'huantacha nisarama paya! A'napita yaa'chintopiramahuë', co no'tëquën yonquiatomahuë', somaraya pochin cancantërama'. Somaraya nininso'

co pi'pian tēranta' nanitērinhuē' a'napita quēpacaso'. Inapochachin canpitaso' co Yosē nohuitatomahuē', co nanitēramahuē' a'napita a'chintacamaso'. 'Yoscoarē' topatēra, no'tēquēn nontacaso' ya'huērin,' topi ya'ipi piyapi'sa'. Canpitaso nipirinhue' nisha nisha tēnama'. 'Yosē chinotopiso pēi' ya'huērin ni'ton, no'tēquēn nontaranquēn,' itopiramahuē', nonpinpatamanta', 'Co ina marē' Yosē ana'intarinpoahuē', toconama'. 'Yosē chinotopiso pēiquē oro ya'huērin ni'ton, no'tēquēn nontaranquēn, topatēra, naporo huarē' no'tēquēn nontacaso' ya'huērin,' topiramahuē'.¹⁷ Co no'tēquēn yonquiramahuē'. Yosē chinotopiso pēi' mini oro quēran noya noya ninin. Oro inaquē ya'huērinso' co aquētē' yonquicaso' ya'huērinhuē'. Co chinotopiso' pēiquē ya'huērinhuē' naporini, co Yosēri noya ni'itonhuē'.¹⁸ Yosē chinotopiso pēiquē artaro ya'huērin. Inaquē ma'sha acopi Yosē chinotacaiso marē'. 'Artaro ya'huērin ni'ton, no'tēquēn nontaranquēn,' tapomarahue', nonpinpatamanta', 'Co ina marē' Yosē ana'intarinpoahuē', toconama'. 'Ma'sha inaquē acopiso' ya'huērin ni'ton, no'tēquēn nontaranquēn, topatēra, naporo huarē' no'tēquēn nontacaso' ya'huērin,' topiramahuē'. Yanonpinatoma', naporama'.¹⁹ Somaraya pochin cancantatoma', co no'tēquēn yonquiramahuē'. Co ma'sha acopiso' aquētē' yonquicaso' ya'huērinhuē'. Artaro mini ma'sha acopi quēran noya noya ninin. Artaroquē acopi ni'ton, Yosēri noya ni'nin.²⁰ 'Artaro ya'huērin ni'ton, no'tēquēn nontaranquēn,' topatama', ya'ipi inaquē acopisopitanta' yonquicaso' ya'huērin.²¹ 'Yosē chinotopiso pēi' ya'huērin ni'ton, no'tēquēn nontaranquēn,' topatama', Yosē inaquē ya'huērinsonta' yonquicamaso' ya'huērin.²² Inapochachin 'Pi'iro'tē' ya'huērin ni'ton, no'tēquēn nontaranquēn,' topatamanta', co pi'iro'téachin yonquicaso' ya'huērinhuē'. Yosē inaquē ya'huaton, hua'anēntarinpoa'. Inanta' yonquicamaso' ya'huērin.

²³ Canpitaso nonpintēnquēma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! 'Nani ma'sha quēran, diesmo Yosē quētacaso' ya'huērin,' itērinpoa' Moisésē. Ina natēpiramahuē', nonpintēnquēma' canpitaso'. Napoaton ma'sha sha'patamara, pi'pian quētērama'. Ya'ipi cosharo apimotacaso marē' sha'nama' quēran huarē' diesmo quētērama'. Inaso' noya nipirinhue', Yosē na'con na'con nohuantērinsoso' naniantērama'. Co no'tēquēn nonamahuē'. Co sa'ahuaros'a' nosororamahuē'. Naporahuaton, co cancanēma quēran huarē' Yosē natēramahuē'. Ina marē' ana'intarinquēma'.²⁴ Somaraya pochin cancantatoma', co no'tēquēn a'chinamahuē'. Ni'co'. Canpitaso' yao'opatamara,

ama o'oso tēranta' o'ocamaso marēhuē' noyá panshairama'. Napoapomarahué', camiyo a'naroáchin mi'tēramaso pochin ninama'. Yosē na'con na'con nohuantērinsó', co natēramahuē'.

25 Canpitaso' nonpintēnquēma ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya! Tēhuēnchachin yanonpinama'. Ni'co'. A'naquēn minē', sēnan, inapita pa'mohuachinara, aipiáchin pa'mopi. Acoposo nipirinhué', nē'huēnantētērin. Inapochachin canpitaso' piyapi'sa' noya nicainēnquēmasoachin yonquipiramahuē', acopo' cancanēma quēranso', co noya yonquiramahuē'. Nonpinatoma', yaihuatērama'. Ma'sharáchin nohuantatoma', co Yosē nohuantērinsó' ninamahuē'. Ina marē' Yosē ana'intarinquēma'. 26 Canpitaso parisioro'sanquēma', somaraya pochin cancantērama'. ¿Onporahuatomacha co no'tēquēn yonquiramahuē' paya? Cancanēma'ton anoyatoco'. Ina quēran noya cancantatoma', noya nisarama huachi.

27 Canpitaso' nonpintēnquēma ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya! Yosē quiricanēn a'chinpiramahuē', yanonpinama'. Ni'co'. Chimipi na'pi naninquē po'mohuatēra, aipiran quēran huiríchinquē pashitērē'. Noyápiachin ya'nopirinhué', acoposo' nansē, nosha chanatērinsó', inapita co nishinahuēn' nisarin. 28 Inapochachin canpitaso' ninama'. Piyapi'sa' noya nicatēnēnquēma': 'Ma noya maistro'sa' Yosē natēpi,' topirinhué'. Acopo' cancanēma quēranso nonpinatoma', pa'pi co noyahuē' cancantērama'.

29 Canpitaso' nonpintēnquēma ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya! Iráca Yosē piyapinēnpita pēnēntohuachinara, shimashonēmapitari no'huitona', tēpapi. Ipora canpitaso', pa'pitopiquē pēirapirama'. Noya quēmapi'santa pa'pitopiso', yancoro'sa' sharapirama'. Ama naniantacaso marēhuē' napotērama'. 30 Inapotatoma' naporama': 'Iráca chachin ya'huērai naporini, co quiyariso' tēpa'itoihuē', topiramahuē', 31 shimashonēma' quēpatoma', canpitanta' tēpatona'piro'sa pochin cancantarama'. 32 Inapita pochin cancantatoma', co noyahuē' nisarama'. Na'con na'con oshahuanarama'.

33 ¡Ya'huan pochin cancantatoma', pa'pi co noyahuē' nisarama! ¿Onporahuatomacha pēn quēran cha'ērē'ponquēmaya? Co cha'ēsaramahuē'. 34 Napoaton pēnēntona'piro'sa' a'pataranquēma'. No'tēquēn yonquina'piro'sa', a'china'piro'sa' inapita a'pataranquēma' a'chintinēnquēmaso marē'. No'tēquēn pēnēnaponēnquēma' nipirinhué', no'huirarama'. A'chintopirinēnquēmahuē', a'naquēn tēpaarama'. A'naquēn niyontonpiso pēiquē chiníquēn huihuirarama'. Nisha nisha ninanoquē imatoma', aparisitarama'. A'naquēonta' corosēquē patanantatoma',

tëpaarama'. ³⁵ Iráca quëran huarë' noya quëmapi'sa' pënëntopirinahuë', na'a tēpapi. Apiri'ton noya quëmapi nipirinhue', iini tēparin. Ina piquëran a'naya a'naya noya pënëntopirinahuë', tēpara'piapi. Na'a pi'ipi napopi. Napoin quëran Sacariasë tēpapi anta'. Piriqiasë hui'nin inaso'. Yosë chinotopiso pëi i'iratëquë artaro ya'huërinso aquëcha tēpapi. Canpitaso' ina nitotapomarahue', co natantochináchinhuë' cancantërama'. Napoaton Yosë chiníquën ana'intarinquëma'. ³⁶ Iráca quëran huarë' shimashonëmapita co noyahuë' cancantopi. Ipora canpitanata' inapita pochachin cancantarama' ni'ton, Yosë na'con ana'intarinquëma huachi, tēnahue'," itërin.

Quirosarinquë ya'huë'pisopita yonquiaton, Quisoso sëtërinso'
(Lucas 13.34-35)

³⁷ Ina quëran taantarin: "¡Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëramasopita yonquiatëinquëma', chiníquën sëtërahuë! Na'a pënëntona'piro'sa' Yosë a'patërinquëma' pënëinëinquëmaso marë'. A'papurinhue', tēparama'. A'naquën na'piquë tē'yaratoma', tēparama'. Ya'ipinquëma' nosoroatëinquëma', na'aro' yacatahuapiranquëmahuë', co ca tēranta' nohuantëramacohue'. Atari hua'huin to'cohuëtërinso pochin yapa'poyapiranquëmahuë', co nohuantëramacohue'. ³⁸ Napoaton Tata Yosë patarinquëma'. Chinotëramaso pëinta' patarin. Co huachi catahuaarinquëmahuë' ni'ton, noquitarama huachi. ³⁹ Canta', co huachi quënanaramacohue'. O'manta'huaso' tahuëri huarë' quënantaramaco. Naporo': '¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Sinioro chachin a'paimarinquën,' itaramaco huachi," itërin Quisosori.

24

Yosë chinotopiso pëi' ohuatapiso'
(Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6)

¹ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi quëran pipihuachinara, ca'tano'sanënpitari itapona':

—Ni'quë' Maistro. Ma noyápiachin Yosë chinotopiso pëi', itopi.

² —Iporaso' ya'ipiya noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëriso' ya'ipiya ohuatapi. Co a'na na'piya tēranta' niya'huiritarinhuë', itërin Quisosori.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'
(Marcos 13.3-23; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³ Ina quëran Oriposë panënuë pa'sahuaton, inaquë huënsëconin. Ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëpi. Inapitari huëcapairahuatona', itiipi:

—¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, ¿ma'ta' onporahuachina' nitotapoi? ¿Onporota' o'mantararan? Inapita sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itopi.

4 —Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënguëma'. 5 A'naquën huëcapona'. “Caso' Cristoco. Yosë chachin a'paimarinco,” tosapi. Nonpintë' nipirinhüë', na'a piyapi'sari imasapi. 6 Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahuërahuatona', quira nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancosohüë'. Yosë nohuanton, naporapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'. 7 Nisha nisha nananquë nonpisopita nino'huitona', quira nisapi. Copirnoros'a capini nino'huitona', piyapinëpita camairapi quira nicacaiso marë'. Nisha nisha parti cosharo' pahuanpachin, tanari piyapi'sa' tiquirarin. Naporahuaton, a'na parti a'na parti ocohua pa'sarin. 8 Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naroáchin huairinhüë'. Inapochachin ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, piyapi'sa' parisitaponaraihuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

9 “Naporos' tahuëri'sa' co noya piyapi'sahuë' masarinënguëma'. Imaramacoso marë' aparisitarinënguëma'. Nisha nisha piyapi'sa' no'huairinënguëma'. A'naquëma' tëpararinënguëma'. 10 Inapohuachina', na'a piyapi'sa' imasapirinacohüë', co ahuantatonaraihuë', Yosë naniantapi. Pipirahuatona', imarinacosopita no'huitona', sha'huirapirapi. 11 A'naquëonta' nonpin nanan pënëntapona'. Nonpinapirinahuë', na'a piyapi'sari natëtona', nonpin nanan imasapi huachi. 12 Piyapi'sa' pa'pi co noyahuë' cancantatona', na'con na'con oshahuanapi. Co huachi ninosoroapihuë'. 13 Canpitaso nipirinhüë' noya ahuantoco'. Co a'pohuatamacohüë', noya nicha'ë saranquëma huachi. 14 Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso' a'chintëranquëma'. Ina nanan chachin ya'ipi parti a'chinacaso' ya'huërin. Ya'ipi piyapi'sa' nitochina'. Ya'ipi parti a'chintohuachina', naporos' ayaro' tahuëri naniarin huachi.

15 Iráca Naniri ninoton, ninshitërin. 'A'na tahuëri inimicoros'a' Yosë pëinënguë ya'conahuatona', tapiapona'. Pa'pi co noyahuë' nitatona' inapotohuachina', co huachi inaquë Yosë chinotapihuë', ténin. No'tëquën ninorin ni'ton, ina quirica nontohuatama', noya yonquico'. 16 Naniri ninorinso' nanihuachin, Cotia parti ya'huëramasopita motopi'pa' manóton ta'aco', chiníquën aparisitochinënguëma'. 17 Pëinëma aipi ya'huëhuatama', ama ma'shanëmapita quëpacaso marë' ya'concosohüë'. A'naroáchin topinan ta'aco'. 18 Iminëmaquë sacatasënguëma' nipachin, ama a'moramaso

tëranta' maquintacosohuë'. Manóton ta'aco'. ¹⁹ Naporó' tahuëri'sa' cayorono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtopiso', inapitaso' sacai quëran ta'arapi ni'ton, parisitapona'. ¡Ma'huantacha nisapi paya! ²⁰ Yosë nontoco' ama o'nápiquë ta'acaso' ya'huë'insohuë'. O'napiquëhuë nipon, chinoto tahuërihuë nipon, saca sacai' ta'acaso'. ²¹ Ina quëran piyapi'sa' chini chiniquën parisitapi. Isoro'pa' ya'huërin quëran huarë' co ina pochin parisichátërapihuë'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisitarapihuë'. ²² Yosë nohuanton, co hua'qui' aparisitapihuë'. Hua'qui' aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taqui'itonahuë'. Nipirinhüë', piyapinënpita nosoroaton, co nohuantërinhuë' hua'qui' aparisitacaiso'. Huayoninsopita nicha'ësarín huachi.

²³ Naporó' tahuëri'sa' nisha nisha sha'huitarinënuëma'. '¡Ni'cochi, Cristo nani huë'nin! Pasëquë ya'huarin,' ito-huachinënuëma', ama natëcosohuë'. ²⁴ Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa' huëcapona'. 'Caso' Cristoco' tosapi a'naquën. 'Caso' ninotona'pico,' tosapi a'naquëonta'. Sacai' nininsopita nisapi piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. Huayoninsopitanta' nonpintochinaichin nisapi. ²⁵ Nani sha'huitëranquëma' ama naporó' tahuëri nonpintinënuëmaso marëhuë'. ²⁶ 'Huëco' inotëro parti pa'ahua'. Inatohua' Cristo ya'huarin,' ito-huachinënuëma', ama pacosohuë'. 'Paso' pëiquë ya'huërarín,' ito-huachinënuëmanta', ama natëcosohuë'. ²⁷ Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantararahuë. O'mantahuato, ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. O'cori' huënsha' topachina, ya'ipi parti a'pintërin. Inapochachin a'na tahuëri huënaráchin huënaráchin o'mantararahuë, ni'saramaco. ²⁸ Ma'sharo'sa' chiminpachina, a'naroáchin tamëro'sari huëcapairín," itërin Quisosori. (Cristo o'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi, tapon naporin.)

O'mantacaso' tahuëri

(Marcos 13.24-37; Lucas 17.26-30, 34-36; 21.25-33)

²⁹ "Nani parisitohuachina', pi'i tashiarín. Yoquinta' co huachi a'pinarinhüë'. Naporahuaton, na'a tayloraro'sa' anotarín. Ya'ipi inápaquë ya'huërinsoptanta' nacon nacontapon. ³⁰ Naporó' o'mantararahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, inápa quëran o'mantararahuë huachi. Nisha nisha nananquë nonpisopita: 'Ana'intarinpoa', ta'tona' pa'yanapi, na'nëapi, napoapi. Chiniquën nanantato, chitoro' huáncana o'mantararahuë, ni'sarinaco. Huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë. ³¹ O'mantarahuato, na'a anquëniro'sa' a'pararahuë. Panca tronpita pihuitona', ya'ipi parti pa'sapi huayonahuësopita ayontonacaiso marë'.

³² Iqura nara papotërin quëran nitotoco'. Ta'amën monoantahuachina, 'Nani o'napi naniriarin huachi,' topi. ³³ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina', nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarin huachi,' tosarama'. ³⁴ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasoihuë', nani ma'sha onporapi. ³⁵ Isoro'pa' ta'huantarín. Pi'iro'tënta' ta'huantarín. Ca nanamëhuëso nipirínhuë' co onporonta' ta'huantarínhuë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipi sha'huitëranquëmaso chachin naniarin huachi.

³⁶ Ma tahuërisona o'mantaca'huasoso nipirínhuë', co insona' nitotërinhuë'. Anquëniro'santa' co nitotapihuë'. Yosë hui'ninco niporahuë', co ca tëranta' nitotërahuë'. Tata Yosëichin nitotërinso'.

³⁷⁻³⁹ Iráca Noi nanpiso', na'a piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Topinan ya'huëcaisoráchin cancantopi. Coshatápi, o'osápi, sa'asápi, hui'ninapitanta' aso'yarápi. Napoatona', co Yosë yonquipihuë'. Noiso nipirínhuë', Yosë natëton, panca nancha ninin. Nani tinihuachina, inaquë ya'conin. A'napitaso' co yonquipirínahuë', a'nanaya panca pama pa'sarin. Naporo' ya'ipiya chimiitopi huachi. Inapochachin canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, a'nanaya o'mantararahuë. Na'a piyapi'sa' co yonquipirínacohuë', o'mantararahuë. ⁴⁰ Naporo' cato' quëmapi'sa' ina iminquëáchin sacatapirínahuë', a'nara' quëpantarahuë. A'naso nipirínhuë' patarahuë. ⁴¹ Cato' sanapi'sa' inaquëráchin shi'shi' pë'sanapirínahuë', a'nara' quëpantarahuë. A'naso nipirínhuë' patarahuë.

⁴² Ama huë'ërëso pochín cancantatoma', naniantocosohuë'. Onporosona o'maca'huaso' tahuëri nanihuachin, co nitotaramahuë'. ⁴³ Ni'co'. Ihuatë' a'nanaya huë'pachina, pëiquë ya'conin. Hua'anën co nicasohuë', ma'sha ihuarin. Onporosona huëcacaso' nitotërin naporini, hua'anëni ninaitonhuë', co pëinënuë ya'conacaso' nanichitonhuë'. ⁴⁴ Inapochachin canpitanta' ninatomaco, ya'huëco'. Hua'quihuato: 'Co yao'marínhuë', ama tocosohuë'. Co nitotasënuëmahuë', a'nanaya o'mantararahuë," itërin.

Inpriato naporin quëran a'chininso'
(Lucas 12.41-48)

⁴⁵ Ina quëran itaantarín: "Ni'co', iyaro'sa'. O'maca'huaso' tahuëri a'na patron pochín nisarahuë. Inaso' aquë yapa'pachina, inpriatonën sha'huitërin. 'Piyapínëhuëpita noya ni'quë'. Cosharo', ma'sha, inapita pahuantohuachina', quëtëra'piaquë', itahuaton, pa'nin. ⁴⁶ Inpriatoso' noya yonquihuachin, no'tëquën natëtarín. Patronëni huëcapaintahuachin, noya ni'sarin. Ina marë' noya cancantarín. ⁴⁷ Noya natërin ni'ton, acoarin ya'ipi

ma'shanënpita a'paicaso marë'. ⁴⁸ Nipirinhüè', inpriatonën co noyahüè' cancantohuachin, tapon: 'Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huënantaponhuè', ta'ton, ⁴⁹ piyapinënpita ahuëapon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁵⁰ Napoaso', patronëni quënanquintapon. Co nitotasohüè', a'nanaya canquipon. ⁵¹ Co natërinhuè' ni'ton, chiníquën ana'intarin. Nonpintëro'sa' ana'intopiso pochin nitapon. Inaquë co napion ancantaton, na'nërápon," tënin Quisoso.

25

Sanapi nipayarinsopita

¹ Naquëranchin Quisosori pënëantarin:

"Yosë hua'anëntërinso' a'chintanta'inquëma', noya natanco. Hua'an sa'arinso pochin ninin. Inaso aquë quëran huë'sarin. Onporosona canquicaso' co nitotopihuè'. Tahuëri nanihuachina, sanapi nipayarinsopita ninarapi hua'an huëcacasos'. 'Hua'qui quëran canquipon nimara,' ta'tona', shonca nano'sa' nanparinënarë chachin ninarapi. ²⁻⁴ A'natërápo sanapiíchin noya yonquipi. Quirosin pochin orotërinso' ta'pantatona', mëntaiquë huarë' quëpapi. Naporahuatona', a'naya a'naya potiriaquë quëpapi. A'natërápo sanapi'saso nipirinhüè' co yonquiatonahuè', co aquëtë' quëpapihuè'. ⁵ Hua'an hua'quirin ni'ton, tashitopi. Yahuë'ëtona', ya'ipimiáchin huë'ëpi. ⁶ Huë'ësoi', yono tashi' a'nanaya chiníquën noninso' natanpi. '¡Ma'tana, huë'sarin huachi! ¡Huënsëco' pa'ahua' nacapia'ahua!' nitopi. ⁷ A'naroáchin shonca nano'sa' chachin capayatahuatona', nanparinënapita taparapi noya orotacaso marë'. ⁸ Noya yonquirinsopitaso' ta'pantohuachinara, noya orotërin. A'napitaso nipirinhüè' i'chinpitopirinahuè', yatacopiconpi. Napohuachinara: 'Ta'pantocoi quiyanta' i'chinpi'i. Nani quiyaso' tacopiarin,' topirinahuè'. ⁹ 'Co'chi nanitëraihüè' ta'panta'huainquëmaso paya. Inapohuatoi, co huachi quiyanta' orotarinhüè'. Ya'ipinpoa' tacopianarigua'. Manóton paatoma', pa'anconco', itopi. ¹⁰ Napotohuachinara, a'natërápo chachin manotona pa'pi quirosin pochin nininso' pa'anapona'. Pa'pirinahuè', co'huara huëntayátërasoihuè', hua'an canquirin. A'natërápo nano'sa' noya yonquirinsopitaso' imatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë sa'acaso marë' pita nisapi. Nani ya'conpachinara, oncotopi. ¹¹ Ina quëran co yonquirinsopitasohüè' huënantatona': '¡l'soatocoi siniro quiyanta' ya'coin!' itopirinahuè'. ¹² Hua'ani co nohuanterinhüè'. 'Co canpitaso' piyapinëhuëpitanquëmahuè'. Co nohuitëranquëmahuè', ta'ton co aya'coninhüè'.

13 Napoaton canpitanta' noya yonquiatoma', o'manta'huaso' tahuëri ninaco'. Onporoso' nanipon nimara, co nitotëramahuë'. Ni'cona patontatënquëma',” itërin.

Canacaso marë' coriqui quëtërinso'
(Lucas 19.11-27)

14 Ina quëran itaantarin: “Isonta' iyaro'sa' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotamaso marë'. A'na quëmapi aquë yapa'sarinso pochin ninin. Yapa'pachina, inpriatonënpita amatërin camaicaso marë'. Huë'pachinara, itapon: ‘Aquë pa'pato, oshaquëran huënantarahuë. Inatohua' ya'huasoco, noya sacatoco'. Apira coriqui quëchinquëma' ina quëran na'con na'con canaca'huaso marë'. Ma'sha pa'anatoma', oshaquëran ana'atoco',’ itërin. 15 Itahuaton, a'naya a'naya quëtëra'piarin. Co napopianachin quëtërinhuë'. Nanitinpichin tantiaton, nisha nisha quëtërin. A'naso' a'natërápo huaranca coriqui oro quëran nininso' quëtërin. A'naso' cato huaranca quëtërin. A'nanta' huaranca quëtërin. Nani inpriatonënpita quëtahuaton, pa'nin huachi. 16 A'natërápo huaranca ma'patona'piso' a'naroáchin natërin. Paaton, na'a ma'sha pa'anin. Ina quëran inapita pa'anaton, na'con na'con coriqui canarin. Nani tahuëri inapoaton, oshaquëran a'natërápo huaranca aquëtë' canaantarin. 17 Cato huaranca quëtërinsona' noya sacatërin. Inanta' ma'sha pa'anahuaton, cato huaranca aquëtë' canantarin. 18 Huaranca ma'parinsoso' nipirinhüë', co yanatërinhuë'. No'paquë ihuatahuaton, coriquinën pa'pitërin inaquë tapacaso marë'.

19 Hua'qui quëran hua'anëna huënantarahuaton, inpriatonënpita amataantarin nontacaso marë'. 20 A'natërápo huaranca ma'patona'piso huë'sahuaton, coriqui a'notiirin. ‘Ni'quë' sinioro, a'natërápo huaranca quëtëpirancohuë', ina quëran a'natërápo huaranca aquëtë' nani canarahuë,' itiirin. 21 ‘¡Ma noyacha sacatëran paya! Natëranco ni'quëhuarë', chiniquën nanan quëchinquën na'con hua'anëntamaso marë'. Pëinëhuëquë huëquë', noya cancantahua',’ itërin hua'anëni. 22 Ina quëran a'nanta' huë'nin: ‘Ni'quë' sinioro, cato huaranca quëtëpirancohuë', nani cato huaranca aquëtë' canarahuë,' itiirin. 23 ‘¡Ma noyacha quëmanta' sacatëran paya! Natëranco ni'quëhuarë', nanan quëchinquën na'con hua'anëntacaso marë'. Pëinëhuëquë huëquë', noya cancantahua',’ itërin inanta' hua'anëni.

24 Piquëran quëtërinssoso nipirinhüë', huë'sahuaton itiirin: ‘Quëmaso' sinioro co nosorancoihuë'. Co quëmaora shacaponahuë', nitërinso' manan. Co sacataponahuë', canaran. 25 Napoaton të'huatatënquën, co sacatërahüë'. Coriqui

quëtërancoso' acoporoquë po'orahuë. Ma'tana ya'huarin,' itahuaton, coriqui a'notërin. ²⁶ Napotohuachina, co noya ni'ninhuë'. 'Quëmaso' co noyanquënhuë'. Chiroton, co natërancohuë'. Co no'tëquën yonquiranhuë'. "Co sacataponahuë' canaran," ¿itëranco ti? ²⁷ ¿Onpoatonta' nipachin, co bancoquë acoranhuë'? Inaquë acoran naporini, pi'pian tëranta' canaitohuë', itërin. ²⁸ Ina quëran a'na piyapinën sha'huitërin. 'Iso quëmapi topinan quëran coriqui quëtërahuë. Osëretahuaton, paso' quëmapi na'con na'con canarinso', quëtëquë'. ²⁹ Noya natërinco ni'ton, na'con na'con quëtantarahuë. Co manta' pahuantarinhüë'. A'naso nipirinhüë' co natërincohuë' ni'ton, pi'pian ya'huëtërinso tëranta' osëretarahuë. ³⁰ Naporahuaton co noyahuë' ni'ton, aipiran tashinantërinquë të'yatoco'. Inatohua co napion ancantaton na'nërápon,' tënin," itërin Quisosori.

Nisha nisha nananquë nonpisopita ana'intërinso'

³¹ Ina quëran itaantarín: "Yosë quëran quëmapi co ni'to, a'na tahuëri o'mantararahuë hua'anënta'huaso marë'. Ya'ipi anquëniro'sapitarë'co chachin o'mantararahuë. Huënaráchin huënaráchin ya'norahuato, hua'anënta'huaso' shiraquë huënsëarahuë coisë pochin nica'huaso marë'. ³² Yosë nohuanton, nisha nisha nananquë nonpisopita niyontonapi. Niyontonpachina', pë'tahuatona'pi pochin nisarahüë. Ni'co'. Tahuëri nipachina, ohuicaro'sa', chiporo'sa' napopianachin pa'sapi coshatacaiso marë'. Inaquëráchin ya'huëpirinahuë', tashihuachina, nisha nisha acorin huachi. ³³ Ohuicaro'sa' inchinanën quëran acorahuaton, chiporo'saso' ahuënanën quëran acorin. Inapochachin canta' ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha acoarahuë. Noya cancantopisopita inchinanëhuë quëran acoarahuë. Co noyahuë' cancantopisopitaso nipirinhüë', ahuënanëhuë quëran acoarahuë. ³⁴ Ina quëran inchinanëhuë quëran acorahuësopita itarahüë: 'Ya'ipinquëma' huëcatoma', Yosë hua'anëntërinquë ya'conquico'. ¡Ma noyacha Tata Yosë nosororinquëma paya! Isoro'pa' ninin quëran huarë' yonquirinquëma' hua'anëntërinquë aya'coinquëmaso marë'. ³⁵ Canpitaso' noya nosororamaco. Tanahuatëra, a'caramaco. Yamorohuatëra, o'shitëramaco. Ya'huëramataquëchi na'huëpatëra, noya nontëramaco. Pëinëmaquë chachin aya'conamaco. ³⁶ Capa a'moca'huaso' nipachina, quëtëramaco. Caniohuatëranta', huëcatoma', nosoroquiramaco. Tashinan pëiquë ya'huasoconta', ni'quiramaco. Napoaton huëco huachi, noya ya'hua'ahua', itarahüë. ³⁷ Naporo' inapitaso' natanarinaco: '¿Onporota' Sinioro tanaran nicatëinquën, a'carainquën? ¿Onporota' yamororan ni'ton, o'shitërainquën? ³⁸ ¿Onporota' pëinëhuëiquë

aya'conainquën? ¿Onporota' a'mocamaso' pahuantërainquën ni'ton, quëtërainquën? ³⁹ ¿Onporota' canioran ni'ton, nosoroquirainquën? ¿Onporota' tashinan pëiquë parisitëran, ni'conainquën? ¿Onpórochana napotërainquën nicaya? Co yonquiraihuë', itarinaco. ⁴⁰ 'Co'ta, imarinacosopita parisitohuachinara, catahuarama'. Topinan piyapi'sa, sa'ahuaros'a, inapita ma'sha pahuantohuachinara, quëtërama'. Imatomaco, a'napita catahuarama' ni'ton, canta' catahuaramacoso pochin ni'nahuë', itarahüë.

⁴¹ Ahuënanëhuë quëran acorahuësopitaso nipirinhüë', sha'huitarahuë: 'Ya'ipinquëma' paco huachi. Tata Yosë co noyahuë' ni'ninquëma' ni'ton, ana'intarainquëma huachi. Panca pën nani acorin sopairo'sa' ana'intacaso marë'. Inaquë pën co onporonta' tacopiarinhüë'. Inaquë paco' canpitanta'. ⁴² Tanapirahuë', co a'caramacohüë'. Yamoropirahuë', co o'shitëramacohüë'. ⁴³ Ya'huëramataquëchin na'huëpatëra, co pëinëmaquë aya'conamacohüë'. Capa a'moca'huasonta' nipirinhüë', co quëtëramacohüë'. Caniopirahuë', co huëcatoma' nosororamacohüë'. Tashinan pëiquë ya'huëpirahuë', co ni'quiramacohüë', itarahüë. ⁴⁴ Ina quëran natanarinaco: '¿Onporota' Siniro tanapiranhüë' co a'carainquënhüë'? ¿Onporota' yamoropiranhüë' co o'shitërainquënhüë'? ¿Onporota' co pëinëhuëiquë aya'conainquënhüë'? ¿Onporota' a'mocaso' pahuantopirainquënhüë', co quëtërainquënhüë'? ¿Onporota' caniopiranhüë' co nosororainquënhüë'? ¿Onporota' tashinan pëiquë parisitopiranhüë' co catahuarainquënhüë'? Co onporonta' ina pochin ni'nainquënhüë', itarinaco. ⁴⁵ 'Co'ta imarinacosopita parisitopirinhüë', co catahuaramahuë'. Sa'ahuaros'a' ma'sha pahuantopirinhüë', co quëtëramahuë'. Co inapita nosororamahuë' ni'ton, co canta' nosororamacohüë', itarahüë. Itahuato, a'pararahüë huachi. ⁴⁶ Parisitopiquë pa'sahuatona', inaquë ya'huëmiatapi huachi. Noya nipsisopitaso nipirinhüë', Yosë pochin nanpimiatapi huachi," itërin Quisosori.

26

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

¹ Nani a'chintohuachina, ca'tano'sanënpita itapon:

² —Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso', nani nitotërama'. Naporo' Yosë quëran quëmapico niporahuë', masarinaco. Masahuatonaco, corosëquë patanantarinaco, itërin.

³ Ina quëran corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapita Caihuasë pëinënuquë niyontonpi. Inaso' corto hua'an, chini

chiniquéen nanantërin. ⁴⁻⁵ Inaquë niyontonahuatona', ninon-tapi Quisoso tēpacaiso marë'.

—Ama pita tahuëri chachin maahuasohuë', piyapi'sa' no'huihuachinēnpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahuëarinēnpoa'. Napoaton po'oana quëran maahua', nitopi.

Hua'saiquë opomototërinso'

(Marcos 14.3-9; Juan 12.1-8)

⁶ Quisososo nipirihuë' Pitaniaquë pa'nin. Simon pëinēnquë coshatapatarin. Ina Simon chana caniori mapirihuë', anoyatërinso'. ⁷ Misaquë coshataso', a'nara' sanapi huë'nin. Potiria'huaya huirina'pi quëran nipiso' quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con pa'tërinso' ya'huërin. Quisoso nosoroaton, opomototërin. ⁸ Ina nicatona ca'tano'sanēnpitaso', no'huitopi. No'huitatona ninontopi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'ton nipirihuë' chiniarin?
⁹ Pa'anin naporini, na'con coriqui canaton sa'ahuario'sa' quëtacaso' ya'huëchitonhuë', nitopi.

¹⁰ Quisosori natanahuaton, itërin:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'huirama'? Tananpitoco'. Na'con nosoroatonco, inapotërinco. ¹¹ Nani tahuëri sa'ahuario'saso' ya'huëra'pi. Caso nipirihuë', co hua'quiyahuë' canpitaro'co ya'huarahuë. ¹² Co'huara chimiyantërasocohuë', nosoroatonco, nonëhuë hua'saiquë opotërinco pa'pitinacoso marë'. ¹³ No'tëquëen itaranquëma'. Ya'ipi parti noya nanan sha'huihuachina', iso sanapi napotërinco'so' sha'huirapi anta'. Co naniantapihuë', itërin.

Cotasëri sha'huirapirinsó'

(Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6)

¹⁴ Ina quëran, Cotasë Iscarioti pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirin. Corto hua'ano'sa' ya'huërinquë pa'sahuaton, itoonin:

¹⁵ —Po'oana quëran Quisoso a'notohuatēnquëma', ¿onpo coriquita' quëtaramaco? itërin.

—Cara shonca coriqui prata quëran nininso' quëchinquëen, itopi. Itohuachinara:

—Noyahua'. Quëtoco nipachin a'nochinquëma', topachina, quëtopi. ¹⁶ Naporo quëran huarë' Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Marcos 14.12-25; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

¹⁷ Pascoa tahuëri nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. Ina tahuëri nanihuachina, ca'tano'sanēnpitari huëcapaipi.

—¿Intohuata' Maistro paatoi, Pascoa cosharo' nii capacaso marè'? itopi.

18 —Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi quënanconarama'. Ina quënanconpatama', sha'huitoco'. “Maistro a'parincoi ni'ton, huë'nai. Naporin: ‘Yosë ninorinso' nani naniriarin ni'ton, quëma pëinënquë Pascoa cosharo' ca'tano'sanëhuëpitarè'co chachin coshatarai, ténin,' itonco',” itërin Quisosori.

19 Pa'pachinara, Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Quëmapi quënanconahuatona', nontopi. Nani natanconpachinara, inaquë Pascoa cosharo' nipi capacaiso marè'.

20 Nani tashihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarè chachin huë'pi. Huë'sahuatona', misaquë huënsëquipi. 21 Coshatapona pochin itërin:

—No'tëquën ipora itaranquëma'. Shonca catonquëma' ca'tanpiramacohuë', a'naquëma' sha'huirapiramaco, itërin.

22 Natanahuatona', sëtopi. Sëtatona', a'naya a'nayari Quisoso natanpi.

—¿Incoita' Sinioro, yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë' ni-mara ti? itopi a'naya a'nayari.

23 —Tëhuëchachin a'naquëma' yasha'huirapiramaco. Ina sënanquërächin i'shiaton carè' caponahuë', yasha'huirapirincos. 24 Yosë quiricanën quëran ninorincoso chachin chiminarahuë. Yasha'huirapirincoso nipirinhüë', ma'huantacha nicapon paya. Co nasitërinhuë' naporini, noya noya niitonhuë', itërin.

25 Itohuachina, Cotasërinta' itërin:

—¿Incoita' Maistro, yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë' ni-mara ti? itohuachina, —Quëma chachin mini, itërin.

26 Coshatasoi', pan masahuaton Yosë nontërin. “Yosparinquën, Sinioro” itahuaton, së'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Ca'co' iyaro'sa'. Ca nonëhuë pochin iso', itërin.

27 Minënta' masahuaton, “Yosparinquën Sinioro,” itahuaton, inanta' quëtërin.

—Ya'ipinquëma' o'oco'. 28 Ca huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarè' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marè'. Chiminarahüë na'a piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marè'. 29 Co huachi opai' o'oantarahüë'. Chiminarahüë huachi. A'na tahuëri Tata Yosë hua'anëntërinso' nanihuachin, canpitaro'co nasha pochin o'oantarahüë. Naporo' noya noya cancantari-hua huachi, itërin.

*Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'**(Marcos 14.26-31; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)*

³⁰ Ina quëran Yosë cantanën cantarahuatona', pipipi. Pipi-
rahuatona', Oriposë panënquë pa'pi huachi. ³¹ Inaquë
Quisosori itërin:

—Iráca quiricanënquë ninoton, Yosë naporin:
“Ca nohuanto, a'paitona'pi tēpaapi. Tēpahuachina',
ohuicanēnpita yanquëerapi,” tēnin. Inapochachin
yatēpahuachinaco, ya'ipinquëma' co chiníquën cancan-
tatomahuë', ta'ananpiaramaco. Ipora tashi chachin
napoarama'. ³² Chiminaporahuë', Yosë ananpitaantarinco.
Ananpitaantahuachinco, ca'ton Cariria'pa' pa'sarahuë'.
Inatohua' niquēnantarihua', itërin.

³³ —A'napita ta'ananpipirinēnquëonta', co caso' ta'arahuë',
tēnin Pitro.

³⁴ —No'tëquën iyasha, itëranquën. Ipora tashi chachin
co'huara atari pērashatērasohuë', cararo' nonpinapiaranco.
“Co caso' Quisoso nohuitërahuë',” toconapon, itërin Quisosori.

³⁵ —Co Sinioro napoarahuë'. Quëma imasaranquën ni'ton,
yatēpapurinacohuënta' co onporonta' nonpinapiaranquënhuë',
itaantarin Pitrori. Inachachin topi ya'ipiya.

*Quisoso sētaton, Yosë nontërinso'**(Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46)*

³⁶ Ina quëran, Quisimani nararo itopiquë canconpi. Inaquë
ca'tano'sanēnpita sha'huitërin.

—Isëquë huënsētaco'. Pasëyáquë pa'sarahuë Yosë nontapo,
itërin.

³⁷ Caraíchín ca'tano'sanën amashamiachin quëparin. Pitro,
Sipitio hui'ninpita inapitaíchín quëparin. Naporo' sētaton, co
napión cancantërin.

³⁸ —Pa'pi sëtërahuë. Chiminchináchín sëtërahuë. Isëquë
huënsētaco'. Ama huë'ëtomarahuë', ni'táco', itërin.

³⁹ Amashamiachin pa'sahuaton, isonconin. No'paquë
huarë' monshomarahuaton, Yosë nontërin: “Quëma nohuan-
tohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohuë'. Main
o'orëso pochín parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso'
nohuantopirahuë', quëma nohuantohuatan, noya, tēnahuë'.
No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

⁴⁰ Ina quëran huënantapirinhuë', cara chachin huë'ésápi
quënanquintarin.

—Iya Pitro, ¿co a'na ora tēranta' nanitëramahuë' ni'tamaso'
ti? ⁴¹ Ama huë'ëtomahuë', ni'táco'. Yosë nontoco' ama
sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Cancanëma quëranso
mini Yosë yanatëpiramahuë', co canpitaora chiníquën
cancantaramahuë', itërin.

⁴² Ina quëran paantarahuaton, Yosë nontaantarín.

—Nohuantohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohuë'. Nipirinhüë' co nohuantohuatanhuë', ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, ténahuë. No'téquën yanatëranquën, itaantarín.

⁴³ Ina quëran huënantapirinhüë', naquëranchin huë'ëantapi, quënanquinantarín. Huë'ëi' iquitatona', huë'ësápi.

⁴⁴ Tananpituahuatón, paantarín. Paantarahuatón, inachachín Yosë itantarín. Nani cararo' inachachín Yosë nontërin. ⁴⁵ Ina quëran huënantahuatón, itërin:

—¿Ipora huanta' huë'ësarama' ti? Nani ora nanirín huachi. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarinco oshahuano'sa' macainacoso marë'. ⁴⁶ Huënsëco huachi pa'ahua'. Ni'co', sha'huirapirincoso' nani canquiarín, itërin.

Quisoso mapiso'

(*Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11*)

⁴⁷ Nontaso chachín, Cotasë canquirín. Inanta' Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirín. Inarë' na'a piyapi'sa' huë'sapi, corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitari a'papisopita. Sahuëni, shonqui, inapita së'quërahuatona' huë'sapi. ⁴⁸ Co'huara canshatërasoihuë', Cotasëri nani sha'huitërin Quisoso nohuitacaiso marë'.

“Insosona apinohuato, ina Quisososo'. Máco huachi,” itërin.

⁴⁹ Ina quëran ya'yoranquiraahuatón:

—Tashita Maestro, itiirahuatón, apinorín.

⁵⁰ —Ma'sona yaninanso' iyasha, manóton niquë', itërin Quisosori. Ina quëran piyapi'sari chiníquën masapi huachi.

⁵¹ Ca'tano'sanënpita inaquë huaniapi. A'nara' sahuëninën ocoirahuatón, corto hua'an inpriatonën ahuërin. Ahuëaton, nishitëhuëratëtërin. ⁵² Quisososo nipirinhüë' co nohuantërinhuë'.

—Sahuëninën iyasha, po'moantaquë'. Hua'naquë tëpatohuatama', hua'na quëran chachín tëpainëmaso' ya'huërin.

⁵³ Tatahuë nontërahuë naporini, shonca cato huaranca anquëniro'sa' a'patimaitoncohuë'. A'naróachín catahuitonacohuë'. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? ⁵⁴ Napoaponahuë', co nohuantërahuë' cha'ëca'huaso'. Nicha'ërinaco naporini, co huachi ninorinacoso' naniitonhuë'. Yosë nohuantón, chiminarahuë, itërin ca'tano'sanënpita.

⁵⁵ Ina quëran piyapi'sa' itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita së'quërahuatoma', huëcapairamaco. Tëpatona'pi pochín cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? Co'tana nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë huënsëato, a'chináruhuë. Nicapomaracohuë', co manamacohuë'. ⁵⁶ Napoaponahuë', Yosë nohuantón, iporasó'

masaramaco. Quiricanën quëran ninorinacoso chachin masaramaco, itërin.

Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari ta'ananpipi huachi.

Corto hua'ano'saquë quëpapiso'

(Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Nani masahuatona', corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' ya'huërinquë quëpapi, Caihuasë itopiso'. Inaquë cotio maistro'sa', ansiano'sa', inapita nani niyontonpi. ⁵⁸ Pitroso nipirinhüë', aquë quëran imaquiarin. I'iratëquë huarë' imaquirin. Pairaanaquë ya'conahuaton, ponisiaro'sapitarë' huënsëquirin. “¿Ma'ta' onpotapona'? Tëpapona' nimara,” ta'ton, ni'sárin.

⁵⁹ Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa' inapitari yatëpapi ni'ton, a'naya a'naya yonípi Quisoso sha'huirapicaiso marë'. ⁶⁰ Na'a piyapi'sari nonpinapiponaraihuë', nisha nisha nonconpi. Napoyan quëran catoya'piri huë'sahuatona', sha'huirapipi.

⁶¹ —I'hua chachin Quisoso noninso' natanai. “Yosë chinotopiso pëi' ata'huantahuato, caora nanitërahuë' anoyatanta'huaso'. Cara tahuëri quëran anoyatantarahuë,” toconin, itopi.

⁶² Corto hua'an chini chiníquën nanantërinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Co manta' ténanhuë' ti? ¿Ma'ta' tapona' isopita nonapiarinëinquën? itërin.

⁶³ Quisosos nipirinhüë' co manta' téninhüë', ta'tárin. Ina quëran corto hua'ani itantarín:

—“Yosë ni'sárinco co nonpinahuë',” ta'ton, no'tëquën sha'huitocoi. ¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'ninquën chachin ti? itërin.

⁶⁴ —Ca mini inaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri niantaramaco. Inápaquë pa'pató, Yosë inchinanën quëran ahuënsëarínco. Ina quëran chitoro' huancana o'mantararahuë' niantaramaco, itërin.

⁶⁵ Corto hua'anso natanahuaton, chiníquën no'huitërin. Inapaton a'morínso osharin.

—“¿Caso' Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanama'. Inaora chachin sha'huitërinpoa' ni'ton, co a'napita sha'huitinpoaso' nohuantarihuahuë'. ⁶⁶ ¿Ma'ta' onpotahua' Quisoso? ténin.

—Pa'pi co noya quëmapihuë' ni'ton, tēpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiya.

⁶⁷ Ina quëran ipirayatahuatona', ahuëpi. A'naquëninta' tonporayatahuatona', chiníquën panpirayapi.

68 —¿Inta' ahuërinquën? Quëmaso' Cristonquën nipatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi, itopi.

Pitrori nonpinapirinsó'

(*Marcos 14.66-72; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-27*)

69 Napotasoi, Pitroso' i'iratëquë huënsëarin. A'na cosonari huë'sahuaton, itiirin.

—Quëmanta' Quisoso Cariria quëran huë'ninsó' ca'tanan, itopirinhüë'.

70 —¿Ma quëmapita' napotaransó'? Co caso' ina no-huitërahuë', itërin. Ya'ipiya natanpi.

71 Ina quëran pa'sahuaton, ya'coanaquë huanisó', a'na cosonarinta' quënanquiantarin. Quënanahuaton, huanipapiso-pita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanin anta', itaantapirinhüë'.

72 —¿Co'chi nohuitërahuë' paya! Yosë ni'sárinco, co no-huitërahuë', taantaran Pitro.

73 Ina quëran hua'quimiachin nisahuasó', a'napitarinta' itaantapi:

—Tëhuëenchachin quëmanta' Quisoso ca'tanan. Cariria piyapi pochin nonan quëran nohuitërainquën, itopi.

74 —¿Co'chi iyaró'sa' paya! Yosë ni'sárinco, co carisó' no-huitërahuë'. Nonpintohuatënuquëmasó', Yosë ana'inchinco, ténahuë', itërin.

Naporo chachin atari përarin. 75 Ina natanahuaton, Quisosori napotërinso' yonquirin: “Co'huara atari përasatërasohüë', cararó' nonpinapiaranco,” itërinco, ta'ton, aipiran pipirin. Inaquë chiníquën sëtaton, na'nërin.

27

Piratoquë quëpapisó'

(*Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; Juan 18.28-32*)

1 Tahuërianpitochuachina, ya'ipi corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapita napopianachin yonquipi Quisoso atëpatacaiso marë'. 2 Ina quëran noyá tonporahuatona', Pirato ya'huërinquë quëpapi. Inasó' hua'an, Noma copirnorí acorinsó'.

Cotasë nitëparinsó'

(*Hechos 1.18-19*)

3 Cotasëso' nani sha'huirapiponahuë', Quisoso tonpopinan quëpahuachinara, ni'sárin. Ina ni'sahuaton, yonquirin huachi. “Ma'tana tëpacaiso marë' quëparapi. ¿Onpoatocha sha'huirapirahuë' paya?” ta'ton, sëtërin. Corto hua'ano'sa' ya'huëpiquë paantarahuaton, cara shonca coriqui prata quëran nininsó' quëtopiso' yayo'coantapirinhüë'.

4 —Co huachi iso coriqui nohuantërahuë'. Pa'pi co noyahuë' ninahuë. Quisoso nóya quëmapi nipirinhüë', sha'huirapirahuë. Ina marë' oshahuanahuë, itoonin.

—¿Ma'marëta' ina sha'huitërancoi? Co quiyaso' ina yonquiraihuë'. Quëma naporanso', itopi.

5 Napotohuachinara, Yosë chinotopiso pëiquë chachin coriqui të'yatonahuaton, pipirin. Pa'sahuaton, nihuënquëconorahuaton, nitëparin.

6 Ina quëran corto hua'ano'saso' coriqui maantarahuatona': —Tëpacaiso marë' pahuërëtopiso' ni'ton, co Yosë marë' acocaso' ya'huërinhuë'. Inaquë acohuatëhua', co Yosë pënëntërinso' natëarihuahuë', ta'tona', co inaquë acopihuë'.

7 —Iso coriquiquë no'pa' pa'ahuan' nisha piyapi'sa' pa'pitacaso marë', topachinara:

—Noyahua', topi ya'ipiya. Napoaton pa'sahuatona', ina coriquiquë no'pa' pa'anpi. “Tëshitona'pi no'panën,” itopiso' pa'anpi. Inaquë nisharo'sa chiminpachinara, pa'pitopi.

8 Napoaton ipora huanta' ina po'oroso': “Huënai' No'pa',” itopi. 9 Iráca Irimiasë ninoton, Yosë quiricanënguë ninshitërin. “Cara shonca coriqui prata quëran nininso' quëtapi. Ina nápo' cotioro'sa' nohuantopi ni'ton, quëtapi. Ina coriqui chachin maantarahuatona', 10 tëshitona'pi no'panën pa'anapi. Yosë sha'huitërinco chachin napoapi,” tënin, ninshitaton. Naporinso chachin ina nápo' coriqui masahuatona', no'pa' pa'anpi.

Pirato naporinso'

(Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5; Juan 18.33-38)

11 Quisososo' Pirato notënanquë huaniárin.

—¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Ca mini inaco, itërin Quisosori.

12 Corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitari na'con nonpinapipirinahuë', co manta' tëninhuë'.

13 —Na'con nonapirinenquën, ¿co natananhuë' ti? itopirinhüë' Piratori.

14 Co manta' tëninhuë'. Co pi'pisha tëranta' a'panitërinhuë'. “Ma quëmapita' isoso' ni'ton, co manta' yaa'panitërinhuë',” tënin Pirato yonquiaton.

Quisoso tēpacaiso' sha'huirinso'

(Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)

15 Nani Pascoa tahuëri Piratoso', a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin. Insosona piyapi'sari nohuantopiso' ocoirin. 16 Tashinan pëiquë a'na apina'pi ya'huarin. Inaso' pa'pi co noyahuë'. Ya'ipi parti nahuiantërinso'. Parapasë itopi. 17 Piyapi'sa' huë'pachinara, Piratori itërin:

—Ipora Pascoaquënta' a'nara' apina'pi ocoianta'i, topirahuë'. ¿Insota' nohuantërama' ocoica'huaso'? Cato'

ya'huapi. A'naso' Parapasë. A'nanta' Quisoso, Cristo itopiso'. ¿Insochachinta' nohuantërama' ocoica'huaso'? Canpita huayonco', itërin.

18 “Cotio hua'ano'sari co quë'yatonahuë', Quisoso mapi,” ta'ton, Piratori napotërin.

19 Hua'an shiranëinquë huënsëaso', sa'ininta' nanan a'patiirin Quisoso ocoicaso marë'. “Achin tashi' a'ninquëchin hua'narahuë. Quisoso hua'nato, chiniquën pa'yanahuë. Inaso' noya quëmapi. Co manta' onporinhuë' ni'ton, nicha'ëquë'. Co tëpacaso' ya'huërinhuë',” itërin sa'ini. Ina marënta' Piratori co yatëparinhuë'.

20 Corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitaso nipirinhuë', a'naya a'naya piyapi'sa' sha'huitëra'piapi:

—“Parapasë ocoirahuaton, Quisoso atëpatëquë’,” itoco', itëra'piapi. 21 Ina quëran Piratori natanin huachi.

—¿Insochachinta' ocoi'i? itaantarin. Napotaantahuachina:

—¡Parapasë ocoitocoi! itopi.

22 —¿Ma'ta' onpochi nipachin Quisoso, Cristo itopiso'? ito-huachina:

—¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in! tosapi ya'ipiya.

23 —¿Ma'marëta' tëpa'i? ¿Ma'ta' onporin? itopirinhuë', aquëtë chachin chiniquën itantapi:

—¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in! itaantapi.

24 Napotohuachinara, nisha yonquirin huachi. “Piyapi'sa' co yanatërinacohuë'. Chiniquën no'huitatona', yaahuërinaco,” ta'ton, co huachi yonquirinhuë' Quisoso ocoicaso'. Napoaton i'sha masahuaton, piyapi'sa' ni'tërantapaquë hui'sërin.

—Iso quëmapi'so' noya. Co manta' onporinhuë', tënahuë. Co ca nohuanto, tëpaapihuë'. Co ina marë' ana'intincoso' ya'huërinhuë'. Canpita yonquiramaso', itahuaton, hui'sërin.

25 —Tëhuëinchachin quiya yonquirai tëpaca'huaiso'. Yosë yaana'into huachincoi, hui'nahuëipitarë'coi chachin ana'inchincoi, topi.

26 Napohuachinara, Pirato camaitërin Parapasë ocoicaiso'. Quisososo nipirinhuë' chiniquën ahuihuitërin. Chiniquën huihuitona', pë'sha pë'shatopi. Nani huihuihuachinara, sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'.

27 Sha'huito huachina, Pirato pëinëinquë quëpapi. Inaquë notohuaro' sontaro'sa' niyontonpi tëcariatona' tëhuacaiso marë'. 28 Ai'nanpiratahuatona', quëhuanën miachin hua'an a'morinso pochin nininso' a'motopi tëhuacaiso marë'.

29 Yancotënta' nahuan quëran nicatona', ayancotopi. Ina quëran tëhuacaiso marë napotopi:

—Ma'tana huaranën maquë huachi, itatona', piquiranan asë'quëëpi. Naporahuatona' ina notënanquë isonpi:

—Hua'qui tahuëri nanpiton cotioro'sa' hua'anëntëquë', itopi.

³⁰ Ina quëran iraiquë ipitopi. Piquirananta' matantarahuatona', ahuëmotopi. ³¹ Inapotatona', tëhuapi. Nani tëhuahuachinara, a'motopiso' ocoitahuatona', a'morinso chachin a'motantapi. Ina quëran corosëquë patanantacaiso marë' quëpapi huachi.

Corosëquë patanantopiso'

(Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

³² Ninano quëran pipirahuatona', a'na quëmapi nacapipi, Siriniquë ya'huërinso'. Simon itopi. Ina masahuatona', corosë Quisoso quëparinso' sontaro'sari apitëntopi. Inari quëpatërin.

³³ Pa'sahuatona', panëa'hua Corocota, itopiquë canconpi. Corocotaso': "Nansë Moto'," tapon naporin. ³⁴ Inaquë canconahuatona', huino ma'sha pinshiinë' ayontahuatona', o'shitopirinahuë', pi'pisha pi'nirahuaton, co o'orinhuë'.

³⁵ Ina quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi. Nani patanantahuatona', ninontopi. "Huëco', nicanatëhua' Quisoso a'morinsopita maahua'," nitatona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapi. ³⁶ Nani masahuatona', inaquë huënsëapi nicacaiso marë'. ³⁷ Onporinso marësona tëparapisonta' ninshitopi.

ISOSO' QUISOSO, COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso', ninshitopi. Inapotahuatona', corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

³⁸ Ina pirayan cato' apiro'santa' patanantopi. Nisha patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran acopi. ³⁹ Piyapi'sa' na'huëpona pochin, Quisoso tēcariatona', tëhuaconpi.

⁴⁰ —¿Nani ma'sha nanitaparan ti? I'hua naporan: "Yosë chinotopiso pëi' ata'huantohuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahuë'," tënan. Inta nipachin cha'ëquë'. Yosë hui'ninquën chachin nipatan, corosë quëran nohuararahuaton cha'ëquë', itoonpi.

⁴¹ Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', cotio ansiano'sa', inapitarinta' tëhuatona', itapona':

⁴² —A'napitaso' yanicha'ëponahuë', inaora chachinso' co nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Israiro'sa' copirno nipachin, corosë quëran nohuarain nicatëhua' natëahua'. ⁴³ "Yosë hui'ninco chachin ni'ton, catahuarincó," topirinhuë'. Yacatahuahuachin, apiramiáchin nicha'ëin, nitopi.

⁴⁴ Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisoso no'huipi.

Quisoso chiminso'

(Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

⁴⁵ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirarin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin nisarín. ⁴⁶ Naporo' Quisoso chiníquën nonín. *Iri, Iri, ¿nama sapacatani?* ténín. Inaora nananquë nonaton, naporín. “¿Onpoatonta' Tata patëranco?” tapon naporín.

⁴⁷ A'naquën huanipapisopita natanahuatona':

—Iniasë përasamara, topi.

⁴⁸ A'naso' manorahuaton, pi'shiro pochin ninínso' maconín. Ina masahuaton, huino áin ninínso' asë'cotëtahuaton, piquirananquë achinpitërin. Achinpitahuaton, ihuëtërin o'ocaso marë'. ⁴⁹ A'napitariso nipirínhuë' itapona':

—Tananpitëquë' nia'ahua'. Iniasëri o'maton nicha'ëpon ni-mara, nitopi.

⁵⁰ Quisosos nipirínhuë' chiníquën nonsahuaton, chimín huachi. ⁵¹ Naporo' Yosë chinotopiso pëiquë tanontën në'mëtë' patonpiso' noshatërin. Inaora noshataton, catotë huarë' ninín. Inapa quëran no'paquë huarë' noshatomarin. Naporahuaton, panca ocohua pa'nín. Na'piro'sa' inaora nopaatërin. ⁵² Nopaatohuachina, a'naya a'naya pa'pitopiso' nii'soatërin. A'naquën Yosë imarínsopita iráca ayapirínahuë', nanpíantapi huachi. ⁵³ Quisoso nanpíantarínso' piquëran inapítanta' pa'pitopi quëran pipirahuatona', Quirosarínquë pa'sapi. Na'a piyapi'sari quënanpi.

⁵⁴ Quisoso chimínpachina, capitanso sontaronënpitarë chachín ni'sapi. Ocohua pa'nínso', na'piro'sa' nopaatërinso', inapita ni'sahuatona', pa'pi pa'yanpi.

—Tëhuëenchachín iso quëmapiso', Yosë hui'nín, topi.

⁵⁵ Sanapi'sa' Cariria quëran huë'pisopítanta', aquë quëran notëërapí. Inapítaso' Quisoso imaquipi nocomacaiso marë'. Iporaso' chimínso' ni'sapi anta'. ⁵⁶ A'naso' Maria Mactarina itopiso'. A'nanta' Maria. Inaso' Santiaco, Cosi, inapita a'shín. A'nanta' Sipitio hui'nínpita a'shín. Inapítaso' aquë quëran notëërapí.

Na'pi nanínquë po'mopiso'

(Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁵⁷ I'huararapaso', a'na ma'huan Cosi itopiso huë'nín. Inaso', Arimatiaquë ya'huërin. Quisoso imarín anta'. ⁵⁸ Pirato ya'huërinquë pa'nín Quisoso nonën natantacaso marë'. “Quëtoco cari quëpa'i,” itoonín. Napotohuachina, “Noyahua'. Quëpaquë' nipachín,” itahuaton, sontaro'sa' a'parín nonën anohuaratacaiso marë'. Anohuararahuatona', quëtópi. ⁵⁹ Nonën masahuaton, noya morínquë so'quëëtahuaton, ⁶⁰ na'pi nanín nasha ninínquë po'morín. Inaora marë' pa'anpirínhuë', inaquë po'morín. Ina quëran pancara'pi masho pitarahuatona', pa'copitopi. Pa'copitahuatona', patopi

huachi. ⁶¹ Maria Mactarina, a'na Maria, inapitaso nipirinhüè' na'pi nanin notënanquë chachin huënsëapi.

Sontaro'sari a'paipiso'

⁶² Tahuëririnquë chinoto tahuëri marë' nani tapahuachinara, corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita niyontonahuatona', pa'pi Pirato nontacaiso marë'.

⁶³ —Siniro hua'an, Quisosocoso' nonpintë', tënai. Nani yonquirai. Co'huara chimiyantëraponhuë', piyapi'sa' sha'huitërin. “Tëpahuachinaco, cara tahuëri quëran nanpiantarahüë,” toconin. ⁶⁴ Napoaton sontaro'sa' a'paquë' na'pi naninquë a'paicaiso marë'. Cara tahuëri chachin noya a'pai'ina', ama nonën quëpacaiso marëhuë'. Ca'taninsopitari quëpahuachina': “Nani nanpiantarin huachi,” toconapona'. Napohuachina', aquë aquëtë' piyapi'sa' nonpintapi, itopi.

⁶⁵ —Inta nipachin, sontaro'sa' ya'huarin. Canpitari chachin paatoma', inapita quëpaco' noya ni'ina'. Ama piyapi'sari huëcatona' quëpacaiso marëhuë' inapo'ina', itërin Piratori.

⁶⁶ Napohuachina, pa'pi. Pancara'pi to'ni pochin nininquë noyá pa'pirapitopi. Napotahuatona', sontaro'sa' acopi.

—Noya a'paico', itahuatona' patopi huachi.

28

Quisoso nanpiantarinso'

(*Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10*)

¹ Chinoto tahuëri piquëran Maria Mactarina, a'na Mariarë' naquëranchin paantapi po'mopiquë nicacaiso marë'. Tomio tahuëri tashíramiachin na'pi nanin'pa' pa'sapirinahuë'.

² A'nanaya panca ocohua pa'nin. Siniro anquëninëni inápa quëran o'marahuatón, pancara'pi pa'copitopiso' chi'huincarin. Chi'huincarahuatón, ina aipi huënsërin.

³ Huënaráchin huënaráchin o'cori pochin ya'norin. Huiríchin a'morin. Pi'shiro quëran huirí huiríchin. ⁴ Ina ni'sahuatona', sontaro'sa' pa'yanpi. Pa'pi të'huatopi. Ropa ropátahuatona', chimipi pochin no'paquë anotopi. ⁵ Ina quëran sanapi'santa' canquihuachinara, anquëniri itërin:

—Ama pa'yancosohüë'. Quisoso corosëquë patanantopiso' yonisaramaso', nitotërahüë. ⁶ Co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Sha'huitërinquëmaso chachin nani nanpiantarin. Huëco' ni'quirico' po'mopiquë. Capa huachi. ⁷ Manóton paatoma', ca'tano'sanënpita sha'huitonco': “Nani nanpiantarin. Ina'ton Caririaquë pa'sarin. Inatohua' quënancoantarama',” itonco'. Nani sha'huitëranquëma', itërin anquëniri.

⁸ Natanahuatona', a'naroáchin na'pi nanin quëran pipipi. Pa'pi pa'yanpirinahuë'. Noya cancantatona' ta'api

ca'tano'sanēnpita sha'huitacaiso marë'. ⁹ Pa'sapirinahuë', a'nanaya iraquë chachin Quisosori ya'notërin.

—Huë'cama imoyaro'sa', itërin. Ina nohuitatona', ya'carionpi. Monshorahuatona', nantën iporantërahuatona', chinotopi.

¹⁰ —Ama huachi pa'yancosohuë'. Paatoma', iyahuëpita sha'huitonco' Cariria'pa' pa'ina'. Inatohua' quënancoantarinaco, itahuaton, pa'nin huachi.

Sontaro'sa' napopiso'

¹¹ Sanapi'sa' paasoi', sontaro'santa' ninanoquë pa'pi corto hua'ano'sa' sha'huitacaiso marë'. “Quisoso pa'pitopiquë noya ni'sapiraihuë', a'nanaya panca ocohua pa'nin. Naporo' anquëni ya'norahuaton, pancara'pi pa'copitopiso' chi'huincarin. Ni'piraihuë', Quisoso nonën capa huachi,” itonpi. ¹² Ina quëran corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa' inapita niyontonahuatona', ninontápi. Nani ninontohuachinara, sontaro'sa' amatantarahuatona', na'con coriqui quëtopi.

¹³ —Piyapi'sa' sha'huitoco': “Yono tashi' Quisoso ca'tano'sanēnpita huë'pi. Huë'ësocoi, nonën quëpapi,” itoco'. ¹⁴ Hua'anëma' natantaton ina marë' no'huihuachinquëma', quiyari anoyatarai ama ana'intinquëmaso marëhuë', itopi.

¹⁵ —Noyahua'. Napo'i nipachin, tosahuatona', coriqui ma'patopi. Pa'sahuatona', piyapi'sa' nonpintopi. Cotio hua'ano'sari sha'huitopiso chachin nonpinpi. Ipora huanta' na'a cotioro'sa' ina nonpin nanan natëpi.

Ca'tano'sanēnpita a'chinacaiso marë' sha'huitërinso' (Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁶ Ina quëran shonca a'na ca'tano'sanēnpitaso' pa'pi Cariria'pa'. A'na panënuquë pa'pi, Quisosori sha'huitërinquë chachin. ¹⁷ Inaquë Quisoso quënanconahuatona', chinotopi. A'naquënso nipirinhüë' pi'pian co natërinhuë'. “Co inahuë' nimara,” topirinahuë'. ¹⁸ Quisosori ya'carirahuaton, itapon:

—Tata Yosë nohuanton, chini chiniquën nanantërahuë'. Inápaquë ya'huërinso'pita, isoro'paquë ya'huërinso'pita, ya'ipiya hua'anëntarahüë. ¹⁹ Napoaton canpita paatoma', ya'ipi piyapi'sa' a'chintoco'. Nisha nisha nananquë nonpisopita a'chintoco' imainaco. Insosona natëhuachinaco, i'quë aporintoco'. “Tata Yosë, Hui'nin, Ispirito Santo inapita nanan quëterincoi ni'ton, aporintaranquën,” itahuatoma', aporintoco'. ²⁰ Ina quëran ya'ipi sha'huitëranquëmaso' a'chintoco' natëinaco. Insëquësona pa'patama', carinquëma' ca'tanaranquëma'. Nani tahuëri catahuanranquëma'. Ayaro'

tahuëri naniquë huarë' ca'tanaranquëma'. Co onporonta'
pataranquëmahuë', itërin Quisosori. Nani huachi.

Marco ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

¹ Apira iyaro'sa', Quisocristo nanamën ninshitaranquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Iráca isoro'paquë o'marin nicha'ëinpoaso marë'.

² Isiasë pënëntona'pi ninoton Yosë quiricanënquë ninshitërinso chachin o'marin. Inaquë Yosëri hui'nin itapon: "Co'huara pa'shamátërasënquënhuë', comisionëhuë'ton a'pararahuë piyapi'sa' ayonquicaso marë'.

³ Inotëro parti ina quëmapi pënëntápon: 'Ni'co' iyaro'sa'. Hua'an chiniquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'. Ira otëërin noya pa'tacaso marë'.

Inapochachin iporaso' cancanëma' anoyatoco' Siniro o'main,' itarin," ténin ninshitaton.

⁴ Ninorinso chachin Coansha huë'nin pënëntacaso marë'. Inotëro' parti ya'huaton, piyapi'sa' pënënarin. "Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërétantaco' oshanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporihuanco'," itarin. Napotahuaton, na'a piyapi'sa' aporintarin. ⁵ Inaquë notohuaro' piyapi'sa' huë'pi natanapona'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huëcatona', natanapi. "Tëhuëchachin co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Catahuaco Siniro ina nianchii," topachinara, Cortaniquë Coanshari aporintërin. ⁶ Co inaso' noyápiachin a'morinhuë'. Ponira pochin camiyo anporo quëran nipiso' a'morin. Sha'huëtë quëran nitonporin. Sëquërë pochin nininso' macaton, inaya tëranta' ca'nin. Ninoi' quënanpachina, irorin. Piyapi'sa' pënënpachina, itapon: ⁷ "Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin chini chiniquën nanantërinso'. Caso' co pi'pian tëranta' ina pochin chiniquën nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'. ⁸ Caso' i'quë aporintëranquëma'. Inaso nipirinhue' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'," itërin.

Quisoso aporihuaninso'

(Mateo 3.13-17; Lucas 3.21-22)

⁹ Naporo tahuëri'sa' Quisoso Cariria parti quëran huë'nin. Nasaritoquë ya'huëpirinhue', Coansha pënëntarinquë huë'nin. Huë'pachina, Coanshari Cortaniquë aporintërin. ¹⁰ Ii' quëran

nonshihuachina, a'naroáchin inápaquë pi'iro'të' ni'soatërin. Ispirito Santonta', nëpë pochin nohuaraimarin, ni'nin. Nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomiatërin. ¹¹ Naporo' inápa quëran Yosëri itapon: "Quëmaso' hui'nahuënquën chachin ninan. Na'con nosoroatënquën, noya ni'nanquën," itërin.

Sopairi tënirinsó'

(Mateo 4.1-11; Lucas 4.1-13)

¹² Ina quëran Ispirito Santori inotëro parti co piyapi ya'huërinquëhuë' a'parin. ¹³ Inatohua' catapini shonca tahuëri ya'huërin. Tanan ni'niro'sapitarë' ya'huërin. Sopai hua'aninta' huëcapairahuaton, tënirin. Sha'huitápirinhuë' ama Yosë natëcaso marëhuë'. "Inca, co nohuantërahuë'," tënin. Nani sopai pa'pachina, anquëniro'sari o'marahuatona', Quisoso nocomaimapi.

Noya nanan sha'huicaso' caniaritërinso'

(Mateo 4.12-17; Lucas 4.14-15)

¹⁴ Ina quëran Coansha tashinan pëiquë po'mopi. Ina natan-tahuaton, Quisoso pa'nin Cariria parti pënëntapon. Noya nanan Yosë noninso' sha'huirarin: ¹⁵ "Nani tahuëri nanirin huachi. Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma'. Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco'. Naporahuaton noya nanan natëco' Yosë nicha'ëinquëma'," itërarin.

Sami camayoro'sari imapiso'

(Mateo 4.18-22; Lucas 5.1-11)

¹⁶ Ina quëran Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa' quënanconin. A'naso' Simon itopi. Inë' riti tē'yatapi sami macacaiso marë'. Iinso' Antërisë itopi.

¹⁷ —Huëco' iyaro'sa', ca imaco a'chinchinquema'. Sami manamaso pochachin piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso marë', itërin Quisosori.

¹⁸ Napotohuachina, ritinëna' patahuatona' Quisoso imapi huachi.

¹⁹ Amashamiachin Santiago, Coansha, inapitanta' quënancoantarin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Pa'pinarë' potiquë huënsëatona', ritinëna' pasonapi. ²⁰ "Huëco' pa'ahua', ca imaco," itohuachina, pa'pin, inpriatonënpita, inapita potiquë patahuatona', Quisoso imapi.

Sopai a'parinso'

(Lucas 4.31-37)

²¹ Ina quëran Capinaomoquë canconpi. Chinoto tahuëri nanihuachina, cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conin. Inaquë a'chinarin. ²² Chiníquën nanantona'pi pochin

a'chinarin. Co cotio maistro'sa pochin a'chininhuë'. Napoaton a'chininso' natanahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi: "¡Ma'pitacha Quisoso nitotërin paya!" topi. ²³ Naporó' a'nara' quëmapi inaquë ya'huërin. Sopairi ya'coancantaton, camairin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiniquën nontërin. Sopairi chachin anonin.

²⁴ —¡Tananpitocoi! Quëmaso' Quisosonquën, Nasaritoquë ya'huëran. Nohuitërainquën. Yosë quëran o'maton noya ninan. ¿Ma'ta' quëma onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? itërin.

²⁵ Itohuachina, Quisosori itapon:

—¡Ta'tëquë'! ¡Iso quëmapi quëran pipimiatëquë'! itërin.

²⁶ Napotohuachina, quëmapi chiniquën apa'tanin. Naporahuaton chiniquën "yai" ta'so chachin, sopai pipirin. ²⁷ Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ninontapi:

—¿Ma'pítata' ni'sarëhuaso'? Quisososo' co a'napita pochin a'chininhuë'. Chini chiniquën nanantaton, sopairo'sa quëran huarë' camaihuachina, natëpi, topi.

²⁸ Shiarahuaton, Quisoso naporinso' ya'ipi Cariria parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatën anoyatërinso'

(Mateo 8.14-15; Lucas 4.38-39)

²⁹ Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahuatona', Simon, Antërisë, inapita ya'huëpiquë pa'pi. Santiago, Coansha, inapitanta' pa'pi. ³⁰ Simon a'shatën chiniquën sapoton, quëhuënárin ni'ton, Quisoso sha'huitopi. "A'shacha saporin ta'a," itopi. ³¹ Inaquë paaparahuaton, maimirarahuatón, opatërin. Naporó chachin sapo otanotërin. Otanotahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Mateo 8.16-17; Lucas 4.40-41)

³² I'huanahuanquë nani pi'i ya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' quëpi. Sopairi ya'coancantërin sopitanta' quëpi. ³³ Ya'ipi ya'huëhuano'santa', ninano' ya'coanaquë niyontonpi Quisoso nicacaiso marë'. ³⁴ Naporó' notohuaro' cania'piro'sa' anoyatërin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatërin. Na'aya'pi sopairo'sari ya'coancantërin sopitanta' inquitërin. Sano yonquipi huachi. Sopairo'sari ina nohuitatona', yasha'huipirinahuë', Quisoso co nohuantërinhuë' ni'ton, ta'topi huachi.

Caririaquë a'chintëra'piarinso'

(Lucas 4.42-44)

³⁵ Tahuëririnquë co'huara noya huënihuayantërasohuë', Quisoso huënsërahuatón ninano quëran pipirin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' Yosë nontacaso marë' inaoraíchin

pa'nin. ³⁶ Simonso' capayatopirinhüè', co Quisoso quënanatonhuè', a'napitarè chachin pa'nin yonípon. ³⁷ Quisoso quënanconahuatona':

—Notohuaro' piyapi'sa' yonissarinënguën, itopi. Itopirinhüè', Quisosori itërin:

³⁸ —Huëco' iyaro'sa', a'na partinta' pa'ahua'. Ya'cariya ninanoro'saquë pa'ahua'. Inaquënta' pënënta'huaso' ya'huërin. Ina marè' Yosë a'paimarinco ni'ton, huë'sarahüè, itërin.

³⁹ Ina quëran ya'ipi Cariria parti pa'sahuaton, niyonton-piso pëiro'saquë pënëntëra'piarin. Naporahuaton, sopairo'sari ya'coancantërin sopita inquitëra'piarin.

Chana caniori maninso'
(Mateo 8.1-4; Lucas 5.12-16)

⁴⁰ Naporo' a'na quëmapi huë'nin, chana caniori maninso'. Quisoso huëcapairahuaton, isonquirin. Isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuatan, nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuè', itërin. ⁴¹ Quisosori nosoroaton, së'huarin.

—Nohuantërahuë mini iyasha. ¡Noyatëquë huachi! itërin.

⁴² Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin. ⁴³⁻⁴⁴ Naporo chachin Quisosori chiniquën pënënin.

—¡Ama insonta' sha'huitëquësohüè'! Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, Moisésë sha'huirinso' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marè', itërin. Ina quëran a'parin huachi.

⁴⁵ Napotopirinhüè', papon pochin ya'ipi piyapi sha'huitëra'piarin. “Quisoso anoyatërinco,” itëra'piarin. Ya'ipi naporinso' nahuinin. Napoaton piyapi'sa' ni'tërantapaquë co huachi Quisoso iratërinhuè'. Co huachi nanitërinhuè' a'ninquëchin ninanoro'saquë pacacaso'. Co piyapi'sa' ya'huërinquëhuë' ya'huërärin. Ina niponahuè', ya'ipi parti quëran huë'pi nicapona'.

2

Apia anoyatërinso'
(Mateo 9.1-8; Lucas 5.17-26)

¹ Cara tahuëri quëran pochin Capinaomoquë huëantarin. “Pëinënguë Quisoso ya'huarin,” topi. ² Natantahuatona', notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Pëi' ya'sotahuatona', ya'coana aquëtëran huarè' yamopi. Yosë nanamën sha'huirarin, natanapi. ³ Naporo chachin catapini quëmapi'sa' huëcatona', apia pë'sara'huayaquë quëshipi. Hua'qui' co nanitërinhuè' huanicaso', quëhuënarin.

⁴ Quisosoquë yaquëpapurinhüè', hua'huayátërahuë piyapi'sa' ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Ya'shotopi. Napoaton pëi' nanpëtahuatona', a'canpiso pi'pian o'quirahuatona',

pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Quisoso pirayan acomapi huachi. ⁵ Quisosori ni'sahuaton, "Ma noya isopita natërinaco," ta'ton, apia itapon:

—Oshanën apia'hua inquitaranquën huachi, itërin.

⁶ A'naquën cotio maestro'sa' inaquë huënsëpisopitaso', cancanëna quëran yonquirápi: ⁷ "¿Ma quëmapita' isoso' Yosë yaya'huërëterin? Co ínsonta' nanitërinhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'. Yosëichin nanitërinso'," topi yonquiatona'. ⁸ Topinan yonquirapirinahuë', yonquipiso nitotaton Quisosori itapon:

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco?

⁹ Canpitaso naporama': "Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': 'Huaniquë' apia'hua. Pë'sara'huanën masahuaton, noya paquë huachi,' itacasonta' co nanitaparëhuahuë'," tënama'. ¹⁰ Caso nipirinhüë' Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, tënin.

¹¹ Ina quëran apia itantarin:

—¡Huaniquë' apia'hua! Pë'sara'huayanën masahuaton, ya'huëranquë paquë huachi, itërin. ¹² Itohuachina, a'naroáchin noyatahuaton, huanirin. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huërinquë paantarin. Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Yosëso ni'ton, a'naroáchin anoyatërin paya! Co onporonta' ina pochin ni'chinëhuahuë', topi.

Nihuri Quisoso imarinso'

(Mateo 9.9-13; Lucas 5.27-32)

¹³ Naquëranchin panca sono' yonsanquë Quisoso paantarin. Inaquë hua'huayátërahuë piyapi'sa' huë'pachinara, a'chintarin. ¹⁴ Ina quëran na'huëpon pochin, Nihui quënanconin. Arpio hui'nin inaso'. (Matio itopi anta'.) Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon:

—Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, huanirahua-ton Quisoso imasarin huachi.

¹⁵ Ina quëran pëinënuquë Quisoso quëparin coshatacaso marë'. Ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a piyapi'sa' huë'pi coshatatona' Quisoso nohuitacaiso marë'. A'naquën copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'napitanta' oshahuano'sa' itopiso'. Inahuanta' Quisoso yaimápi. ¹⁶ A'naquëonta' cotio maestro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sahuatona', ca'tano'sanënpita natanpi:

—¿Onpoatonta' maistrone'ma' oshahuano'sapitarë' coshatarin? Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinahuë', inapitarë' coshatarin, itopi.

17 Natanahuaton, Quisosori itapon:

—Isopitaso' tēhuēnchachin nohuantērinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'saso' notoro nohuantopi. “Co caniorahuē',” topatēraso', co notoro nohuantērēhuē'. Inapochachin canta' oshahuano'sa' pēnēna'huaso marē' o'marahuē. “Co noyahuē' yonquiramasopita naniantatoma', Yosē chachin tahuērētantaco',” itērahuē. A'napitaso nipirihuē': “Quiyaso' noyaco'i,” topiso marē' co na'con a'chintērahuē', itērin.

Nasha nanan a'chininso'

(Mateo 9.14-17; Lucas 5.33-39)

18 Naporo' Coansha Paotista imapisopitaso ayonatona', Yosē nontapi. Parisio imapisopitanta' inapoapi. Napohuachinara, a'naquēni paaparahuatona', Quisoso natanpi:

—Coansha imapisopitaso' ayonatona', Yosē nontapi. Inapochachin parisio imapisopitanta' nisapi. ¿Onpoatonta' imarinēnsopitaso' co inapopihuē'? itopi.

19 —Ca ya'huarahuē ni'ton, co sētopihuē'. Ni'co'. Quēmapi sa'acaso marē' piyapi'sa' amatohuachina, coshatatona', capa cancantopi. Nipayarinsopita huē'pachinara, coshatopi. 20 A'na tahuērīso nipirihuē' inimiconēnpitari sa'ana'pi masapi. Quēpatohuachina', sētapi huachi. Co huachi yonquiapihuē' coshatacaiso', tēnin.

21 Itahuaton: “Ni'co'. A'morēso noyá mocahuachina, co nasha nē'mētēquē pa'pitērēhuē'. Nasha nē'mētēquē pa'pitērē' naporini, naquēranchin panca panca noshataanta'itonhuē'.

22 Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipachina, co sha'huētē' morsa mocarō' niniinquē ta'panēhuē'. Inaquē ta'panē' naporini, a'narōáchin nopoitaton, nichinia'itonhuē'. Naporahuaton morsanta' tapiitonhuē'. Napoaton sha'moro' huinoso' nasha morsaquē ta'panē'. Huino, morsanta' noya nizarin huachi,” itērin Quisosori. (Irāca inachintopiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huērin, tapon napotērin.)

Chinoto tahuēri naporinso'

(Mateo 12.1-8; Lucas 6.1-5)

23 Ina quēran a'na chinoto tahuēri nanihuachina, tricoro' Quisoso pēntontarin. Ca'tano'sanēnpitaso paponā pochin, a'naya a'naya trico moto maraapi. 24 Ina nicatona parisioro'saso':

—¡Ni'quē!, Maistro! Chinoto tahuēri nipirihuē', ca'tano'sanēnpita tricoraya i'shorayarapi. Co ipora tahuērīso' pi'pisha tēranta' sacatacasohuē' nipirihuē'. ¿Onpoatonta' co Moisésē pēnētērinso' natēpihuē'? itopi.

25-26 —Yosē quiricanēn ¿co nontēramahuē' ti? Irāca Tapi tanahuachina, Yosē pēinēnquē ya'conin. Apiataro corto hua'an ni'so' ya'conahuaton, pan Yosē marē' acopiso'

ca'nin. Ca'taninsopitanta' quëtërin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'sáchin ina pan capacaso nipirinhüè', co ina marè' Yosëri no'huirinhüè', itërin.

Ina quëran itantarin: ²⁷—Piyapi'sa' nosoroaton, chinoto tahuëri acorin noya ya'huëcaiso marè'. Co tahuëri chinotacaso' na'con na'con yonquirinhüè'. Piyapi'sa' na'con na'con nosororin. ²⁸ Yosë quëran caso quëmápicó ni'to, chiniquën nanantërahuë. Ma'sona noya nicacaso' sha'huichinquëma'. Chinoto tahuëri ma'sona co nicacasonta' sha'huichinquëma', itërin.

3

Imirin tachitërinso'
(Mateo 12.9-14; Lucas 6.6-11)

¹ Naquëranchin niyontonpiso pëiquë Quisoso ya'conconin. Inaquë apia quënanconin. Imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' sè'quëtacaso'. ² “Chinoto tahuëri anoyatomara,” ta'tona', parisioro'sari ni'sápi sha'huirapicaiso marè'. ³ Naporo' apia itapon:

—Huë'sahuaton, huancánachin huaniquë', itërin.

⁴ Inaquë nipachina, piyapi'sa' itapon:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Co ahuëtacaso', co tēpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tananpitohuatoso', co nosoroarahüè'. Nipirinhüè', nosoroato anoyata'huaso' ya'huërin, tēnahuë caso'. ¿Ma'ta' tēnama canpitaso'? itërin.

Natanaponaraihuë', co manta' topihuë'. ⁵ Co a'panitohuachinarahuë', a'naya a'naya ni'sarin. Co natantochináchinhüè' cancantopi ni'ton, no'huirë pochin cancantaton, co noyahuë' ni'nin. “Co nosoropihuë',” ta'ton, pa'pi sëtërin.

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Ihuëhuachina, a'naroáchin noyatërin. ⁶ Parisioro'saso' no'huitatona', pipipi. Irotisë piyapinpita quënanconahuatona', ninontopi Quisoso tēpacaiso marè'.

Sono'yonsanquë a'chininso'

⁷ Quisososo' panca sono' yonsanquë paantarín. Ca'tano'sanënpitarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. A'naquën Cariria parti quëran huë'pi. ⁸ A'naquëonta' Cotia parti quëran huë'pi. Quirosarin quëran, Itomia quëran, Cortanii' aquëtëran quëran, Tiro quëran, Siton quëran, ina quëranpita hua'huayátërahuë' huë'pi. Quisoso naporinso' natantahuatona', nicapona' huë'pi. ⁹⁻¹⁰ Na'a piyapi'sa' nani anoyatërin ni'ton, ya'ipi cania'piro'sa' huë'sapi. Na'a piyapi'sa' ni'ton, ya'sëratërarahuatona', huë'sapi Quisoso

së'huacaiso marë'. “Së'huahuato, anoyatarinco,” ta'tona', naporapi. Napoaton ca'tano'sanënpita itapon: “Poti amasha quëpaco' inaquë huënsëato a'chinchí. Notohuaro' piyapi ni'ton, ya'quëetohuachinaco,” itërin.

¹¹ Sopairo'sari ya'coancantërin sopitanta' huë'pi. Quisoso quënanahuatona', nocotapataquëchin isonquipi.

—¡Quëmaso' Yosë hui'ninquën! itopi chiníquën nontatona'.

¹² Inariso nipirinhüë', chiníquën pënënin: “¡Ama piyapi'sa' anohuitocosohüë'!” itërin.

Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'

(Mateo 10.1-4; Lucas 6.12-16)

¹³ Ina quëran Quisoso a'na motopia'huaquë paantarín. Nohuantërin sopita përapachina, paapapi. ¹⁴ Na'a a'chintërin sopita ya'huëpirinahuë', shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, acorin. “Nani tahuëri iyaro'sa' ca'tanco a'chinchinquëma'. Ina quëran a'pararanquëma' piyapi'sa' pënënacamaso marë'. ¹⁵ Chiníquën nanan quëchinquëma' sopairo'sa' a'pacamaso marë',” itërin. ¹⁶ Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorin. A'naso' Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin. ¹⁷ Santiago, Coansha, inapitanta' acorin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Nisha nininën inapitanta' acotaantarín. Poaniquisë itërin. (“Huira pochín,” tapon napotërin.) ¹⁸ Antërisë, Pinipi, Partoromi, Matio, Tomasë, Tatio, inapitanta' acorin. A'nanta' Santiago itopi. Arpio hui'nin inaso'. A'na Simonta' acorin. Iráca copirno no'huina'piro'sa' imapirinhüë', iporaso' Quisoso imasarin huachi. ¹⁹ Cotasë Iscariotinta' acopirinhüë', a'na tahuëri inari sha'huirapiarinso'.

Sopai hua'an minsërinso'

(Mateo 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ina quëran a'na pëiquë pa'pi. Naquëranchin notohuaro' piyapi'sari huëcapaiantapi ni'ton, co nanitopihüë' capacaiso tëranta'. ²¹ Quisoso quëmopinënpitari natantahuatona', “Nani hua'yantërin,” topi. Napoaton Quisoso quëpacaiso marë' huëcapaipirinhüë'.

²² Cotio maestro'santa' Quirosarin quëran o'marahuatona', taponá: “Sopai hua'an Piirsipo itopisori ya'coancantërin ni'ton, nani ma'sha nanitaparín. Inari chiníquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaso marë',” toconpi.

²³ Quisososo nipirinhüë' piyapi'sa' përasahuaton, pënënto nanan sha'huitërin ayonquicaso marë'. “Sopairo'sa capini co onporonta nia'pacaiso ya'huërinhuë'. ²⁴ Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. Co huachi inaquë ya'huë'itonahuë'. ²⁵ Quëmopinëna capininta' nino'huipi naporini, inapitanta' yanquë'itonahuë'.

²⁶ Inapochachin Satanasë sopairo'sarë' nino'huiipi naporini, co huachi hua'anëna niitonhuë'. Co huachi chiniquën nanan ya'huëchitonhuë'.

²⁷ Quëmapi chiniquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Co insonta' nanitërinhuë' ya'conaton ma'shanënpita matacaso'. A'nariso nipirinhue' ina quëran chini chiniquën ni'ton, huëcapairahuaton minsëirin. Tonporahuaton, ma'shanënpita quiquitërin huachi.

²⁸ Oshanëma marë' sëtohuatama', Yosë ya'ipi oshanëma' inquitaringuëma'. Pinopatama', inanta' inquitaringuëma'.

²⁹ Nipirinhue', Ispirito Santo pinotoma' oshahuanpatama', ina oshanëmaso' co inquitaringuëmahuë'. Onpopionta' ana'intinguëmaso' ya'huërin," itërin.

³⁰ "Sopairi ya'coancantërin," topiso marë' Quisoso napopënëntërin.

Quëmopinënpita pochin nininsopita

(Mateo 12.46-50; Lucas 8.19-21)

³¹ Ina quëran a'shin, iinpita, oshinpita, inapita canquiponaraihuë', co ya'conpihuë'. Aipiran huanirahuatona', Quisoso amatopi. ³² Quisoso ahuancanapitona', tahuishin miáchin huënsëpisopitari sha'huitopi:

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, oshiparinpita, inapita huëcatona', aipiran huanirapi. Yanontërinënuën, itopirinhue'.

³³⁻³⁴ —Mamahuë, iyahuëpita, oshihuëpita inapita pochin ni'nahuësopita sha'huichinguëma' nitotoco', itërin.

Piyapi'sa' tahuishin miáchin huënsërantapaiso' ni'sarin quëran itantapon:

—Isopita imarinaco ni'ton, iyahuëpita, oshihuëpita, mamahuë, inapita pochin nicato nosororahuë. ³⁵ Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', oshihuëpita pochin ni'nahuë. Payaro'santa' imapachinaco, mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

4

Pa'sarayarin quëran a'chininso'

(Mateo 13.1-9; Lucas 8.4-8)

¹ Naquëranchin sono' yonsanquë Quisoso a'chiantararin. Inaquë notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi natanacaiso marë'. Hua'huayatërahuë' tancapitohuachinara, potiquë ya'conahuaton, huënsëmarin. Inaquë yanponapirarin. Ya'huërë' piyapi'saso' ii' yonsanquë yamorapi. ² Nisha nisha pënënto nanan a'chintarin. Ma pochinsona Yosë nanamën nininso' ayonquicaso marë' a'chintarin.

³ A'chintaton, itapon: "Natanco a'chinchinquëma'. A'na quëmapi sha'tapon pa'sarin. ⁴ Na'a trico pa'sarayarin papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën ya'pirin iraquë huarë' anotërin ni'ton, inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipi. ⁵ A'naquën ya'pirin na'piroquë pa'sarayarin, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huërinquë. Inaquë, shiarahuaton, papotopirinhüë'. ⁶ Pi'iri chiniquën picahuachina, yaahuirin. Pi'pishara'huaya itëhuanin ni'ton, ahuirin huachi. ⁷ A'naquën ya'pirionta' nahuanuquë pa'sarayarin. Inaquë papotopirinhüë', nahuano'santa' papotërin. Shia a'shinahuatona', imotërin. Napoaton co nitërinhuë'. ⁸ A'naquënso nipirinhüë' noyaro'paquë pa'sarayarin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitërin. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërin. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërin. A'naquënso' pasa, pasa nitochanin," itërin.

⁹ Itahuaton: "Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico," itaantarin.

Pënënto nananquë a'chininso'

(Mateo 13.10-17; Lucas 8.9-10)

¹⁰ Niyontonpisopita pa'pachinara, a'naquën imapisopita co pa'pihuë'. Shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin co pa'pihuë'. "Apira a'chintërancoiso' co noya nitotëraihüë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi. ¹¹ Itohuachinara, Quisosori itapon: "Onpopinsona Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Co imarinacohüë' ni'ton, co nitotopirinhüë', canpitaso' carinquëma' a'chinchinquëma'. Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso marë' a'chinchinquëma'. A'napitaso nipirinhüë' pënënto nanan quëransáchin a'chintarahüë. ¹² Inapitaso' co yanatërinacohüë' ni'ton, natanaponaraihüë', co natëtapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponaraihüë', co yonquiapihuë'. Imarinaco naporini, oshanëna' inquitahuato anoyacancanchohuë'," itërin.

Tricoraya tapon naporinso'

(Mateo 13.18-23; Lucas 8.11-15)

¹³ Naquëranchin Quisosori ca'tano'sanënpita itantapon: "Achin sha'huitëranquëmaso' ¿co nitotëramahuë' ti? Co inaya tëranta' nitotohuatamahuë', ¿onporahuatomacha ya'ipiya nitotëre'pënuquëmaya? Carinquëma' nipachin anitochinquëma'. ¹⁴ Tricoraya pa'sarayarëso pochin Yosë nanamën ya'ipi parti a'chinë'. ¹⁵ A'naquën piyapi'sa' iraquë huarë' pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinhüë', a'naroáchin Satanasë huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osërëtiirin. Ama natëcaiso marëhuë' ananiantërin. ¹⁶ A'naquën piyapi'santa' na'piroquë

pa'sarayarínso pochín nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahuë', ¹⁷ co cancanëna quëran huarë' natëpihuë'. Co chiníquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Yosë nanamën yaimapi ni'ton, a'napitari tëhuapi, no'huipi, napotopi. Napohuachinara, Yosë nanamën yaa'popi. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin nanamën a'popi. ¹⁸ A'naquën piyapi'santa' nahuanoguë pa'sarayarínso pochín nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë', ¹⁹ ma'sharáchin yonquipi. 'Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtohuachincoi, noya cancantarai,' topi. Napoaton nahuano'sari imotërinso pochín, nani ma'sha nohuantatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihuë'. ²⁰ A'naquënso nipirínhuë' noyaro'paquë pa'sarayarínso pochín nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', cancanëna quëran natëpi. Sharo'sa' nisha nisha nitërinso pochín natëtopi. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërinso pochín noyamiachin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochín noya imapi. A'naquënso' pasa, pasa nitërinso pochín ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi," itërin.

Nanparin pochín nininso'

(Lucas 8.16-18)

²¹ Naquëranchin Quisosori itaantarín: "Ni'co' iyaro'sa'. Nanparin i'chinpihuatëra, ¿co i'mëanaquë po'morëhuë' pa'? Co pë'saraanaquë tëranta' acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'. ²² Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochín ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirínhuë' ya'ipiya nitotapi. ²³ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin.

²⁴ Ina quëran napotaantarín: "Natanpatama', noya yonquico'. Onpopinsona a'napita nitohuatama', inapochachin Yosënta' nitarínquëma'. Aquë aquëtë chachínhuë nipon quëtarínquëma'. ²⁵ Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama'. A'naquënso nipirínhuë', 'Nani nitotërahüë', topirínahuë', co yanatëpihuë'. Napoaton Yosëri tananpitarín. Inapotohuachina, pi'pian tëranta' nitotopiso', ya'ipiya naniantapi," itërin.

Ya'pirin papotërin quëran a'chininso'

²⁶ Ina quëran napotaantarín:

"Yosë hua'anëntërinso' a'chinchínquëma'. Iminquë sha'tërëso pochín ninin. ²⁷ Sha'tërinso piquëran tashihuachina, hua'anën huë'ërin. Tahuërihuachina, huënsëantarín. Nani tahuëri raporárin. Oshaquëran sha'ninso' pichopitahuaton, papotërin. Onporohuatonso' papotërinso' co nitotërinhuë'. ²⁸ Sha'pachina, inaora

nohuanton, no'pa quëran papotërin. Nani a'shinpachina, huënsharatërin. Nani huënsharatahuaton, nitërin. ²⁹ Ya'pirin cayahuachina, nani noya macacaso' ni'ton, manin huachi," tënin. (Inapochachin Yosë nanamën sha'huitohuatëhua', ina nohuanton, oshaquëran a'naquën natëtäpi.)

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Lucas 13.18-19)

³⁰ Ina quëran sha'huitantarin:

“¿Ma'pochinta' Yosë hua'anëntërinpoaso' ninin? ¿Ma quëranta' nanitëre' ina yonquicaso'?” ³¹ Mostasaraya no'paquë sha'nëso pochin ninin. Mostasarayaso' hua'huishin. A'napita ya'pirin quëran pi'pi pi'pishara'huaya. ³² Pi'pira'huaya niponahuë', sha'patëra, panca panca papotërin. A'napita sharo'sa quëran panca panca ta'an ninin. Panca së'patohuachina, inairaro'sa' na'iyatona', inaquë pëipi,” itërin.

Ma'pochinsona nininso'

(Mateo 13.34-35)

³³ Ina pochin Quisosori piyapi'sa' a'chintarin. Na'a pënënto nanano'sa quëran ayonquiuarin. Natantiinpichin a'chintarin.

³⁴ Napoaponahuë', pënënto nanan quëransáchin a'chintërin. Ina quëran ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëhuachinara, oshaquëran a'chintantarin no'tëquën yonquicaíso marë'.

Ihuan a'parinso'

(Mateo 8.23-27; Lucas 8.22-25)

³⁵ Naporo' tahuëri chachin nani tashirarapaso', ca'tano'sanënpita itapon:

—Sono aquëtëran pa'ahua', itërin.

³⁶ Nani piyapi'sa nontahuaton, Quisoso potiquë ya'comarin. Napohuachina, ca'tano'sanënpitarë chachin pa'pi. Naporo' a'napitanta' nisha potiro'saquë pa'pi.

³⁷ Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi poti opoto opototahuaton, nani yamëntairapirinhuë'. ³⁸ Ya'huëre Quisososo', huanconënuë motonan motoantahuaton, huë'ërarin. Ca'tano'sanënpitari ochinanpi:

—¡Catahuacoi Maistro chimiitarihua! ¿Co ina yonquiranhuë' ti? itopi.

³⁹ Huanintarahuaton, ihuan a'parin. Sononta' camaiton:

—¡Sanoquë! ¡Copi tëquë huachi! itërin. Itohuachina, ihuan copitënin. A'naroáchin sanoirin.

⁴⁰ —¿Onpoatomata' të'huataramaso'? ¿Co Yosë natëyatëramahuë' ti? itërin.

⁴¹ Pa'pi pa'yanahuatona', ninontopi:

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

5

Sopairo'sari ya'coancantërinso'
(Mateo 8.28-34; Lucas 8.26-39)

¹ Ina quëran, sono' aquëtëran Quirasa parti itopiquë canconpi. ² Quisoso nani nonshihuachina, a'na quëmapiri na'pi nanin quëran pipirahuaton, nacapirin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi noya yonquirinhuë'. Hua'yantërin. ³ Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huërin. Pa'pi chiniquën ni'ton, co catinaquë tëranta' nanitopihuë' tonpocaiso'. ⁴ Na'aro' catinaquë tanpaquën tonpotahuatona', pa'on tonpotopirinahuë', oshitërachinin. Co incariso tëranta' nanitërinhuë' minsëcaso'. ⁵ Nani tashi', nani tahuëri iratárin. Na'pi naninquë, motopiquë inaquëpita pa'sápaton, chiniquën yaitárin. Na'piquë nipë'sharárin. ⁶ Quisoso aquë quëran quënanahuaton, ta'aquirin. Quisoso nocotapataquë isonquirahuaton, mosharin. ⁷⁻⁸ Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai nontërin.

—¡Iso quëmapi quëran pipico huachi! itërin. Ina natanahuaton, sopairi chiniquën a'panirin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisosonquën, Yosë hui'ninquën ni'ton, chini chiniquën nanantëran. Yosë marë' ama apira aparisitocoisohuë', itërin.

⁹ —¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin Quisosori.

—Na'acoi ni'toi, “na'a huaranca,” itërinacoi. ¹⁰ Ama a'na parti a'pacoisohuë', tosapi. ¹¹ Ina ya'cariya notohuaro' coshiro'sa' panënuquë coshatapi.

¹² —A'pacoí coshiro'saquë tëranta' ya'coanta'ii, tosapi.

¹³ —Inta nipachin, inaquë paatoma' ya'conconco', itërin. Itohuachina, sopairo'sa' pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Ina quëran ya'ipi coshiro'sa', cato huaranca pochin nipirinahuë', hua'yantatona' ta'api. Tahun pa'tatona', sonoquë niitopi. Inapoatona', taquiitopi.

¹⁴ Coshi a'paina'piro'saso' ni'sahuatona', ta'arë'nachin ninanoquë ya'huëpisopita sha'huitonpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi. Natantahuatona', “¿Ma'ta' onpocaiso'?” ta'tona', pa'pi nicapona'. ¹⁵ Quisosoquë canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso' quënanquipi. Nani a'moanaton, noya huënsërarin. Na'a sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', noya yonquiantarin. Co huachi hua'yantërinhuë'. Napoaton pa'yanpi. ¹⁶ “Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'pahuachina, coshiro'saquë ya'conconpi. Inapohuachinara, tahun pa'tahuatona', sonoquë taquiitopi huachi,” itopi ni'pisopitari.

17 Natanahuatona', piyapi'sa' të'huatopi: "A'na parti paquë'," itopi Quisoso nontatona'.

18 Quisoso potiquë ya'conaso', hua'yantërinsoari huëcapairahuaton, itapon: "Canta' imainquën," itërin.

19 Quisososo nipirinhüë' co nohuantërinhuë'.

—Ya'huëranquë iyasha paantaquë'. Quëmopinënpita sha'huitonquë'. "Sinioro noyá anoyatërinco. Na'con nosororinco," itëquë', itërin Quisosori.

20 Napotihuachina, pa'nin. Ticaporisë parti sha'huirap'piarin. "Quisoso nóya anoyatërinco," itëra'piarin. Natanahuatona', "¡Ma'pitacha sha'huirin paya! ¡Ma noya catahuarin!" topi ya'ipiya.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinso'
(Mateo 9.18-26; Lucas 8.40-56)

21 Quisososo' pëntonquiantarahuatón, na'a piyapi'sa' quënanquirin. Sono' yonsanguë huëcapairahuatona', tancapitopi. 22 Naporo' a'na cotio hua'an Cairo itopiso huë'nin. Inaso', niyontonpiso pëi' hua'an ya'conin. Quisoso quënanquirahuaton, nantën pirayan isonquirin:

23 —¡Hui'nahuë Sinioro, chiminarin! Huëquë'. Së'huaquiton, anoyatoco, chiminpachin, itárin.

24 —Inta nipachin, tosahuaton, imarin. Na'a piyapi'santa' imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëëtërapí. 25 Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarin, hua'qui' panca huënai' a'parinso'. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhüë'. 26 Na'a notoro'sari nonënpirinhüë', na'con parisitárin. Nani ya'ipi coriquinën i'quiaponahuë', co manta' noyatërinhuë'. Aquëtë chachin nisarin. 27-28 Quisoso nahuininso' natantahuaton, pinën quëran imaquiarin. "A'morinso tëranta' së'huahuato, anoyatarinco," ta'ton, piyapi'sa' ya'sëratërarahuaton, a'morinso' së'huaatiirin. 29 Naporo' a'naroáchin huënai' no'narin. Canio quëran nani noyatërin ninatanin. 30 Quisososo' co quënanaponahuë', inaora nitotërin. "A'naso' natëtonco, së'huaquirinco. Ca nohuanto noyatërin," ta'ton, a'naroáchin tahuërëtahuaton, natantërin:

—¿Inta' a'morahuëso' së'huatërinco? ténin.

31 —Ni'quëchi Maistro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quëëtapirinënuënhüë', "¿Inta' së'huarinco?" ¿tënan ti? itërin ca'tano'sanënpitari.

32 Itopirinhüë', Quisososo' a'naya a'naya ni'sarin. "¿Inta' së'huarinco?" ta'ton, ni'sárin. 33 Napohuachina, sanapiso' "Nani anoyatërinco," ta'ton, ropa ropatërarin quëran Quisoso huëcapairin. Isonquirahuaton, no'tëquën sha'huitërin. "Hua'qui' caniorahuë ni'ton, së'huaranquën Sinioro. Së'huatënuë, a'naroáchin noyatërahuë huachi," ténin.

34 —Natëranco ni'ton, nani imoya, anoyatëranquën. Nani noyatëran ni'ton, noya paquë huachi, itërin.

35 Ina nontaso chachin, Cairo pëinën quëran huë'sahuatona', sha'huitipi.

—Hui'nan nani chiminin huachi. ¿Ma'marëta' topinan quëran Maistro quësan? itiipi.

36 Quisososo nipirinhüë' piyapi'sa' noninso' natanaponahuë', co ina yonquirinhüë'.

—Ama iyasha pa'yanquësohüë'. Natëco, itërin.

37 “Ama a'napitaso' huë'inasohüë',” topachina, Pitro, Santiago, Coansha, inapitaráchin pa'pi. Coanshaso' Santiago iin.

38 Cairo pëinënuë canconahuatona', na'a piyapi natanconpi. Chiniquën na'nëtona', ayanápi. 39 Ya'contarahuatón, inapita itapon:

—¿Onpoatomata' na'nëtoma', noncaroaramaso'? Co sanapia'hua chimininhuë'. Huë'ësárin, itërin Quisosori.

40 Naporinso' natanahuatona', piyapi'sari tēhuapirinahuë'. Quisosoriso' inapita ocoirahuatón, pa'pin, a'shin, cara ca'tano'sanën, inapitaráchin quëparin. Sanapia'hua ya'huërinquë ya'concontarin. 41 Maimirarahuatón, inaora nananquë:

—*Tarita comi*, itërin. “Huënsëquë' apia'hua,” tapon napotërin. 42 A'naroáchin sanapia'hua huënsërahuatón, huanirin. Nani shonca cato' pi'ipitërin ni'ton, noya iratërin.

Ina ni'sahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi pa'yanpi. “¿Ma'pítacha nitotaton, ananpitaantarín paya!” topi. 43 Quisososo nipirinhüë', “Ama a'napita sha'huitocohüë',” itahuatón, “Nanon a'caco',” itërin.

6

Nasaritoquë paantarínso'

(*Mateo 13.53-58; Lucas 4.16-30*)

1 Ina quëran pipirahuatón, ya'huërin'pa' paantarín. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi. 2 Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontónpiso pëiquë a'chinarín. Na'a piyapi'sari natanahuatona', pa'yanpi. Pa'yanatona', inahua capini ninontapi:

—¿Ma'pítacha Quisososo nitotërin paya! ¿Macariso' a'chintomara? Noya noya yonquirin. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¿Onporahuatóncha nani ma'sha nanitaparín nicaya? 3 Hua'huatapon quëran huarë' nohuitërehua'. ¿Co'na nontëcamayo inaso'? A'shinso' Maria itopi. Iinpítanta' nohuitërehua'. Santiago, Cosi, Cotasë, Simon, inapita itopi. Oshinpítanta' isëquë canpoarë' ya'huarin. Co Quisososo chiniquën nanantërinhuë'. Canpoa pochachin inanta',

ta'tona', "¡Macari natëapon!" topi. ⁴ Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Ya'ipi piyapi'sari pënëntona'pi noya natanpi. Ninanonënquë ya'huëpisopitariso nipirinhüë', co noyahuë' natanpi. Quëmopinënpita, huëntonënquë ya'huëpisopita, inapitanta' co noyahuë' ni'pi, topi iráca. No'tëquën napopi, ténin Quisoso. ⁵ Co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co nanitërinhuë' aquëtë huarë' Yosë pochin nicacaso'. Caraíchín cania'piro'sa' sé'huarahuaton, anoyatërin. ⁶ "¿Onpoatoncha isopita co yanatërinacohüë' nicaya?" ténin, yonquiapon.

Ca'tano'sanënpita a'chinacaiso marë' a'parinso'
(Mateo 10.5-15; Lucas 9.1-6)

Ina quëran ya'cariya ninanoro'saquë pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin. ⁷ Naporahuaton, shonca cato' ca'tano'sanënpita përasahuaton, sha'huitërin paatona' a'chinacaiso marë'. Catoya catoya a'parin. Chiníquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'.

⁸ —Pa'patama', ama ma'sha quëpacosohüë'. Ama cosharo', pë'pëto, coriqui, inapita tëranta' quëpacosohüë'. Pitanaráchin quëpaco'. ⁹ Sapatë' po'morahuatoma', a'moramasorë'quëmaráchin paco'. ¹⁰ Inso pëiquësona yacapatohuatama', ina pëiquëráchin ya'huëco'. Ina ninano quëran pipiamaquë huarë' inaquë ya'huëco'. ¹¹ A'na ninanoquë ya'huëpisopita no'huitënënquëma': "Ama isëquë huëcosohüë'. Co yanatanainquëmahuë'," itohuachinënquëma', patoco'. Yapa'patama', pënëncó': "Nani sha'huitopiranquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'quëhuarë' canpitaora tēhuënëmaquë nina'intarama'," itoco'. Tēhuënchachin Yosëri chiníquën ana'intarin huachi, itërin Quisosori.

¹² Ina quëran ca'tano'sanënpita pa'sahuatona', piyapi'sa' pënëna'piapi: "Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërétantaco huachi," itëra'piapi. ¹³ Naporahuatona', na'a piyapi'sa' sopairo'sari ya'coancantërinso inquitopi. Na'a cania'piro'santa' tomaquë pashitatona', anoyatopi.

Coansha Paotista tēpapiso'
(Mateo 14.1-12; Lucas 9.7-9)

¹⁴ Ya'ipi Quisoso naporinso' nahuinin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonquiipi. Cariria hua'aonta' natantërin, Irotisë itopiso'. I'huamiáchin inari sontaronënpita camaiton, Coansha Paotista atëpatërin ni'ton, yonquiárin: "Ina quëmapiso' Coansha. I'hua chiminaponahuë', nanpíantarin. Napoaton nani ma'sha nanitaparin," ténin.

15 “Co inahuë'. Iniasë pënëntona'pi ipora,” topi a'naquëonta'. “Co inahuë'. Ninotona'pi iráca ya'huërinso' nimara,” topi a'naquëonta'.

16 Irotisëso nipirihuë', co nisha nisha yonquirinhuë'.

—Inaso' tēhuēnchachin Coansha. Anishitēconotopirahuë', nanpiantarin, tēnin.

17-19 I'hua chachin Coansha nanpiso', Irotisë co noyahuë' ninin. Iin sa'in osērētērin. Pinipi sa'in chachin osērētaton, manin, Irotiasa itopiso'. Napoaton Coanshari chiníquēn pēnēnin. “Co Yosë nohuantērinhuë' iyaparín sa'in osērētaton macamaso,” itērin. Napotērinso marē' Irotiasaso' co quēyatonhuë', onpopionta yatēparin. Ina nohuanton hua'anso', sontaro'sa a'parin. Coansha macacaiso marē'. Masahuatona tashinan pēiquē po'mopi. Inapotahuatona, catinaquētopi.

20 Irotisēriso' Coansha noya natanin. “Nóya quēmapi inaso'. Co oshahuanhuë',” ta'ton, co nohuantērinhuë' atēpatacaso'. Coanshari pēnēnpachina, nisha nisha yonquiaponahuë', noya natanin. 21 Ina quēran hua'huatērinso' tahuēri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatērin. Coisēro'sa', capitano'sa', ma'huanos'a' Caririaquē ya'huēpisopita, inapita amatērin. Naporo' tahuēri Irotiasa chinotērin Coansha atēpatacaso'. 22 Coshatasoi', hua'huin ya'conahuaton, nansararin. Nanon nansarinso' ni'sahuatona', ya'ipiya quēran pa'yatopi. Hua'an mashorinta' pa'yatērin.

—Ma'sona nohuantēranso' apia'hua, nico quēchinquēn. 23 Yoscoarē' quēchinquēn. Ma'sona tēranta' nipatanco, quētaranquēn. Pancana no'pa' hua'anēntērahuë. Patomaquē huarē' quētaranquēn, itērin hua'ani na'aro nontaton. 24 Napotápachina, a'shin paahuarin.

—¿Ma'ta' mama ma'pai? itoonin.

—“Coansha nishitēconotahuaton, motēn quētoco,” itēquē', itērin.

25 Manorahuaton, hua'an ya'huērinquē paantarin.

—Coansha motēn nohuantērahuë. Sēnanquē acorahuaton, apiramiáchin quētoco, itērin.

26 Ina natanahuaton, hua'an pa'pi sētērin. Napoaponahuë', “Ya'ipi piyapi'sa' nataninaco, Yoscoarē' itērahuë,” ta'ton, co yanonpintērinhuë'. 27 Ina quēran sontaro sha'huitahuaton, a'parin Coansha motēn macacaso marē'. Inaso pa'sahuaton, tashinan pēiquē nishitēconotērin. 28 Sēnanquē motēn acorahuaton, nanon quētērin. Nanonta' a'shin quētonin.

29 Imarinsopitaso', natantahuatona huë'pi. Nonēn quēparahuatona', pa'pitopi huachi.

*Cosharo' ana'atërinso'**(Mateo 14.13-21; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)*

³⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita huëantarahuatona', Quisoso sha'huitiipi. “Nani a'chintëra'piarai. Cania'piro'santa' anoy-atërai. Noya natanpi,” itiipi. ³¹ Na'a piyapi'sa' huè'sapi Quisoso nicapona'. Ina quëran paantapi. A'napita ya'huërè' huëantapi, ina quëran paantapi. Naporápi ni'ton, Quisoso ca'tano'sanënpitarè chachin co capacaiso tëranta' nanitopi-huè'.

—Huëco' iyaro'sa'. Co piyapi ya'huërinquëhuè' pa'ahua'. Pi'pian chinotahua', itërin ca'tano'sanënpita. ³² Itohuachina, potiquè ya'conahuatona', pa'pi. Co piyapi ya'huërinquëhuè' pa'sapirinahuè'. ³³ Pa'pachinara, na'a piyapi'sari notëërapí. Quisoso nohuitahuatona', na'a paahuapi. Nisha nisha ninano quëran pa'pi. Ira pa'tatona', ta'arahuatona', inahua'ton canconpi. Co'huara Quisoso canshátërasohuè', canconpi. ³⁴ Na'a piyapi'sa' yamorapi. Nonshirahuaton, Quisosori quënanconin. “Isopitaso' ohuicaro'sa' co macari a'pairinsohuè pochin nisapi,” ta'ton, nosororin. Nosoroaton, na'con a'chintaantarín. ³⁵ Nani i'huararahuasó', ca'tano'sanënpitari Quisoso huëcapairahuatona', itopi:

—Nani Maestro i'huarin. Co manta' isëquè ya'huërinhuè' ni'ton, ³⁶ piyapi'sa' a'paquè' pa'ina'. Isosha'huaya pëiro'sa' ya'huërin. Ninanoro'santa' co aquëyahué'. Inatohua' cosharo' pa'anatona', ca'ina', itopirinahuè'.

³⁷ —Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

—Cato pasa tahuëri sacatatè' coriqui canarëso pochin nininquè pan pa'anahuatoi, ¿a'ca'ii ti? itopi.

³⁸ —¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? Paatoma', ni'conco', itërin. Pa'sahuatona', ni'conpi.

—A'natërapoya pan, catoyachin sami, inaíchín ya'huëtërincoi, itiipi.

³⁹ Itohuachinara, piyapi'sa' sha'huitërin pastoquè huënsëcaiso'. ⁴⁰ A'naquën a'natërápo shonca, a'natërápo shonca, a'naquën pasa, pasa huënsëpi. ⁴¹ Ina quëran a'natërapoya pan, catoya sami, inapita ma'parin. Inápaquè në'pëtahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan sè'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marè'. Sami sè'paninsonta' quëtëra'piapi. Inaíchín nipirinhuè', ya'ipi piyapi ananitërin. ⁴² Ya'ipi piyapi'sa' natëaquè huarè' coshatopi. ⁴³ Ina quëran pan, sami, inapita pë'sotopiso' maantapi. Shonca cato' i'mè' amëntatopi. ⁴⁴ A'natërápo huaranca quëmapi'sa' naporo' coshatopi.

*I aipi i'narinso'**(Mateo 14.22-27; Juan 6.16-21)*

45 Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: “Potiquë ya'conahuatoma', aquëtëran paco'. Apira canta' pa'sarahuë. Pitsaita'pa' pa'ahua',” itërin. Ca'tano'sanënpita nani pa'pachinara, piyapi'sa' nontarin ya'huëpi'pa' paacaiso marë'. 46 Nani nontohuachina, inaora pa'nin a'na motopia'huayaquë Yosë nontacaso marë'. 47 Tashihuachina, ca'tano'sanënpitaso' potiquë pa'sapirinahuë', sono' huáncoanai' tashitopi. Quisososo' inaoraíchin quëparitërin. 48 Ca'tano'sanënpita ya'ipi tashi' maitopirinahuë'. Ihuan nacapiatona', co nanitopihuë' chiníquën pacacaiso'. Canotopi huachi. Ina ni'sahuaton, co tahuëriyátërasohuë', Quisoso pa'nin. I aipi i'narahuaton, no'pa pochin pa'tarin. Poti nani icantaponahuë', na'huëtatë pochin nisarin. 49 I aipi pa'sarinso' quënanahuatona', pa'yanpi. “Hua'yan” ta'tona', “ëë” topirinahuë'. 50 Ya'ipiya quëran ni'sahuatona', të'huatopi. Nipirinhuë', a'naroáchin Quisosori itërin:

—Co'ta ca huë'sarahuë. Ama pa'yancosohuë'. Chiníquën cancantoco', itërin.

51 Ina quëran potiquë ya'conapatërin. Ya'conpachina, ihuan sanorin huachi. Ca'tano'sanënpita pa'yanpi: “¿Onporahuatoncha nanitaparín nicaya?” topi yonquiatona'. 52 Nani pan ana'atërinso' nicaponaraihuë', co ina yonquipihuë'.

Quinisariti parti pa'ninso'
(Mateo 14.34-36)

53 Aquëtëran canconahuatona', Quinisariti parti nonshipi. Yonsanquë poti a'sonpi. 54 Nonshiaso chachin, a'naroáchin piyapi'sari Quisoso nohuitopi. 55 Manorahuatona', ya'ipi ina parti pa'sahuatona', pëiro'saquë pa'pi. Na'a cania'piro'sa' pë'sara'huayaquë quëpi anoyatacaso marë'. “Pasëquë Quisoso ya'huarin,” itohuachinara, inaquë quëpi. 56 Intohuaso tëranta' Quisoso pa'pachina, inatohua' cania'piro'sa' quëparapi. Nisha nisha ninanoquë pa'sarin. A'naquën pancana. A'naquën caraíchin piyapi ya'huëpirinhuë', insëquësona pa'pachina, cachiquë cania'piro'sa' acopi. “Quëma a'moranso' huirotën tëranta' së'huatona', noyachina',” tosapi. “Inta nipachin, së'huaina',” topachina, së'huapi. Insoarisona së'huahuachina', a'naroáchin noyatopi huachi.

7

Cotio mashocoro'sa' napopiso'
(Mateo 15.1-9)

1 Ina quëran a'naquën parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita Quirosarin quëran o'mapi Quisoso natanacaiso marë'. 2-3 Quisoso ca'tano'sanënpita coshataso', quënanquipi. A'naquën co niopoimirataponaraihuë' coshatapi.

Parisioro'saso' co'huara coshachatëraponahuë', pi'pian i'shaquë niopoimiratopi. Ya'ipi cotioro'sa' ina pochin yonquipi. “Co inapohuatëhuahuë', oshahuanarigua',” tēcātōna' napopi. Shimashonëna' inachintopiso' ni'ton, inapopi. ⁴ Mircatoquë pa'pi quëran yacoshatohuachinara, i'quë niopoimiratopi. Na'a nisha nisha inachintopisopita ya'huëtōpi. Minëro'sa', i'sha ta'painano'sa', hua'na yonsharo'sa', pë'sararo'sa', inapita pa'mopi. ⁵ Napoaton parisioro'sa', cotio maistro'sa' inapitari Quisoso natanpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quëma a'chintëransopitaso', co niopoimirataponaraihuë' coshatapi? Shimashonënpōa' inachintopirinahuë', inahuaso' co napopihuë', itopi.

⁶ —Co no'tëquën iyaro'sa' yonquiramahuë'. “Yosë imarai,” topiramahuë', co imaramahuë'. Canpitaso' nonpintënuquëma'. Iráca Yosë quiricanënuquë Isaiasë no'tëquën ninorinquëma': “Isopita piyapi'saso' nanamëna quëran noya nontopirinacohuë',

co cancanëna quëran imarinacohuë'.

⁷ “Yosë pënëntërinso' a'chinarai,' topirinahuë',

inahuara yonquipiso' nia'chintapi. Napoaton topinan quëran chinotërinaco,” tēnin Yosë.

Iráca Isaiasë ninshitaton, naporin. ⁸ Inapochachin canpitanta' Yosë pënëninpoaso' naniantahuatoma', piyapi'sa' a'chinpiso' natërama huachi, itërin.

⁹ Naquëranchin itantarin:

—Tehuënychachin Yosë pënëntërinso' a'porama' shimashonëma' napopiso' natëcamaso marë'. ¹⁰ Ni'co'. Moisësë iráca pënëntaton, naporin: “Tatama', mamama', inapita noya natëtōma', catahuaco'. Inso tëranta pa'pina', a'shina' inapita co noyahuë yonquirapitona' no'huihuachina', tēpaco,” tēnin. ¹¹ Canpitaso nipirinhuë' nisha a'chinama'. A'chinatoma', naporama': “A'naquën nanitërin pa'pina', a'shina' apiratacaso'. ‘Ma'sha ya'huëtërinco'so' nani acorahuë Yosë quëta'huaso marë',’ topatëra, co tatama', mamama' inapita quëtacaso' ya'huërinhuë',” toconama'. Napoaton tatama', mamama' inapita ma'sha pahuantohuachinara, apiratatoma', co quëtëramahuë'. ¹² “Co quëtacaso' ya'huërinhuë',” toconatoma', co catahuaramahuë'. ¹³ Ina pochin nia'chintatoma', co Yosë quiricanën natëramahuë'. Hui'namapitanta' a'chintërama' inapochachin nicacaiso marë'. Inapochachin pochin na'con nisha nisha nia'chintërama', itërin Quisosori.

Onporahuatëhuasona oshahuanëhuaso'

(Mateo 15.10-20)

¹⁴ Naquëranchin piyapi'sa' përasahuaton, a'chintantarin.

—Ya'ipinquëma' natanco no'tëquën yonquicamaso marë'. ¹⁵ Co manta' ma'sha ya'huërinhuë' nonënpoaquë ya'conahuaton, aoshahuaninpoaso'. Cancanënpoaquëran pipirinso' tëhuënchinso' aoshahuaninpoa'. [¹⁶ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin.]

¹⁷ Nani a'chintohuachina, piyapi'sa' patahuaton, pëiquë ya'conconin. Ca'tano'sanënpitanta' ya'conpi. Nani ya'conpachinara: “Achin naporanso' co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?” itopi.

¹⁸⁻¹⁹ —¿Co canpita tëranta' nitochátëramahuë' ti? Inta nipachin, a'chintanta'inquëma'. Nani ma'sha ca'nëhuaso marë' co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Co cosharo' cancanënpoaquë ya'coninhuë'. Chi'chirinamënpoaquë ya'conin. Ina quëran inquietarë'. Napoaton ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Coshatërehuaso marë' co oshahuanëhuahuë', itërin. ²⁰ Ina quëran itaantarin:

—Cancanëma quëran co noyahuë' yonquihuatamara, co noyahuë' ninama'. Ina marë' oshahuanama'. ²¹ Acopo' cancanëma quëran co noyahuë' yonquiramasopita pipirin. Co noyahuë' yonquihuatama', monshihuanama', ihuatërama', tëpatërama'. ²² Nitëhuananpitërama'. Pa'yatacasoráchin cancantërama'. A'napita ma'shanën noyaparama'. Co noyahuë' ninama'. Nonpinama'. Nisha nisha co noyahuë' ninamaso' co yaa'poramahuë'. Apirarama'. Pinotërama'. “Caso' co a'napita pochincohuë'. Noya noyaco,” toconama'. Co yonquinahuanhuë' ninama'. ²³ Co noyahuë' yonquihuatamara, ina pochin ninama'. Ina marë' oshahuanama', itërin Quisosori.

Nisha sanapi natëtërinso'

(Mateo 15.21-28)

²⁴ Ina quëran pipirahuaton, nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë pa'nin. Tiro, Siton, inapita ya'cariya paaton, a'na pëiquë ya'conconin. “Ama isëquë huë'nahuëso' a'napita sha'huitocosohuë',” itopirinhüë', a'naroáchin ya'ipi nahuinin. ²⁵⁻²⁶ Inaquë a'na sanapi ya'huërin. Co cotio sanapihuë'. Nisha piyapi. Siropinisia parti hua'huatërin. Hua'huinso' parisitärin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co inaora yonquirinso' yonquirinhüë'. Quisoso huë'ninso' natantahuaton, paaparin. Paaparahuaton, Quisoso nantën pirayan isonconin.

—Hua'huahuë Siniro parisitärin. Sopairi ya'coancantaton, chiníquën aparisitarin. Inquitoco, topirahuë', itiirin.

²⁷ —Ni'quë' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatëra, co cosharonën osërëtahuatë', ni'nira a'carëhuë'.

Hua'huaro'sa'ton coshachin noya natëaquë huarë', itërin Quisosori.

²⁸ —Naporin mini Sinioro. Napoaponahuë', hua'huaro'sa' pi'pian tëranta' atatohuachinara, ni'niraro'sarinta' capitërin ni'ton, quiyanta' catahuacoi topirahuë', itërin.

²⁹ —¡Naporinchi paya! Ma noya natëranco ni'ton, ya'huëran'pa' paantaquë'. Nani sopai hua'huan quëran pipirin, itërin.

³⁰ Sanapiso pëinënquë canconahuaton, hua'huin noya quëhuëánin quënanconin. Nani sopai pipirin huachi.

Në'huëro'sa' anantatërinso'

³¹ Quisoso Tiro quëran pipirahuaton, Sitontaquëchin na'huërin. Ina quëran Ticaporisëquë canquirin. Inaso no'pa' Cariria sono yonsanquë ya'huërin. ³² Inaquë a'nara apia quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Noyá në'huërin. Naporahuaton, pa'pi icotë' ninin. “Iso quëmapi së'huaquë' noyachin topiraihuë',” itopi. ³³ Napotohuachinara, apiaráchin amashamiachin quëparin. Quëparahuaton, imirin quëran icarahuëratërin. Ina quëran niipiimiratahuaton, nënërain së'huatërin. ³⁴ Inápaquë në'pëtahuaton, sëtërin quëran panca nii o'huarin. Ina quëran Yosë nontahuaton: “¡Ipata!” itërin. “¡Në'huëranso' iniquiquë!” tapon napotërin.

³⁵ Naporo' në'huërinso' inquirin huachi. Nënërinta' noy-atahuaton, noya nonin huachi. ³⁶ Quisosori piyapi'sa' pënënin: “Ama a'napita sha'huitocosohuë',” itërin. Itopir-ihuë', piyapi'saso' pa'sahuatona', sha'huirapiapi. Na'con na'con pënënpirihuë', aquë aquëtë huarë' sha'huirapiapi. ³⁷ “¡Ma'pitacha Quisoso nitotërin paya! Në'huëro'sa' anoyatohuachina, noya natantopi huachi. Co nonpirinahuënta', a'naroáchin anoyatërin ni'ton, noya nonsapi. ¡Ya'ipichi noya ninin paya!” topi.

8

Cosharo' ana'atantarinsó'
(Mateo 15.32-39)

¹ Naporo' tahuëri'sa' na'a piyapi'sa' niyontoantapi. Capa cosharo' nipachina, Quisosori ca'tano'sanënpita përarin. Huë'pachinara, itërin:

² —Piyapi'sa' nosororahuë. Nani cara tahuëri natanarinaco ni'ton, co huachi manta' cosharo' ya'huëtopihuë'. ³ A'naquën áquë quëran huë'pi ni'ton, co topinan yaa'parahuë' tanari canahuachina', itërin.

⁴ —Capa pëiro'sa' isëquë. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huapi. ¿Onpotahuatëcha isonapo' piyapi a'carë paya? itopi ca'tano'sanënpitari.

⁵ Napotohuachinara, Quisosori natanin:

—¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? itohuachina:

—Canchisëyachin ya'huëtërincoi, itopi.

⁶ Ina quëran piyapi'sa' sha'huitërin no'paquë huënsëcaiso'. Nani huënsëhuachinara, pan ma'patërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan së'panin huachi. Së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' quëtëra'piapi. ⁷ Caraíchin saminta' ya'huëtöpi. Ina marënta' “Yosparinquën Tata,” itahuaton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin piyapi'sa' quëtacaiso'. ⁸ Nani quëtöhuachinara, natëaquë huarë' coshatopi. Pë'sotopisonta' masahuatona', canchisë i'më' amëntatopi. ⁹ Catapini huaranca piyapi'sa' pochin coshatopi. Nani coshatöhuachinara, piyapi'sa' nontërin pacacaiso marë'. ¹⁰ Nani nontöhuachina, potiquë ya'conin. Ca'tano'sanënpitarë' pa'sahuatona', Tarmanota parti chinpiconpi.

Sacai' nininso' nicacaso' nohuantopiso'

(Mateo 16.1-4; Lucas 12.54-56)

¹¹ Inaquë parisioro'sa' huë'sahuatona', Quisoso nontüpi atëhuëcaiso marë'. “Yosë a'paimahuachinquën, sacai' nininso' niquë' quiyanta' nicatëinquën natëiinquën,” itopirinahuë'.

¹² Chiníquën sëtatón, itapon:

—¿Ma'marëta' yani'nama? “Sacai' nininso' niquë' ni'iiinquën,” itopiramacohuë', co Yosë nohuantërinhuë' a'nota'huanquëmaso', itërin.

¹³ Ina quëran potiquë ya'coantarahuaton, aquëtëran paan-tarin.

Parisioro'sa' yanonpinpiso'

(Mateo 16.5-12)

¹⁴ Pëntonpirinahuë', ca'tano'sanënpita naniantopi cosharo' quëpacaiso'. A'naíchin pan potiquë ya'huëtöpi. ¹⁵ Quisosoriso nipirinhuë' pënënarin:

—Ni'cona iyaro'sa'. Pan ahuëpocatërinso pochin parisioro'sa' ya'huëtöpi. Irotisë imapisopitanta' ya'huëtöpi. Ama iyaro'sa' ina nohuantocohuë', itërin.

¹⁶ Natanahuatona', ca'tano'sanënpita capini ninontapi. “Capa pan. Co ya'huëtërinpoahuë'. Napoaton naponontërinpoa',” nitopi.

¹⁷ Ninontopiso' nitotaton, Quisosori itapon:

—¿Onpoatonta “capa pan,” toconama'? ¿A'chintápiranquëmahuë', co ipora huanta' yonquiyátëramahuë' ti? ¿Co natantochináchinhuë' cancantërama' nica? ¹⁸ Noya natanapomarahuë', ¿onpoatomata' co yonquiramahuë'? Nicapomarahuë', ¿onpoatomata co natëtëramahuë'? ¹⁹ I'hua chachin a'natërapoíchin pan nipirinhuë', a'natërápo huaranca

piyapi'sa' ananitërahuë. ¿Onpo i'mëta' naporor' pë'sotopiso' amëntatërama'? itërin.

—Shonca cato' i'më', itopi.

20 —Panso' canchisëichin nipirinhüë', catapini huaranca piyapi ananitahuato, ¿onpo i'mëta' pë'sotopiso'? itaantarin.

—Canchisë i'më', itopi.

21 —Napoaton co pan yonquiato, pënënananquëmaso', ¿Co nitochatëramahuë' ti? itërin Quisosori.

Somaraya anoyatërinso'

22 Ina quëran Pitsaitaquë chinpiconpi. Inaquë somaraya nininso' Quisosoquë quëpi. “Së'huaquë' Sinioro noyachin,” itopi. 23 Itohuachinara, maimirarahuaton, ninano aipiran quëparin. Iroiquë pashirayatërin. Nani së'huarayarahuaton:

—¿Ma'ta' iyasha quënanan? itërin.

24 —Piyapi ni'pirahuë', co a'ninquëchin ni'nahuë'. Pa'sapirinhüë', nararo'sa pochin ni'nahuë', itërin.

25 Naquëranchin së'huarayantahuachina, noya ni'tërin. Nani noyatërin ni'ton, ya'ipi a'ninquëchin quënanin huachi.

26 —Ya'huëran'pa' iyasha no'tëëquë'. Ama ninanoquë paquësohuë', itërin Quisosori.

Pitro natëtërinso'

(Mateo 16.13-20; Lucas 9.18-21)

27 Ina quëran Quisoso paantarahuaton, Sisaria Pinipi parti pa'sarin nisha nisha ninanoquë a'chinacaso marë'. Papon pochin, ca'tano'sanënpita itapon:

—Nani ma'sha nanitaparahuë ni'to, ¿in pochinta piyapi'sa' cancantiarinaco? itërin.

28 —Nisha nisha yonquirapirinënquën. “Coansha Paotistaco' nanpiantarinso' ni'ton, naporin,” topi a'naquën. “Co inahuë'. Iniasëco' nanpiantamara,” topi a'naquëonta'. “Ninotona'pi iráca chiminpirinhüë', nanpiantarinso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

29 —Canpitaso nipirinhüë', ¿ma'ta' yonquirama'? itërin.

—Quëmaso' Cristo, Yosë chachin a'paimarinquën, itërin Pitrori.

30 —Ama ina a'napita sha'huitocosohüë', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninorinso'

(Mateo 16.21-28; Lucas 9.22-27)

31 Naporor' quëra huarë' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin.

—Yosë quëran quëmapico niporahuë', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi nohuantarinacohüë'.

Tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nantantarahuë, itërin Quisosori. ³² No'tëquën sha'huitochinarin. Ina natanahuaton, Pitrori amashamiachin quëparahuaton:

—¡Ama, Siniro, napoquësohuë'! itërin. ³³ Quisososo nipirinhüë' tahuërërahuaton, ya'ipi ca'tano'sanënpita ni'sarin.

—¡Ta'tëquë' iyasha! Sopai nohuanton, napotëranco. Co Yosë pochin yonquiranhuë'. Piyapinquën ni'ton, quëmaora nohuantëransoachin yonquiran, itërin.

³⁴ Na'a piyapi'sa' ya'cariya huaniapi.

—Amashamiachin huëco' iyaro'sa', a'chinchinquëma', itohuachina, huë'pi natanacaiso marë'. Ca'tano'sanënpitanta' natanapi.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantoco'. Yosë nohuantërin soráchin imaco huachi. Corosëquë chiníquën parisitëre'. Inapochachin canpitanta' parisitapomarahuë', imamiatoco. ³⁵ Noya nanpicamatoráchin yonquihuatama', topinan quëran nantariama'. A'na tahuëri chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhüë', casáchin yonquihuatamaco, noya nanan a'chinamaso marë' parisitapomarahuë', co topinan quëran nantariamahuë'. Yosë'pa' nantariatarama huachi. ³⁶ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë canapiramahuë', co hua'yanëma' cha'ëpachinhüë', topinan quëran napoarama'. ³⁷ ¡Onponta' pahuërëtapiramahuë', co huachi hua'yanëma' nantarinhuë' cha'ëcaso'! ³⁸ Ipora tahuëri'sa' ya'huëpisopita co noyahuë' nipi. Nitëhuananpitopisopita pochin cancantopi. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuëri carimanta' tapayatëinquëma', a'poaranquëma'. Nanamëhuë a'pohuatama', carimanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantararahuë. Tatahuë pochin huënaratahuato, noya anquëniro'sapitaro'co o'mantararahuë, itërin.

9

¹ Ina quëran itaantararin:

—Tëhuëenchachin iyaro'sa' Yosë isoro'pa' hua'anëntapon. Chiníquën nanantaton hua'anëntapon, ni'sarama'. A'naquëma' co'huara chimiyantërasëinquëmahuë', ni'sarama', itërin.

Quisoso nisha pochin ya'norinso'
(Mateo 17.1-13; Lucas 9.28-36)

² Saota tahuëri quëran Quisoso motopiquë pa'nin. Pitro, Santiago, Coansha, inapitaráchin quëparin. Inapita nicasoi', nisha pochin ya'norin. ³ A'morinso' huënaráchin huënaráchin ninin. Co inso tëranta' nanitërinhuë' pë'sainaton, ina pochin huiríchin acocaso'. Huirí huiríchin inaso'. ⁴ A'nanaya Iniasë,

Moisësë, inapita quënanpi. Iráca ayapirinahuë', Yosë nohuan-ton ya'noantapi. Quisosorë' ninontapi. ⁵⁻⁶ Ina ni'sahuatona', Pitro, Santiaco, Coansha, cara chachin pa'yanpi. Na'con pa'yanaton, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maistro isëquë huë'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, topirahuë', a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisësë marë', a'nanta' Iniasë marë', itërin. Napoaponahuë', co yonquiatonhuë' naporin.

⁷ Naporo' chitorori imotërin. Chitoro' huáncana quëran Yosëri sha'huitërinso' natanpi. “Isoso' ca hui'nahuë', na'con nosororahuëso'. Ina natanco',” itërin. ⁸ Napotaso chachin ca'tano'sanënpitari ni'sapirinahuë', co a'napitaso' quënanpihuë'. Quisosoráchin quënanpi.

⁹ Motopi quëran nohuaramapona pochin, Quisosori itërin: “Achin ni'namaso' ama insonta' sha'huitocosohuë'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri nanpiantarahuë. Naporo huarë' a'napita sha'huitoco',” itërin. ¹⁰ Napoaton co insonta' sha'huitopi huë'. Inahua capini ninontapi. “¿Onporahuatonta' nanpiantaponso'?” nitopi. ¹¹ Achin Iniasë quënanpi ni'ton, inanta' yonquiapi.

—Pi'pian Siniro yanatanainquën. Cotio maistro'sa' Yosë quiricanën a'chinpachinara, napopi: “Co'huara Cristo o'mayatërasohuë', Iniasë'ton huëantarín,” topi. ¿Onpoatonta' napopi? itopi.

¹²⁻¹³ —No'tëquën napopi. “Yosë nanamën ayonquianta-caso marë' huëantapon,” tënin pënëntona'pi. Naporinso chachin. Nani mini huëantapirinhuë', co nohuitopi huë'. Co yanatanatonahuë', inahua yonquinëna quëran no'huipi. Yosë quiricanënquë naporinso chachin nitopi. Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', inapochachin no'huiarinaco. Aparisitarinaco. Yosë quiricanënquë iráca ninorin ni'ton, parisita'huaso' ya'huërin, itërin Quisosori.

Hua'huasha hua'yantërinso'

(Mateo 17.14-21; Lucas 9.37-43)

¹⁴ Ina quëran motopi quëran nohuaraimarahuatona', a'napita ca'tano'sanënpita quënanquimantapi. Cotio maistro'sarë' chiniquën ninontapi. Na'a piyapi'sa' yamorapi ni'quimapi. ¹⁵ Quisoso quënanahuatona' ya'ipiya quëran ta'arë'nachin nacapipi. Pa'yatatona: “I'huata Maistro,” itoonpi.

¹⁶ Ina quëran Quisosori natanin:

—¿Ma'ta' ninontapiramahuë'? itërin. ¹⁷ A'na quëmapiri itapon:

—Hui'nahuë Maistro quënanhuë, anoyatoco topirahuë'. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi nanitërinhuë'

nonacaso'. ¹⁸ Insëquësona sopairi mapachina, no'paquë nitë'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Ninaquërarahuaton, pacororárin. Ca'tano'sanënpita natanpirahuë' inquitacaiso marë', co nanitopihuë', itërin.

¹⁹ —¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahuë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? Hua'huasha quëshico, itërin Quisosori.

²⁰ Napohuachina, quëshipi. Quisoso quënanahuaton, sopai no'huitaton, hua'huasha ahua'yantërin. No'paquë atatahuaton, asocoro asocorotarin. Sa'po sa'po niconin.

²¹ —¿Onporo quëran huarëta' hui'nán naporin? itërin.

—Hua'huatapon quëra huarë' naporin. ²² Na'aro' pënquë sopairi të'yatërin. I'quënta' të'yaitërin tëpacaso marë'. Nosorocoi, Siniro. Nanitohuatan, anoyatëquë', itërin.

²³ —“Nanitohuatan,” ¿itëranco ti? Yosë natëhuatëra, ya'ipiya nanitaparë', itërin Quisosori.

²⁴ —Tëhuëenchachin Siniro natëpiranquënhuë'. ¡Catahuaco noya noya natëinquën! itaantarín pa'pini.

²⁵ Na'a piyapi'sa' niyontonquirapi ni'sahuaton, a'naroáchin sopai itapon:

—Quëmaso' sopainquën. Piyapi ya'coancantohuatana, anë'huëran. Napoaton carinquën napotaranquën. Iso hua'huasha quëran pipirahuaton, ama huachi onporonta' ya'coancantantaquësosuhë', itërin.

²⁶ Napotohuachina, Sopai chiníquën “yai” tahuaton, hua'huasha ahua'yantaantarín. Inapotahuaton, chimipi pochin patërin. Napoaton: “Nani chiminin,” topirínahuë', ²⁷ Quisosori maimirarahuatón, opatohuachina, huanirín huachi.

²⁸ Ina quëran Quisososo' ca'tano'sanënpitarëachin pëiquë ya'conconpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quiyariso' co nanitëraihuë' inquitahuaiso'? itopi.

²⁹ —Isanpi sopaiso', sacai' inquitacaso'. Chiníquën Yosë nontaquë huarë', inquitëre', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninoantarínso'
(Mateo 17.22-23; Lucas 9.43-45)

³⁰ Ina quëran paantarahuatona', Cariria parti pa'sapi. “Ama huë'nahuëso' piyapi'sa sha'huitocosuhë',” tënin Quisoso.

³¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintaton, napotërin:

—Yosë quëran quëmapico nipirahuë', piyapi'sa' masarinaco. Sha'huirapihuachinco, masarinaco. Mapachinaco, tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nantantarahuë', itërin. ³² Natanaponaraihuë', co natëtacaiso'

nanitopihuë'. “¿Onpoatonta' ina pochin nontërinpoa'?” topi yonquinëna quëran. Naporahuaton të'huatatona', co nohuan-topihuë' natanacaiso'.

Chini chiniquën nanantërinso'
(Mateo 18.1-5; Lucas 9.46-48)

³³ Ina quëran Capinaomoquë canconpi. Pëiquë ya'compachinara, ca'tano'sanënpita itapon:

—¿Ma'ta' iraquë huëcapoma pochin ninontëriarama'? ito-huachina, ³⁴ co manta' topihuë'. “¿Inquënpoacha ipora chini chiniquën nanantarihua nicaya?” nitopi ni'ton, co yasha'huitopihuë'. ³⁵ Napoaton inaquë huënsërahuaton:

—Huëco' iyaro'sa' shonca catonquëma chachin natanquico pënëinquëma'. Inquëmasona' chini chiniquën nanantamaso' nohuantohuatama', topinan piyapi pochin cancantatoma', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco', itërin.

³⁶ Ina quëran hua'huasha maimirarahuaton, huancánachin ahuanirin. Ina iporahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

³⁷ —Ca imaramaco ni'ton, hua'huasha tëranta' nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco, itërin.

Yosëri acanarinso'
(Mateo 10.42; Lucas 9.49-50)

³⁸ A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi, Maestro, ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton, sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhue', co quiya pochin imarinquënhuë' ni'ton, co nohuantëraihue'. “Ama inapotëquësohuë’,” itërai, tënin.

³⁹ —Tananpitoco' iyaro'sa'. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton piyapi anoyatohuachina, inaso' noya. Co sha'huirapiincoso' nanitaponhuë'. ⁴⁰ Insosona co inimicotohuachinpoahuë', catahuarinpoa'. ⁴¹ Caso Cristoco. Imaramacoso marë' piyapi catahuahuachinquëma', Yosë nitotërin. I'sha tëranta' o'shitohuachinëinquëma', ina marë' a'na tahuëri acanaarin. Tëhuëchachin noya i'huëretarin, itërin Quisosori.

Anishacancantërinso'
(Mateo 18.6-9; Lucas 17.1-2)

⁴² Ina quëran itaantarin: “Hua'huasha natërinco'so' anishacancantohuatama', Yosë chiniquën ana'intarinquëma'. A'naquëonta' imasapirinacohuë', co chiniquën cancan-chatërapihuë'. Inapitanta' anishacancantohuatama', Yosë ana'intarinquëma'. Co'huara inapita anishacancan-chatërapomahuë', pancara'piquë a'sonconotahuatënëinquëma', marëquë të'yaitërinëinquëma' naporini, noya noya

niitomahuë'. Piyapi anishacancantacaso', pa'pi co noyahuë' tēnahuë. ⁴³⁻⁴⁴ Ma'sona tēranta' iyaro'sa' anishacancantohuachinquēma', a'poco'. Iso pochin yonquico'. A'na imirama quēran co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitēimiratērama' naporini, tantoimiraya nipomarahuë', Yosē'pa' pa'itomahuë'. Cato imirarē'quēma chachin parisitopiquē pa'patamaso', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Inaquēso' pēn co onporonta' tacopiarinhuë'. ⁴⁵⁻⁴⁶ Nantēma' ya'huëtērinquēma' iratacaso marē'. Nipirinhüë', ma'sona marē tēranta' co noyahuë' yonquiatoma', iratohuatama', na'con oshahuanama'. Ninishitērantētērama' naporini, noya noya niitonhuë'. Tantorantē' nipomarahuë', Yosē'pa' pa'itomahuë'. Catorantērē'quēma chachin parisitopiquē pa'patamaso', pa'pi co noyahuë' niitonhuë'. ⁴⁷ Ya'piramanta' ya'huëtērinquēma' noya ni'tacaso marē'. Nipirinhüë', ya'pirama quēran quēnanatoma' co noyahuë' yonquihuatama', oshahuanarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, a'na quēran somaraya nipomarahuë', Yosē hua'anēntērinquē pa'itomahuë'. Cato quēran chachin ni'tapomarahuë', parisitopiquē tē'yatohuachinquēma', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ma'sona tēranta' anishacancantohuachinquēma', a'naroáchin naniantoco' ama parisitopiquē paacamaso marēhuë'. ⁴⁸ Inaquē chiníquēn parisitápoma'. Co shonaro'sa tēranta' chiminaponhuë'. Pēn co onporonta' tacopirarinhuë'.

⁴⁹ Pēnquē ahuiquitērēso pochin Yosēri ya'ipi piyapi'sa' tēniarin noya noya cancantacaiso marē'. ⁵⁰ Yamora noya acashicaso' niponahuë', chiminpachina co huachi noyatērinhuë'. Canpitaso nipirinhüë', yamora cosharo' noya acashirinso pochin nico'. Noya nini'toma', ya'huēco',” itērin.

10

Sa'ahuano'sa' pēnēninso'

(Mateo 19.1-12; Lucas 16.18)

¹ Capinaomo quēran pipirahuaton, Cotia parti paantarin. Naporahuaton, Cortanii' aquētēran pa'nin. Inaquē naquēranchin na'a piyapi'sari huēcapii. Quisosori a'chintantarin. Nani tahuēri huē'pachinara, noya a'chintarin. ² Parisioro'santa' Quisoso ya'carirahuatona', atēhuēcaiso marē' natanquipi:

—¿Noya ipora sa'anpo' tē'yatacaso' ti? itiipi.

³ —¿Ma'ta' iráca Moisēsē pēnētērin? itērin Quisosori.

⁴ —“Sa'anpo' yatē'yatohuatēra, coisēquē aninshitērē': ‘Nani sa'ahuë tē'yatarahuë,' ta'caso' aninshitērē'. Ina quēran noya tē'yatacaso huachi,” tēnin Moisēsē, itopi.

5 —Co të'yatacaso' pënëninquëmahuë'. Canpitaso' co natantochináchinhuë' cancantërama' ni'ton, Moisësë napopënëninquëma'. 6 Napoaponahuë' ya'nan piyapi nicapon, cato' piyapiíchin Yosëri ninin. A'na quëmapi, a'na sanapi, inaíchin ninin. 7 Napoaton quëmapi sa'apachin, pa'pin, a'shin, inapita patahuaton, sa'inë' nichinpitacaso' ya'huërin. 8 Cato' piyapi nipirinhüë', a'naíchin pochin nipi. Catoya'pi nipirinhüë', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin. 9 Nani Yosëri asë'quërin ni'quëhuarë', co onporonta' sa'ama' të'yatamaso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

10 Nani pëiquë ya'compachina, naquëranchin ca'tano'sanënpitari itapona':

—Achin naporanso' a'chintantacoi nitochii, itopi.

11 —Sa'ama' të'yatatoma', a'na sanapi mapatama', inaso' co sa'ama chachinhuë' ni'ton, monshitëramaso pochin Yosëri ni'nin. Ina marë' oshahuanarama'. 12 Inapochachin sanapi'santa', so'in ta'ananpirahuaton, a'na quëmapi so'yatohuachin, inaso' co so'inhuë'. Monshin pochin Yosëri ni'sarin. Ina marë' oshahuanarin, itërin.

Hua'huaro'sa marë' Yosë nontërinso'
(Mateo 19.13-15; Lucas 18.15-17)

13 Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Inapotahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'papurinahüë'. 14 Ina ni'sahuaton, Quisosori co noyahuë' ni'nin.

—Tananpitoco' iyaro'sa' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohüë'. Hua'huaro'sa' pochin cancantopisopita Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. 15 Tëhuëenchachin carinquëma' itaranquëma', hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatamahüë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', itërin.

16 Ina quëran hua'huaro'sa' iporin. Së'huamotorahuaton, inapita marë' Yosë nontërin noya ya'huëcaiso marë'.

Ma'huan yaimarinso'

(Mateo 19.16-30; Lucas 18.18-30)

17 Ina quëran Quisoso yapaantarapirinhüë'. A'nara quëmapi ta'aquirahuaton, isonquirin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën. ¿Ma'ta' caso' onpo'i nani pimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin.

18 —¿Ma'marëta' "Quëmaso' noyanquën" itëranco? Yosëíchin noyaso'. 19 Iráca pënëntërinso' nani nitotëran. "Ama piyapi tēpacosohüë'. Ama nitēhuananpitocosohüë'. Ama ihuatocosohüë'. Ama ninonpinapicosohüë'. Ama nonpinicosohüë'.

Tatama' natëco'. Mamamanta' natëco',” tēnin Yosë pēnētaton, itērin Quisosori.

²⁰ —Co manta' Maistro onporahuë'. Hua'huatapo quëran huarë' ya'ipi inapita natërahuë, itērin.

²¹ Ina natanahuaton, nirayarin. “Tëhuēnchachin noya yonquirin,” ta'ton nosororin.

—Isonta' iyasha Yosë nohuantērin ta'a. Paquë'. Ya'ipi ma'shanēnpita pa'anahuaton, coriqui canaranso' sa'ahuaros'a' quëtëquë'. Ina quëran huëquë' imaco huachi. Inapohuatan, a'na tahuëri Yosë'pa' canamiataran, itērin.

²² Ina natanahuaton, co huachi noyahuë' cancantērin. “Hua'huayatërahuë' ma'sha ya'huëtērinco,” ta'ton sëtērin. Sëtaton, pa'nin huachi.

²³ Ina quëran Quisosori ca'tano'sanēnpita ni'sahuaton, itapon:

—Pa'pi sacai ma'huano'sa' Yosë hua'anëntērinquë ya'conacaiso', itērin.

²⁴ Ina natanahuatona': “¡Ma'pitacha naporin paya!” nitopi ca'tano'sanēnpita.

—Tëhuēnchachin iyaro'sa' ma'sharáchin yonquihuatëra, sacai' Yosë hua'anëntērinquë ya'conacaso'. ²⁵ Ni'co'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtērin. Camiyoso panca masho ni'ton, co pi'pisha tēranta' nanitērinhuë' inaquë ya'conacaso'. Ina quëran saca sacai' ma'huano'saso' Yosë hua'anëntērinquë ya'conacaiso', itaantarin.

²⁶ Ina natanahuatona', pa'yanpi:

—Napoahuarë', ¿incha nica cha'erë'poya? nitopi. ²⁷ Ya'ipiya notëërahuaton, Quisosori itapon:

—Co insonta' inaora nanitērinhuë' cha'ëcaso'. Yosëichin nanitērin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipiya nanitaparín, itērin.

²⁸ —Ni'quë' Maistro. Quiyaso' nani ya'ipi ma'shanëhuëi huëshirahuatoi, imarainquën, itērin Pitrori.

²⁹ —Tëhuēnchachin iyaro'sa' imamacoso marë' nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', tēnahuë. A'naquëma' mini nanamëhuë a'chinacamaso marë' co huachi ya'huëmiataramahuë'. A'naquëma' pëinëma', iyaparima', oshiparima', tatama', mamama', hui'nama', no'panëma', inapita patërama'. ³⁰ Ca imamacoso marë' napohuatama', Yosë na'con na'con quëtantarinquëma'. Isoro'paquë chachin pasaro' aquëtë pochin pëiro'sa', iyaro'sa', oshiro'sa', mamaro'sa', hua'huaro'sa', no'paro'sa' inapita quëtarinquëma'. Noya cancantarama'. Napoaponahuë', aparisitarinēnquëma anta'. A'na tahuëriso huachi Yosë'pa' nanpimiatarama'. ³¹ A'naquën ipora chiniquën nanantopirinahuë', a'na tahuëri topinan piyapi pochin

nisapi. A'naquënso nipirinhüë', ipora topinan piyapi pochin nicaponahuë', a'na tahuëri chiníquën nanantapi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huiantarínso'
(Mateo 20.17-19; Lucas 18.31-34)

³² Ina quëran ira pa'tahuatona', Quirosarin'pa' paantarapi ni'ton, ca'tano'sanënpita pa'yanpi. Imapisopitanta' të'huatopi. Quisososo nipirinhüë', quëchitërarín. Naquëranchin ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, ma'sona onpocaso' sha'huitaantarín. ³³ "Noya iyaro'sa' natañco'. Iporaso' Quirosarin'pa' pa'sarëhua'. Inatohua' nani ma'sha onpotarinaco. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', inaquë sha'huirapiarinaco. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita masahuatonaco, 'Tëpacaso' ya'huërin,' tosapi. Ina toshuatona', nisha piyapi'saquë yo'coaninaco tëpainacoso marë'. ³⁴ Inapita tëhuarahuatonaco, ipitarínaco. Chiníquën huihuiarinaco, pë'shararinaco. Ina quëran tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanpíantarahuë'," itantarín.

Santiago, Coansha, inapita nohuantopiso'
(Mateo 20.20-28)

³⁵ Ina quëran Santiago, Coansha, inapita Quisososo huëcapaipi. Sipitio hui'ninpita inahuaso'.

—Pi'pian Maistro natainquën, topiraihuë', itopi.

³⁶ —¿Ma'ta' iyaro'sa' nohuantërama'? itërin.

³⁷ —A'na tahuëri noya noya hua'anëntaran. Hua'an ya'conpatan, chiníquën nanan quëtocoi. A'naso' quëma inchinan quëran ahuënsëquë', a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', topiraihuë', itopi.

³⁸ —Canpitaso' co no'tëquën yonquiátëramahuë'. Co ya'ipi nitochátëramahuë'. Chiníquën iyaro'sa' parisitarahuë. Main o'orëso pochin pa'pi parisitarahuë. I'quë ya'coitëresó pochin aparisitarínaco. Canpitanta' aparisitohuachinëñquëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

³⁹ —Ahuantarai, itopi cato chachin.

—¡Naporínchi paya! Ca pochin mini canpitanta' main o'orëso pochin parisitarama'. I'quë ya'coitëresó pochin parisitarama'. ⁴⁰ Napoaponahuë', co caso' nanitërahüë' chiníquën nanan quëta'huanquëmaso'. Tata Yosëíchin nanitërinso'. Inari nohuantërinso'pita inchinanëhuë quëran ahuënsëarin. Nani inapita marë' taparin huachi, itërin.

⁴¹ Chiníquën nanan nohuantopiso' natanahuatona', a'napitariso' no'huipi. ⁴² Quisososo nipirinhüë', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënënin.

—Co Yosë imapisopitahuë' chiníquën nanantacaiso' pa'yatopi. Hua'an ya'conpachinara, chiníquën nanantatona', yacamaitopi. Piyapinënpitanta' aparisitopi. ⁴³ Canpitaso nipirinhüë', ama inapita pochin cancantocosohüë'. Yosë hua'anëntërinquë ya'conpatëra, co chiníquën nanantacaso' nohuantërëhuë'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. ⁴⁴ Topinan piyapi pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin yonquihuatama', Yosë noya nicatëinquëma', chiníquën nanan quëtarinquëma'. ⁴⁵ Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co a'napita camaica'huaso marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marë' o'marahuë'. Chiminarahuë na'a piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë', itërin Quisosori.

Somaraya anoyatërinso'

(Mateo 20.29-34; Lucas 18.35-43)

⁴⁶ Ina quëran paantarahuatona', Quiricoquë canconpi. Ca'tano'sanënpitarë chachin pipihuachinara, na'a piyapi'sarinta' imasapi. Naporo' a'na somaraya ira yonsanquë huënsëarin quënanconpi. Timio hui'nin ni'ton, Partimio itopi. Somaraya ni'ton, nani tahuëri coriqui topinan ma'patárin. ⁴⁷ “Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin,” topi, natantërin. Ina natantaton:

—¡Nosoroco Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, nosoroco canta', itërin chiníquën nontaton.

⁴⁸ A'napitari natanahuatona', no'huipi.

—Ta'tëquë', itopirinahuë', aquë aquëtë chachin chiníquën nontantarin.

—¡Nosoroco canta! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, onpopionta' nosoroco, itantarin. ⁴⁹ Quisososo' natanahuaton, chiniconin:

—Sha'huitoco' huë'in, itërin. Napotohuachina, sha'huitopi.

—Noya cancantëquë' iyasha. Nani përarinquën ni'ton, Quisoso nontiiquë', itopi. ⁵⁰ A'morinsó' të'yatahuaton, a'naroáchin Quisosoquë pa'nin.

⁵¹ —¿Ma'ta' iyasha, onpochinquën? itërin Quisosori.

—Anoyarayatoco Maistro canta' noya ni'tanta'i, itërin.

⁵² —Inta nipachin, noya paquë'. Natëranco ni'ton, carinquën anoyataranquën, itërin. Napotohuachina, noya ni'tërin. Noyatahuaton, Quisoso imarin.

11

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

¹ Quirosarinquë ya'caritohuachinara, Pitipaqui'pa' canconpi. Ina ya'cariya Pitania ya'huërin anta'.

Oripösë panënquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanën sha'huitahuaton, a'parin.

² —Paso' ninanoquë paco'. Canconpatama', a'nara' mora hui'napishin a'sonpinan quënanconarama'. Co incari tëranta' huënsëchätërarinhuë'. I'quiritahuatoma', quëshico.

³ “¿Onpotaomata' i'quiritarama'?” itohuachinënquëma': “Siniorori nohuantërin. Apira isëquë acoquiantarai,” itoco', itërin Quisosori.

⁴ Pa'sahuatona', mora a'sonpinan ya'coanaquë quënanconpi. Cachi yonsanquë huanirarin. Quënanahuatona', i'quiritonpi.

⁵ —¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itopi inaquë ni'sapisopitari.

⁶ “Siniorori nohuantërin,” itohuachina: “Inta nipachin, quëpaquë’,” itopi. ⁷ Napotohuachinara, Quisosoquë quëpi. A'mopiso' masahuatona', mora aipi huëtopi. Nani huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin.

⁸ Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', cachiquë a'mopiso' huëtapí. A'napitanta', panpë mono pochin nininsopita nishitëtahuatona', no'paquë huëtërantapi. Inataquëchin Quisoso pa'sarin huachi.

⁹⁻¹⁰ Piyapi'sa' quëchitërapí. A'naquëonta' Quisoso imasapi. Ya'ipi piyapiri pa'yatatona', chiníquën nonsapi.

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico' shiin inaso'. ¡Quëmari chachin chiníquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israiro'sacoi hua'anëntarincó! tosapi.

¹¹ Quirosarinquë canconahuaton, Yosë chinotopiso pëiquë no'tëërin. Ya'ipi ma'sha inaquë ni'sárin. Nani i'huarin ni'ton, pipiantarin. Shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin Pitania'pa' pa'pi.

Iqira nara yanicaso marë' sha'huitërinso'

(Mateo 21.18-19)

¹² Tahuëririnquë Pitania quëran huënantarahuatón, Quisoso tanarin. ¹³ Aquëran iqira nara quënanin. Na'a monohuanin ni'ton: “Inaya tëranta' nitërinso' ca'i,” ta'ton, paahuapirinhuë', co manta' nitërinhuë'. Monoquënachin quënanconin. Co tahuërinën naniyatërarinhuë' ni'ton, co nitërinhuë'.

¹⁴ —Ama huachi iso nara nichinsohuë'. Co huachi insoari tëranta' nitërinso' caponhuë', tënin Quisoso. Ca'tano'sanënpitarinta' natanapi.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'

(Mateo 21.12-17; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹⁵ Ina quëran Quirosarinquë canconpi. Yosë chinotopiso pëiquë ya'conahuatona', na'a nipa'antopisopita quënanconpi. Quisosori quënanconahuaton, co noyahuë' ni'nin. Napoaton

a'parin. A'naquën inaquë coriqui nicanpiarapirinahuë', misanënpita pitaton, ohuërëtëra'piarin. Nëpë' pa'anpisopitanta' a'parahuaton, huënsëpiquë të'yatërin. Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' pënënin. ¹⁶ “Ama nisha nisha ma'sha Yosë pëinënquë quëntacosohuë',” tënin. Ina quëran a'chintaton, itapon:

¹⁷ —Yosë quiricanënquë ninshitërinpoa'. “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huë'in nontiinacoso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha nananquë nonpisopita nontiinacoso marëächin acotëranquëma',” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhüë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin atarantërama', itërin Quisosori.

¹⁸ “¡Ma'pitacha nitotërin paya!” topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta natanahuatona', të'huatopi. “Ya'ipi piyapi'sari yaimapi,” ta'tona', Quisoso tëpacaiso' chinotopi. ¹⁹ Yatashirahuaso', Quisososo' ca'tano'sanënpitarë chachin ninano quëran pipiantapi.

Iqira nara ahuirinso'

(Mateo 21.20-22)

²⁰ Tahuëririnquë tashiramiachin huënantarahuatona', iqira nara ni'quiantapirinahuë', nani ahuirin. Itën quëran huarë' ahuirin. ²¹ Ina ni'sahuaton, Pitro yonquirin.

—Ni'quëchi Maistro. Iqira nara i'huara sha'huitëranso' nani ahuirin huachi, itërin.

²² —Ya'ipi cancanëma quëran Yosë natëco'. ²³ Inaso', ya'ipi nanitaparin. Ina nontohuatama', chiníquën natëco': “Co Yosë catahuarincohuë',” ama tocosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëhuatama', catahuarinquëma'. “Yosë nohuanton, iso motopi marëquë nichihuincaïn,” tënama' naporini, ina nohuanton nichihuincaitonhuë'. ²⁴ Napoaton Yosë nontatoma' ma'sona nipatama', natëco'. “Tëhuëinchachin Yosë catahuarinco,” topatama', catahuaarinquëma' ténahuë. ²⁵ Noya cancantatoma', Yosë nontoco'. A'na piyapi ma'sona tëranta' onpotohuachinquëma', canpitarinta' pi'pian tëranta' no'huihuatama', ina naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' nanan anoyatoco' Tata Yosë oshanëma' inquichinquëma'. [²⁶ Co nanan anoyatohuatamahüë', Tata Yosënta' co oshanëma' inquitaringuëmahuë',] itërin Quisosori.

Chiníquën nanantërinso'

(Mateo 21.23-27; Lucas 20.1-8)

²⁷ Ina quëran Quirosarinquë huëantapi. Yosë chinotopiso pëiquë ya'concoantahuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa' inapitari huëcapaipi.

²⁸ —¿Onporahuatonta' chiníquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacamaso'? Sha'huitocoi, itopi.

29 —Inta nipachin, carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. 30 ¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtëca, piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

31 Natanahuatona', inahua capini nisha nisha ninon-tapi. “¿Ma'ta' itahua? ‘Yosëri nanan quëtërin,’ itohuatëhua', a'paniarinpoa'. ‘¿Onpoatomata' nipachin co ina natëramahuë?’ itarinpoa’. 32 Nipirinhüë', ‘Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin,’ itohuatëhua', na'a piyapi'sa' no'huiarinënpoa'. ‘Yosëri Coansha a'parin pënëntacaso',’ topi ya'ipi piyapi,” nitopi. 33 Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuën. Co quiyaso' nitotëraihuë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotëraihuë' ta'a, toconpi.

—Noyapa'. Napoahuarë', co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëmahuë', itërin Quisosori.

12

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonquipiso'

(Mateo 21.33-46; Lucas 20.9-19)

1 Ina quëran Quisosori pënënto nanan sha'huitaantarín:

“A'na quëmapi pancana iminaton, oparotërin. Nani pairapirahuaton, na'pi quëran nanpi ninin opa to'poitona', huino nicacaiso marë'. Naporahuaton, na'pi quëran chachin tori ninin. Inaquë piyapinën ya'huaton, nocorarin ama ihuacaiso marëhuë'. Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. ‘Sacatëramaso marë' nitërinso' patomachin canpitaora marë' maco'. Patomachin canta' acotoco,’ itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin. 2 Nitërinso' nani cayahuachina, piyapinën a'parin patoma nitërinso' ma'pacaiso marë'. 3 A'papurinhüë', inpriatonënpitari masahuatona', ahüëpi. Ahuërahuatona', topinan a'paantapi. 4 Naquëranchin hua'anëni a'na piyapinën a'paantapirinhüë', inanta' motën pë'shatahuatona', chiniquën no'huipi. 5 Ina quëran a'nanta' a'paantapirinhüë', inaso' huachi tēpapi. Ina quëran na'a a'paantapirinhüë', a'naquën ahüëpi, a'naquën tēpapi.

6 Napotohuachinara, hua'anëni yonquiantarin. ‘¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papurahuë', co manta' quëtöpihuë'. Hui'nahuë na'con nosoropirahuë', ina huachi a'paarahuë. Ina tēhuënchinso' natēpona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'parin. 7 Inpriatonënpitaso nipirinhüë', hui'nin

quënanahuatona' ninontopi. 'Paso' hui'napi a'na tahuëri pa'pin chiminpachin, ya'ipi hua'anëntarin huachi. Huëco' tēpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanēnpita canpoari matahua', nitopi. ⁸ Naporahuatona', hui'nin masahuatona', tēpapi. Aipiran tē'yatopi.

⁹ Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon hui'nin chachin tēpatopi ni'quëhuarè'? Chiníquën no'huiton, inpriatonēnpita tēpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tēnahuë.

¹⁰ Iráca Yosë nohuanton, ninorin. Quiricanēnquë ninshitërinso' ¿co nontëramahuë' ti? Ninshitaton, naporin: 'Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi ya'huëpirinhuë', sacatoro'sari co nohuantopihuë'. "Nagoonin," ta'tona', tē'yatopirinahuë'.

Hua'anëni maantarahuaton: Iso na'pi mini na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarin.

¹¹ Yosë chachin naporin.

Napoaton ¡Ma noyacha inaso' ninin paya! tēnëhua', tēnin quiricanēnquë," itërin Quisosori.

¹² Natanahuatona', cotio hua'ano'sari chiníquën no'huipi. "Chinotatonpoa' pēnënarinpoa'," ta'tona' Quisoso yamapirinahuë' tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Piyapi'sa' niyon-tonpisopita tē'huatona', co mapihuë'. Patopi huachi.

Copirno marë' coriqui ma'patërinso'

(Mateo 22.15-22; Lucas 20.20-26)

¹³ Ina quëran hua'ano'sari yonquipi Quisoso nonpintacaiso marë'. Napoaton a'naquën parisioro'sa' a'papi. Caraíchín Irotisë imarinsopitanta' a'papi. Yapa'pachinara, itapona': "Paatoma', nisha nisha natanco'. Co no'tëquën a'panihuachinquëmahuë', sha'huirapiahua'," itatona', a'papi.

¹⁴ Canconahuatona', noyásha nontonpi nonpintacaiso marë'. —No'tëquën Maistro nontërancoi. Co piyapi'sa' pa'yatiinēnquënso marë' a'chinnanhuë'. Co hua'an tēranta' tē'huatëranhuë'. Yosë nohuantërinso' no'tëquën a'chintërancoi. Napoaton yanatanainquën. Noma copirno nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Coriqui ma'painpoaso marë' comisionën a'parin. Huë'pachin, ¿noya ipora quëtacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

¹⁵ Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itërin:

—¿Canpitaso' nonpintēnquëma'! ¿Ma'marëta' yaatëhuëramaco? Noma coriqui quëshico ni'i, itërin.

¹⁶ Napotohuachina, quëtopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininëonta' isëquë ninshitopi? itantarin.

—Noma copirno chachin, itantapi.

17 —Copirno ma'shanën ni'quëhuarë' inachachin quëtantaco'. Naporahuaton, Yosëso nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

Natanahuatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha a'panirinpoa paya!” nitopi.

Piyapi'sa' nantiantarapiso'

(Mateo 22.23-33; Lucas 20.27-40)

18 Ina quëran a'napita cotio hua'ano'sa' ya'huërë' huë'pi, satorio'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. “Piyapinpoa' chiminpatëhua', co onporonta' nantiantarihuahuë',” toconpi. Inahuanta' Quisoso yanonpintatona', iráca napopiso' sha'huitiipi:

19 —Iráca, Maistro, Moisësë ninshitërin pënëinpoaso marë'. “Quëmapi sa'aponahuë co hui'nin ya'huëyátërasohuë' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huërëtacaso marë'. Ina quëran mashotohuachin, ma'shanën, no'panën, inapita masarin,” tënin Moisësë. 20 Canchisë iyaro'sa' ya'huërin. Paninanso' sa'apirinhuë'. Co hui'nin ya'huëyátërasohuë', sa'in ayananpirin. 21 Ina iini chachin maantarin. Moisësë tëninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyátërasohuë', chimiantarin. A'na iionta' inapoantarin. 22 Canchisë iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nin ya'huëyátërasohuë', ya'ipi taquipi. Ina quëran sanapinta' chiminin. 23 Canchisë iinpita chachin nani mapirinahuë', nantiantacaso tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

24 —¿Canpitaso' co no'tëquën yonquiramahuë'? Yosëso' chini chiniquën nanantopirinhuë', co nohuitëramahuë'. Quiricanëonta' nontapomarahuë', co cancanëma quëran natëramahuë'. Napoaton co nanitëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Yosë ya'ipi nanitaparín. 25 Chiminpisopita nantiantahuachina', co huachi sa'aponahuë'. Sanapi'santa' co huachi so'yaponahuë'. Anquëniro'sa pochachin nisapi huachi. 26 Chiminpisopita tëhuëinchachin nantiantarapi. ¿Co'na ina Moisësë ninshitërinquë nontëramahuë'? Sarsa nara'huaya orotarínso' nicaso', Yosëri nontërin. “Caso' Yosëco. Apraan chinotarínco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarínaco,” itërin Yosëri. 27 Nanpirëhuasopitaráchin Yosë chinotarëhua'. Napoaton Apraan, Isaco, Cacopo, inapita nani chiminpirinahuë', nantiantarapi. Canpitaso' co no'tëquën yonquiramahuë', itërin Quisosori.

Yosë na'con na'con nohuantërinso'
(Mateo 22.34-40)

²⁸ Satosioro'sarë' ninontaso', a'na cotio maistro huë'nin. Natanahuaton: “Ma noyacha Quisososo' nitotërin paya,” ta'ton, itapon:

—Yosë na'con pënëninpoa'. ¿Ma'ta' na'con na'con nohuantërin natëcaso'? itërin.

²⁹ —Inta nipachin iyasha a'chinchinquën. Yosë quiricanën quëran chachin sha'huitërinpoa'. “Ya'ipi israiro'sanquëma', natanco'. Yosëichin hua'anëntërinpoa'. Inasáchin natërëhuaso'.

³⁰ Ina na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi chinirama quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco'. ³¹ Isonta' Yosë nohuantërin: Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco',” tënin. Nosorotacaso' na'con na'con nohuantërin, itërin Quisosori.

³² —Tëhuëenchachin Maistro no'tëquën nonan. A'naíchin Yosë ya'huërin. Co a'na ya'huërinhuë'. ³³ Ya'ipi cancanënpoa quëran, ya'ipi yonquinënpoa quëran, ya'ipi chinirëhua quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatacaso' ya'huërin. Naporahuaton, canpoara ninosororëso pochachin a'napitanta' nosorocaso' ya'huërin. Iráca Moisësë pënëninpoa'. “Yosë yachinotohuatama', oshanëma marë' ma'sha tëpatoma', ahuiquitoco',” itërinpoa'. Inapopirëhuahuë', co Yosë nosorohuatëhuahuë', co piyapi'santa' nosorohuatëhuahuë', Yosëso' co onpopinchin noya ni'sarinpoahuë', itërin.

³⁴ —No'tëquën iyasha yonquiran ni'ton, pi'pian pahuantarinquën Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso', itërin Quisosori.

Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' tapanatona', co huachi nohuanpihuë' nataantacaiso'.

Yosëri a'paimarinso'
(Mateo 22.41-46; Lucas 20.41-44)

³⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë Quisosori piyapi'sa' a'chintaantarín.

—Iráca quiricanën quëran Yosë tapon: “A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahuë piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Inaso' Cristo,” tënin. Cotio maistro'saso' a'chinpachinara, “Cristoso' Tapi shia'huain,” topi. ¿Onpoatonta' naporin? Ina iyaro'sa' yonquico'. ³⁶ Iráca Íspirito Santo nohuanton, Tapi chachin ninshitërin. Cristo ninoton, naporin:

Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin.

“Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

inimiconënpita cari minsëchinquën,” itërin Yosëri, tënin Tapi.

³⁷ Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhuë’,” tënin Tapi. Piyapi chachin nipirinhüë', Tapiri chinotërin.

¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori. “Yosë hui'nin chachin ni'ton, naporin,” ta'caiso nipirinhüè', co manta' topihüè'.

Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpisopitaso nipirinhüè', nóya natanpi.

Maistro'sa' pënëinso'

(Mateo 23.1-36; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ina quëran Quisosori a'chintaantarín. “Ni'cona cotio maistro'sa' nonpintochnëinquëma'. A'naquën naporopi a'mopi piyapi'sari nohuitacaiso marè'. Ina pochín a'mosahuatona', cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. ‘Huë'cama maistro,’ itohuachinara, pa'yatopi.

³⁹ Cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conpachinara, hua'ano'sapitarè' yahuënsëconpi. Pita nipachinara, huancánachín yahuënsëpi. ⁴⁰ Noya nonaponaraihuë', a'naya a'naya quëyoronos'a' nonpintatona', ma'shanënapita matopi. Ama noninacaiso marëhuë' hua'qui' Yosë nontopirinhüè', co cancanëna quëran natëpihuë'. Ina marè' aquë aquëtè' Yosëri ana'ntarin,” tënín.

Quëyoron Yosë marè' coriqui acorinso'

(Lucas 21.1-4)

⁴¹ Ina quëran coriqui cacón notënanquë Quisoso huënsërin. Piyapi'sa' ni'sárin. Notohuaro' piyapi'sa' huë'sahuatona', coriqui Yosë marè' inaquë po'moquirapi. Na'a ma'huanos'aso' na'con coriqui po'morapirinhüè'.

⁴² Ina quëran a'nara quëyoron huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchin coriqui po'moquirin, pi'pira'huaya pa'tërinso'. ⁴³ Ca'tano'sanënpita përasahuaton, Quisosori itapon:

—No'tëquën itëranquëma'. Na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinhüè', iso quëyoronso', na'con na'con po'moquirin, tënahüë. ⁴⁴ Ma'huanos'aso' na'a coriquihuanatona', ya'sotopiso' acopi. Iso sanapiso nipirinhüè', pi'pian ya'huëcharinso tëranta' tiquirin. Co huachi ya'huëtërinhuë'. Napoaton na'con na'con Yosë quëtërin, tënahüë, itërin.

13

Yosë chinotopiso pëi' ohuatapiso'

(Mateo 24.1-2; Lucas 21.5-6)

¹ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi quëran pipihuachinara, a'na ca'tano'sanëni itapon:

—Ni'quë' Maistro. Ma noyápiachín pëipiso'. Pancara'pi quëran nipi, itërin.

² —Iporaso' noyápiachín ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhuë', itërin.

*Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'**(Mateo 24.3-28; Lucas 21.7-24; 17.22-24)*

³ Ina quëran Oripösë panënuquë pa'sahuaton, inaquë huënsëconin. Ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëapi. Aquë quëran Yosë chinotopiso pëi' notëërapí. Pitro, Santiaco, Coansha, Antërisë, inapitari itapona': ⁴ “¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ya'ipi yata'huantohuachina', ¿onporahuachinata' nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii,” itopi.

⁵ “Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënuquëma'. ⁶ A'naquën huëcapona', 'Caso' Cristoco. Yosë chachin a'parinco,' tëcapona'. Nonpintë' nipirinhüë', na'a piyapi'sari imapona'.

⁷ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahuëatona', quira nisapi. Ina natantohuatama', ama pa'yancosohüë'. Tëhuëenchachin nisha nisha parti naporapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'. ⁸ Nisha nisha nananquë nonpisopita nino'huitona' quira nisapi. Copirnoros'a capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. A'na parti a'na parti ocohua pa'sarin. Cosharo' pahuanpachin, tanari tiquirarin. Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naroáchin huairinhüë'. Inapochachin ayaro' tahuëri ya'caritohuachina, na'con parisitapirinahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁹ Ni'cona canpitanta' naniantotamaco. A'na tahuëri masarinënuquëma'. Imaramacoso marë' coisëquë sha'huirapiarinënuquëma'. Cotio niyontonpiso pëiro'saquë huihuirarinënuquëma'. Imaramaco ni'ton, chirinchi hua'ano'sa' ya'huërinquënta' sha'huirapiarinënuquëma'. Ca nohuanto, inaquë quëpaarinënuquëma' nanamëhuë sha'huitacaso marë'.

¹⁰ Co'huara isoro'pa' ta'huanchatërasohüë', noya nanan ya'ipi piyapi'sa' sha'huitacaso' ya'huërin. Nisha nisha nananquë nonpisopita nataina'. ¹¹ Mapachinënuquëma', '¿Ma'cha tonopocoya?' ama tocosohüë'. Coisë'pa' quëpahuachinënuquëma', naporos' Yosë catahuaarinquëma' noya nonacamaso marë'. Co canpitaora nonsaramahuë'. Ispirito Santo ayonquiarinquëma' noya nonacamaso marë'.

¹² Naporos' tahuëri'sa' nisha nisha yonquiapi. A'naquën imasarinaco. A'naquënso nipirinhüë' co nohuantarinacohüë' ni'ton, quëmopinënpita capini nino'huiapi. A'naquën iin chachin niponahuë', sha'huirapiarin tëpacaiso marë'. A'naquën hui'ninpita imapachinaco, pa'pini chachin sha'huirapiarin. A'naquën a'sshinhüë nipon, pa'pinhuë nipon, imapachinaco, hui'ninpitari chachin sha'huirapiapi tëpacaiso marë' ¹³ Imaramaco ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'huirarinënuquëma'. Napoaponahuë', chiminaquë huarë' imamiatohuatamaco, cha'ësarama huachi. ¹⁴ A'na tahuëri

inimicoro'sa' Yosë pëinënquë ya'conahuatona', pa'pi co noyahüë' nisapi ni'ton, tapiapona', co huachi inaquë Yosë chinotapihuë'. (Ina quirica nontohuatama', noya yonquico'.) Ina ni'patama', naporor' ta'aco'. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'.¹⁵ Pëinëma' a'canamaso' aipi ya'huëhuatama', ama ma'shanëmapita quëpacaso marë' ya'concosohüë'. A'naroáchin topinan paco'.¹⁶ Iminëmaquë sacatasënquëma' nipachin, ama a'moramaso tëranta' maquintacosohüë'. Manóton ta'aco'.¹⁷ Naporor' tahuëri'sa' cayorono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtopiso', inapita parisitapona'. ¡Ma'huantacha nicapona paya!¹⁸ Yosë nontoco' ama o'napi tahuëri inapocamaso' ya'huë'insohüë'.¹⁹ Naporor' tahuëri'sa' piyapi'sa' chini chiníquën parisitapi. Isoro'pa' ninin quëran huarë' co ina pochin parisichátërapihuë'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisitaantarapihuë'.²⁰ Yosë nohuanton, co hua'qui' aparisitapihuë'. Hua'qui' aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taqui'itonahuë'. Nipirinhuë', piyapinëpita nosoroaton, co nohuantërinhuë' hua'qui' aparisitacaiso'. Huayoninsopita nicha'ësarin huachi.²¹ Naporor' tahuëri'sa' nisha nisha sha'huitarinënquëma'. '¡Ni'cochi, Cristo nani huë'nin!' tosapi. A'napitanta' taponas: '¡Ni'cochi, pasëquë ya'huarin!' tosapi. Napotohuachinënquëma', ama natëcosohüë'.²² Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa huëcapona'. 'Caso' Cristoco,' tëcapona' a'naquën. 'Caso' ninotona'pico,' tosapi a'naquëonta'. Sacai' nininso' nisapi piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. Ni'sahuatona': 'Ma'pitacha nitotërin paya. ¿Yosë quëran o'mamara, ti?' ta'tona', na'a piyapi'sari imasapi. Yosëri huayoninsopita quëran huarë' nonpintochinaichin nisapi.²³ Canpitaso nipirinhuë' ni'cona nonpintochinënquëma'. Nani sha'huitëranquëma' ama naporor' tahuëri'sa' nonpintinënquëmaso marëhuë', itërin Quisosori.

Quisoso o'macaso tahuëri

(Mateo 24.29-35, 42, 44; Lucas 21.25-36)

²⁴ Ina tosahuaton taantarin: "Ina quëran iyaro'sa' nani chiníquën parisitohuachina', pi'i tashiarin. Yoquinta' co huachi a'pinarinhuë'.²⁵ Naporahuaton, na'a tayoraro'santa' anotarín. Ya'ipi inápaquë ya'huërinso'pitanta' nacon nacontapon.²⁶ Naporor' ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantararahuë. Chiníquën nanantato, huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë.²⁷ O'mantahuato, anquëniro'sa' a'pararahuë Yosëri huayoninsopita ya'ipi parti quëran ayontonacaiso marë'. Pa'sahuatona', nisha nisha parti quëran huarë' ayontonapi huachi.

²⁸ Iquira nara papotërin quëran, iyaro'sa', nitotoco'. Ta'amënquë monoantahuachina, 'Nani o'napi naniriarin huachi,' topi. ²⁹ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina, nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarin huachi,' tosarama'. ³⁰ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasoihuë', nani ma'sha onporapi. ³¹ Isoro'pa' ta'huantarín. Pi'iro'tënta' ta'huantarín. Ca nonahuëso nipurinhuë', co onporonta' ta'huantarínhuë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipi sha'huitëranquëmaso chachin naniarin huachi.

³² Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co insonta' nitotërinhuë'. Co anquëniro'sa tëranta' nitotapihuë'. Yosë hui'ninco niporahuë', co ca tëranta' nitotërahuë'. Tata Yosëichin nitotërinso'.

³³ Napoaton ama huë'erëso pochin cancantatoma', naniantocosohuë'. Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co nitotaramahuë'. Yosë nontatoma', ninaco. Noya yonquiatoma', ya'huëco'. ³⁴ A'na quëmapi aquë yapa'ninso pochin nisarin. Yapa'pachina, inpriatonënpita camairin. A'naya a'naya sha'huitërin ma'sona nicacaiso marë'. Ya'coana to'shitona'pinta' sha'huitaton: 'Pëi' noya ni'quë', itërin. ³⁵ Onporosona pëi' hua'anën huënantacaso' co nitotopihuë'. 'Thuaraya huarë' huëcapon nimara. Yonotashi' a'na' huëcapon nimara. Atari përasahuaso', huëcapon nimara. Tashíramiachin huëcapon nimara,' topi. Inapochachin canpitanta' o'manta'huaso tahuëri co nitotatomahuë', nináco. ³⁶ Ni'cona a'nanaya o'mato, huë'ësënuquëma' quënanquimatënuquëma'. ³⁷ Nani a'chintëranquëma huachi. Ya'ipi piyapi'sa' nitochina'. 'Ama huë'erëso pochin cancantatomarahuë', ninaco,' itarahuë ya'ipi piyapi'sa,'" itërin Quisosori.

14

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

¹ Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquiatona', coshatapi. Pan co huëpocatërinsohuë' ca'sapi. Pascoa naniriahuachina, cotio hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapitari chinotapi onporahuatonsona Quisoso macacaiso marë'. Nonpintatona', yatëpapi.

² —Ama niyontonpiso tahuëri'sa chachin maahuasohuë', piyapi'sa' no'huihuachinënpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahuëarinënpoa', topi a'naquën.

Hua'saiquë opomototërinso'

(Mateo 26.6-13; Juan 12.1-8)

³ Quisososo' Pitaniaquë pa'nin. Simon pëinënquë coshat-
apatarin. Inaso' chana caniori mapirinhüë', anoyatërinso'.
Misaquë coshatasoi', a'nara sanapi huë'nin. Potiria'huaya
nishana'pi quëran nipiso' quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con
pa'tërinso' ya'huërin. Potiria'huaya oparahuaton, Quisoso
motënhüë hua'sai' opomototërin. ⁴ A'naquën no'huitatona',
inahua capini ninontapi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'ton nipirinhüë' chiniarin?
⁵ Pa'anin naporini, cara pasa tahuëri marë' pahuëretopiso
pochin coriqui canaitonhuë'. Sa'ahuaros'a' quëtacaso'
ya'huëchitonhuë', nitopi. Ina pochin yonquiatona', sanapi
no'huipi.

⁶ Quisosoriso nipirinhüë', itapon:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'huirama'? Tananpitoco'.
Na'con nosoroatonco, inapotërinco. ⁷ Nani tahuëri
sa'ahuaros'aso' isëquë ya'huërapí. Nohuantohuatama',
nosoroarama'. Napoaponahuë', caso' co hua'qui'
canpitaro'co ya'huarahuë'. ⁸ Iso sanapiso' cancanën
quëran noya yonquiaton, inapotërinco. Co'huara
chimiyanterasocohüë', nosoroatonco, nonëhuë hua'saiquë
opotërinco pa'pitinacoso marë'. ⁹ No'tëquën itaranquëma'.
Insëquësona noya nanan sha'huihuachina', iso sanapi
napotërinco' sha'huirapi anta'. Co naniantapihuë', tënin.

Cotasëri sha'huirapirinsó'

(Mateo 26.14-16; Lucas 22.3-6)

¹⁰ Shonca catoya'piri Quisoso ca'tanpirinahuë', a'nara'
corto hua'ano'saquë pa'nin sha'huirapicaso marë'. Inaso' Co-
tasë Iscarioti itopi. ¹¹ Natanahuatona', pa'yatopi: "Ina marë'
coriqui quëchinquën," itopi. Ina quëran Cotasë yonquirarin
po'oana quëran Quisoso a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

*(Mateo 26.17-29; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios
11.23-26)*

¹² Pascoa nanihuachina, nisha pan ca'pi, co
huëpocatërinsohuë'. Naporo' tahuëri chachin carniroa'hua
iráca tēpapiso pochin tēpaantapi capatona' yonquicaiso marë'.
Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi ni'ton, ca'tano'sanēnpitari
Quisoso itapona':

—¿Intohuata' Maistro paatoi Pascoa cosharo' nii capacaso
marë'? itopi.

¹³ Napotohuachinara, cato' ca'tano'sanēnpita nontërin:

—Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi nacapiarama'.
Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco'. ¹⁴ Pëiquë
ya'concompachin, pëi' hua'anën natanconco'. "¿Insëquëta'
patoana ya'huërin Pascoa cosharo' capa'huaiso'?" tënin

Maistro, itonco'. ¹⁵ Napotohuatama', panca patoana inápaquë nininso' a'notarinquëma'. Inaquë misa, huënsënan, inapita ya'huërarin coshatacaso marë'. Nani taparin huachi. Inaquë coshoro' nico' canpoa' capacaso marë', itërin.

¹⁶ Pa'sahuatona', ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa coshoro' nipi capacaiso marë'.

¹⁷ Nani tashiro'porapaso', Quisoso shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin huë'pi. ¹⁸ Misaquë coshatasoi', Quisosori itapon:

—No'tëquën iyaro'sa' itëranquëma'. A'naquëma' carë' coshatapomarahuë', sha'huirapiramaco, itërin.

¹⁹ Natanahuatona', sëtopi. Sëtatona', a'naya a'nayari Quisoso natanpi.

—¿Incoita' Siniro yasha'huirapirainquën? ¿Co cahüë' ni-mara ti? topi a'naya a'naya.

²⁰ —Shonca catonquëma' ca'tanapomarahuë', a'naquëma' yasha'huirapiramaco. Ina sënanquërächin i'shiaton carë' caponahuë', yasha'huirapirincos. ²¹ Yosë quiricanënuquë ninorincoso chachin chiminarahuë. Yosë quëran quëmapico niporahuë', chiminarahuë. Napoaponahuë', quëmapi yasha'huirapirincoso' ma'huantacha nicaponpaya. Co nasitërinhuë' naporini, noya noya niitonhuë', itërin.

²² Coshatasoi', pan masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën Tata,” itahuaton, së'panin. Ina quëran, ca'tano'sanënpita quëtëra'piarin.

—Ca'co' iyaro'sa'. Ca nonëhuë pochin iso', itërin. ²³ Minëa'huanta' masahuaton, “Yosparinquën Tata,” itahuaton, inanta' quëtërin. Quëtohuachina, ya'ipi' o'opi.

²⁴ —Ca huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahuë na'a piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'. ²⁵ No'tëquën itëranquëma'. Ipora quëran huarë' co huachi opai' o'oantarahuë'. Chiminarahuë huachi. A'na tahuëri Yosë hua'anëntërinso' nanihuachin, nasha pochin nininso' o'oantarahuë. Naporo' noya noya cancantarihua', itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.30-35; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

²⁶ Nani Yosë cantanën cantarahuatona', Oriposë panënuquë pa'pi. ²⁷ Inaquë Quisosori itapon:

—Tëhuëenchachin ya'ipinquëma' ta'ananpiaramaco. Iráca quiricanënuquë ninoton, Yosë naporin. “Ca nohuanto, pë'tahuatona'pi tēpaapi. Tēpahuachina', ohuicanënpita yanquëëra,” tēnin. Ipora tashi chachin

napoarama'. ²⁸ Chiminaporahuë', Yosë ananpitaantarinco. Ananpitaantahuachinco, ca'ton Cariria'pa' pa'sarahuë. Inatohua' niquënantarihua', itërin.

²⁹ —A'napita ta'ananpipirinënuëonta', co caso' ta'arahuë', itërin Pitrori.

³⁰ —No'tëquën iyasha itaranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari catoro' përasatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitërahuë',” toconapon, itërin Quisosori.

³¹ —Quëma imasaranquën ni'ton, yatëpapurinacohuënta', co onporonta' nonpinapiaranquënhuë', itërin Pitrori.

Inachachin topi ya'ipiya.

Quisoso sëtatón, Yosë nontërinso'
(Mateo 26.36-46; Lucas 22.39-46)

³² Ina quëran nararoquë canconpi, Quisimani itopiquë.

—Isëquë iyaro'sa' huënsëtacó'. Yosë nontëri'i, itërin Quisosori.

³³ Pitro, Santiaco, Coansha, inapitaíchin amashamiachin quëparin. Naporo' sëtatón, co napion cancantërin.

³⁴ —Pa'pi sëtërahuë'. Chiminchináchin sëtërahuë'. Isëquë huënsëtacó'. Ama huë'ëtomarahuë', ni'táco', itërin.

³⁵⁻³⁶ Amashamiachin pa'sahuaton, isonconahuaton, no'paquë huarë' monshomarin. Inaquë Yosë nontarin. “Quëma nohuantohuatan Tata, nichá'ëco ama ma'sha onpo'isohuë'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantaporahuë', quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, ténahuë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

³⁷ Ina quëran huënantapirinhuë', cara chachin huë'ësápi quënanquintarin.

—¿Onpoatoncha iya Simon, huë'ë saran paya? ¿Co a'na ora tëranta' nanitëranhuë' ni'tamaso' ti? ³⁸ Ama huë'ëtomahuë', ni'táco'. Yosë nontáco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Cancanëma quëran Yosë yanatëpiramahuë', co canpitaora chiníquën cancantëramahuë', itërin.

³⁹ Naquëranchin paantarahuaton, Yosë nontantarin. Inachachin itantarahuaton, ⁴⁰ huënantapirinhuë', naquëranchin huë'ëantapi quënanquintarin. Huë'ëi' iquitatona', huë'ësápi. Tapanatona', co nanitopihuë' ma'sha ta'caiso'.

⁴¹ Naquëranchin paantarahuaton, Yosë nontantarin. Ina quëran huënantarahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

—¿Ipora huanta' huë'ësarama' ti? Nani huachi. Nani ora nanirin. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarinco oshahuano'sa' macainacoso marë'.

42 Huënsëco' pa'ahua'. Ni'co'. Sha'huirapiarincoso' nani canquiarin, itërin.

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

43 Nonaso chachin, Cotasë canquirin. Inanta' Quisoso ca'tanaponahuë', sha'huirapiarin macacaiso marë'. Notohuaro piyapi'sari imaquiapi. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', ansiano'sa', inapitari a'papisopita. Sahuëni, shonqui, inapita së'quëërahuatona', huë'sapi. 44 Co'huara canshátërasoihuë', Cotasëri nani sha'huitërin Quisoso nohuitacaiso marë'. "Apinorahuë quëran Quisoso nohuitatoma', maco'. Noyá tonporahuatoma' quëpaco', ta'ahuachin," itërin. 45 Canquirahuaton, Quisoso ya'yoranquirin. Ina quëran:

—Tashita Maistro itahuaton, apinoirin. 46 Ina quëran Quisoso chiniquën masapi.

47 A'naso nipirinhüë' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonën ahuërin. Inapotaton, nishitëhuëratëtërin. 48 Quisosori piyapi'sa' itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita së'quëërahuatoma', huëcapairamaco. Matararo pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? 49 Co'tana nani tahuëriya Yosë pëinënquë ya'huëato, a'chináruhuë. Nicapomaracohüë', co manamacohüë'. Napoaponahuë', Yosë quiricanën quëran ninorinacoso chachin masaramaco, itërin.

50 Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari ta'ananpipi. 51 A'na hui'napiso' sahuanasaquëächin niso'quëëtahuaton Quisoso imasapirinhüë', mapi. Mapirinhüë', 52 sahuanasáchin mato-huachinara, i'nanpirapi ta'arin.

Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'

(Mateo 26.57-68; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24)

53 Nani Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'huërinquë quëpapi. Inaquë ya'ipi corto hua'ano'sa', ansiano'sa', cotio maistro'sa', inapita nani niyontonpi. 54 Pitroso nipirinhüë', aquë quëran imaquiarin. Corto hua'an i'iratë' pairapirinquë huarë' imaquirin. Inaquë ya'conahuaton, ponisiaro'sapitarë' huënsëaton, napëntarin.

55 Ya'ipi hua'ano'sari yatëpapi ni'ton, a'naya a'naya Quisoso nonpinapicaiso marë' yonípirinhüë', co quënanpihuë'. 56 Na'a nonpinapiaponaraihuë', nisha nisha nonconpi. Co in-achachin nonpihuë'. 57 A'naquën huanirahuatona', taponá:

58 —I'hua chachin Quisoso naporin, natanai. “Yosë pëinën piyapi'sari nipiso' ata'huantahuato, cara tahuëri quëran anoy-atantarahuë. Co piyapi'sari nipisohuë' acoantarahuë,” toconin, itopi.

59 Napoaponahuë', co inahua tëranta' inachachin nonpihuë'. Nisha nisha nonpi.

60 Corto hua'an chini chiniquën nanantërinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Ma'ta' ta'tona' isopita nonapirinënquën? ¿Co manta' tēnanhuë' ti? itërin.

61 Quisososo nipirinhüë', co manta' tēninhüë'. Ta'tárin. Napohuachina, naquëranchin nataantarín:

—¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'ninquën chachin ti? itaantarín.

62 —Ca mini inaco. A'na tahuëri ni'saramaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë chiniquën nanantaton, inchinan quëran ahuënsëarínco. Ina quëran chitoro' huáncana o'mantarahuë niantaramaco, itërin Quisosori.

63 Ina natanahuaton Corto hua'anso, chiniquën no'huitërin. A'morínso osharahuaton tapon:

—“¿Caso' Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanëhua'. Co huachi a'napitari sha'huirapicaiso' nohuantarihuahuë'.

64 Nani huachi Yosë yaya'huëretërinso' natanëhua'. ¿Ma'ta' onpotahua' Quisoso? tēnin.

—Pa'pi co noya quëmapihuë' ni'ton, tēpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiya.

65 Naporahuatona', Quisoso ipitopi. Tonporayatahuatona', chiniquën panpirayapi.

—Quëmaso' Crístonquën nipatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi. ¿Inta' ahuërinquën? itoonpi.

Ponisiaro'sarinta' chiniquën ahuërayapi.

Pitrori nonpinapirínso'

(Mateo 26.69-75; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-29)

66 Pitroso i'iratëquë ya'huëápirinhüë', a'na sanapi huë'nin. Corto hua'an cosonanën inaso'. 67 Pitro napëntaquëya', inari ni'nin. Noya ni'sahuaton:

—Co'ta quëmanta' Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanan, itërin.

68 —¿Ma quëmapita' napotëranso'? Co caso' ina quëmapi nohuitërahuë', itërin. Ina quëran pipirahuaton, paira ya'coanaquë pa'nin. Naporo' atari përarín. 69 Naquëranchin sanapiri quënaantarín. Quënanahuaton, huanipapisopita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso ca'tanin anta', itërin.

70 —¿Co'chi nohuitërahuë paya! itaantarín. Ina quëran a'napitarinta' itaantapona':

—Quëmanta' Cariria piyapi pochin nonan ni'quëhuarë', Quisoso ca'tanan ipora, itopi.

⁷¹ —¿Co'chi nohuitërahuë' paya! Yosë ni'sárinco, co cariso' nohuitërahuë'. Nonpintohuatënquëmaso', Yosë ana'intarinco, itërin Pitrori.

⁷² Naporo chachin atari përaantarín. Atari natanahuatón, Quisosori napotërinso' Pitro yonquirin: “Co'huara atari catoro' përasatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco,” itërinco, ta'ton chiníquën sëtërin. Sëtatón, na'nërin.

15

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Lucas 23.1-5; Juan 18.28-38)

¹ Tahuërianpitohuachinara, ya'ipi cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita niyontonahuatona', ninontopi. Ina quëran Quisoso tonporahuatona', Pirato ya'huërinquë quëpapi.

² —¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Inaco mini, tënin Quisoso.

³ Ina quëran corto hua'ano'sari na'con nonpinapipirinahuë', co manta' tëninhuë'.

⁴ —Nani ma'sha sha'huirapipirinënquënhuë', ¿co manta' tënanhuë' ti? itaantarín Piratori.

⁵ Quisososo nipirinhüë', co manta' tëninhuë'. Napo-huachina: “Ma quëmapita' isoso' ni'ton, co manta' tëninhuë',” tënin Pirato yonquiatón.

Tëpacaiso marë' sha'huirinso'

(Mateo 27.15-31; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)

⁶ Nani Pascoa tahuëri a'nara apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin noya pipicaso marë'. Pita tahuëri ni'ton, Noma hua'an napotërin. Insosona piyapi'sari nohuantopiso' ocoirin.

⁷ Tashinan pëiquë copirno no'huipisopita ya'huëpi. Copirno piyapinënpita tëpapi ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. A'nara' Parapasë itopiso'. ⁸ Piyapi'sa' huë'sahuatona', Pirato nontiipi.

—Ipora Pascoaquënta' apina'pi ocoitaantacoi, itopi.

⁹ —¿Inta' ocoichinquëma'? Copirnonëma' ocoichinquëma' topirahuë', itërin Piratori.

¹⁰ Corto hua'ano'sari apiratona', Quisoso nani mapi. Ina nitotaton, Piratori naponontërin. ¹¹ Napoaponahuë', corto hua'ano'sari a'naya a'naya piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

—“Co Quisososo' nohuantëraihuë'. Parapasë ocoitocoi,” itoco', itëra'piapi. Napoaton:

—Parapasë ocoitocoi, tosapi.

¹² —¿Ma'ta' nipachin Quisoso onpochi: “Inaso' copirnonëhuëi,” tënamaso'? itërin Piratori. Napotohuachina:

13 —¡Corosëquë patanantëquë' chimiin! itapi chiníquën non-tatona'.

14 —¿Ma'marëta' tëpa'i? ¿Ma'ta' onporinso'? itopirinhuë', aquëtë chachin chiníquën itaantapi:

—¡Corosëquë patanantëquë' chimiin! itaantapi.

15 Ina natanahuaton, ama piyapi'sari no'huicaiso marëhuë' Parapasë ocoitërin. Quisososo nipirinhuë', chiníquën ahuihuitërin. Chiníquën huihuitona', pë'sha pë'shatopi. Ina quëran sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'.

16 Ina quëran sontaro'sari Pirato pëinënquë quëpapi. Pairaanaquë ichiya'conahuatona', ya'ipi sontaro'sa' amatopi.

17 Nani niyontonpachinara, quëhuanën miachin hua'an a'morinso pochin a'motopi tëhuacaiso marë'. Yancotënta' nahuan quëran nicatona', ayancotopi:

18 —¡Hua'qui tahuëri nicaton cotioro'sa' hua'anëntëquë'! itoonpi.

19 Piquirananquë ahuëmotopi. Ahuërahuatona', ipitopi. Isonahuatona', nito mosharapi. 20 Inapotatona', tëhuapi. Ina quëran quëhuanën a'motopiso ocoitahuatona', inaora a'morinso chachin a'motaantapi. Inapotahuatona', corosëquë patanantacaiso marë' quëpapi.

Corosëquë Quisososo patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

21 Pa'sapirinahuë', a'na quëmapi Sirini parti hua'huatërinso' nacapipi. Iminën quëran huëntararin. Simon itopi. Inaso', cato' hui'ninpita ya'huëtërin, Aricantro, Nopo, inapita itopiso'. Simon nacapirahuatona', sontaro'sari Quisososo corosënën apitëntopi inari quëpatacaso marë'.

22 Pantarahuatona', panëa'huayaquë canconpi huachi, Corocota itopiquë. Corocotaso': "Nansë Moto'," tapon naporin. 23 Huino tanparo nimirio ayontahuatona', yao'shitopirinahuë', co o'orinhuë'. 24 Ina quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi.

Nani patanantohuachinara', "Huëco', nicanatëhua', Quisososo a'morinso' maahua'," nitatona' ya'nipirapi. Nicanatona', a'naya a'naya mapi.

25 Yono pi'irirahuaso', corosëquë patanantapi. 26 Onporinso marësona tëparapiso' nani ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso ninshitopi. Motën pëtëcha achinpitopi. 27 Quisososo pirayan cato' apiro'santa' patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran acopi. [28 Iráca Yosë quiricanënquë ninorin. "Apiro'sapitarë' acorapi," tënin. Naporinso chachin inapitarë' acopi.]

29 Piyapi'sa' na'huëpona pochin Quisososo tēcariatona', tëhuapi.

—“Yosë pëinën ata'huantohuato, cara tahuëri quëran anoy-atantarahuë,” tēnan pora. ³⁰ Inta nipachin, corosë quëran nohuararahuaton, cha'èquë', itoonpi.

³¹ Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' Quisoso tēhuatona', itapona':

—A'napitaso' nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'. ³² “Caso' Cristoco, israiro'sa' copirnoco,” toconin. Inta nipachin, corosë quëran nohuarain nicatēhua' natēahua', nitopi.

Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisoso no'huipi.

Quisoso chimininsó'

(Mateo 27.45-56; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

³³ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin ninin. ³⁴ Naporo' Quisoso chiníquën nonin. “Iroi iroi ¿nama sapacatani?” tēnin. Inaora nananquë nonaton, naporin. “¿Onpoatonta' Tata patëranco?” tapon naporin.

³⁵ A'naquën huanipapisopitari natanahuatona':

—Natanco'. Iniasë përasamara, topi.

³⁶ A'na quëmapiso' manorahuaton, pi'shiro pochin nininsó' maconin. Main huino asë'cotëtërin. Nara'huayaquë achin-pitahuaton, inápaquë ihuëtërin o'ocaso marë'.

—Tananpitëquë'. Corosë quëran anohuaracaso marë', Iniasë huë'samara, tēnin.

³⁷ Ina quëran Quisososó' chiníquën nonsahuaton, chiminin huachi. ³⁸ Naporo' Yosë chinotopiso pëiquë tanontën në'mëtë' patonpiso' noshatërin. Inaora noshataton, catotë huarë' ninin. Inapa quëran no'paquë huarë' noshatomarin.

³⁹ Onporahuatonsona Quisoso chimininsó' capitani ni'sahuaton:

—Tēhuëinchachin iso quëmapi Yosë hui'nin, tēnin.

⁴⁰ Sanapi'santa' aquë quëran notëërapí. A'nara' Maria Mactarina, a'naso' Saroma, a'nanta' Maria. Inaso' Cosi, Santiaco, inapita a'shina'. Santiacoso' hua'hua nimarinsó'.

⁴¹ Quisoso Cariríaquë ni'so', imatona', nocomapiso'. A'napita sanapi'santa' Quisoso notëërapí. I'huamiáchin Quisoso Quirosarinquë huë'pachina, inapitarinta' imaquipi.

Na'pi naninquë po'mopiso'

(Mateo 27.57-61; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁴² Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'. ⁴³ I'huararahuaso', Cosi huë'nin. Inaso' Arimatíaquë ya'huërinso'. Cotio hua'an niponahuë', noya Yosë chinotarin. “A'na tahuëri Yosë o'mararin hua'anëntiinpoaso marë',” tēnin yonquiaton. Napoaton co tē'huatatonhuë', Piratoquë pa'nin Quisoso nonën ma'patacaso

marë'. ⁴⁴ “Co chimiyántëramarahüë',” ta'ton, capitan amatahuaton, natantërin. “¿Nani Quisoso chiminin?” itërin. ⁴⁵ “Nani mini chiminin,” itërin capitani. Napotohuachina, Cosi itapon: “Nonën quëpaquë' nipachin,” itërin. ⁴⁶ Morin nani pa'anin ni'ton, corosë quëran nonën anohuarahuatona', quëpapi. So'pinahuatona', na'pi naninquë po'mopi. Ina quëran pancara'pi masho pi'napirahuatona', pa'copitopi. ⁴⁷ Maria Mactarina, a'na Maria (Cosi a'shin nininso'), inapitari ni'sapi. Insëquësona Quisoso acopiso' ni'pi.

16

Quisoso nanpiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

¹ Chinoto tahuëri piquëran Maria Mactarina, Saroma, a'na Maria (Santiago a'shin nininso'), inapita hua'sai' pa'anpi Quisoso nonën pashitonacaiso marë'. ² Tomio tahuëri tashiramiachin pi'i nëhuëcharirahuaso', na'pi nanin'pa' pa'sapi. ³ Inahua capini ninontërapì.

—Pancara'piquë nanin pa'copitopi pora. ¿Incha iporaso' chi'huincatërë'ponpoya? nitopi.

⁴ Canconahuatona', notëëpirinahuë', na'pi panca nipirinhüë', nani chi'huincapi ni'pi. ⁵ Na'pi naninquë ya'conahuatona', hui'napi pochin nininso' ni'pi. Huiríchin a'morahuaton, inchinan quëran huënsëarin. Ni'sahuatona', pa'yanpi. ⁶ Pa'yanaso', inari itërin:

—Ama pa'yancosohüë'. Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' yonisapiramahuë', co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Corosëquë chiminaponahuë', nani nanpiantarin. Huëco' po'mopiquë ni'quirico'. Capa huachi. ⁷ Napoaton paatoma', ca'tano'sanënpita sha'huitonco'. Pitronta' sha'huitonco' nitochin. “Quisoso'ton nani pa'sarin Cariria'pa'. I'hua sha'huitërinquëmaso chachin pa'sarin. Inatohua' quënancoantarama',” itonco', itërin.

⁸ Pipirahuatona', na'pi nanin quëran ta'api. Pa'pi pa'yanahuatona', ropa ropátërapì. Co manta' topihuë'. Pa'yanatona', co piyapi'sa' sha'huitopihuë'.

Maria Mactarina'ton ya'notërinso'

(Juan 20.11-18)

[⁹ Tomio tahuëri tashiramiachin Quisoso nanpiantarin. Nanpiantarahuatón, Maria Mactarina'ton ya'notërin. Ina sanapi iráca canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', nani Quisosori inquitërin. ¹⁰ Nani ni'pachina, pa'nin imapiso-pita sha'huitacaso marë'. Inapitaso' sëtatona', na'nëapi.

¹¹ “¿Quisoso nani nanpiantarin! Cari ni'nahuë,” itopirinhüë', co natëpihuë'.

Catoya'pi ya'notërinso'
(Lucas 24.13-35)

¹² Ina piquëran cato' imapisopitanta' ninano quëran pipi-
api. Paaquëya', Quisosori nisha pochin ya'notërin. ¹³ Nani
nohuitahuatona', ca'tano'sanënpita sha'huitoantapirinahuë',
co inapita tëranta' natëpihuë'.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'
(Mateo 28.16-20; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁴ Ina quëran shonca a'nara ca'tano'sanënpita misaquë
coshatasoi', Quisosori ya'notiirin. “¿Onpoatomata', iyaro'sa',
co natëtëramahuë'? Co natantochináchinhuë' cancantërama
nica. ‘Quisoso nani nantantarin. Cari ni'nahuë',
itopirinënguëmahuë', co natëtëramahuë',” itërin. ¹⁵ Ina
quëran itaantarin: “Ya'ipi parti, iyaro'sa', paco'. Ya'ipi
piyapi'sa' noya nanan carinquëma' sha'huitëranquëmaso'
sha'huitoco'. ¹⁶ Insosona noya nanan natëhuachina',
cha'ësapi. Aporihuanahuatona', imapachinaco, cha'ësapi
huachi. Co nanamëhuë natëhuachinahuë', Yosëri ana'intarin.
¹⁷ Natëhuatama', nani ma'sha nisarama' piyapi'sa' nitotacaiso
marë'. Chiniquën nanan quëchinquëma' sopairo'sa'
a'pacamaso marë'. Nisha nisha nananquë nonsarama'.
¹⁸ Ya'huan mapatama', co manta' onpotarinquëmahuë'.
Sonimaonta' nipirinhüë' o'opatama', co chiminaramahuë'.
Cania'piro'sa' topinan së'huahuatama', noyatapona',” itërin
Quisosori.

Inápaquë panantarinsó'
(Lucas 24.50-53)

¹⁹ Nani ca'tano'sanënpita nontohuachina, inápaquë Sin-
ioro Quisoso panantarin. Yosëri quëpantarahuaton, inchi-
nanën quëran ahuënsërin. ²⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita
pa'sahuatona', Quisoso nanamën sha'huirapi. Siniorori
chachin catahuarin ni'ton, ya'ipi parti sha'huira'piapi. Yosë
nohuanton, piyapi a'naroáchin anoyatopi. Nani ma'sha nani-
tapapi ayonquicaiso marë'. Ina ni'sahuatona', “No'tëquën
nontërinpoa',” topi ya'ipi piyapi'sa'. Nani huachi.]

Nocasë ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Ma'marësona ninshitërinso'

¹ Quisocristo isoro'paquë o'maton, nóya ninin. Na'a piyapi'sari ina naporinso' nani ninshitopi. ² Ca'tano'sanënpitaso' iráca quëran huarë' imatona', naporinso' ni'pi. Nani ya'ipi no'tëquën sha'huitërinacoi. ³ Canta' ya'ipi nanamën nitotërahuë. Hua'qui' natanato, nani noyá nitotërahuë. Napoaton, iya Tiohuuro ninshichinquën, ténahuë. Quëmaso' pa'pi noya piyapinquën ni'ton, ninshitaranquën. Ya'nan nininso quëran huarë' ya'ipiya ninshitaranquën. ⁴ Na'a piyapi'sa' nani sha'huitopirinënuquënhuë', iporaso' carionta' ninshitaranquën no'tëquën nitotamaso marë'.

Coansha Paotista nasitacaso' ninorinso'

⁵ Iráca Irotisë Cotia parti hua'anëntaso', a'na corto hua'an ya'huërin, Sacariasë itopiso'. Ina huëntoa'huanënso', Apiasë huëntoa'hua, itopi. Sa'inso' Isapira itopi. Inanta' Aaron shiin, iráca corto hua'an ya'coninso'. ⁶ Cato chachin noya Yosë imapi. Ya'ipi pënëntërinso' no'tëquën natëpi. ⁷ Sa'inso nipirinhüë' co hua'huanapihuë'. Co a'naya tëranta' hua'huin ya'huëtërinhuë'. Nani paiya. So'ionta' nani mashoya.

⁸ A'na tahuëri Sacariasë huëntoa'huanën Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi sirihuitacaiso marë'. Naporo' tahuëri sirihuitacaiso' ya'huërin. ⁹ Cotioro'sa' inachintopiso' imatona', Sacariasë huayonpi yonarin pochin nininso' a'pëcaso marë'. Acohuana ya'conahuaton, pimóton nininso' a'përin Yosë yonquicaiso marë'. ¹⁰ A'pëso', na'a piyapi'sa' aipiran huani-rahuatona', Yosë nontapi. ¹¹ Naporo' acohuana Sinioro anquëninëni ya'notimarin. Misa'huaya inchinan quëran huanitimarin. ¹² Anquëni quënanahuaton, pa'yanin. Pa'pi t'ëhuarin. ¹³ Anquënriso nipirinhüë' noya nontërin.

—Ama pa'yanquësohuë'. Quëmaso' Sacariasënuquën, nohuitëranquën. Hua'qui' hui'nahuanacaso' nohuan-topiranhüë'. Ina marë' Yosë nontëranso' nataninquën. Sa'an hua'huanarin. Huaihuachin, nininën cari sha'huitaranquënsa' acotëquë'. Coansha itëquë'. ¹⁴ Nasitohuachin, noya cancantaran. Na'a piyapi'sari pa'yatapi. ¹⁵ Inaso' nóya quëmapi nipon. Yosëri catahuuarin ni'ton, noya noya nisarín. Naporahuaton, co pi'pian tëranta' main o'oponhuë'. Co'huara nasichátëraponhuë',

Ispirito Santori ya'coancantarín. Inasáchin natëarin.
 16 Mashotohuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, na'a
 israiro'sa' Yosë yonquiantapi. 17 Iráca Iniasë pënëntërinso
 pochin nóya pënëntarin. Ina pochin chiníquën nanantarin
 inanta'. Siniro yao'mahuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin,
 quëmapi'sa' hui'ninpitare' noya ninontantapona'. Iporaso'
 a'naquën co Yosë natëpirinahuë'. Ina natanahuatona',
 no'tëquën yonquiapona'. Inari a'chintohuachin, Siniro
 nohuantapona huachi, itërin anquëniri.

18 —Caso' mashoyaco. Sa'ahuënta' nani paiya. ¿Ina-
 poro'pocoita'ma nica? ¿Onporahuatota' no'tëquën nitochi? ténin
 Sacariasë.

19 —Caso' Capirico. Yosë ya'huërin quëran o'marahuë'.
 Ina a'paimarinco nonta'huanquënso marë'. Noya nanan
 sha'huitopiranquënhuë'. 20 Co natërancohuë' ni'quëhuarë',
 hua'qui' co nonsaranhuë'. Hui'nán nasitaquë huarë' co
 nonacamaso' nanitaranhuë'. Napoaponahuë', no'tëquën
 nontëranquën. Hui'nahanaran. Tahuërinën nanihuachin,
 sa'an huaíarin, itërin anquëniri.

21 Piyapi'saso nipirinhüë' Sacariasë ninatona':
 “¿Onpoatonta' hua'quiarín?” topi. 22 Ina quëran acohuana
 quëran pipipirinhüë', co huachi nanitërinhuë' nonacaso'.
 Iimirin quëran anquitaponahuë', co nanitërinhuë' piyapi'sa'
 nontacaso'. “Acohuana ya'conin quëran, Yosë nohuanton,
 hua'narëso pochin quënamara,” topi.

23 Nani Yosë chinotopiso pëiquë sirihuitohuachina, Sacari-
 asëso' ya'huërin'pa' paantarín. 24 Ina quëran co hua'quiya
 quëranhuë' sa'in cayorin huachi. A'natërápo yoqui pochin co
 intoaso' pa'ninhüë'. Pëinënquë ya'huárin. 25 “Ma noyacha Yosë
 catahuarinco ni'ton, hua'huanarahuë' paya. Ina nohuanton,
 co huachi tapan ya'huëtarincohuë',” ténin yonquiaton.

Anquëniri Maria nontërinso'

26 Nani saota yoquitohuachina, naquëranchin anquëni
 isoro'paquë o'mantarín, Capiri itopiso'. Nasaritoquë Yosëri
 a'paimarin, Cariria parti ya'huërinso'. 27 Inaquë a'nara
 nanon ya'huërin, Maria itopiso'. Cosiri nani nontërin maca-
 caso marë'. Tata masho Tapi shiin inaso'. 28 Anquëni
 o'marahuaton, Maria itapon:

—I'huata Maria. Siniro noya ni'ninquën. Ina chachin
 catahuarinquën, itërin.

29 Ina natanahuaton, Maria pa'yanin: “¿Ma'marëta'
 napotërinco'so'?” ténin yonquinënquë.

30 —Ama Maria, pa'yanquësuhuë'. Yosë noya
 ni'ninquën. 31 Natanco sha'huichinquën. Quëmaso'
 hua'huanaran. Quëmapi'huaya huaihuatan, Quisoso itëquë'.

32-33 Mashotohuachin, chiníquën nanantarin. Inaso' Yosë hui'nin. Yosë nohuanton, copirno ya'conarin. Iráca Tata masho Tapi israiro'sa' noya hua'anëntopirinhüè'. Ina quëran chiminin. Iporaso nipirinhüè' hua'huaní hua'anëntomiatarin. Co onporonta' pipirarinhuè', itërin anquëñiri.

34 —¿Onporahuatota' hua'huanapo? Co caso' quëmapi sè'huayátërarincohüè', itërin Mariari.

35 —Ispirito Santo nohuanton, quëmaora hua'huanaran. Yosë topinan yonquiarapirinquënhüè', cayoaran. Napoaton hua'huan, Yosë hui'nin chachin nisarin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanaponhuè'. 36 Ni'quë'. Quëmopinën Isapira itopiso' paiya niponahuè', Yosë nohuanton nani cayorin. Co hua'huanapihuè' niponahuè', nani saota yoquitarin. Quëmapi'huaya huaipon. 37 Yosë ya'ipi nanitaparin, itërin anquëñiri.

38 —Inta nipachin. Yosëíchin caso' natëarahuë. Ina nohuanton, hua'huahuë ya'huë'in nipachin, tënin Maria.

Napotohuachina, anquëni pa'nin.

Isapira nicapon pa'ninso'

39 Ina quëran manorahuaton, Mariaso' Cotia motopiro'sa parti pa'nin quëmopinën nicapon. Inaquë canconahuaton, 40 Sacariasë pëinënquë ya'conconin. Isapira quënanconahuaton, —I'huata a'shacha, itërin. 41 Ina natanahuaton, hua'huin yo'namënquë to'mo to'mótarin. Isapiranta' nóya cancantërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, 42 pa'yataton, chiníquën itapon:

—I'huata hua'huata'hua. ¡Ma noya Yosë catahuarinquën! A'napita sanapi'sa quëran noya noya ni'ninquën. Hua'huaonta' noya noya ni'sarin. 43 Inaso' ya'ipiya hua'anëntarinpóa'. Co caso' chiníquën nanantopirahuè', ¡ma noyacha ina a'shinquën nipiranhüè', nicaponco huë'nan paya! 44 Quëma nontohuatancora, a'naroáchin hua'huahuënta' yo'namëhuëquë to'mo to'mótarin. Noya cancantaton, naporin. 45 “Yosë no'tëquën nontërinco,” tënanso marè' inaso' noya ni'ninquën. Sha'huitërinquënso chachin acotarinquën, itërin Isapirari.

46 Ina quëran Maria tapon:

“Ma noyacha Tata Yosëso paya, tënhuë canta'.

47 Anoyacancantërinco ni'ton, nóya cancantërahuë.

48 Topinan piyapico nipirahuè', yonquirinco.

Ipora quëran huarè' na'a piyapi'sa' nohuitarinaco. ‘Ma noyacha Yosëri catahuarin paya,’ tosapi.

49 Yosëso' ya'ipi nanitaparin. Inaso' nóya catahuarinco.

Noya noya ninin.

50 Iráca chinotopisopitanta' nosororin.

Ipora huanta' ina chinotohuatēhua', nosoroarinpoa'.

⁵¹ Chiníquēn nanantaton, nani ma'sha ninin.

Nocantopisopita atapanin.

⁵² Copirnorosanta' co noyahuē' nipachinara, ocoirin.

Topinan piyapi'sa' ya'huērē' noya acorin.

⁵³ Pahuantērinsopita catahuarin nóya ya'huēcaiso marē'.

Ma'huano'saso nipirihuē', topinan a'parin.

⁵⁴ Israiro'sa' na'con catahuarin.

Piyapinēnpita ni'ton, nosororin.

⁵⁵ Iráca Apraan nontaton, 'Nosororanquēn. Quēma shiparinpitanta' nosoroato, catahuaarahué,' itērin Yosēri.

Ina yonquiaton, ipora catahuarinpoa huachi," tēnin Maria.

⁵⁶ Cara yoqui pochin inaquē yacapatērin. Ina quēran ya'huērin'pa' paantarin.

Coansha Paotista nasitērinso'

⁵⁷ Isapira nani tahuērinēn nanihuachina, huairin. Quēmapia'huaya huairin.

⁵⁸ Quēmopinēnpita, ya'cariya ya'huēpisopita, inapita natantopi. "¡Ma noya Yosēri catahuarin ni'ton, noya huairin! ta'tona'," nóya cancantopi.

⁵⁹ Hua'huasha posa tahuēritohuachina, marca yaacotopi.

"Niapoquē'. Sacariasē itēquē'," itopi a'naquēni. ⁶⁰ A'shinso nipirihuē', co nohuantērinhuē'.

—Coansha itarai, tēnin.

⁶¹ —Ama nisha nininēn acotēquēsokuē'. Quēmopinēnáchin apoquē'. Ina noya, itopi.

⁶² Ina quēran pa'pin ipora huanta' nē'huē ni'ton, imirin quēran tasatopi nininēn nitotacaiso marē'. ⁶³ Pa'pinso' quirica ma'patahuaton, ninshitērin. "Coansha itarahué," tēnin ninshitaton. Ina nicatona': "¡Ma'pitacha yonquirin paya!" topi.

⁶⁴ Naporo' nē'huērinso' inquirahuaton, a'naroáchin noantarin huachi. "¡Ma noyacha Tata Yosēso' ni'ton, catahuarinco paya!" tēnin. ⁶⁵ Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi. Ya'ipi Cotia parti nanan nahuinin. ⁶⁶ Ina natanatona', yonquiapi.

"¿Ma'ta' onpoapon iso hua'huasha ni'ton, ipora quēranchin Yosēri na'con na'con catahuararin?" topi.

Sacariasē ninorinso'

⁶⁷ Ina quēran Ispirito Santori noyá ya'coancantohuachina, Sacariasēnta' tapon:

⁶⁸ "¡Ma noyacha Tata Yosēso' hua'anēntērinpoa paya!

Piyapinēnpitanpoa' yonquiatonpoa', nicha'ēsarinpoa'.

⁶⁹ Ina nohuanton, Tata masho Tapi shiin chachin nicha'ēsarinpoa'.

Inaso' chini chiníquēn nanantapon.

⁷⁰ Iráca quēran huarē' pēnēntona'piro'sa' ninopi.

Yosē nohuanton, sha'huitērinēnpoa':

71 'A'na tahuëri nicha'ësaranquëma'. Co huachi inimicoro'sa' minsëarinënquëmahuë'.

No'huipirinënquëmahuë', nicha'ësaranquëma', tēnin Yosë, topi.

72 Iráca shimashonënpoapita nosoroaton, naporin. Ipora huanta' nosororinpoa'.

Sha'huitërinso' co Yosëri naniantërinhuë'.

73 Tata masho Apraan sha'huitërinso' yonquirárin.

74 Napoaton nicha'ësarínpoa'. Co huachi inimiconënpoapita' minsëarinënpoahuë'.

Ina quëran co të'huatatëhuahuë', Yosë chinotarihua'.

75 Ina pochin cancantatëhua', inasáchin chinotarihua'.

Chiminaquë huarë' nóya nisarihua'.

76 Quëmanta', conpa, Yosë a'paarinquën piyapínënpita pënënacaso marë'.

Sinioro isoro'paquë yao'marin ni'ton, pënëntaran piyapi'sari natëcaiso marë'.

77 Yosë piyapínënpita itapon:

'Oshanëma' inquitatënquëma',

Sinioro anoyacancantarinquëma', itaran.

78 Yosë nosoroatonpoa', inápa quëran a'pintimarinpoa'.

Pi'i a'pintërinpoaso pochin no'tëquën anitotërinpoa'.

79 Tashinan pochin cancantopirëhuahuë',

a'pintatë pochin nitarinpoa' noya nanpicaso marë'.

Anoyacancantohuachinpoa', sano cancantarihua'," tēnin Sacariasë.

80 Ina quëran hui'ninso' so'sorahuaton, hui'napitarin huachi. Yosë yonquiarin ni'ton, chiniquën cancantarin. Inotëro parti ya'huëárin. Ina quëran oshaquëran Yosëri sha'huitërin israiro'sa' pënënacaso marë'.

2

Quisoso nasitërinso'

(Mateo 1.18-25)

¹ Naporo' tahuëri'sa' Noma copirno nanan a'parin, Aocosto itopiso'. Ya'ipi parti a'parin. "Ya'ipinquëma' paco'. Quiricaquë nininëma' niacotoco'," tēnin. ² Naporo huarë' ya'ipi piyapi'sa' pichirapi. Sirinioso' Siria parti hua'anëntohuachina, naporin. ³ Natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nininëna' niacotacaso marë'. Hua'huatopiso' ninanonënaquë pa'pi. Nisha nisha pa'pi.

⁴ Cosiso' Cariria parti ya'huërin. Nasaritoquë ya'huëpirinhuë', ina quëran pipirahuaton, Cotia parti pa'nin. Inaquë canconahuaton, Pirin'pa' pa'nin. Iráca Tata masho Tapi inaquë hua'huatërin. Ina shiin ni'ton, inaquë pa'nin nininën niacotacaso marë'. ⁵ Mariarë chachin pa'nin. Nani ina macacaso marë' nontaponahuë', Yosë

nohuanton, inaora cayorin. ⁶ Nani naniarin huaicaso' ni'ton, inatohua' ni'so', huairin. ⁷ Paninan huairin, quëmapia'huaya. Në'mëtërinquë so'quëëtahuaton, nona'huayaquë acorin, ohuaca coshatërinquë. Huë'ëcaiso' pëi' nani ya'sotopi ni'ton, co inaquë huë'ëpatërinhuë'. Napoaton nona'huayaquë hua'huin acorin.

Ohuica pë'tahuana'piro'sa' quënanpiso'

⁸ Naporo' tashi' ohuica pë'tahuana'piro'sa' pastoquë ya'huërapì. Pirin ya'cariya ya'huërapì. Tashirë chachin ohuicanënapita a'pairapì. ⁹ Inaquë ni'soi', a'nanaya Sinioro anquëninëni ya'notimarin. Huënaráchin huënaráchin a'pintimarin. Yosë pochin a'pinin. Anquëni quënanahuatona', quëmapi'sa' pa'yanpi. ¹⁰ Anquëniriso' itapon: "¡Ama pa'yancosohuë! Noya nanan sha'huichinquëma' ya'ipi piyapi'sa' noya cancantacaiso marë'. ¹¹ Ipora tashi' a'nara quëmapia'huaya Pirinquë nasitërin. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'. Sinioro ni'ton, chinotacaso' ya'huërin. Nani o'marin piyapi'sa' cancanëna' anoyatacaso marë'. ¹² Inaquë pa'patama', hua'huishin quënanconarama'. Në'mëtërinquë so'quëëtahuatona', ohuaca coshatërinquë acopi. Ina quëran nohuitarama'," itërin.

¹³ Ina quëran a'naroáchin na'a anquëniro'sari ya'notantapi. Yosë chinotatona', itapona':

¹⁴ "¡Ma noyacha Yosëso paya! Inápaquë ya'huaponahuë', piyapinquëma' yonquirinquëma'.

Cancantatoma ina yanatëramasopitaso' sano cancantarama'," itopi anquëniro'sari.

¹⁵ Nani inápaquë panantahuachinara, pë'tahuatona'piro'sa' ninontopi.

—Pirin'pa' pa'ahua' nipachin. Sinioro anitotërinpoaso' nia'ahua', nitopi.

¹⁶ Manorahuatona', pa'pi. Canconahuatona', hua'huasha, Maria, Così, inapita quënanconpi. Hua'huasha ohuaca coshatërinquë quëhuëánin. ¹⁷ Nani ni'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

"Quëmapia'huaya nani nasitërin. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'. Anquëni sha'huitimarincoi," itëra'piapi. ¹⁸ Natanahuatona',

"Ma'pítacha itërinpoa' paya," topi ya'ipi piyapi. ¹⁹ Mariaso nipirinhüë' naporinso' na'con yonquirárin. ²⁰ Ina quëran pë'tahuatona'piro'sa' paantapi. "Ma'pítacha natanëhua paya. Ma'pítacha ni'nëhua paya. Anquëniro'sa' itërinpoaso chachin quënanëhua'. ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya!" topi.

Yosë chinotopiso pëiquë quëpapiso'

²¹ Hua'huasha posa tahuëritohuachina, marca acotopi. Naporo' nininën acotopi huachi. Quisoso itopi. Co'huara Maria

hua'huayantērasohuē', anquēniri sha'huitērin ina nininēn aco-caso' ni'ton, napotopi.

²² Moisésē iráca pēnētērin: “Sanapi huaihuachin, a'na yoqui pochin nina'in. Ina quēran Yosē chinotopiso pēiquē ya'coanta'in,” tēnin. Cotioro'sa' napopiso chachin a'na yoqui pochin nanihuachina, Maria, Cosi inapitaso Quirosarin'pa' paantapi pēnētērinso' natēcaso marē'. Naporo' hua'huin Yosē chinotopiso pēiquē quēpapi inaquē Yosē nontacaiso marē'. “Iso hua'huasha, Sinioro, noya a'paiquē' quēma piyap-inēn niin,” itopi. ²³ “Paninanso' quēmapi nipachin, Yosē piyapinēn ninin,” tēnin Moisésē iráca pēnētaton. Napoa-ton ina pochin nontērin. ²⁴ Naporo' cato' nēpēhuē nipon, cato' pē'tahua nēpēa'huahuē nipon atēpatopi Yosē chinotacaiso marē'. Inanta' Moisésē pēnētērin ni'ton, inapopi.

²⁵ Quirosarinquē chachin a'na quēmapi ya'huērin, Simion itopiso'. Nóya quēmapi inaso'. Nani tahuēri Yosē chinotērin. “A'na tahuēri Yosē nicha'ēsarinpoa',” ta'ton, Cristo a'paimacaso' ninarárin. Ispirito Santori noyá ya'coancantērin. ²⁶ Ina nohuanton, Simion nani ninorin. “Siniorori a'paimarinso' nohuitapo. Co'huara chimiyantērapohuē', Cristo o'mararin, ni'sarahuē,” tēnin yonquiaton. ²⁷ Naporo' tahuēri Ispirito Santo nohuanton, Yosē chinotopiso pēiquē pa'nin anta'. Cosinta' sa'inē chachin inaquē nisapi. Pēnētopiso' natētona', inaquē Quisosoa'huaya quēpapi ni'ton, Simioni quēnanconin. ²⁸ Hua'huasha quēnanahuaton, Simion nóya cancantērin. Iporahuaton, Yosē nontērin.

²⁹ “¡Ma noyanquēncha quēmaso', Sinioro, ni'ton, a'paimaranso' nani anohuitēranco paya!

Napoaton noya ipora caso' chimiin, tēnahuē. Sha'huitērancoso chachin nanirin huachi.

³⁰ Iso hua'huasha nani ni'nahuē. Nicha'ēincoiso marē' a'paimaran.

³¹ Ya'ipi piyapi'sa' yonquiaton, a'paimaran.

³² Nisha nisha nananquē nonpisopita a'pintarin no'tēquēn yonquicaiso marē'.

Israiro'santa' catahuaarin. Piyapinēnpita ni'ton, noya noya acorarin,” itērin.

³³ Ina natanahuaton, “¡Ma'pítacha naporin paya!” tēnin Cosi. Marianta' inachachin yonquirin.

³⁴ —Yosē noya a'painquēma', itērin Simioni. Ina quēran a'shin itantapon:

—Hua'huan mashotohuachin, ya'ipi israiro'sa' pēnēnarin. Natanahuatona', a'naquēn natētona', noya cancantapi. A'naquēnso nipirihuē' co nohuantapihuē' ni'ton, anotēreso pochin nisapi. Yosē nohuitacaiso marē' no'tēquēn

pënëntapirinhuë', chiníquën no'huiapi. ³⁵ Inahuara cancanëna quëran nisha nisha yonquiapirinahuë', inari a'ninquëchin anitotarin. Hua'huan no'huihuachina', quëmaso' chiníquën sëtaran. Sahuëniquë ohuaninënposo pochin sëto ya'coancantarinquën huachi, itërin.

³⁶ A'na sanapinta' inaquë ya'huërin, Ana itopiso'. Inaso' Panino hui'nin, Asirë huëntonquë ya'huërinso'. Yosë nohuan-ton, nitoninorin. Nani paiya. Nanon nipon, a'na quëmapiri manin. Canchisë pi'ipiachin niquëpasoi', ³⁷ so'ini ayanan-pirin ni'ton, nani hua'qui' quëyoronin. Nani posa shonca catapini pi'ipitërin. Yosë chinotopiso pëiquë ya'huëmiatërin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin Yosë chinotërin. Apira apira Yosë yonquirin. Co cosharo' yonquiatonhuë', Yosë nontárin. ³⁸ Naporó' inanta' huëcaton, Quisosoa'huaya ni'nin. Noya cancantaton, Yosë nontërin.

—Iso hua'huasha nasitërinso marë': “Yosparinquën Sinioro,” itëranquën, tënin. Ina quëran Yosë imapisopita sha'hitërin.

—Yosë nohuan-ton, a'paimarinso' nani nasitërin. Inaso' nicha'ësarinpóa', itërin. Na'a Quirosarinquë ya'huëpisopita ina ninarapi ni'ton, napotërin.

Nasaritoquë pantapiso'

³⁹ Ya'ipi iráca pënëntërinso' nani natëhuachinara, Cosiso sa'inë chachin Cariria parti paantarin. Nasaritoquë ya'huantarin. ⁴⁰ Quisoso so'sorahuaton, chinirarin. Nóya yonquirin. Yosëri na'con catahuarin.

Hui'napitahuaton, Yosë chinotopiso pëiquë pa'ninso'

⁴¹ Nani Pascoa tahuëri a'shin, pa'pin, inapita Quirosarinquë pantapi. ⁴² Quisoso shonca cato' pi'ipitohuachina, naquëranchin pantapi cotio niyontonpiso tahuëri na'huëcaiso marë'. ⁴³ Nani na'huëhuachinara, ya'huëpi'pa' pa'mantapirinahuë', Quisososo' co pa'marinhuë'. Hui'napi niponahuë', inaquë inaora quëparitërin. A'shinso' co nitotërinhuë'. Cosinta' co nitotërinhuë'. ⁴⁴ Na'a piyapi'sa' pa'sapi ni'ton, “Nisha huë'sarin,” ta'tona', a'na tahuërira' iratopirinahuë'. I'huanahuanquë Quisoso yonisápirinahuë', co quënanpihuë'. Quëmopinënpita, nohuitopisopita, inapita natanpirinahuë', ⁴⁵ co quënanpachinarahuë', yonicaiso marë' inatohua chachin paantapi.

⁴⁶ Cara tahuëri quëran Yosë chinotopiso pëiquë quënanpi huachi. Maistro'sa' a'chinpiquë huënsërahuaton, a'chinpiso' natanarin. Natanahuaton, natantaantarin anta'. ⁴⁷ Na'a piyapi'sa' natanpi. “Ma noyacha yonquirin paya. Nóya a'panitërin,” topi. ⁴⁸ Inaquë quënanahuatona', a'shinso' pa'yanin.

—¿Onpoatonta' hua'hua napotërancoi? Ni'quë'. Pa'yanatoi, cara tahuëri yonisápirainquënhuë', ipora huarë' quënanainquënhuachi, itërin.

⁴⁹ —¿Onpoatonta' yonisápiramacohuë'? Tatahuë pëinënquë ya'huëca'huaso' ¿co nitotëramahuë' ti? itërin.

⁵⁰ Natanaponahuë', ma'sona tapon naporinso' co nitotopi-huë'.

⁵¹ Ina quëran pipihuachina, a'shin, pa'pin inapitarë' Nasaritoquë paantarín. Inaquë paaton, a'shin, pa'pin, inapita noya natërin huachi. Naporinso' a'shini cancanën quëran yonquirárin. ⁵² Naporahuaton, Quisoso hui'napitarín huachi. Noya noya yonquirín. Yosëri noya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pi.

3

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28)

¹ Naporo tahuëri'sa' Tipirio itopiso', Noma copirno ya'conin. Nani shonca a'natërápo pi'ipi hua'anëntarin. Ponsio Piratonta' Cotia parti hua'anëntarin. Irotisëso', Cariria parti hua'anëntarin. Iin Pinipi itopisonta', Itoria parti, Traconiti parti, inapita parti hua'anëntarin. Nisaniasëso' nipirínhuë', Apirinia parti hua'anëntarin. ² Anasë, Caihuasë, inapita corto hua'an chini chiníquënanantërinso' ya'conpi. Naporo' Coansha pënëntarin. Sacariasë hui'nin inaso'. Inotëro' parti ya'huaso', Yosëri sha'huitërin paaton pënëntacaso marë'.

³ Napoaton ya'ipi Cortanii' parti pa'taton, pënëntárin.

—Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë tahuërëtantaco' oshanëma' inquichínquëma'. Ina quëran aporintaranquëma', itëra'piarín. ⁴ Iráca Isaiasë ninorín. Ninshita-ton, naporín:

“Inotëro parti a'na quëmapí pënëntápon.

‘Sinioro o'macaso' tahuëri yonquico'. Ni'co'. Hua'an chiníquënanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parín ira tapatacaso marë'.

Ira otëërin noya pa'tacaso marë'.

⁵ Iconantëro'sa' amëntarotarín. Panëno'sa' taparoarin. Co'shoninsopita otëërin.

Tomashín acoarin. Ira noya tapahuachina, hua'an pa'nín huachi.

Inapochachín iporasó co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main.

⁶ Ya'ipi piyapínpoa' nicha'ëinpoaso marë' o'mararin, tapon ina quëmapí pënëntohuachín,” ténin Isaiasë iráca ninoton.

Naporinso chachín Coansha pënëntarin.

⁷ A'naquën aporihuanacaiso marë' huë'pirinahuë', Coan-shariso', co yaaporintërinhuë':

—Canpitaso' ya'huan pochin cancantatoma', yanonpinama'. “Yosë isoro'pa' ana'intoahuachin, cha'ëpoi quiyanta',” ¿topiramahuë ti? Topinan aporihuanpatama', co cha'ësaramahuë'. ⁸ Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico'. Ama ninonpintocosoahuë'. “Quiyaso' Apraan shinpitacoi ni'toi, Yosë piyapinën'pitacoi,” ama tocosoahuë'. Yosë nohuantërin naporini, iso na'piro'santa' Apraan shinpita atarantacaso' nanichitonhuë'.

⁹ Nani Yosë yonquirin oshahuano'sa' ana'intacaso'. Ni'co'. Nararo'sa' co noya nitohuachinahuë', nicosotërë'. Nicosotahuatë', pënquë të'yatërë' huiquitacaso marë'. Inapochachin canpitanta' co noyahuë' nipatama', chiniquën ana'intarinquëma', tënin.

¹⁰ —¿Ma'ta' onpo'ii nipachin? itopi.

¹¹ —Piyapi'sa ma'shari pahuantohuachina, ama apirato-cosoahuë'. Cato' a'mocamaso ya'huëtohuachinquëma', a'nara' quëtoco' a'mo'in. Tanahuachina', a'caco' ca'in, itërin Coan-shari. ¹² A'napitanta' aporihuanacaiso marë' huë'pi. Inapitaso' coriqui copirno marë' ma'patona'piro'sa'.

—¿Ma'ta' maestro quiyaso' onpo'ii? itiipi.

¹³ —No'tëquën coriqui ma'patoco'. Ama nonpinatoma', na'con na'con ma'patocosoahuë', itërin.

¹⁴ Sontaro'santa' huë'pi.

—¿Ma'ta' quiyanta' onpo'ii? itiipi.

—Ama piyapi ahuëatoma', coriqui matocosoahuë'. Ama canacaso marë' nonpinapicosoahuë'. Nani pahuërëhuachinquëma', ama na'con na'con nohuantocosoahuë', itërin.

¹⁵ Piyapi'saso' yonquirapirinahuë'. “¡Ma noyacha Coan-shaso' pënëntërin paya! Inaso' Cristo nimara. Nicha'ëinpoaso marë' ¿Yosëri a'paimamara ti?” topi. ¹⁶ Ina natanahuaton, Coanshari itërin:

—Aporintëranquëma mini nipirinhüë', co caso' Cristocohüë'. Ca piquëran inaso' huë'sarin. Inaso chini chiniquën nanantërin. Caso' co pi'pisha tëranta' ina pochin chiniquën nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'. Inaso' huë'pachin, a'naquëma' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'. A'naquëmaso nipirinhüë', pënquë chiniquën ana'intarinquëma'. ¹⁷ Cayarinso' manëso pochin nisarín. Arosë mapatëra, to'norarë'. Ina quëran pintiarahuatë', pëiquë acorë'. Sha'huëtënso nipirinhüë' pënquë ahuiquitërë'. Inapochachin ana'intoahuachinquëma',

co onporonta' pën tacopiarinhuë', ténin Coansha. ¹⁸ Nani tahuëri ina pochin piyapi'sa' pënénárin. Yosë nanamën a'chintárin.

¹⁹ Irotisënta' hua'an nipirinhue' pënénin. "Quëmaso' pa'pi co noyahuë' ninan. Naporahuaton, iyaparin sa'in osërëtatón, manan. Pinipi sa'in chachin manan. Irotiasa itopiso'. Ina marë' oshahuanan," itërin. ²⁰ Napotohuachina, Irotisëso' aguë aquëtë' co noyahuë' yonquiatón, Coansha tashinan pëiquë apo'motërin.

Quisoso aporihuaninso'

(Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11)

²¹ Co'huara apo'mochatërasohuë', Coanshari piyapi'sa' aporintahuachina, Quisosonta' huë'nin aporihuanacaso marë'. Nani aporihuanahuaton, Yosë nontërin. Nontaso', pi'iro'të' ni'soatërin. ²² Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuatón, Quisoso ya'coancantomiatërin. Naporo' inápa quëran Yosëri itërin:

—Quëmaso' hui'nahuënquën chachin ninan. Na'con nosoroatënquën, nóya ni'nanquën, itërin.

Quisoso shimashonënpita ya'huërinso'

(Mateo 1.1-17)

²³ Ya'nan pënëntapon, Quisoso cara shonca pi'ipitërin. Così hui'nin, topirinhue'. Così pa'pinso' Iri itopi. ²⁴ Iri pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. Nihui pa'pinta' Miriqui itopi. Ina pa'pinso' Cana itopi. Cana pa'pinta' Così itopi. ²⁵ Così pa'pinso' Matatiasë itopi. Ina pa'pinta' Amosë itopi. Amosë pa'pinso' Naomo itopi. Ina pa'pinta' Isiri itopi. Isiri pa'pinso' Nacai itopi. ²⁶ Ina pa'pinta' Maato itopi. Maato pa'pinso' Matatiasë itopi. Ina pa'pinta' Simi itopi. Simi pa'pinso' Cosico itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ²⁷ Cota pa'pinso' Coanan itopi. Ina pa'pinta' Nisa itopi. Nisa pa'pinso' Soropapiro itopi. Ina pa'pinta' Saratiro itopi. Ina pa'pinso' Niri itopi. ²⁸ Niri pa'pinta' Miriqui itopi. Miriqui pa'pinso' Ati itopi. Ina pa'pinta' Cosamo itopi. Cosamo pa'pinso' Irmatamo itopi. Ina pa'pinta' Iri itopi. ²⁹ Iri pa'pinso' Cosoi itopi. Ina pa'pinta' Irisiro itopi. Ina pa'pinso' Corimo itopi. Ina pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. ³⁰ Nihui pa'pinta' Simion itopi. Ina pa'pinso' Cota itopi. Ina pa'pinta' Così itopi. Così pa'pinso' Conamo itopi. Ina pa'pinta' Iriaquimo itopi. ³¹ Ina pa'pinso' Miria itopi. Ina pa'pinta' Mina itopi. Ina pa'pinso' Matata itopi. Ina pa'pinta' Natano itopi. Ina pa'pinso' Tapi itopi. ³² Tapi pa'pinta' Quisi itopi. Ina pa'pinso' Opito itopi. Ina pa'pinta' Pooso itopi. Ina pa'pinso' Sara itopi. Sara pa'pinta' Nasono itopi. ³³ Nasono pa'pinso' Aminatapo itopi. Ina pa'pinta' Atamino itopi. Ina pa'pinso' Arni itopi.

Arni pa'pinta' Isromo itopi. Isromo pa'pinso' Parisë itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ³⁴ Ina pa'pinso' Cacopo itopi. Cacopo pa'pinta' Isaco itopi. Isaco pa'pinso' Apraan itopi. Apraan pa'pinta' Tari itopi. Ina pa'pinso' Nacoro itopi. ³⁵ Nacoro pa'pinso' Siroco itopi. Ina pa'pinta' Nacao itopi. Nacao pa'pinso' Parico itopi. Ina pa'pinta' Ipiri itopi. Ipiri pa'pinso' Sara itopi. ³⁶ Ina pa'pinta' Cainano itopi. Cainano pa'pinso' Arapasato itopi. Ina pa'pinta' Simo itopi. Simo pa'pinso' Noi itopi. Noi pa'pinta' Namico itopi. ³⁷ Namico pa'pinso' Matosarino itopi. Ina pa'pinta' Inoco itopi. Inoco pa'pinso' Carito itopi. Ina pa'pinta' Marariro itopi. Ina pa'pinso' Cainano itopi. ³⁸ Ina pa'pinta' Inosë itopi. Inosë pa'pinso' Sito itopi. Ina pa'pinta' Atan itopi. Atanso' Yosëri ninin.

4

Sopairi tēnirinsō'

(Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13)

¹ Quisoso Cortani quëran pipirahuaton, huëantarin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Inasáchin natërin. Naporo' ina nohuanton, inotëro parti pa'nin. ² Inaquë catapini shonca tahuëri ya'huërarin. Naporo' sopairi huëcapairahuaton, sha'huitopirinhüë' ama Yosë natëcaso marëhuë'. Catapini shonca tahuëri ya'huaponahuë', co manta' ca'ninhüë'. Ina piquëran tanarin. ³ Tanahuachina, sopairi itërin:

—Tëhuëenchachin Yosë hui'ninquën nipatan, iso na'pi cosharo' atarantëquë', itopirinhüë'.

⁴ —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënquë pënëninpoa': "Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhüë'. Ya'ipi Yosë nanamën natëhuachin tëhuëchinsō' nanpiarin," tēnin, itërin.

⁵ Ina quëran a'na motopi'pa' sopairi quëparin. Ya'ipi ninanoro'sa', ma'shanënpita, inapita a'notërin. A'naroáchin noyápiachin nininsopita, ya'ipi quënanin.

⁶ —Ya'ipi isopita hua'anëntato, carinquën quëchinquën inapita hua'anëntamaso marë'. Chiníquën nanan quëchinquën. Insosona nohuantërahuëso' nanitërahuë quëta'huaso'. ⁷ Isonahuaton, chinotohuatanco, catahuaaranquën ya'ipiya hua'anëntamaso', itërin.

⁸ —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënquë sha'huitërinpoa'. "Sinioroíchin chinotëquë'. Inasáchin natëcaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa'," tēnin, itërin Quisosori.

⁹ Ina quëran Quirosarin'pa' quëpaantarin. Yosë chinotopiso pëi a'canpiquë huarë' quëparahuaton:

—Tëhuëenchachin Yosë hui'ninquën nipatan, no'paquë ni-
iquë'. ¹⁰ Quiricanëncuë nani sha'huitërinquën:

“Yosë, anquëninënpita a'patimarinquën,
co ma'sha onpoaranhuë'.

¹¹ Imirina quëran masarinëncuën

ama na'piquë tëranta' ya'quiamaso marëhuë',”

tënin ni'ton, no'paquë niiquë' a'painëncuën, itërin sopairi.

¹² —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanëncuë
pënëninpoa'. “Ama Yosë tëniquësokuë'. Ama camaiquësokuë'.
Ina nohuantërinsoáchin yonquicaso' ya'huërin,” tënin, itërin
Quisosori.

¹³ Nani hua'qui' sopairi sha'huitopirinhue', co
yanatërinhuë'. Napoaton patërin. “A'na tahuëri minsëapo
nimara,” ta'ton, pa'nin huachi.

Quisoso pënëntacaso caniaritërinso'

(Mateo 4.12-17; Marcos 1.14-15)

¹⁴ Ina quëran Cariria parti Quisoso paantarin. Ispirito
Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, catahuarin nóya nica-
caso'. Ya'ipi naporinso' nahuinin. ¹⁵ Nisha nisha niyon-
tonpiso pëiquë a'china'piarin. A'chinpachina: “Ma noyacha
yonquirin paya,” topi.

Nasaritoquë paantarinso'

(Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6)

¹⁶ Ina quëran Nasaritoquë paantarin. Inaquë so'sorin.
Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë pa'nin.
Nani simana inaquë pa'nin ni'ton, naporo' paantarin. Inaquë
ya'conahuaton, Yosë quiricanën nontacaso marë' huanirin.

¹⁷ Isaiasë pënëntërinso' quirica quëtohuachina, manin. Opori-
nahuaton, nontërin natanacaiso marë'.

¹⁸ “Sinioro ispiritonën ya'coancantërinco ni'ton, noya
catahuarinco.

Na'a piyapi'sa' co Yosë nohuitatonahuë', nosorotopi.

Napoaton Yosë acorinco noya nanan a'chinta'huaso marë'.

Sopairi minsëpirinhue', ocoiarahuë noya yonquicaiso marë'.

Somaraya nininsopita anoyatarahuë.

Parisitapisopita nicha'ësarahuë.

¹⁹ Ipora tahuëri'sa' Yosë nosoroatëncuëma', nicha'ësarincuëma
huachi, tënahuë. Ina sha'huica'huaso marë' acorinco,”
tënin Isaiasë, itërin quirica nontaton.

²⁰ Quirica so'nanahuaton, niyontonpiso' pëiquë
catahuatona'pi quëtaantarin. Ina quëran huënsëhuachina,
ya'ipi inaquë ya'huëpisopitari ni'sápi. ²¹ —Tëhuëenchachin
iyaro'sa' iráca Isaiasë ninorincoso chachin, Yosë a'paimarinco
nicha'ëca'huanquëmaso marë', itërin Quisosori.

²² Ya'ipiya natantapi. “Ma'pítacha nitotaton, naporin paya. Nóya a'chintërinpoa',” ta'tona':

—¿Co'na iso' Cosi hui'ninhuë'? topi.

²³ Ina quëran Quisosori itaantarín:

—Íráca quëran huarë' napopi: “Nitoanoyatohuatan, quëma'ton nianoyatëquë' ni'ii,” topi. Ina pochin canpitanta' yonquirama' ténahuë. “Capinaomoquë na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatëran ni'quëhuarë', isëquënta' anoyatëquë' ni'ii,” itaramaco, ténin. ²⁴ Ina quëran itaantarín:

—Co yanatëtomacohuë', napotëramaco. Ni'co'. Pënëntona'pi pënëntohuachina, nisha nisha parti noya natanpi. Ninanonënuquë ya'huëpisopitariso nipirinhüë', co noya natanpihuë'. ²⁵ Tëhuëchachin iráca Iniasë pënëntona'pi nanpipon, cara pi'ipi miria co pi'pian tëranta' o'naninhüë'. Ya'ipi parti tanarotopi. Naporo' na'a quëyorono'sa' Israiroquë ya'huëpirinahuë', ²⁶ co Yosëri catahuarinhuë'. A'na quëyoronso nipirinhüë' Saripitaquë ya'huërin, Siton parti ya'huërinso'. Nisha sanapi niponahuë', Yosëri catahuarin. Inaquë Iniasë a'parin cosharonën ana'atacaso marë'. ²⁷ Irisio pënëntona'pinta' nãpiso', na'a chana caniori maninsopita Israiro no'paquë ya'huëpirinahuë', co a'naya tëranta' anoyatërinhuë'. Namanoso' Siria piyapi niponahuë', Yosë nohuanton, anoyatërin. A'naroáchin canio inquirin, ténin Quisoso.

²⁸ Ina natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' chiníquën no'huitopi. ²⁹ Manorahuatona', ninano quëran quëpapi. Ina yonsanquë tahuan ya'huërin. Inatohua' quëpapi tē'yatacaiso marë'. ³⁰ Yatē'yatopirinahuë', Quisososo' huancánachin paaton, noya cha'ërin.

Sopai a'parinso'
(*Marcos 1.21-28*)

³¹ Ina quëran Cariria parti paantarín. Capinaomoquë paaton, chinoto tahuëri a'chiantarin. ³² Chiníquën nanantona'pi pochin a'chinarin ni'ton, natanahuatona', pa'yanpi. “Ma noyacha a'chintërinpoa paya,” topi.

³³ Niyontonpiso pëiquë chachin a'na quëmapi ya'huërin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiníquën nontërin. Sopairi chachin ichinonin.

³⁴ —¡Tananpitocoi! ¿Ma'ta' onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? Nohuitërainquën. Quëmaso' Quisostonquën, Nasaritoquë ya'huëran. Yosë quëran o'maton, noya noya ninan, itërin.

³⁵ Itohuachina, Quisosori itërin:

—¡Ta'tëquë! Iso quëmapi quëran pipimiatëquë', itërin.

Sopaiso' quëmapi no'paquë tē'yatahuaton, pipirin. Co manta' onpotërinhuë'. ³⁶ Ya'ipi piyapi'sa' nicatona', pa'yanpi.

—¡Ma'pítacha Quisoso nitotërin paya! Chiníquën nanantaton, sopairo'sa' ocoirin. Camaihuachina pipipi, nitopi.

³⁷ Quisoso naporinso', ya'ipi parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatën a'naroáchin anoyatërinso'
(Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31)

³⁸ Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahuaton, Simon pëinënuë pa'nin. Simon a'shatën chiníquën saporin ni'ton, Quisoso sha'huitopi. “A'shacha chiníquën saporin ta'a. Quëmari anoyatëquë' topiraihuë',” itopi. ³⁹ Inaquë paaparahuaton, sapo a'naroáchin inquitërin. Noyatërin huachi. Nani noyatahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'
(Mateo 8.16-17; Marcos 1.32-34)

⁴⁰ I'huanahuanquë pi'i yaya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' nisha nisha caniori maninsopita Quisoso quëshipi. Napohuachinara, a'naya a'naya sē'huarahuaton, ya'ipiya anoyatërin. ⁴¹ Sopairi ya'coancantërinso' itopi. Quisosori nontohuachina, sopairo'sa' pipipi. Yapipihuachina', chiníquën nontapi.

—Quëmaso' Yosë hui'ninquën, itopi. Yosëri a'paimarinso' nitotatona', napotopi. Napoaton Quisosori itapon: “Ta'tëquë'. Ama insonta' sha'huitëquësuhuë',” itohuachina, ta'topi huachi.

Nisha nisha parti a'chininso'
(Marcos 1.35-39)

⁴² Tahuëririnquë tashiramiachin Quisoso huënsërahuaton, pa'nin. Ninano quëran pipirahuaton, co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'pirinhuë'. Na'a piyapi'sa' ina yonípona' pa'pi. Quënanahuatona', “Ama paquësuhuë'. Isëquë ya'huaton, a'chintocoi,” itopirinahuë', co nohuantërinhuë'.

⁴³ —Nisha nisha ninanoro'saquë paca'huaso' ya'huërin. Inaquënta' Yosë nanamën a'chinchi hua'anëntërinquë ya'coina'. Ina marë' Yosë a'paimarinco, itërin.

⁴⁴ Ina quëran ya'ipi cotioro'sa' ya'huërin parti pa'sahuaton, niyontonpiso pëiro'saquë a'chinarin.

5

Sami macacaiso marë' Quisosori catahuarinso'
(Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20)

¹ Ina quëran Quisoso Quinisariti sono' yonsanquë a'chinarin. Na'a piyapi'sa' yamorapi. Yosë nanamën

natanacaiso marë' huë'pi. Chiníquën ya'quëetopi.
² Napotohuachinara, cato' poti ni'nin, yonsanquë oshipiso'. Hua'anënpitaso' nonshirahuatona', ritinëna pa'moapi. ³ A'na potiso' Simonquën. Inaquë ya'conahuaton, "Amasha paquë'," itërin. Itohuachina, amasha pa'nin. Inaquë huënsërahuaton, piyapi'sa' a'chintaantarin. ⁴ Nani a'chinpachina, Simon itapon:

—Huëquë' iyasha, amasha anpoquë pa'ahua'. Inaquë ritinëma të'yatoco' sami macamaquëma', itërin.

⁵ —Capa sami Maistro. Ya'ipi tashi' të'yatopiraihuë', co manta' manaihuë'. Nipirinhüë', quëma sha'huitëranco ni'quëhuarë', naquëranchin të'yatanta'i, itërin Simoni.

⁶ Ina quëran të'yatohuachinara, notohuaro' sami mapi. Hua'huayatërahuë' ni'ton, riti yaoquirin. ⁷ Amiconënpita a'na potiquë ya'huërinso' imirin quëran anquitërin huëcatona' catahuacaiso marë'. Napotohuachinara, huë'pi. Cato' potiquë chachin sami amëntatopi. Napohuachinara, yayancominapi. ⁸⁻⁹ Ina nápo' sami ma'ton, Simon Pitro pa'yanin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itërin:

—¡Ma'pítacha Siniro nanitaparan paya! Caso' oshahuanco ni'to, co ya'cariancoso' ya'huërinhuë', itërin.

¹⁰ Amiconënpitanta' pa'yanpi, Santiago, Coansha inapita itopiso'. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Ina quëran Simon nontaton, Quisosori itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësohuë'. Nani catahuaranquën sami macamaso'. Ipora quëran huarëso nipirinhüë', catahuaranquën piyapi'sa' macamaso marë'. Inapitanta' imainacoso marë' masaran, itërin.

¹¹ Ina quëran nonshirahuatona', ma'shanënapita patahuatona', Quisoso imapi huachi.

Chana caniori maninso'
 (Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45)

¹² Ina quëran a'na ninanoquë paantapi. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin, chana caniori maninso'. Noshinën noyá pë'yatërin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuatan Siniro, nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin.

¹³ Quisosori së'huarahuaton, itapon:

—Nohuantërahuë mini. Apíramiáchin anoyataranquën, itërin.

Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin.

¹⁴ —Ama iyasha piyapi'sa' sha'huitëquësohuë'. Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, ofrenda Moisésë camaitërinso' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin.

15 Napotopirinhüé', ya'ipi parti nahuinin. Ina quëran hua'huayátërahué' piyapi'sa' hué'pi Quisoso natanacaiso maré'. Cania'piro'santa' hué'pi anoyatacaso maré'.
 16 Quisososo nipirinhüé', apira apira piyapi'sa' patërin. Co piyapi ya'huërinquëhué' pa'nin Yosë nontacaso maré'.

Apia anoyatërinso'

(Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12)

17 A'na tahuëri Quisoso a'chinaso', parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' inaquë chachin huënsëapi. Inapitaso nisha nisha ninano quëran hué'pi. Cariria parti quëran, Cotia parti quëran, Quirosarin quëran, ina quëranpita hué'pi. Nani a'chintohuachina, cania'piro'sa' anoyatërin. Yosëri catahuarin ni'ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. 18 Ina quëran catapini quëmapi'sa huëcatona', apia pë'sara'huaya pochin ninqüë quëpi. Hua'qui' co nanitërinhué' huanicaso', quëhuéánin. Quisoso ya'huëarinqüë yapo'mopirinhüé'. 19 Hua'huayátërahué' piyapi'sa' ya'sopi ni'ton, co nanitopihué' ya'conacaiso'. Napoaton pëi' nanpëtahuatona', a'canpiso' pi'pian o'quirahuatona', pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Huancanachin Quisoso pirayan acomapi. 20 "Ma noya isopita natërinaco," ta'ton, Quisosori apia itapon:

—Oshanën apia'hua inquitaranquën, itërin.

21 Ina natanahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita yonquipi. "¿Ma quëmapita' isoso'? Yosë yaya'huërëterin. Co insonta' nanitërinhué' oshanënpoa' inquitinpoaso'. Yosëichin nanitërinso'," topi yonquiatona'.

22 Topinan yonquiarapirinhüé', inaora yonquinën quëran Quisoso nitotërin.

—¿Onpoatomata' co noyahué' yonquirapiramaco?
 23 Canpitaso naporama': "Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahué'. Apia camaiatë': 'Huani-rahuatón, noya paquë',' itacasonta' co nanitaparëhuahué'," tënana'. 24 Caso nipirinhüé', Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso maré'. Canpitanta' ina nitotacamaso maré' iso apia anoyatarahué, tënin.

Ina quëran apia itantapon:

—Huaniquë', apia'hua. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huëranquë paquë', itërin.

25 Itohuachina, a'naroáchin huanirin. Ya'ipi piyapi'sari ni'pi. "¿Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!" tënin. Pë'sara'huayanën masahuaton, ya'huërinquë pa'nin. 26 Ina nicatona' piyapi'saso' pa'yanpi.

—Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoy-atërin paya. Ma'pítacha ipora ni'nëhua paya, nitopi.

Nihuri Quisoso imarinso'

(Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17)

²⁷ Ina quëran Quisoso paantarahuaton, a'na quëmapi quënanconin, Nihui itopiso'. (Inachachin Matio itopì anta'.) Coriqui Noma copirno marë' ma'patona'pi inaso'. Coriqui ma'patërinquë huënsëarin.

—Huëquë' iyasha imaco, itërin.

²⁸ Napotohuachina, a'naroáchin huanirin. Ma'shanënpita patahuaton, Quisoso imarin.

²⁹ Ina quëran na'a amiconënpita amatërin pëinëinquë coshatacaiso marë'. Quisoso nohuitacaiso marë' amatërin. Na'a copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' huë'pi.
³⁰ Ca'tano'sa' inaquë ni'sahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari no'huipi. No'huitona' itapona':

—¿Onpoatomata' oshahuano'sarë'quëma' coshatarama', o'opatarama', naporama'? Coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinahuë', inapitarë'quëma' coshatarama', itopi.

³¹ Natanahuaton, Quisosori itërin:

—Isopitaso' tëhuëenchachin nohuantërinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'sa' notoro nohuantopi. “Co caniorahuë',” topatëra, co notoro nohuantërehuë'. ³² Oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahuë. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë tahuërëtantaco',” itërahuë. A'napitaso': “Quiyaso' noyaco'i,” topiso marë' co na'con a'chintërahuë', itërin.

Nasha nanan a'chininso'

(Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22)

³³ Ina quëran piyapi'sari itaantapi:

—Coansha imarinsopitaso', co coshatatonaraihuë' Yosë nontapi. Parisio imarinsopitanta', inapochachin nipi. Quëma imarinënsopitaso nipirinhaüë', noya coshatapi, o'osapi, naporapi, itopi.

³⁴ —Ca ya'huarahuë ni'ton, co sëtopihuë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' amatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachina', noya coshatopi.
³⁵ A'na tahuëriso nipirinhaüë' inimiconënpitari huëcatona', sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë' sëtapì. Inapochachin canta' mapachinaco, imarinacosopita sëtapona'. Sëtatona' co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë', Yosë nontápona', tënin.

³⁶ Ina quëran pënënto nanan a'chintaantarin.

—Ni'co'. A'moramaso irácaya nininso' noshatohuachina, co nasha a'morëso yanorëhuë' pa'pitacaso marë'. Nasha

a'morëso yanohuatëra, tapirë'. Naporahuaton, nasha në'mëtëquë pa'pithuatëra, co inashitërinhuë'. ³⁷ Huino sha'moronta' yonquico'. Sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaro' nininquë ta'panëhuë'. Sa'potohuachina, a'naroáchin nopoitërin. Nopoitohuachina, huino chiniarë'. Morsanta' tapirë'. ³⁸ Sha'moro' huinoso' nasha morsaquë ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarin. ³⁹ Huino hua'qui' acopiso' o'opachinara, co nasha nipiso' nayapihuë'. "Hua'qui' acopiso' noya noya," topi, itërin Quisosori.

6

Chinoto tahuëri naporinso'

(Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28)

¹ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' pa'sarin. Tricoro' pëntontapona pochin, ca'tano'sanënpita a'naya a'naya trico moto maraapi. I'shorayarahuatona', caraapi. ² Parisioro'sari ni'sahuatona', itopi:

—¿Onpoatomata' chinoto tahuëri nipirinhue' tricoraya i'shorayarama'? Co ipora tahuëri sacatacasohue' nipirinhue'. ¿Onpoatomata' Moisésë pënëntërinso' co natëramahuë'? itopi.

³⁻⁴ Itohuachinara, Quisosori itërin:

—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, Yosë pëinënuë ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' tanapi ni'ton, quëtërin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'saráchin ina pan capacaiso nipirinhue', Tapiso' ca'nin, itërin.

⁵ Ina quëran itantarín:

—Yosë quëran quëmápicó ni'to, chiníquën nanantërahuë. Ma'sona chinoto tahuëri noya nicacaso' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso'

(Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6)

⁶ Ina quëran chinoto tahuëri naniantahuachina, niyon-tonpiso pëiquë paantahuaton, Yosë nanamën a'chiantarin. Inaquë a'na quëmápi ya'huërin. Inchinan imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' së'quëtacaso'. ⁷ "Chinoto tahuëri nipirinhue', Quisosori anoyatapon nimara," ta'tona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sápi sha'huirapicaiso marë'. ⁸ Topinan yonquiarapirinhue', Quisosori ninorin. Napoaton apia itërin:

—Huë'sahuaton huancánachin huaniquë', itërin.

Napotohuachina, huanirahuaton, inaquë pa'nin. ⁹ Inaquë huanihuachina, Quisosori cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita itërin:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Ahuëtacaso', tēpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tanan-pitohuatoso', co nosoroarahüë'. Napoaton anoyatacaso' ya'huërin, tēnahüë caso'. ¿Ma'ta' canpitaso' tēnama'? itërin Quisosori.

¹⁰ Napotopirinhüë', co manta' topihüë'. Co a'panitohuachinarahuë', a'naya a'naya ni'sarin quëran apia itërin:

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Natëton, ihuëhuachina, a'naroáchin noyatërin. ¹¹ Ina marë' ni'sapisopitari chiníquën no'huitona', inahuara capini ninontopi onporahuatonsona Quisoso ma'sha onpotacaiso'.

Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'
(Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19)

¹² Ina quëran Quisoso a'na motopia'huaquë paantarin Yosë nontacaso marë'. Ya'ipi tashi' Yosë nontárin.

¹³ Tahuërihuachina, imarinsopita përarin. Huë'pachinara, shonca cato' acorin na'con na'con a'chintacaso marë'. “A'chinacaso marë' a'parahuësopita itaranquëma,” itërin.

¹⁴ A'naso' Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin. Iionta' acorin, Antërisë itopiso'. Santiago, Coansha, Pinipi, Partoromi, ¹⁵ Matio, Tomasë, inapitanta' acorin. A'na Santiacanta' acorin. Arpio hui'nin inaso'. A'nanta' Simon itopi. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirinhüë', iporaso' Quisoso imasarin huachi. ¹⁶ Ina quëran cato' Cotasë acorin. A'naso' Santiago hui'nin. A'nanta' Cotasë Iscarioti. Inanta' Quisosori acopirinhüë', a'na tahuëri sha'huirapiapon. Inapita Quisosori acorin ca'tanacaiso marë'.

Na'a piyapi'sa' a'chintërinso'
(Mateo 4.23-25)

¹⁷ Inapitarë' nohuaraimarahuaton, pastoquë huanirín. Na'a imarinsopita inaquë ya'huapi. Notohuaro' piyapi'santa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huë'pi. Marë yonsan quëraonta' huë'pi. Tiro, Siton, inapita ya'cariya ya'huëpisopitanta' huëcatona', noya natanpi. Cania'piro'santa' quëpi anoyatacaso marë'. ¹⁸ A'naquëonta' sopairi ya'coancantërin ni'ton, parisitápirinahuë', inapitanta' anoyatërin. ¹⁹ Ya'ipiya Quisoso së'huacaiso' nohuantopi. Së'huahuachinara, ina nohuanton, a'naroáchin noyatopi.

Noya cancantopisopita
(Mateo 5.1-12)

²⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita notëërahuaton, a'chintërin:

“Canpitaso' co na'a ma'sha ya'huëtopirinquëmahüè', Yosë noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso'. Hua'anëntërinquë chachin aya'conarinquëma'.

²¹ Iporaso' tanapomarahüè', Yosë'pa' co onporonta' tanararamahüè'. Sano cancantarama'.

Isoro'paquë na'nëpiramahüè', inapaquëso' capa cancantarama'.

²² Yosë quëran quëmapico ni'to, imaramaco. Imaramacoso marë' a'naquën no'huiarinënuquëma'. Co huachi quë'yarinënuquëmahüè'. Pinosarinënuquëma'. Nonpinapiarinënuquëma'. Napotopirinënuquëmahüè', ama sëtocosohüè'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma ni'ton, nóya cancantoco'. ²³ Iráca Yosë piyapinënpita pënëntohuachinara, shimashonëmapitari inapochachin no'huipi. Napoaton a'napita no'huihuachinënuquëma', noya cancantoco'. Parisitëramaso marë' Yosë'pa' na'con canaarama'. Ina yonquiatoma', capa cancantoco'.

²⁴ A'naquëmaso' nani ma'sha ya'huëtopirinquëmahüè', jma'huantacha nisarama paya! 'Noya cancantarëhua', topiramahüè', Yosëso' co noya ni'sarinquëmahüè'.

²⁵ Iporaso' noya coshatapiramahüè', jma'huantacha nisarama paya! A'na tahuëriso' co manta' ya'huëtarinquëmahüè'.

Iporaso' capa cancantapiramahüè', jma'huantacha nisarama paya! A'na tahuëriso' sëtatoma', na'nëarama'.

²⁶ Noyasáchin nontinënuquëmaso' pa'yatohuatama', jma'huantacha nisarama paya! Iráca nonpin nanan pënëntona'piro'sa pënëntohuachinara, shimashonëmapitari pa'yatopi. Inapochachin iporanta' a'naquëma' niantarama'. Yosëso nipirinhüè' ana'intarinquëma',” itërin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huërin

(Mateo 5.38-48; 7.12)

²⁷ Ina quëran itaantarín:

“Carinquëma' iyaro'sa, pënëinquëma' natanco. Ya'ipi piyapi'sa' nosorocaso' ya'huërin, ténahüè. Inimiconëmapitanta' nosoroco'. No'huipirinënuquëmaonta', ama i'huërëtosohüè'. Catahuaco'. ²⁸ Pinopirinënuquëmaonta', noya nontoco'. Co quë'yapirinënuquëmaonta', ama no'huicosohüè'. Yosë nontoco' inahuanta' catahuain. ²⁹ Panpirayahuachinquën, ama manta' i'huërëtëquësohüè'. Naquëranchin panpiantahuachinquën, co naporo tëranta' no'huicaso' ya'huërinhuë'. A'moranso' matohuachinquën, tananpitëquë' quëpa'in. Aipi a'moransonta quëpatohuachinquën, ama no'huiquësohüè'. ³⁰ 'Ma'sha quëtoco,' itohuachinquën, ama apiraquësohüè'. ³¹ Noya ninosorocaso' ya'huërin. Canpita nohuantërama' a'napita

nosoro'inquëmaso'. Napoaton canpita nohuantëramaso chachin a'napitanta' nosoroco'. Ninosoroatoma', nicatahuaco'.

³² Amiconëmapitaráchin nosorohuatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini ninosoropi. ³³ Noya nontërinquëmasopitaráchin catahuahuatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini nicatahuapi. ³⁴ No'tëquën pahuërëtopisopitarachin coriqui a'nanpatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini nia'nanpi. 'Oshaquëran niquëtanta'a,' ta'tona', nia'nanpi. ³⁵ Canpitaso nipirinhüë' inimiconëmanta' nosoroco'. Inapitanta' catahuaco'. Piyapi'sa' pahuantohuachina', coriqui a'nanco'. 'Co i'huërëtaPONCOHUë' nimara,' tapomarahüenta', a'nanco'. Ina pochin nipatama', Yosë'pa' na'con canaarama'. Yosë pochachin cancantarama'. Inaso' ya'ipi piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin. Oshahuano'santa' nosororin. Co 'Yosparinquën,' itopirinhüë', catahuarin. ³⁶ Tata Yosëri ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Inapochachin canpitanta' a'napita nosoroco'," itërin.

Nocantopisopita pënëninso'
(Mateo 7.1-5)

³⁷ Ina quëran itaantarin:

"Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohüë'. 'Caso' noya piyapico. Paso' piyapi co noyahuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin,' topi a'naquën. Ama ina pochin noncosohüë', Yosë ana'intochinquëma'. A'napita pinotoma' sha'huirapihuatama', Yosënta' inapochachin sha'huirapitëinquëma', ana'intarinquëma'. A'napita ma'sha onpotohuachinquëma', nanan anoyatoco'. Canpitanta' oshanëma' Yosë inquichinquëma'. ³⁸ Ama a'napita apiratocosohüë'. Ma'sha quëtoco'. Ina marë' canpitanta' Yosë acanaarinquëma'. Co manta' nonpintarinquëmahuë'. Piyapi'sa' nosoroatoma' catahuahuatama', Yosënta' na'con na'con catahuarinquëma'. Apirahuatama', canpitanta' co Yosë catahuarinquëmahuë'," tënin.

³⁹ Ina quëran pënënto nanan sha'huitërin yonquicaíso marë': "Somaraya nipachina, co nanitërinhuë' a'na somaraya nininso' quëpacaso'. Quëparin naporini, cato chachin panca naninquë anochitonahuë'. ⁴⁰ Maistroso' noya noya nitotaton, a'napita a'chintërin. Natanpisopitaso' co na'con na'con nitotopihuë'. Nani ya'ipi a'chintohuachina, maiströnëna pochin nisapi.

⁴¹⁻⁴² Co iyaparin nocanacaso ya'huërinhuë'. Inaso pi'pian co noyahuë' nipachin, mo'shiri ya'conayatërinso pochin ninin ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahuë' ninan ni'ton,

narasëratë' nani noyá ya'copirayarinquënso pochin nipiranhüë', naporan. Napoaton 'carinquën noya nicatëinquën mo'shi ocoichinquën,' co itamaso ya'huërinhuë'. Napotohuatan, nonpinan. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporo huarë' nanitaran iyaparín mo'shi ocoitacaso',” itërin.

Nara pochin nininso'

(Mateo 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Ina quëran itantarín:

“Nara co noyahuë' nipachina, napoonin nitërin. Noya naraso nipirinhüë' noya nitërin. ⁴⁴ Nitërin quëran nara nohuitëre'. So'huanpiso' co misëra nitërinhuë'. Shihuarionta' co quëpa nitërinhuë'. ⁴⁵ Inapochachin piyapi'sa' nipi. Noya yonquihuachinara, noya nipi. Co noyahuë' yonquihuachinara, co noyahuë' nipi. Ma'sona yonquihuachinara, ina chachin nonpi,” itërin.

Cato' pëirinsó'

(Mateo 7.24-27)

⁴⁶ Ina quëran itantarín:

“A'naquëma' 'Sinioro, Sinioro,' itapomaracohüë', ¿onpoatonta' co natëramacohüë'? ⁴⁷ Na'acquëma' natanamacoso marë' huë'nama'. Natëhuatamaco, a'na quëmapi pochín nisarama'. ⁴⁸ Inaso', natëricho quëran yapëirin. Yapëihuachina, noya yonquiaton, noya pëiaquë yonirin. Na'pitë' quënanahuaton, na'pitëquë chachín natëricho quëran pëirin. Pamatohuachina, opotopirinhüë', co anotërinhuë'. Chinií' niponahuë', co yatë'yatërinhuë'. ⁴⁹ A'naquënsó nipirinhüë' yapëihuachina, co noya yonquirinhüë'. 'Inotëquë tëranta' pëi'i,' ta'ton, inaquë pëirin. Ina quëran pamatohuachina, chiniiri a'naroáchin të'yatërin. Ya'ipi noyá quiquirin. Inapochachin topinan natanpatamaco, co natëhuatamacohüë', co cha'ësaramahuë',” itërin.

7

Capitan piyapínën anoyatërinso'

(Mateo 8.5-13)

¹ Piyapi'sa' a'chintahuatón, Quisoso Capinaomoquë pa'nin.

² Inaquë a'na Noma capitan ya'huërin. A'na piyapínën chiníquën caniotón, yachiminin. Hua'anëni noya nosororin.

³ Quisoso canquirinso' natantahuaton, cotio ansiano'sa' amatërin. “Paatoma', Quisoso sha'huitonco' huë'in piyapínëhuë anoyachinco,” itahuaton, a'parin. ⁴⁻⁵ Inapitaso Quisosoquë canconahuatona', itapona':

—Paso' capitan amatërinquën. Inaso' nisha piyapi niponahuë', nóya quëmapi. Nosororinpoa'. Inaora coriquinën quëran niyontona'huaiso pëi' ninin Yosë yonquica'huaiso

marë'. Napoaton huëquë' piyapinën anoyatëquë', chimin-pachin, itopi.

⁶⁻⁷ Ina natanahuaton, inapitarë' pa'nin. Capitan pëinënquë ya'caritërahuaso', amiconënpitari nacapiipi. Capitani a'parin Quisoso nontacaiso marë'. "Capitan nanan a'patërinquënso' sha'huichinquën. Naporin: 'Caso' Siniro nontaponquën yapa'pirahuë'. Tapanato, co pa'nahuë'. Co caso' quëma pochin noyacohuë'. Co pëinëhuëquë tëranta' ya'conamaso' ya'huërinhuë'. Topinan camaiquë' piyapinëhuë noyachin. ⁸ Canta' hua'anëhuë natërahuë. Capitanco ni'to, sontaro'sa' camaihuatëra, natërinaco. "Paco'," itohuatëra, pa'pi. "Huëco'," itohuatëra, huë'pi. Piyapinëhuëpitanta' camairahuë. "Saca-toco'," itohuatëra, sacatopi. Napoaton natëranquën,' tënin capitan," itiipi.

⁹ Quisoso natanahuaton, pa'yatërin. Ina quëran tahuëretahuaton, piyapi'sa' itapon:

—¡Ma noya ina quëmapi natërinco paya! Nisha piyapi niponahuë', israiro'sa quëran noya noya natërinco. Napoaton ca nohuanto, apiramiachin piyapinën noyatarin, tënin.

¹⁰ Napotohuachina, capitan amiconënpita ayancoantapi. Cania'pi nani noyatërin quënanconpi huachi.

Hui'napi ananpitaantarinso'

¹¹ Ina quëran Quisoso Nainquë ca'tano'sanënpitarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. ¹² Ninano ya'coanaquë ya'caritërahuaso', na'a ya'huëhuano'sa nacapiipi. Chimipi pa'pitacaiso marë' quësapi. Hui'napi niponahuë', a'shin ayananpirin. A'shini imasarin. Inaíchin hua'huin nipirinhüë', chiminin. So'ionta' iráca ayarin ni'ton, sa'ahua paiya inaso'. ¹³ Ina quënanahuaton, Quisosori nosororin.

—Ama imoya na'nëquësohuë', itërin.

¹⁴ Napotahuaton, chimipi acopiquë së'huaconin. Së'huarahuachina, quëparapisopita huanipi. Napohuachina, chimipi itapon:

—Huënsëquë' apia'hua, itërin.

¹⁵ Napotohuachina, nanopiantarahuaton huënsërin. Ina quëran nonsarin. Quisosori a'shin itapon: "Ya'huëranquë imoya quëpaantaquë," itërin. ¹⁶ Ina nicatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Ma noya quëmapi a'patimarinpoa' pënëinpoaso marë'. Nani ma'sha nanitaparin, topi.

Ina quëran taantapi:

—Yosë co naniantërinpoahuë'. Catahuarinpoa huachi, topi.

¹⁷ Ananpitaantarinso' ya'ipi Cotia parti nahuinin. Ya'ipiya natantopi.

Coansha Paotistari a'parinsopita
(Mateo 11.2-19)

18-19 Coansha imarinsopitaso', Quisoso naporinso' sha'huitonpi. Inaso' natanahuaton, yonquiárin. "Quisososo' Yosëri a'paimarinso' nimara. ¿Pahuanarin o'macaso' nica?" ta'ton, cato' imarinsopita a'parin Quisoso natanacaiso marë'.
20 Paatona quënanconpachinara, itapona':

—Coansha Paotista a'pairincoi natana'huainquënso marë'. ¿Quëmaso' Cristonquën? ¿Pahuanarin inaso' o'macaso' nica? Co nitotëraihuë'. Sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itiipi.

21 Naporo chachin na'a cania'piro'sa' ya'huapi, nisha nisha caniori maninsopita. Quisosori a'naroáchin anoyatërin. Sopairo'sari ahua'yantërinso' huë'pachinara, sopairo'sa' a'patërin. Naporahuaton, ina nohuanton, somaraya nininsopitanta' ni'topi.

22 —Ni'co' iyaro'sa'. Ca nohuanto, somaraya nininsopita ni'topi. Apiaro'santa' a'naroáchin anoyatërahuë. Noya iratopi. Chana caniori maninsopitanta' anoyatërahuë. Në'huëro'santa' në'huëpiso' inquitërahuë. Chiminpisopita ananpitaantarahuë. Notohuaro' piyapi'sa' co Yosë nohuitatonaraihuë' nosorotápirinahuë', noya nanan a'chintarahuë. Ya'ipi nani ni'nama', nani natanama'. Paatoma', Coansha sha'huitonco' no'tëquën nitochin. 23 Ya'ipi cancanëma quëran natëhuatamaco, noya cancantarama'. Co nisha nisha yonquiamacoso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

24 Ina natanahuatona', Coansha sha'huitapona' pa'pi. Nani paantahuachinara, Quisoso a'chiantarin. "Coansha yonquiato a'chinchinquëma'. I'hua inotëro parti ina nicapoma' pa'patamara, inaso Yosë marë chiniquën huanirin quënanconama'. Co piquira ihuani onororinso pochin niconinhuë'. 25 Co inaso ma'huano'sa pochin noyápiachin a'morinhuë'. Noyápiachin a'mopisopita, capa cancantacaisoráchin cancantopisopita, inapitaso' copirno pëiro'saquë ya'huëpi. Coanshaso nipirinhuë' co ina pochin nininhuë'. 26 Pënëntërinso' natanacaso marë' pa'nama'. Coansha tëhuëenchachin nóya pënëntërin. Co topinan quëran pënëntërinhuë'. Yosëri chachin a'parin pënëntacaso marë'.

27 Iráca quiricanënuë ninorin:

'Co'huara a'pamayátërasënuënhuë', comisionëhuë a'pararahuë.

Paaton, pënëntapon noya natanainënuënsó marë', itërin Yosëri hui'nin nontaton.

Coansha ninoton, naporin. 28 Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' pënëntopirinahuë', Coanshaso' noya noya pënëntërin. Inaso noya pënëntopirinhuë', inso tëranta' imapachinaco, ina

quëran noya noya nisarin. Yosë hua'anëntërinquë chachin ya'conarin, ténahuë," itërin.

²⁹ Nani na'a piyapi'sari Coansha noya natanpi. Copirno marë coriqui ma'patona'piro'santa' "Yosë noninso' no'tëquën pënëninpoa'," ta'tona', aporihuanpi. ³⁰ Parisioro'saso nipirinhüë', co nohuantopihuë' Yosë nanamën natëcaiso'. Coansha no'tëquën pënëntopirinhüë', topinan quëran natanpi. Napoaton co aporihuanpihuë'. Cotio maistro'sarinta' co yanatëpihuë'.

³¹ Naquëranchin Quisoso taantarín: "Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. ¿Ma pochinta' niconpi? ³² Hua'huaro'sa pochin cancantopi, ténahuë. Hua'huaro'sa cachiquë ya'nipihuachinara', a'naquën taponá: 'Huëco' pita pochin nicatëhua' ya'nipiahua',' ta'tona', quinatopirinhüë', co a'napitaso' nohuantopihuë' nansacaiso'. Ina quëran tantapona': 'Inta nipachin, huëco', chimipi pa'pitopiso pochin nicatëhua' ya'nipiahua',' nitantapi. A'naquën sëtatona' na'nërápirinhüë', co a'napitaso' nohuantopihuë' na'nëcaiso'. ³³ Inapochachin ipora nisha nisha yonquirama'. Coansha Paotistaso' huëcapon, co aquëtë' coshara' yonquirinhüë'. Co pi'pian tëranta' huino o'orinhüë'. Napopirinhüë', 'Sopai nohuanton, naporin,' toconama'. ³⁴ Ina quëran caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, coshatërahuë, o'orahuë. Ina marë' pinoramaco. 'Quisoso coshatárin. O'opatárin. Oshahuano'sarë' nipayarin,' toconama'. Nisha nisha yonquiconama'. ³⁵ A'naquënso nipirinhüë', noya yonquiatona', Yosë natëapi. Pënëntërahuëso' natanahuatona', no'tëquën yonquiapi huachi," ténin Quisoso.

Sanapi co noyahuë' yonquirinsopita naniantërinso'

³⁶ Ina quëran a'na parisio quëmapiri Quisoso amatërin. "Pëinëhuëquë huëquë' coshatahua'," itërin. Itohuachina, pa'nin. Pëinënhüë ya'conconahuaton, misaquë huënsëconin. ³⁷ A'na sanapi natantahuaton, inaquë huë'nin. Inaso' oshahuana'pi itopiso'. Pimo hua'sai' potiria'huaquë quënin. ³⁸ Quisoso ya'yoranconahuaton, oshanën marë' sëtaton na'nërin. Na'nëhuachina, na'nëinën quëran Quisoso nantëquën shipitërin. Ainën quëran amirantërahuaton, apinorantërin. Ina quëran pimo hua'saiquë pashirantëtërin. ³⁹ Ina ni'sahuaton, pëi' hua'anëni co noyahuë' ni'nin. Inaora yonquinën quëran yonquirarin. "Quisoso pënëntona'pi naporini, iso sanapi nohuichitonhuë'. Oshahuan ni'ton, co së'huacaso' nohuanchitonhuë'," ténin yonquiaton. ⁴⁰ Yonquirinso' nitotaton, Quisosori itërin:

—Iya Simon, pi'pian yasha'huitëranquën, itërin.

—Inta Maistro sha'huitoco, itërin inarinta.

41 —Cato' quëmapi ya'huëpirinhuë'. Cato chachin patron nihipi. A'naso' a'natërâpo pasa tahuëri canarëso' nihuitërin. A'nanta' a'natërâpo shonca tahuëri canarëso'ichin nihuitërin. 42 Capa coriqui pahuërëtacaso' ni'ton, cato chachin nihuitopiso' ayatërin. Topinan ayatërin. ¿Insoarita' patronën na'con na'con nosoroarin? ¿Ma'ta' quëma yonquiran? itërin Quisosori.

43 —Na'con na'con ayatërinsoari na'con na'con nosoroarin, topirahuë', tënin.

—Ina mini. No'tëquën yonquiran, tënin.

44 Ina tosahuaton, sanapi tahuërëtahuaton, Simon itërin:

—Iso sanapi ni'quë'. Quëma pëinënquë ya'conpirahuë', co inachintërëhuaso' ninanhuë'. Co i'sha tëranta' quëtërancohuë' nipa'morantëcaso marë'. Iso sanapiso nipirinhuë' na'nëinën quëran pa'morantërinco. Ainën quëran amirantërinco.

45 Canquipirahuë', co apinorancohuë'. Iso sanapiso nipirinhuë' apinorantërinco. 46 Ni'toro'sa' huë'pachina, noya hua'saiquë pashimototacaso' ya'huëpirinhuë', quëmaso' co pashimototërancohuë'. Iso sanapiso nipirinhuë' nóya nicatonco, pimo hua'saiquë pashirantëtërinco.

47 Tëhuëchachin na'con oshahuanpirinhuë', oshanën inquitarahuë. Napoaton na'con na'con nosororinco, tënahuë. A'naquënso nipirinhuë', “Co aquëtë' oshahuanahuë'” ta'tona', co onpopinchin nosororinacohuë', tënin.

48 Ina quëran sanapi itapon:

—Oshanën imoya inquitëranquën huachi, itërin.

49 A'napitaso' natanahuatona', ninontopi.

—¿Ma quëmapita' isoso'? ¿Oshanëna quëran huarë' inquitacaso' nanitërin ti? nitopi.

50 Quisososo nipirinhuë' sanapi itantapon:

—Natëranco ni'ton, Yosë nicha'ërinquën. Noya paquë huachi, itërin.

8

Sanapi'sa' Quisoso catahuapiso'

1 Ina quëran nisha nisha ninanoquë Quisoso pa'nin a'chinapon. A'naquën pancana, a'naquën co pancanayahuë' niponahuë', inaquënta' paaton, noya nanan a'chinarin. “Yosë yahua'anëntërinquëma'” itëra'piarin. Shonca cato' ca'tano'sanënpitari imasapi. 2 A'naquën sanapi'santa' imasapi, canio quëran anoyatërinso'pita. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantohuachinara hua'yantopirinahuë', nani anoyatërin. A'naso' Maria Mactarina itopi. Canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', Quisosori inquitërin.

3 Coananta' imarin. Cosa sa'in inaso'. So'inso' ya'ipi Irotisë

ma'shanënpita a'pairin. Sosananta' imarin. Inapita imatona', inahuara coriquinëna quëran cosharo' pa'anpi Quisoso, ca'tano'sanënpita, inapita coshatacaiso marë'.

Sha'tona'pi pochin nininso'

(Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9)

⁴ Nisha nisha ninano quëran huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Notohuaro' niyontonpachinara, pënënto nanan sha'huitërin.

⁵ —A'na quëmapi sha'tapon pa'nin. Tricoraya iminquë pa'sarayarin papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën iraquë huarë' anotërin. Inaquë piyapi'sa' iratatona', i'natopi. Inairaro'santa' huë'sahuatona', pë'yaquipi. ⁶ A'naquën ya'pirinso' na'piroquë anotërin. Inaquë papotopirinhüë', shimënshin no'pa' ni'ton, ahuirin. ⁷ A'naquëonta' nahuanoquë anotërin. Inaquë papotopirinhüë', nahuano'santa' papotërin. A'shinahuatona, imotërin. Napoaton co nitërinhuë'.

⁸ A'naquënso nipirinhüë' noyaro'paquë anotërin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitaton, pasa, pasa nitërin, itërin.

Ina quëran taantarin: —Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin Quisosori.

Pënënto nananquë a'chininso'

(Mateo 13.10-17; Marcos 4.10-12)

⁹ Napotihuachina, ca'tano'sanënpitari itapona': "Achin Maistro naporanso', co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi. ¹⁰ "Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Canpitaso nipirinhüë' ya'ipiya a'chinchinquëma' Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso marë'. A'napitaso nipirinhüë' co ya'ipiya a'chintarahüë'. Pënënto nananquësáchin a'chintarahüë' ni'ton, natanaponaraihuë', co nitotapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'," itërin.

Tricoraya tapon naporinso'

(Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20)

¹¹ Ina quëran itaantarin: "Achin naporahuëso' iyaro'sa', a'chintanta'inquëma' nitotoco'. Yosë nanamën a'chinpatëhua', tricoraya pa'sarayapiso pochin ninëhua'. ¹² A'naquën piyapi'sa' ira pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë'. Inairaro'sari huëcapairinso pochin a'naroáchin sopai huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osërettiirin. Ama natëcaiso marëhuë' ananiantërin. Natëpi naporini, Yosëri cancanëna' anoyachitonhuë'. ¹³ A'naquëonta' na'piro pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahuë'. Co chiniquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, Yosë a'popi.

¹⁴ A'naquëonta' nahuano'sa' ya'huërinquë pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë'. Isoro'paráchin yonquiatona', co nanamën yonquipihuë'. Coriquiráchin cancantopi. Nipa'yatacasoáchin yonquirapi. Nahuano'sari imotërinso pochin ma'sharáchin yonquiatona', Yosë nanamën naniantopi. Co huachi natëpihuë'. ¹⁵ A'naquën piyapi'saso nipirinhue' noyaro'pa pochin nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', noya cancantatona', natëtopi. No'tëquën yonquiatona', natëmiatopi. Ma'sha onpoaponaraihuë', co a'popihuë'. Ya'ipi cancanëna quëran imatona' noya noya nisapi," ténin.

Nanparin pochin nininso'

(Marcos 4.21-25)

¹⁶ Ina quëran a'chintaantarín:

"Nanparin i'chinpihuatëra, co i'mëanaquë po'morëhuë'. Co pë'saraanaquë acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'. Piyapi'sa' huë'pachinara, noya quënantopi. Inapochachin Yosë nanamën sha'huitahua' a'napitanta' nitochina'. ¹⁷ Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhue' ya'ipiya nitotapi.

¹⁸ Napoaton noya natanco'. Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama. A'naquënso nipirinhue', 'Nani nitotërahuë', topirinahuë', co yanatëpihuë' ni'ton, pi'pian tëranta' nitotopiso' Yosëri ananiantarin," itërin.

Quisoso quëmopinënpita

(Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35)

¹⁹ Ina quëran Quisoso a'shin, iinpita, inapita huë'pi. Quisoso yanontopirinahuë', na'a piyapi'sa' yamopi ni'ton, co nani-topihuë' ya'conacaiso'. ²⁰ Napoaton a'naquëni sha'huitërin.

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huëcatona', aipiran huaniapi. Yanontërinënuquën, itopirinahuë', Quisososo' tapon:

²¹ —Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

Ihuan a'parinso'

(Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41)

²² Ina quëran a'na tahuëri ca'tano'sanënpita itapon:

—Aquëtëran pa'ahua', itërin.

Potiquë ya'conahuatona', pëntonapi. ²³⁻²⁴ Quisososo' nipirinhue', huanconënuquë huë'ërarin. Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi potinën opoto opototahuaton

nani yamëntaitapirinhüè', ca'tano'sanënpitari pa'yanatona', ochinanpi.

—¡Maistro, Maistro, chimiitarihua'! Catahuacoi, itopi.

Quisososo' huënsërahuatón, ihuan a'parin. Sononta' panca co'sacaitapirinhüè', asanoirin. A'naroáchin copitënin.

²⁵—¿Onpoatomata' co natëramacohüè? itërin. Inapitaso nipirinhüè' pa'yanatona', ninontapi.

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

Sopairo'sari ya'coancantërinso'

(Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20)

²⁶ Ina quëran Cariria sono' aquëtëran canconpi, Quirasa parti itopiquë. ²⁷ Quisoso nonshiconpachina, a'na quëmapiri nacapirin, na'a sopairo'sari ya'coancantërinso'.

Ya'coancantopi ni'ton, co huachi yonquirinhüè'. Hua'qui' co manta' a'morinhüè'. Co huachi pëiquë ya'huërinhüè'.

Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huárin.

²⁸⁻²⁹ Na'pochuachina catinaquë tanpaquën tonporahuatona', pa'onta' tonpotopirinhüè', oshitërachinin. Sopai nohuanton,

co piyapi ya'huërinquëhuë' ta'antarin. Quisoso quënanahuaton,

nantëntaquë isonquirahuaton, monshorarin. Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai itërin:

—Iso quëmapi quëran pipico huachi, itërin. Ina natanahuaton, chiniquën nonin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisasonquën. Yosë hui'ninquën. Yosë marë' ama aparisitocoisohüè', itërin.

³⁰—¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin.

—Na'a huaranca itërinacoi, topi.

Hua'huayatërahüè' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, ina pochin ninihuanin.

³¹ “Ama parisitopiquë a'pacoisohüè',” itantapi. ³² Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huërin. Panënuquë coshatapi.

“Coshiro'saquë tëranta' a'pacoí ya'coanta'ii,” itantapi. “Inta nipachin, inaquë ya'conco',” itërin. ³³ Itohuachina, quëmapi quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi.

Inaquë ya'conpachinara, coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'topi. Panca sonoquë niitatona', inaquë chimiitopi.

³⁴ Ina ni'sahuatona', coshi a'paina'piro'saso' ta'api. Ninanoquë canconahuatona', sha'huiconpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi.

³⁵ Natanahuatona', “¿ma'ta' onpocaiso'?” ta'tona', pa'pi nicapona'. Canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso' quënanquipi. Iporaso' Quisoso ya'cariya huënsëarin. Nani a'moanahuaton, noya yonquirin huachi.

Co huachi hua'yantërinhüè'. Ina nicatona', pa'yanpi.

36 “Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'patahuaton, anoyatërin huachi. Co huachi hua'yantërinhuë',” topi ni'pisopitari. 37 Natanahuatona', ya'huëhuano'saso' pa'pi të'huatopi. Të'huatatona', Quisoso itopi: “A'na parti paquë',” itopi. Itohuachinara, potiquë ya'coantarín. 38 Yapa'pachina, quëmapi achin hua'yantërin'sori itërin: “Canta' imainquën, topirahuë',” itërin.

—Ama huëquësohuë'. 39 Ya'huëranquë paantaton, piyapi'sa' sha'huitonquë': “Yosë noyá anoyatërinco,” itëquë', itërin Quisosori.

Napotohuachina, pa'nin. Ya'ipi ninanonënquë sha'huitëra'piarín. “Quisoso noyá anoyatërinco,” itëra'piarín.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarínso' (Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43)

40 Quisoso aquëtëran pëntoantarahuatón, na'a piyapi'sa' quënanconin. Inaquë ninarapi ni'ton, canconpachina nóya nontopi. 41 Naporo' a'na cotio hua'an cairo itopiso huë'nin. Inaso' niyontonpiso pëi' hua'an ya'conin. Quisoso quënanquirahuaton, nantën pirayan isonquirín. “A'naroáchin Siniro pëinëhuëquë huëquë'. 42 Hui'nahuë yachimínarin,” itiirin. A'naíchin hui'nin ya'huëtërin'so' chiníquën caniorín. Shonca cato' pi'ipitërin. Napotohuachina, inarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëëtërapí.

43 Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarín. Hua'qui' panca huënai' a'parárin. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorínhuë'. Na'a notoro'sari nonënpirínahuë'. Ya'ipi coriqui i'quiaponahuë', co manta' noyatërinhuë'. 44 Quisoso pinën quëran huëcatón, a'morínso' huirotëínchin së'huaquirín. Së'huahuachina, a'naroáchin huënai' no'narin.

45 —¿Inta' së'huarínco? ténin Quisoso. “Co carínquënso' së'huaranquënhuë',” topi ya'ípiya.

—Ni'quëchi Maistro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quëëtäpirínënhuë': “¿Inta' së'huarínco'so'?” ¿tënan ti? itërin Pitrori.

46 —A'naso' natëtonco, së'huarínco. Së'huahuachincora, nitotërahuë'. Ca nohuanto, noyatërin, ténin.

47 “Nani nitotërin,” ta'ton, sanapi huë'nin. Pa'yanaton, ropa ropátëriarin. Isonquirahuaton, Quisoso itapon: “Hua'qui' caniorahuë' ni'ton, së'huaranquën Siniro. Së'huahuatënhuë', a'naroáchin noyatërahuë',” ténin. Ya'ipi piyapi'sa' natanpi.

48 —Natëranco ni'ton, nani imoya anoyatëranquën. Noya paquë huachi, itërin.

49 Quisoso nonaquëya', a'na quëmapi Cairo pëinën quëran huë'nin.

—Hui'nán nani chimínin. Ama huachi Maistro apiquësohuë', itërin.

⁵⁰ Quisososo' natanaponahuë', itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësohuë'. Natëco, hui'nan noyachin, itërin.

⁵¹ Pëinënquë canconahuaton, ya'conconin. Pa'pin, a'shin, Pïtro, Coansha, Santiaco, inapitaíchin quëparin. “Ama a'napitaso' huë'inasohuë',” tënin. ⁵² Na'a piyapi'sa' na'nëtona', ayanápi.

—Ama na'nëcosohuë'. Co sanapia'hua chimininhuë'. Huë'ësárin, itërin Quisosori.

⁵³ —Co huë'ërinhuë'. Nani chiminin huachi, itatona', tëhuapi. ⁵⁴ Quisososo nipirinhüë' sanapia'hua maimirarahuatón:

—Huënsëquë', apia'hua, itërin.

⁵⁵ A'naroáchin nanpïantarahuaton, huanirin. “Nanon a'caco',” tënin Quisososo. ⁵⁶ A'shin, pa'pin, inapita pa'yanpi. “Ma'pitacha nitotaton, ananpitaantaran paya,” itopirinhüë', “Ama a'napita sha'huitocosohuë',” itërin Quisosori.

9

A'chinacaso marë' a'parinso'

(Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13)

¹ Shonca cato' quëmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marë'. Ca'tano'sanënpita itopi. Ayontonahuaton, chiníquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'. Ina nohuanton, nisha nisha caniori maninsopitanta' anoyatapi. ² “Paatoma' iyaro'sa', piyapi'sa' a'chintonco'. ‘Yosë yahua'anëntarinquëma'. Huëntonëinquë ya'conpatama', noya catahuaninquëma', itoco'. Cania'piro'santa' anoyatoco'. Carinquëma catahuaninquëma' anoyatacamaso marë',” itërin. ³ —Pa'patama', ama manta' quëpacosohuë'. Pitana, pë'pëto, pan, coriqui, inapita ama quëpacosohuë'. Ama a'moramaso tëranta' cato' quëpacosohuë'. ⁴ Inso pëiquësona yacapatohuatama', ina pëiquëráchin ya'huëco'. Ina ninano quëran pipiamaquë huarë' inaquë ya'huëco'. ⁵ A'na ninanoquë pa'patama', “Ama isëquë huëcosohuë'. Co yanatanainquëmahuë',” itohuachinëinquëma', patoco'. Yapa'patama', pënëncó'. “Nani sha'huitopirainquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuënémaquë nina'intarama',” itoco'. Ina quëran a'na parti paco', itërin Quisosori.

⁶ Ina quëran ca'tano'sanënpitari pa'sahuatona', noya nanan a'china'piapi. Nisha nisha ninanoquë pënëna'piapi. Na'a cania'piro'sa' anoyatopi.

Coansha Paotista tēpapiso'
(Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-29)

⁷ Napopiso' ya'ipi parti nahuinin. Cariria hua'an Irotisē itopisonta' natantērin. Natantahuaton, nisha nisha yonquirin. “¿Inta' Quisososo'?” itohuachinara, “Coansha Paotista nanopiantarinso' nimara,” topi a'naquēn. ⁸ “Co inahuē'. Iniasē ya'noantarinso' nimara,” topi a'naquēonta'. “Co inahuē'. A'na pēnēntona'pi iráca chiminpirinhuē', nanopiantarinso' ipora,” topi a'napitanta'.

⁹ Ina natanaton, hua'ani itērin:

—Cari Coanshaso' atēpatērahuē, nishitēconotopi. Ina quēmapiso nipirinhue', nani ma'sha nanitaparín, natantērahuē. ¿Inta' inaso' nimara? Canta' nohuichi, ta'ton ya'nipishahuē yani'nin.

Cosharo' ana'atērinso'
(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14)

¹⁰ Ca'tano'sanēnpita huēantarahuatona', Quisoso sha'huitiipi. “Nani a'chinai. Cania'piro'santa' anoyatērai,” itiipi. Napotohuachinara: “Huēco' iyaro'sa' canpoara pa'ahua',” itērin Quisosori. Itohuachina, Pitsaitaquē pa'pi. ¹¹ Na'a piyapi'sari natanahuatona', imapi. Canquihuachinara, Quisosori noya nontērin. Yosē hua'anēntērinquē ya'conacaiso' a'chintarin. Nani a'chintahuaton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatērin.

¹² Nani i'huararahuasos', ca'tano'sanēnpitari itiipi:

—Nani i'huarin. Co manta' isēquē ya'huērinhuē'. Piyapi'sa' a'paquē' pa'ina'. Isoshara'huaya ninanoro'sa', pēiro'sa', inapita ya'huērin. Inaquē coshoro' pa'anatona', ca'ina'. Naporahuatona', inaquē huē'ēpachina', itopi.

¹³ —Canpitari a'caco', itērin Quisosori.

—Capa isēquē capacaso'. A'natērapoya pan, catoya sami, inaíchín ya'huētērincoi. Notohuaro piyapi'sa' ya'huērin. Quiya pa'anahuatoí, ¿ina nápo' ya'pi a'ca'ii ti? itopi.

¹⁴ A'natērápo huaranca pochín quēmapí'sa' ya'huēpi ní'ton, napopi. Ina quēran ca'tano'sanēnpita itērin:

—Piyapi'sa' sha'huitoco' huēnsē'ina'. A'natērápo shonca, a'natērápo shonca pochín huēnsē'ina', itērin.

¹⁵ Sha'huitohuachinara, ya'ipiya huēnsēpi. ¹⁶ Nani huēnsēhuachinara, Quisosori a'natērapoya pan, catoya sami, inapita ma'patērin. Inápaquē nē'pētahuaton, Yosē nontērin: “Yosparinquēn, Tata,” itahuaton, pan, sami, inapita sē'panahuaton, ca'tano'sanēnpita quētērin. “Piyapi'sa' quētonco' ca'ina',” itērin. ¹⁷ Quētohuachinara, ya'ipi piyapi'sa' coshatopi. Natēaquēhuarē' coshatopi. Ina quēran ca'tano'sanēnpitari pē'sotopiso' masahuatona', shonca cato' i'mē' amēntatopi.

*Pitro natëtërinso'**(Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29)*

¹⁸ A'na tahuëri Quisoso inaora pa'nin Yosë nontacaso marë'. Ca'tano'sanënpitaráchin inaquë ya'huëpi. Nani Yosë nontohuachina, Quisosori itërin:

—Nani ma'sha nanitaparahuë ni'to, ¿in pochinta' piyapi'sa' cancantiarinaco? itërin.

¹⁹ —“Coansha Paotistaco' nanpiantarinso',” topi a'naquën. “Co inahuë'. Tata Iniasëco' nanpiantarinso',” topi a'naquëonta'. “Co inahuë'. A'na pënëntona'pi iráca chiminpirinhuë', nanpiantarinso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

²⁰ —Canpitaso nipirinhüë' ¿ma'ta' yonquirama'? itërin Quisosori.

—Quëmaso' Cristo, Yosë a'paimarinquënso', itërin Pitrori.

*Chiminacaso' ninorinso'**(Mateo 16.20-28; Marcos 8.30-9.1)*

²¹ Pitrori napotopirinhüë': “Ama inaso' ipora a'napita sha'huitocosohüë',” itahuaton, sha'huitërin: ²² —Yosë quëran quëmapico niporahuë', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi quë'yaponacohüë'. Tëpararinaco. Napoaponahuë', cara tahuëri quëran Yosë ananpitaantarino, itërin.

²³ Ina quëran piyapi'sa' pënëantarin.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantoco'. Yosë nohuantërinso'ráchin imaco huachi. Corosëquë chiniquën parisitëre'. Canpitanta' parisitapomarahüë', nani tahuëri imamiatoco. ²⁴ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanpiarama'. A'na tahuëri chiminatoma', parisitomiatarama'. Nipirinhüë', casáchin yonquihuatamaco, parisitapomarahüë', co topinan quëran nanpiaramahuë'. Yosë'pa' nanpimiatarama'.

²⁵ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë canapiramahuë', co hua'yanëma' cha'ëpachinhüë', co canamiataramahüë'. ¿Onponta' pahuëretapiramahuë', co huachi hua'yanëma' nanitarinhüë' cha'ëcaso'! ²⁶ Imapatamaco, tēhuaponēnquēma'. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuëri carinquëmanta' a'poaranquëma'. Nanamëhuë' a'pohuatama', carinquëmanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'mantararahuë. Tata huënaratërinso pochin canta' huënaratarahuë. Noya anquëniro'sapitaro'co o'mantararahuë. ²⁷ No'tëquën itaranquëma'. Yosë isoro'pa' hua'anëntapon. A'naquëma' co'huara chimiantërasēnquëmahuë', hua'anëntërinso' ni'sarama', itërin.

Nisha pochin ya'norinso'
(Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8)

²⁸ Posa tahuëri quëran Quisoso motopiquë pa'nin. Pitro, Coansa, Santiaco, inapitaráchin quëparahuaton, Yosë nontacaso marë' pa'nin. ²⁹ Yosë nontaso', nisha pochin ya'norin. A'morinsonta' huënaráchin huënaráchin ninin. Hui huiríchin. ³⁰⁻³¹ A'nanaya Moisésë, Iniasë, inapita ya'nopi. Inahuanta' huënaráchin huënaráchin nipi. Quisosorë' ninontapi. "Quirosarinquë pa'pato, tëpararinaco," itërin Quisosori. ³² Ca'tano'sanënpitaso nipirinhüë' huë'ëi' iquitatona', yahuë'ëpirinahuë'. Capayatantahuachinara, Quisoso huënaráchin nininso' quënanpi. Moisésë, Iniasë, inapitanta' quënanpi. ³³ Inapitaso' yapanantahuachinara, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maistro isëquë huë'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisésë marë', a'nanta' Iniasë marë', topirahuë', itërin.

Co yonquiatonhuë', napotërin. ³⁴ Napotaquëya', chitorori imotërin. Ya'ipiya imotërin ni'ton, pa'yanpi. ³⁵ Chitoro' huan-cana quëran Yosëri nontërinso' natanpi. "Iso' hui'nahuë huayonahuëso'. Ina natanco'," itërin.

³⁶ Nani nontohuachina, ni'sápirinahuë', co a'napita quënanpihuë'. Quisosoráchin quënanpi. Ina yonquiatona', co manta' topihuë'. Nani ni'pirinahuë', naporo tahuëri'sa' co insonta' sha'huitopihuë'.

Hua'huasha hua'yantërinso'
(Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29)

³⁷ Tahuëririnquë motopi quëran nohuaraimantarahuatona', na'a piyapi'sa' quënanquimapi. Quisoso yonípona' huë'pi. ³⁸ A'nariso' nontiiirin.

—Huëquë' Maistro, hui'nahuë nitiico. Inaíchin hui'nahuë nipirinhüë', ³⁹ a'nanaya sopairi ya'coancantohuachina, "yai" toshuaton no'paquë nitë'yatërin. Sa'po sa'po niconin. Pacororárin. Napoin quëran sopairi patohuachina, pa'pi iquirorin. ⁴⁰ Ca'tano'sanënpita nontato: "Sopai inquitoco'," itopirahuë', co nanitopihuë', itërin.

⁴¹ —¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahuë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? ténahuë. Hui'nán quëshico, itërin Quisosori.

⁴² Inaquë quëntapirinhüë', no'paquë sopairi ataatarin. Apacoroantarin. Quisosori ni'sahuaton, sopai itërin: "Hua'huasha tananpitëquë'. Pipimiatëquë huachi," itërin. A'naroáchin sopai pipirin. Hua'huasha noyatërin huachi. "Pëinëinquë iyasha quëpantaquë'," itërin. ⁴³ Ya'ipi piyapi'sari

nicatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, sopai a'parin paya!” topi.

Chiminacaso' ninoantarinso'
(Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32)

Ya'ipi piyapi'sari pa'yanatona', anoyatërinso' yonquirápirinahuë', ca'tano'sanënpita itantarin:

⁴⁴ —Noya natanco iyaro'sa'. Yosë quëran quëmapico nipo-
rahuë', a'na tahuëri sha'huirapihuachinco, piyapi'sa' masari-
naco. Ina yonquiráco', itërin.

⁴⁵ Natanaponarahuë', co nanitopihuë' natëtacaiso'. “¿On-
poatonta' ina pochin nontërinpoa'?” topi yonquinëna quëran.
Naporahuaton, të'huatatona' co nohuantopihuë' natanacaiso'.

Chini chiniquën nanantërinso'
(Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37)

⁴⁶ Ina quëran ca'tano'sanënpita capini ninontatona',
“¿Inquënpoacha chini chiniquën nanantë'rë'pëhuaya?” nitopi.

⁴⁷ Co natanaponahuë', inaora yonquinën quëran Quisoso
nitotërin. Napoaton hua'huasha maimirarahuatón, ya'cariya
ahuanirin.

⁴⁸ —Ama chiniquën nanantacamaso' yonquicosohuë'.
Imaramaco ni'ton, hua'huasha nosorohuatama',
nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin
nosoroaramacohuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso'
isoro'paquë a'paimarinco. Hua'huaro'sa pochin
cancantopisopita Yosëri noya noya ni'nin, itërin Quisosori.

Pi'pian nisha imarinso'
(Marcos 9.38-40)

⁴⁹ A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi Maistro ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,”
ta'ton sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhüë', co quiya
pochin imarinquënhüë' ni'ton, co nohuantëraihuë'. “Ama
inapoquësohuë’,” itërai, itërin.

⁵⁰ —Tananpitoco' sopai a'pa'in. Insosona co inimicoto-
huachinpoahuë', catahuarinpoa', itërin Quisosori.

Santiago, Coansha inapita pënëninso'

⁵¹ Nani ya'caritëriarin Quisoso inápaquë panantacaso'.
Napoaton “Onpopionta' Quirosarinquë pa'sarahüë huachi,”
tënin. ⁵² Yapaaton, catoya'pi a'parin. “Paso' ninanoquë
pa'i, topirahuë'. Paatoma', natantonco' huë'ëpataquëhua',”
itërin Quisosori. Inaquë Samaria piyapi'sa' ya'huëpi.

⁵³ Natanahuatona', co Quisoso huëcacaso' nohuantopihuë'.
Quirosarinquë pa'sarin ni'ton, co nohuantopihuë'. ⁵⁴ Ina
marë' Santiago, Coansha, inapita no'huitopi.

—¿Ma'ta' Siniro onpochii? Yosë nonchii inápa quëran pën
a'paimaton isopita ahuiquichin topirahuë', itopi.

⁵⁵ Tahuëretahuaton: —Ama iyaro'sa' napocosohuë'. Tanan-pitoco', itërin. ⁵⁶ Ina quëran a'na ninanoquë paantarin.

Ya'ipi cancanën quëran imacaso' ya'huërinso'
(Mateo 8.19-22)

⁵⁷ Papona pochin a'na quëmapiri nontiirin:

—Canta' Siniro imainquën. Insëquësona pa'patan, canta' pa'i, topirahuë', itërin.

⁵⁸ —Sacai' imancoso', tënahuë. Ma'sha tananquë ya'huërinso'pita huë'ëshinantëna ya'huëtopi huë'ëcaiso marë'. Inairanta' pë'pëtën ya'huëtërin. Caso nipirinhüë' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co pëi' ya'huëtërincohuë'. Pa'sápato, co ya'huëmiatërahuë', itërin.

⁵⁹ A'nanta' huë'pachina: —Imaquico, itopirinhüë'.

—Oshaquëran Siniro imainquën. Tatahuë nani noyá mashotërin. Chiminpachin, cari pa'pitarahuë. Ina quëran imainquën, topirahuë', itërin.

⁶⁰ —A'naquën co nohuantopihuë' imainacoso'. Chimipi pochin cancantopi. Inapitari pa'pichina', tënahuë. Quëmaso nipirinhüë', ca na'con na'con yonquiatonco Yosë yahua'anëntërinpoaso' sha'huiquë', itërin Quisosori.

⁶¹ A'na quëmapinta' huëcaton:

—A'na tahuëri Siniro imasaranquën, topirahuë'. Ipora quëmopinëhuëpita nontëri'i. Nani nontohuato imainquën, itopirinhüë', ⁶² Quisosori itërin:

—Ama iyasha, nisha nisha yonquiquësohuë'. Ni'quë'. A'nëtohuatëra, noya nicatë' ahuëhuatëra, no'tëquën ahuë'rë'. Niquë notëtahuatë' ahuëhuatëraso', co noya ahuë'rëhuë'. Inapochachin nisha nisha yonquihuatama', co nanitaramahuë' Yosë hua'anëntërinso' no'tëquën imacamaso', itërin.

10

Canchisë shonca catoya'pi a'parinso'

¹ Ina quëran a'napitanta' sha'huitërin pënëntacaiso'. Canchisë shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, catoya catoya a'parin. Nisha nisha ninanoquë a'parin. Oshaquëran ina ninanoro'saquë chachin pa'sarin ni'ton, inapita'ton a'parin pënëntacaiso marë'. Yapa'pachinara itapon:

² “Tëhuëenchachin iyaro'sa', isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Na'a piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', caraíchín pënëntarin. Napoaton Yosë nontoco' a'napitanta' a'pa'in pënëchina'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntarin.

³ Iporaso' a'paranquëma'. Ni'co'. Carniroa'huaro'sa' co nanitopihuë' nia'paicaiso'. A'naroáchin tanan ni'niro'sari manin. A'naquën piyapi'sa' ni'niro'sa

pochin cancantatona', no'huiponēnquēma'. ⁴ Pa'patama', ama manta' quēpacosohuē'. Pē'pēto, coriqui, sapatē co inapita tēranta' quēpacaso' ya'huērinhue'. Piyapi'sa' nacapihuatama', ama hua'qui' nontocosohuē'. Manóton paco'. ⁵ A'na pēiquē canconpatama', hua'anēn nontoco': 'Thuata iya. Yosē catahuainquēma', itoco'. ⁶ Noya nontohuachinēnquēma', Yosēri catahuaarin mini. Co'so' noya nontohuachinēnquēmahuē', co Yosēri catahuaarinhuē'. ⁷ Nohuantohuachinēnquēma', ina pēinēnquē yacahuaco'. A'cahuachinēnquēma', ca'co'. O'shitohuachinēnquēma', o'oco'. A'chintarama' ni'ton, topinan ca'co'. Ama nisha nisha pēiquē yaca yacapatērantacosohuē'. ⁸ A'na ninanoquē pa'patama', noya nontohuachinēnquēma', inaquē a'chintoco'. Ma'sona a'cahuachinēnquēma', ca'co'. ⁹ Cania'piro'sa' inaquē ya'huēhuachina', anoyatoco'. 'Iso tahuēri'sa' Yosē yahua'anēntarinquēma', itoco'. ¹⁰ A'naquēn piyapi'saso nipirinhue' co nohuantarinēnquēmahuē'. Ina ninanoquē canconpatama', cachiquē paatoma', pēnētoco'. ¹¹ 'Nani sha'huitorpirainquēmahuē'. Co nohuantēramahuē' ni'ton, canpitaora tēhuēnēmaquē nina'intarama'. Co natēpiramahuē', Yosēso' yahua'anēntarinquēma', itoco'. ¹² Ayaro' tahuēri nanihuachin, inapitaso' chiniquēn parisitapi, tēnahuē. Iráca Sotomaro'saso' pa'pi co noyahuē' nipi ni'ton, Yosēri chiniquēn ana'intērin. Co natērinacosopitaso nipirinhue', chini chiniquēn ana'intarin huachi," itērin.

*Nisha nisha ninanoquē ya'huēpisopita pēnēninsō'
(Mateo 11.20-24)*

¹³ Ina quēran Quisoso taantaran: "Corasinoquē, Pitsaitaquē inaquēpita ya'huēramaso', jma'huantacha nisarama paya! Na'con pēnēnpiranquēmahuē', co natēramacohuē'. Ina marē' parisitarama'. Tiroquē, Sitonquē, inaquēpitaso nipirinhue' co pēnētērahuē'. Co inaquē cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatērahuē'. Inaquē naporahuē naporini, oshanēna marē' sētatona', sa'catēn nininsō' a'moitonahuē'. Huarianoquēnta nipa'samototatona' co noyahuē' yonquipisopita nianchitonahuē'. ¹⁴ Napoaton iyaro'sa' ayaro' tahuēri nanihuachin, Yosē chini chiniquēn ana'intarinquēma'. Tiroquēso', Sitonquēso', co onpopinchin ana'intarinhuē'. ¹⁵ Capinaomoquē ya'huēramasopitanta' co no'tēquēn yonquiramahuē'. 'Noyacoi ni'toi, Yosē'pa' pa'sarai, ¿topiramahuē' tí? Co inatohua' pa'saramahuē'. Parisitopiquē tēhuēnchinso' pa'miatarama huachi,' tēnahuē," itērin.

¹⁶ Ina quēran yaa'parinsopita itaantaran:

"Iporaso' pēnētacamaso marē' a'pararanquēma'. Ca ya'huērēnamēhuē pēnētarama'. Noya natanpachinquēma',

natanarinaco canta'. Co'so' nohuantohuachinënquëmahuë', co canta' nohuantarinacohuë'. Co nohuantohuachinacohuë', co Yosënta' nohuantapihuë'," itërin Quisosori. Itohuachina, pa'pi huachi. Nisha nisha ninanoquë pënëntëra'piapi.

A'parinsopita huëantapiso'

¹⁷ Nani pënëntohuachinara, canchisë shonca catoya'pi chachin nóya cancantatona', Quisosoquë huëantapi.

—Sopairo'santa' Sinioro nontërai. “Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, a'parainquën,” itohuatëira, pipipi, itopi.

¹⁸ Napotohuachinara, Quisosori itërin;

—Sopai hua'an chachin iráca inápaquë ya'huëpirinhuë', Yosëri të'yatërin. O'cori pochin a'naroáchin anotërinso' ni'nahuë. ¹⁹ Nani nanan quëtëranquëma' canpitanta' sopai minsëcamaso marë'. Ca yonquiatomaco, sopairo'sa' nontohuatama', patarinquëma'. Ya'huan, yonpinca inapita i'natohuatama', co manta' onpotarinquëmahuë'. Ya'huan yaquëtërinposo pochin sopainta' yaacorinquëma'. Canpitariso nipirinhuë' minsëarama'. Co manta' nanitarinhuë' minsëinquëmaso'. ²⁰ Sopairo'sa' a'papiramahuë', ama ina marëáchin noya cancantocosohuë'. Imaramaco ni'ton, Yosë'pa' pa'sarama'. Inatohua' nininëma' nani ninshitërinquëma'. Ina marë' tëhuënchinso' nóya cancantoco', itërin.

Tata Yosë anitotërinpoaso'

(Mateo 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Naporo' Ispirito Santo nohuanton, Quisoso nóya cancantërin. Noya cancantaton, Yosë nontarin. “Ma noyacha, Tata, yonquiran paya. Quëmaso' chini chiníquën nanantëran. Inápaquë, isoro'paquë, ya'ipi parti hua'anëntaran. Quëma nohuanton, a'naquën nani ma'sha nitotaponaraihuë', co nanamën nitotopihuë'. ‘Quiyaora noya noya nitotarai,’ topiso marë', co nanamën anitotëranhuë'. Imarinacosopitaso nipirinhuë' catahuan. ‘Catahuaco Sinioro co caora nanitërahuë’,’ itohuachinën, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë' Tata, ‘Yosparinquën,’ itëranquën,” tënin, Yosë nontaton.

²² Ina quëran a'parinsopita itantarin. “Tata Yosë nohuanton, chiníquën nanantërahuë. Ya'ipi nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Hui'ninco ni'to, tatahuësáchin noyá nohuitërinco. Inapochachin canta' Tata Yosë nohuitërahuë. Casáchin noyá nohuitërahuë. A'naquën piyapi'santa' caora nohuanto, anohuitërahuë. Inapitanta' Yosë nohuitapi huachi,” itërin.

²³ Nani a'chintohuachina, ca'tano'sanënpita amasha quëparahuaton, sha'huitërin: “Isoro'paquë o'mato, nani ma'sha ninahuë. Ma noya Yosë nosororinquëma' ni'ton,

ni'nama'. ²⁴ Iráca quëran huarë' na'a copirnoros'a', pënëntona'piro'sa', inapita ni'namasopita yani'pirinahuë', co ni'pihuë'. A'chintëranquëmasopitanta' yanatanpirinahuë', co natanpihuë'," itërin.

Nosorotona'pi naporinso'

²⁵ Ina quëran a'na maistro iráca nanan noya nitotërinso' huanirahuaton, Quisoso tënicaso marë' itapon:

—¿Ma'ta' Maistro onpo'i nanpimiata'huaso marë'? itërin.

²⁶ —Iráca Yosë quiricanën quëran ninshitaton, pënëninpoa'. ¿Ma'ta' tënin? itërin.

²⁷ —“Tata Yosë hua'anëntërinpoa'. Ina nosoroco'. Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi chini-rama quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco'. Isonta' Yosë nohuantërin: Quëmaora ni-nosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco',” tënin, itërin.

²⁸ —No'tëquën naporan. Ina pochin nipatan, Yosë pochin cancantaton, nanpimiataran huachi, itërin Quisosori.

²⁹ —Ina nitotaporahuë', ¿ma'ta' onpo'i? ¿Inpitaquë huarëta' nosoro'i? itaantarin.

³⁰ —Inta nipachin a'chinchinquën. A'na cotio quëmapi Quirosarinquë ya'huërin. A'na tahuëri Quiricoquë pa'sapirinhuë'. Paaso', tëpatoro'sari mapi. Ahuëatona', ihuapi. Ai'nanpiratopi. Yachimiánin patopi. ³¹ Ina quëran cotio corto hua'an ina ira chachin pa'tapirinhuë'. Quëmapi quënanconaponahuë', pëshonanpirahuaton na'huëtërin. ³² Ina piquëran a'na quëmapi' pa'sarin. Inaso' Nihui huënton quëmapi ni'ton, corto hua'an catahuarinso'. Inarinta' quënanconaponahuë', inapotaantarin. ³³ Ina quëran Samaria quëmapi' quënancoantarin. Inaso' nisha quëmapi niponahuë', nosororin. ³⁴ Ya'cariconahuaton, catahuarin. Pë'shapiso' tomaquë, huinoquë, inaquëpita pashitërin. Inapotahuaton tonpotërin. Ina quëran inaora moranënuquë acorahuaton, huë'ëpatacaso pëiquë quëparin. Inaquë a'pairin. ³⁵ Tahuërinquë catotë' coriqui prata quëran nininso' pëi' hua'anën quëtërin. “Paso' ninanoquë pa'sarahuë. Quëmari a'paiquë'. Coriqui pahuanpachin, quëmaora coriquinën castaquë'. Huënantahuato, i'huërëchinquën,” itërin. ³⁶ Ni'quë' iyasha. Caraya'piri ahüëpiso' quënanconpi. ¿Insoarita' iin pochin nosororin? itërin Quisosori.

³⁷ —Nisha piyapiri nosororinso', tënin.

—Ina mini. Paaton, quëmarinta' inapochachin nosoroquë', itërin.

Marta, Maria, inapita napopiso'

³⁸ Ina quëran paantahuaton, a'na ninanoquë canconin. Inaquë Marta ya'huërin:

—Huëquë' Siniro ni'quicoi, itohuachina, ya'conapatërin.
 39 Martaso' cain ya'huëtërin, Maria itopiso'. Quisoso
 huë'pachina, ya'cariya huënsëquirin. A'chininso' noya
 natanarin. 40 Martaso nipirinhüë' cosharo nicaton sacatárin.
 Nisha nisha yonquiaton, Quisoso huëcapairin:

—Caihuë Siniro topinan huënsëárin. Caora cosharo' nis-
 arahuë. Sha'huitëquë' catahuainco, itërin.

41 —Imoya. Nisha nisha ma'sha yonquiaton, co noya
 cancantëranhuë'. 42 Casáchin natancoso' na'con na'con no-
 huantërahuë. Mariaso' natanatonco, noya noya nisarín.
 Na'con yonquirinco ni'ton, noya cancantomiatarin ténahuë,
 itërin Quisosori.

11

Yosë nontacaso' a'chininso'
(Mateo 6.9-15; 7.7-11)

¹ A'na tahuëri Quisoso Yosë nontárin. Nani nontohuachina,
 ca'tano'sanëni itërin:

—A'chintocoi Siniro Yosë nonta'huaiso'. Coanshaso'
 imarinsopita a'chintërin. Quiyanta' a'chintocoi nitochii,
 itërin.

² —Inta nipachin a'chinchinquëma'. Yosë yanontohu-
 atama', iso pochin nontoco':

“Tata Yosë, quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi
 piyapi'sa' chinochinënquën.

Chini chiniquën nanantëran ni'ton, ya'ipicoi natëinquën.

³ Nani tahuëri catahuacoi cosharo' ya'huëchincoi.

⁴ Co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, os-
 hanëhuëi inquitocoi.

A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatëraiso
 pochachin oshanëhuëi inquitatoncoi anoyacancan-
 tocoi.

Co noyahuë' yonquihuatoi, catahuacoi a'naroáchin nani-
 anchii,” itoco', Yosë nontohuatama', tënin.

⁵ Ina quëran a'chintantarin.

—Ni'co' iyaro'sa'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, capa
 a'cacaso' nipachina, a'na piyapi pëinënquë pa'në'. Yono
 tashi' nipirinhüë', ma'sha nitonë'. “Cara pan quëtoco
 iyasha. ⁶ Nipayaraiso' huë'pirinhüë', co manta' a'ca'huaso'
 ya'huëtërincohuë’,” tënë'. ⁷ Yono tashi' ni'ton, co

nohuantaponhuë' nimara. “Paquë' iyasha. Nani ya'coana
 oncotërahuë. Hui'nahuëpitanta' huë'ésápi. Co nanitërahuë'
 quëta'huanquënso’,” tapon nimara. ⁸ Nipayarinso' niponahuë',
 co nohuantopirionta', naquëranchin naquëranchin
 nitantahuachina, huënsëintarahuaton, quëtapon. ⁹ Napoaton
 Yosë na'con nontoco'. Pahuantërinquëmaso' nipatama',

quëtarinquëma'. Ma'sha yonirëso pochin cancantatoma', nontáco' catahuainquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin cancantatoma', nontoco' aya'coinquëma' ¹⁰ Tëhuënychachin ma'sha nitohuatama', quëtarinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonípatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochin nipatama', i'soatarinquëma'.

¹¹ "Hui'nama' tanaton, 'Sami nayarahüë,' itohuachinquëma', co ya'huan quëtaramahuë'. Co insonta' nohuantërinhuë' hui'nin inapotacaso'. ¹² Ataricayonta' natanpachinquëma', co yonpinca quëtaramahuë'. Noya cosharo' quëtarama'. ¹³ Canpitaso' co noyahuë' yonquiapomarahüë', hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'. Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con nosororinquëma'. Inápaquë ya'huaponahuë', hui'ninpita pochin ni'ninquëma'. Nontohuatama', 'Ispirito Santo aya'coancantoco,' itohuatama', aya'coancantarinquëma', itërin.

Sopai hua'an minsërinso'

(Mateo 12.22-30; Marcos 3.19-27)

¹⁴ Ina quëran a'na quëmapi huë'nin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co nanitërinhuë' nonacaso'. Quisosori quënanahuaton, sopai a'patërin. Nani a'patohuachina, noya nonin huachi. Piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. "iMa noyacha ni'ton, a'naroáchin sopai a'parin paya!" topi. ¹⁵ A'naquënso nipirinhüë' nisha yonquiipi. "Sopairo'sa' hua'anën Piirsipo itopisoari catahuarin ni'ton, nanitaparin sopai a'pacaso'," toconpi.

¹⁶ A'napitarinta' Quisoso itapona': "Yosë pochin niquë' ni'inquën," itonpi. Tënicaiso marë' napotopi. ¹⁷⁻¹⁸ Quisososo nipirinhüë' yonquipiso' nitotaton, itërin:

"Co Satanäsë catahuarincohüë' sopairo'sa' a'paca'huaso'. Inaso' sopairo'sa' hua'anën ni'ton, co sopairo'sa' no'huirinhüë'. Nino'huipi naporini, co huachi hua'anëna nicacaso nanichitonhuë'. Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. Quëmopinëna capininta' nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. ¹⁹ A'naquën a'chintëramasoarinta' sopairo'sa' yaa'papi. Piirsipo catahuarinco tënama' ni'quëhuarë', inapitanta' inari catahuarin. Napoaton inapita natanpatama', co no'tëquën yonquiatomahuë' naporamaso sha'huitarinquëma'. ²⁰ Caso nipirinhüë', Yosë catahuarinco sopairo'sa' a'paca'huaso'. Ina nohuanton, a'parahuë. Napoaton Yosë chachin a'paimarinco hua'anënta' huanquëmaso marë', tënahüë.

²¹ Quëmapi chiníquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Sahuëni, shonqui, inapita ya'huëtërin ni'ton, co insonta'

nanitërinhuë' ma'shanënpita ihuacaso'. ²² A'naso nipirinhue' ina quëran chini chiniquën ni'ton, huëcapairahuaton minsërin. Sahuëni, shonqui, inapita matahuaton, ma'shanënpitanta' quiquitërin.

²³ Insosona co imapachincohuë', inimicotarinco. Co catahuahuachincohuë', piyapi'sa' anishacancantarin ama Yosë imacaiso marëhuë', itërin.

Sopairi ya'coancantaantarinso'
(Mateo 12.43-45)

²⁴ Naquëranchin a'chiantaton, itaantapon:

"A'na quëmapi ya'huërin. Sopairi ya'coancantopirinhue', ina quëran pipirin. Pipihuachina, inotëro parti pa'sárin. Insëquësona ya'huëcaso marë' yonisapirinhue', co quënaninhue'. Napoaton ina quëmapiquë chachin huëantarin. ²⁵ Inaso' co Yosë yonquiatonhuë', topinan ya'huárin quënanquiantarin. Noya ya'huëantachinachin ni'ton, yaya'coancantantarin. ²⁶ Napoaton paantarahuaton, canchisë sopairo'sa' aquë aquëtë' co noyahuë' nipsisopita maantarin. Posa sopairo'sari chachin quëmapi ya'coancantantapi. Inaquë ya'huápi. Quëmapi aquë aquëtë' co noyahuë' yonquirin huachi," itërin.

Noya cancantopisopita

²⁷ Na'a piyapi'sa' natanapi. A'na sanapiso' natanahuaton, itërin:

—Ma noya a'chintërancoi. Mamaparinquën hua'huarinquën ni'ton, ma noya Yosëri ni'nin. ¡Aso'sorinquën ni'ton, nóya cancanchin! ténahuë, ténin chiniquën nonaton.

²⁸ Inaso napopirinhue', Quisosori itapon:

—Yosë nanamën natanahuatona natëpisopita tëhuënchinso', noya noya cancantapona' ténahuë, itërin.

Yosë pochin nicacaso' nohuantopiso'
(Mateo 12.38-42; Marcos 8.12)

²⁹ Na'con na'con piyapi'sa' huë'pachinara, itantarin: "Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahuë' yonquipi. 'Yosë pochin niquë' ni'iinquën. Ina ni'patoí natëarainquën,' itopirina-cohuë', co Yosë nohuantërinhuë' ina pochin nica'huaso'. Isoíchin anitotaranquëma'. A'na tahuëri Conasë naporinso pochin nisarahuë. ³⁰ Ninihuiquë ya'huëpisopita co noyahuë' nipachinara, Yosëri a'parin pënënacaso marë'. Canta' Yosë quëran quëmapi co ni'to, pënënarinquëma' Yosë ayonquianta'huanquëmaso marë'. ³¹⁻³² Ayaro' tahuëri nanihuachin, Ninihuiquë ya'huëpisopita sha'huirapiarinëinquëma'. 'Conasë pënënpachincoi, oshanëhuëi marë' sëtërai. Ina naniantatoi, Yosë yonquirai. Canpitaso nipirinhue' noya noya

nininso' natanpiramahuè', co natètèramahuè'. Napoaton na'con na'con oshahuanama', itarinènquëma'. Inapochachin Saromon hua'anëntohuachina, Sor parti quëran sanapi copirno huè'nin ina natanacaso marè'. 'Ya'ipi nitotërin,' ta'ton, natanapon huè'nin. Napoaton ayaro' tahuëri inanta' atapanarinquëma'. Saromon quëran caso' na'con na'con nitotpirahuè', co yanatëramacohuè'. 'Ina marè' na'con na'con oshahuanama', itarinènquëma', itërin.

A'pininso pochin nininso'

(Mateo 5.15; 6.22-23)

³³ "Nanparin i'chinpihuatëra, co ma'sha acohuana po'orëhuè'. Co i'mëanaquë po'morëhuè'. Nanparin aconanquë acorë'. Ina quëran piyapi'sa' huè'pachina', noya quënantopi. ³⁴ Ya'piranpo' nanparin pochin ninin. Ina quëran ma'sha quënanë'. Noya ya'piranpo' nipachina, noya quënantërë'. Ya'piranpo' co noyahuè' nipachina, co noya quënantërëhuè'. Inapochachin noya yonquihuatëra, noya cancantërë'. Co noyahuè' yonquihuatëra, tashi pochin cancantërë'. ³⁵ Napoaton, ni'cona tashi pochin cancantotama'. No'tëquën a'chintopiranquëmahuè', co noya natanpatamahuè', tashi pochin cancantarama'. ³⁶ Noyasáchin yonquihuatama', co tashi pochin cancantaramahuè'. Nanparin noya orotërinso pochin nisarama'. Noyápiachin cancantarama', itërin.

Parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapita pënëinso'

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47)

³⁷ Nani a'chintohuachina, a'na Parisiori amatërin coshatacaso marè'. Ina pëinënquë pa'sahuaton, coshatacaso marè' huënsërin. ³⁸ Parisioro'saso' yacoshatohuachinara, i'shaquë pi'pian niopoimiratopi. "Inapohuatëhua', oshanënpoa' inquiarëhua'," topi. Quisososo nipirinhue' yacoshatohuachina, co ina pochin nininhue'. Ina marè' pëi' hua'anën pa'yanin. "¿Onpoatonta' topinan coshatarin?" ta'ton, yonquirarin. ³⁹ Yonquirinso' Quisosori ninoton, itërin:

—Canpitaso' aipi quënanamasoráchin yonquipiramahuè', Yosëso' acopo' cancanëma quëran yonquiramasopita ni'nin. Ni'co'. A'naquën minë', sënan, inapita pa'mohuachinara, pinénáchin pa'mopipi. Acoposo nipirinhue' në'huënantëtërin. Inapochachin canpitaso' cancanëma quëran co noyahuè' yonquirama'. Piyapi'sa' nonpintatoma', yaihuarama'. Pa'pi co noyahuè' cancantërama'. ⁴⁰ Co no'tëquën yonquiramahuè'. Co nonënpoáchin Yosë acotërinpoahuè'. Cancanënpoanta' acotërinpoa'. ⁴¹ Cancanëma quëran huarë' sa'ahuaro'sa' catahuaco'. Nosorohuatama', noyápiachin cancantarama'.

⁴² "Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! 'Nani ma'sha canarëhua quëran, diesmo Yosë quëtacaso'

ya'huërin,' itërinpoa' Moisésë. Ina natëpiramahuë', co noya niamahuë'. Nani ma'sha sha'nama quëran, diesmo quëtërama'. Ya'ipi cosharo' apimotacaso marë' sha'namaso manama quëran huarë', diesmo quëtërama'. Napoaponahuë', co Yosë nosororamahuë'. Piyapi'santa' yanonpintërama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. Diesmo Yosë quëtacaso' noya nipirinhüë', nosorocaso' na'con na'con nohuantërin.

43 Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! Niyontonpiso pëiquënta' piyapi'sa' nocanama'. Hua'ano'sapitarë'quëma' yahuënsëconama'. 'Ma noyacha canpitaso' nitotërama',' itohuachinëinquëmara, pa'yatërama'. Cachiquë pa'patamara: 'Huë'cama maistro,' itohuachinëinquëmara, pa'yatërama'.

44 jMa'huantacha canpitaso' nisarama paya! Chimipi pa'pitopiso pochin niconama'. Co corosë acotihuachinarahuë', acopo' co nishinahuën' nisarinsco nitotatonaraihuë', piyapi'sari i'natopi," itërin Quisosori parisioro'sa' nontaton.

45 A'na cotio maistori natanahuaton, no'huirin.

—Ina pochin pënëntaton Maistro, quiyanta' anantantarancoi, itërin.

46 Napotohuachina, cotio maistro'santa' pënënaton, itapon:

—jMa'huantacha canpitanta' nisarama paya! Na'con piyapi'sa' pënënpiramahuë', nani ma'sha natëcaiso' sha'huitërama' ni'ton, panca pë'pëtërëso pochin ninatanpi. A'chintopiramahuë', co pi'pisha tëranta' catahuaramahuë' natëcaiso'.

47 "Iráca pënëntona'piro'sa' pënëntopirinahuë', canpita shimashonëmapitari co natëtonaraihuë', tëpapi. Canpitanta' pa'pitopiso' pëirapipiramahuë', co natëramahuë'. Ina marë' canpitanta' Yosë ana'intarinquëma' ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! 48 Shimashonëma pochin cancantatoma', inapitari tëpatona pa'pitopiso', canpitari topinan quëran pëirapirama'. Co natëramahuë'.

49 Yosë no'tëquën ninorinquëma'. Iráca chachin naporin: 'Na'a quëmapi'sa' a'pararahuë pënëinëinquëmaso marë'. A'chintapirinëinquëmahuë', no'huitoma', ahuëarama'. A'naquën tëpaarama',' itërinquëma'. 50-51 Isoro'pa' ninin quëran huarë' noya quëmapi'sa' pënëntopirinahuë', na'a tëpapi. Apiri'ton noya quëmapi nipirinhüë', iini tëparin. Ina piquëran a'naya a'naya noya pënëntopirinahuë', tëpara'piapi. Na'a pi'ipi napopi. Napoin quëran Sacariasë tëpapi anta'. Yosë chinotopiso pëiquë chachin tëpapi. Canpitaso nipirinhüë' ina nitotapomarahüë', co natantochináchinhüë' cancantërama'. Napoaton Yosë na'con na'con ana'intarinquëma'.

⁵² ¡Ma'huantacha cotio maistro'sanquëma' nisarama paya! Niahui osërètërëso pochin co Yosë nanamën no'tëquën a'chintëramahuë' ni'ton, piyapi'sa' co Yosë nohuitopi huë'. Co canpita tëranta' Yosë huëntonënquë ya'conamahuë'. A'napitanta' yaya'conpirinahuë', co nohuantëramahuë'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma', itërin Quisosori.

⁵³ Nani tonitohuachina, parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitaso' chiníquën no'huitopi. No'huitatona', nisha nisha Quisoso natanpi atëhuëcaiso marë'. ⁵⁴ “Co no'tëquën nonpachinhuë', sha'huirapiahua',” nitopi.

12

Parisioro'sa' yanonpinpiso'

¹ Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' niyontonpi Quisoso natanacaiso marë'. Na'a huaranca yamorapi ni'ton, niya'quëtapi. Ca'tano'sanënpita a'chintaton, itapon: “Tëhuënchachin iyaro'sa', parisioro'sa' yanonpinpi. Napoaton a'chinpiso', pan ahuëpocatërinso pochin niconaton a'naroáchin piyapi'sa' yanonpintopi. Ni'cona nonpintochinënquëma'. ² A'naquën po'oana quëran ma'sha nipi. Ma'sha po'orëso pochin nipirinahuënta', a'na tahuëriso' ya'ipi piyapi'sari nitotapi. ³ Tashi' napopiramahuë', naporamaso' tahuëri anitotapi. Pëi' acoana nisacarotopiramahuë', a'na tahuëriso', naporamaso' a'ninquechin sha'huitapi. Ya'ipi piyapi'sa' nitotapi huachi,” tënin.

Yosë të'huatacaso' ya'huërinso' (Mateo 10.28-31)

⁴ Ina quëran itaantarin: “Ama iyaro'sa', piyapi'sa' të'huatocosohuë'. Tëpapirinënquëmaonta', co hua'yanëma' matarinënquëmahuë'. ⁵ Yosë tëhuënchinso' të'huatacaso' ya'huërin, tënahuë. Co noyahuë' nipatama', Yosë hua'yanëma' matahuatënquëma', parisitopiquë a'pamiatarinquëma'. Napoaton ina na'con na'con të'huatoco'. Co piyapi'sa' të'huatacaso' ya'huërinhuë'.

⁶⁻⁷ Yosëso' a'pairinquëma'. Ni'co'. Inairaro'sa' co pa'tonhuë'. A'natërápo nipirinhüë', catotë' coriquia'huaíchin pa'tërin. Napoaponahuë', co a'naya tëranta' Yosëri naniantërinhuë'. Canpitaso' na'con na'con yonquirinquëma'. Noya noya a'pairinquëma'. Noyá nohuitërinquëma'. Ainëma' hua'huayátërahuë nipirinhüë', ya'ipi pichirin. Napoaton ama të'huacosohuë'. Ní'sárinquëma', itërin.

Quisocristo imarëhuaso' sha'huicaso' ya'huërinso' (Mateo 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Ina quëran taantarín: “Tëhuënhachín iyaro'sa', 'Quisoso imarahüë,' topatama', ayaro' tahuëri cantá' nohuantaranquëma'. 'Imarínco miní,' itarahüë Yosë'pa'. Anquëniro'santa' natanapí. ⁹ Nipirínhuë', Yosë quëran quëmapíco nipirahuë' a'pohuatamáco, carínquëmanta' a'poaranquëma'. 'Co nohuitërinacohüë', itarahüë. Anquëniro'santa' natanapí.

¹⁰ A'naquën no'huitonaco, pinorínaco. Ina quëran oshanëna marë' sëtóhuachina', Yosëri oshanëna' inquitárin. Nipirínhuë' Ispirito Santo pinotona' oshahuanpíso', co onporonta' inquitárinhuë'.

¹¹ A'na tahuëri mapachínënguëma', cotío niyontónpíso pëiquë quëpaarínënguëma'. Hua'ano'sa', coisëro'sa', inapítáquë sha'huirapíhuachínënguëma', '¿Ma'cha tonó'pocoya?' ama tocosohüë'. ¹² Naporo' Ispirito Santo catahuáarínquëma' noya a'panítacamáso', itërin Quisósori.

Nani ma'sha nohuantopíso'

¹³ Na'a píyapí'sa' natanasóí, a'nari huëcapáirin.

—Maistro, tatahuë nani chimín. Nani ma'sha ya'huëtópirínhuë', patërin. Iyahüëso' nipirínhuë' apiratërinco. Co nohuantërinhuë' patómátiincoso'. Sha'huitëquë' patómáchinco, itërin.

¹⁴ —Co coisë pochín nica'huaso' ya'huërinhuë', itërin Quisósori.

¹⁵ Napotáhuaton, ya'ípiya pënënin.

—Ama iyaro'sa' ma'sha canacamásoáchin yonquicosohüë'. Co nani ma'sha ya'huëtínquëma' huarë' noya nanpiaramahuë', itërin.

¹⁶ Itáhuaton, a'na pënënto nanan sha'huitërin. “Ni'co'. A'na ma'huan ya'huërin. Iminënguë sha'pachina, hua'huayátërahuë nitërin. ¹⁷ Napóaton ya'ípi pëinënpíta ya'sotërin huachí. '¿Insëquëcha ma'sha aco'íya?' ta'ton, yonquíárin. ¹⁸ Yonquihuachina, tapon: 'Pëiro'sa' i'quitáhuato, a'na pëiro'sa' niantarahüë. Panca panca nisarahuë. Inaquë ya'ípi ma'shanëhuëpíta acoarahüë. ¹⁹ Na'a ma'sha ya'huëtërinco. Co apípora nohuantarahüë'. Co huachí sacatarahuë'. Noya coshatápo. Noya o'opo. Capa cancantato, nóya ya'huápo,' tënin yonquínë quëran. ²⁰ Napópirínhuë', Yosëri itërin: 'Quëmaso' co mánta' yonquiránhuë'. Ípora tashi chachín ca nohuanto, chimínaran. Nani ma'sha canapíranhuë', ya'ípiya patáran ní'ton, a'napítari mapón,' itërin. ²¹ Canpítanta' nani ma'sha canapómárahüë', co Yosë yonquíhuatámahuë', ina ma'huan pochín nisarama'. Co mánta' ya'huëtómíatarínquëmáhuë'. Co Yosë'pa' canamíatarámahuë', tënin Quisoso.

Yosë noya a'pairinpoaso'
(Mateo 6.25-34)

22 Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: "A'naquën ma'sharáchin yonquipi. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonquipi. 'Nani ma'sha ya'huëtohuachinco, nóya ya'huarahuë,' topirinahuë' yonquinëna quëran. Ama iyaro'sa' ina pochin cancantocosohuë'. 23 Yosë chachin ananpirinpoa'. Nonënpoa' quëtërinpoa'. Co capacaso marëáchin isoro'paquë acorinpoahuë'. Noyápiachin a'mocasonta' co onpopinchin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquihuatëhua', catahuarinpoa' noya ya'huëcaso'. 24 Ni'co'. Inairaro'sa' co sha'topihuë'. Co cayarinsó' sënapihuë'. Cosharo' tapacaso marë' co pëi' ya'huëtópirinahuë', Yosëri catahuarin. Ina nohuanton, coshoro' ya'huëtópi. Canpitaso' inapita quëran na'con na'con nosororinguëma'. 25 Ama nisha nisha yonquiatoma', napion cancantocosohuë'. Chiminacaso' nanihuachin, co huachi a'na ora tëranta' nanpicaso' ya'huërinhuë'. 26 Canpitaora co manta' nanitapapiramahuë'. Yosë nohuanton, noya ya'huërama'. Napoaton sano yonquiatoma', ya'huëco'.

27 Ni'co'. Yancoro'sa' co sacatopihuë'. Co manta' a'mocaso nipihuë'. Nipirinhuë', noyápiachin yancotópi. Iráca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. 'Ma noyápiachincha a'morin paya,' topi. Yancoro'saso' napoaponahuë', ina quëran noya noya ya'nopi. 28 Pacatoro quëran huarë' Yosëri yonquirin. A'na tahuëriíchin ya'huëpirinhuë', ahuihuachina, ahuiquitëre'. Co hua'qui' ya'huëpirinhuë', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con yonquiringuëma'. Ina nohuanton, a'mocamasonta' ya'huëtarinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë'? 'Yosë catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhuë'. 29 Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohuë'. '¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya?' ama tocosohuë'. 30 Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. Ma'sharáchin yonquipi. Canpitaso' nipirinhuë', tatanëma' inápaquë ya'huërinso' yonquiringuëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nitotërin. 31 Napoaton Yosë na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Ina pochin cancantohuatama', Yosë catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtarinquëma', itërin.

Canamiatërhhuaso'
(Mateo 6.19-21)

32 Naquëranchin itaantarín:

—Ama iyaro'sa' pa'yancosohuë'. Ohuica pë'tahuana'pi pochin nicato a'paiaranquëma'. Caraichinquëma' nipomarahuë', Yosë noya ni'ninquëma'. Hua'anëntërinquë chachin aya'coninquëma'. ³³ Ama na'con ma'sha yonton-cosohuë'. Ma'sha ya'huëtohuachinquëma', pa'anahuatoma', sa'ahuario'sa' quëtoco'. Inapotohuatama', Yosë acanaarinquëma'. Isoro'paquë ma'sha a'naroáchin mocarin. Ihuarinënpoa'. Ma'sharí a'quirin. Inapaquëso nipirinhüë' Yosë acanahuachinpoa', ya'huëtomiatarinpoa'. ³⁴ Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosë yonquiamahuë'. Nipirinhüë', Yosë na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiamama', itërin.

Noya ninacaso' ya'huërinso'

³⁵⁻³⁶ Ina quëran taantaran: “Noya yonquiatoma', capayatërëso pochin cancantoco'. Ni'co'. A'na patron sa'acaso marë' pa'nin. Onporosona huënantacaso' co piyapinënpita nitotopihuë'. Napoaton noya nitaparahuatona', nanparin i'chinpirahuatona', ninarapi. Canquiton, onconan pi'nihuachina, a'naroáchin i'soatacaiso' ya'huërin. ³⁷ Piyapinënpita ninarapi quënanquintahuachina, hua'anëni nóya ni'sarin. Inari chachin nitaparahuaton, cosharo' acotarin piyapinënpita capacaiso marë'. ³⁸ Yono tashihuë nipon, tahuëri ya'carihuë nipon, huënantarin. Co huë'ëponaraihuë' ninarapi quënanquintahuachina, noya ni'sarin. ³⁹ Isonta' yonquico': Ihuatë' a'nanaya huëcaton, pëiquë ya'conin. Hua'anën co nicasohuë', ma'sha ihuarin. Onporosona huëcacaso' nitotërin naporini, hua'anëni ninaitonhuë', co ma'shanënpita ihuaitonhuë'. ⁴⁰ Yosë quëran quëmapico ni'to, canpitanta' ninatomaco, ya'huëco'. Hua'quihuato: ‘Co a'naroáchin o'mantararinhuë',’ tosapi a'naquën. Co nitotasënquëmahuë', a'nanaya o'mantararahuë,” itërin Quisosori.

Inpriato pochin nininso'

(Mateo 24.45-51)

⁴¹ Napohuachina, Pitrori natanin:

—¿Ya'ipi piyapi'sa' Sinioro pënënanan? ¿Quiyasáchin nica? itërin.

⁴² Napotohuachina:

“Ni'co' iyaro'sa'. O'maca'huaso tahuëri a'na patron pochin nisarahuë. Inaso' aquë yapa'pachina, inpriatonën noya natërinso' sha'huitërin. ‘Piyapinëhuëpita noya ni'quë'. Cosharo', ma'sha, inapita pahuantohuachina', quëtëra'piraquë',’ itahuaton pa'nin. ⁴³ Inpriatoso' noya yonquihuachin, no'tëquën natërin. Patronëni huëcapaintahuachina, noya ni'sarin. ⁴⁴ Noya natërin ni'ton,

acoarin ya'ipi ma'shanēnpita a'paicaso marè'. ⁴⁵ Nipirinhüè', inprietonēn nisha cancantohuachin, tapon: 'Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huēntaponhuè', ta'ton, piyapinēnpita ahuēapon. Cosonanēnpitanta' ahuēapon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁴⁶ Napoaso', a'nanaya patronēni quēnanquiantapon. Co nitotaso huè', a'nanaya canquipon. Co natērinhuè' ni'ton, ocoirahuaton, chiniquēn ana'intarin. Co natētono'sahuēpitarè chachin ana'intarin.

⁴⁷ A'na piyapinēnso' patronēni sha'huitopirinhüè', co yonquirinhüè'. Noya nitotaponahuè', co natērinhuè'. Co ma'shanēnpita noya tapatērinhuè' ni'ton, chini chiniquēn ahuihuitarin. ⁴⁸ A'naso nipirinhüè' co nitotērinhuè'. Co noyahuè' nipachina, co onpopinchin ahuihuitarinhüè'. Inapochachin canpitanta' na'con a'chintēranquēma' ni'ton, noya natēco'. Na'con nitotohuatama', noya noya natēcaso' ya'huērin," itērin.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso'
(Mateo 10.34-36)

⁴⁹⁻⁵⁰ "Tēhuēnchachin, iyaro'sa', pēn matohuachina, a'naroáchin huiquitērin. Inapochachin piyapi'sa' a'chintohuato, nisha nisha yonquiapi. Na'a piyapi'sa' no'huiarinaco. Caso' chiniquēn parisita'huaso' ya'huērin. Ina yonquiato, sētērahuè. A'naroáchin nipachin napochinaco. ⁵¹ 'Cristo o'mahuachin, ya'ipiya nohuantatona', noya ya'huapona', ¿topiramahuè' ti? Co ya'ipiya nohuantarincohüè'. Pēnēnpato, nisha nisha yonquiapi. A'naquēn nohuantarincaco. A'naquēnso nipirinhüè', co nohuantarincohüè'. ⁵² Ipora quēran huarè' a'na pēiquē ya'huēpisopita nisha nisha yonquiapi. Catoya'pi nohuantarinaco, caraya'piso nipirinhüè' co nohuantarincohüè' ni'ton, nino'huiapi. ⁵³ A'na pēiquē pa'pin nohuantarincaco. Hui'ninso nipirinhüè' co nohuantarincohüè'. A'na pēiquēnta' hui'nin nohuantarincaco. Pa'pinso nipirinhüè' co nohuantarincohüè'. Sanapi'santa' nisha nisha yonquiapi. A'shin nimara co nohuantarincohüè'. Hua'huinso nipirinhüè' nohuantarincaco. A'shatēn nohuantarincaco. Notainso nipirinhüè' co nohuantarincohüè'," tēnin.

Ipora ma'sha onporēhuaso' yonquicaso' ya'huērin
(Mateo 16.1-4; Marcos 8.11-13)

⁵⁴ Ina quēran ya'ipi piyapi'sa' a'chintantaton, itapon: "No'tēquēn, iyaro'sa', yonquico'. Pi'i ya'coninso parti tashirotohuachina: 'O'nanapon,' tēnama'. Ina quēran o'nanin. ⁵⁵ Sor parti quēran chiniquēn ihuantohuachina, 'Huēnoca ya'huēapon,' tēnama'. Naporo' huēnocatērin. ⁵⁶ Canpitaso'

nonpintēnquēma'. O'nan, sēhuēn, inapita noya ninopiramahuē', ¿onpoatonta' ipora chachin naporahuēsopita co yonquiramahuē'?" itērin.

Nanan anoyatacaso' ya'huērinsō'
(Mateo 5.25-26)

⁵⁷ “¿Onpoatomata' canpitaora cancanēma quēran co no'tēquēn yonquiramahuē'? ⁵⁸ Ni'co'. Nihuitēranso marē' yaquēpahuachinēnquēn, a'naroáchin nanan anoyatēquē'. Co anoyatohuatanhuē', coisēquē quēpaarinēnquēn. Coisēquē quēpahuachinēnquēn, sontaroquē yo'coaninēnquēn ni'ton, tashinan pēiquē po'moarinēnquēn. ⁵⁹ Inaquē po'mohuachinēnquēn, ya'ipiya pahuērētaquē huarē' pipiaran,” tēnin Quisoso. (Inapochachin canpitanta' co noyahuē' nipatama', a'naroáchin nanan anoyatoco', Yosē ana'intochinquēma'.)

13

Co noyahuē' yonquipisopita naniantacasō' ya'huērinsō'

¹ Naporo' a'naquēn huē'sahuatona', Quisoso sha'huitiipi: “Caririario'sa' Yosē pēinēnquē chinotatona', ma'sha tēparapirinahuē', Piratorí sontaro'sa' a'parin tēpacaiso marē'. Inaquē chachin tēpapi,” itiipi.

² “A'napita caririario'sa quēran na'con na'con oshahuanpi ni'ton, Yosē nohuanton, ¿tēpapi, topiramahuē' ti? ³ Co inapita na'con na'con oshahuanpihuē'. Canpitanta' co noyahuē' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuē', ana'intarinquēma'. Chiminatoma', parisitomiatarama'. ⁴⁻⁵ Siroiquēnta' a'na tori anotaton, shonca posa ya'pi tēparin: ‘Inapitanta' na'con na'con oshahuanpi,’ ¿topiramahuē' ti? Co naporinhuē', tēnahuē caso'. Na'a piyapi'sa' Quirosarinquē inachachin oshahuanpi. Canpitanta' co noyahuē' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuē', chiminatoma', parisitomiatarama',” itērin Quisosori.

Nara co nitērinsohuē'

⁶ Ina quēran iso pēnēnto nanan sha'huitērin: “A'na quēmapi iminēnquē iquira naranta' sha'nin. Papotahuaton a'shinaponahuē', hua'qui' co nitērinhuē'. ⁷ Ina quēran inpriatonēn itērin: ‘Iso huayo napoonin. Nani a'shinaponahuē', cara pi'ipi co manta' nitērinhuē'. A'nēquē'. ¿Ma'marēta' topinan huanirin?’ itopirinhuē', ⁸ ‘Ama sinioro ipora a'nēquēsohuē'. A'na pi'ipira' tananpitēquē'. Iso pi'ipi noya pacarapiarahuē. Apono acotarahuē noya nitacaso marē'. ⁹ Iso pi'ipi nitapon nimara. Co nitohuachinhuē', sha'huitoco a'nēchinquēn,’ itērin inpriatonēni,” tēnin Quisoso.

Chinoto tahuëri apia anoyatërinso'

¹⁰ Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin. ¹¹ Inaquë a'na sanapi quënanconin, apia nininso'. Sopai nohuanon, nani shonca posa pi'ipi monconpirin. Co nanitërinhuë' no'tëpicaso'. ¹² Quisosori quënanahuaton, përarin. Huëcapaihuachina:

—Nani imoya noyatëran, itërin.

¹³ Së'huapihuachina, a'naroáchin no'tëquën huanirin. “¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!” tënin. ¹⁴ Niyontonpiso pëi' hua'anso nipirinhue', no'huitërin. Chinoto tahuëri anoyatërin ni'ton, naporin. Napoaton piyapi'sa' itapon:

—Saota tahuëri sacatacaso' ya'huërin. Naporo' huëco' anoyatinquëmaso marë'. Chinoto tahuëriso' co noyahuë' anoyatacaso', itërin.

¹⁵ Quisosori natanahuaton, itapon:

—Canpitaso' nonpintëinquëma'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Ohuaca', mora, inapita pë'tahuahuatama', chinoto tahuërinta' i'quiritërama'. I'sha ya'huërinquë quëparahuatoma', o'shitërama'. ¹⁶ Iso sanapiso nipirinhue' Yosë piyapinën niponahuë', hua'qui' parisitërin. Nani shonca posa pi'ipi Satanasëri aparisitopirinhue', ipora huarë' nicha'ërahuë. Chinoto tahuërinta' anoyatacaso' ya'huërin tënahue. ¿Ma'ta' canpitaso' yonquirama'? itërin.

¹⁷ Natanahuatona', inimiconënpitaso' tapanpi. A'napitariso nipirinhue', pa'yatopi: “¡Ma noyacha Quisoso nanitaparin paya!” topi.

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Marcos 4.30-32)

¹⁸ “¿Ma pochinta' Yosë hua'anëntërinso'? topiramahuë'. A'na pënënto nanan sha'huitanta'inquëma' canpitanta' nitotacamaso marë'. ¹⁹ Mostasaraya pochin ninin. Ya'pirin hua'huishin niponahuë', iminquë sha'patëra, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huëcatona', inaquë pëirin,” tënin. (Inapochachin ya'nan nipon, caraíchín piyapi Yosë imapirinhue', a'na tahuëri hua'huayátërahuë imasapi huachi.)

Pan ahuëpocatërinso pochin nininso'

(Mateo 13.33)

²⁰ Ina quëran itantarin: “¿Ma pochinta' Yosë hua'anëntërinso'? ²¹ Pan ahuëpocatërinso pochin ninin anta'. A'na sanapi pan nipachina, cato shonca quiro pochin trico no'mo' manin. Masahuaton, pi'pian tëranta' pan ahuëpocatërinso' ayontohuachina, ya'ipiya së'cotërin, pan huëpocatërin huachi,” tënin Quisoso.

*Ya'coana pochin nininso'**(Mateo 7.13-14, 21-23)*

²² Ina quëran nisha nisha ninanoquë pa'sahuaton, a'chintëra'piarin. Quirosarinquë huarë' pa'sarin.

²³ A'chintohuachina, a'na quëmapiri itapon:

—¿Onpo piyapita' cha'ëpona'? ¿Caraíchin nimara ti? itërin.

²⁴ —Yosë huëntonën pëi pochin ninin. Ya'coananënso' yami-anasha. Na'a piyapi'saso' yaya'conpirinahuë', co noyahuë' cancantatona', co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Canpitaso nipirinhüë' ipora chachin ya'conacamaso' nohuantoco'. Ama hua'quicosohuë'. ²⁵ A'na tahuëri hua'anëni ya'coananën oncotarin huachi. Naporo huarë' aipiran huanirahuatoma', yaya'conpiramahuë'. “I'soatocoi Siniro,” tosapiramahuë', co nohuantarinhüë'. “Co nohuitëranquëmahuë'. Co canpitaso' piyapinhüëpitanquëmahuë',” itarinquëma'.

²⁶ “Co'ta nohuitërancoi. Quëmaro'coi coshatërai, o'orai. Quiyataquë a'chinan,” tosapiramahuë'. ²⁷ “Co' mini nohuitëranquëmahuë'. Co noyahuë' ninama' ni'ton, co piyapinhüëpitanquëmahuë'. Paco huachi,” itahuatëinquëma', a'paarinquëma'. ²⁸ Parisitopiquë pa'sahuatoma', na'nëarama', chiniquën parisitarama'. Apraan, Isaco, Cacopo, pënëntona'piro'sa', inapita Yosë hua'anëntërinquë ya'huërapí, ni'sarama'. Canpitaso nipirinhüë' co ya'conamahuë' ni'ton, sëtarama'. ²⁹ Nisha nisha parti quëran huëcatona', Yosë ya'huërinquë ya'conapi. Inaquë noya coshatëresso pochin nóya ya'huërapí. ³⁰ A'naquënso' ipora co piyapi'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri Yosëri nóya ni'sarin. A'naquënso nipirinhüë' ipora piyapi'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri co Yosëri noya ni'sarinhüë', itërin Quisosori.

*Quirosarinquë ya'huëpisopita yonquiaton, sëtërinso'**(Mateo 23.37-39)*

³¹ Naporo' a'naquën parisioro'sa' Quisosoquë huë'pi.

—A'naroáchin ta'aquë'. Irotisë yatëparinquën, itiipi.

³² —Inca. Co yapa'nahuë'. Irotisëso' pa'pi nonpintë'. Paaton, sha'huitonquë'. Nani Yosë sha'huitërinco ma'sha nica'huaso'. Iporaso' ina natëto, sopairo'sa' a'parahuë'. Na'a cania'piro'sa' anoyatarahuë. Cara tahuëríchin pochin pahuanarin tiquia'huaso'. Ina sha'huitonquë' nitochin.

³³ Inaso napotopirahuë', ipora tahuëri chachin pipito tashira aquëtëran Quirosarinquë nincana'huaso' ya'huërin. Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' inaquë pënëntopirinahuë', tëpapi. Inaquë canta', tëpainacoso ya'huërin, tënin.

³⁴ Ina quëran itantarin: “¡Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëramasopita yonquiatëinquëma', chiniquën sëtërahuë! Na'a pënëntona'piro'sa' Yosë a'patërinquëma' pënëinëinquëmaso

marë'. A'papurinhuë', tēparama'. A'naquën na'piquë tē'yaratoma', tēparama'. Ya'ipinquëma' nosoroatēnquëma', na'aro' yacatahuapiranquëmahuë', co ca tēranta' nohuantēramacohuë'. Atari hua'huin to'cohuëtērinso pochin yapa'poyapiranquëmahuë', co nohuantēramacohuë'.³⁵ Napoaton Tata Yosë patarinquëma'. Co huachi catahuararinquëmahuë'. Co huachi quënanaramacohuë'. O'manta'huaso' tahuëri huarë' quënantaramaco. Naporo': '¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Sinioro chachin a'paimarinquën,' itaramaco," itërin Quisosori.

14

Chinoto tahuëri anoyatantarinso'

¹ A'na hua'ani Quisoso amatërin coshatapacaso marë'. Parisio quëmapi inaso'. Amatohuachina, inaquë pa'nin. Chinoto tahuëri ni'ton, a'napitarinta' ni'sapi sha'huirapicaiso marë'. ² Naporo' a'na cania'pi Quisosoquë huë'nin, panca pomatërinso'. ³ Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita notëërahuaton, Quisosori itërin:

—¿Noya chinoto tahuëri cania'pi anoyatacaso' ti? ¿Ma'ta' tēnama' canpita? itërin.

⁴ Natanahuatona', ta'tápi. Co manta' topihuë'. Co a'panitohuachinaraihuë', cania'pi sē'huarahuaton, a'naroáchin anoyatërin. —Noya paquë huachi, itërin. ⁵ Ina quëran piyapi'sa' pënëantarin.

—¡Hui'nama' posoquë pa'itohuachina, chinoto tahuëri nipirinhuë', a'naroáchin ocoirama'! Mora tēranta' pa'itohuachina, ocoirama'. ¿Co ocoiramahuë' nica? itërin.

⁶ Parisioro'saso nipirinhüë' tapanatona', co nanitopihuë' a'panitacaiso'.

Pita pochin nininso'

⁷ Yacoshatohuachinara, na'a piyapi'sa' hua'an pirayan yahuënsëpi. "Hua'an pirayan huënsëhuato, chiniquën nanantona'pi pochin ni'sarinaco," ta'tona', inaquë huënsëconpi. Ina ni'sahuaton, Quisosori itërin:

⁸ —Natanco iyaro'sa' pi'pian pënëinquëma'. Quëmapi yasa'apachina, nipayarinsopita amatërin coshatapacaiso marë'. Inaquë amatohuachinquën, ama hua'ano'sa' pirayan huënsëquësohuë'. Tapona' a'na quëmapi chini chiniquën nanantërinso' huë'sarin. ⁹ Huë'pachin, hua'an itarinquën: "Po'shaquë', iso quëmapi huënsë'in. Pasëquë tēranta' huënsëconquë'," itohuachinquën, tapanaran. ¹⁰ Napoaton amatohuachinquën, co'inquë huënsëquë'. Hua'an huë'pachin, noya nontarinquën. "Huëquë' iyasha, isëquë noya huënsëiquë'," itohuachinquën, ya'ipi piyapi'sa'

noya ni'sarinquën. ¹¹ Inapochachin “Caso' noya noyaco,” topatama', Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhüë', sano piyapi nipatama', Yosë noya noya acoarinquëma', itërin.

¹² Ina quëran pëi' hua'anën pënënaton, itantarín:

—Ca'painëinquënso marë' piyapi amatohuatan, ama quëmopinënpita, amiconënpita, inapitaráchin amatëquësohüë'. Ma'huanos'a' amatohuatan, inapitanta' amataantahuachinëinquën, i'huërëtarinëinquën. ¹³ Sa'ahuaros'a', apiaros'a', sonpacharos'a', somaraya nininsopita, inapitanta' nosoroaton, amatëquë'. ¹⁴ Ina quëran noya cancantaran. Inapitaso' co nanitopihüë' amatanta'inëinquënso'. Co i'huërëtopirinëinquënhüë', Yosëso' i'huërëtarinëinquën. Noya ninan ni'ton, ayaro' tahuëri ananpitaantahuachinëinquën, acanaarinquën huachi, itërin.

Yosëri amatërinsopita
(Mateo 22.1-10)

¹⁵ Inaquë coshatasoi', a'naso' natanahuaton, Quisoso itapon:

—Yosë chachin hua'anëntohuachinpoa', nóya coshatarihua'. Noya noya cancantarihua', itërin.

¹⁶ Napotohuachina, pënënto nanan sha'huitërin.

—A'na quëmapiri na'a piyapi'sa' amatërin ca'pacaiso marë'. ¹⁷ Tahuëri nanihuachina, inprietonën a'parin sha'huitantacaso marë'. “Huëco huachi. Nani cosharo' taparin,” itërin. ¹⁸ Nani amatopirinhüë', co huachi nohuantopihüë'. “Co'chi nanitëraihuë paya,” toconpi a'naya a'naya. “No'pa' pa'anahuëso' nicapo pa'sarahuë. Napoaton co nanitërahuë’,” tënín a'na'. ¹⁹ “Shonca toro pa'anahuë asacatahuaso marë'. Inapita tënipo pa'sarahuë. Napoaton co ipora nanitërahuë’,” tënín a'nanta'. ²⁰ “Thuara sa'arahüë. Napoaton co canta' nanitërahuë’,” tënín a'nanta'. ²¹ Napotohuachinara, inprietoso ayanahuaton hua'anën sha'huitiirin. “Co huachi nohuantopihüë’,” itërin. Natanahuaton, no'huitërin. “Manóton paantaquë'. Cachiquë tëranta' paaton, piyapi maconquë'. Sa'ahuaros'a', apiaros'a', somaraya nininsopita, sonpacharos'a' inapita maconquë’,” itërin. Itohuachina, pa'sahuaton, macontarin. ²² Huënantarahuatón, sha'huitiantarin. “Nani maconpirahuë'. Ipora huanta' pahuanarin piyapi'sa' nanicaso’,” tënín inprietonën. ²³ “Ninano quëran pipirahuaton, macoantaquë'. Nisha nisha ira pa'taton, sha'huitonquë' huë'ina'. Imino'saquë huarë' paaton, maconquë'. Na'a piyapi'sa' nohuantërahuë. ²⁴ Ya'nan amatërahuësopitaso', co huachi ca'painacoso' nohuantërahuë' ni'ton, inapoco’,” itërin hua'ani, tënín Quisoso.

Sacai' imacaso'
(Mateo 10.37-38)

²⁵ Ina quëran Quisoso paantarin. Na'a piyapi'sari imasapirinahuë', tahuërëtahuaton, itapon: ²⁶ "Yaimapatamaco, ca na'con na'con nosoroco. Tatama', mamama', inapita co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhuë'. Sa'ama', hui'nama', iyaparima', oshiparima', inapitanta' co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhuë'. Canpitaora nohuantëramasonta' naniantatoma', casáchin imaco huachi. Co na'con na'con nosorohuatamacohuë', co tëhuënychachin imaramacohuë'. ²⁷ Imapatamaco, a'napita aparisitarinënquëma'. Yatëpapurinënquëmaonta', imamiatoco. Corosëquë chiniquéen parisitëre'. Inapochachin canpitanta' imapatamaco, aparisitarinënquëma'. Co ahuantohuatamahuë', co tëhuënychachin imaramacohuë'. ²⁸ Ni'co' iyaro'sa'. A'na quëmapi panca tori yanipachin, co a'naroáchin nininhuë'. Ya'ipi pa'tërinso'ton yonquirin. ²⁹ Ina quëran coriquinën nanihuachina, pëiarin huachi. Co coriquinën nanihuachinhuë', co pëirinhuë'. Patomaíchin a'canin naporini, a'napitari tëhuaitonahuë'. ³⁰ 'Ni'co'. Panca yapëipirinhuë', co nanitërinhuë' a'canacaso', ichitonahuë'. ³¹ Isonta' yonquico'. A'na copirno ya'huërin, shonca huaranca sontaro'sa' camairinso'. Inimiconënso nipirinhuë', cato shonca huaranca sontaro'sa' camairin. Ina napo' huë'pachinara, co a'naroáchin ahuë'apon pa'sarinhuë': 'Sacai' minsëcaso', ta'ton, yonquirárin. ³² Co nanitochináchinhuë' nipachina, comisionën a'parin nanan anoyatacaso marë'. ³³ Inapochachin pënënanquëma'. Sacai' imamancoso', tënahuë. Napoaton noya yonquiatoma', imaco. Casáchin yonquihuatamaco, tëhuënychachin noya imasaramaco," tënin Quisoso.

Yamora pochin nininso'
(Mateo 5.13; Marcos 9.50)

³⁴⁻³⁵ Ina quëran taantarin: "Yamora noya acashicaso' niponahuë', chiminpachinaso co huachi cashirinhuë' ni'ton, co huachi ma'marë tëranta noyatërinhuë'. Topinan të'yatëre'. Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin Quisosori. (Canpitanta' co noya cancantohuatamahuë', co Yosë nohuantarinquëmahuë' tapon naporin.)

15

Ohuica chihuërinso pochin nininso'
(Mateo 18.10-14)

¹ Nisha nisha piyapi'sa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', oshahuano'sa'

itopiso', inapitanta' huë'pi. ² Ina ni'sahuatona', parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitari no'huipi.

—¿Onpoatonta' Quisoso oshahuano'sa' pa'yatërin? Inapitarë' coshatarin, co napocasohuë' nipirinhue', toconpi.

³ Ina natanahuaton, Quisosori iso pënento nanan sha'huitërin ayonquicaiso marë': ⁴ "A'na quëmapi pasa ohuicaro'sa' pë'tahuaton, ya'ipiya nosororin. A'naya tëranta' chihuëhuachina, yonípon pa'sarin. A'napitaso' pastoquëranchin patahuaton, hua'qui' yonísarin. Quënanahuë huarë' yonísarin. ⁵ Quënanahuaton, pa'yatërin. Pitënanahuaton, quëmantarín. ⁶ Pëinënquë canquiantahuachina, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita sha'huitërin. 'Ohuicanëhuë chihuëpirinhue', quënanahuë. Ina marë' nóya cancantahua,' itërin. ⁷ Inapochachin Yosë ni'ninpoa'. Noya piyapi ya'huëhuachin, Yosëri noya ni'sarin. Nipirinhue', oshahuano'santa' nosororin. A'naya tëranta' co noyahuë' yonquirinso' naniantohuachin, Yosë ya'huërinquënta' capa cancantomiatapi," itërin Quisosori.

Coriqui ayatërinso'

⁸ Ina quëran iso pënento nanan sha'huitantarín: "A'na sanapi shonca coriqui prata quëran nininso' ya'huëtopirinhue', a'nara' ayatërin. Nanparin i'chinpitahuaton, noyá huitëtërin. Quënanahuë huarë' yonísarin. ⁹ Quënanahuaton, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita sha'huitërin. 'Coriquinëhuë ayatopirahuë', quënanahuë. Ina marë' noya cancantahua,' itërin. ¹⁰ Inapochachin a'na piyapi tëranta' co noyahuë' yonquirinsopita naniantohuachin, anquëniro'santa' noya cancantapi," itërin.

Oshahuana'pi huëantarínso'

¹¹ Ina quëran Quisosori itaantarín: "A'na quëmapi cato' hui'ninpita ya'huëtopirinhue', ¹² hua'hua nininsoari pa'pin itërin: 'A'na tahuëri ya'ipi ma'shanënpita iyahuëro'co patomatarancoi. Caso nipirinhue' apira nohuantërahuë. Ipóra tata quëtochanco, topirahuë,' itërin. Itohuachina, patoma ma'shanënpita quëtërin. ¹³ Cara tahuëri quëran pochin hua'hua nininso' yapipirin. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canarinso' masahuaton, aquë pa'nin. Inaquë no'pirárin, nansarárin, monshihuanárin. Na'a coriqui quëparinso' i'quirin. ¹⁴ Nani ya'ipi i'quihuachina, inaquëso' tanarotopi ni'ton, co manta' capacaso' ya'huërinhuë'. Inanta' tanarin. ¹⁵ Napoaton a'na patronquë pa'nin. 'Canta' sacachi, topirahuë,' itërin. 'Noyahua'. Sacatëquë' nipachin,' itahuaton, pastoquë a'parin coshinënpita a'paicaso marë'.

16 Inaquë paaton, coshiro'sa' a'cararin. Tanaton, coshi ca'ninso' tēranta' nayapirinhüè', co incari quëtèrinhuè'.
 17 Ina quëran yonquirin. '¡Ma'huántacha ninahuè paya! Tata piyapinènpitaso' noya coshatapi. Caso nipirinhüè' tana yatèparinco ta'a. 18 Paato, tatahuè nonchi: "Co noyahuè' tata ninahuè. Nonpintèranquën. Co Yosë natètohuè', oshahuanahuè. 19 Co noyahuè' ninahuëso marè' co huachi hui'nán pochin cancantancoso' ya'huèrinhuè'. Piyapinèn pochin tēranta' ni'co," ichi,' tēnin yonquinēnquë. 20 Ina quëran pa'pin ya'huèrin'pa' paantarin.

Ya'caritèriahuaso', aquë quëran pa'pini quënanin. Quënanahuaton, na'con nosoroaton, ta'aparin. Iporahuaton, apinorin. 21 'Co noyahuè' ninahuè, tata. Nonpintèranquën. Co Yosë natètohuè', oshahuanahuè. Co noyahuè' ninahuëso marè' co huachi hui'nán pochin cancantancoso' ya'huèrinhuè', itèrin pa'pin. 22 Napotopirinhüè', pa'piniso' na'con nosororin. Piyapinènpita camairin. 'Manóton paatoma', noyápiachin nininso' maconahuatoma', a'motoco'. Po'moitèranta' noyápiachin nininso' po'motoco'. Sapatènta' matonquë' po'moin. 23 Ina quëran toroa'hua amoshin nininso' ma'toma', tēpaco' ca'ahua'. Capa cancantatēhua', pita niahua'. 24 Iso hui'nahuè chiminin pochin niponahuè', iporaso' ya'noantarin. Ayatē pochin nipirinhüè', iporaso' niantarahüè,' itèrin. Ina quëran pita nisapi.

25 Paninanso nipirinhüè', iminquë sacatèrin quëran huëntararin. Pëiquë ya'caritèriahuaso', mosica pi'nirapiso natanin. Nansatona', capa cancantapi. 26 Natanahuaton, piyapinèn pèrarin: '¿Onpoatonta' pita nisapi?' itèrin. 27 'Co'ta iya'hua huènantarin. Noya canquintarin ni'ton, tatari pa'yatèrin. Toroa'hua amoshin nininso' atèpatèrin capacaso marè', itèrin. 28 Ina natanahuaton, no'huitèrin. No'huitaton, co yaya'coninhüè'. Pa'pini pipirahuaton, itèrin: 'Huëquë' conpa capa cancantahua', itopirinhüè'. 29 'Inca tata. Na'a pi'ipi quëma marè' chiníquën sacatèrahuë. Sha'huitohuatancora, ya'ipiya natèranquën. Napoaponahuè', co caso' chipo tēranta' quëtèrancohuè' amiconèhuèpita amatahuato capa cancanta'huaiso marè'. 30 Iso hui'nanso nipirinhüè', aquë paaton no'piárin. Monshihuanárin. Coriquinèn quëtopiranhüè', ya'ipi i'quirin. Ina quëran huènantahuachina, quëmari nosoroaton, pa'yatèran. Toroa'hua amoshin nininso' atèpatèran coshatacaiso marè', itèrin.

31 Napotohuachina, pa'pini itèrin: 'Nosororanquën mini conpa. Quëmaso' co ya'huincaranhuè'. Ya'ipi ma'shanèhuèpita quëchinquën. Ya'ipiya quëmaquën nisarin. 32 Iya'huaso nipirinhüè', nani huènantarin. Chimininso

pochin niponahuë', ya'noantarin. Ayatërëso pochin nitopirëhuahuë', niantarëhua'. Ina marë' noya cancantacaso' ya'huërin,' itërin pa'pini," tënin Quisoso.

16

Inpriatori nonpintërinso'

¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintantaton, itapon: "A'na ma'huan ya'huërin. Inpriatonën chiniquën nanan quëtërin piyapinënpita camaicaso marë'. Inari asacatërin. Chiniquën nanantaton, nihiupiso' ninshitërin. Inaso nipirinhüë', nonpintaton, inaora marë' coriqui masarin ni'ton, sha'huirapipi. ² Ma'huanso' natantahuaton, amatërin. 'Quëmaso' nonpintaranco natantërahuë. Coriqui quëtëranquënso' quëmaora marë' manan ni'quëhuarë', ocoiaranquën. Ya'ipi nihuirincoso' ninshitoco nitochi,' itërin. ³ Inpriatonënso' pipirahuaton, yonquirarin. '¿Ma'cha onpo'i nicaya? Hua'anëhuë ocoiarinco. Co nanitërahuë' chiniquën sacata'huaso'. Naporahuaton, tapanato, co nohuantërahuë' coriqui topinan ma'pata'huaso'. ⁴ Na'a quëmapi'sa' hua'anëhuë nihiupi. Iporaso' inapita catahuarahuë. Ina quëran hua'anëhuë ocoihuachinco, inahuanta' catahuarinaco nanpica'huaso marë', tënin yonquiaton. ⁵ Naporahuaton, co'huara hua'ani ocoiyatërasohuë', nihuitopisopita amatërin. A'naya a'naya huë'pi. A'naso' huë'pachina, natanin. '¿Onpota' hua'an nihuiran?' itërin. ⁶ 'Pasa rata toma' ma'parahuë ni'ton, ina nápo' nihuirahuë,' itohuachina, 'Inta nipachin, nihuitëranso quirica masahuaton, a'natërápo shoncaíchin ninshitantaquë', itërin. ⁷ Ina quëran a'nanta' huë'nin. Huë'pachina, '¿Onpota' quëmanta' nihuitëran?' itërin. 'Trico ma'parahuë ni'ton, pasa costaro marë' nihuirahuë,' tënin. 'Inta nipachin, Posa shoncaíchin ninshitantaquë', itërin. Inapotëra'piaton, na'a amiconënpita catahuarin ama na'con pahuërëtaçaiso marëhuë'. ⁸ Hua'ani natantahuaton, amataantarin. 'Naquëranchin nonpintaranco. Nipirinhüë', "ma noyacha yonquiran paya," tënahüë,' itërin hua'anëni. Ni'co' iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nipsisopita noya yonquipi inaora canacaçaiso marë'. A'naquëmaso nipirinhüë', imapiramacohuë', co onpopinchin yonquiramahüë' noya nicacamaso marë'.

⁹ Coriqui ya'huëtohuachinquëma', ama canpitaoráchin i'quicosohüë'. A'napita pahuantohuachina', quëtoco'. Inapohuatama', Yosë'pa' noya ni'sarinquëma'. Chiminpatama', Yosë inápaquë quëpantarinquëma'. Coriquinëma' patopiramahuë', inatohua' noya noya ya'huëcontarama'.

10 Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anëma' sha'huitohuachinquëma', natëcamaso' ya'huërin. Pi'pian tëranta' sha'huitopirinquëmahüë', natëhuatama', noya ni'sarinquëma'. Chini chiniquën nanan quëtarinquëma'. Co'so' natëhuatamahüë', co chiniquën nanan quëtarinquëmahüë'. 'Nonpintarínco,' ta'ton, co huachi natëarinquëmahüë'. 11 Ya'ipi coriquinëma' canpitaora marë' i'quihuatama', co insonta' inápaquë acanarinquëmahüë'. 12 Iporaso' Yosë nohuanton, ma'sha, coriqui, inapita ya'huëtarinquëma'. A'naninquëmaso pochin quëterinquëma'. Topinan quëran i'quihuatama', co manta' Yosë'pa' canamiataramahüë'.

13 Cato' patron camaihuachinquëma', co nanitëramahüë' cato chachin natëcamaso'. A'naso' nohuantatoma', noya natëarama'. A'naso nipirinhüë' co onpopinchin nohuantatomahüë' co natëaramahüë'. Inapochachin canacamasoáchin yonquihuatama', co nanitaramahüë' Yosë natëcamaso'. Coriquiráchin cancantohuatama', co Yosë natëaramahüë'," itërin Quisosori.

14 Parisioro'sa' coriquiráchin cancantopi. Napoaton Quisoso a'chininso' natanahuatona', tëhuapi. 15 Tëhuapirinahuë', Quisosori itërin: "Canpitaso' Yosë imaramaso pochin nipomarahüë', co tëhuëchachin imaramahüë'. Nonpinama'. Yonquiramaso chachin Yosë nitotërin. Piyapi'sa' noya ni'pirinëinquëmahüë'. Cancanëma quëranso yanonpinama' ni'ton, Yosë co pi'pian tëranta' noya ni'sarinquëmahüë'," itërin.

Yosë quiricanën quëran pënëninpoaso'

16 Ina quëran tantarin: "Iráca Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita pënëntopi nani ma'sha natëcaso'. Ina quëran Coansha Paotista huë'pachina, noya nanan sha'huirin Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yaya'conpisopitaso' chiniquën cancantatona', ya'conapi. 17 Quiricanën quëran Yosë no'tëquën pënëninpoa'. Isoro'pa', pi'iro'të', inapita ta'huantapirinahuë', ya'ipi Yosë nanamënso' ya'huëmiatápon. Co a'na hui'sharinso tëranta' topinan quëran ninshitopihüë' ni'ton, ya'ipi naniarin," tënin.

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.1-12; Marcos 10.1-12)

18 Ina quëran Quisosori pënëntarin: "Co sa'ama' të'yatamaso' ya'huërinhuë'. Noya nichinpitacaso' ya'huërin. Napoaton sa'ama' të'yatatoma', a'na sanapi maantahuatama', oshahuanarama'. Monshihuaninso pochin Yosë ni'sarinquëma'. Insosona ina sanapi so'ini të'yatërinso chachin maantahuachina, inanta' monshihuaninso pochin Yosëri ni'sarin," itërin.

Ma'huan parisitërinso'

¹⁹ Ina quëran itaantapon: "A'na ma'huan ya'huërin. Nani ma'sha ya'huëtërin. Morin pa'ton nininso' a'morin. Noyápiachin a'moton, nani tahuëri pita pochin nicaton, nóya coshatërin. Co manta' pahuantërinhuë'. ²⁰⁻²¹ A'na quëmapinta' inaquë ya'huërin, sa'ahua nininso'. Nasaro itopi. Apia ni'ton, co nanitërinhuë' sacatacaso'. Ma'sha topinan ma'pataton, nanpirin. Ma'huan pëinën aipiran acopi. Ya'coanaquë huënsëarin. Tanaton, ma'huan pë'sotërinso tëranta' nayapirinhue', co manta' quëtopihue'. Ta'taráchin niconin ni'ton, ni'niraro'sari huëcatona', irttiipi. ²² Napoin quëran Nasaro chiminin huachi. Chiminpachina, Yosë'pa' anquëniro'sari quëparin. Apraan pantarinquë chachin pantarin. Ina quëran ma'huaonta' chimininpachina, pa'pitopi.

²³ Parisitopiquë paaton, parisitárin. Në'përahuaton, aquë quëran Nasaro quënanin. Tata Apraanë' ya'huëarin. ²⁴ Napoaton chiníquën përarin: '¡Tata Apraan, nosoroco canta! Pënquë parisitárahue. Nasaro a'patimaco i'sha pi'pian tëranta' api'nichinco,' itopirinhue'. ²⁵ 'Co'chi nanitërahue paya. Ni'quë'. Quëmaso' nanpipon, nani ma'sha ya'huëtopyirinquënhue', inasáchin yonquiran ni'ton, iporaso' parisitáran. Nasaroso nipirinhue' nanpipon, parisitápirinhue', iporaso' noya ya'huarin huachi. ²⁶ Naporahuaton, Yosë'pa' pa'patëra, co onporonta' pipirëhue'. Inapochachin parisitopiquënta' pa'patëra, co onporonta' Yosë'pa' pa'nëhue'. Panca tahuan ya'copitërinso pochin ni'ton, co nanitërehue' pëntonacaso', itërin.

²⁷⁻²⁸ Napotopirinhue', itantarin: 'A'natërápo iyahuëpita ipora ya'huërapí. Nasaro a'paquë' tatahuë pëinënquë iyahuëpita pënënacaso marë'. Caso' parisitápató, co nohuantërahue' isëquë huëcacaiso', itërin. ²⁹ Napotohuachina, Apraani itërin: 'Co'ta Yosë quiricanën ya'huëtópi. Inaquë Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninshitópi nontatona' nitotacaiso marë'. Inapita natëina', itërin Apraani. ³⁰ 'Nani nontaponaraihuë', co natëpihuë'. Nipirinhue', chimininso' nanopiantahuaton, pënënconpachin, natëpona' nimara. Co noyahuë' yonquisopita naniantatona', Yosë tahuëretantapona' nimara, topirahuë', tënin. ³¹ 'Co Yosë quiricanën natëhuachinahuë', chimininsonata' nanopiantapirinhue', co onporonta' natëapihuë', itërin Apraani," tënin Quisoso.

*Anishacancantopisopita**(Mateo 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42)*

¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita pënëantarin. “Nisha nisha ma'sha ya'huërin anishacancantiinpoaso'. Nipirinhüë', anishacancantona'piso' pa'pi co noyahuë' ni'ton, jma'huantachanisarín paya! Ina marë' Yosëri chiniquën ana'intarin.

² Co'huara hua'huaro'sa tëranta' anishacancanchátërasohüë', marëquë chimitërin naporini, noya noya niitonhuë'. Pancara'piquë a'sonconotahuatona', të'yaitopi naporini, co aquëtë' oshahuaintonhuë'. A'naquënta' imasapirinacohüë', co chiniquën cancanchatërapihüë'.

Hua'huaro'sa' pochin cancantopi. Inapita anishacancantohuachina', Yosëri ana'intarin. ³ Napoaton, ni'cona a'napita anishacancantotama'.

A'na piyapi ma'sha onpotohuachinquëma', pënëncó'. Naporinso marë' sëtohuachina, nanan anoyatoco'. ⁴ A'na tahuërimarëáchin canchisëro' napotopirinquëmahuë', canchisëro chachin: ‘Co noyahuë' ninahuë ni'ton, sëtërahuë', itohuachinquëma', nanan anoyataantaco'. Co onporonta' no'huicaso' ya'huërinhuë',” tënin.

Ya'ipi cancanënpoa quëran natëcaso' ya'huërin

⁵ Ina quëran ca'tano'sanënpitari itopi:

—Catahuaco'i Siniro, Yosë noya noya natë'i, itopi.

⁶ —Mostasa ya'pirin hua'huishin ninin. Ina pochin pi'pian tëranta' Yosë natëtoma', nontohuatama', noya catahuarinquëma'. “Yosë nohuanton, iso nara no'pa quëran pipirahuaton, marëquë pa'in,” tënama' naporini, pa'itonhuë'. “Yosë no'tëquën nontërinco,” topatama', sacai' nininso' nani'taparama', itërin.

Yosë marë' sacatacaso' ya'huërinso'

⁷ Ina quëran itantarin: “Patron ya'huëhuachina, piyapinën camairin. Camaihuachina, iminënquë sacatërin. Pë'tahuanënpitanta' a'pairin. Nani sacatohuachina, imin quëran huënantahuachina, patroni a'naroáchin a'carin, ¿topiramahuë' ti? ⁸ Co naporinhüë'. Patron'ton yacoshatërin. Napoaton piyapinën sha'huitërin. ‘Cosharo' niquë'. Ina quëran nitaparahuaton, o'huintoco ca'i. Nani coshatohuato, o'shitoco,' itërin. Nani coshatohuachina, naporo huarë' piyapinënso' coshatërin. ⁹ Piyapinën camairin ni'ton, natërin. ‘Ma noyanquën ni'ton, natëranco. Ina marë' “Yosparinquën,” ' co itërinhuë'. ¹⁰ Canpitanta' iyaro'sa', Yosë sha'huitohuachinquëma', natëco'. Nani natëhuatama': ‘Topinan piyapinënpoa' ni'tëhua', natërehua', nitoco'. Ya'ipiya natëcamaso' ya'huërin,” itërin Quisosori.

Chana caniori maninsopita anoyatërinso'

11 Ina quëran Cariria parti na'huëtahuaton, Quirosarinquë pa'sarin. Samaria yonsan ya'cariya pa'nin. 12 Inaquë paa-ton, a'na ninanoquë canconin. Canconpachina, shonca quëmapi'sa' chana caniori maninsopita quënanconin. Inapitaso' aquëmiáchin huanirahuatona', 13 chiníquën nontopi:

—¡Quiyanta' Maistro nosoroatoncoi anoyatocoi topiraihuë'!
itopi.

14 Napotohuachinara, ni'sahuaton, itapon:

—Paatoma' corto hua'an noyatëramaso a'notonco', itërin. Napotohuachina, pa'pi.

Paasoi', a'nanaya canio inquipi. Noyatopi. 15 A'nara': "Nani noyatërahuë," ta'ton, ayanquintarin. Iratapon pochin "¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!" tosarín. 16 Quisosoquë huënantahuaton, nantëntaquëchin isonquirin. Isonquirahuaton, "Yosparinquën, Siniro," itërin. Samaria piyapi inaso'.

17-18 —Shonca ya'pi anoyatopirahuë', a'naíchin huënantahuaton, "Yosparinquën," itërinco. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë yonquirin. A'napitaso nipirinhüë' co "Yosparinquën," itërinacohüë', tënin.

19 Ina quëran itantarin:

—Huanirahuaton iyasha, noya paquë. Yosë natëran ni'ton, noyatomiatëran huachi, itërin.

Yosë hua'anëntarinso'
(Mateo 24.23-28, 36-41)

20 Ina quëran Parisi'oro'sari huëcapairahuatona', itapona':

—¿Onporota' Yosë isoro'paquë hua'anëntarin? itopi.

—Yosë hua'anëntohuachin iyaro'sa', co a'ninquëchin ya'noarinhuë'. 21 "Isëquë ya'huarin," co taponahuë'. "Pasëquë ya'huarin," co taponahuë'. Yosë hua'anëntohuachinquëma', ya'coancantarinquëma', itërin.

22 Ina quëran cá'tano'sanënpita itantarin:

—A'na tahuëri iyaro'sa', panantarahuë. Naporo' nohuantaramaco. Yosë quëran quëmapi'co ni'to, o'mantararahuë. "Manóton o'manta'in," tosapiramahuë', co naporo' quënanaramacohüë'. 23 A'naquën yanonpintarinëinquëma'. "Nani o'mantarin. Pasëquë ya'huarin," itarinëinquëma' a'naquën. "Patoro'pa' ya'huarin, quiyaso' nitotërai," itarinëinquëma' a'naquëonta'. Ina pochin nontohuachinëinquëma', ama natëcosohüë'. Ama inapita imacosohüë'. 24 A'nanaya o'mantararahuë. O'cori' huënsha' topachina, ya'ipi parti a'pintërin. Inapochachin a'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. 25 Iporaso nipirinhüë' chiníquën parisita'huaso' ya'huërin. Na'a piyapi'sa' co

nohuanarinacohuë'. No'huiarinaco. ²⁶⁻²⁷ Iráca Noi pënëntopirinhüë', co natëpihuë'. Co natëtonahuë', topinan ya'huëcaisoráchin cancantopi. Coshatapi, o'osapi, sa'asapi, hui'ninpitanta' aso'yapi. Napoatona', co manta' Yosë yonquipihuë'. Noiso nipirinhüë', Yosë natëton panca nanca ninin. Nani tinihuachina, inaquë ya'conin. A'napitaso' co yonquipirinhüë', a'nanaya panca pacon pa'sarin huachi. Naporo' ya'ipiya chimiitopi. Inapochachin piyapi'sa' topinan ya'huasoí', a'nanaya o'mantararahuë. ²⁸ Notonta' iráca Sotomaquë ya'huëpirinhüë'. Inaquë a'napitaso' topinan ya'huatona', coshatápi, o'osápi, nipa'antápi, ma'sha sha'sapi, pëiapi. ²⁹ Napoápirinhüë', Noto pipihuachina, naporo tahuëri chachin Yosë nohuanon, inápa quëran pën a'paimarin. A'nanaya ta'huantopi. ³⁰ Inapochachin canta' a'na tahuëri Yosë quëran quëmapico ni'to, ya'noantarahuë.

³¹ "Ina tahuëri nanihuachin, co ma'shanëmapita yonquicaso' ya'huaponhuë'. Pëinëma aipi ya'huëhuatama', ama ma'sha macacaso marë tëranta' ya'concosohuë'. A'naroáchin ta'aco'. Iminquë ya'huëhuatama', ama pëinëmaquë paantacosohuë'. Topinan paco'. ³² Iráca Noto sa'in ma'shanënpita yonquiaton, co a'naroáchin ta'arinhuë'. Napoaton co cha'ërinhuë'. Ina yonquico'. ³³ Noya nanpica-masoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanpiarama'. Chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhüë', casáchin yonquihuatamaco, tëpapirinënuquëmaonta', noya noya nanpimiatontarama'.

³⁴ O'mantahuato, naporo' tashi' cato' piyapi ina pë'saraquëáchin huë'ësapirinhüë', a'nara' imarinco ni'ton, anquëniri inápaquë quëpantararin. A'naso nipirinhüë' patarin. ³⁵ Cato sanapi shi'shi' pë'sanapirinhüë', a'nara' quëpantararin. A'naso nipirinhüë' patarin. [³⁶ Cato quëmapi ina iminquëáchin sacatapirinhüë', a'nara' quëpantararin, a'nara' patarin,"] ténin Quisoso.

³⁷—¿Insëquëta' Sinioro napoapi? itopi.

—Ma'sharo'sa' chiminpachina, tamëro'sari huëcapaipi, itërin. (O'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi, tapon naporin.)

18

Coisë naporinso'

¹ "Chiníquën cancantatë', apira apira Yosë nontacaso' ya'huërin," ta'ton, pënënto nanan sha'huitantarin ama amitona' a'pocaiso marëhuë'. A'chintaton, itapon: ² "A'na ninanoquë a'na coisë ya'huërin. Co manta' Yosë të'huatërinhuë'. Piyapi'santa' co nosororinhüë'. ³ Ina ninanoquë chachin a'na

quëyoron ya'huëpirinhuë', inimiconëni na'con ihuarin. Napoaton coisëquë pa'nin. 'Paso' quëmapi ihuarinco. Sha'huitëquë' quëtanta'inco. Ana'intëquë', itopirinhuë', co nohuantërinhuë' catahuacaso'. Nani tahuëri paantahuaton, inachachin inachachin itantarin. ⁴ Hua'qui' coisëri co natëpirinhuë', napoin quëran ami ami natanin. 'Co' mini Yosë të'huatërahuë'. Piyapi'santa' co nosororahuë. ⁵ Iso quëyoronso nipirinhuë' apininco. Apira apira huëcapaihuachincora, pinatanahuë. Co huachi ahuantërahuë'. Napoaton inimiconën ana'intarahuë', tënin.

⁶ Ni'co'. Coisë co noyahuë' niponahuë', napoin quëran quëyoron catahuarin. ⁷ Yosëso nipirinhuë' nóya ni'ton, huayoninsopita na'con catahuarin! A'napitari aparisitohuachina', Yosëri no'tëquën ana'intarin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin ina nontopi ni'ton, catahuaarin. Co naniantarinhuë'. ⁸ Tahuëri nanihuachin, a'naroáchin ana'intarin. Napoaponahuë' o'mantahuato, ¿na'a ya'pita'ma' natëarinaco quënaimapo to?" itërin Quisosori.

Cato' piyapi Yosë nontopiso'

⁹ A'naquën piyapi'sa' ya'huëpirinahuë'. "Quiyasáchin no'tëquën Yosë natërai. A'napitaso' co quiya pochin natëpihuë'," toconpi. Napopirinahuë', inapita pënënacaso marë' Quisosori itërin: ¹⁰ "Cato' quëmapi Yosë chinotopiso pëiquë Yosë nontacaso marë' pa'pi. A'naso' parisio. A'nanta' coriqui copirno marë' ma'patërinso'. ¹¹ Parisioso' huanirahuaton, sacaronquë Yosë nontërin: 'Tata Yosë, yanontëranquën. Caso' noyaco. Ina marë' noya ni'nanco ni'ton: "Yosparinquën," itëranquën. Co a'napita pochincohuë'. Co ihuatërahuë'. Co nonpinahuë'. Co monshihuanahuë'. Paso' quëmapi co noyahuë'. Caso nipirinhuë' co ina pochincohuë'. ¹² Nani simana catoro' ayonarahuë. Ya'ipi canarahuë quëran, diesmo quëma marë' acorahuë,' itërin Yosë nontaton. ¹³ A'naso nipirinhuë' co ya'caritërinhuë'. Tapanaton, monshoárin. Oshanën marë' sëtërin. 'Tata Yosë, caso' oshahuanco. Nosoroatonco, oshanëhuë inquitoco,' itërin. ¹⁴ Ina oshanën inquitaton, Yosëri noya ni'nin. Parisioso nipirinhuë', co noyahuë' ni'nin. A'napita nocanpatama', a'na tahuëri Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhuë': 'Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro,' topatama', noya acoarinquëma'," tënin Quisoso.

Hua'huaro'sa' nosororinso'

(Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16)

¹⁵ Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Së'huamotorahuaton, inapita marë' Yosë

nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'papurinahüë'.

—Ama napotocosohüë'. Quisoso apinama', itopi.
¹⁶ Quisosoris nipurinhuë' itërin:

—Tananpitoco' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohüë'. Hua'huaro'sa' pochin cancantohuatama', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama'.¹⁷ Tëhuë'nchachin itëranquëma'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatamahuë', co Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', itërin.

Ma'huan yaimarinso'

(Mateo 19.16-26; Marcos 10.17-27)

¹⁸ Ina quëran a'na hua'ani Quisoso huëcapairin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën, tënahüë. ¿Ma'ta' caso' nii nanpimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin.

¹⁹ —¿Ma'marëta' "Quëmaso' noyanquën" itëranco? Yosëichin noyaso'.²⁰ Iráca pënëntërinso' nitotëran. "Ama sa'an tëhuananpitëquësohüë'. Ama piyapi tëpaquësohüë'. Ama ihuatëquësohüë'. Ama nonpinapiquësohüë'. Tata natëquë'. Mamanta' natëquë'," tënin Yosë iráca pënëntaton, itërin.

²¹ —Hua'huatapo quëran huarë' ya'ipi inapita natërahuë, itërin.

²² Ina natanahuaton, Quisosori itantarin:

—Isonta' Yosë nohuantërin. Paaton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anconquë'. Coriqui canaranso' sa'ahuaros'a' quëtonquë'. Ina quëran imaquico. Inapotohuatan, Yosë'pa' na'con canamiataran, itërin.

²³ Ina natanahuaton, co huachi noya cancantërinhuë'. "Hua'huayätërahuë ma'sha ya'huëtërinco," ta'ton, sëtërin. Sëtatón, pa'nin.²⁴ Napohuachina, Quisosori itërin:

—Sacai quëran ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi.²⁵ Ni'co' iyaro'sa'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyo panca masho ni'ton, sacai' inaquë ya'conacaso'. Ina quëran saca sacai' ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁶ Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Incha nica cha'ërë'poya? itopi.

²⁷ —Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëichin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipi nanitaparin, itërin Quisosori.

²⁸ —Ni'quë' Siniro, quiyaso' ya'ipi ma'shanëhuëi patahuatoti, imasarainquën, itërin Pitrori.

²⁹ —Tëhuë'nchachin iyaro'sa', nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', tënahüë. A'naquëma' Yosë hua'anëntërinso' a'chinacamaso marë' pëinëma', sa'ama',

iyaparima', tatama', mamama', hui'nama', inapita patarama'.
³⁰ Ca marè' patohuatama', ipora chachin Yosè na'con na'con
 quètantarinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosè'pa' nanpimi-
 atarama huachi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huitantarinso'
 (Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34)

³¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita amashamiachin
 quëparahuaton, itantarin: “Iporaso', Quirosarinquë
 paantarëhua'. Inatohua' ya'huasëhua', Yosè quëran quëmapico
 nipirahuë', nani ma'sha onpotarinaco. Pënëntona'piro'sa'
 iráca ninshitopiso chachin napotarinaco. ³² Hua'ano'sa'
 masahuatonaco, nisha piyapi'saquë yo'coaninaco.
 Tëhuaarinaco, no'huiarinaco, ipitarinaco. ³³ Chiníquën
 huihuirahuatonaco, tëpararinaco. Napoaponahuë', cara
 tahuëriya quëran nanopiantarahuë,” itërin.

³⁴ Natanaponaraihuë', co nitotopihuë'. Ma'sona tapon na-
 porinso' co yonquipihuë'.

Somaraya anoyatërinso'

(Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52)

³⁵ Ina quëran Quiricoquë ya'caritohuachina, a'na quëmapi
 quënanconin. Ira yonsanquë huënsëarin. Somaraya ni'ton,
 nani tahuëri inaquë huënsëaton, coriqui topinan ma'patárin.
³⁶ Na'a piyapi'sa' iratapi, natanaton: “¿Inta' huë'sarin?”
 topachina, ³⁷ “Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin,”
 itopi. ³⁸ Ina natanahuaton, chiníquën nontërin:

—¡Nosoroco Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën. Yosè
 a'paimarinquën ni'ton, nosoroco canta', itërin.

³⁹ A'naquën quëchitopisopitari natanahuatona', no'huipi.
 “Ta'tëquë”, itopirinahuë', aquëtë chachin chiníquën nontërin.

—Nosoroco Sinioro. Quëmaso' Tapico' shinquën. Onpopi-
 onta' catahuaco, itantarin.

⁴⁰ Quisososo' chiniconahuaton, camaitërin quëcacaíso'.
 Quëshihuachinara:

⁴¹ —¿Ma'ta' iyasha onpochinquën? itërin.

—Anoyarayatoco Sinioro canta' ni'chi, itërin.

⁴² —Noyapa'. Natëranco ni'ton, anoyarayataranquën, itërin.

⁴³ Itohuachina, a'naroáchin noya ni'tërin. “¡Ma noyacha
 Yosëso' ni'ton, anoyarayatërinco paya!” ta'ton, Quisoso
 imarin. Piyapi'santa' pa'yatatona', “Ma noyacha Yosëso'
 ni'ton, anoyarayatërin paya,” topi.

19

Saquio anoyacancantërinso'

¹ Quiricoquë canconahuaton, ninano huáncana pa'sarin.
² Inaquë a'na ma'huan ya'huërin. Saquio itopiso'. Inaso',

coriqui copirno marë' ma'patona'piro'sa' hua'anën ni'ton, chiniquën nanantërin. ³ Quisoso inaquë huë'pachina, na'a piyapi'sari yamotërapì. Saquionta': "Canta' Quisoso nohuichi," ta'ton, huë'pirinhuë'. Mo'copiya ni'ton, co nanitërinhuë' quënanacaso'. ⁴ Napoaton ta'arë'nachin piyapi'sa' na'huëtërahuaaton, naraquë nanpëconin. "Isëquëchin Quisoso huë'sarin," ta'ton, inaquë huënsëarin Quisoso nococaso marë'. ⁵ Quisososo' inaquë canconahuaton, në'pëconin.

—Iya Saquio, manóton nohuaraquë'. Ipora tahuëri quëma pëinënquë yacahuaranquën, itërin.

⁶ Napotohuachina, manorahuaton, nohuaraimarin. Pa'yataton, "Noya Maistro. Huëquë' ni'quico," itërin. Ina quëran pëinënquë quëparin. ⁷ Piyapi'sari quënanahuatona', ninontapi. "¿Onpoatonta' oshahuan pëinënquë yacahuatonin?" nitopi. ⁸ Saquioso nipirinhuë' Quisoso a'chininso' natanahuaton, noya natërin. Napoaton itapon:

—Nani ma'sha Siniro ya'huëtërinco. Ipora patoma sa'ahuario'sa' quëtarahuë. Iráca a'naya a'naya nonpintato, ihuarahuëso' na'con na'con quëtantarahuë. A'na marëíchin nipirinhuë', catapini quëtantarahuë, itërin.

⁹ Itohuachina, Quisosori itërin:

—Ipora tahuëri Yosë nicha'ërinquën. Sa'an, hui'nanpita, inapitanta' nicha'ërin. Apraan shinquën ni'ton, nicha'ërinquën. ¹⁰ Na'a piyapi'sa' co Yosë natëtonahuë', chihuëpi pochin nipi. Inapita yonica'huaso marë' o'marahuë. Cancanëna' anoyacancanta'huaso marë' o'marahuë, tënin Quisoso.

Canacaso marë' coriqui quëtërinso'

¹¹ Na'a piyapi'sa' natanapi. Paatona', Quirosarinquë ya'caritërapì. "Ipora tahuëri'sa' Yosë hua'anëntarinpoo huachi," topi. Napoaton Quisosori a'na pënënto nanan sha'huitërin:

¹² "A'na quëmapi aquë pa'sarin hua'an ya'conacaso marë'. Yapa'pachina, piyapinënpita nontërin: 'Inatohua' pa'pato, copirno chiniquën nanan quëtarinco naro'pa' hua'anënta'huaso marë'. Oshaquëran chiniquën nanan quëtöhuachinco, huënantarahuë,' tosahuaton, ¹³ shonca inpriatonën amatërin. Huë'pachinara, a'naya a'naya coriqui quëtërin. Napopináchin quëtëra'piarin. 'Iporaso' aquë pa'sarahuë. Iso coriqui quëchinquëma' ma'sha pa'anatoma', na'con na'con canacamaso marë',' itërin. Itahuaton, pa'nin. ¹⁴ Piyapinënpitaso nipirinhuë' co nohuantopihuë'. No'huipi. Napoaton comisionënpita a'papi copirno sha'huitacaiso marë'. 'Ina quëmapi co nohuantëraihuë' hua'anëntiincoiso'. Ama acoquësohuë', itoonpi.

15 Copirnosó nipurinhué' co comisionēnpita natētonhué', chiniquēn nanan quētērin. Napotohuachina, ya'huērinquē huēantarín. Canquirahuaton, inpriatonēnpita amataantarín. Hué'pachinara, '¿Onpota' canarama?' itēra'piarín. 16 A'naso' hué'sahuaton, itērin: 'Ina nápo' coriqui sinioro quētēranco. Ma'sha pa'anato, nani shoncaro' aquētē canarahué,' itērin. 17 'Ma noya sacatēran. Natēranco ni'quēhuarē', hua'an aco'inquēn. Shonca ninanoro'sa' hua'anēntaran,' itērin. 18 Ina quēran a'na inpriatonēn hué'pachina, itērin: 'Ina nápo' coriqui, sinioro, quētēranco canta'. Ma'sha pa'anato, a'natēraporo' aquētē canarahué,' itērin. 19 'Natēranco ni'quēhuarē', quēmanta' hua'an aco'inquēn. A'natērāpo ninanoro'sa' hua'anēntaran,' itērin.

20-21 A'nanta' nipurinhué' hué'sahuaton, itērin: 'Quēmaso' sinioro, co nosororancoihué' ni'ton, tē'huatēranquēn. Co sacataponahué', canaran. Co sha'topiranhué', nitērinso' manan. Canahuato, topinan osērētarínco, ta'to, co sacatērahué'. Ina nápo' coriqui quētēranco'so' panioquē so'pinahuato, taparahué. Ma'tana ya'huarín,' toconín. 22 'Quēmaso' co noyanquēnhué', chiroran. Co pi'pisha tēranta' natērancohué'. Quēmaora nanamēn quēran napotaranquēn. Co sacataponahué', canaran, ¿itēranco ti? 23 ¿Onpoatonta' nipachín co bancoquē acoranhue'? Inaquē acoran naporín, pi'pian tēranta' canaitohué,' itērin. 24 Ina quēran piyapínēnpita sha'huitērin. 'Iso quēmapi topinan quēran coriqui quētērahué. Coriqui osērētahuaton, paso' quēmapi quētēquē', na'con na'con canarínso',' itērin. 25 'Co'ta, inaso' nani hua'huayátērahué coriqui ya'huētērin. ¿Naquēranchin quētanta'i ti?' itērin piyapínēni. 26 'Ina mini quētēquē'. Noya natērinco ni'ton, na'con ya'huētarín. Na'con na'con quētantarahué. A'naso nipurinhué' co natērincohué' ni'quēhuarē', pi'pian ya'huētērinso tēranta' osērētārahué. 27 Co nohuantērinacosopitaso nipurinhué' maconco'. Iséquē chachín tēpaco',' tēnin,' itērin Quisosori.

Quirosarínquē canconínso'

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19)

28 Ina tosahuaton, paantarín. Quirosarínquē ya'caritēriarín. 29 Ya'caritahuaton, Oriposē panēnquē canconín. Ina ya'cariya cato' ninano' ya'huērin. A'naso' Pitipaqui itopi. A'nanta' Pitania itopiso'. Inaquē canconahuaton, cato' ca'tano'sanēn sha'huitērin.

30 —Paso' ninanoquē paco'. Pēi' ya'natirínquē canconpatama', mora hui'napishín a'sonpinan quēnanconarama'. Co incari tēranta' huēnsēchátērarínhué'. I'quiritahuatoma',

quëshico. ³¹ “¿Onpotaomata' i'quiritarama'?” itohuachinquëma', “Sinioro nohuantërin,” itoco', itërin.

³² Itohuachina, pa'pi. Pa'sahuatona', mora a'sonpinan quënanconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. ³³ I'quiritaquëya':

—¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itërin hua'anëni.

³⁴ —Siniorori nohuantërin, itohuachina:

—Inta nipachin, quëpaquë', itërin.

³⁵ Napotohuachina quëpatopi. Mora aipi a'mopiso' huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin. ³⁶ Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', a'mopiso' iraquë huëtopi. Chiniquën hua'an pochin nicatona', napotapi. Inaquë Quisoso pa'sarin. ³⁷⁻³⁸ Oriposë panën quëran nohuarapona pochin, imarinsopita chiniquën nonsapi.

—¡Ma noyacha Quisososo paya! Nani ma'sha nitotërin. Yosë nohuanton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin, ni'nai. Yosëri a'paimarin hua'anëntinpoaso marë'. Siniorori chachin chiniquën nanan quëtërin. ¡Ma noyacha Yosëso paya! Nanan anoyatërinpoa' ni'ton, noya yonquirinpoa', topi. Noya cancantatona', napopi. ³⁹ Parisioro'sari natanahuatona', no'huipi.

—Imarinënsopita Maestro, sha'huitëquë' ta'china', itopi.

⁴⁰ —Ta'topi naporini, na'piro'sa tëranta' chiniquën nointonahuë', tënin Quisoso.

⁴¹ Ina quëran Quirosarin notënanquë canconpi. Canconpachina, piyapi'sa' yonquiaton, Quisoso sëtërin. Sëtaton, na'nërin. ⁴² “Hua'qui' pënënpiranquëmahuë', co yanatanamacohuë'. Ipora tëranta' no'tëquën yonquirama' naporini, noya cancanchitomahuë'. Iporaso nipirinhüë' co huachi nanitaramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. ⁴³ Napoaton a'na tahuëri parisitarama'. Inimiconëmapita huëcapairahuatënënuquëma', tancapitarinënuquëma'. Ya'ipi parti quëran ahuëarinënuquëma'. Ninano pairapiramaso' inápa niponahuë', ma'sha a'mitë a'mitëtapi ya'conacaiso marë'. ⁴⁴ Ya'conahuatona', pëinëmapita ohuatapi. Co a'na na'pi tëranta' niya'huiritarinhüë'. Ya'ipinquëma' ta'huantarama'. Nicha'ëca'huanquëmaso marë' o'mapirahuë'. Co nohuantëramacohuë' ni'ton, Yosë ana'intarinquëma huachi,” tënin Quisoso.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso' (Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19; Juan 2.13-22)

⁴⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'conahuaton, nipa'antopisopita a'parin.

46 —Yosë quiricanën quëran tapon: “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huë'in piyapi'sa' nontiinacoso marë',” ténin Yosë. Canpitaso nipirinhüë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin nitërama', itërin Quisosori. Itahuaton, a'parin.

47 Ina quëran nani tahuëri inaquë a'chinin. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa, ninano' hua'ano'sa', inapitaso' no'huitona', Quisoso yatëpapirinhüë'. 48 Na'a piyapi'sari nóya natanatona' yamotopi ni'ton, co nanitopihüë' macacaiso'.

20

Chiníquën nanantërinso'

(Mateo 21.23-27; Marcos 11.27-33)

1 Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paantarahuaton, piyapi'sa' a'chintantarin. Noya nanan pënëntaquëya', cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita huë'pi.

2 —¿Onporahuatonta' chiníquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacaso'? Sha'huitocoi, itopi.

3 —Noyapa', carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, canta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. 4 ¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtërin, piyapiri nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita yonquiatoma'? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

5 Natanahuatona', inahua capini ninontopi. “¿Ma'ta' itahua'? ‘Yosëri nanan quëtërin aporintacaso’,’ itohuatëhua': ‘¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë?’ itarinpoa'.

6 Nipirinhüë': ‘Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin,’ itohuatëhua', na'a piyapi'sa' chiníquën no'huiarinënpoa'. Na'piquë të'yaratënënpoa', tëpamarinënpoa'. ‘Yosëri a'parin pënëinpoaso marë’,’ topi ya'ipiya,” nitopi.

7 Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona': “Ahuën. Co quiyaso' nitotëraihuë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotëraihuë',” toconpi.

8 —Napoahuarë', co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëmahuë', itërin Quisosori.

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonquipiso'

(Mateo 21.33-44; Marcos 12.1-11)

9 Ina quëran piyapi'sa' a'chintacaso marë', iso pënënto nanan sha'huitaantarin: “A'na quëmapi pancana iminin. Inaquë opasáchin sha'nin. Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. ‘Sacatëramaso marë', nitërinso' patomachin maco'. Patomachin canta' acotoco,’ itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin. Hua'qui' inaquë ya'huërin.

10 Nitërinso' nani cayahuachina, piyapinën ya'huërin'pa' a'parin. Patoma nitërinso' ma'caso marë' pa'pirinhuë', inpriatonënpitari masahuatona', ahüëpi. Ahuërahuatona', topinan a'papi. 11 Naquëranchin hua'anëni a'na piyapinën a'pantapirinhuë'. Inanta' chiníquën no'huitona', ahüëantapi. Ahüëatona', topinan a'paantapi. 12 A'nanta' a'pantapirinhuë'. Pë'sharahuatona', a'papi inanta'.

13 Napoin quëran hua'anëni yonquirin. '¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'pahirahuë'. Ahuërahuatona', topinan a'pairachinpi. Hui'nahuë nosoropirahuë', ina huachi a'paarahuë. Ina natëapona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'paporinhuë'. 14 Inpriatonënpitaso' hui'nin quënanahuatona', ninontopi. 'Paso' hui'napi a'na tahuëri pa'pin chiminpachin, iso no'pa chachin hua'anëntapon. Huëco' tëpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanënpita canpoari matahua huachi,' nitopi. 15 Naporahuatona', hui'nin masahuatona', aipiran të'yatahuatona', tëpapi.

Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon, hui'nin chachin tëpatopi ni'quëhuarë'? 16 A'naroáchin huëntarahuatón, inpriatonënpita tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tënahüë," itërin Quisosori.

Ina natanahuatona':

—¿Ama onporonta' napoinsohüë! topi.

17 Napohuachinara, nirayarahuatón, itantarin:

—Napopiramahuë', ¿ma'ta' tapon nipachin pënëntona'pi iráca ninorinso'? Ninshitaton, tapon:

"Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi ya'huëpirinhuë', pëina'piro'sa' co nohuantopihüë'. 'Nagoonin,' ta'tona', të'yatopirinahuë',

hua'anëni maantarahuatón, 'Iso na'pi mini na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë',' ta'ton, noya acoantarin.

18 Ina na'pi i'patohuatëra, anotatë' ya'panë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ina na'pi chachin insosona anoantohuachin, ni'sharianin," itërin Quisosori.

19 Ina natanatona', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitaso' no'huitopi: "Chinotatonpoa', pënënarinpoa'," ta'tona', yamapirinahuë' tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Piyapi'sa' të'huatatona', co mapihüë'.

*Copirno marë' coriqui ma'patërinso'
(Mateo 22.15-22; Marcos 12.13-17)*

20 Napaoton a'naquën quëmapi'sa' amatahuatona', itapona': "Nonpintatoma', Quisosoquë paco'. Yaimaramaso pochin nicatora', ina nontoco' atëhuëcaso marë'. Ina quëran

sha'huirapihuatama', hua'ani sontaro'sa' a'paarin ina macacaso marè," itopi. ²¹ Itohuachinara, pa'pi Quisoso nontapona':

—Ma noya Maistro nontërancoi. No'tëquën a'chinan. Yosë nanamën no'tëquën a'chintatoncoi, co hua'an tëranta' të'huatëranhuë'. ²² Napoaton yanatanainquën. Noma copirnosó' nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Coriqui ma'painpoaso marè' comisionën a'parin. Huë'pachina', ¿noya ipora quëtacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

²³ Quisososo nipirinhuë' yonquipisopita nitotërin.

—¿Onpoatomata' yaatëhuëramaco? ²⁴ Noma coriqui quëshico ni'i, itërin. Napohuachina, quëtopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininëonta' isëquë ninshitopi? itaantahuachina, —Noma copirno chachin, itaantapi.

²⁵ —Copirno ma'shanën ni'quëhuarë' inachachin quëtaantaco'. Naporahuaton, Yosëso' nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

²⁶ Na'a piyapi'sari Quisoso yaatëhuëpirinahuë', co nanitopi-huë':

—Ma noyacha a'panitërin paya, ta'tona', co huachi natanpihuë'.

Piyapi'sa' nantiantarapiso'

(Mateo 22.23-33; Marcos 12.18-27)

²⁷ Ina quëran a'napita cotio hua'ano'sa' huë'pi. Satosioro'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. “Piyapinpoa' chiminpatëhua', co onporonta' nantiantarihuahuë',” toconpi. Inapitanta' Quisoso yanonpintatona', huëcapai.

²⁸ —Íráca Maistro Moisésë pënëninpoa': “Quëmapi sa'aponahuë co hui'nin ya'huëyátërasohuë' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huëretacaso marè'. Ina quëran mashotihuachin, ma'shanën, no'panën, inapita masarin,” ténin Moisésë ninshitaton. ²⁹ Canchisë iyaro'sa' ya'huërin. Paninanso' sa'apirinhuë'. Co hui'nin ya'huëyátërasohuë', sa'in ayananpirin. ³⁰ Ina iini chachin imoroën maantarín. Moisésë téninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyátërasohuë', chimiantarin. ³¹ A'na iionta' inapoantarín. Canchisë iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nin ya'huëyátërasohuë', ya'ipi taquipi. ³² Ina quëran sanapinta' chiminin huachi. ³³ Canchisë

iinpitari chachin mapirinahuë', nãpïantacaso' tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

³⁴ —Co no'tëquën, iyaro'sa', yonquiramahuë'. Isoro'paquë piyapi'sa' sa'api, so'yapi, inapopi. Ina quëran chiminpi. ³⁵ A'naquën Yosëri noya ni'ninsopita inápaquë pantarapi. Nanpïantahuachina', co huachi sa'aponahuë'. Sanapi'santa' co so'yaponahuë'. ³⁶ Co huachi chiminaponahuë'. Anquëniro'sa pochin nisapi. Nanpïantarapi ni'ton, Yosë hui'ninpita chachin nisapi. ³⁷ Chiminpisopita tëhuëenchachin nanpïantarapi. Ina a'chinchinquëma'. Moisësë chachin ninshitërinso'. Nara'huaya orotarínso' nicaso', Yosëri nontërin: “Caso' Yosëco. Apraan chinotarínco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarínaco,” tënín Yosë. ³⁸ Nanpirëhuasopitaráchin Yosë chinotarëhua'. Napoaton inapitanta' nani chiminpirinahuë', nãpïmiataantapi, itërin Quisosori.

³⁹ Cotio maistro'sa' natanahuatona', pa'yanpi.

—¡Ma noyacha, Maistro, yonquiran paya! tënín a'na'.

⁴⁰ Ina quëran të'huatatona', co huachi nohuantopihuë' nataantacaiso'.

Yosëri a'paimarinso'

(Mateo 22.41-46; Marcos 12.35-37)

⁴¹ Ina quëran Quisosori itantapon:

—Íráca Yosë quiricanënguë sha'huitërinpoa'. “A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahuë piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Inaso' Cristo,” tënín íráca. Cotio maistro'saso' a'chinpachinara: “Cristoso' Tapico' shiin,” topi. Napopirinahuë', ⁴² íráca Ispirito Santo nohuanton, Tapiri chachin Cristo ninorin. Sarmoque ninshitaton, naporin:

Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin: “Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

⁴³ inimiconënpita cari minsëchinquën,” itërin Yosëri, tënín Tapi.

⁴⁴ Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhuë,” tënín Tapi. Piyapi chachin nipirinhuë', Tapiri chinotërin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori.

Cotio maistro'sa' yanonpipiso'

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54)

⁴⁵ Ya'ipi piyapi'sa' natantapaquë, ca'tano'sanënpita pënënaton, itapon: ⁴⁶ “Ni'cona cotio maistro'sa' nonpintochinënguëma'. ‘Noya noyacoí,’ ta'tona', naporopi a'mopi piyapi'sari nicacaiso marë'. Cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari nontopi. ‘Huë'cama maistro,’ itohuachinara, pa'yatopi. Niyontonpiso pëiquë ya'conahuatona', hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. Pita nipachinara, huancánachin yahuënsëconpi. ⁴⁷ Noya nonaponaraihuë',

a'naya a'naya quëyorono'sa' nonpintatona', ma'shanënpita matopi. Ama noninacaiso marëhuë' hua'qui' Yosë nontopirinahuë', co cancanëna quëran natëpihuë'. Ina marë' aquë aquëtë' Yosëri ana'intarin," itërin.

21

Quëyoron Yosë marë' coriqui acorinso'
(*Marcos 12.41-44*)

¹ Yosë chinotopiso pëiquë a'na cacon ya'huërin. Inaquë coriqui Yosë marë' po'mopi. Quisosori notëërahuaton, na'a ma'huanos'a' ni'nin. Na'con coriqui inaquë po'morapirinahuë'. ² Ina quëran a'nara quëyoron huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchín coriqui po'moquirin. ³ Ina ni'sahuaton, Quisosori itërin:

—No'tëquën itëranquëma', na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinahuë', iso quëyoronso nipirinhuë' na'con na'con po'moquirin. ⁴ Ma'huanos'aso' na'a coriquihuanatona', ya'sotopisoíchín po'mopi. Iso sanapiso nipirinhuë', pi'pian ya'huëcharinso', ya'ipi po'moton, tiquirin. Napoaton na'con na'con Yosë quëtërin, tënahuë, tënin Quisoso.

Yosë pëinën ohuatapiso'
(*Mateo 24.1-2; Marcos 13.1-2*)

⁵ Yosë chinotopiso pëi' nicatona', a'naquën nitapona': —Ma noyápiachín na'pi quëran nipi. A'naquën ninshiyaráchín Yosë marë' acopiso', nitopi. ⁶ Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Iporaso' ya'ipiya noyápiachín ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhuë', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'
(*Mateo 24.3-28; Marcos 13.3-23*)

⁷ Napohuachina, natanpi:

—¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ina tahuëri'sa' nanirihuachín, ¿ma'ta' onporahuachina', nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itopi.

⁸ Napotohuachinara: “Ni'cona iyaro'sa' nonpin-tochinënuëma'. A'naquën huëcatona': ‘Caso' Cristoco. Yosë chachín a'pairinco,' tosapi. A'napitanta' nonpin nanan sha'huirapi. ‘Nani tahuëri naniriarín, nitotërai,' tosapi. Ama inapita imacosohuë'. ⁹ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiahi. Niahuërahuatona', quira nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancosohuë'. Piyapi'sa' co noyahuë' nicatona', na'a quira nisapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

¹⁰ Nisha nisha piyapi'sa' capini quira nisapi. Copirnoros'a' capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso

marë'. ¹¹ A'na parti a'na parti panca ocohua pa'sarin. Cosharori pahuantohuachina', piyapi'sa' tanari tiquirarin. Nisha nisha parti chiníquën canio matarin. Na'a taquirapi. Yosë nohuanton, nisha nisha ma'sha inápaquë ya'noarin. Quënanahuatona', piyapi'sa' pa'yanapi. Ya'ipiya tē'huatapi. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, ayonquicaiso marë' napoarin.

¹² Co'huara ma'sha onpoyatërasohuë', co noya piyapi'sahuë' masarinënguëma'. Imaramacoso marë' aparisitarinënguëma'. Cotio niyontonpiso pëiquë sha'huirapiarinënguëma'. Tashinan pëiquë po'morarinënguëma'. Imaramacoso marë' copirno ya'huërinquënta' quëpararinënguëma'. ¹³ Naporo' inapitanta' Yosë nanamën sha'huitohuatama', natanapi. ¹⁴ Mapachinënguëma', '¿Ma'cha tonopocoya?' ama tocosohuë'. ¹⁵ Catahuanquëma' noya nonacamaso'. Ca nohuanto, noya yonquiarama'. Inimiconënpita co nanitapihuë' a'paniinquëmaso'. ¹⁶ Tataparima' co imatonahuë', sha'huirapiarinënguëma'. Iyaparima', quëmopinëmapita, amiconëmapita, inapita sha'huirapiarinënguëma'. A'naquëma' tēpararinënguëma'. ¹⁷ Imaramacoso marë' na'a piyapi'sa' no'huiarinënguëma'. ¹⁸ Napoaponahuë', Yosë ni'sarinquëma' Co inquëma tēranta' chimimiataramahuë'. ¹⁹ Noya imamiatohuatamaco, cha'ësarama'.

²⁰ Notohuaro' sontaro'sa' nisha parti quëran huëcatona', Quirosarin tancapitapi. Ina ni'patama', nani tahuëri nanirinsó' nitotarama'. 'Quirosarin ata'huantapi,' tosarama'. ²¹ Naporo' ta'acaso' ya'huërin. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'. Ninanoquë ya'huëhuatama', a'naroáchin pipico'. Iminëmaquë ya'huëhuatama', ama ninanoquë ayancontacosohuë'. ²² Ina tahuëri'sa' nanihuachin, na'con parisitapi. Iráca Yosë quiricanënguë ninorinsó chachin naporo huarë' Yosëri chiníquën ana'intarin. ²³ Cayorono'sa', hua'huahuano'sa', inapitaso' sacai quëran ta'arapi. ¡Ma'huantacha nisapi paya! Yosëri no'huiton, cotioro'sa' ana'intarin. ²⁴ Inimicoro'sa' huëcatona', na'a piyapi'sa' sahuëniquë tēparapi. Nisha nisha sontaro'sari ya'huëpiquë quëparapi asacatacaiso marë'. Nisha piyapi'sa' Quirosarinquë ya'conahuatona', camaitapi. Hua'qui' inaquë ya'huapona'. Tahuërinën nanihuachina, Yosë nohuanton, pipiapi.

Quisoso o'mantacaso' tahuëri

(Mateo 24.29-35, 42-44; Marcos 13.24-37)

²⁵ Ina quëran Yosë nohuanton, pi'i tashiarin. Co huachi yoqui a'pianinhuë'. Tayoraro'sa' inápa quëran anotarín. Marënta' panca co'sacaitapon ni'ton, tēnëntapon. Ya'ipi

piyapi'sa' pa'yanapona'.²⁶ Inápaquë ya'huëinsopitanta' nacon nacontapon. Piyapi'sa' nisha nisha yonquiatona', të'huatapona'. '¿Ma'cha onporo'poya?' ta'tona', pa'yani yatëpapon.²⁷ Ina quëran ni'sarinaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantararahuë. Chiníquën nanantato, o'mantararahuë. Huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë.²⁸ Napoaton nisha nisha quira nisahuachina', nisha nisha ma'sha onporahuachina', ama pa'yancosohuë'. O'manta'huaso' tahuëri naniriarin ni'ton, nóya cancantatoma', ninaco. O'mantahuato, noya nicha'ësaranguëma'. Yosë'pa' quëpantaranquëma',” itërin Quisosori.

²⁹ Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitërin: “Iquira nara papotërin quëran nitotoco'. A'napita nararo'santa' yonquico'.³⁰ Nara ta'amënuquë monoantahuachina: 'Nani o'napi naniriarin,' topi.³¹ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina', nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarin. Yosë hua'anëntarinpoa', tosarama'.

³² No'tëquën itëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasohuë', nani ma'sha onporapi.³³ Isoro'pa' ta'huantararin. Pi'iro'tënta' ta'huantararin. Ca nanamëhuëso nipirinhüë' co onporonta' ta'huantarinhüë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipiya sha'huitëranquëmaso chachin naniarin.

³⁴ Ni'cona naniantotamaco. Ama pita pa'yatacasoachin cancantocosohuë'. Ama no'picosohuë'. Ama ma'sharáchin yonquicosohuë'. Ina pochin cancantohuatama', co aquëtë' yonquiaramacohuë'. Co noya ninahuatamacohuë',³⁵ huënson a'naroáchin ma'sha maninso pochin, a'nanaya o'mantararahuë. Ya'ipi piyapi'sa' a'ninquëchin ni'sarinaco.³⁶ Napoaton noya cancantatoma', Yosë nontoco' achinicancainquëma' cha'ëcamaso marë'. Yosë quëran caso quëmapico ni'to, co imapisopitahuë' ana'intarahuë. Apira apira Yosë nontohuatama', naporó' tahuëri co tapanatomahuë', noya huaniparamaco,” tënin Quisoso.

³⁷ Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë a'chinin. Tashi' nipachina, Oriposë panënuquë huë'ëcaso marë' pa'nin.³⁸ Tashiramiachin na'a piyapi'sa' chinotopiso pëiquë pa'pi Quisoso natanacaiso marë'.

22

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5, 14-16; Marcos 14.1-2, 10-11; Juan 11.45-53)

¹ Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporó' cotioro'sa' niyontonpi Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquicaiso marë'. Ina tahuëri nanihuachina, nisha pan ca'pi, co

ahuëpocatopisohuë'. ² Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitari chinotopi Quisoso tēpacaiso'. Piyapi'sa' tē'huatatona', co nanitopihuë' a'ninquëchin macacaiso'.

³ Shonca catoya'piri Quisoso ca'tanpirinahuë', a'nara' sopairi ya'coancantërin, Cotasë Iscarioti itopiso'. Sopairi ya'coancantohuachina, ⁴ corto hua'ano'saquë pa'nin. Cotio sontaro'santa' nontërin Quisoso sha'huirapicaso marë'. ⁵ Natanahuatona', pa'yatopi. Ina marë' coriqui quëtacaiso sha'huitopi.

⁶ —Noyapa', ta'ton, Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

⁷ Pascoa tahuëri'sa' nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. Naporo tahuëri chachin carniroa'hua iráca tēpapiso pochin tēpaantapi yonquicaiso marë'. Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi. ⁸ Quisosonta' yonquirin ina pochin capacaso' ni'ton, Pitro, Coansha, inapita sha'huitërin:

—Paatoma', Pascoa cosharo' tapaco' capaquëhuaquë, itërin.

⁹ —¿Intohuata' paatoï tapaii? itopi.

¹⁰ —Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi nacapiarama'. Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco'. Pëiquë ya'conconpachin, canpitanta' ya'conco'. ¹¹ Pëi' hua'anën quënanconpatama', natanconco'. “¿Insëquëta' patoana ya'huërin Pascoa cosharo' capaca'huaiso'?” ténin Maistro,” itonco'. ¹² Napotohuatama', panca patoana a'notarinquëma', inápaquë nininso'. Misa, huënsënan, inapita nani ya'huërarin. Inaquë cosharo' tapaco' canpoa' capaquëhuaquë, itërin Quisosori.

¹³ Itohuachina, paatona', ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa cosharo' acopi capacaiso marë'.

¹⁴ Ora nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' huë'pi. Huëcatona', misaquë huënsëquipi.

¹⁵ —Apira Pascoa cosharo' ca'sarëhua'. Pa'pi nohuantërahuë canpitaro'co ina capa'huaso'. Ipora tēranta' ca'ahua' co'huara chimianahuë. ¹⁶ Yosë natëto, chiminarahuë. Iporáchin Pascoa cosharo' ca'sarahuë. Ina quëran Yosë hua'anëntërinso' naniquë huarë' ca'sarahuë. Naporo' noya noya ya'huarihua', itërin.

¹⁷ Minëa'hua masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Canpitanta' pi'pian pi'pian o'oco'. ¹⁸ Ipora quëran huarë' co huachi huino o'osarahüë'. Yosë isoro'pa' hua'anëntaquë huarë' o'oantarahuë, itërin.

¹⁹ Ina quëran cosharo' masahuaton, “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, së'panin. Inapotahuaton, a'naya a'naya quëtërin.

—Ca nonëhuë pochin iso'. Canpita marë' chiminarahuë. Ca chinotatomaco, ca'co', itërin.

²⁰ Nani coshatohuachinara, ninëa'hua maantarin.

—Huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Huënainëhuë quëran nicha'ësaranguëma'. ²¹ Napoaponahuë', a'naquëma' carë'quëma chachin coshatapomarahüë', sha'huirapiaramaco. ²² Yosë quëran quëmapico niporahuë', ina nohuanton, chiminarahuë. Napoaponahuë', sha'huirapirincoso', chiniquën parisitapon. Yosëri ana'intarin, tënin Quisoso.

²³ “¿Inquënpoacha yasha'huirapirëhua' nicaya?” nitopi.

Chini chiniquën nanantacaso' nohuantopiso'

²⁴ Ina quëran inahua capini ninontapi. “¿Inquënpoata' chini chiniquën nanantëre'pëhuaya?” nitopi. Ya'ipiya chiniquën nanan nohuantopi. ²⁵ Napoaton Quisosori itërin: “Nisha piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë'. Hua'anënapita chiniquën nanantatona', piyapinënpita camaipi. ‘Caso' noyaco ni'ton, “a'paitona'pi,” itoco,' toconpi a'naya a'naya. ²⁶ Canpitaso nipirinhüë' ama ina pochin yonquicosohüë'. Insosona chiniquën nanantacaso nohuantohuachin, a'napita na'con na'con catahuacaso' ya'huërin. Hua'an yanipatama', piyapimia pochin cancantoco'. ²⁷ Ni'co'. Hua'anso' huënsërahuaton, coshatarin. Piyapinënpitaso nipirinhüë' sacatapi. Co hua'anën pochin chiniquën nanantopihuë'. Caso nipirinhüë' piyapimia pochin cancantërahuë. Apira apira a'napita catahuarahüë.

²⁸ Canpitaso' noya imaramaco. Aparisitopirinacohüë', co a'poramacohüë'. ²⁹ Ina marë' Yosë'pa' canaarama'. A'na tahuëri Yosë nohuanton, hua'anëntarahüë. Naporo' canpitanta' acoaranquëma' hua'an pochin nicamaso'. ³⁰ Hua'anëntohuato, carë'quëma' noya coshatëre'huaso pochin nóya cancantarama'. Inaquë catahuaramaco ya'ipi israiro'sa' hua'anënta'huaso',” itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Juan 13.36-38)

³¹ Ina quëran Simon Pitro pënënin chiniquën cancantacaso marë'.

—Tëhuënchachin iya Simon sopai yaminsërinquëma'. Inari nani Yosë nontërin: “Arosë pintiapiso pochin tën'i, top-irahuë',” itërin. “Inta nipachin tëniriquë',” itërin Yosëri. Napoaton sopai chiniquën sha'huitarinquëma' naniantamaco marë'. ³² Caso nipirinhue' iyasha, nani Yosë nontërahuë' ama a'poancoso marëhuë'. Napoaton co naniantomiatarancohuë'. Noya imaantahuatanco, iyanpita achinicanquë', itërin.

³³ —Sinioro, co caso' a'poaranquënhue'. Tashinan pëiquë po'mohuachinënuën, canta' ya'co'in. Yatëpapurinacohuënta', co të'huatarahuë', tënin Pitro.

³⁴ —No'tëquën iyasha itaranquën. Ipora tashi chachin, co'huara atari përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitërahuë',” toconapon, itërin Quisosori.

Tëniarinso'

³⁵ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itapon:

—Iráca a'chinacamaso marë' a'paranquëma'. Pa'patamara, coriqui, pë'pëto, sapatë', co inapita tëranta' quëparamahuë'. Topinan pa'patamara, ¿co manta' pahuantërinquëmahuë' ti? itërin.

—Co manta' pahuantërincoihuë'. Noya pa'nai, itopi.

³⁶ —Iporaso nipirinhue' sacai' nipon. Napoaton ama topinan pacosohuë'. Coriqui, pë'pëto, inapita ya'huëtohuachinquëma', quëpaco'. Co sahuëni ya'huëtohuachinquëmahuë', a'moramaso' pa'anatoma', sahuëni pa'anco'. ³⁷ Iráca Yosë quiricanën quëran ninorinaco. “Apiro'sarë' acorapi,” tënin. Napopiso chachin apiro'sa pochin cancantatonaco, masarinaco. Ya'ipi ninorinacoso' nanicaso ya'huërin, tënin.

³⁸ —Ni'quë' Maistro. Cato' sahuëni ya'huëtërincoi, ito-huachina:

—Tatoco huachi pa'ahua', itërin Quisosori.

Quisoso sëtatón, Yosë nontërinso'

(Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42)

³⁹ Ina quëran pipirahuaton, Oriposë panënuë pa'nin. Nani tashi' inaquë pa'nin. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi. ⁴⁰ Inaquë canconpachinara:

—Yosë nontoco' iyaro'sa', ama sopai minsëinquëmaso marëhuë', itërin.

⁴¹ Ina quëran amashamiachin pa'sahuaton, isonin quëran, inaora Yosë nontërin: ⁴² “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco, ama ma'sha onpo'isohuë'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantapora-huë', quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatan-conta' noya, tënahuë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

[43 Nani nontohuachina, anquëni inápa quëran o'marahuatón, achinirin. 44 Ina quëran pa'pi sëtaton, chiníquën Yosë nontaantarín. Oncainën huënai pochín no'paquë hui'shirín.]

45 Nani Yosë nontohuachina, ca'tano'sanënpita paahuantapirínhuë'. Huë'ësápi quënanconín. Sëtatoná', huë'ësápirínahuë'.

46 —¿Onpoatomata' iyaro'sa' huë'ësárama'? Huënsëatoma' Yosë nontoco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë', itërin.

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Juan 18.2-11)

47 Nontaso chachín, na'a piyapi'sa' canquipi. Cotasë quëchitëriarin. Inanta' ca'tanaponahuë', a'notiarin. Quisoso ya'yoranquirahuatón, apinorín.

48 —Iya Cotasë, Yosë quëran quëmapico nipirahuë', ¿sha'huirapitonco, apinoranco ti? itërin.

49 Ca'tano'sanënpitari quënanahuatóna', "Quisoso yamasapi," ta'tóna', yaahuëtopi.

—¿Sahuëniquë Sinioro ahuëchi? itopirínahuë'.

50 Co'huara a'panichatërasohuë', a'naso' corto hua'an piyapinën ahuëaton, inchinan huëratën nishitëtërin.

51 —Tananpitëquë' iyasha. Ama ahuëquësohuë', itërin Quisosori.

Ina quëran së'huahuëratërahuatón, a'naroáchin anoyatërin. 52 Naporahuatón, corto hua'ano'sa', capitano'sa', ansiano'sa', inapita itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita së'quëërahuatóna', huëcapairamaco. Tëpatóna'pi pochín cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? 53 Co'tana nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'nahuë. Nicapomaracohuë', co manamacohuë'. Napoaponahuë', Yosë nohuanton, iporaso' masaramaco. Tashi pochín cancantërama' ni'tón, sopai camairínquëma' co noyahuë' nicacaso marë', itërin.

Pitrori nonpinapirínso'

(Mateo 26.57-58, 69-75; Marcos 14.53-54, 66-72; Juan 18.12-18, 25-27)

54 Quisoso masahuatóna', corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' pëinënquë quëpapi. Pitrori aquë quëran imaquiarin. 55 I'iratëquë huarë' imaquirahuatón, pairaanaquë ya'conín. Inaquë ponisiaro'sa' nani a'pëtopi napëntacaiso marë'. Pana yonsanquë huënsërahuatón, inanta' napëntarin. 56 Napëntaquëya', a'na cosonari quënanín. Noya ni'sahuatón:

—Iso quëmapinta' Quisoso imarín, tënin.

57 —¿Co imoya caso' ina nohuitërahue'! itërin Pitrori.

58 Co hua'quiya quëranhuë' a'na quëmapiri niantarin.

—Quëmanta' Quisoso imaran topirahuë', itërin.

—Co'chi iyasha imarahuë' paya, itaantaranin.

59 A'na ora pochin nisahuaso', a'nanta' taantapon:

—Cariria piyapi pochin nonin ni'ton, iso quëmapinta' Quisoso ca'tanin tënahué, tënin.

60 —¡Co'chi iyasha paya! Co cariso' nohuitërahuë', itaantaranin.

Nonaso', atari përarin. 61 Naporo chachin Quisosori tahuërëtahuaton, Pitro notëërin. Ni'sarin ni'ton, ninorinso' Pitrori yonquirin. “Ipora tashi chachin, co'huara atari përashatërasohué', cararo' nonpinapiaranco,” ¿itërinco pora? ta'ton, 62 aipiran pipirahuaton, na'nërin. Chiníquën sëtaton, na'nërin.

Quisoso tēhuapiso'

(Mateo 26.67-68; Marcos 14.65)

63 Ina quëran ponisiaro'sari Quisoso tēhuapi. Tēhuarahuatona', ahuëpi. 64 Tonporayatahuaton', panpirayapi.

—¿Inta' ahuërinquën? Ninoquë', itopi.

65 “¿Quëmaso' hua'anquën ti?” itatona', tēhuapi. Nisha nisha itatona', no'huipi.

Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Juan 18.19-24)

66 Tahuërihuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita niyontonpi. Nani niyontonpachina', inaquë Quisoso quëpapi natanacaiso marë'.

67 —Quëmaso' Cristo Yosë a'paimarinquënso' nipatan, no'tëquën sha'huitocoi nitochii, itopi.

—Sha'huitohuatëinquëma', co natëaramacohué'. 68 Ma'sona tëranta' natanpatëinquëma', co a'paniantaramacohué'.

69 Nipirinhué', ipora quëran huarë' caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë inchinanën quëran huënsëapo. Inaquë chiníquën nanantarahuë, itërin.

70 —Napoahuarë' ¿quëmaso' Yosë hui'ninquën ti? itopi.

—Ca mini inaco, itërin.

71 —Co huachi aquëtë' sha'huirapicaiso' nohuantarihuahuë'. “Ca Yosë hui'ninco,” toconin, nani natanëhua', nitopi.

23

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Juan 18.28-38)

1 Ina quëran pipirahuaton', Piratoquë Quisoso quëpapi.

2 Inaquë sha'huirapipi.

—Iso quëmapi piyapi'sa' nonpintarin. “Noma copirno coriqui yama'pahuachinquëma', ama quëtocosohuë',” toshuaton: “Caso' Cristoco. Yosë a'paimarinco hua'anënta'huaso marë',” toconin, itopi.

³—¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Ca mini inaco, itërin.

⁴Nonapipiso' natanahuaton, ya'ipi cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa' inapita itapon:

—Iso quëmapiso' noya, tënahuë. Co manta' onporinhuë'. Co ana'intacaso' ya'huërinhuë', itopirinhuë', ⁵ aquë aquëtë' no'huitatona', itaantapi:

—A'chintohuachina, piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. Naporahuaton, copirno yano'huipi. Ya'ipi parti a'chinárin. Cariria parti quëran huëcaton, ya'ipi Cotia parti pa'tërin. Isëquënta' a'chinarin, itopi.

Irotisëquë a'parinso'

⁶ Ina natanahuaton, “¿Cariria parti quëran huë'nin ti?” itërin Piratori. ⁷ “Ina quëran mini,” itopi. I'huamiáchin Cariria hua'an Quirosarinquë huë'nin ni'tapon, Irotisë itopiso'. Inaquë ya'huarin ni'ton, Quisoso yaa'parin Irotisë nontacaso marë'. “Ina piyapinën ni'ton, inari ana'inchin,” ta'ton, a'parin. ⁸ Inaquë canconpachina, Irotisëri pa'yatërin. Hua'qui' Quisoso yani'pirinhuë', co nohuichátërarinhuë'. Nani ma'sha naporinso' nani natantërin. “Yosë pochin ninin. Piyapi a'naroáchin anoyatërin,” topi natantërin. “Anoyatohuachin, canta' ni'i,” tënin. ⁹ Napoaton Quisoso canquihuachina, hua'qui' nontopirinhuë', co a'panitërinhuë'. Na'con natanpirinhuë', ta'tárin. ¹⁰ Corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapita huëcatona', Quisoso sha'huirapipirinahuë', co manta' tëninhuë'. ¹¹ Napohuachina, Irotisëri tëhuarin. Sontaronënpitarinta' tëcaripi. Noyápiachin hua'an a'morinso pochin a'motahuaton, Piratoquë a'paantarin. ¹² Nani hua'qui' Pirato Irotisëre' nino'huipirinahuë', naporo quëran huarë' co huachi niinimicotopihuë', noya ninontantapi.

Tëpacaso' sha'huirinso'

(Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15; Juan 18.39-19.16)

¹³ Ina quëran Piratori piyapi'sa' amatërin. Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa', inapitanta' ayontonahuaton, itërin:

¹⁴ —Canpitaso' na'con Quisoso sha'huirapirama'. “Piyapi'sa' sha'huitarin niahuëcaiso marë',” itopiramacohuë'. Nani hua'qui' nontërahuë, canpitanta' natanama'. Iso quëmapiso' noya. Sha'huirapipiramahuë', co manta' onporinhuë', tënahuë. ¹⁵ Irotisënta' inachachin tënin.

Napoaton a'patiantarinco. Co tēpacaso' ya'huërinhuë'.
 16 Topinan ahuihuitahuato ocoi'i, topirahuë', itërin.

[17 Nani Pascoa tahuëri a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin pipicaso marë'. Iso pi'ipinta' a'nara' ocoicaso' ya'huërin.] 18 Piyapi'sariso nipirinhüë' chiniquën nontopi.

—¡Quisososo' tēpaquë'! ¡Parapasë ocoitocoi! itopi.

19 Parapasëso' co noya quëmapihuë'. Tēpatona'pi inaso'. Ni-nanoquë piyapi'sa' sha'huitërin niahuëcaiso' ni'ton, tashinan pëiquë nani po'mopi. 20 Pirato co nohuantërinhuë' Quisoso tēpacaso'. Napoaton: "Ocoi'i," tantarin.

21 Naquëranchin chiniquën nontaantapi.

—¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in! ¡Inaquë patanantëquë' chimi'in! itaantapi.

22 —¿Ma'marëta' atëpachi? Nani natanpirahuë'. Co manta' onporinhüë'. Co tēpacaso' ya'huërinhuë', tēnahuë. Topinan ahuihuitahuato, ocoi'i, tënin. Nani cararo' inachachin itaantarin.

23 "¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in!" itaantapi. Chiniquën nontápi ni'ton, "Inta nipachin," itërin.

24 Napotahuaton, sontaro'sa' sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'. 25 Parapasëso' tēpatona'pi nipirinhüë', tashinan pëi quëran ocoirin. Piyapi'sari huayonpi ni'ton, ocoirin. Quisososo nipirinhüë' co ocoirinhuë'. Tēpacaiso marë' sha'huitërin. Cotioro'sa' nohuantopiso chachin ninin.

Corosëquë patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Juan 19.17-27)

26 Ninano quëran quëpasoi', a'na quëmapi Simon itopiso' nacapipi. Imin quëran huëntararin. Inaso' Siriniquë ya'huërin. Sontaro'sari masahuatona', corosë apitëntopi. Quisoso pinën quëran quëpatërin.

27 Na'a quëmapi'sari imasapi. Sanapi'sarinta' imasapi. Quisoso yatëpapiso marë' chiniquën sëtatona', na'nërapí.

28 Tahuëretahuaton, Quisosori itapon:

—Ama imoyaro'sa' ca marë' na'nëcosohüë'. A'na tahuëri Quirosarinquë ya'huëramasopita na'con parisitarama'. Hua'huamapitanta' parisitapi. Ina yonquiatoma' tēhuënchinso', sëtoco'. 29 Naporó' tahuëri'sa' hua'huahuaninsopita na'con na'con parisitapi. Hua'huinpita yonquiatona', sëtapi. Co hua'huanpihuë' naporini, noya noya niitonahuë'. 30 Piyapi'sa' chiniquën parisitapi ni'ton, "Motopi quëran na'piro'sa' notarintahuatona' imotërinpoa' naporini, noya niitonhuë'," tosapi. 31 Ni'co'. "Nanpimë' co huëyarinhüë', yanimëso nipirinhüë' a'naroáchin huëyarín," topi. Caso' nanpimë pochin nipirahuë', aparisitarinaco.

Canpitaso' yanimë pochin ninama' ni'ton, chini chiniquën aparisitarinënquëma' tēnahuë, itērin Quisosori.

³² Cato' apiro'santa' quëpapi inapitanta' tēpacaiso marë'.
³³ Pa'sahuatona', a'na panëa'huayaquë canconpi, "Nansë Moto'," itopiquë. Inaquë canconahuatona', corosëquë patanantopi. Cato' apiro'santa' nisha patanantopi. A'na ahuënan quëran, a'na inchinan quëran. Quisososo' ahuananapipi. [³⁴ Patanantopirinahuë', Yosë nontërin.

—Tëparinacoso marë' Tata, ama ana'intëquësohuë'. Co nohuitatonacohuë', napotarinaco, itërin.]

Ina quëran sontaro'sa capini ninontopi. "Huëco' nicanatëhua' Quisoso a'morinso' maahua'," nitatona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapi. ³⁵ Na'a piyapi'sa' inaquë ni'sapi. Cotio hua'ano'sariso' tēhuapi.

—A'napita nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'. Inaso' Cristo, Yosëri chachin huayoninso' nipachin, inaora cha'ë'in, nitopi tēhuatona'.

³⁶ Sontaro'sarinta' tēhuapi. Ya'cariconahuatona', huino main nininso' ihuëtopi.

—O'oquë' Maistro. ³⁷ Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën nipatan, corosë quëran nohuararahuaton, cha'ëquë', itoonpi.

³⁸ Onporinso marësona tēparapiso' ninshitopi.
 ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO
 ta'caso ninshitopi. Nani ninshitohuachina, corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

³⁹ Cato' apiro'santa' corosëquë parisitapi. A'nari Quisoso no'huirin.

—Quëmaso' Cristonquën nipatan, corosë quëran nohuararahuaton, cha'ëquë'. Ina quëran quiyanta' nicha'ëcoi, itërin.

⁴⁰ A'nariso nipirinhüë' pënënin:

—Ta'tëquë'. ¿Co pi'pisha tēranta' Yosë tē'huatëranhuë' ti? Tëpararinën quëmanta'. ⁴¹ Canposo' co noyahuë' ninë'. Napoaton no'tëquën coisë ana'intarinpo'. Iso quëmapiso nipirinhüë' nóya. Co manta' onporinhüë', itërin.

⁴² Ina quëran Quisoso itapon:

—Hua'anëntacaso' caniaritohuatan, yonquico Sinioro canta', itërin.

⁴³ —Tëhuëenchachin iyasha ipora tahuëri chachin carë'quën Yosë'pa' ya'huëcontaran, itërin.

Quisoso chimininso'

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Juan 19.28-30)

⁴⁴ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashiarin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin ninin. ⁴⁵ Co huachi pi'i a'pininhüë'.

Naporo' Yosë chinotopiso pëi' tanontën në'mëtëquë paton-piso' inaora noshatërin. ⁴⁶ Napohuachina, Quisoso chiníquën nonin.

—Apira Tata chiminarahuë. Hua'yanëhuë quëpaquë', itahuaton, chiminin. ⁴⁷ Capitanso' ina ni'sahuaton, Yosë chinotërin:

—Tëhuëenchachin iso quëmapi co manta' onporinhuë', tënin.

⁴⁸ Na'a piyapi'sa' Quisoso chimininsó' ni'sapi. Nani chiminpachina, pa'yanpi. Chiníquën sëtatona', yanquëëpi. ⁴⁹ Imarinsopitaso' nipirinhuë', aquë quëran notëërapí. Sanapi'santa' Cariria parti quëran imaquitona', inaquë ni'sápi.

Quisoso pa'pitopiso'

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Juan 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ A'na cotio hua'an ya'huërin, Arimatiaquë ya'huërinso'. Cosi itopi. Cotio hua'an niponahuë', noya quëmapi. Yosë no'tëquën chinotërin. "A'na tahuëri Yosë acorinsó' isoro'paquë hua'anëntapon," ta'ton, Yosë chinotërin. A'napitari Quisoso yatëpahuachinara, "Ama tëpacosohuë'," itopirinhuë', co yanatëpihuë'. ⁵² Quisoso chiminpachina, Piratoquë pa'nin. "Quisoso nonën quëtoco quëpa'i," itohuachina, "Noyahua', quëpaquë'," itërin. ⁵³ Ina natanahuaton, pa'nin. Corosë quëran nonën anohuararahuatona', morinquë so'quëëtopi. So'quëëtahuatona', na'pi naninquë po'mopi. Inaquë co insonta' chimipi po'moyatërarinhuë'. Inaquë nonën po'mopi. ⁵⁴ Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'. Napoaton pi'i yaya'conahuaso', manorahuatona po'mopi.

⁵⁵ Sanapi'santa' Cariria quëran imaquipiso' pa'sahuatona', na'pi nanin quënanconpi. Po'mopiso' ni'pi. ⁵⁶ Nani ni'pachinara, ya'huëpi'pa' paantapi. Inaquë no'morain pimóton nininsó' tapapi. Pimo hua'sainta' tapapi Quisoso nonën pashitacaiso marë'. Chinoto tahuëri nanihuachina, chinotopi. Moisësë sha'huirinsó' chachin chinotopi.

24

Quisoso nantantarinso'

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Juan 20.1-10)

¹ Tomio tahuëri nanihuachina, tashíramiachin sanapi'sa' pa'pi. Pimo hua'sai', no'morain pimóton nininsó' inapita quëpatona', na'pi naninquë pa'pi. ² Canconpachinara, pancara'pi pa'copitopiso' nani chi'huincapi ni'conpi. ³ Na'pi naninquë ya'conpirinahuë', Siniro Quisoso nonën co quënanpihuë'. ⁴ "¿Onporincha nicaya?" ta'tona', huaniápirinahuë', a'nanaya catoya'piri ya'notimarin. Piyapi pochin niponahuë', a'mopiso' huënaráchin

huënaráchin ya'nopi. ⁵ Sanapi'sa' pa'yanpi. Të'huatatoná', monshoapirinuë', catoya'piri itapona':

—¿Onpoatomata' chimipi po'mopiquë Quisoso yonirama'? Inaso' nanpiárin. ⁶ Co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Nani nanopiantarin. Carriaquë sha'huitërinquëmaso', ¿co yonquiramahuë' ti? ⁷ “Yosë quëran quëmapico niporahuë', ina nohuanton, oshahuano'sa' masarinaco. Corosëquë patanantarinaco. Tëpapirinacohuë', cara tahuëri quëran nanopiantarahuë' itërinquëma', itopi.

⁸ Itohuachina, yonquipi. ⁹ Na'pi nanin quëran pipirahuatona', shonca a'na ca'tano'sanënpita, a'napita imapisopita, inapita sha'huitonpi. “Quisoso nonën capa. ‘Nanpiantarin,’ itërinacoi,” itoonpi. ¹⁰ Maria Mactarina, Coana, Maria, Santiago a'shin nininso', a'napita sanapi'santa' napopi. Quisoso ca'tano'sanënpita sha'huitonpirinahuë', co natëpihuë'. ¹¹ “Inahuara yonquinëna quëran napoapi,” toconpi.

¹² Pitroso nipirinuë', a'naroáchin na'pi nanin'pa' ta'arin. Monshorahuaton, nëhuëconpirinuë'. Morin so'pinpisoráchin quënanconin. “Capa mini. ¿Ma'ta' onporinso'?” ta'ton, ya'huërin'pa' paantarin.

Catoya'pi iratapona pochin quënanpiso'
(Marcos 16.12-13)

¹³ Naporo tahuëri chachin cato' imarinsopita Quirosarin quëran pipirahuatona', ninanonënuquë paantapi. Imaosë itopiquë paantapi. Shonca a'na quiromitro pochin aquërinso'. ¹⁴ Paponá pochin ninontapi.

“Quisoso tēpapi mini. Na'pi naninquë nani po'mopi. Napoaponahuë': ‘Nani nanopiantarin,’ tēnin Maria. ¿Ma'ta' onpocaso'?” nitopi. ¹⁵ Ninontasoí, Quisosori chachin ya'cariquirin. Inapitarë' pa'sapirinuë', ¹⁶ Yosë nohuanton co nohuitopihuë'.

¹⁷ —¿Ma'ta' papoma pochin ninontëriarama'? Naporahuaton, ¿onpoatonta sëtëramaso pochin ya'norama'? itërin Quisosori.

¹⁸ —Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita nani nitotopirinuë', quëmasáchin iso tahuëri'sa' napopiso' ¿co nitotomaranquënhuë' ti? itërin Criopasëri.

¹⁹ —¿Ma'ta' onpopiso'? itaantarin Quisosori.

Napotohuachina:

—Co'ta Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' tēpapi. Nóya quëmapi nipirinuë', tēpapi. Ma noya Yosë nanamën a'chintërincoi. Cania'piro'sa' nosoroaton, a'naroáchin anoyatërin. Yosëri nóya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pirinahuë'. ²⁰ Corto hua'ano'sa', ansiano'sa',

inapitari mapi. Masahuatona', Piratoquë quëpapi tëpacaiso marë'. Sha'huirapihuachinara, corosëquë apatanantërin. Nani chiminin. ²¹ Ina ta'ma' israiro'sacoi nicha'ësarincoi, topiraihuë'. Nani chiminin. Nani cara tahuëritërin. ²² Napoaponahuë', a'naquën sanapi'sa' quiya pochachin imapiso' nanan sha'huitatonacoi, a'payaninacoi. Tashíramiachin na'pi naninquë po'mopiquë pa'pirinahuë', ²³ co nonën quënanpihuë'. Huëantarahuatona', sha'huitirinacoi. "Anquëniro'sa' quënanai. 'Quisoso nani nanpiantarin,' itërinacoi," topi. ²⁴ A'napitanta' natantahuatona', na'pi naninquë pa'pi. Sanapi'sa' sha'huitërinacoiso chachin quënanconpirinahuë', co Quisoso quënanpihuë', itopi.

²⁵ —Canpitaso' co yonquiramahuë'. Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' ninopirinahuë', co yanatëramahuë'. ²⁶ Cristo parisitacaso' ya'huërin. Nani parisitohuachina, naporo huarë' Yosë'pa' noya noya acoarin huachi, itërin Quisosori.

²⁷ Ina quëran Yosë quiricanënguë ninotona ninshitopiso', a'chintarin. Moisésë'ton ninoton, Yosë quiricanënguë ninshitërin. Ina piquëran na'a pënëntona'piro'sa' ninoantapi. Ya'ipi Cristo ninopiso' no'tëquën a'chintarin.

²⁸ Ninanonënaquë canconpachinara, Quisoso yana'huëpirinhuë':

²⁹ —Nani i'huarin. Huëquë' iyasha quiyataquë huë'ëquiquë', itopi. "Noyahua'," tosahuaton, ya'conconin.

³⁰ Yacoshatohuachina', Quisosori pan manin. "Yosparinquën," Yosë itahuaton, së'panin. Së'panahuaton, quëtërin.

³¹ Pan së'panaso chachin Yosë nohuanton, Quisoso nohuitopi huachi. Ni'sapirinahuë', ina quëran chachin ayarin.

³² Napohuachina, ninontopi.

—Huëcapon pochin Quisoso chachin nontërinpo'. Ma noya Yosë quiricanën a'chintërinpo'. ¡Ma noyásha natanë paya! nitopi.

³³ A'naroáchin Quirosarinquë paantapi. Ca'tano'sanënpita ya'huërinquë pa'pi. Inaquë a'napita imarinsopitanta' nani huë'pi anta'. Inapitari itapona':

³⁴ —Tëhuëenchachin Siniro nanpiantarin. Iya Simon nani ya'notërin, itopi.

³⁵ Ina quëran catoya'pi canquipisopitarinta' itapona': "Quiyanta' ni'nai. Paasocoi, ya'notërincoi. Hua'qui' a'chintopirincoihuë', co nohuitëraihuë'. Ina quëran yacoshatohuatoira, pan së'panin. Së'panpachina, a'naroáchin nohuitërai," itopi.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Juan 20.19-23)

36 Ninontasoi', a'nanaya Quisosori ya'notërin. Huan-canachin huanirahuaton:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërin.

37 Ina quënanahuatona', pa'yanpi. “Hua'yan,” ta'tona', pa'pi të'huatopi.

38 —¿Ma'marëta' pa'yanama'? ¿Onpoatomata' nisha nisha yonquirama'? 39 Ca mini. Imirahuë ni'co'. Nantëhuënta' ni'co'. Ohuaninacoso' nicatoma', nohuitoco huachi. Co hua'yancohuë'. Së'huaco. Hua'yanso' co nonën ya'huëtërinhuë'. Caso' ya'huëtërinco, itërin.

40 Ina tosahuaton, imirin, nantën, inapita a'notërin. 41 Ina ni'sahuatona' pa'pi pa'yataponaraihuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. “¿Tëhuëinchachin nanopiantarin ti?” topi yonquiataona'.

—¿Ya'huarin capacaso'? itërin Quisosori.

42 “Ya'huarin,” tosahuatona', sami chinpi së'panpiso' quëtöpi. 43 Masahuaton, inapitari nicasoi', ca'nin.

44 —Nani i'hua chachin iyaro'sa' sha'huitëranquëma'. Yosë quiricanënuë na'con ninorinaco. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninorinaco. Sarmoquënta' ninshitöpi. Ya'ipi iráca ninorinacosopita nanicaso' ya'huërin ni'ton, iso tahuëri'sa' ina pochin ninahuë, itërin.

45 Yosë quiricaquë naporinsopita a'chintaantaran. A'chintaton, catahuarin no'tëquën yonquicaíso marë'.

46 —Iráca ya'ipi ninotonaco, ninshitöpi: “Cristo parisitaton, chiminapon. Chiminaponahuë', cara tahuëri quëran nanopiantarin,” tënin. 47 Ina nanan chachin sha'huicaso' ya'huërin. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', oshanëma' inquitariinquëma',” itoco'. Quirosarinquë'ton sha'huicaso' ya'huërin. Ina quëran nisha nisha nananquë nonpisopita sha'huitacaso' ya'huërin. 48 Canpitaso' ni'namaco. Natanamaco. Ya'ipiya sha'huitonco'. 49 Ispirito Santo a'patimaranquëma' ya'coancantiinquëmaso marë'. Quiricanën quëran tatahuë sha'huitërinquëmaso chachin a'patimaranquëma'. Napoaton isëquë ninaco'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', naporu huarë' nanitaparama' noya noya nicacamaso'. Nani ya'coancantohuachinquëma', noya nanan sha'huitonco huachi, itërin Quisosori.

Inápaquë panantarinso'

(Marcos 16.19-20)

50 Ina quëran a'na tahuëri ninano quëran quëparin. Pitaniaquë huarë' canconpachinara, anquirahuaton, Yosë nontërin. “Isopita Tata noya a'paiton, catahuaquë',” itërin.

51 Nonin quëran chachin inápaquë panantarin. 52 Ina

ni'sahuatona', Quisoso chinotopi. Noya cancantatona', Quirosarinquë ayamantapi. ⁵³Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. "Ma noyacha Yosëso paya," tosápi. Nani huachi.

Coansha ninshitérinpoa' Quisocristo nohuitatēhua' nanpimiatacaso marē'

Iráca Quisocristo Yosē'pa' ya'huërinso'

¹ Iráca quëran huarē' Yosë noninso' ya'huërin, Quisocristo itërehuaso'. Tata Yosërē' ya'huërin. Yosë pochachin ninin anta'. ² Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', Yosë'pa' ya'huërin. ³ Naporo' Yosë yonquirin ya'ipi ma'sha acocaso'. Ina nohuanton, hui'nini acorin. Ya'ipi ma'sha ninin. Co a'naya tëranta' inaora ya'huërinhuë'. Co acorinhuë' naporini, co manta' ya'huë'itonhuë'. ⁴ Inariáchin ya'ipiya ananpirin. Piyapinpoanta' a'pintatë pochin a'chintërinpoa' ina nohuitatēhua' nanpimiatacaso marē'. ⁵ Tashinantërinso' a'pintohuatëra, a'naroáchin tahuëri pochin ninin. Co tashiri tacopitërinhuë'. Inapochachin Quisocristo a'pintërinpoa'. Co noyahuë' nininsopitari yaminsëpirinahuë', co nanitapapihuë'.

⁶ A'na quëmapi ya'huërin, Coansha itopiso'. Yosëri a'parin ⁷ a'pininso' anohuitiinpoaso marē'. Ya'ipi piyapi'sari natëcaiso marē' sha'huirin. ⁸ Coanshaso' co a'pintërinpoahuë'. Yosëri a'parin a'pininso' anohuitiinpoaso marē'. ⁹ Sha'huitërinpoaso chachin Quisocristo isoro'paquë o'marin. O'marahuaton, ya'ipi piyapinpoa' a'pintimarinpoa'. Inasáchin no'tëquën anitotërinpoa'.

¹⁰ Isoro'paquë o'marin. Iráca Tata Yosë nohuanton, ya'ipi ma'sha ninin. Inari acopirinhuë', co piyapi'sari nohuitopihuë'. ¹¹ No'panënuquë chachin o'mapirinhuë', co piyapinënpitari nohuantopihuë'. Nipirinhuë', ¹² Quisocristo cancanën mapatēhua', hui'nin pochin Yosë ni'ninpoa'. Natërehuasopitarachin huëntonënuquë aya'coninpoa'. ¹³ Ya'ipinpoa' piyapi quëran nasitërehuaso nipirëhuahuë', co ina quëran Yosë huëntonënuquë ya'conëhuahuë'. Co piyapi nanitërinhuë' aya'co'inpoaso'. Co canpoara nohuanton, ya'conëhuahuë'. Yosëíchin aya'coninpoa'. Ina quëran hui'ninpita pochin ni'ninpoa'.

¹⁴ Quisocristo isoro'paquë nasitimarin. Yosë niponahuë', piyapi chachin nasitërin. Canpoarë chachin ya'huërin. Quiyaso' ni'nai. Inaso' nóya, tēnai. Yosë pochachin ninin. Inaíchin hui'nin inaso'. Inaora nohuanton nosororinpoa'. No'tëquën nontërinpoa'. ¹⁵ Coansharinta' ni'nin. Ni'pachina, piyapi'sa' sha'huitërin: "Thua chachin sha'huitëranquëma'. 'Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin. Co'huara ca nasichátërapohuë', inaso' Yosë'pa' ya'huërin. Napoaton ca quëran

chini chiníquën nanantërin inaso', itëranquëma'. Nani o'marin huachi," itërin.

¹⁶ Inaso' pa'pi nosororinpoa'. Nóya ni'ton, nosoroatonpoa', na'con catahuarinpoa'. Co canpoara nanitopirëhuahuë', ina imapatëhua', nani tahuëri catahuarinpoa'. ¹⁷ Iráca Yosë nohuanton, Moisésë pënëntërin nani ma'sha natëcaso'. Pënëntopirinhüë', co ya'ipiya anitotërinpoahuë'. Quisocristoso nipurinhüë' nosororinpoa'. No'tëquën nonaton, ya'ipi nanamën anitotërinpoa'. ¹⁸ Co inquënpoa tëranta' Yosë quënanëhuahuë'. Hui'niniso nipurinhüë' noyá nohuitërin. Yosë pochachin ni'ton, napopianachin yonquipi. Inasáchin Tata Yosë anohuitërinpoa'.

Coansha Paotista sha'huirinso'

(Mateo 3.11-12; Marcos 1.7-8; Lucas 3.15-17)

¹⁹ Coansha pënëntápachina, corto hua'ano'sa', nihuiro'sa', inapita pa'pi Coansha nontacaiso marë'. Cotio hua'ano'sari a'papi ni'ton, Quirosarin quëran pa'sahuatona', Coansha itapona': "¿Inquënta' quëmaso'?" itoonpi.

²⁰ —Caso co Cristocohüë'. A'naquën napotopirinacohüë', co caso' inacohüë', itërin Coanshari.

²¹ —Quëmaso' Iniasënquën, iráca ayaponahuë', ¿ya'noantamaranquën ti? itopi.

—Co caso' inacohüë', tënin.

—¿Quëmaso' pënëntona'pi ninaraiso' nimara ti? itaantapi.

—Co inacohüë', tënin.

²² —¿Inquënta' quëmaso' nipachin? Sha'huitocoi hua'ano'sa' sha'huitonta'ii. ¿Ma'marëta' pënëntaran? itaantapi.

²³ —Yosë nohuanton, pënëntarahüë. Iráca Isiasë nintonco, naporin: "A'na quëmapi inotëroquë pënëntaton, tapon: 'Ira co'shon co'shon toconin ni'ton, otëëquë' Sinioro o'main,' tënin. Naporinso chachin canta' piyapi'sa' pënënarahuë. 'Cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' itarahüë," itërin Coanshari.

²⁴ Ina quëran Parisioro'sari itaantapi:

²⁵ —Co quëmaso' Cristonquënhuë'. Co Iniasënquënhuë'. Co pënëntona'pi ninaraisónquënhuë' ni'quëhuarë', ¿onpoatonta' nipachin, piyapi'sa' aporintaran? ¿Inta' nanan quëtërinquën aporintamaso'? itërin.

²⁶ —I'quë mini aporintarahüë. Nipurinhüë', iporaso' a'na quëmapi ya'huërin, co nohuitëramasohüë'. ²⁷ Inaso' chini chiníquën nanantërin. Caso' co ina pochin chiníquën nanantërahüë'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'. Ca piquëran ina pënëntapon, itërin.

²⁸ Naporo' Cortanii' aquëtëran Coansha piyapi'sa' aporintarin, Pitania itopiquë. Inaquë paaparahuatona natanconpi.

Quisoso anohuitërinso'

²⁹ Tahuëririnquë inaquë Quisoso huë'sarin. Coanshari quënanahuaton, piyapi'sa' itërin: "Paso' quëmapi ni'co'. Yosëri a'paimarinso'. Inaso' carniroa'hua pochin nicaton, oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminapon. ³⁰ I'hua chachin sha'huitëranquëma'. 'Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin. Co'huara ca nasichátërapohuë', inaso' Yosë'pa' ya'huërin. Napoaton ca quëran chini chiniquën nanantërin inaso', itëranquëma'. Nani o'marin. ³¹ Co carinta' nohuitopirahuë', nani nohuitërahuë. Yosë a'parinco ya'ipi piyapinënpita anohuita'huaso marë'. Ina marë' pënë nato, i'quë aporintarahuë.

³²⁻³³ Co Quisoso nohuichatërapohuë', Yosë sha'huitërinco. 'A'na tahuëri Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuaton, a'na quëmapi motoanshiranëinquë chachin huanitimarin, ni'saran. Quëmaso' i'quë aporintëran. Ina quëmapiso nipirinhüë' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma', itërinco Yosë. Ispirito Santo inápa quëran o'mahuachina, ni'nahuë. Nëpë pochin ya'noton, Quisoso motoanshiranëinquë chachin huanitiimarin. ³⁴ Cari ni'nahuë. Napoaton nani nohuitato, sha'huitaranquëma'. Iso quëmapi Yosë hui'nin, tënahüë," itërin Coanshari.

Ya'nan Quisoso imaraisopita'

³⁵⁻³⁶ Tahuëririnquë Quisoso na'huëso', Coanshari quënaantararin. Quënaantarahuaton, catocoi imaraiso' itaponcoi: —Paso' quëmapi ni'co'. Inaso' carniroa'hua pochin ninin, Yosëri a'paimarinso', itërincoi.

³⁷ Natanahuatoi, Quisoso imarai. ³⁸ Ina quëran tahuëretahuaton, quënanincoi.

—¿Onpomapomata'? itërincoi.

—Yanohuitërainquën Maistro. ¿Insëquëta' ya'huaran? itërai.

³⁹ —Huëco' ni'quico, itërincoi.

Pa'sahuatoi, ya'huërinquë canconai. I'huaraya ni'ton, inaquë i'huatërai. Hua'qui' ninontërai.

⁴⁰ Catoya'picoi Coansha natanahuatoi, Quisoso imarai. A'naso', Simon Pitro iin Antërisë itopi. ⁴¹ Shiarahuaton, iin quënanconin.

—Iya Simon, Cristo nani quënanai, Yosëri a'paimarinso', itërin.

⁴² Itahuaton, Quisosoquë quëparin. Quisosori notëërahuaaton, itërin:

—Carinquën nohuitëranquën. Quëmaso' Simonquën. Coansha hui'ninquën. Nasha nininën acotaranquën. Pitro ichinquën, itërin. Inaora nananquë Sipasë itopi. (Na'pi pochin tapon naporin.)

A'napitanta' imapiso'

⁴³ Tahuëririnquë Quisoso Caririaquë yapa'sarin. Pa'sahuaton, Pinipi quënanconin.

—Huëquë' iyasha imaco', itërin. Itohuachina, imarin.

⁴⁴ Pinipiso' Pitsaitaquë ya'huërin. Ina ninanoquë chachin Antërisë, Pitro, inapitanta' ya'huëpi. ⁴⁵ Pinipiri Natanino yonisahuaton, quënanconin.

—Nani iyasha Cristo quënanai, Yosë quiricanën quëran ninopiso'. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninotona', inaquë ninshitopi. Inaso' Quisoso, Cosi hui'nin. Nasaritoquë ya'huërinso', itërin.

⁴⁶ —Nasaritoro'saso', pa'pi co noya piyapi'sahuë'. ¿A'na tëranta' ta'ma' inaquë ya'huërinso' noya nihuan nica? tënin Natanino.

—Huëquë' pa'a nohuitonquë', itërin Pinipiri.

⁴⁷ Natanino ya'carirahuaso', Quisosori quënanin.

—Paso' quëmapi ni'co'. Israiromia chachin inaso'. Co pi'pisha tëranta' nonpininhuë', itërin Quisosori.

⁴⁸ —¿Onporahuatonta' nohuitërancoso'? itërin.

—Co'huara Pinipi nonchatërasënquënhuë', ninoto quënananquën. Iquira naraanaquë huënsëasënquën, quënananquën, itërin. Aquë ni'ton, co ya'pirin quëran chachin quënanaponahuë', napotërin ni'ton, Natanino pa'yanin.

⁴⁹ —Quëmaso' Maistro, Yosë hui'ninquën. Israiro'sa' copirnonquën, tënahuë, itërin.

⁵⁰ —¿Ninoto quënananquënso marëáchin natëranco ti? saca sacai nininsopita ni'saran, itërin.

⁵¹ Ina quëran itaantarin:

—No'tëquën itëranquëma'. Iráca Cacopo nanpiso', pi'iro'të' ni'soarin. Ni'soatohuachina, anquëniro'sari huëcapaimapi. Huëcapaimarahuatona', panantarapi. Inapochachin iporaso' Yosë quëran quëmapico ni'to, o'marahuë Yosë anohuita'huanquëmaso marë'. Ya'ipi ninahuëso' ni'sarama', itërin Quisosori.

2*Canaquë Yosë pochin nininso'*

¹ Cara tahuëri quëran a'na quëmapi pita nisarin sa'acaso marë'. Canaquë naporin, Cariria parti ya'huërinso'. Inatohua' Quisoso a'shin ni'tapon pa'nin. ² Quisosonta' amatopi. Pa'nin inanta' ni'tapon. Ca'tano'sanënpitacointa' amatërinacoi.

³ Huino ta'quihuachinara, a'shini Quisoso itapon:

—Capa huino ta'quipi huachi, itërin.

⁴ —¿Ma'marëta' mama napotëranco? Co tahuëri naniyatërarinhuë' nohuitiinacoso', itërin Quisosori.

⁵ Napotopirinhue', inpriatoro'sa' quënanconahuaton, a'shini itapon:

—Ma'sona Quisoso sha'huitohuachinquëma', natëco', itërin.

⁶ Inaquë saota panca orinan ya'huërin, na'pi quëran nipiso'. A'na orinanguëächin catapini rata pochin ya'conin. Moisësë pënëntërinso' natëtona' oshanëna iniquicaiso marë' acopiso'.

⁷ Ina quëran inpriatoro'sa' sha'huitërin:

—I'sha amëntaitoco', itërin Quisosori. Natëtona', huirotënguë huarë' i'sha amëntaitopi.

⁸ —Pi'pian macatoma', pita hua'an api'nitonco', itaantarín Quisosori.

Napotohuachina, masahuatona api'nitooñpi. ⁹ Orinan quëran mapirinhue', pita hua'anso' co nitotërinhue'. Inpriatoro'saráchin nitotopi. I'sharáchin ta'panpirinhue', nani huino taranin. Napoaton pi'nirahuaton, sa'ana'pi amatërin.

¹⁰ Huë'pachina, itërin:

—¡Ma'pitacha ninan paya! Iso huinoso' noya noya, yashin yashin o'ocaso'. Ya'ipi piyapi'sa' noya noya huino nininso'ton o'shipi. Ina quëran nani natëhuachinara, co onpopinchin noyahuë' nininso' o'shiantarapi. Quëmaso nipirinhue' ipora huarë' noya noya huino o'shitërancoi, itërin. Quisoso naporinso' co nitotatonhue', naporin.

¹¹ Naporo' Quisoso caniaritërin Yosë pochin nicacaso'. Piyapi'sari nicatona': "Tëhuëñchachin Yosëri catahuarin ni'ton, nanitaparín," topi. Ca'tano'sanënpitacointa ni'sahuatoí: "Quisososo', Yosëri a'paimarinso'," tënai. Canaquë naporin. Inaso ninano', Cariria parti ya'huërin

¹² Ina quëran Capinaomoquë pa'marin. A'shin, iinpita inapitarë chachin pa'marin. Ca'tano'sanënpitacointa' imarai. A'na simana pochin inaquë ya'huërai.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso' (Mateo 21.12-13; Marcos 11.15-18; Lucas 19.45-46)

¹³ Pascoa tahuëri cotioro'sa' niyontonpi Yosëri Iquipito quëran nicha'ërinso' yonquiantacaiso marë'. Ina naniriahuachina, Quirosaringuë paantarai. ¹⁴ Yosë chinotopiso pëiquë pa'sahuatoí, i'iratëquë nipa'antopisopita quënanconai. Ohuaca', ohuica, nëpë', inapita nipa'antapi. Yosë chinotatona' tëpacaiso marë' pa'anapi. A'naquëonta' misanënpitaquë huënsëatona', coriqui nicanpiarapi. ¹⁵ Inapita quënanconahuaton, Quisosori co noyahuë' ni'nin. Nonin masahuaton, sihuirintahuaton, ohuica, ohuaca', inapita huëñintaton, a'parin huachi. Pa'anpisopitanta' Yosë pëinën quëran a'parin. Coriqui nicanpiapisonta' misanënapita quëran ta'sarin. Coriqui ta'sarahuaton, misanënapitanta' të'yatërin.

¹⁶ Nëpë' pa'anpisopita itapon:

—Isopitanta' quëpaco'. ¡Ama Tatahuë pëinën mircato pochin nitocosohuë! itërin Quisosori.

¹⁷ Yosë quiricanënquë ninshitopiso' yonquirai. “Ya'ipi piyapi'sa' Tata, chinochinënquën, ténahuë. Ina na'con yonquiato, quëma pëinën a'pitërahuë. Ina marë' no'huiarinaco,” tënin quiricaquë.

¹⁸ Ina quëran cotioro'sari huëcapaipi.

—¿Onpoaponta' hua'an pochin nisaran? Chiníquën nanan-tohuatan, Yosë pochin niquë' quiyanta' nicatoi natëiinquën, itopi.

¹⁹ —Iso pëi' ata'huantohuatama', cara tahuëri quëran anoy-ataantarahuë, itërin Quisosori.

²⁰ —Yosë chinotopiso pëi' catapini shonca saota pi'ipi quëran tinipi. Cara tahuëri quëran naquëranchin ¿anoyataan-taran ti? itopi cotioro'sari.

²¹ Quisososo nipirinhüë' co ina pëi chachin yonquirinhüë'. Inaora nonën pëi pochin tapon naporin. ²² Quisososo nantantahuachina, naporinso' yonquirai. Cara tahuëriya quëran nantantarin ni'ton, “Yosë quiricanën quëran no'tëquën ninorin,” tënai. Quisososo noninsonta' natërai.

Yonquipisonta' nitotërinso'

²³ Pascoa tahuëri inaquë ya'huasocoi, Quisososo Yosë pochachin ninin. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. “Yosëri catahuarin,” ta'tona', a'naquën natëpi. ²⁴⁻²⁵ Quisososo nipirinhüë' ya'ipiya noyá nohuitërin. Co piyapiri sha'huitopirinhüë', yonquipiso chachin nitotërin. Napoaton “Co natëmiatërinacohüë',” ta'ton, co inapita natërinhuë'.

3

Nicotimo a'chintërinso'

¹⁻² Tashi' nisahuaso', a'na quëmapi huë'nin Quisososo nontacaso marë', Nicotimo itopiso'. Cotio hua'an inaso'. Parisio niponahuë', Quisososo nontiirin.

—Maistro, Yosë a'pairinquën a'chintancoiso marë'. Sacai' nininsopita nicaton, Yosë pochin ninan. Napoaton ina a'pairinquën, tënai. Co Yosë catahuarinquënhüë' naporini, co quëma nanitapaitonhuë', itiirin.

³ —No'tëquën iyasha sha'huitaranquën. Co nasitaantahuatanhuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaranhuë', itërin Quisosori.

⁴ —Nani mashotohuatëra, co huachi mamanpo yo'namënquë ya'conëhuë'. ¿Onporahuatëta' nasitaantarë'? itaantarin Nicotimorinta'.

⁵ Napotohuachina, Quisosori itaantapon:

—No'tëquën sha'huitaranquën. I'quë amarëso pochin cancanëma' anoyatacaso' ya'huërin. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ina naniantohuatama', Ispirito Santo anoyacancantohuachinquëma', nasitaantarëso pochin nisarama'. Naporo huarë' Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama'.⁶ Piyapi quëran nasitohuatamara, piyapi pochin cancantërama'. Ispirito Santo quëranso' nasitaantahuatama', Yosë pochin cancantarama'.⁷ Napoaton nasitantacaso' ya'huërin. Ama ina natanaton, pa'yanquësohuë'.⁸ Ni'quë'. Ihuan inaora nohuanton, pa'nin. Natanarihuarahue', intohua quëranso' huëcaton intohuasona pa'ninso', co nitotërëhuahuë'. Co quënanpirëhuahuë', natanëhua'. Inapochachin Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', nasitaantarëso pochin nasha cancan quëtarinquëma', itërin.

⁹—¿Onporahuatëta' nasitaantarë'? itantarin.

¹⁰—Quëmaso' Israiro maistronquën niponahuë', ¿co nitotëranhuë' ti? ¹¹No'tëquën itaranquën. Nitotatoi, a'chintaranquëma'. Ni'naiso' sha'huitarainquëma'. Canpitaso nipirinhue' co natëramacoihuë'.¹² Isoro'paquë ya'huërinso' quëran a'chintopiranquëmahuë', co natëramacohuë'. Inápaquë ya'huërinso' quëran a'chintohuatëinquëma', aquëtë huarë' co natëtamahuë'.

¹³Co inso piyapi tëranta' inápaquë pantarinhuë'. Casáchin ina quëran o'marahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, inápa quëran o'marahuë. Napoaton casáchin inápaquë ya'huërinso' a'chintaranquëma'.¹⁴ Iráca shimashonëmapita inotëro parti paaso', na'a piyapi'sa' ya'huanapi. Co noyahuë' cancan-topi ni'ton, Yosëri ana'intërin. Na'a ya'huano'sa' huëcatona', quëtëra'piapi. Ina quëran Moisésë ya'huan nonanpiso' ninin. Hua'na quëran nisahuaton, naraquë achinpirin. Achinpirahuaton, inápaquë ahuanirin. Inapochachin Yosë quëran quëmapico niporahuë', a'na tahuëri inápaquë achinpiarinaco.¹⁵ Natëhuatamaco, Yosë nohuitatoma', nanpimiatarama'. Ina marë' achinpiarinaco, itërin Quisosori.

Yosë nosororinpoaso'

¹⁶Yosëso' ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nosoromiatërin. Napoaton a'naíchin hui'nin nipirinhue', isoro'paquë a'paimarin chiminacaso marë'. Ina natëtëhua': "Ca marë' chiminin," topatëhua', co parisitopiquë pa'sarëhuahuë'. Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarëhua'.¹⁷ Co ana'intinpoaso marë' hui'nin a'paimarinhuë'. Nicha'ëinpoaso marë' a'paimarin. Hui'nin quëran cha'ërihua'.

¹⁸Hui'nin natëhuatëhua', co Yosë ana'intarinpoahuë'. Co natëpisopitahuë' nani Yosëri yonquirin ana'intacaso'. Inaíchin

hui'nin nipirinhüé', co natëpihué'. Napoaton ana'intarin.
 19 Quisoso isoro'paquë o'maton, a'pintërinpoaso pochin os-
 hanënpoa' anitotërinpoa'. A'naquënisó nipirinhüé', co nohuan-
 topihué' Quisoso nohuitacaiso'. Co noyahué' nicacaisoáchin
 pa'yatatona', tashi pochin cancantopi. Co yanatëpihué' ni'ton,
 Yosëri ana'intarin. 20 Co noyahué' nipisopita co tahuëri
 pochin nininso' nohuantopihué'. A'pinqüë a'ninqüëchin
 huanicaiso' co nohuantopihué'. Tahuëri nipachina, ma'sha
 co noya nipisohüé' quënanë'. 21 Nipirinhüé', no'tëquën yon-
 quihuachina', noya nisapi. Ina quëran a'napitanta' nicatona':
 "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya natëpi," tosapi.

Naquëranchin Coansha sha'huirinsó'

22 Ina quëran Quisoso Cotia parti pa'nin.
 Ca'tano'sanënpitacoi imarai. Inaquë hua'quimiáchin
 ya'huëconahuatoi, piyapi'sa' aporintërai. 23 Coanshanta'
 Inoiiquë aporintarin. Sarimo ya'cariya inaso'. Inaquë na'a
 ii' ya'huërin ni'ton, inaquë aporintarin. Na'a piyapi'sa'
 hué'pachinara, aporintarin. 24 Naporo' Coanshaso' noya
 pa'sarin. Co tashinan pëiquë po'moyatërapihué'.

25 Quiyarinta' aporintërai. Coanshanta' aporintarin.
 Napoaton a'na cotio quëmapi huëcaton, Coansha
 ca'taninsopita itërin:

—¿Insota' noya noya aporintërinso'? itërin. Nisha nisha
 ninontopi. 26 Ina quëran Coansha sha'huitonpi.

—Ni'quë' Maistro. Cortanii' aquëtëran nicasëhua', inaquë
 Quisosonta' nisarin ni'ton, anohuitërancoi. Iporaso' inanta'
 aporintarin. Na'a piyapi'sari imasapi. Co ina nápo quëmaso'
 imasarinënuënhüé', itopi.

27 —Co Yosë nohuantërinhué' naporini, co napo'itonahué'.
 Ya'ipinpoa' Yosë acorinpoa' ma'sona nicacaso'. 28 Nani
 sha'huitëranquëma'. "Co caso' Cristocohüé'," itëranquëma'.
 Co'huara ina hué'shatërasohüé', Yosë a'parinco piyapi'sa'
 pënëna'huaso marë'. Ina imacaiso marë' pënënarahuë. 29 Ni'co'.
 Quëmapi sa'apachina, amiconëonta' noya cancantërin. Noya
 nipayapi ni'ton, naporinsó' natantaton, nóya cancantërin. In-
 apochachin canta' ninahuë. Na'con piyapi'sa' Quisoso imas-
 api ni'ton, nóya cancantërahuë. 30 Co caso' nohuantërahué'
 piyapi'sa' yonquiinacoso'. Quisoso na'con na'con yonqui-
 inaso', tënin.

Inápa quëran o'marinsó'

31 Cristo inápa quëran o'maton, chini chiníquën nanantërin.
 Noya noya ninin. Piyapinpoaso nipirinhüé' isoro'paráchin
 nohuitërehua'. Inasáchin nohuitatëhua', nisha'huitërehua'.
 Cristoso nipirinhüé' inápa quëran o'maton, chini chiníquën

nanantërin. ³² Yosë'pa' ya'huërin sopita nohuitërin. Nani ni'nin. Yosëri nontërin sonta' natanin. Ina nohuitaton, sha'huitarinpoa'. Sha'huitopirinpoahuë', na'con na'con piyapi'saso', co yanatëtopihuë'. ³³ A'naquënpoaso nipirinhue' natëtërëhua'. “Yosë no'tëquën nonin. Inari a'paimarin,” ta'tëhua', natëtërëhua'. ³⁴ Quisososo' Yosë nanamën chachin nonin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, no'tëquënáchin nonin. ³⁵ Tata Yosëri hui'nin pa'pi nosororin. Chini chiníquën nanan quëtërin ya'ipiya hua'anëntacaso marë'. ³⁶ Hui'nin natëpisopitaso', Yosë nohuitatona' nanpimiatapi. Co natëpisopitasohue', co ina pochin nanpimiatapihue'. Nani Yosëri yonquirin ana'intacaso marë'. A'na tahuëri ana'intomiatarin, parisitopiquë a'pararin huachi.

4

Samaria sanapi sha'huitërinso'

¹⁻² I'huaso' na'a piyapi'sa' Coansha imapi. Na'a aporintërin. Iporaso' na'con na'con Quisoso imasapi. Co Quisoso chachin aporintërinhue'. Ina sha'huitohuachincoi, ca'tano'sanënpitacoí aporintarai. Na'con na'con aporintarai. Parisioro'sarinta' natantopi. ³ Ina nitotaton, Quisoso pa'nin. Cotia parti quëran pipirahuaton, Cariria parti paantarin.

⁴ Inatohua pa'pachina, Samaria parti na'huëcaso' ya'huërin. ⁵ Inatohua' a'na ninano' ya'huërin, Sicarë itopiso'. Ina ya'cariya Cosi no'panën ya'huërin. Iráca pa'pin Cacopo itopisori quëtërinso'. ⁶ Inaquë a'na poso ya'huërin. Cacopo posonën itopi. Camotëchin inaquë canconai. Quisoso canotaton, posoquë huënsëconin.

⁷⁻⁸ Ca'tano'sanënpitacoiso', ninanoquë pa'nai cosharo' pa'ana'huaiso marë'. Pa'naiso', Samaria sanapi i'sha macapon huë'nin. Nani mapachina, Quisosori itapon:

—Imoya, i'sha mananso canta' o'oi topirahuë, itërin.

⁹ —Caso' Samaria sanapico nipirahuë': “I'sha mananso canta' o'oi,” ¿itëranco ti? itërin inarinta'. Cotioro'saso' Samariaro'sarë' co noya ninontopihuë' ni'ton, napotërin.

¹⁰ —Yosë yanicanapirinquënhue', co quëmaso' nitotëranhue'. “I'sha mananso canta' o'oi,” itëranquën nipirinhue', co nohuitërancohue'. Nohuitëranco naporini, quëma nataintoncohue'. Carinquën nanpirin i'sha quëchitënhuënhue', itërin Quisosori.

¹¹ —Quëmaso' co manta' ya'huëtërinquënhue' i'sha macamaso'. I'shaso' acopo' ya'huërin. ¿Onporahuatoncha nanpirin i'sha manë'ponquënya? ¹² Iráca Tata Cacopo iso poso ninin. Isëquëran i'sha macaton, o'orin. Hui'ninpita, pë'tahuanënpita

inapitanta' isëquë o'opi. Inaso' chiníquën nanantërin, topi. ¿Ina quëran na'con na'con quëmaso' nanitaparan ti? itërin sanapiri.

13 —I'shambia imoya o'opatëra, naquëranchin yamoroantarë'. 14 Nisha i'sha carinquën quëtaranquën. Ina ya'huëtohuachinquën, co huachi yamororëso pochin cantaranhuë'. Ni'quë'. Pancai' no'pa quëran pipihuachina, noyápiachin pipirárin. Co onporonta' yanimarinhuë'. Inapochachin nanpirin i'sha quëtohuatënnquën, cancanënnquë chachin ya'huëtarinquën. Inaquë ya'huápon huachi. Yosë nohuitaton, nanpimiataran, itërin.

15 —Ina i'sha siniro quëtoco ama yamoroto, i'sha masa'isohuë', itërin.

16 —Paaton imoya so'yan maconquë' huë'in, itërin.

17 —Co caso' so'yahuancohuë', itërin.

—No'tëquën naporan. Co so'yahuanquënnhuë'. 18 Nani a'natërápo quëmapi so'yataponahuë', iporaso' quëmapi yacaparanso' co so'yanhuë'. No'tëquën nonan, itërin.

19 —Quëmaso' siniro ninotona'pinquën, tënahuë'. 20 Shimashonëhuëipita paso motopiquë Yosë chinotopi. Ya'huërë cotioro'sanquëmaso': “Quirosarinquëráchin Yosë chinotacaso' ya'huërin,” tënama', itërin.

21 —Natanco imoya. Nani tahuëri naniarin. Yosë yachinotohuatama', co paso motopiquë pa'saramahuë'. Co Quirosarinquë tëranta' pacacaso ya'huërinhuë'. 22 Canpitaso' Yosë chinotopiramahuë', co nohuitëramahuë'. Cotioro'sacoiso', Yosë nohuitërai. Cotio quëmapi nicha'ësarinquëma' canpitanta'. 23 Ipora quëran huarë' Yosë yachinotohuatama', ya'ipi cancanëma quëran huarë' chinotoco'. Ispirito Santo catahuarinquëma' ni'ton, no'tëquën yonquiatoma', Yosë chinotoco'. Ina pochin nohuantërin chinotacaso'. 24 Yosë co nonën ya'huëtërinhuë'. Co quënanarihuarahuë', ya'huërárin. Ispirito Santo chachin catahuarinquëma' no'tëquën yonquiatoma', ina chinotacaso', itërin Quisosori.

25 —A'na tahuëri Cristo huë'sarin, Yosëri a'paimarinso'. Ina huë'pachin, ya'ipiya a'chintarinpoa', tënin Samaria sanapi.

26 —Ca mini inaco, nontaranquënso', itërin.

27 Naporo chachin ca'tano'sanënpitacoi o'mantarai. Sanapi nontarin, quënanquimarai. “¿Ma'marëta' iso sanapi nontarin? ¿Ma'ta' nohuantërin?” ta'toi, yonquinëhuëi quëran pa'yanpiraihuë', co natanaihuë'. 28 Sanapiso nipirinhüë' yonshanën patahuaton, ninanoquë pantarahuaton, piyapi'sa'sha'huitërin.

29 —Huëco' pa'ahua'. Pasëquë quëmapi nohuitoco'. Co nohuitaponcorahuë', "Nani a'natërápo so'yahuanquën," itërinco. Ya'ipiya ninorin. ¿Inaso' Cristo nimara ti? itërin.

30 Natanahuatona', na'a ya'huëhuano'sa' o'mapi Quisoso nicapona'. 31 Co'huara canquiyatërasoihuë', Quisoso yaa'capiraihuë'.

—Ca'quë' Maistro, itopiraihuë', co nohuantërinhuë'.

32 —Cosharo pochin nininso' ya'huëtërinco, co nohuitëramasohuë', itërincoi.

33 —¿A'napitari coshara' quëtiimara? nitopiraihuë', co coshachatërarinhuë'.

34 —Yosë a'paimarinco nohuantërinso' nica'huaso'. Ya'ipiya yanatërahuë. Ina yonquiato, co huachi coshara' yonquirahuë'. Coshara pochin achinirincó. 35 "Catapini yoqui pahuanarin cayarinso' macacaso'," topiramahuë'. Ipora chachin cayarinso pochin nininso' macacaso' ya'huërin, tënahuë caso'. ¡Ni'cochi! Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Ipora tahuëri'sa chachin na'a piyapi'sa' ya'huërarin Yosë imacaiso marë'. Inapita a'chintacaso' ya'huërin. 36-37 Piyapi'sa' a'chintohuatama', Yosë'pa' canaarama'. Noya noya nanpimiatarama'. Cato' piyapi sacatërinso pochin nisarama'. "A'naso' ya'pirin sha'nin. Cayahuachina, a'narinta' manin," topi. Napohuachina, cato' a'china'piro'sa chachin nóya cancantapi. 38 Na'a piyapi'sa' ya'huërin, co Yosë nohuitopisohuë'. A'naquëni nani a'chintopirinahuë', co yanatëpihuë'. Iporaso nipirinhüë' a'paranquëma' a'chintantacamaso marë'. Yosë huëntonënuquë ya'conacaiso marë' a'chintoco'. A'chintohuatama', imasapi huachi, itërincoi.

39 Na'a ya'huëhuano'sa' Quisoso natëpi. Sanapiri: "Ya'ipi ninorinco," itërinso marë' natëpi. 40 Quisoso ni'quihuachinara, "Huëquë' isëquë yacapatoncoi, a'chintocoi," itopi. Itohuachinara, cato' tahuëri a'chintacaso marë' inaquë i'huatërai. 41 A'chintohuachina, na'con na'con piyapi'sa' natëpi. 42 Sanapi itapona':

—Quëma sha'huitërancoi ni'toi, pi'pian Quisoso natërai. Iporaso nipirinhüë' quiyaora chachin natanai. Nani nohuitatöi, cancanëhuëi quëran huarë' natërai huachi: "Tëhuëenchachin isoso' nicha'ërinpoa'. Insosona imapachina', oshanën inquitaton, anoyacancantarin, tënai," itopi.

Capitan hui'nin anoyatërinso'

43 Cato' tahuëri quëran paantarahuatöi, Cariria parti canconai. 44-45 Caririario'sari nohuitatona', noya natanpi. I'hua

chachin Pascoa tahuëri na'huëhuachina, inahuanta' Quirosarinquë pa'pi. Naporo' Quisoso nohuitopi. Nani ma'sha Yosë pochin nininso' ni'pi ni'ton, iporaso' a'chintohuachina, noya natanpi. Ninanonënquë chachinso nipirinhüë' co a'chininhüë'. “Ya'huërinquëso' pënëntona'pi co yanatëpihuë',” ta'ton, co inaquë a'chininhüë'.

⁴⁶ Ina quëran Canaquë cancoantarai. Inaquë i'hua i'sha huino atarantërin. Inaquë canconpatoira, a'na capitan copirno piyapinën nininsoari huëcapairin. Hui'nin quëmapia'hua nininso', Capinaomoquë chiniquën caniorin.

⁴⁷ “Quisoso Cotia parti quëran pipirahuaton, Cariria parti canquirin,” topi, natantërin. Natantahuaton, paahuarin:

—Huëquë' Maistro hui'nahuë anoyatiimaco. Nani yachiminin, itërin.

⁴⁸ —Canpitaso' co a'naroáchin natëramacohüë'. Co'so' Yosë pochin nipatohüë', co natëramacohüë', itërin inarinta'.

⁴⁹ —Manóton Siniro huëquë'. Hui'nahuë chiminpachin, itaantarin.

⁵⁰ Napotaantahuachina:

—Ya'huëran'pa' pa'mantaquë'. Hui'nan co chiminaponhuë'. Noyatarin, itërin. Napotohuachina: “No'tëquën nontërinco,” ta'ton, ya'huërin'pa' pa'mantarin. ⁵¹ Yacanconahuaso', inpriatonënpitari nacapiatona':

—Hui'nan nani noyatërin, itiipi.

⁵² —¿Insëchinta' pi'i nisahuaso' noyatërin? itërin.

—I'huara pi'i yatëhuërenahuaso' sapo otanotërin, itopi.

⁵³ “Naporo chachin Quisoso nontërinco. ‘Hui'nan noyatarin,’ itërinco,” ta'ton, Quisoso natërin. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopitanta' natëpi.

⁵⁴ I'hua chachin i'sha huino atarantërin. Iporaso' Cotia parti quëran huëntarahuaton, capitan hui'nin ya'huëre' a'naroáchin anoyatërin. Inapoaton catoro' huachi Caririaquë Yosë pochin nisarin piyapi'sari nohuitacaiso marë'.

5

Apia anoyatërinso'

¹ Ina quëran cotio niyontonpiso tahuëri naniriarin. Naporo' Quisoso Quirosarinquë paantarin. ² Inaquë i'sha ya'huërin, anpomiachin. Cotio nananquë Pitista itopi. Ninano ya'coana pirayan ya'huërin, ohuicaro'sa' ya'coananën itopiquë. I'sha pirayan a'natërápo imënamë pochin nininso' ya'huërin. ³⁻⁴ Inaquë na'a cania'piro'sa' quëhuënapi. A'naquën somaraya. A'naquën sonpacha. A'naquën nantën tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' huanicaso'. Inaquë ninarapi. [“Hua'qui quëran hua'qui quëran Siniro anquëninën o'maton,

i'sha aco'sacaitërin,” topi. “Napohuachina, inso'ton i'quë ya'compachina, a'naroáchin noyatërin,” ta'tona', ninarapi.]
⁵ Inaquë a'na quëmapi ya'huërin. Nani cara shonca posa pi'ipi caniorin. Co nanitërinhuë' huanicaso'.
⁶ Inaquë quëhuënapirinhüë', Quisosori quënanquirin. “Nani hua'qui' caniorin,” itohuachina, apia itapon:

—¿Nohuantëran noyatamaso ti? itërin.

⁷ —Nohuantopirahuë' Sinioro. Sa'ahuaco. Co insonta' ya'huërinhuë' i'quë po'moincoso'. I'sha co'sacaitohuachina, yaya'conpirahuë'. A'na'ton ya'conin, itërin.

⁸ —Huaniquë' iyasha. Pë'sara'huaya masahuaton, iratëquë', itërin.

⁹ Napotohuachina, a'naroáchin apia noyatërin. Pë'sara'huaya masahuaton, iratërin. Chinoto tahuëri chachin naporin.

¹⁰ Cotio hua'ano'sari quënanahuatona', apia huëcapaipi.

—Ipora tahuëriso', chinoto tahuëri ni'ton, co ma'sha quëpacaso' ya'huërinhuë', itopi.

¹¹ —Quëmapi anoyatërinco' nani sha'huitërinco. “Pë'sara'huaya masahuaton, iratëquë',” itërinco, tënin.

¹² —¿Ma quëmapita' napotërinquën? itopi. ¹³ “Ahuën. Co nohuitërahuë',” tënin. Hua'huayatërahuë' piyapi inaquë ya'huërin ni'ton, nani Quisoso pa'nin. ¹⁴ Ina quëran chinotopiso pëiquë pa'sahuaton, apia anoyatërinso' quënancoantarin.

—Ni'quë' iyasha. Nani quëmaso' noyatëran. Ama huachi oshahuaantaquësohuë', na'con na'con ma'sha onpotan, itërin.

¹⁵ Ina natanahuaton, Yosë chinotopiso pëi quëran pipirahuaton, cotioro'sa' sha'huitonin. “Quisoso anoyatërinco,” itoonin. ¹⁶ Napoaton Quisoso no'huipi. Chinoto tahuëri anoyatërinso marë' co quë'yapihuë'. ¹⁷ Quisosoriso nipirinhüë' itërin:

—Tatahuëso' co ipora huanta' chinotërinhuë'. Sacatárin piyapi'sa' catahuacaso marë'. Canta' co chinotërahuë'. Nani tahuëri piyapi'sa' catahuarahuë', tënin.

¹⁸ Chinoto tahuëri piyapi anoyatërin ni'ton, cotioro'sari yatëpapi. “ ‘Yosëso' tatahuë chachin,’ topachina, Yosë pochachin niconin,” ta'tona', aquë aquëtë' yatëpapi.

Yosë hui'nin ni'ton chiniquën nanantërinso'

¹⁹ Ina quëran Quisosori itantarin: “No'tëquën itaranquëma'. Caora yonquinëhuë quëran co manta' ninahuë'. Tatahuëráchin nonanahuë. Hui'ninco ni'to, inapochachin canta' ninahuë. ²⁰ Tatahuë na'con nosororinco. Nosoroatonco, yonquirinso chachin anitotërinco. A'na tahuëri catahuarainco saca sacai' nininso' nica'huaso'. Canpitaso' ni'patama', pa'yanarama'. ²¹ Tatahuë

chimipi ananpitaantarín. Inapochachín canta' insosona nohuantërahuëso' ananpitaantarahuë. ²² A'na tahuëri coisë pochín nicato, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarahuë. Noya nipsisopita noya acoarahuë. Oshahuano'saso nipurínhuë' no'tëquën ana'intarahuë. Co tatauëri ana'intarinhuë'. Nani nanan quëtërinco ana'inta'huaso marë'. ²³ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' noya ni'sarinaco. Tatauë noya ni'piso pochachín ni'sarinaco. Ina marë' nanan quëtërinco. Co noya ni'patamacohuë', Tatauënta' co noya ni'namahuë'. Ina a'paimarinco.

²⁴ No'tëquën itaranquëma'. Yosë chachín a'paimarinco. Noya natanpatamaco, cancanëma quëran huarë' ina imapatama', nanpimiatarama'. Co onporonta' ana'intaranquëmahuë'. Chiminpatama', co parisitomiataramahuë'. Nani Yosë nohuitarama' ni'ton, nanpimiatarama'. ²⁵ Caso' Yosë hui'ninco. Iporaso huachi a'naquën chimipi pochín nipsisopita natanarinaco. Inapita noya natanpachinaco, Yosë anohuitarahuë. Ina nohuito huachina', nanpimiatapi. ²⁶ Tata Yosë inaora nohuanton, nampirín. Inari piyapi'sa' nanpicaso' quëtërin. Inapochachín canta' ina nohuanton, nampirahuë. Naporahuaton, a'napitanta' ananpita'huaso' nanitaparahuë. ²⁷ Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' ana'inta'huaso marë'. ²⁸ Ama ina yonquiatoma', pa'yancosohuë'. A'na tahuëri ya'ipi chiminpisopita natanarinaco. ²⁹ Natanpachinaco, po'oro quëran pipiapi. Noya nipsisopita noya noya nantantapipi. Co noyahuë' nipsisopitaso nipurínhuë', ana'intarahuë," ténin Quisoso.

Yosëri a'paimarinso'

³⁰ Ina quëran Quisosori itantarin: "Co caora nohuanto manta' ninahuë'. Tata Yosë sha'huito huachincora, inachachín sha'huirahuë. Co caso' nisha yonquirahuë'. Tata yonquirinsoráchin nohuantërahuë. Napoaton no'tëquën ana'intarahuë. ³¹ Caso' Cristoco. Yosë quëran o'marahuë, ténahuë. Casáchin naporahuë naporini, co natëinacoso' ya'huëitonhuë'. ³² Nipurínhuë', Tata Yosënta' inachachín sha'huitarinquëma'. No'tëquën nonin, ténahuë. ³³ I'hua piyapi'sa' a'parama' Coansha natanacaiso marë'. 'Co caso' Cristocohuë'. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso', itërin. No'tëquën naporin. ³⁴ Caso' co piyapi noninsoachín yonquirahuë'. Nipurínhuë', iso' sha'huitaranquëma' canpita natëtoma' cha'ëcamaso marë'. ³⁵ Coanshaso' noya quëmapí. Huaroro noya orotërinso pochín ni'ton, noya anitotërinquëma'. Ya'nan natanpatamara, hua'quimiachín pa'yatërama'. ³⁶ Inaso' no'tëquën sha'huitërinquëma'. 'Yosëri chachín

Quisoso a'paimarin,' itërinquëma'. Nipirinhüè', co inasáchin anitotërinquëmahuè'. Yosëso' chini chiniquën nanantaton, catahuarinco ni'ton, sacai' nininso' ninahuë. Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Yosë nohuanton, ina pochin ninahuë. Ina marè' na'con na'con natëamacoso' ya'huërin.
 37 Tatahuë a'paimarincosonta' nani sha'huitërinquëma'. Co onporonta' noninso' natanchinamahuë'. Co ni'chinamahuë'.
 38 Nanamënta' co natëramahuë'. A'paimapirincuhuë' co natëramacohuë' ni'ton, naporama'.
 39 Yosë quiricanën na'con nontërama'. 'Ina nontohuatëhua', nanpimiatacaiso marè' anitotarinpoo,' tënama'. Napopiramahuë', co tëhuëenchachin natëramahuë'. Ina quiricaquë chachin ninorinaco.
 40 No'tëquën ninopirincacohuë', co yaimaramacohuë'. Ananpimiata'huanquëmaso' ya'huëpirinhüè', co nohuantëramacohuë'.

41 Co canpita noya nicamacoso marè' napotëranquëmahuë'.
 42 Nani nohuitëranquëma'. Co cancanëma quëran Yosë nosororamahuë', tënahüë.
 43 Yosë chachin a'paimarinco ni'ton, o'mapirahuë', co nohuantëramacohuë'. A'naquënso nipirinhüè' inaora yonquinën quëran a'chintohuachinquëma', nohuantarama'.
 44 Canpita capini nipa'yatacasoráchin yonquiatoma', co Yosë noya nicainquëmaso' yonquiramahuë'. Napoaton co natëramacohuë'.
 45 Co carinquëma' Yosëquë sha'huirapiaranquëmahuë'. Moisésë tëhuëinchinso' sha'huirapiarinquëma'. 'Ina catahuarinpoo,' ta'toma', imapiramahuë', co natëramahuë' ni'ton, sha'huirapiarinquëma'.
 46 Inaso', iráca ninotonco ninshitërin. Ina natërama' naporini, canta' natëitomacohuë'.
 47 Ninshitopirinhüè', co natëramahuë' ni'ton, carinquëmanta' a'chintopirancuëmahuë', 'Co no'tëquën nonanhuë', itëramaco," itërin Quisosori, cotio hua'ano'sa' nontaton.

6

Cosharo' ana'atërinso'

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17)

1 Ina quëran Cariria sono' aquëtëran pëntonai. Ina sonoso', Tipiriasë itopi anta'.
 2 Notohuaro' piyapi'sa' imasarinacoi. Na'a cania'piro'sa' Quisosori a'naroáchin anoyatërin. Ina nicatona', imasapi.
 3 Nonshirahuatoi, a'na motopia'huaquë pomosocontarai. Inaquë huënsëconai.
 4 Pascoa tahuëri naniriarin. Naporo' cotioro'sa' niyontonpi Yosë yonquicaiso marè'.
 5 Quisoso natanacaiso marè' notohuaro' piyapi'sa' canquirapi. Inapita quënanahuaton, Quisosori Pinipi itapon:

—¿Intohuacha cosharo' pa'anë isopita capacaiso marè' nicaya? itërin.

⁶ Nani yonquirin cosharo' ana'atacaso' niponahuë', Pinipi natanin tēnicaso marë'.

⁷ —Cato pasa tahuëri sacatatë' canarësoquë pa'anpirëhuahuë', co iso nápo piyapi'sa' naniitonahuë', itërin Pinipiri.

⁸ Antërisënta' ya'huarin. Simon Pitro iin inaso'. Natanahuaton, itapon:

⁹ —Isëquë a'na quëmapia'hua ya'huërin. A'natërapoíchin pan nisahuaton, catoyachin sami ya'huëtërin. Inaíchin nipirinhue', ¿iso nápo' piyapi ta'ma' nanitëre'poya? itërin.

¹⁰ —Piyapi'sa' sha'huitoco' huënsë'ina', itërincoi Quisoso.

Inaquë noya pastoa'huaya ya'huërin. Sha'huitohuatëira, inaquë huënsëpi. A'natërápo huaranca quëmapi'sa pochin ya'huëpi. ¹¹ Quisosori a'natërapoya pan masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, piyapi'sa' quëtërin capacaiso marë'. Samirë chachin quëtëra'piarai. Ya'ipi piyapi'sa' natëaquë huarë' coshatopi. ¹² Nani natëhuachinara, ca'tano'sanënpitacoí itaponcoi:

—Pan, sami, inapita pë'sotopiso' maconco', chinihuachina', itërincoi.

¹³ Napoaton pë'sotopiso' masahuatoi, shonca cato' i'më' mëntatërai. ¹⁴ Ina nápo piyapi'sa' capacaiso marë' cosharo' ana'atërinso' ni'sahuatona', piyapi'sa' ninontopi:

—Tëhuëinchachin iso quëmapi Yosëri a'paimarin. Pëñëinpoaso marë' a'paimacaso sha'huirinsó chachin, nani o'marin, nitopi.

¹⁵ “Huëco' maahua', copirno acoa'ahua',” topi a'naquën. Co Quisosori natanaponahuë', inaora yonquinën quëran nitotërin. Nitotaton, inaora panënuquë pantarin.

Ii' aipi iratërinso'

(Mateo 14.22-27; Marcos 6.45-52)

¹⁶ I'huanahuanquë ca'tano'sanënpitacoiso', sono' yonsanquë pa'mantarai. ¹⁷⁻¹⁸ Potiquë ya'conahuatoi, Capinaomoquë paca'huaiso marë' pëntonapiraihuë', huancoanai' tashitërai. Co Quisoso huë'shatërasohuë', panca ihuan manincoi ni'ton, panca co'sacaitërin. ¹⁹ Saota quiromitro pochin nani maitopiraihuë', Quisoso huë'sarin nicaporaihuë', co a'naroáchin nohuitërai huë'. Ii' aipi i'narahuaton, no'pa pochin huë'shiarin. Poti ya'caririarinsó ni'sahuatoi, pa'yanai.

²⁰ Napopiraihuë':

—¡Co'ta ca huë'sarahuë! ¡Ama pa'yancosohuë! itërincoi.

²¹ Ina quëran noya cancantatoi: “Ya'conquiquë',” itohuatoira, ya'conin. Ya'conpachina, a'naroáchin Capinaomo yonsanquë canconai.

Quisoso yonípi'so'

22 Piyapi'saso nipirinhüè' ina quèranchin quèparitopi. Tahuèririnquè Quisoso yonisápirinahüè'. Co quènanatonahuè', ninontopi. “¿Intohuaso' pa'mara? I'huara a'naíchín poti ya'huèpirinhüè'. Inaquè ca'tano'sanènpita ya'conahuatona', pa'pi. Quisososo nipirinhüè' co pa'ninhüè',” nitopi. 23 Napoasoi, potiro'santa Tipiriasè quèran huè'piso' canquirapi quènanpi. Quisoso cosharo' ana'ataton piyapi'sa' a'carinso' ya'cari nonshiipi. 24 Co ca'tano'sanènpitacoi tèranta' ya'huèraihüè' ni'ton, “Huèco' pa'ahua', Quisoso yoniahua',” nitatona', potiro'saquè ya'conpi. Ya'conahuatona', Capinaomoquè pa'pi Quisoso yonípona'.

Cosharo pochin nininso'

25 Inaquè nonshirahuatona', Quisoso quènanconpi huachi.

—¿Onporota' Maistro isèquè huènan? itopirinhüè'.

26 —No'tèquèn sha'huitaranquèma'. I'huara cosharo' ana'atèrahuè nohuitamacoso marè' nipirinhüè', co yanohuitèramacohüè'. Natèaquè huarè' coshatèrama' ni'ton, yoniramaco. 27 Cosharomia a'naroáchin chanatèrin. Ama inasáchin nohuantocosohüè'. Cosharo pochin nininso' ya'huèrin. Cancanèma marè' quètaranquèma'. Ina co onporonta' chanatarinhüè'. Ya'huètohuachinquèma', Yosè nohuitatoma' nanpimiatarama. Ina na'con na'con yonquico'. Yosè quèran quèmapico ni'to, quètaranquèma'. Ina marè' Tata Yosè acorinco. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparahuè nohuitamacoso marè', itèrin.

28 —¿Ma'ta' Yosè nohuantèrin nica'huaiso'? itopi.

29 —Tèhuèenchachin Yosè yanatèhuatama', ca imaco. Ina a'paimarinco ni'ton, cancanèma quèran huarè' imaco. Ina Yosè nohuantèrin, itèrin Quisosori.

30 —Inta nipachin, Yosè pochin niquè'. Ina nicatoi, natè'inquèn. Co topinan natèa'huainquènso' ya'huèrinhuè'.

31 Iráca shimashonènpoopita Moisésèri Iquipito quèran quècapon, noya cosharo' mana itopiso' quètèrin. “Cosharo' inápa quèran o'marinso' quètèrin capacaiso marè',” ténin Yosè quiricanènuè. Inotèro parti napopi, itopi.

32 —No'tèquèn itèranquèma'. Cosharo' inápa quèran o'marinso' co Moisésèri quètèrinhuè'. Tata Yosèri quètèrinso'. Iporaso' noya noya nininso' quètaranquèma'. 33 Inápa quèran a'patimarinquèma' piyapi'sa' ina pochin nanpicaíso marè', itèrin.

34 —Inanpi cosharo', Siniro, quètocoi nani tahuèri capatoi, noya nanpi, itopi.

35 —Ca inaco. Caso' cosharo pochinco ni'to, piyapi'sa' ananpitomiatarahuè. Imapatamaco, co huachi tanarèso pochin cancantaramahuè'. Natèhuatamaco, co

huachi yamororëso pochin cancantaramahuë'. Yosë nohuitohuatama', sano cancantarama'.³⁶ Nipirinhüë', nani sha'huitëranquëma'. Ninahuëso' nicapomarahüë', co natëramacohüë'.³⁷ A'naquën Tata Yosë nohuanton, imasarinaco. Insosona imapachinaco, co onporonta' a'pararahüë'.³⁸ Co caora nohuanto, ma'sha ninahuë'. Inápa quëran o'marahüë Tata Yosë natëca'huaso marë'. Ina a'paimarinco.³⁹ A'naquën Yosë nohuanton, imasarinaco. Inapitaso' noya a'paiarahüë, co a'poarinacohüë'. Ayaro' tahuëri ananpitaantararahüë. Ina Yosë nohuantërin.⁴⁰ "Quëmaso' tëhuënchachin Yosë hui'ninquën," itatomaco imapatamaco, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama huachi. Ayaro' tahuëri ananpitaantaranguëma'. Ina Yosë nohuantërin, itërin Quisosori.

⁴¹ Ina natanahuatona', cotioro'sari no'huipi. "Caso' coshoro pochin ninahuë. Inápa quëran o'marahüë," tëninso marë' no'huipi. No'huitona', ninontapi.

⁴² —Co'ta inaso' Quisoso. Cosi hui'nin. A'shionta' no-huitërehua'. ¿Onpoatonta' "Inápa quëran o'marahüë," toconin? nitopi.

⁴³ —Ama huachi no'huitomaco, sacaro quëran ninontocoso-hüë'.⁴⁴ Co insonta' nanitërinhuë' inaora nohuanton imaincoso'. Tata Yosëri huayoninsopitaráchin imasarinaco. Ayaro' tahuëri inapitaso' ananpitaantararahüë.⁴⁵ Pënëntona'piro'sa' iráca ninshitopi. "Ya'ipi piyapi'sa' Yosëri a'chintarin," topi, ninshitatona'. Tatahuë natanatoma' natëhuatama', imasaramaco.

⁴⁶ Co insonta' Tata Yosë quënaninhüë'. Casáchin quënanahuë. Ina ya'huërin quëran o'marahüë.⁴⁷ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Imapatamaco, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'.⁴⁸ Ca coshoro pochinco ni'to piyapi'sa' ananpimiatarahuë.⁴⁹ Shimashonëmapita inotëro parti ya'huaso', coshoro' Yosëri quëtërinso' ca'pi. Mana itopiso' ca'pirinhüë', nani iráca chiminpi.⁵⁰ Insosona natëhuachinco inápa quëran coshoro' o'marinso capatë pochin nisarin. Napohuachin, Yosëre' ya'huëmiatapon.⁵¹ Ca nanpirin coshoro pochinco. Inápa quëran o'mato, noya noya ananpiaranquëma'. Ca nonëhuë chachin quëtarahuë ya'ipi piyapi'sa marë'. Coshatëramaso pochin nitohuatamaco, ya'coancantaranquëma', nanpimiatarama huachi, itërin.

⁵² Ina natanahuatona', cotioro'sa' nisha nisha ninontopi.

—¿Onporahuatonta' nonën chachin ca'nëso pochin quëtëre'ponpoa nicaya? nitopi.

⁵³ —No'tëquën itëranquëma'. Caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, ya'ipi cancanëma quëran yonquico. Co'so' nonëhuë ca'nëso pochin nitohuatamahuë',

huënainëhuënta' co o'orëso pochin nitohuatamahuë', co onporonta' nanpimiataramahuë'. ⁵⁴ Insosona nonëhuë ca'nëso pochin nipachina', huënainëhuënta' o'orëso pochin nipachina', nanpimiatarin. Ayaro' tahuëri ananpitaantarahuë. ⁵⁵ Nonëhuë coshoro pochin ni'ton, achinicananaranquëma'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, imapatamaco, anoyacancantaranguëma'. ⁵⁶ Tëhuëenchachin nonëhuë ca'nëso pochin nipatama', huënainëhuënta' o'orëso pochin nipatama', ya'coancantaranguëma' ni'ton, imamiataramaco. ⁵⁷ Tatahuëso' nanpimiatarin. Ina a'paimarinco. Catahuarinco noya nanpica'huaso marë'. Inapochachin imamiatohuatamaco, coshoro pochin achinicananaranquëma' ni'ton, catahuaranquëma' Yosë nohuitatoma' nanpimiatacaso marë'. ⁵⁸ Ca coshoro pochinco. Inápa quëran o'marahüë. Shimashonëmapita coshoro' Yosëri a'patimarinso' ca'pirinahuë', iráca chiminpi. Nipirinhuë', imamiatohuatamaco, nanpimiatarama', itërin.

⁵⁹ Capinaomo niyontonpiso pëiquë a'chintaton naporin.

Quisoso natëhuatëhua', nanpimiatacaso ya'huërinso'

⁶⁰ Na'a piyapi'sa' Quisoso imasapirinahuë', ina nanan natanahuatona' a'naquën nisha yonquipi.

—A'chininso' sacai' imacaso'. ¿Incaricha nitotaton, natërë'poya? nitopi.

⁶¹ Napohuachinara, Quisoso inaora nitotaton, itërin:

—A'chintopiranquëmahuë', ¿yaa'poramaco ti? ⁶² Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri Yosë ya'huërin'pa' panantararahüë. Ina ni'patama' ¿ma'ta' yonquiarama'?

⁶³ Ispirito Santoráchin ananpimiatarinquëma'. Piyapi'sa' inahuara co nanitapihuë'. Yosë yonquirinso chachin sha'huitëranquëma'. Ina natëhuatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'.

⁶⁴ Nipirinhuë', a'naquëma' co natëramacohüë', itërin. Iráca quëran huarë' ya'ipi piyapi'sa' yonquirinsopita nitotërin. A'naquën co yanatëtopihuë'. A'nanta' yasha'huirapirin. Inapita nitotaton, napotërin.

⁶⁵ Ina quëran itantarin:

—Napoaton itaranquëma'. Co Yosëri anitotohuachinhuë', co insonta' nanitarinhuë' imaincoso', itërin.

⁶⁶ Naporo quëran huarë' na'amiáchin co huachi imapihuë'. A'popi huachi. ⁶⁷ Napohuachinara, ca'tano'sanënpitacoi itaponcoi:

—¿Co canpitaso' a'poapomacohüë' to? itërincoi.

⁶⁸ —Co Sinioro a'poarainquënhüë'. Co a'na ya'huërinhuë' imaca'huaiso'. Quëma nóya a'chintarancoi Yosë nohuitatoi nanpimiata'huaiso marë'. ⁶⁹ Nani natërainquën. Quëmaso'

noyasáchin ninan. Yosë a'paimarinquën, tēnai, itērin Simon Pitrori.

⁷⁰ —Shonca catonquëma' acoranquëma' imacamacoso marë'. A'naëmaso nipirinhüë', sopai pochin cancantērin, itērincoi. ⁷¹ Simon hui'nin Cotasë Iscarioti itopiso yonquiaton, naporin. Inarinta' ca'tanpirinhüë', yasha'huirapirin.

7

Quisoso iinpita napopiso'

¹ Ina quëran hua'quimiáchin Quisoso Cariria parti ya'huërarin. Cotioro'sari yatëpapi ni'ton, co Cotia parti yapa'ninhüë'. ² Ina quëran a'na cotio niyontonpiso tahuëri naniriarin, imënamëro'sa' pita itopiso'. ³ Napoaton iinpitari itapona':

—Quëmanta' Cotia parti paaton, Yosë pochin niquë' imarinënquënsopita ni'ina'. ⁴ Po'oana quëran ma'sha nipatan, piyapi'sa' co nohuitarinënquënhüë'. Yosë pochin yanipatan, a'ninquëchin niquë' ya'ipi piyapi ni'inënquën, itopi.

⁵ Co iinpitari tēranta' natëyátërapihüë' ni'ton, napotopi. Inapita nontaton, itapon:

⁶ —Pahuanarin caso' paca'huaso'. Canpitaso nipirinhüë' onporosona yapa'patama', noya paco'. ⁷ Canpitaso' piyapi'sa' co no'huirinhüë' no'huirinaco. “Co noyahuë' ninama',” itërahuëso marë' no'huirinaco. ⁸ Napoaton paatoma', niyontonpiso tahuëri na'huëco'. Co ipora pa'sarahüë'. Pahuanarin paca'huaso', itērin.

⁹ Ina tosahuaton, ina quëranchin ya'huërarin.

Quisosonta' Cotia parti pa'ninso'

¹⁰ Iinpita nani pa'pachinara, Quisosonta' pa'nin niyontonpiso tahuëri na'huëcaso marë'. Pa'pirinhüë', co piyapi'sa' ni'tërantapaquë pa'ninhüë'. Po'oana quëran pochin pa'nin. ¹¹ Inaquë cotioro'sari yonisápirinahuë'.

—¿Intohuata' Quisoso ipora? tosapi.

¹² Nisha nisha yonquiatona', ninontopi. “Inaso' noya quëmapi,” topi a'naquën. A'napitaso nipirinhüë' taponas: “Co noyahuë'. Yanonpintërinpoa',” topi.

¹³ Napopirinhüë', hua'ano'sa' tē'huatatona', po'oana quëran ninontopi.

¹⁴ Simana huancana Quisoso Yosë chinotopiso pëiquë pa'nin. Inaquë a'chinarin. ¹⁵ Cotioro'sa' natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Onporahuatonta' iso quëmapi co na'con quirica nitotaponahuë', noyá nitotërin? topi.

¹⁶ Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Co caora yonquinëhuë quëran a'chinahuë'. Tata Yosë a'paimarincoso' sha'huitohuachincora, canta' a'chinarahuë'.¹⁷ Cancanëma quëran huarë' Yosë yanatëhuatama', no'tëquën anitotarinquëma': "Co inaora yonquinën quëran a'chininhuë'. Yosë nanamën chachin a'chinarin," tosarama'.¹⁸ A'naquënso' inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Piyapi'sari pa'yatacaiso marë' napopi. Caso' nipirinhüë' Yosëichin yonquiato, no'tëquën a'chinahuë. Inaíchin pa'yatacaiso' ya'huërin, ténahuë. Co nonpintëranquëmahüë'.¹⁹ Moisësë iráca pënëntopirinhüë', co a'nayanquëma tëranta' natëramahuë'. ¿Onpoatonta' yatëparamaco? itërin.

²⁰ —¡Quëmaso' sopai ya'coancantërinquën ni'ton, hua'yantëran! ¿Inta' yatëparinquën? itopi.

²¹ —Chinoto tahuëri a'na quëmapi anoyatërahuë. "Chinoto tahuëri nipirinhüë', co chinotërinhuë'," ta'toma', canpitaso' pa'yanama'.²² Ni'cochi. Co canpita tëranta' ya'ipi chinoto tahuëri chinotëramahuë'. Iráca shimashonëma' sha'huitërinënquëma' marca acocaso'. "Hui'nanpita posa tahuëritohuachina', marca acotoco'," itërinpoa' Moisësënta'. Posa tahuëri nanihuachina, marca acotërama'. Chinoto tahuëri nisapirinhüë', acotërama'.²³ Chinoto tahuëri niponahuë', marca niacotërama'. Moisësë pënëntërinso' natëcaso marë' naporama'. Inapoapomarahüë', ¿onpoatomata' nipachin chinoto tahuëri piyapi anoyatërahuëso marë' no'huiramacó? ²⁴ Ama quënanamasoráchin yonquiato, sha'huirapicosohüë'. Yonquinënpoa quëran huarë' Yosë ni'sarinpoa'. Ina nitotatoma', no'tëquën yonquico', itërin Quisosori.

Cristo inápa quëran o'marinso'

²⁵ Ina quëran ya'huëhuano'sari Quisoso quënanahuatona', niontopi.

—¿Isona quëmapi yatëpapiso' ti? ²⁶ Ni'cochi. A'ninquëchin a'chinapirinhüë', co incari tëranta' no'huirinhüë'. Hua'ano'sarinta' natëtona': "Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'," ¿tomarai huachi ti? nitopi.

²⁷ —Nepochináchin, nipirinhüë' Quisoso intohua quëransona huë'ninso' nitotërehua'. Cristoso huë'pachin intohua quëransona huë'ninso', co insonta nitotarinhuë', nitopi.

²⁸ Quisososó nipirinhüë', Yosë chinotopiso pëiquë chiníquën itaantarín:

—¿Nohuitëramaco ti? Intohua quëranso' huë'nahuëso' nitotapomarahüë', co tëhuëchachin nohuitëramacohüë'. Co caora nohuanto, o'marahüë'. Yosë nohuanton, o'marahüë. Inaso' no'tëquën nonin. Nipirinhüë', inanta'

co nohuitëramahuë'. ²⁹ Caso nipirinhüë' ina nohuitërahuë. Inatohua' ya'huëpirahuë', isoro'paquë a'paimarinco, itërin.

³⁰ Ina topachina, hua'ano'sari tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamápirinahuë', Yosë nohuanton, co chiminacaso' naniyátërarinhüë' ni'ton, co mápihuë'. ³¹ Hua'ano'sariso' no'huipirinhüë', na'a piyapi'sari Quisoso yanatëpi.

—Cristo o'mahuachin, iso quëmapi quëran na'con na'con ta'ma' ¿Yosë pochin niquimarë'po ti? topi.

Tashinan pëiquë yapo'mopiso'

³² Ina pochin ninontopiso', parisioro'sa' natantopi. Natan-tahuatona', corto hua'ano'sarë chachin ponisiaro'sa' a'papi Quisoso macacaiso marë'. ³³ Hüë'pirinhüë', Quisosori itërin:

—Co hua'qui' canpitaro'co ya'huapohüë'. Pa'miatarahuë. Yosë nohuanton, o'marahuë. Inaquë chachin panantarahuë.

³⁴ Naporo' yonípiramacohüenta', co quënanaramacohüë'. Insëquësona pa'pato canpitaso' co nanitaramahuë' pacacamaso', itërin.

³⁵ Hua'ano'sa capini ninontopi.

—¿Intohuata' yapaaton naporinso'? “Co quënanaramacohüë',” tënin. Nisha piyapi'sa' ya'huëpi parti a'naquën cotioro'sa' yacapatonpi. Inaquë paaton, nisha piyapi'sa' a'chintapon nimara. ³⁶ ¿Ma'ta' tapon naporin? “Yonípiramacohüenta', co quënanaramacohüë'. Insëquësona pa'nahuëquë co canpitaso' nanitaramahuë' pacacamaso',” toconin, nitopi.

Nanpirin i'sha

³⁷ Pita ta'huantërinso' tahuëri na'con na'con yonquipiso' ni'ton, notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Naporo' Quisosori huanirahuaton, chiniquën itapon:

—Yamororëso pochin cancantohuatama', huëco' imaco sano cancantamaso marë'. ³⁸ Natëhuatamaco, cancanëmaquë nanpirin ii' ya'huëtarinquëma'. Pancai' no'pa quëran pipirinso pochin cancanëmaquë ya'huërápon. Yosë quiricanënuë naporin, itërin.

³⁹ Quisoso imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantarinpoa'. Ina yonquiaton, napotërin. Naporo' Quisoso co inápaquë pan-tayátërarinhüë'. Napoaton co Ispirito Santori piyapi'sa' noyá ya'coancanchátërarinhüë'. (Ina ya'coancantohuachinpoa', na'con catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina quëran a'napitanta' Yosë anohuitarihua', tapon naporin.)

Nisha nisha yonquipiso'

⁴⁰ Quisoso naporinso' natanahuatona', nisha nisha yon-quipi.

—Tëhuëenchachin isoso' pënëntona'pi ninarëhuaso', topi.

41 —Cristo mini tēnahuē, tēnin a'naquēn.

—Co inahuē' nimara. Cristo naporini co Cariria parti quēran huē'itonhuē'. 42 ¿Co'ta “Tapico' shiin ni'ton, ina nīnanonēnquē chachin nasitapon? Pīninquē nasitapon,” tēnin Yosē quiricanēnquē, topi a'naquēonta'.

43 Ina pochin ninontatona', nisha nisha yonquipi.

44 A'naquēninta' tashinan pēiquē po'mocaiso marē' yamápirinahuē', co mápihuē'.

Hua'ano'sa' co natēpisohuē'

45 Ina marē' ponisiaro'sa' nani a'papi. Hua'ano'sari chachin a'pápirinahuē', topinan huēnantapi.

—¿Onpoatomata' co manamahuē'? itopi.

46 —¿Co insonta' ina pochin a'chinchinihuē'! itopi.

47 Ina quēran parisioro'sari itapona':

—Nani nonpintērinquēma' ni'ton, ¿canpitanta' natērama' pa'? 48 Nī'cochi. Co inso hua'ano'sari tēranta' ina natērinhuē'. Parisioro'sacointa' co natēraihuē'. 49 Topinan piyapi'sariachin natēpirinahuē', inapitaso' co Moisésē pēnētērinso' nitotopihuē' ni'ton, Yosēri ana'intarin, tēnai, itopi.

50 Nicotimonta' inaquē ya'huērin, i'huapo' tashi' Quisoso nicapon pa'ninso'. Inanta' cotio hua'an ni'ton, itapon:

51 —Moisésē pēnētērinso' natērēhua'. Nani pēnēninpoa'. “Ama topinan quēran ana'intocohuē'. No'tēquēn nitotaquē huarē' ana'intacaso' ya'huērin,” tēnin. Napoaton canpoanta' Quisoso a'chininso' natahuan'. Naporinsonta' nitotahua'. Co topinan quēran ana'intacaso' ya'huērinhuē', tēnahuē, itērin.

52 —¿Quēmanta' Cariria parti quēran huē'nan? Yosē quiricanēn nontēquē'. Pēnēttona'pi co onporonta' Cariria quēran huēcaponhuē', itopi.

Oshahuana'pi sha'huirapipiso'

[53 Ina quēran piyapi'sa' yanquēērahuatona', ya'huēpi'pa' paantapi.

8

1 Quisoso nipirihuē' Oriposē panēnquē pa'nin.
2 Tahuērīninquē tashiramiachin Yosē chinotopiso pēiquē paantarin. Na'a piyapi'sa' huē'pi ina natanacaiso marē'. Inaquē huēnsērahuatona', a'chinapirihuē', 3 Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita huēcatorona', a'na sanapi quēpi. So'yahuan nipirihuē', nisha quēmapiri ichihuē'ērin. Nani quēnanpi ni'ton, masahuatona', Quisosoquē quēpi. Sanapi huancánachin ahuanirahuatona', Quisoso itapona':

4 —Maistro, iso sanapi so'yahuan nipirihuē', nisha quēmapiri ichihuē'ērin, quēnanai. 5 Iráca Moisésē pēnēninpoa'.

“Monshihuanpisopita na'piquë të'yaratoma', tëpaco',” tënin. ¿Ma'ta' tënan quëma ipora? ¿Tëpa'ii ti? itopi.

⁶ Quisoso atëhuërahuatona' sha'huirapicaíso marë' natanapi. Quisososo nipirinhüë' i'chorahuaton, imirin quëran no'paquë ninshitarin.

⁷ —¿Ma'ta' onpochii? Sha'huitocoi, itantahuachinara, huaniantarin.

—Noyahua'. Insonquëma tëranta' co pi'pian tëranta' oshahuanpatamahuë', inari'ton na'piquë të'yarain, itërin.

⁸ Ina quëran i'choantarahuaton, no'paquë ninshitaantarín.

⁹ Ina natanahuatona', a'naya a'naya pa'pi. Mashoro'sa'ton pa'pi. Ina quëran a'naya a'naya pa'pi. Ya'ipiya pa'pachinara, sanapiíchin huaniárin. ¹⁰ Quisoso huaniantarahuaton, itapon:

—¿Inso huachi, imoya, quëmapi'sa' yaana'intërinëinquënso'? ¿Co huachi yaana'intërinëinquënhüë'? itërin.

¹¹ —Nani pa'pi Sinioro, itërin.

—Co carinquëonta' yaana'intëranquënhüë'. Paaton, ama huachi aquëtë' oshahuaantaquësohüë'. Noya niquë huachi, itërin. Napotihuachina, pa'nin.]

Quisoso a'pintërinpoaso'

¹² Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarín.

—Caso' a'pintatë pochín nicato, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën anitotarahüë. Imapatamaco, co huachi tashinan pochín cancantaramahuë'. Tahuëri pochín cancantarama'. Ina pochín cancantohuatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ¹³ Parisioro'sari natanahuatona', itapona':

—Quëmaora yonquinën quëran naporan. Co natëca'huainquënso' ya'huërinhuë', itopi.

¹⁴ —Caora yonquinëhuë quëran napopirahuë', tëhuëenchachin no'tëquën nonahuë. Intohua quëransona o'marahüëso' nitotërahuë. A'na tahuëri inatohua chachin panantarahuë. Casáchin ina nitotërahuë. Canpitaso nipirinhüë' co nitotëramahuë'. Napoaton natëcamacoso' ya'huërin. ¹⁵ Canpitaso' piyapi'sa' inahuara yonquipiso pochín napoonin yonquirapitomaco sha'huirama'. Caso nipirinhüë', co insonta ina pochín yonquirapito sha'huirahuë'. ¹⁶ Sha'huihuatëraso napoaponahuë', no'tëquën sha'huirahuë. Co casáchin sha'huirahuë'. Tatahuënta' ina pocháchin yonquiaton sha'huitarinquëma'. Ina a'paimarinco. ¹⁷ Moisésë pënëntërinso' ya'huëtërinquëma'. Inaquë iráca ninshitërin. “A'na piyapiáchin sha'huihuachina, nonpiámara. Nipirinhüë', cato' piyapi inachachin sha'huihuachina', naporo huarë' natëtacaso' ya'huërin,” tënin. ¹⁸ Carinquëma' nani sha'huitaranquëma'. Tatahuënta'

inachachin anitotarinquëma'. Ina a'paimarinco, itërin Quisosori.

¹⁹—¿Insëquëta' tataparín? itopi.

—Canpitaso' co ina nohuitëramahuë'. Canta' co tëhuëenchachin nohuitëramacohuë'. Nohuitëramaco naporini, tatahuënta' nohuichitomahuë', itërin.

²⁰ Yosë chinotopiso pëiquë a'chintaton, napotërin. Coriqui cacón notënanquë a'chintarin. Yosë nohuanton, co chiminacaso' naniyatërarinhuë'. Napoaton co insoari tëranta' maninhuë'.

Quisoso pa'miatarinso'

²¹ Ina quëran itantarin:

—A'na tahuëri pa'miatarahuë. Naporo' yonípiramacohuënta', co quënanaramacohuë'. Oshañëmarë'quëma chachin chiminarama'. Insëquësona pa'pato, co canpitaso' nanitaramahuë' pacacamaso', itërin. ²² Ina natanahuatona', cotioro'sa' ninontopi.

—¿Ma'ta' tapon naporin? “Insëquësona pa'pato, co nanitaramahuë' pacacamaso',” itërinpoa'. ¿Yanitëpamara ti? nitopi.

²³—Canpitaso' isoro'paquë ya'huatoma', a'napita piyapi'sa pochin yonquirama'. Caso nipirinhue' inápa quëran o'marahuë ni'to, Yosë pochin yonquirahuë. ²⁴ Napoaton napotëranquëma'. Caso iráca quëran huarë' ya'huato, ya'huëmiatarahuë. Co natëhuatamacohuë', oshañëmarë'quëma chachin chiminarama', itërin.

²⁵ Napohuachina:

—¿Inquënta' quëmaso'? itopi.

—Nani iráca quëran huarë' sha'huitëranquëma'. Ca inaco tënahue. ²⁶ Canpitaso co noyahuë' ninama ni'ton, na'con sha'huita'huanquëmaso ya'huërin. A'paimarinco' no'tëquënáchin nonin. Ina sha'huitohuachincora natanato, ina chachin sha'huitaranquëma', tënin.

²⁷ Tata Yosë tapon naporinso' co nitotopihue'.

²⁸—Yosë quëran quëmapico niporahuë', corosëquë achinpiarinaco. Naporo huarë' ca ya'huëmiatarahuëso' nohuitaramaco. Naporahuaton: “Tëhuëenchachin co inaora yonquinën quëran a'chininhue'. Pa'pini a'chintërinso chachin a'chinin,” tosarama'. ²⁹ Tatahuë a'paimarinco ni'ton, ca'taninco. Ina nohuantërinso'ráchin no'tëquën natërahuë ni'ton, co patarincohue', itërin.

³⁰ Itohuachina, na'a piyapi'sari “No'tëquën nontërinpoa',” ta'tona', natëpi.

Sopairi camairinso'

³¹ Ina quëran nasha imarinsopita itantarin:

—Caringuëma' a'chintëranquëmaso' noya natëhuatama', noya imasaramaco. ³² Imamiatohuatamaco, no'tëquën yonquiarama'. Co insonta' camaiarinquëmahuë', itërin.

³³ —Quiyaso' Apraan shinpitacoï. Co onporonta' a'napita camairinacoihuë'. ¿Onpoatonta': "Co insonta' camaiarinquëmahuë'," itërancoi? itopi.

³⁴ —No'tëquën itëranquëma'. Co noyahuë' nipatama', sopai hua'an camaiarinquëma'. Piyapinënpita pochin nisarama'. Co canpitaora nanitaramahuë' oshanëma' naniantamaso'. Sopai camaihuachinquëma', co noyahuë' nisarama'. ³⁵ Ni'co'. Patron ya'huërinquë piyapinën co ya'huëmiatërinhuë'. Patronëni nohuantohuachina, ocoiantarin. Hui'ninso nipirinhüë' ya'huëmiatarin. ³⁶ Yosë hui'ninco ni'to, catahuahuatëinquëma', cha'ësarama'. Co huachi insonta' camaiantarinquëmahuë'. ³⁷ Canpitaso' Apraan shinpitanquëma' nipomarahüë', yatëparamaco. A'chintopiranquëmahuë', nonahuëso' co yanatëramahuë'. ³⁸ Tatahuë anitotërinco' natëto sha'huitaranquëma'. Canpitaso nipirinhüë', ma'sona tatanëma pochin nininso' camaihuachinquëmara, natërama', itërin Quisosori.

³⁹ —Apraan mini quiyaso tatanëhuëi, itopi.

—Apraan pochin cancantërama' naporini, ina pochin noya niitomahuë'. ⁴⁰ Yosë anitotërinco chachin no'tëquën sha'huitopiranquëmahuë', yatëparamaco. Apraanso' co ina pochin yonquirinhüë'. Yosë nanamën noya natërin. ⁴¹ Canpitaso nipirinhüë' tatanëma pochin nininso' nonanama', itërin.

—Co quiyaso' ma'papia'huaro'sacoihuë'. Yosë chachin tatanëhuëi. Inasáchin natërai, itaantapi.

⁴² Napotohuachinara:

—Yosëso' tatanëma' naporini, nosoro'itomacohüë'. Yosë quëran o'marahüë. Co caora nohuanto, o'marahüë'. Yosë a'paimarinco. ⁴³ A'chintopiranquëmahuë', ¿onpoatomata' co natanamacohüë'? Co natëtochináchinhuë' cancantërama' ni'ton, co nanitëramahuë' natanamacoso' ténahuë. ⁴⁴ Sopai hua'an mini tataparinquëmaso'. Ina pochin cancantatoma', inasáchin natëarama'. Iráca quëran huarë' piyapi'sa' tëpana'pi inaso'. Co no'tëquën nitononinhüë' ni'ton, co pi'pisha tëranta' natëcaso' ya'huërinhuë'. Pa'pi nonpintë' inaso'. Inachin, nonpinacasaráchin cancantërin. Ina nohuanton, nonpinë'. ⁴⁵ No'tëquën pënënanquëma' ni'ton, co yanatëramacohüë'. ⁴⁶ ¿Inquëmata' nanitërama' no'tëquën sha'huirapiamacoso'? "Co noyahuë' nicanon, oshahuanan," itohuatamaco, nonpinarama'. Caso' no'tëquën nontaranquëma', nipirinhüë', ¿onpoatomata'

co natëramacohuë'? tēnahuë. ⁴⁷ Yosë piyapinēnpita ina nanamēn noya natanpi. Canpitaso nipirinhüë' co Yosë piyapinēnquēmahuë' ni'ton, co yanatanamahuë', itaantarin Quisosori.

Co'huara Apraan nasichatërasohuë', Quisoso ya'huërinso'

⁴⁸ Ina natanahuatona' hua'ano'sari itantapi:

—¿Co'ta quēmaso' Samaria piyapinquēn? tēnai. “Sopai ya'coancantërinquēn ni'ton, hua'yantëran,” topatëira, no'tëquēn napotërainquēn, itopi.

⁴⁹ —Co sopai ya'coancantërincohuë'. Tatahuë noya nicato natërahuë. Canpitaso nipirinhüë' nocanatomaco, pinoramaco. ⁵⁰ Co noya ni'piramacohuë', co ina yonquirahuë'. Yosëso' noya ni'ninco. Inaso' coisë pochin nicaton, no'tëquēnáchin yonquirin. ⁵¹ No'tëquēn itaranquēma'. Natëhuatamaco, co chiminaramahuë', itërin Quisosori.

⁵² —Sopai mini nani ya'coancantërinquēn. Co huachi yonquiranhüë'. Apraan nani chiminin. Pēnëntona'piro'santa' chiminpi anta'. Quēmaso nipirinhüë': “Natëhuatamaco, co chiminaramahuë',” itërancoi. ⁵³ Tata Apraan, pēnëntona'piro'sa', inapita chiminpi. ¿Inapita quëran quēmaso' chini chiniquēn nanantëran ti? ¿In pochinta' cancantaton, naporan? itaantapi cotioro'sari.

⁵⁴ —Casáchin “Noyaco,” tēnahuë naporini, topinan quëran napo'itohuë'. Nipirinhüë', Tata Yosë noya ni'ninco. Canpitanta': “Ina chinotërai,” tēnamaso'. ⁵⁵ Co inaso' nohuitopiramahuë', caso' nohuitërahuë. Ya'ipi noninso' natërahuë. “Co nohuitërahuë',” tēnahuë naporini, canpita pochachin canta' nonpiintohuë'. ⁵⁶ Tata Apraan yonquirinco. “A'na tahuëri Yosëri a'paimarinso' o'mamarin,” ta'ton, noya cancantërin. Nani ni'ninco ni'ton, noya cancantërin, itërin Quisosori.

⁵⁷ —Co quēmaso' a'natërápo shonca pi'ipichatëraponahuë', ¿Apraan ni'nan ti? itopi.

⁵⁸ —No'tëquēn sha'huitëranquēma'. Co'huara Apraan nasichatërasohuë', caso' ya'huárahüë, itërin.

⁵⁹ Ina quëran na'piro'sa' masahuatona', yatë'yarapi. Quisososo nipirinhüë' na'pirahuaton, Yosë chinotopiso pëi quëran pipirin.

9

Somaraya anoyatërinso'

¹ Quisoso pa'sahuaton, a'na quēmapi quēnanconin, somaraya nininso'. Hua'huatërin quëran huarë' co manta' ni'tërinhuë'. ² Ca'tano'sanēnpitacoi imarai ni'ton, quiyanta' ni'nai.

—¿Onpoatonta' Maistro iso quëmapi somaraya nasitërin? ¿Inaora oshanën marë' nica? ¿A'shin, pa'pin, inapita oshanëna marë' nica? Sha'huitocoi nitochii, itërai.

3 —Co inso oshanën marë' ina pochin nasitërinhuë'. Yosë nohuanton, ina pochin hua'huatërin. Anoyatacaso marë' naporin. Piyapi'sa' ni'pachina', na'con na'con Yosë yonquiapi. “Ma noyacha Yosëso' nanitaparín paya,” tosapi. 4 Ipora chachin catahuarahuë. Yosë natëto, ina marë' sacatarahuë. Co hua'qui' isoro'paquë ya'huarëhuahuë'. A'na tahuëriáchin pochin ya'huërehua'. Shiarahuaton tashihuachin, co huachi nanitarihuahuë' ma'sha nicacaso'. 5 Isoro'paquë ya'huasoco, a'pintërinso pochin ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën anitotërahuë, itërincoi.

6 Ina quëran no'paquë ipirahuaton, ashipirotërin. Ina quëran ina masahuaton, somaraya pashirayatërin.

7 —Paaton Siroiquë nipa'morayaquë', itërin. Siroiso': “A'parinso',” tapon naporin.

Itohuachina, pa'nin. Inaquë nipa'morayahuachina, noya ni'tërin. Noya ni'tahuaton, ya'huërin'pa' pa'nin huachi. 8 Ya'cariya ya'huëpisopitari quënanahuatona', pa'yanpi. Nani hua'qui' huënsëaton, coriqui ma'patërin. Somaraya ni'ton, topinan quëtopi. Napoaton na'a piyapi'sari nohuitopi. Inapitari quënanahuatona', ninontopi.

—¿Isona quëmapi i'hua coriqui ma'patërinso' ti? nitopi.

9 —Ina mini, tënin a'naquën.

—Ina pochin ya'nopirinhüë' co inahuë' topiraihuë', topi a'naquëonta'.

—Ca mini, co nishacohüë', tënin quëmapiso'.

10 —¿Onporahuatonta' iporasos' noya ni'tëran? itopi.

11 —A'na quëmapi Quisoso itopiso' no'pa ipitahuaton, shipiro' ninin quëran, pashirayatërinco. Ina quëran sha'huitërinco: “Paaton Siroiquë nipa'morayaquë',” itërinco. Inaquë pa'sahuato, nipa'morayahuatëra, ni'tërahuë, itërin.

12 —¿Intohuata' ipora inaso'? itopi.

—Ahuën. Co caso' nitotërahuë', tënin.

Hua'ano'sari natanpiso'

13 Napohuachina, Parisioro'sataquë quëpapi. 14 Chinoto tahuëri nipirinhüë' Quisosori no'pa ipitahuaton, shipiro ninquë pashirayatahuaton, anoyarayatërin ni'ton, inaquë quëpapi. 15 Parisioro'sari quënanahuatona', itopi:

—¿Onpotahuatëinquënta' anoyarayatërinquën? itopi.

—Shipiroquë pashirayatërinco. Nipa'morayarahuatëra, noya ni'tërahuë, itërin.

16 —Ni'quëchi. Chinoto tahuëri nipirinhüë', co Quisoso chinotërinhuë'. Napoaton co Yosë quëran o'marinhüë', topi a'naquën.

—¿Onporahuatonta' nipachin nanitërin somaraya a'naroáchin anoyatacaso'? Oshahuan naporini, co nanitapaitonhuë', topi a'naquëonta'. Nisha nisha yonquipi. 17 Napoaton quëmapi itantapona':

—Nani anoyarayatërinquën ni'quëhuarë', ¿ma'ta' quëma yonquiran? itopi.

—Yosëri acorin pënëntacaso marë' ténahuë, itërin.

18 Hua'ano'saso nipirinhüë' co natëpihuë'. “Iso quëmapi co somaraya hua'huataponahuë', nonpiámara,” topi. Napoaton a'shin, pa'pin, inapita amatopi natanacaiso marë'. 19-20 Huë'pachinara, natanpi:

—¿Iso' hui'nán, somaraya hua'huatërinso'? itopi. Itohuachinara:

—Ina mini hui'nahuë. Somaraya hua'huatërin, itërin.

—¿Onporahuatonta' iporaso' noya ni'tërin? itopi.

21 —Co quiyaso' nitotëraihuë'. ¿Incariso' anoyarayatomara? Nani mashotërin. Ina natanco' sha'huichinquëma', ténin pa'pin.

22 Cotio hua'ano'sa' të'huataton, napotërin. I'hua chachin hua'ano'sa capini ninontopi Quisoso imarinsopita ana'intacaiso marë'. “Quisososo' Cristo chachin,” topachina', ocoia'ahua'. Ocoihuatëhua', co huachi nanitapihuë' niyontonpiso pëiquë huëcacaico', nitopi. 23 Napoaton: “Nani mashotërin. Ina natanco',” itërin pa'pini.

24 Ina quëran hui'nin amatantapi.

—Yosë ni'sarinquën ni'quëhuarë', no'tëquën sha'huitocoi. Quisososo' co noyahuë' ni'ton, oshahuanin, ténai, itopi.

25 —Ahuën. Oshahuamara. Co ina nitotërahuë'. Nipirinhüë', anoyarayatërinco. I'hua co manta' quënantopirahuë', nani noya ni'tërahuë. Inaíchín nitotërahuë, itërin.

26 —¿Ma'ta' onpotahuatëinquën, anoyarayatërinquën? itaan-tapi.

27 —Nani sha'huitopiranquëmahuë', co yanatëramacohüë'. ¿Onpoatomata' naquëranchin yanatantaramaco? ¿Canpitanta' Quisoso yaimarama' ti? itërin.

28 Napohuachina, chiníquën no'huipi.

—Quëmari imasaran. Co quiyaso' nohuanteraihuë'. Moisésë imarai. 29 Yosëri iráca Moisésë nontërin. Quisososo nipirinhüë' intohua quëranso' huë'mara. Co nitotëraihuë', itopi.

30 —¡Ma'pitacha ténama paya! Intohuaransona huë'ninso canpitaso co nitotopiramahuë', caso' anoyarayatërinco. 31 Oshahuano'sari Yosë nontohuachina, co natanatonhuë', co catahuarinhüë'. Nipirinhüë', Yosë chinotohuatëhua',

noya natëhuatëhua', natanarinpoa'. Ina nitotërehua'.
 32 Somaraya hua'huatohuachina, co onporonta'
 anoyarayatochinpihuë'. 33 Co Yosë quëran o'marinhuë'
 naporini, co anoyarayachitoncohuë', tënahuë, itërin.

34—Quëmaso' hua'huatapon quëran huarë' oshahuanapon-
 ahuë', ¿yaa'chintërancoi ti? itopi. Ina quëran ocoirahuatona',
 a'papi huachi.

Somaraya pochin nipiso'

35 Hua'ano'sari ocoirinsó' natantahuaton, Quisoso pa'nin
 yonípon. Quënanconahuaton, itërin:

—Quëmapi Yosë quëran o'marinsó' ¿natëran ti? itërin.

36—¿Inta' Siniro inaso'? Yanatëpirahuë', itërin.

37—Nani ni'nanco. Ca mini, nontaranquënso', itërin.

38—Natëranquën Siniro, itahuaton, isonin quëran Quisoso
 chinotërin. 39 Napotohuachina, Quisosori itërin:

—Isoro'paquë o'marahuë piyapi'sa' no'tëquën
 sha'huita'huaso marë'. Somarayaro'sa nipisopita
 anoyarayatarahuë. Napoaponahuë': "Quiyaso noya ni'tërai
 topisopitaso', asomarayatë pochin nitarahuë," itërin.

40 A'naquën parisioro'sa' inaquë huanirahuatona', Quisoso
 natanapi.

—¿Napoahuarë quiyanta somarayacoi? itopi.

41—Somarayanquëma naporini, co oshahuaintomahuë'.
 Nipirinhüë', "co quiyaso somarayacoihuë'," tënamaso marë'
 oshahuanama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma', itërin.

10

Ohuicaro'sa pochin nininso'

¹ Ina quëran Quisosori a'chintaantarín.

—Ohuicaro'sa naporin quëran a'chinchinquëma' natanco'.
 Ohuicaro'sa' a'paicaiso marë' pairapipi. A'naíchin
 ya'coana ya'huërin. A'naquën huëcaton, co ya'coana
 quëran ya'coninhüë'. Nanpërahuaton, ya'conin. Inaso'
 co hua'anënhüë'. Ihuatë', matararo, inapita ina pochin
 ya'conpi ohuica ihuatacaiso marë'. ² Hua'anënso nipirinhüë'
 ya'coana quëran ya'conahuaton, ohuicanënpita a'pairin.

³ Ina huë'pachina, ya'coana a'paina'piri nohuitaton, i'soatërin.
 Ohuicanënpitarinta' natanahuatona', nohuanantopi. A'naya
 a'naya nininën përapachina, co të'huatatonahuë', a'naroáchin
 huë'pi. Huë'pachinara, quëparin panpatëro' capacaiso
 marë'. ⁴ Ohuicanënpita quëpahuachina, quëchitërarín.

Noninso' nohuanantatona', imapi huachi. ⁵ Nisha
 piyapiri yaquëpahuachina, co yaimapihuë'. Co noninso'
 nohuanantatonahuë', ta'ananpipi, itërin Quisosori.

⁶ Iso pënënto nanan sha'huitopirinhüë', co nitotopihuë'.

—¿Ma'ta' tapon naporin? itopi.

Quisososo' ohuica hua'anën pochin ninin

⁷ Napoaton itaantarín:

—Tëhuëenchachin caso' ya'coana pochin ninahuë. Ohuica pairapipiquë yaya'conpatëra, ya'coana quëran ya'conë'. ⁸ Co'huara huë'shatërasocohuë', na'a piyapi'sa' a'chinpirinahuë', inapitaso' ihuatëro'sa pochin nipi. Anishacancantacaiso marë' a'chinpi. Imarinacosopitaso nipirinhüë', co inapita natëpihuë'. ⁹ Casáchin ya'coana pochin ninahuë. Ca quëran ya'conpatama', cha'ësarama'. Ohuicaros'a' pipirahuatona', noya coshatopi. Ina quëran ya'coantapi. Inapochachin imarinacosopita noya pa'sapi.

¹⁰ Ihuatëro'sa' co noyahuë' yonquipi. Ihuatacaiso', tëpatacaiso', ata'huantacaiso inapita nicacaisoráchin yonquipi. Caso nipirinhüë' o'marahuë imarinacosopita Yosë nohuitacaiso marë'. Noya noya nanpicaiso marë' o'marahuë. ¹¹ Caso' ohuica hua'anën pochin ninahuë. Imarinacosopita noya a'pairahuë. Hua'anën noya nipachina, ohuicanënpita a'paiton, co chiminacaso' të'huatërinhuë'. Inapochachin canta' imarinacosopita marë' chiminarahuë. ¹² Inpriatoso nipirinhüë', pa'pini' huë'pachina, ohuicaros'a' ta'ananpirin. Pa'piniri a'nara' macaso', ya'ipi ohuicaros'a' yanquëëpi. Inpriatoso' co hua'anënhüë' ni'ton, co ohuicaros'a' pa'poyatërinhuë'. ¹³ Canacaso marëáchin sacatërin ni'ton, co inapita yonquiatonhuë', ta'ananpirin.

¹⁴ Caso nipirinhüë' noya hua'anën pochin ninahuë. Imarinacosopita nohuitërahuë. Canta' nohuitërinaco.

¹⁵ Tatahuëre'co ninohuitëraiso pochin nohuitërahuë. Nosoroato, inapita marë' chiminarahuë. ¹⁶ A'napita piyapi'santa' oshaquëran imasarinaco. Nisha piyapiro'sa' niponaraihuë', yaimarinaco. Inapitanta' nohuantërahuë imainacoso marë'. A'chintacaso' ya'huërin. Nanamëhuë natanpachina', natëarinaco. Ya'ipi imarinacosopita a'na huëntoínchin nisapi. Carisachin hua'anëntarahuë.

¹⁷ Imarinacosopita yonquiato, caso' chiminarahuë noya noya nanopianta'huaso marë'. Napoaton Tatahuë nosororinco. ¹⁸ Caora nohuanto, imarinacosopita marë' chiminarahuë. Co nohuantërahuë' naporini, co tëpainacoso' nanchitonahuë'. Tatahuë sha'huitërinco ni'ton, chimina'huaso' nohuantërahuë. Ina nohuanton, nanopiantararahuë huachi, itërin.

¹⁹ Ina natanahuatona', cotioros'a' nisha nisha yonquipi.

²⁰ —Sopairi nani ya'coancantërin ni'ton, hua'yantërin. ¿Ma'marëta natanama'? topi a'naquën.

²¹ A'naquënisos nipirinhüë' noya natanpi.

—Co sopairi ya'coancantërinhuë'. Noya a'chintërinpoa'. Hua'yantona'piso' co ina pochin noninhuë'. ¿Sopainta' ta'ma' somaraya anoyarayatacaso' nanichitonhuë' ti? topi.

Cotioro'sa' co Quisoso nohuantopisohuë'

²² Ina quëran a'na cotio niyontopiso tahuëri naniantarin. Naporo' Yosë chinotopiso' pëi' iráca anoyataantapiso' yonquiatona', "Yosparinquën Siniro," itopi. Ina marë' na'a piyapi'sa' Quirosarinquë pa'sapi. Quisosonta' Yosë chinotopiso' pëiquë pa'nin. O'napi tahuëri ni'ton, ²³ ishpanamën pochin nininquë pa'sarin, inaso "ishpana, Saromon ishpananën," itopi nohuitatona'. ²⁴ Na'a cotioro'sa' canquirahuatona', Quisoso ahuancanapipi.

—Na'aro' natanpirainquënhuë', ¿onporo huarëta' sha'huitaponcoi? Quëmaso' Cristonquën nipatan, no'tëquën sha'huitocoi nitochii, itopi.

²⁵ —Nani sha'huitopiranquëmahuë', co yanatëramacohuë'. "Tata Yosë chachin catahuarinco," ta'to, sacai' nininso' ninahuë canpita nohuitamacoso marë'. ²⁶ Nipirinhue', canpitaso' co ohuicanëhuë pochin ninamahuë' ni'ton, co natëramacohuë'. ²⁷ Caso' ohuica pë'tahuana'pi pochin ninahuë. Imarinacosopita ohuicanëhuëpita pochin ni'nahuë. Nohuitërahuë. Noya nataninaco. Nontohuatëra, natëtonaco, imarinaco. ²⁸ Ca nohuanto, nanpimiatapi. Co parisitopiquë pa'sapihuë'. Noya a'paiarahuë. Co insonta' osëretarinacohuë'. ²⁹ Tata Yosë nohuanton, imarinaco. Inaso' chini chiniquën nanantërin. Co insonta' nanitërinhuë' Yosë quëran osërecaiso'. ³⁰ Caso Tatahuëro'co napopináchin cancantërahuë, itërin Quisosori.

³¹ Ina natanahuatona', naquëranchin na'piro'sa' maantapi. Tëpacaiso marë' maantapirinhue', ³² Quisosori itaantarin:

—Tata Yosë sha'huitërinco ni'ton, na'a piyapi'sa' anoyatërahuë: ¿Insota anoyatërahuëso marë' na'pique yatëparamaco? itërin.

³³ —Co ina marë' na'pique yatëparainquënhuë'. Yosë pino-ranso marë' napotarainquën. Quëmaso' piyapinquën niponahuë', "Caso' Yosëco," toconan. Ina pochin nonan ni'ton, Yosë yaya'huëretëran, itopi.

³⁴ Napotohuachinara, itantarin:

—Yosë pënëntërinso' quiricaquë nani ninshitopi: "Canpitaso' a'naya a'nayanquëma' Yosë pochin ninama'," tëninso' nontërama'. ³⁵ Yosëri chachin hua'ano'sa' acorinso' yonquiaton, napotërin. Ya'ipi Yosë quiricanënso' no'tëquën. Co pi'pisha tëranta' nonpininhue'. ³⁶ Tata Yosë chachin acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Ina marë' isoro'paquë a'paimarinco. "Caso' Yosë hui'ninco," topatëra, ¿onpoatonta'

ina marë' pinoramaco? tēnahuë. ³⁷ Co tatahuë pochin nipato-huë', ama natēcosohuë' ³⁸ Co yanatēpiramacohuë', nani ma'sha Yosë pochin ninahuë ni'ton, natēco. Ina quëran nitotarama Tata Yosë pochachin ninahuëso'. Tata Yosēnta' ca pochachin ninin, itërin.

³⁹ Ina natanahuatona', naquëranchin tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamaantapirinahuë', cha'ërin.

⁴⁰ Ina quëran Cortanii' aquëtëran paantarin. I'hua Coansha piyapi'sa' aporintërinquë ya'huërarin. ⁴¹ Na'a piyapi'sa' ina nicapona' pa'pi. Ina ni'sahuatona', ninontopi.

—Coanshaso' co piyapi'sa' a'naroáchin anoyatopirinhue', no'tëquën sha'huitërinpoa'. “Quisososo' Yosëri a'paimarinso',” itohuachinpoara, no'tëquën nonin, nitopi. ⁴² Na'a piyapi'sa' inaquë paatona', Quisoso natërapí.

11

Nasaro chiminso'

¹⁻² Pitaniaquë a'na cania'pi ya'huërin, Nasaro itopiso'. Cato' oshinpita ya'huëtërin, Maria, Marta inapita itopiso'. Ina Maria a'na tahuëri Quisoso pa'morantëarin. Hua'sai' pa'ton nininsoquë pa'morantërahuaton, ainën quëran amirantërarin. Co'huara inapoyátërasohuë', yo'in chiníquën caniorin. ³ Caniohuachina, oshinpitari piyapi a'papi Quisoso sha'huitacaso marë':

—Nosororanso' Sinioro, chiníquën caniorin. Huëcaton ni'quiquë', itërin.

⁴ Ina natanahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

—Tëhuëenchachin yo'in chiníquën canioponahuë', co chiminacaso marë' caniorinhue'. Noyatohuachin, na'a piyapi'sari nicatona', na'con na'con Yosë yonquiapi. “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërin paya,” tosapi. Canta' ina hui'ninco ni'ton, noya ni'sarinaco. Ina marë' caniorin, itërin.

⁵ Nasaro, Marta, Maria, inapita pa'pi nosororin.

⁶ Napoaponahuë', Nasaro caniorinso' natantaponahuë', cato' tahuëri inaquë chachin i'huataantarin. ⁷ Ina quëran ca'tano'sanënpitacoi itaponcoi:

—Huëco' iyaro'sa' Cotia parti paanta'ahua', itërincoi.

⁸ —I'huamiáchin Maistro, inaquë ya'huëpisopita tēpainënuënso marë' na'piquë yatë'yarapirinënuënhue', ¿inatohua chachin yapaantaran ti? itërai.

⁹ Napotohuatoira, Quisoso itaponcoi:

—Shonca cato' ora quëran i'huarin. Tahuëri iratohuatëra, co i'parëhuë'. Noya quënantatë', noya pa'në'. ¹⁰ Tashiso nipirinhue' iratohuatëra, i'parë'. Capa a'pininso' ni'ton, i'parë', itërincoi.

¹¹ Ina quëran itaantarincoi:

—Iya Nasaro huë'ërin. Nipirinhüë', paato ochinanconapo, itërincoi.

¹² —Huë'ërin ni'quëhuarë' Siniro, noyatapon, itërai.

¹³ Topinan huë'ërin, topiraihuë'. Nani chiminso' nitotaton, naporin. ¹⁴ Napoaton no'tëquën sha'huitërincoi:

—Nasaro nani chiminin. ¹⁵ I'hua aquëtëran co paatorahuë', co anoyatërahuë'. Canpita na'con na'con natëamacoso marë' isëquë ninarahuë. Inaso' noya tënahüë. Iporaso nipirinhüë', huëco' inatohua' pa'ahua', itërincoi.

¹⁶ —Huëco' iyaro'sa' pa'ahua' canpoanta' inarë'quënpoa' chiminacaso marë', itërincoi Tomasë, catopia'hua nininso'.

Quisosori ananpitaantacaso' yonquirinso'

¹⁷ Napotohuachincoira, Pitaniaquë pa'nai. Inaquë canconpiraihuë', nani Nasaro chiminin quënanconai. Nani catapini tahuëri na'pi naninquë ya'huërin. ¹⁸ Pitanaso' Quirosarin ya'cariya ya'huërin. Cara quiromitro pochin aquërin. ¹⁹ Na'a cotioro'sa' nani huë'pi Marta, Maria, inapita achinicananapona'. Yo'ina' chiminso marë' nontapi ama aquëtë' sëtacaiso marëhuë'. ²⁰ “Quisoso nani huë'sarin,” topachinara, Marta pa'nin nacapiapon. Mariaso nipirinhüë' pëinënuquë ya'huarin. ²¹ Quisoso nacapirahuaton, Martari itapon:

—I'hua Siniro isëquë ya'huëran naporini, co yo'yohüë chimiintonhuë'. ²² Chiminpirinhüë', natëranquën Siniro. Ma'sona Yosë nipatan, acotarinquën, tënahüë, itërin.

²³ —Yo'yoparin nanpiantararin, itërin Quisosori.

²⁴ —Nanpiantacaso tahuëri nanihuachin, nanpiantararin, nitotërahuë, tënin Marta.

²⁵ —Cari ananpitaantarahuë. Casáchin nanpicaso' quëtërahuë. Insopitasona natëhuachinaco, chiminaponaraihuë', nanpiantarapi. ²⁶ Natërinacosopita chiminpachina', co parisotomiatapihuë'. Co onporonta' ta'huantapihuë'. No'tëquën nontaranquën. ¿Natëranco ti? itërin Quisosori.

²⁷ —Natëranquën mini Siniro. Tëhuënuachin quëmaso' Cristo. Yosë hui'ninquën. Isoro'paquë a'paimarinquënso', itërin.

Quisoso na'nërinso'

²⁸ Ina tosahuaton, Marta pa'nin cain sha'huitapon. Canconahuaton, sacaro quëran sha'huitërin.

—Nani Maestro huë'nin. Yanontërinquën, itërin.

²⁹ Ina natanahuaton, Maria a'naróchin huanirahuaton, nontapon pa'nin. ³⁰ Quisososo' co ninanoquë canshatërarinhüë'. Martari nacapirinquë quëparitërin. ³¹ Maria manorahuachina, cotioro'sa' huë'pisopitari ni'sapi. “Na'pi naninquë na'nëapon pa'samara,” ta'tona' imapi.

³² Mariaso' Quisosoquë canconahuaton, nantën pirayan isonconin.

—I'hua Siniro isëquë ya'huëran naporini, yo'yohuë co chimiintonhuë', itërin.

³³ Ina tosahuaton, na'nërárin. Cotioro'santa' na'nërápi. Ina ni'sahuaton, Quisoso chiníquën sëtaton, co napion cantërin. ³⁴—¿Insëquëta' po'mopi? itërin.

—Huëquë' Siniro ni'quiquë', itopi.

³⁵ Quisosonta' na'nërin. ³⁶ Ina ni'sahuatona', cotioro'sa' nitapona':

—Ni'co'. Na'nërin anta'. Pa'pi nosororin inarinta', itopi.

³⁷ —Somaraya a'naroáchin anoyarayatërin ni'quëhuarë', ¿ina nohuanton Nasaronta co chimiintonhuë' nimara ti? topi a'naquën.

Nasaro ananpitaantarinso'

³⁸ Quisoso sëtaton, na'pi naninquë Nasaro po'mopiquë pa'nin. Pancara'piquë nani pa'copitopi.

³⁹ —Na'pi chi'huincaco', itërin Quisosori.

—Co', Siniro. Nani anarotarin. Nani catapini tahuëritërin, itërin oshini, Marta itopiso'.

⁴⁰ —Ama imoya ina pochin yonquiquësohuë'. Yosë ya'ipiya nanitaparin. Natëhuatanco, Yosë nóya nininso' ni'saran, itërin. ⁴¹ Ina quëran na'pi chi'huincatopi. Quisoso inápaquë në'pëtahuaton, Yosë nontërin:

—Nani Tata nontëranquën catahuancoso marë'. Natanatonco, catahuaranco mini. Ina marë' "Yosparinquën," itëranquën. ⁴² Nani tahuëri natanatonco, catahuaranco noya nica'huaso marë'. Quëma chachin isoro'paquë a'paimaranco. Caso' nitotopirahuë', isopitaso' co nitotopihuë'. Inapita natëinacoso marë' a'ninquëchin nontëranquën, tënin.

⁴³ Ina tosahuaton, chimipi chiníquën itapon:

—¡Iya Nasaro, pipirahuaton huëquë'! itërin.

⁴⁴ Napotohuachina, chimipi nanopiantarahuaton, pipirin. Pa'on, imirin, inapita në'mëtërinquë ya'ipi so'pinpinan pipirin. Ya'pirionta' panioquë tonporayatopinan. Cotioro'sa' inachintopiso' ni'ton, ina pochin po'mopi.

—I'quiritoco' pa'in, itërin Quisosori. Napotohuachina, i'quiritopi.

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2)

⁴⁵ Cotioro'sa' huë'pisopitanta' ni'pi. Ananpitaantarinso' ni'sahuatona', na'a natëpi. "Tëhuëchachin Yosëri catahuarin ni'ton, naporin," topi. ⁴⁶ A'naquënso nipirinhüë' paatona',

parisioro'sa' sha'huitonpi. ⁴⁷ Ina natanahuatona', parisioro'sa', corto hua'ano'sa', inapita napopianáchin yonquiatona', ya'ipi cotio hua'ano'sa' ayontonpi ninontacaiso marè'.

—¿Ma'ta' onpotahua'? Ina quëmapi na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatarin. Iporanta' a'na piyapi chiminpirinhuè', ananpitaantarín. “Yosèri chachin catahuarin,” topi. ⁴⁸ Tananpitohuatèhua', ya'ipi piyapi'sari natèrapi. Napohuachina', Noma copirno no'huitaton, sontaro'sa' a'paiarin. Huè'pachina', Yosè chinotèrèhuaso pèi' ohuatahuatona', ya'ipi cotioro'sanpoa' ata'huantarínenpoa' nimara, nitopi.

⁴⁹ Ina quèran a'na corto hua'an Caihuasè itopisoari nontèrin. Naporo pi'iquè inaso', chini chiníquèn nanantèrin. Inaso huanirahuaton, tapon:

—Canpitaso' co manta' nitotèramahuè'. ⁵⁰ Chiminacaso' ya'huèrin, tènahuè. Ama ya'ipinpoa' chiminacaso marèhuè' ina chimi'in. Ina noya noya canpoa marè', itèrin.

⁵¹ Napoaponahuè', co inaora yonquinèn quèran naporinhuè'. Corto hua'an ni'ton, Yosè nohuanton, ninorin. Tèhuèenchachin Quisoso cotioro'sa marè' chiminarin. ⁵² Nipirinhuè', co cotioro'sa marèáchin chiminarinhuè'. Ya'ipi piyapi'sa' ya'huèrenamèn chiminarin. Natèhuachina', Yosèri hui'ninpita pochin ni'sarin. A'naquèn aquè ya'huèpirinahuè', imapachina', a'na huèntoíchin pochin nisapi. ⁵³ Naporo tahuèri quèran huarè' cotio hua'ano'sa' yonquipi Quisoso tèpacaiso marè'.

⁵⁴ Napoaton Quisoso co huachi nohuantèrinhuè' a'ninquèchin cotio ninanoro'saquè paacaso'. Inotèro parti pirayan paaton, Iprainquè yacapatarin. Inaquè ca'tano'sanènpitacointa' yacapatonai.

⁵⁵ Pascoa tahuèri naniriahuachina, na'a piyapi'sa' Quirosarinquè pa'pi. Co'huara Pascoa naniyatèrasohuè', Yosè chinotopiso pèiquè pa'pi. “Moisèsè camaitèrinso' nipatèhua', Yosè noya ni'sarinpoa',” ta'tona', pa'pi. ⁵⁶ Inatohua' pa'sahuatona', Quisoso yonisápi. Chinotopiso pèiquè ya'conahuatona', ninontápi.

—Pascoa na'huècaso marè' ¿Quisoso huècapon to? topi a'naquèn.

⁵⁷ Corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapitaso' nani piyapi'sa' sha'huitopi: “Quisoso quènanpatama', sha'huitocoi maii,” itopi. Tashinan pèiquè po'mocaiso marè' napotopi.

12

Hua'saiquè oporantètèrinso'
(Mateo 26.6-13; Marcos 14.3-9)

¹ Saota tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' Quisoso Pitaniaquë paantarin. Inaquë Nasaro ya'huërin, ananpitaantarinsó'. ² Inaquë canconpatëira, ya'huëhuano'sa' amatërinacoi ca'pata'huaiso marë'. Quisoso nosoroatona', napopi. Martaso' cosharo' o'huinarin. Nasaronta' inaquë coshatarin. ³ Naporo' Mariaso' a'na potiria pa'ton hua'sai' ya'huërinquë manin. Inaquë Quisoso nantëquën pashirantëtërin. Ina quëran ainën quëran amirantërin. Ya'ipi pëi' pimoanahuanin. ⁴ Cotasë Iscariotiso nipirinhüë', co noyahuë' ni'nin. Inaso' Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirin.

⁵ —¿Onpoatonta' iso hua'sai' chiniarin? Pa'anin naporini, cara pasa tahuëri sacatërëso marë' canarëso pochin coriqui canaitonhuë'. Sa'ahuario'santa' quëchitonhuë', tënin Cotasë.

⁶ Nipirinhüë', co sa'ahuario'sa' yonquiaton naporinhüë'. Yaihuataton, naporin. Inari chachin coriqui tanpanantë' a'pairin ni'ton, pi'pian pi'pian ihuatarin. ⁷ Napopirinhüë', Quisosori itërin:

—Iso sanapi tananpitëquë'. Noya napotarincó. Chimina'huaso' yonquiaton, pashirantëtërinco pa'pitinacoso marë'. ⁸ Nani tahuëri sa'ahuario'saso' ya'huërarin. Caso nipirinhüë', co isëquë ya'huëmiatarahuë', itërin.

Nasaronta' yatëpapiso'

⁹ Quisoso Pitaniaquë ya'huëaso', na'a cotioro'sa' natantopi. Ina natantahuatona', huë'pi Quisoso nicapona'. Nasaronta' yani'pi. Quisosori ananpitaantarin ni'ton, yani'pi. ¹⁰⁻¹¹ Ananpitaantarinsó marë' na'aya'pi co huachi cotio hua'ano'sa' yanatëpihuë'. Inapita a'porahuatona', Quisoso imasapi. Napoaton hua'ano'sari yonquipi Nasaronta' tëpacaiso marë'.

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40)

¹² Hua'huayätërahuë piyapi'sa' Quirosarinquë pa'sapi. Pascoa na'huëcaiso marë' inatohua' pa'sapi. Tahuëririnquë Quisosonta' inatohua chachin pa'sarin. Ina natantahuatona', ¹³ mërëmë pochin nininso' mapi. Ina quëran nacapiapona' pa'sapi. Pa'yatatona', chiniquën itapona':

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! ¡Quëmari chachin chiniquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuan-ton, israiro'sacoi hua'anëntarincó! tosapi.

¹⁴ Mora quënanconahuaton, ina aipi Quisoso huënsërin. Iráca Yosë quiricanëinquë, pënëntona'pi ninshitërin Quirosarinquë ya'huëpisopita nitotacaiso marë'.

¹⁵ “Quirosarinquë ya'huëramasopita, ama pa'yancosohüë'.

Ni'co'. Hua'anëma' huë'sarin. Mora hui'napishin aipi huënsëriarin.

Inaquë ya'mitahuaton huë'sarin," tënin ninshitaton.

¹⁶ Yosë quiricanën quëran ninorin. Ca'tano'sanënpitacoiso nipirinhüë', co ina yonquiraihuë'. Quisoso nantahuachina, naporo huarë' yonquirai. "Mora aipi chachin huënsërahuaton, Quirosarinquë huë'nin," tënai.

¹⁷ Nasaro ananpitaantarinso' ni'pisopita sha'huirápi. "Tëhuëchachin chiminpirinhüë', catapini tahuëri quëran Quisosori ananpitaantarin. Po'mopi quëran përarin quiyari ni'nai," tosapi. ¹⁸ Ina marë' notohuaro' piyapi'sa' Quisoso nacapiapona' pa'pi. ¹⁹ Natanahuatona', parisioro'sa' ninontopi.

—Topinan quëran pënënpirëhuahuë', co piyapi'sa' pi'pisha tëranta' natërinënpohuë'. ¡Ni'cochi! ¡Na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi! nitopi ninontatona'.

Cricoro'sari Quisoso yanontopiso'

²⁰ A'naquën Crico piyapi'santa' Quirosarinquë huë'pi. Nisha piyapi niponahuë', Yosë yonquiapi anta'. Niyontonpiso tahuëri ni'ton, Yosë chinotacaiso marë' huë'pi. ²¹ Quisoso yanohuitatona', Pinipi nontipi. Pinipiso' Pitsaitaquë ya'huërin, Cariria parti ya'huërinso'.

—Quiyanta' iyasha Quisoso yanohuitopiraihuë', itopi.

²² Ina natanahuaton, Antërisë sha'huitonin. Naporahuaton, cato chachin paatona', Quisoso sha'huitonin. ²³ Natanahuaton, itërin:

—Noya iyaro'sapa'. Nani tahuëri nanirin huachi. Yosë quëran quëmapico ni'to, chiminapo. Ina quëran na'a piyapi'sa' noya ni'sarinaco. ²⁴ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Tricoraya pochin ninin. Co sha'patërahuë', co na'arinhuë'. A'naíchin nisárin. Napoaponahuë', sha'patëra, chiminin pochin niponahuë', papotihuachina, na'a nitërin. ²⁵ Canpitanta' isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquihuatama', topinan quëran nanopiarama'. Nipirinhüë', Yosë na'con na'con yonquihuatama', ina nohuitatoma' noya nisarama'. Canpitaora nohuantëramasoáchin naniantohuatama', a'na tahuëri inápaquë nanopimiatontarama'. ²⁶ Nohuantërahuëso' yanipatama', ca pochin cancantatoma' imaco. Insëquësona pa'pato, piyapinëhuëpita imasarinaco. Inquëma tëranta' ca marë' sacatohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninorinso'

²⁷ Ina quëran itaantarin: "Iporaso' sëtochinachin cancantërahuë. ¿Ma'ta' Yosë ichi? tënahuë, yonquiato. Co parisita'huaso' nohuantopirahuë', 'Catahuaco Tata

ama parisichisohuë', co itarahuë'. Chimina'huaso marë' o'marahuë," itahuaton, Yosë itapon: ²⁸ "Catahuaco Tata nohuantëranso nii. Ina quëran piyapi'sa' nóya ni'sarinënquën," itërin, Yosë nontaton. Itohuachina, inápa quëran Yosëri itërin: "Nani catahuanquën. Nohuantërahuëso ninan ni'ton, piyapi'sa' nóya ni'ninaco. Iporaso' catahuaantaranquën nohuantërahuëso nicacaso marë'. Napoaton noya noya ni'sarinaco," itërin Yosëri.

²⁹ Piyapi'sa' natanahuatona', ninontopi. "Huirátarin," topi a'naquën.

—Co huirahuë'. Anquëniri nontërin nimara, topi a'naquëonta'.

³⁰ Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Co ca marë' inápa quëran nontërincohuë'. Canpita natëamacoso marë' nontërinco, natanama'. ³¹ Iporaso' co natëpisopitahuë' no'huiarinaco ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin huachi. Hua'qui' sopairi piyapi'sa' camaipirinhuë', cari minsërahuato, ocoiarahuë. ³² Co hua'quiya quëranhuë' inápaquë achinpiarinaco. Ina quëran nisha nisha piyapi'sa' imasarinaco, itërin.

³³ "Corosëquë chachin chiminapo," tapon naporin. ³⁴ Ina quëran nataninsopitari itapona':

—Cristo nanpimiatarin. Co onporonta' chimianinhuë', tënai. Yosë quiricanënquë naporin, nontërai. Quëmaso nipirinhuë' nisha nonan. "Yosë quëran quëmapico niporahuë', inápaquë achinpiarinaco," tënan. ¿Onpoatonta' naporan? ¿Ma quëmapinquënta' quëmaso'? itopi.

³⁵ —Iporáchin tahuëri pochin a'pintaranquëma'. Co huachi hua'qui' ya'huapohuë'. A'pininso pochin no'tëquën anitotëranquëma'. Anitotohuatënquëma', noya nico'. Ni'cona tashinan pochin cancantotama'. Tashinanquë iratohuatëra, chihuëre'. ³⁶ Carinquëma' a'pintaranquëma'. Co'huara pa'shantatërasocohuë', natëco. Natëhuatamaco, canpitanata' tahuëri pochin cancantarama', itërin.

Ina tosahuaton, pa'nin. Co huachi a'ninquëchin iratërinhuë'.

Tanshirëso pochin cancantopisopita

³⁷ Nani na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. Cosharo' ana'atërin. Yosë pochin nininso' nicaponaraihuë', co yanatëpihuë'. ³⁸ Iráca Isaiasë pënëntaton, tapon:

"Nani a'chintopiraihuë', Siniro. Quëma nohuanton, sacai' nininso' nani a'notopiraihuë'.

Na'con na'con piyapi'sa' co natërapihuë'," tënin.

³⁹ No'tëquën ninorin. Napoaton co nanitopihuë' natëtacaiso'. Isaiasë chachin itantarin:

40 “Yosëri tananpitërin ni'ton, tanshirëso pochin cancanta-tona',

co natëtochináchinhuë' cancantopi.

Hua'qui' co yanatëpihuë' ni'ton, napotërin.

Noya ni'pi naporini, quënanchitonahuë'.

Noya natanpi naporini, natëchitonahuë'.

Imarinaco naporini, anoyacancanchitohuë',” tënin.

41 Iráca co'huaara Quisoso isoro'paquë huë'shamátërasohuë', Isaiasëri hua'narëso pochin quënanin. Quisososo' Yosë pochachin nóya ni'ton, ina yonquiaton, naporin.

42 Napoaponahuë', na'amiachin cotioro'sa' hua'ano'sanënpitarë chachin natëpi. Napopirinahuë', parisioro'sa' të'huatatona', co a'ninquëchin sha'huipihuë'. “Niyontonpiso pëiro'sa quëran ocoihuachinënpoa',” ta'tona', ta'tápi. 43 Yosëáchin pa'yatacaiso nipirinhüë', piyapi'sari pa'yatacaiso' na'con na'con nohuantatona napopi.

Co Quisoso a'chininso' natëhuachinahuë', ana'intacaso' ya'huërinso'

44 Ina quëran Quisosori chiniquën nonaton, a'chintantarin ya'ipiya natanacaiso marë'. “No'tëquën a'chintëranquëma'. Natëhuatamaco, co casáchin natëaramacohuë'. Tata Yosënta' natëarama anta'. Ina a'paimarinco. 45 Ca nohuitohuatamaco, Yosënta' nohuitarama'. 46 Carinquëma' a'pintëranquëma'. Imapatamaco, co tashinan pochin cancantaramahuë'. Tahuëri pochin cancantarama'. Ina marë' isoro'paquë o'marahuë.

47 A'naquëma' natanpiramacohuë', co natëramacohuë'. Co natëhuatamacohuë', co carima' ana'intaranquëmahuë'. Co ina marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë' o'marahuë. 48 Co nohuantohuatamacohuë', a'chintëranquëmasonta' co natëhuatamahuë', canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama'. Nonahuëso chachin co natëramahuë' ni'ton, ayaro' tahuëri na'intarinquëma'.

49 Co caora yonquinëhuë quëran a'chinahuë'. Tata Yosë sha'huitërinco nani ma'sha a'china'huaso'. 50 Yosë a'chininso' imapatama', ina nohuitatoma' nanpimiatarama huachi, tënahuë. Sha'huitohuachincora, inachachin carinquëmanta' sha'huitaranquëma',” itërin.

13

Quisosori ca'tano'sanënpita pa'morantërinso'

1 A'na tahuërichin pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' naniarin Quisoso chiminatón, Tata Yosë'pa' panantacaso'. Ina nitotërin. Ca'tano'sanënpitacoi na'con nosororincoi. Chimi-naquë huarë' nosoromiatërincoi.

² Inaro'coi coshatarai. Sopai hua'ani nani Cotasë ayonquirin Quisoso sha'huirapicaso marë'. Simon Iscarioti hui'nin inaso'. ³ Quisososo nipirinhüë' ya'ipi nitotërin. Yosë ya'huërin quëran nani o'marin. Co hua'quiya quëranhüë' naquëranchin inatohua' panantararin. Tata Yosëri chini chiniquën nanan quëtërin ya'ipiya hua'anëntacaso marë'. Inanta' nitotaton, coshatasocoi, ⁴ Quisoso misa quëran huanirin. Aipi a'morinso' ocoirahuaton, paniocara masahuaton, niso'nantërin. ⁵ Ina quëran i'sha panticaquë oporahuaton, nantëhuëi pa'morantëra'piarincoi. A'naya a'naya pa'morantëatoncoi, paniocaraquë amirantërincoi.

⁶ Simon Pitronta' yapa'morantëpirinhüë', co no-huantërinhüë'.

—Quëma Sinioro, ¿yapa'morantëranco ti? itërin.

⁷ —Ma'marësona napotaranquënso', co ipora nitochátëranhüë'. Oshaquëran nitotaran, itërin.

⁸ —Co onporonta' caso' pa'morantëarancohuë', itërin Pitrori.

—Co napotohuatënuënhüë', co ca pochin cancantaton imamiatarancohuë', itërin Quisosori.

⁹ —Napoahuarë', ama Sinioro nantëhuërachin pa'motocosohüë'. Imirahuë, motohüë, inapitanta' ya'ipi pa'motoco, itërin.

¹⁰ —Co ina nohuantërehüë'. Nani amahuatëra, co huachi në'huëtërehüë'. Nantëichin pa'morë'. Inapochachin nani anoyacancantëranquëma'. Ina piquëran co noyahuë' nipatama', inanta' inquitaantaranquëma'. Ina quëran noya cancantaantarama'. Canpitaso' noyápiachin cancantërama'. A'naichinquëma' co noyápiachin cancantërinhüë', itërin.

¹¹ Cotasëri yasha'huirapirinso' ninoton, naporin. Napoaton “A'naichinquëma' co noyápiachin cancantërinhüë',” tënin.

¹² Nani ya'ipicoi pa'morantëra'piatoncoi, a'moantarahuaton, huënsëantarin. Huënsëantarahuaton, a'chintërincoi.

—Ma'ta' tapo napotëranquëmaso' iyaro'sa', ¿nitotërama' to? Ina a'chinchinquëma'. ¹³ Canpitaso' nontohuatamacora, “Maistro” itëramaco. “Sinioro” itëramaco anta'. No'tëquën yonquiatoma', napotëramaco. Canpita maistronëmaco mini. Sinioroco ni'to, natëramaco. ¹⁴ Canpita maistronëmaco nipo-rahüë', pa'morantëranquëma'. Napoaton canpita capininta' ina pochachin cancantoco'. ¹⁵ Nani pa'morantëranquëma' nonanamacoso marë'. Canpitanta' ca pochin cancantatoma', ninosoroatoma' nicatahuaco'. ¹⁶ Tëhuëenchachin iyaro'sa' patronso' chiniquën nanantërin. Piyapinënpitaso nipirinhüë' co ina pochin chiniquën nanantopihüë'. Comisionëonta' co hua'anën pochin chiniquën nanantërinhüë'. ¹⁷ Nani nitotërama' ipora. Ca pochin nipatama', nóya cancantarama'.

18 “Co ya'ipinquëma' noya cancantëramahuë'. Shonca catoya'pinquëma' huayonanquëma' ca'tanamacoso marë'. Ya'ipinquëma' noyá nohuitëranquëma'. Yosë quiricanënquë iráca naporin: 'A'nara' carë' coshataponahuë', inimico-tarinco,' ténin. Ipora huarë' ina pochin nisarin. 19 Apira nitotato, sha'huitëranquëma'. Ma'sha onpotohuachinaco, yonquiarama'. 'Inaso' tëhuëinchachin Cristo ni'ton, ninorin,' tosarama'. 20 No'tëquën sha'huitëranquëma'. Carinquëma' a'paranquëma' piyapi'sa' a'chintacamaso marë'. Natëhuachinënquëma', natëarinaco canta'. A'paranquëma' ni'ton, natëinënquëma'. Insosona natëhuachinco, Yosënta' natëarin. Ina a'paimarinco,” itërincoi.

Cotasëri sha'huirapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23)

21 Naporo' Quisoso sëtërin. Chiníquën sëtatón, co napion cancantërin.

—No'tëquën sha'huitëranquëma'. Shonca catonquëma' ca'tanpiramacohuë', a'nayanquëma' sha'huirapiarinco, itërincoi.

22 Ina natanahuatoi, a'naya a'nayacoi nini'nai. “¿Inquënpocha yasha'huirapirëhua' nicaya?” tënai, yonquiatoi. 23 Caso' Quisoso inchinanën quëran coshatërahuë. Na'con nosororinco ni'ton, inaporahuë. 24 Simon Pitro imirin quëran tasatahuatonco, “nataniquë': ¿Incarita' sha'huirapiarin?” itërinco. 25 Napotohuachincora, amasha ya'carirahuato, natanahuë.

—¿Inta' Sinioro yasha'huirapirinquën? itërahuë.

26 —Iso pan, nocaroquë i'shirahuato quëtarahuë. In-sosona quëtohuato, ina sha'huirapiarinco, itërinco. Ina quëran i'shirahuaton, Cotasë quëtërin. Simon Iscarioti hui'nin inaso'. 27 Ina ma'pahuachina, sopairi ya'coancantërin huachi. Naporo' Quisosori itapon:

—Ma'sona yaninanso' manóton niquë', itërin.

28 Napotërinso' natanpiraihuë', ma'marësona napotërinso' co nitotëraihuë'. 29 Cotasëri coriqui tanpanantë' a'pairin ni'ton, ma'sha pita tahuëri marë' pa'anapon a'pamara, topirinahuë' a'naquën. Sa'ahuaros'a' coriqui quëtacaso marë' a'pamara, topirinahuë' a'naquëonta'. 30 Cotasëso nipirinhaüë', cosharo' quëtërinso' ma'parahuaton, pipirin. Naporo' nani tashirin.

Nasha pochin ninosorocaso' pënëinso'

31 Cotasë nani pipihuachina, Quisoso itantarincoi:

—Yosë quëran quëmapico ni'to, apira no'tëquën Yosë natërahuë. Napoaton nóya ni'sarinco. Piyapi'sa' ni'pachinaco: “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, na'con catahuarin

paya,” tosapi. ³² Ina hui'ninco chachin ni'ton, piyapi'sa' nitotatona', na'con na'con Yosë yonquiapi. Ina quëran Yosë noya noya acoantarinco. Co hua'quiya quëranhuë' inapotarinco. ³³ Hui'nahuëpita pochin ni'piranquëmahuë', co huachi hua'qui' ya'huapohuë'. Yonípiramacohuë', intohuaso' pa'nahuëquë, co nanitaramahuë' pacacamaso'. I'hua inachachin cotioro'santa' sha'huitërahuë. ³⁴ Iporaso' nasha pochin pënënanranquëma' noya ninosorocamaso marë'. Carinquëma nosororanquëmaso pochachin, imaramacosopita capininta' ninosoroco'. ³⁵ Ninosorohuatama', tëhuëenchachin imaramacoso' nitotapi. “Quisoso imatona', noya noya ninosoroapi,” tosapi, itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34)

³⁶ Ina quëran Simon Pitrori itapon:

—¿Intohuata' Sinioro pa'saran? itërin.

—Intohuaso' pa'pato, co ipora nanitëranhuë' imaancoso'. A'na tahuëri imasaranco, itërin. ³⁷ —¿Onpoatonta' Sinioro co apira nanitërahuë' ima'huanquënso'? ¡Imaranquën ni'ton, yatëpapirinacohuënta', imamiataranquën! itërin.

³⁸ —Yatëpapirinënquënhuënta', ¿imamiataranco ti? No'tëquën sha'huitaranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari përasatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co Quisoso nohuitërahuë',” tosarán, itërin Quisosori.

14

Quisoso ira pochin nininso'

¹ Ina quëran a'chintaantarín: “Ama pa'yancosohuë'. Ama sëtocosohuë'. Yosë natëco'. Canta' natëco. ‘Co nani-antaríncoihuë’, ta'toma', nani tahuëri natëco. ² Tatahuë ya'huërinquë na'a pëi' ya'huërin. Co ya'huërinhuë' naporini, nani sha'huichitënuquëmahuë'. Inatohua' panantarahuë canpita ya'huëcamaso marë' tapachinquëma'. ³ Inatohua' pa'pato, tapatontahuatënuquëma', o'mantararahuë. O'mantahuato, maquimaranquëma'. Carë'quëma' ya'huapoma'. Ina marë' o'mantararahuë. ⁴ Intohuasona pa'sarahuëso' nitotërama'. Irinta' nani nohuitërama’,” itërin.

⁵ —¿Intohuata' Sinioro pa'saranso'? Co nitotëraihuë'. ¿Onporahuatoita' ira nohuichii? itërin Tomasëri.

⁶ —Ca ira pochinco. Ya'ipiya no'tëquën a'chintëranquëma'. Casáchin nanpicaso' quëtëranquëma'. Imaramacosopitarachin Yosë'pa' cancontarama'. ⁷ Nohuitohuatamaco, Tatahuënta' nohuitarama'. Ipora quëran huarë' ina nohuitarama'. Nani ni'nama', itërincoi.

8 —Tata a'notocoi ni'ii. Ina ni'patoi, nóya cancantarai huachi, itopirinhü' Pinipiri.

9 —Isonápo' pi'ipi iyasha, canpitaro'co ya'huëpirahuë', ¿co nohuichatërarancohuë' ti? Ni'patamaco, tatahuënta' ni'nama'. ¿Onpoatonta' nipachin, “Tata a'notocoi ni'ii,” itëranco? 10 Caso Tata Yosë pochachin ninahuë. Tata Yosënta' ca pochachin ninin. ¿Co ina iyasha, natëyatëraranhüë' ti? A'chintohuatënquëmara, co caora yonquinëhuë quëran a'chinahuë'. Yosë yonquirinso chachin yonquiato, a'chintaranquëma'. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparahuë. 11 Caso Tatahuë pochinco. Inanta' ca pochachin ninin. Napoaton ya'ipinquëma' natëco. Naporahuaton, nani ma'sha nanitaparahuëso' yonquiato, natëco, itërincoi.

12 —Natanco' iyaro'sa' no'tëquën sha'huitaranquëma'. Tëhuëenchachin imapatamaco, ca pochin nisarama'. Tata Yosë ya'huërin'pa' panantarahuë ni'ton, saca sacai' nininsonta' nanitapaarama'. 13 Ca pochin yonquihuatama', nanan quëchinquëma' Tatahuë nontacamaso marë'. “Hui'nan chachin nanan quëtërinco,” ta'toma', ina nontoco'. Ca pochin cancantatoma', ma'sona nipatamaco acotaranquëma'. A'napitanta' Tata Yosë noya noya nicacaiso marë' inapoarahuë. Ina na'con nohuantërahuë. 14 Ca pochin yonquiato, ma'sona nipatamaco acotaranquëma'.

Ispirito Santo a'patimarinpoaso'

15 Ina quëran taantarin: “Nani pënënanquëma'. Nosorohuatamaco, natëaramaco. 16 Inápaquë panantahuato, Tata nontarahuë Ispirito Santo a'patimarinquëma'. Inaso ca pochachin catahuarinquëma', achinicancanarinquëma'. Co onporonta' patarinquëmahüë'. 17 Ispirito Santoso' no'tëquënáchin nonin ni'ton, Yosë nanamën no'tëquën anitotarinquëma'. Co imarinacosopitasohüë' nipirinhüë' co ina natëpihuë'. Napoaton co nohuitapihuë'. Canpitaso nipirinhüë' nohuitarama'. Nani tahuëri catahuarinquëma'. Ya'coancantarinquëma'.

18 Co sa'ahuario'sa' pochin nitaranquëmahüë'. Co patomiataranquëmahüë'. Ca nohuanto, Ispirito Santo ya'coancantarinquëma'. Ca pochachin catahuarinquëma'. 19 Co hua'qui' isëquë ya'huapohüë'. Pa'pato, co imarinacosopitahuë' co huachi quënanarinacohüë'. Canpitaso nipirinhüë' quënantaramaco. Nanpiantarahuë ni'ton, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. 20 Nani nanpiantahuato, noya noya nohuitaramaco. Tëhuëenchachin Tata Yosë pochin ninahuëso' nitotarama'. Imamiataramaco ni'ton, canpitarë'co a'naíchin pochin nisarahüë.

Ya'coancantaranquëma' ni'ton, nóya ninohuitarihua'.
 21 Nani pënënanquëmaso' nitotatoma' natëhuatamaco,
 tēhuënychachin nosoroaramaco, tēnahuë. Nosorohuatamaco,
 Tata Yosënta' nosoroarinquëma'. Carinquëmanta'
 nosoroaranquëma'. Inápaquë panantaporahuë', cancanëma
 quëran nontaranquëma'. Noya noya nohuitaramaco," itërin
 Quisosori.

22 —¿Onpoatonta' Siniro, quiyariachin noyá nohuitarain-
 quën? ¿Co ya'ipi piyapi'sa' nohuitarinënquënhuë' ti? itërin
 Cotasëri. A'na Cotasë inaso'. Co Cotasë Iscariotihuë'.

23 Napotihuachina, Quisosori itërin:

—Co ya'ipi piyapi'sa' nanitopihuë' nohuitinacoso'.
 Insosona nosorohuachinaco, natëarinaco. Natëhuachinaco,
 Tata Yosëri nosoroarin. Inaro'co ya'coancantatoi,
 inaquë ya'huëarai. 24 Co'so' nosorohuachinacohuë',
 co natëarinacohuë'. Co caora yonquinëhuë quëran
 sha'huitëranquëmahuë'. Tata Yosë sha'huitohuachincora,
 inachachin sha'huitëranquëma'. Ina a'paimarinco.

25 Co'huara pantayatërasocohuë', sha'huitëranquëma'.
 26 Inápaquë pantahuato, tatahuë nontarahuë, Ispirito
 Santo a'patimarinquëma'. Ca ya'huërenamëhuë o'mararin.
 Inaso' achinicananarinquëma'. Ya'ipi Yosë nanamën
 a'chintarinquëma'. Catahuaarinquëma' a'chintëranquëmaso'
 ama naniantacamaso marëhuë'. Catahuahuachinquëma',
 nóya yonquiantarama'.

27 Pantaporahuë', asanocancanaranquëma'. Tata Yosë
 natëto, co manta' tē'huatërahuë'. Catahuaaranquëma' ca
 pochachin cancantacamaso marë'. Piyapi'sa' inahuara co
 sano cancantopihuë'. A'naroáchin pa'yanpi. Carinquëmaso
 nipirinhüë' catahuaaranquëma' sano cancantacamaso
 marë'. Ama pa'yancosohuë'. Ama tē'huacosohuë'.

28 Nani sha'huitëranquëma'. Inápaquë pantaporahuë',
 ya'coancantimaranquëma'. Tēhuënychachin nosororamaco
 naporini, Tatahuëtaquë panantarahuëso marë' noya
 cancanchitomahuë'. Inaso' chini chiníquën nanantërin.

29 Co'huara pantayatërapohuë', sha'huitaranquëma'. Inápaquë
 pantahuato, yonquiarama'. "Tēhuënychachin ninoton,
 sha'huitërinpoa'," ta'toma', noya noya natëaramaco. Ina marë'
 sha'huitaranquëma'.

30 Co huachi hua'qui' nontaranquëmahuë'. Sopai hua'an
 nohuanton, masarinaco. Inari camairin ni'ton, nani
 huë'sapi macainacoso marë'. Co caso' pi'pian tēranta' ina
 camaincosohuë' nipirinhüë', 31 co ta'arahuë'. Tata Yosë
 nosoroato, ina no'tëquën natërahuë. Ina nohuanton, ma'sha
 onpoarahuë. Piyapi'sa' nicatonaco, "Tēhuënychachin Yosë
 nosoroaton, natërin," tosapi.

“Huëco' pa'ahua huachi,” itërincoi Quisoso.

15

Opa nara'huaya nitërinso pochin nininso'

¹ Ina quëran itantarincoi: “Casáchin no'tëquën a'chintatëinquëma', opa nara'huaya pochin ninahuë. Tata Yosëso' hua'anën pochin ninin. ² A'na së'paquën co nitohuachinahuë', nishitëtërin. A'naquënso nipirihuë' pi'pian nitërin. Ina së'para'huainpita pi'pian ni'quitërin na'con na'con nitacaso marë'. Co ni'quitohuatërahuë', co noya nitërinhuë'. ³ Carinquëma' nani anoyacancantëranquëma'. A'chintëranquëmaso' natërama' ni'ton, anoyacancantëranquëma'. ⁴ Imamiatatomo, nani tahuëri yonquiráco catahuainquëma'. Noya nichinpitërinso pochin nico'. Nara së'pa' nohuishatohuachina, co nitërinhuë'. Inapochachin co imamiatohuatamacohuë', co nanitaparamahuë' noya nicacamaso'.

⁵ Ca opa ya'huë pochinco. Canpitaso' së'paquën pochinquëma'. Ya'coancantëranquëma'. Nani tahuëri yonquihuatomaco, catahuaraanquëma'. Opa noya nitërinso pochin noya nisarama'. Canpitaora co nanitaramahuë' Yosë pochin cancantacamaso'. ⁶ Nara së'pa' nohuishatohuachina, ahuirin. Masahuatona', pënuë të'yatopi ahuiquitacaiso marë'. Inapochachin co imamiatohuatamacohuë', Yosë ana'intarinquëma'.

⁷ Casáchin yonquihuatomaco, na'con catahuaraanquëma'. A'chintëranquëmasonta' ama naniantocosohuë'. Ina yonquiatoma', Yosë nontoco'. Tëhuëenchachin imamiatohuatamaco, ma'sona nohuantohuatama', sha'huitoco acochinquëma'. ⁸ Opa na'con nitërinso pochin canpitanta' noya noya nico'. Ina quëran a'napitanta' nicatënenquëma', Yosë yonquiapona'. Naporahuatoma', noya noya imasaramaco. ⁹ Tata Yosë nosororincoso pochachin nosororinquëma'. Casáchin yonquico na'con nosoro'inquëma'. ¹⁰ Tata Yosë no'tëquën natërahuë ni'ton, pa'pi nosororinco. Inapochachin natëhuatomaco, carinquëmanta' pa'pi nosoroaranquëma'.

¹¹ Ya'ipi cancanëhuë quëran Tatahuë natërahuë ni'ton, nóya cancantërahuë. Natëhuatomaco, ca pochachin noya cancantarama'. Co sëtaramahuë'. Ina marë' a'chintëranquëma'. ¹² Nani pënenanquëma' noya ninosorocamaso marë'. Carinquëma' nosororinquëmaso pochachin canpitanta' ninosoroco'. Ina pa'pi nohuantërahuë nicacamaso'. ¹³ Ni'co' iyaro'sa'. Nipayarëso' na'con nosorohuatëra, ina nicha'ëcaso marë' chiminë'. Inapochachin canta' na'con nosoroatënuëma', canpita nicha'ëca'huanquëmaso marë' chimirahuë. Co

insonta' ina pochin nosororinquëmahuë'. ¹⁴ Natëhuatamaco, tëhuëenchachin nipayarahuëso pochin ni'saranquëma'. ¹⁵ Co caso' patron pochin cancantërahuë'. Patronso' piyapinënpita camairin. Camaipirinhüë', yonquirinso chachin co sha'huitërinhuë'. Nipayarinso nipirinhüë' ya'ipiya sha'huitërin. Inapochachin carinquëmanta' ya'ipiya sha'huitëranquëma'. Co piyapinëhuë pochin ni'nanquëmahuë'. Nipayarahuëso pochachin ni'nanquëma'. Ya'ipi Tatahuë sha'huitërinco sopita anitotëranquëma'. ¹⁶ Co canpitaora nohuanton imaramacohüë'. Ca nohuanto, imaramaco. Carinquëma' huayonanquëma'. Nani acoranquëma opa së'paquën na'con nitërinso pochin nisápamaso marë'. Inapohuatama': 'Quisoso nanan quëtërinco,' ta'toma', Yosë nontoco' catahuainquëma'. Ca pochin yonquiatoma', ma'sona nipatama', acochinquëma'. ¹⁷ Nani pënënanquëma'. 'Imaramacosopita capini ninosoroco', itëranquëma', tënin.

Piyapi'sa' no'huirinënpoaso'

¹⁸ Ina quëran itantarincoi: "Co imarinacosohüë' no'huihuachinënuëma', ama pa'yancosohüë'. Ca'ton no'huirinacoso, nitotërama'. ¹⁹ Inapita pochin cancantërama' naporini, noya ni'itënuënuëmahuë'. Inahua capiniráchin nipa'yatopi. Nipirinhüë', nani huayonanquëma'. Ca nohuanto, co inapita pochin cancantëramahuë'. Imaramaco ni'ton, no'huiarinënuëma'. ²⁰ No'huirinaco ni'ton, canpitanta' no'huiarinënuëma'. Nani sha'huitëranquëma': 'Hua'anëmaco ni'ton, co canpitaso' noya noya ni'sarinënuëmahuë', itëranquëma'. Aparisitërinaco ni'ton, canpitanta' aparisitarinënuëma'. A'chinahuëso' natëhuachina', canpitanta' natëarinënuëma'. ²¹ Napoaponahuë', imaramaco ni'ton, na'con na'con piyapi'sa' aparisitarinënuëma'. Tata Yosë a'paimarincoso' co nohuitopihuë' ni'ton, no'huiarinënuëma'.

²² Co o'mato, a'chintërahuë' naporini, co a'porinacoso marë' oshahuaintonahuë'. Nani a'chintopirahuë'. Co natëtonacohüë', oshahuanpi ni'ton, Yosëri ana'intarin. ²³ Insopitaso' no'huihuachinaco, Tata Yosënta' no'huiapi. ²⁴ Na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Nani ma'sha Yosë pochin ninahuë. A'napita piyapi'saso' co nanitapapihuë'. Yosë anohuita'huaso marë' sacai' nininso' a'notërahuë. Co a'notërahuë' naporini, co ina marë' oshahuaintonahuë'. Nani nicaponaracohüë', no'huirinaco. Tata Yosënta' no'huipi. ²⁵ Iráca Yosë quiricanënuë ninshitopi. 'Topinan quëran no'huirinaco,' tënin ninshitaton. Iporaso' naporinso chachin topinan quëran no'huiarinaco.

²⁶ Yosë'pa' pantahuato, Ispirito Santo a'patimaranquëma'. Inaso' achinicananarinquëma'. No'tëquënáchin nonin. Yosë quëran o'marahuaton, piyapi'sa' ayonquiarin. Nonahuëso chachin no'tëquën ayonquiarinquëma'. ²⁷ Canpitanta' a'chinarama' a'napitanta' nohuitinacoso marë'. Ya'nan a'chinahuë quëran huarë' nohuitëramaco ni'ton, naporahuëso' sha'huitarama'.

16

¹ Co'huara ma'sha onpochátërasënguëmahuë', sha'huitaranquëma' ama pa'yanatoma' a'poamacoso marëhuë'. ² Niyontonpiso pëiro'sa quëran ocoiarinënguëma'. A'na tahuëri yatëparinënguëma'. 'Co noyahuë' nipi ni'ton, tëpahuatoi, Yosë noya ni'sarincoi,' ta'tona', a'naquëma' tëpaarinënguëma'. ³ Co Tata Yosë nohuitopihuë'. Canta' hui'ninco nipirahuë', co nohuitërinacohuë' ni'tona', aparisitarinënguëma'. ⁴ Napoaton iyaro'sa', ama pa'yancosohuë'. Nani sha'huitëranquëma'. A'na tahuëri aparisitohuachinënguëma', ina yonquiarama'. 'Tëhuëenchachin no'tëquën ninoton, sha'huitërinpoa',' tosarama'.

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

Ya'nan imapoma', co ina pochin sha'huitëranquëmahuë'. Canpitaro'co ya'huato, catahuaranquëma'. ⁵ Iporaso' 'Yosë'pa' paantarahuë,' itopiranquëmahuë': '¿Intohuata' pa'saran?' co itëramacohuë'. ⁶ Napotëranquëmaso marë' chiniquën sëtapiramahuë'. ⁷ No'tëquën itëranquëma'. Canpita marë' paanta'huaso' noya, tënahuë. Co paantahuatohuë', Ispirito Santo co o'marinhuë' catahuainquëmaso marë'. Nipirinhüë', paantahuato, ina a'patimaranquëma'. ⁸⁻¹¹ Ispirito Santo isoro'paquë o'mahuachin, oshahuano'sa' pa'pi co noyahuë nipiso', Yosë noya coisë pochin nininso', no'tëquën ana'intacaso ya'huërinso', inapita ayonquiarin: 'Co Quisoso natëramahuë' ni'ton, pa'pi oshahuanama'. Inaso' no'tëquënáchin Yosë natëton co tëhuërinhuë ni'ton, chiminpachina Tata Yosë ya'huërinquë pantarin. Napoaton co huachi quënanaramahuë'. Sopai hua'ani hua'qui' piyapi'sa' hua'anëntopirinhüë', Yosëri minsërahuaton, ana'intarin,' itarin piyapi'sa', ayonquiaton.

¹² Na'con yaa'chintopiranquëmahuë', co ipora nanitaramahuë' ya'ipiya yonquicamaso'. ¹³ Nipirinhüë', Ispirito Santo o'mahuachin, ya'ipi nanamëhuë a'chintarinquëma'. No'tëquën anitotarinquëma'. Co inaora yonquirinso' a'chintarinquëmahuë'. Yosë yonquirinso chachin a'chintarinquëma'. A'na tahuëri ma'sha onpocaisonta' anitotarinquëma'. ¹⁴ Ca nonahuëso chachin

a'chintarinquëma' ni'ton, noya noya ni'saramaco. ¹⁵ Ya'ipi tatahuë yonquirinso' nitotërahuë. Ina pochin yonquirahuë canta'. Napoaton Ispirito Santo o'mahuachin, ca nonahuëso chachin a'chintarinquëma'.

¹⁶ Pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato, co quënanaramacohuë'. Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' quënantaramaco," itërincoi.

Sëto inquitarinso'

¹⁷ Ca'tano'sanënpitacoi ninontërai.

—¿Ma'ta' tapon naporin? "Pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato, co quënanaramacohuë'. Ina quëran quënantaramaco," tënin. "Tatahuë ya'huërin'pa' paantarahuë," tënin anta'. ¹⁸ "Co hua'quiya quëranhuë' quënantaramaco," topachina, co nitotërehuahuë'. ¿Ma'ta' tapon naporin? tënai ninontatoi.

¹⁹ Yanatanpiraihuë', co natanaihuë'. Quisososo nipirihuë' nitotërin. Napoaton itërincoi:

"¿Ma'ta' tapon naporin?" ta'toma', yanatanpiramacohuë', co natanamacohuë'. Tëhuëenchachin pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato co quënanaramacohuë'. Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' quënantaramaco. ²⁰ No'tëquën itëranquëma'. Sëtatoma', na'nëarama'. Co natërinacosopitasohuë' nipirihuë': "Nani chiminin huachi," ta'tona', capa cancantapi. Canpitaso nipirihuë' sëtapiaramahuë', co hua'qui' sëtaramahuë'. A'naroáchin noya cancantantarama'. ²¹ Ni'co iyaro'sa'. Sanapi yahuaihuachina, iquitaton co noyahuë' cancantërin. Nani huaihuachina, a'naroáchin nóya cancantërin. Co huachi iquitërinso' yonquirihuë'. "Hua'huahuë nani hua'huacharin," ta'ton nóya cancantërin. ²² Inapochachin canpitanta' ipora sëtapiaramahuë', naquëranchin quënantaranquëma'. Naporo' nóya cancantarama'. Co huachi insonta' nanitarinhuë' asëtainëmaso'. Nóya cancantomiatarama'.

²³ "Naporo' co huachi natanaramacohuë'. No'tëquën sha'huitëranquëma'. Ca pochin yonquiatoma', Tata Yosë nontoco'. 'Quisoso nanan quëtërincoi,' ta'toma', ma'sona nipatama', acotarinquëma'. ²⁴ Ipora huanta' co ina pochin Yosë nonchátëramahuë'. Iporaso nipirihuë' ca pochin yonquiatoma', ma'sha nico quëchinquëma'. 'Quisoso nanan quëtërincoi,' ta'toma', nani tahuëri nontáco' nóya cancantacamaso marë'," itërincoi.

Co noyahuë' nipsisopita Quisosori minsërinso'

²⁵ "Ma pochinsona nininso' nani a'chintëranquëma'. A'na tahuëriso nipirihuë' co huachi ina pochin a'chintaranquëmahuë'. A'ninquëchin tatahuë naporinso'

sha'huitaranquëma'. ²⁶ Naporo' ca pochin yonquiatoma', tatahuë nontarama'. Ca pochin nontarama' ni'ton, noya natanarinquëma'. Co huachi canpita marë' nonta'huaso' ya'huërinhuë'. ²⁷ Tatahuë chachin nosororinguëma'. Nosororamaco ni'ton, nosororinguëma'. Ina a'paimarincoso' natërama' ni'ton, nosororinguëma' canpitanta'. ²⁸ Tatahuë quëran o'mato, isoro'paquë ya'huëpirahuë'. Co hua'qui quëranhuë' tatahuë ya'huërin'pa' panantarahuë," itërincoi.

²⁹ —Iporaso' co huachi ma pochinsona nininso' sha'huitarancoihuë'. A'ninquëchin nontarancoi ni'ton, a'naroáchin natanai. ³⁰ Quëmaso' ya'ipi nitotëran. Yosë quëran o'maran, tënai. Co huachi natana'huainquënso tëranta' ya'huërinhuë', itërai.

³¹ —¿Nani natëramaco ti? Napoaponahuë', carinquëma' itaranquëma'. ³² Ipora tashi chachin ya'ipinquëma' ta'ananpiaramaco. Yanquëërahuatoma', pëinëmaquë pa'sarama'. Patopiramacohuë', co caora ya'huapohuë'. Tatahuë ca'tanarincó. ³³ Nani na'con sha'huitëranquëma' sano cancantacamaso marë'. Casáchin yonquihuatomaco, sano cancantarama'. Co pa'yanaramahuë'. Piyapi'sa' aparisitopirinëinquëmahuë', catahuanquëma' ni'ton, chiníquën cancantoco'. Ya'ipi isoro'paquë co noyahuë' nipisopita nani minsëarahuë, itërincoi Quisoso.

17

Quisoso, imarinsopita marë' Yosë nontërinso'

¹ Ina tosahuaton, inápaquë në'pëtërin Yosë nontacaso marë': "Nani Tata ora naniarin chimina'huaso'. Aparisitohuachinaco, catahuaco quëma pochachin cancantato, noya natëinquën. Ina quëran a'napita niconaco, noya noya yonquiarinëinquën. Quëma hui'nanco ni'to, napotaranquën. ² Nani chiníquën nanan quëtëranco ya'ipi piyapi'sa' hua'anënta'huaso marë'. Quëma nohuanon, a'naquën imasarinaco. Inapitaso' anoyacancantërahuë quëma nohuitatënën nanpimiatacaiso marë'. ³ Quëmasáchin Yosëinquën. Isoro'paquë a'paimaranco. Piyapi'sa' nohuitahuatënëinquën, canta' nohuitohuachinaco, nanpimiatapi.

⁴ Piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë' a'paimaranco. Ya'ipi sha'huitërancoso' natëarahuë. Ya'ipi tiquirahuë. Quëmasáchin natëranquën ni'ton, piyapi'sa' noya ni'sarinëinquën. ⁵ Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', quëmaro'co noya noya ya'huëpirahuë', a'paimaranco. Iporaso', Tata, quëmataquë naquëranchin acoantaco quëmaro'co chachin ya'huanta'i.

⁶ Quëma nohuanton, a'naya a'naya imasarinaco. Isoro'paquë ya'huëpirinahuë', huayonan imainacoso marë'. Napoaton, imasarinaco. Nani a'chintërahuë. Onpopinsona quëma cancantëranso' nani anitotërahuë ni'ton, nohuitërinënquën. Inapitaso' quëma piyapinënпита. Iráca quëran huarë' yonquiran imainacoso'. Quëma nanamën natëpi. ⁷ Caora yonquinëhuë quëran co manta' ninahuë'. Quëma sha'huitohuatancora, natëranquën. Ina nitotopi. ⁸ Sha'huitohuatancora, inachachin a'chintërahuë, natëtopi. Quëmá quëran o'marahuë. Quëma chachin a'paimarancosonta' natëpi.

⁹ Imarinacosopita marë' chiníquën nontaranquën. Hui'nanpita pochin ni'nán. Iráca quëran huarë' yonquiran imainacoso'. A'napitaso' co imarinacohuë'. Co inapita marë' nontaranquënhuë'. ¹⁰ Ya'ipi imarinacosopita imarinënquën quëmanta'. Quëmari hui'nanpita pochin cancantëran. Napopianachin imarinënpo'. Noya natërinaco ni'ton, piyapi'sa' noya ni'sarinaco.

¹¹ Co hua'quiya quëranhuë' quëmataquë paantarahuë. Isoro'paso' patarahuë. Imarinacosopitaso nipirinhüë', isëquë ya'huapona'. Quëma nohuanton, imasarinaco. Quëmaso' Tata nóyanquën ni'ton, noya a'paiquë' imamiachinaco. Ya'ipiya nanitaparan ni'ton, catahuaquë' napopianachin yonqui'ina'. Campo' ninosororëso pochin ninosoro'ina'. ¹² Inapitaro'co ya'huasoco, quëma nanamën a'chintërahuë, pënënahüë, na'con catahuarahüë imamiatinacoso marë'. Noya a'pairahuë. Co a'naya tëranta' a'poarinacohüë'. A'naíchín pipirin, parisitopiquë pacacaso' ya'huërinso'. Quëma quiricanënquë ninoranso chachin nanirin.

¹³ Iporaso nipirinhüë' ya'huëranquë paantarahuë. Co'huara pantayatërapohüë', isoro'pa quëran chachin, nontaranquën imarinacosopita noya cancantacaiso marë'. Ya'ipi cancanëhuë quëran natëranquën ni'ton, noya cancantërahuë. Catahuaquë inapitanta' ca pochachin noya cancanchina'. ¹⁴ Quëma nanamën chachin nani a'chintërahuë. Co imarinacosopitarihuë' no'huipi. Co inapita pochin cancantopihuë' ni'ton, no'huipi. Canta' co inapita pochin cancantërahuë'. ¹⁵ Co nohuantërahuë' isoro'pa quëran ocoicamaso'. Isëquë ya'huëpirinahuë', catahuaquë' ama sopairi minsëinsohüë'. ¹⁶ Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nipirinhüë', co caso' inapita pochin cancantërahuë'. Imarinacosopitanta' co inapita pochin cancantopihuë'. ¹⁷ Catahuaquë' quëmasáchin cancanchinën. No'tëquën ayonquiquë' noya nicacaiso marë'. Quëma nanamën quëran no'tëquën anitotëran. ¹⁸ Isoro'paquë a'paimaranco. Inapochachin inapitanta' a'parahuë piyapi'sa'

a'chintacaiso marë'. ¹⁹ Imarinacosopita nosoroato, ya'ipi cancanëhuë quëran quëmasáchin natëaranquën. Inapitanta' no'tëquën yonquiatona', nóya natëinënquën.

²⁰ Co isopita marëáchin nontaranquënhuë'. A'na tahuëri inapitanta a'napita a'chintohuachina', imasarinaco.

²¹ Inapitanta' catahuaquë' napopianachin yonqui'ina'. Canpo' ninosororëso pochin ninosoro'ina'. Quëma hui'nanco ni'to, yonquiranso chachin yonquirahuë.

Inapitanta' catahuaquë' canpo pochachin yonqui'ina'. Ina quëran a'napitanta' natëarinaco. 'Yosëri chachin a'paimarin,' tosapi. ²² Quëma nohuanton, noyápiachin cancantërahuë.

Imarinacosopitanta' catahuarahuë noyápiachin cancantacaiso marë'. Ina quëran a'na huënton pochin napopianachin yonquiapi. Canpo pochachin cancantapi. ²³ Quëma pochachin yonquiato, inapita ya'coancantërahuë canpo pochachin yonquicaiso marë'.

Ina quëran co imapisopitahuënta' nicatona': 'Tëhuëenchachin Yosëri hui'nin a'paimarin. Hui'nin nosororinsó pochin imarinsopitanta' nosororin,' tosapi.

²⁴ Quëma nohuanton Tata, isopitaso' imasarinaco. Inapita nohuantërahuë carë' ya'huëcaiso'. Iráca quëran huarë' quëma nosororanco. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', nosoroatonco, nóya acoranco. Inatohua' inapitanta' pantahuachina', noya noya ni'sarinaco. Ina na'con nohuantërahuë.

²⁵ Quëmaso' Tata no'tëquënáchin yonquiaton, noyasáchin ninan. Co imarinacosopitahuë' co nohuitërinënquënhuë'. Caso nipirinhüë' nohuitëranquën. Quëma isoro'paquë a'paimaranco. Imarinacosopita nitotopi.

²⁶ Quëma nanamën nani a'chintërahuë nohuitinënquënso marë'. Ipora huanta' a'chintarahuë ni'ton, noya noya nohuitarinënquën. Quëma nosororancoso pochachin ninosorocaiso marë'. Inapohuachina', inapita ya'coancantato, ya'huëmiatarahuë," itërin.

18

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53)

¹ Nani Yosë nontohuachina, Sitron itopiso' i'shanantë' aquëtëran pa'nai. Inaquë nararóa'hua ya'huërin. ² Inatohua' na'aro' niyontónai ni'ton, Cotasërinta' nohuitërin. Inaso' yasha'huirapirinso'. ³ Corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita nani sha'huitonin. Natanahuatona', sontaro'sa', ponisiaro'sa', inapita a'papi Quisoso macacaiso marë'. Nansa, sahuëni, inapita quëpapi. Tashi' ni'ton, nanparin, yonarin, inapitanta' quëpapi. Cotasëri quëchitërahuaton, a'notërin.

⁴ Quisososo' ya'ipiya ninoponahuë', co ta'arinhuë'. Nacapi-apon pa'nin.

—¿Inta' yonisarama'? itërin.

⁵—Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso', itopi.

—Ca mini inaco, itërin. Cotasënta' inaquë huaniarin anta'.

⁶—Ca mini inaco, itohuachina, pa'yanpi. A'na achira' pinën parti pa'sahuatona', pinëna quëran anotopi.

⁷ Ina quëran naquëranchin itantarin:

—¿Inta' yonisarama'? itantarin.

—Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso', itantapi.

⁸—Nani sha'huitëranquëma'. Ca mini. Ca nohuantohuatamaco, isopitaso' tananpitoco' pa'ina', itërin. ⁹ Achin Yosë nontaton, itërin: “Quëma nohuanton, isopita imasarinaco. Noya a'paiarahuë. Co a'naya tëranta' a'poarinacohuë',” itërin. Ina nanicaso marë': “Tananpitoco' pa'ina',” itërin. ¹⁰ Napopirinhüë', Simon Pitroso' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonën Marco itopiso' ahuërin. Inapotaton, inchinan huëratën nishitëhuëratëtërin. ¹¹ Quisososo nipirinhüë' co nohuantërinhuë'.

—Sahuëni iyasha po'moantaquë'. Tananpitëquë' mainaco. Tatahuë nohuanton, masarinaco. Main o'orëso pochin chiniquën parisitarahuë. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? itërin.

Corto hua'an pëinënuquë quëpapiso'

(Mateo 26.57-58; Marcos 14.53-54; Lucas 22.54)

¹² Ina quëran sontaro'sa', capitan, cotio ponisario'sa', inapita huë'sahuatona', Quisoso mapi. Masahuatona', tanpaquën noyá tonporahuatona', ¹³ Anasëtaquë quëpapi. Inaso' Caihuasë mi'sën. Naporo' pi'ipi Caihuasë corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'conin. ¹⁴ I'hua inaso' cotioro'sa' sha'huitërin: “Ama ya'ipinpoa' chiminacaso marëhuë' ina chimi'in, tënahüë,” itërin. Inaquë quëpapi natanacaiso marë'.

Pitrori nonpinapirinsö'

(Mateo 26.69-70; Marcos 14.66-68; Lucas 22.55-57)

¹⁵ Ca'tano'sanënpitaso' pa'pi. Simon Pitroso nipirinhüë', Quisoso imaquirin. Canta' imaquirahuë. Caso' corto hua'an nohuitërinco ni'ton, Quisoso acoana quëpahuachinara, pairanaquë chachin ya'conahuë. ¹⁶ Pitroso' ya'coana aipiran huaniárin. Napohuachina, ya'coana a'pairinsö' sanapi nontërahuë Pitronta' ya'conacaso marë'. Nontohuatëra, ya'conin anta'. ¹⁷ Pitro ya'compachina, sanapiri itërin:

—Quëmanta' mini Quisoso imaran, itërin.

—Co'chi caso' imarahüë paya, itërin Pitrori.

¹⁸ Naporo' tashi' sëhuën ni'ton, ponisario'sa', inpriatoro'sa', inapita pëyara quëran nani a'pëtopi. Inaquë huanirahuatona', napëntapi. Pitronta' inaquë napëntapatarin.

*Corto hua'ani nataninso'**(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71)*

19 Ina quëran Quisososo' natanapi:

—¿Ma'ta' a'chinan? ¿Inpitata' imarinënquën? itërin corto hua'ani.

20 —Caso' a'ninquëchin piyapi'sa' a'chintërahuë. Niyontonpiso pëiquë, Yosë chinotopiso pëiquë, inaquëpita cotioro'sa' niyontonpachinara, a'chintërahuë. Co po'oana quëran a'chinahuë'. 21 ¿Onpoatonta' natananco? Na'a piyapi'sa' nataninaco, nani nitotopi. Inapita natanquë' sha'huichinën, itërin.

22 Itohuachina, ponisiari panpirayarin.

—Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso nipirinhue', ¿ina pochin a'paniran ti? itërin ponisiari.

23 —Co noyahuë' nonahuë nipachin, sha'huitoco maquëta tëhuërahuë. Nipirinhue', no'tëquën nonahuë nipachinso', ¿onpoatonta' ahuëranco? itërin.

24 Ina natanahuaton, hua'ani a'parin Caihuasë nontacaso marë'. Tonpopinan quëpapi.

*Naquëranchin Pitrori nonpinapiantarinso'**(Mateo 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62)*

25 Simon Pitroso nipirinhue' huaniton, napëntarin.

—¿Quëmarinta' iso quëmapi imamaranquën ti? itërin ponisiari.

—Co'chi imarahue' paya, itantarin.

26 Ina quëran cotio hua'an piyapinëni quënanin. Ina quëmopinën chachin Pitrori nishitëhuëratëtërinso' ni'ton, pi'pian nohuitërin. Pitro quënanahuaton, itërin:

—¿Co'ta Quisoso mapiquë quënananquën pora? itërin.

27 —Co'chi cahuë' paya, itaantarín Pitrori. Naporo' atari përarin, natanin.

*Pirato quëtonpiso'**(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5)*

28 Tashíramiachin nisahuaso', Caihuasë pëinën quëran quëparahuatona', Noma hua'an pëinënquë quëpapi. Cotioro'saso nipirinhue' co inaquë ya'conpihuë'. “Nisha piyapi'sa' pëinënquë ya'conpatëhua', oshahuanaríhua'. Ina quëran co nanitaríhuahuë' Pascoa cosharo' capacaso',” topi.

29 Napoaton Pirato pipirahuaton, inapita nontërin.

—¿Ma'ta' onporin iso quëmapi? itërin.

30 —Pa'pi co noyahuë'. Noya ninin naporini, co quëshiitënquënhue', itopi.

31 —Canpitari quëpaco'. Iráca quëran huarë' nipënënamaso' co natëhuachinhue', ana'intoco', itërin.

—Co quiyaso' nanitëraihuë'. Co nanan ya'huëtërincoihuë' piyapi'sa' tēpaca'huaiso', itopi.

³² I'hua Quisoso ninoton nani sha'huirin: “A'na tahuëri inápaquë achinpiarinaco,” tēnin. Yosë nohuanton, onpotatonasona tēpacaiso' naniarin. ³³ Ina quëran Piratori pëiquë ya'coantarahuaton, Quisoso itapon:

—¿Quëmaso' cotio copirnonquën ti? itërin.

³⁴ —¿Quëmaora yonquinën quëran napoaran? ¿A'napita sha'huitërinquën nica? itërin.

³⁵ —“Cotio piyapi inanta',” ¿topiranhuë' ti? Caso' nishaco. Cotioro'sa' sha'huirapirinënquën. Corto hua'ano'sa chachin yo'quirinën ana'inta'huanquënso marë'. ¿Ma'ta' onporan ni'ton, yatëparinënquën? itërin.

³⁶ —Co caso' isoro'paquë hua'anëntarahuë'. Ina nohuantërahuë naporini, imarinacosopita sontaro'sa pochin niitonahuë'. Ama cotioro'sa' macainacoso marëhuë' chiniquën ahuëchitonahuë'. Caso nipirinhüë' nisha pochin hua'anëntarahuë, itërin.

³⁷ —Napoahuarë' ¿quëmaso' copirnonquën? itërin Piratori.

—Inaco mini. Ina marë' nasitimarahuë. O'marahuë no'tën nanan pënënta'huaso marë'. No'tëquën yonquipisopita natëarinaco, itërin.

³⁸ —¿Ma no'tën nanancha napotëran nicaya? itërin Piratori.

Quisoso tēpacaso' sha'huirinsó'

(Mateo 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25)

Ina tosahuaton, pipiantarahuaton, cotioro'sa' itantarin:

—Iso quëmapi noya, tēnahuë. Co manta' onporinhüë'. Co ana'intacaso' ya'huërinhuë'. ³⁹ Napoaton sha'huichinquëma'. Nani Pascoa tahuëri a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirahuë pipicaso marë'. ¿Nohuantërama' cotio copirno ocoica'huaso'? itërin. ⁴⁰ Natanahuatona', chiniquën a'panitopi:

—¡Ama ina ocoiquësohuë'! ¡Parapasë ocoiquë'! itopi. Inaso' matararo nipirinhüë' napotopi.

19

¹ Ina natanahuaton, sontaro'sa' camairin Quisoso huihuicaiso marë'. Napohuachina, chiniquën huihuitona' pë'sha pë'shatopi. ² Nahuan quëran yancotë' nicatona', ayancotopi. Nahuan ni'ton, ohuanin. Naporahuaton, quëhuanën miáchin hua'an a'morinsó pochin a'motopi tēhuacaiso marë'.

³ —¡Nanpimiataton isairro'sa hua'anëntëquë'! itopi. Napotahuatona', panpirayarápi. ⁴ Ina quëran Pirato pipiantarahuaton, piyapi'sa' nontantarin.

—Iso quëmapi a'notantaranquëma', ni'co'. Co manta' onporinhuë', tënahuë', itërin.

⁵ Naporó' Quisosonta' pëi quëran pipirin. Yancotë' nahuan quëran nipiso ayancotopi, quëhuanën miáchin a'motopiso'. Inapitarë chachin pipirin.

—Ni'co' iso quëmapi, sa'ahua, itërin piyapi'sa'.

⁶ Corto hua'ano'sa', ponisiaro'sa', inapitari quënanahuatona', chiníquën noncarotopi.

—¡Corosëquë patanantëquë' chimiin! itopi. Inachin inachin itápi.

—Canpitari corosëquë patanantatoma', tëpaco'. Co caso' nohuantërahuë' tëpa'huaso'. Co manta' onporinhuë', tënahuë' caso', itërin Piratori.

⁷ —Íráca pënëntërinso' co natërinhuë' ni'ton, chimi'in. Topinan piyapi niponahuë', “Yosë hui'ninco,” toconin, itopi.

⁸ Ina natanahuaton, Pirato chiníquën pa'yanin.

⁹ Ya'coantarahuaton, Quisoso itapon:

—¿Intohua quëranta' huë'nan? No'tëquën sha'huitoco, itërin. Inariso nipirinhuë', co manta' itërinhuë'.

¹⁰ —¿Onpoatonta' co yanontërancohuë'? Ca nohuantohuato, ocoiaranquën. Nohuantohuato, atëpataranquën. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? itërin.

¹¹ —Co Yosë nanan quëtërinquënhuë' naporini, co manta' quëma nanitapaitoncohuë'. Tëpahuatanco, ina marë' oshahuanaran. Nipirinhuë', yo'coninacosopita na'con na'con oshahuanapi, itërin. ¹² Naporó' quëran huarë' Piratori yao-coipirinhuë', cotioro'sari itaantapi:

—Iso quëmapi ocoihuatan, Noma copirno no'huiaringuën. “Caso' copirnoco,” téninso marë' copirnorini inimicotarin, itopi.

¹³ Ina natanahuaton, “Co'chi nanitërahuë' Quisoso ocoica'huaso paya,” ta'ton, aipiran quëpantarin. Quëpantarahuaton, ana'intacaso' shiranënuquë huënsërin. “Shancori i'iratë,” itopiquë ya'huërin. Cotio nananquëso', Capata, itopi. ¹⁴ A'na tahuërichin pahuanarin Pascoa nanicaso'. Yacamotahuaso', cotioro'sa' itërin:

—Copirnonëma' ni'co', itërin.

¹⁵ —Co quiyariso' nohuantëraihuë'. ¡A'naroáchin atëpatëquë'! ¡Corosëquë apatanantëquë' chimiin! itaantapi hua'ano'sari.

—Copirnonëma' nipirinhuë', ¿atëpachi ti? itërin.

—¡Noma copirnoíchin natërai quiyanta'! Co a'na copirno ya'huëtërincoihuë', itopi.

¹⁶ Napotohuachinara, Piratori itërin: “Inta nipachin, Quisoso quëparahuatoma', corosëquë patanantoco',” itërin sontaro'sa'. Napotohuachina, masahuatona' quëpapi.

*Corosëquë patanantopiso'**(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43)*

¹⁷ Corosë apitëntohuachinara, inaora quëparin. Pa'sahuatona', "Nansë Moto'," panën itopiquë canconpi. Cotio nananquëso', Corocota itopi. ¹⁸ Inaquë corosëquë patanantopi. Cato' apiro'santa' tëparapi anta' ni'ton, nisha patanantopi. A'na' ahuënan quëran, a'nanta' inchinan quëran patanantopi. Quisoso ahuananapipi. ¹⁹ Ina quëran Pirato ninshitërin onporinso marësona tëparapiso nitotacaiso marë'. Nani ninshitohuachina, corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

ISOSO' QUISOSO NASARITOQUË YA'HUËrinso'. COTIORO'SA' COPIRNO tënin, ninshitaton. ²⁰ Ninano ya'cariya ni'ton, na'a cotioro'sa' ina nontopi. Cotio nananquë, Noma nananquë, Crico nananquë, cara nananquë chachin aninshitërin. ²¹ Corto hua'ano'saso nipirinhüë', co noyahuë' ni'pi.

—"Cotioro'sa' copirno," ta'ton ninshitëranso', co noyahuë'. "Cotioro'sa' copirnoco toconinso'," ta'caso' ninshitaantaquë', itoonpi Pirato.

²²—Inca, co nohuantërahuë'. Nani ninshitërahuë huachi. Co huachi a'na ninshitanta'huaso' ya'huërinhuë', itërin Piratori.

²³ Ina quëran sontaro'saso', nani Quisoso patanantahuatona', aipi a'morinso' nipatomatopi. Catapinitë yasëratona', a'naya a'naya mapi. Acopotërinso' nipirinhüë', co pipinamën ya'huëtërinhuë'. Ya'ipitë' a'nanpiso'.

²⁴—Ama oshahuasohüë'. Huëco' ya'nipitëhua' nicanahua', ta'tona' ya'nipirapi. Inaporahuatona', a'nari manin.

Iráca Yosë quiricanënguë ninoton, tapon: "A'morahuëso' nipatomatopi. Acopotërahuëso macacaiso marënta' nicanarapi," tënin ninshitaton. Naporinso chachin mapi.

²⁵ Corosë ya'cari catapini sanapi'sa' huaniapi. A'naso' Quisoso a'shin. A'nanta' a'shatën. Criopasë sa'in Maria itopisonta' inaquë huaniarin. A'nanta' Maria Mactarina. Inapitari ni'sapi. ²⁶ Canta' inaquë huaniarahüë. Quënanahuatonco, a'shin itapon:

—Iso quëmapi mama, hua'huan pochin ni'quë'. Ina ni'sarinquën huachi, itërin. Na'con nosoroatonco napotërin. ²⁷ Ina quëran nontërinco.

—Quëmanta' iyasha, mamahuë mamaparinquën pochin ni'quë', itërinco.

Napotohuachincora, naporo chachin pëinëhuëquë quëparahuë yacapaincoso marë'.

*Quisoso chimininso'**(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49)*

28 Quisoso nontahuatoncoi: “Nani ya'ipi Yosë sha'huitërinco' natërahuë,” tënin yonquinënguë. Ina quëran, Yosë quiricanënguë ninorinso nanicaso marë':

—Yamororahuë, tënin.

29 Huino áin nininso' tasonquë ya'huërin. Napoaton pi'shiro pochin nininquë asë'cotërahuatona', nara'huayaquë achin-pipi. Ihuëtahuaton, Quisoso nanamënguë paquëanantërin.

30 Pi'pian o'osahuaton: —Nani ya'ipi nanirin, tënin.

Ina tosahuaton, monshorahuaton, chiminin.

Sontarori ohuaninso'

31 Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' co nohuantopihuë' inaquëranchin patanantopisopita patacaiso'. Pascoa tahuëri chachin inaso' ni'ton, noya noya ni'pi. Napoaton Pirato paahuantapi. “Sontaro'sa' sha'huitëquë' tonaina' nipanchina' a'naroáchin chiminacaiso marë'. Chiminpachina', quëparahuatona', pa'pichina',” itopi hua'ano'sari. 32 Napotohuachinara: “Noyahua',” itahuaton, sontaro'sa' a'parin tonaina' nipantacaiso marë'. Pa'sahuatona', cato' apiro'sa chachin nipantonatopi. 33 Ina quëran Quisoso huëcapaipirinahuë', nani chiminin quënanquipi. Napoaton co nipantonatopihuë'.

34 A'na sontaroso nipirinhüë', nansaquë nininpitën ohuantërin. Huënai' i'shapitarë chachin pipirin. 35 Cari chachin ni'nahuë. No'tëquën sha'huitaranquëma' canpitanta' nitotatoma' natëcamaso marë'. 36 Iráca Yosë quiricanënguë ninshitërin: “Co a'na nansëquën tëranta' nipantapihuë',” tënin. Naporinso chachin co inaso' nipantopihuë'. 37 A'nanta' ninshitërin: “A'na tahuëri ohuanpiso' ni'sapi,” tënin Yosë quiricanënguë.

Quisoso na'pi naninquë po'mopiso'

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56)

38 Ina quëran Cosi Arimatiaquë ya'huërinso' pa'nin Pirato nontapon. Inanta' Quisoso imaponahuë', cotioro'sa' tē'huataton, co a'ninquëchin sha'huirinhüë'. Inaso nipirinhüë', chiniquëncantaton, pa'nin Pirato nontapon.

—Quisoso nonën nohuantërahuë. Quëtoco cari quëpa'i, itërin. Itohuachina, “Noyahua'. Quëpaquë',” itërin. Napotohuachina, pa'nin nonën corosë quëran anohuaracaso marë'. Anohuararahuatona', quëpapi. 39 Nicotimonta' huë'nin. Inaso' iráca Quisosoquë paaton, tashi' nontërin. Inanta huëcaton, pimo yaqui' shinpanantë ayontopinan, quënin nonën pashitacaso marë'. Cara shonca quiro pochin quë'ninso' quënin. 40 Quisoso nonën masahuatona', pimóchin nininsoquë morin asë'cotëtopi. Inapotatona, noyá so'pinpi. Ina pochin cotioro'sa' nipa'pitohuachinara, chimipi tapapi

na'pi naninquë po'mocaiso marë'. ⁴¹ Ina ya'cariya imia'huaya ya'huërin. Inaquë nasha na'pi nanin ya'huërin chimipi po'mocaiso marë'. Inaquëso', co chimipi po'moyátërapihuë'. ⁴² Nani i'huararin. Tahuëririnquë Pascoa tahuëri chachin ni'ton, manorapi. Tëpapiso' ya'cariya ni'ton, inaquë po'mopi. Pancara'pi pitarahuatona', nanin pa'copitopi.

20

Quisoso nanpiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12)

¹ Tomio tahuëri nipachina, tashiyachin Maria Mactarina pa'nin Quisoso po'mopiquë nicapon. Co noya tahuëriyátërasohuë', canconin. Canconahuaton ni'pirinhuë', na'pi pa'copitopiso' chi'huincapinan quënanconin. ² “Quisoso nonën nani quëpapi,” ta'ton, ta'aquirin. Canquirahuaton, Simon Pitroroi'coi sha'huitiirincoi.

—¡Sinioro nonën po'mopi quëran, nani quëpapi! Intohuaso' quëpapiso' co nitotërahuë', itiirincoi.

³ Napotohuachincoira, na'pi nanin'pa' pa'nai. ⁴ Napopianachin ta'apiraihuë', Pitro na'huëtërarahuato, ca'ton canconahuë. ⁵ Monshorahuato, nëhuëconahuë. Morinquë so'pinpisoachin quënanconahuë. Nipirinhuë', co ya'conahuë'. ⁶ Ca piquëran Simon Pitro canconahuaton, ya'conin. Morin Quisoso so'pinpiso' ni'conin anta'. ⁷ Në'mëtë' so'pinayapisonta' quënanin. Inaso' nisha quëhuëänin. Inanta' so'pinpinan. ⁸ Ina quëran canta' ya'conahuë. Në'mëtë' so'pinpiso' ni'sahuato, natërahuë. “Tëhuëenchachin Quisoso nanpiantarin,” tënahuë. ⁹ Yosë quiricanënquë iráca ninshitatona': “Nanpiantararin,” topirinahuë', co yonquiyátëraraihuë'. ¹⁰ Nani ni'patëira, ya'huërai'pa' paantarai.

Maria Mactarina ya'notërinso'

(Marcos 16.9-11)

¹¹ Mariaso nipirinhuë' huëantarahuaton, Quisoso po'mopiso' aipiran huaniquiantarin. Chiniquën na'nëárin. Na'nëárin quëran monshorin na'pi naninquë nëhuëcaso marë'. ¹² Nëhuëpirinhuë', cato' anquëniro'sa' quënanin, huiríchin a'mopiso'. Quisoso nonën acopiquë huënsëapi. A'na' motën quëran huënsëarin. A'nanta' nantën parti quëran huënsëarin.

¹³ —¿Onpoatonta' na'nëëran? itërin anquëniro'.

—Sinioronëhuë nonën nani quëpapi. Intohuaso' quëpapiso' co nitotërahuë', itërin.

¹⁴ Tahuëretahuaton, Quisoso chachin quënanaponahuë', co nohuitërinhuë'.

15 —¿Onpoatonta' imoya na'nëaran? ¿Inta' yonisanan? itërin Quisosori. Mariaso napoaponahuë': "Sacatona'pi ta'ma'," tëcaton:

—Quëmari imoya Quisoso nonën quëpahuatan, sha'huitoco maconta'i, itërin.

16 —¡Maria! itërin Quisosori. Tahuërëtahuaton, nohuitërin huachi. Inaora nananquë nontaton;

—¡Raponi! itërin. Maistro tapon naporin.

17 —A'poco imoya. Co tatahuë ya'huërin'pa' pantayätërarahuë'. Apira paaton, iyahuëpita pochin ni'nahuësopita sha'huitonquë': "Yosë ya'huërin'pa' panantarahuë. Inaso': 'Tata,' itato chinotërahuë. Canpitanta' imaramaco ni'ton, 'Tata,' itatoma' chinotërama', tënin Quisoso, itonquë'," itërin.

18 Ina natanahuaton, Maria paaton, itaponcoi: "¡Sinioro chachin nani ni'nahuë!" itiirincioi. Ya'ipi sha'huitërinso chachin sha'huitërincoi.

Ca'tano'sanënpitacoi ya'notaantarincioi'

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-39)

19 Naporo' tahuëri Tomio tahuëri. Tashihuachina, pëiquë ya'huarai. Cotioro'sa' të'huatatoi, ya'coana noyá oncotopiraihuë', Quisoso a'nanaya huancánachin ya'notatoncoi:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërincoi.

20 Itahuatoncoi, imirin a'notërincoi. Nininpitëonta' a'notërincoi. Ohuanpiso' ni'nai. Sinioro chachin ni'sahuatoi, "Ina mini," ta'toi, nóya cancantërai.

21 —Sano cancantoco' iyaro'sa'. Tatahuë a'parincoso pochachin canpitanta' a'paaranquëma' piyapi'sa' a'chintacamaso marë', itërincoi.

22 Ina quëran pihuirahuaton,

—Ispirito Santo ya'coancanchinquëma huachi. Ina catahuarinquëma' no'tëquën pënëntacamaso'.

23 Insosona natëhuachinquëma', "Oshanën iyasha Yosë inquitaringuën," itoco'. Inquitarin mini. Nipirinhüë', co yanatëhuachinquëmahuë', "Co oshanën iyasha inquitaringuënhuë'," itoco'. Tëhuënychachin co inquitaringuë', itërincoi. Itahuatoncoi, pa'nin.

Tomasëri quënanaton, natërinso'

24 Naporo' shoncaýachincoi ya'huërai. Tomasëso' co ya'huërinhuë'. Inaso': "Catopia'hua," itopi. 25 Quisoso quënanahuatoi, Tomasë sha'huitonai:

—Sinioro ni'nai, itopiraihuë', co yanatërincoihuë'.

—Imirin ohuantopiso' nicato së'huata huarë', nininpitëonta' ohuantopiso' së'huata huarë', natërahuë', itërincoi Tomasë.

²⁶ Posa tahuëri quëran niyontoantahuatoira, Tomasënta' inaquë nisarin. Naquëranchin ya'coana noya oncotaantapiraihuë'. Quisoso a'naroáchin huancánachin ya'noantarahuaton:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërincoi.

²⁷ Ina quëran anquirahuaton, Tomasë itërin:

—Imirahuë iyasha nicaton, së'huaquë'. Nininpitëhuënta' së'huatoco. Ama huachi nisha nisha yonquiquësuhüë'. Natëco huachi, itërin.

²⁸ —¡Quëma mini Sinioronëhuënquën! Natëranquën. Yosënhuënquën ni'ton, chinotaranquën, itërin Tomasëri.

²⁹ —Ni'nanco ni'ton iyasha, natëranco. A'napitaso' co nicaponaracohüë', natëarinaco. Inapitaso' noya noya cancantapi, itërin Quisosori.

Ma'marësona iso quirica ninshitërahuëso'

³⁰ Quisoso nani ma'sha Yosë pochin ninin piyapi'sari natëcaiso marë'. Ca'tano'sanënpitacoi ni'piraihuë', co ya'ipiya isëquë ninshitëranquëmahuë'. ³¹ Iso quiricaquë ninshitërahuësopitaso', Quisoso natëcamaso marë' ninshitërahuë: "Inaso' tëhuëinchachin Cristo, Yosë hui'nin. Inari a'paimarinso'," ta'toma', ina imaco huachi. Imapatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'.

21

Yonsanquë ya'notantarincoiso'

¹ Ina quëran Tipiriasë sono' yonsanquë Quisoso ya'notantarincoi. Ni'naiso' sha'huichinquëma'. ² Inaquë canchisë ya'picoi nisarai. A'naso' Simon Pitro. A'nanta' Tomasë, catopia'hua itopiso'. A'nanta' Natanino, Canaquë ya'huërinso'. Sipitio hui'ninpitacointa' ya'huërai. A'napitanta' Quisoso ca'tanpisopita, catoya'pi, inapitaro'coi canchisëcoi ya'huërai.

³ —Riti të'yatapo pa'sarahuë, itërincoi Simon Pitro.

—Pa'sarai quiyanta', itërai. Potiquë ya'conconahuatoi, pa'nai. Pa'piraihuë', ya'ipi tashi' riti të'yatopiraihuë', co manta' manaihuë'. ⁴ Pi'i yapipirirahuaso', Quisoso yonsanquë huaniarin, ni'piraihuë', co nohuitëraihuë'.

⁵ —¿Co iyaro'sa', manta' manamahuë' ti? itërincoi.

—Co'chi manta' manaihuë' paya, itërai.

⁶ —Inchinkan quëran të'yatoco'. Inaquë tëhuëinchinso' masarama', itërincoi. Ina quëran inchinkan quëran të'yatohuatëira, notohuaro' sami manai. Na'a ni'ton, co nanitaparaihuë' oshica'huaiso'. ⁷ Naporo' Sinioro nohuitërahuë huachi.

—Pasoso' Sinioro chachin, itërahuë Pitro.

Itohuatëra, i'nanpirapi sacatarin ni'ton, aipi a'morinso' a'naroáchin masahuaton, a'morin. Manorahuaton, i'quë ni-itërin. ⁸ Quiyaso' potiquë pa'nai. Riti ohuararahuatoï, yon-sai'pa' quëparai. Co aquëyahüë'. Pasa mitro pochin aquërinso'. ⁹ Nonshiconahuatoï, pën quënanconai. Inaquë sami chinsarin, ni'conai. Paonta' ya'huërin.

¹⁰ —Sami manamaso' caraya mamaco', itërincoi Quisoso.

¹¹ Simon Pitro potiquë ya'conahuaton, riti yonsanquë os-hirin. Pasa a'natërápo shonca cara sami ya'huërin, panca samisachin. Ina nápo' niponahuë', co riti oquirinhuë'.

¹² —Huëco' iyaro'sa' coshatahua', itërincoi Quisoso. “¿Inquënta' quëmaso'?” co itapoirahuë', Siniro nohuitërai. ¹³ Pan masahuaton, quëtërincoi. Saminta' quëtërincoi ca'nai.

¹⁴ Nanpiantarin piquëran nani cararo' ca'tano'sanënpitacoi quënanai.

Simon Pitro nontërinso'

¹⁵ Nani coshatohuatoira, Quisosori itërin:

—Iya Simon, ¿isopita quëran na'con na'con nosoromi-atëranco ti? itërin.

—Nosororanquën Siniro ina nitotëran, itërin.

—Imarinacosopita carniroa'huaro'sa pochin ni'nahuë. Patontahuato, co incariso' a'pairarinhuë'. Quëmari noya a'paiton, a'chintëquë', itërin. ¹⁶ Ina quëran itaantarín:

—¿Nosoromiatëranco ti? itërin.

—Nosororanquën mini, Siniro, ina nitotëran, itantarín.

—Imarinacosopitaso', ohuicaro'sa pochin nipi ni'ton, a'paiquë' noya imamiachinaco, itërin. ¹⁷ Ina quëran naquëranchin itantarín:

—Iya Simon, ¿tëhuëenchachin nosororanco ti? itantarín. Cararo' natanin ni'ton, Pitro sëtërin.

—Ya'ipi Siniro nitotëran. Nosororanquën mini, ina nitotëran, itërin.

—Imarinacosopitaso', ohuicaro'sa pochin nipi ni'ton, noya a'paiquë'. ¹⁸ No'tëquën, iyasha, itaranquën. Quëmaso' hui'napitapon, quëmaora nohuanton, ma'sha ninan. Intohuasos' yapa'patana, nitaparahuaton, pa'nan. Nipirinhuë', a'na tahuëri mashotohuatan, ma'sha onpotarinënuquën. Cato quëran chachin anquiran'so' tonpoarinënuquën. Co nohuan-topiranhuë', quëpararinënuquën, itërin Pitro.

¹⁹ A'na tahuëri Yosë imarin ni'ton, inapotatona', tëparapi. Ina ni'pachina', na'a piyapi'sari Yosë nóya ni'sapi huachi. Ina ninoton, Quisoso naporin. Ina quëran:

—Imamiatoco iyasha, itërin.

Tiquinamënuquë ninshitërahuëso'

²⁰ I'hua coshatapoi, Quisoso pirayan coshatërahuë. Naporo' "¿Inta' Siniro sha'huirapiarinquënso'?" itërahuë Pitro nitotacaso marë'. Iporaso' sono' yonsanquë Pitro tahuërërahuaton, quënaninco. ²¹ Quënanahuatonco, Quisoso itapon:

—Iso quëmapiso' Siniro, ¿ma'ta' onpoapon? itërin Pitrori.

²² —¿Onpoatonta' iyasha, ina yonquiran? Nohuantohuato, o'maca'huaso tahuëri huarë' nanpihuachin, co ina quëmaso' yonquicamaso' ya'huërinhuë'. Quëma imaco, itërin.

²³ Naporo quëran huarë' imapisopita ninontopi. "Inaso' co onporonta' chiminarinhuë'," nitopi. Quisososo nipirinhue' co naporinhue'. "Nohuantohuato, o'maca'huaso tahuëri huarë' nanpihuachin," topachina, "co chiminaponhuë'," co tapon naporinhue'.

²⁴ Nani carinquëmaso' sha'huitëranquëma'. No'tëquën ninshitëranquëma'. Ya'ipiya nicatoi, nitotërai.

²⁵ Na'con Quisoso a'chinin. Nani ma'sha ninin. Co insonta' nanitaparinhue' ya'ipiya ninshitacaso'. Ina nápo' quirica ninshitërai naporini, co isoro'paquë tëranta' naniitonhuë', topirahuë'. Nani huachi.

Quisoso ca'tano'sanënpita napopiso'

Quisoso nanpiantarahuatón, imapisopita ya'notërinso'

¹ Iya Tiohuero. Ca Nocasëco ninshitaantaranquën. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' ya'huarahuë. A'na quiricaquë nani ninshitëranquën. Ya'ipi Quisoso naporinso' sha'huitëranquën. A'chininsonta' anitotëranquën. ² Ya'ipi inápaquë panantaquë huarë' naporinso' ninshitëranquën no'tëquën nitotamaso marë'. Iporaso' naquëranchin ninshitantaranquën. Co'huara Quisoso inápaquë pantayátëraponhuë', ca'tano'sanënpita huayoninso' sha'huitërin paatona' a'chinacaiso marë'. Ispirito Santo nohuanton, sha'huitërin. Inapita napopisonta' nitochin, ta'to, ninshitantaranquën. ³ Quisososo' tëhuëenchachin chiminpirinhuë', nanpiantarin. Ina piquëran catapini shonca tahuëri isoro'paquë ya'huëantarín. Ca'tano'sanënpita ya'notëra'piarín nanpiantarinso' natëcaiso marë'. Yosë hua'anëntërinso' a'chintaantarín.

⁴ A'na tahuëri inapitarë' ni'so', sha'huitërin:

—Ama a'naroáchin Quirosarin quëran pipicosohuë'. Isëquë ninaco' Ispirito Santo o'main. “Ispirito Santo a'patimaranquëma',” tënin Tata Yosë. I'hua chachin sha'huitëranquëmaso'. ⁵ Coanshaso' i'quë aporintërinquëma'. Iporaso nipirínhuë' Ispirito Santo aya'coancantaranquëma' catahuainquëmaso marë'. Co hua'qui quëranhuë' ya'coancantaranquëma', itërin ca'tano'sanënpita.

Quisoso inápaquë pantarinso'

⁶ Ina quëran niyontoantarahuatona', Quisoso natanpi:

—Iráca Sinioro isairio'sa' pancana hua'anëntopirinahuë'. ¿Ipora chachin chiníquën nanantaton, ina pochin acoantaran tí? itopi.

⁷ —Tata Yosëíchin chini chiníquën nanantërin. Inaora nohuanton, ma'sha acorín. Ma tahuëriso' acoamara. Onporosona napoarínso', co Yosë nohuantërinhuë' canpita nitotacamaso'. ⁸ Iporaso nipirínhuë' Ispirito Santo na'con catahuarínquëma'. Ya'coancantohuachínquëma', nóya pënëntarama'. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparama'. Ya'ipi naporahuëso' ni'nama', nani nitotërama'. A'napitanta' sha'huitoco'. Quirosarínquë chachin sha'huitoco'. Ina quëran ya'ipi Cotia parti paatoma', sha'huitonco'. Samaria partinta' sha'huitonco'. Ya'ipi parti paatoma', sha'huitëra'piaco', itërin Quisosori.

9 Ina topachina, Yosëri inápaquë quëpantarin. Ca'tano'sanënpitari nicasoi', inápaquë pantarin. Në'përápirinahué', chitorori imotërin. Co huachi quënanpihuë'.
10 Inápaquë pantaquëya', në'përápirinahué', a'nanaya catoya'piri ya'notiimarin, huiríton a'mopiso'.

11 —¿Ma'marëta' caririario'sanquëma' inápaquë në'pëtërama'? Quisoso nani pantarin. Yosëri inápaquë quëpantapirinhué', ina chachin o'mantararin. Inápaquë pa'ninso pochachin a'na tahuëri o'mantararin, itërin.

Cotasë ya'huërënamën Matiasë acopiso'

12 Ina natanahuatona', Oriposë panën quëran nohuarama-
rahuatona', Quirosarinquë paantapi. Co aquëyahuë'. A'na quiromitro pochin aquërinso'.
13 Canconahuatona', a'na pëiquë pa'pi. Inapa pë'satë' pëi' ni'ton, nanpëpi. Inaquë naporo' yacapatapi. Pitro, Coansha, Santiaco, Antërisë, Pinipi, Tomasë, Partoromi, Matio, inapita ya'huërapí. A'nanta' Santiaco. Arpio hui'nin inaso'. A'na Simonta' ya'huërin. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirinhué', inanta' Quisoso imarin. A'na Cotasënta' ya'huërin. Santiaco hui'nin inaso'.
14 Inapitaso' nani tahuëri niyontonatona', Yosë nontápi. Quisoso iinpitanta' huë'pi Yosë nontacaiso marë'. Sanapi'santa' inaquë huë'pi. A'naso' Maria. Quisoso a'shin inaso'. Napopianachin yonquiatona', inaquë na'con Yosë nontápi.

15 Ina quëran na'a Quisoso imapisopita niyontonpi. Pasa cato shonca piyapi'sa pochin ya'huëpi. Pitrori huancánachin huanirahuaton, itërin:

16-17 “Shonca catoya'picoi iyaro'sa' Quisoso nani acorincoi a'napita a'chinta'huaiso marë'. Cotasënta' acorin ni'ton, quiyapitarë' Quisoso ca'tanpirinhué', inimiconënpitari yamapachina, sha'huirapirin. A'notonpachina, mapi. Iráca Ispirito Santo nohuanton, Cotasë napocaso' ninorin. Tapiri ninoton, Yosë quiricanënquë ninshitërin. Iráca ninorinso chachin naporin.
18 Sha'huirapirinso marë' coriqui quëtopi. Ina coriquinënquë no'pa' pa'anpi. Cotasëso' nitëparahuaton, no'paquë anotaton, ya'poirin. Chi'chirinamën pipirin.
19 Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita natantopi. Natantahuatona', ina no'pa' apoyatopi. Inahuara nananquë *Aquirama* itopi. Aquiramaso', 'Huënai' No'pa', tapon naporin.
20 Yosë quiricanënquë ninoton, ninshitërin:

'Ama insonta' pëinënquë ya'huë'insohué'.

No'panëonta', tanahuantërarin quëran pantachin,' tënin.

Ina quëran tantarin:

'Ina ya'huërënamën a'na acoantaquë', tënin anta' Sarmo quir-
icaquë.

21-22 Napoaton iyaro'sa' a'na quëmapi acoanta'ahua' Cotasë ya'huërëtacaso marë'. Iráca Coansha aporintaso', Sinioro Quisoso caniaririn a'chinacaso'. Naporo' na'a miachincoi Quisoso imarai. Nani tahuëri ca'tanai. Inápaquë panantaquë huarë' ca'tanai. A'nara' Quisoso ca'taninso chachin acoanta'ahua'. 'Quisoso nanpiantarin. Canta' ni'nahuë,' ta'caso marë' acoa'ahua'," ténin.

23 Ina marë' catoya'pi huayonpi. A'naso' Matiasë. A'nanta' Cosi Parsapa. Costo itopi anta'. 24 Ina quëran Yosë nontopi. "Quëmasáchin Sinioro, ya'ipi cancanëhuëi quëran yonquiraiso' nitotëran. ¿Insota' nohuantëran acoa'huaiso', 25 inanta' paaton, a'napita a'chintacaso marë'? Cotasë co huachi nanitërinhuë'. Nani a'porinquën ni'ton, parisitopiquë pa'nin," itopi.

26 Ina quëran cato' ya'pi nininënpita cato' na'pitëa'huayaquë ninshitopi. Yontëra'huayaquë po'morahuatona', pa'tan pa'tantohuachinara, Matiasë nininën pipirin. Shonca a'nara' ca'tano'sanënpita ya'huëpirinahuë', iporaso huachi shonca cato' ca'tano'sanënpita ya'huantapi.

2

Ispirito Santo o'marinso'

1 Ina quëran Pinticosti tahuëri nanihuachina, Quisoso imapisopita inaquëráchin niyontonpi. 2 A'nanaya chiníquën irininsó' natanpi. Panca ihuan pochin tënëntërimarin. Inápa quëran o'marin. Ya'ipi pëianaquë tënëanahuanin. 3 Ina quëran pën nënërinso pochin nininsopita ya'noimarin. Ya'ipiya a'naya a'naya motoanshirainënaquë chiniimarin. 4 Napohuachina, Ispirito Santori ya'ipiya ya'coancantërin. Ina quëran inari catahuarin nisha nisha nananquë nonacaiso marë'. Co nitotaponaraihuë', a'naroáchin nonpi huachi.

5 Ina ninanoquë chachin na'a cotioro'sa' ya'huëapi. Nisha nisha parti quëran huë'pi Yosë chinotacaiso marë'. Napoaton nisha nisha nananquë nonpi. 6 Quisoso imapisopita nisha nisha nananquë nonsapiso' natanpi. Natanahuatona', notohuaro' piyapi niyontonpi. A'naya a'naya inahuara nananquë nonpiso' natanahuatona', pa'yanpi. 7 Chiníquën pa'yanatona', ninontopi.

—Ma'pitata' natanëhuaso'. Isopitaso Cariria parti ya'huëpisopitaráchin niponaraihuë', 8 ¿onporahuatonata' canpoa' nisha nisha nananquë nonëhuaso pochachin inahuanta' a'naroáchin nonpi? topi. 9 Nisha nisha parti ya'huëpisopita nani huë'pi. Partiaro'sa', miriaro'sa', irano'sa', Misapotamiaquë ya'huëpisopita, Cotia parti ya'huëpisopita, capatosiaro'sa', pontoro'sa', asiario'sa', inapita natanapi. 10 Piriquiario'sa', panpiriario'sa', iquipitoro'sa', nipiario'sa',

Sirini pirayan ya'huëpisopita, inapitanta' nani huë'pi. Ni'toro'sa' Noma quëran huë'pisopitanta' natanapi. ¹¹ A'naquën cotioro'sa', a'naquën nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë chinotopi. Critaro'sa', arapiaro'sa', inapitanta' huëcatona', natanapi. “Nisha nishanpoa' nicarihuarahuë', canpoa' nanamënpoaquë chachin nontarinënpoa'. Yosë pa'yápiro nininso' sha'huitarinënpoa', natanëhua'. ¹² Ma'pitata' napopi,” ta'tona', pa'yanpi.

—¿Onporahuatonata' naponontërinënpoa'? topi.

¹³ A'naquënso nipirinhüë' tëhuarahuatona':

—No'pitona', napoapi, toconpi.

Pitro pënëntërinso'

¹⁴ Shonca cato' ca'tano'saso nipirinhüë', co të'huatonaraihuë' huanipi. Pitroso' a'ninquëchin huanirahuaton, chiniquën nontërin ya'ipi piyapi'sa' natanacaiso marë'. “Noya natanco iyaro'sa'. Ya'ipima Quirosarinquë ya'huëramasopitanta' natanco onporaisona no'tëquën sha'huichinquëma'. ¹⁵ ‘Isopita no'pipi,’ topiramahuë', co no'piraihuë'. Co yono pi'iyátërarinhüë'. Co tashiramiachin no'pirëhuë'. Ispirito Santo ya'coancantërincoi ni'ton, naporai. ¹⁶ Iráca pënëntona'pi Coiro itopiso', ninoton ninshitërin ipora ni'saramaso'. Yosë noninso chachin ninshitaton, tapon:

¹⁷ ‘A'na tahuëri ispiritonëhuë a'pamarahuë nisha nisha piyapi'sa' ya'coancantacaso marë'. Ya'coancantohuachin, hui'namapita nanamëhuë sha'huirapi. Hui'napi'santa' co huë'ëponaraihuë', hua'narëso pochin quënanapi.

Mashoro'santa' hua'narapi.

¹⁸ Naporo' ya'ipi natërinacosopita ispiritonëhuëri ya'coancantarin.

Ina nohuanton, nanamëhuë sha'huirapi.

¹⁹ Inápaquë nani ma'sha acoarahuë. Piyapi'sa' quënanpachina', pa'yanapi.

Isoro'paquënta', ma'sha acoarahuë piyapi'sa' yonquicaiso marë'. Huënai', pën, conai' tomontarinso', inapita ni'sapi, tënin Yosë.

²⁰ Siniro o'macaso' tahuëri na'con yonquicaso' ya'huërin.

Co'huara naniyatërasohuë', nani ma'sha onporapi. Pi'i tashiarin.

Yoqui quëhuashin huënai pochin nisarín. Yosë yonquicaiso marë' inapoarin.

²¹ “Nicha'ëco Siniro,” topachina', nicha'ësarín.

Anoyacancantahuaton, nicha'ësarín huachi, tënin Coiro iráca ninshitaton.

²² Natanco iyaro'sa'. Canpitanta' israiro'sanquëma' ni'ton, Yosë nanamën anitotarinquëma'. Quisoso naporinso' sha'huichinquëma', nitotoco'. Inaso' Nasaritoquë ya'huërin. Nani ma'sha nanitaparín. Piyapi a'naroáchin anoyatërin. Co ina pochín ni'chinëhuahuë'. Yosëri catahuarín ni'ton, naporín. Napoaton: 'Tëhuënychachín Yosë quëran o'marín,' topí. Canpitanta' nícátoma', nitotërama'. ²³ Napoaponahuë', canpitari atëpatërama'. Masahuatoma', nisha piyapi'sa' quëtonama' corosëquë tëpacaiso marë'. Co Yosë natëpíhuë' ni'ton, tëpapi. Iráca chachín Yosëri yonquirín hui'nín chiminacaso'. Ina nohuanton, oshanënpoa marë' chiminín. Co nohuantërinhuë' naporín, co macacamaso' nanichitomahuë'. Canpitari atëpatopiramahuë', ²⁴ Yosëri ananpitaantarín. Chimirín quëran nicha'ërin. Co chimirín minsërinhuë'. ²⁵ Ina yonquiáton, Tapi iráca tapon:

'Nani tahuëri Siniro ca'tanarínco. Inchinanëhuë quëran ya'huërarín
achinicancaínco marë'. Catahuarínco ni'ton, co pa'yanahuë'.

²⁶ Napoaton noya cancantërahuë. Ma noyacha Tata Yosëso paya, tënahüë.

Co naniantaríncohuë', ta'to, co chimina'huaso' të'huatërahuë'.

²⁷ Yosë yonquiáto, nontarahüë. Hua'yanëhuë', Siniro, co chimipiro'sa ya'huërinquë të'yataranhuë'.

Quëmasáchin natëranquën ni'ton,
co nohuantaránhuë' nonëhuë chanatacaso'.

²⁸ Quëma iranën a'notëranco. A'chintëranco quëma nohuítatënanquën nóya nánpica'huaso'.

Nani tahuëri ca'tananco ni'ton, nóya cancantarahuë,' tënin Tapi, iráca ninshitáton.

²⁹ Ni'cochi iyaro'sa'. Tata masho Tapi nani chiminín. Iráca nani pa'pítopi. Pa'pítopiso' ipora huanta' ya'huërarín.

³⁰ Co'huara chimiyantërasohüë', Yosëri itërin: 'A'na tahuëri quëma shiparínquën acoarahüë hua'anëntacaso marë'. Quëma ya'huërenamën hua'anëntarín. Caso' Yosëco ni'to, co nonpintaranquënhuë',' itërin. Napoaton shia'huain ninoton, ninshitërin. ³¹ Cristo nánpíantacaso' ninorín. 'Co chimipiro'sa ya'huërinquë patarancohuë'. Co nonëhuë chanatarínhuë',' tënin iráca ninoton. ³² Iporaso' Quisoso chachín Yosëri ananpitaantarín. Quiyari ni'nai. ³³ Ina quëran Yosëri inápaquë quëpantarín. Chiníquën nanantërin ni'ton, inchinanën quëran ahuënsërin. Inapotahuáton, sha'huitërin:

'Ispirito Santo a'pamaquë' piyapi'sa' ya'coancanchín. I'hua sha'huitëranquënso',' itërin. Ina quëran Quisosori Ispirito Santo a'paimarín, ya'coancantërincoi, ni'nama'. Napoaton

nisha nisha nananquë nonai, natanama'. ³⁴ Tapi co nantantaton, inápaquë pantarinhuë', nitotërëhua'. Napoaponahuë', ninshitaton, tapon:

'Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin:
"Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

³⁵ inimiconënpita cari minsëchinquën," itërin Yosëri,' tënin.

³⁶ Yosë hui'nin chachin iyaro'sa', corosëquë apatanantërama'. Inapotopiramahuë', Yosëri noya noya ni'nin. 'Inaso' Cristo, a'paimarahuëso'. Sinioro ni'ton, natëcaso' ya'huërin,' tënin. No'tëquën iyaro'sa' nani sha'huitëranquëma', "itërin.

³⁷ Piyapi'sa' natanahuatona', na'con sëtopi.

—Co noyahuë' ninai. ¿Ma'ta' iyaro'sa', onpo'iiso'? itopi ca'tano'sa'.

³⁸ Napotohuachinara, Pitrori itaantarin:

—Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco'. "Quisocristo imarahuë," ta'toma', aporihuanco'. Ina imapatama', Yosë oshanëma' inquitaringuëma'. Ina quëran Ispirito Santo aya'coancantaringuëma' canpitanta'. ³⁹ Yosë nohuanton, Ispirito Santo a'patimarinpoa'. Canpitanta' ya'coancantaringuëma'. Hui'namapitanta' ya'coancantarin. A'naquëonta' aquë ya'huëpirinahuë', Yosë nohuanton, imasapi. Imapachina', Ispirito Santori ya'coancantarin inahuanta', itërin.

⁴⁰ Itahuaton, na'con pënënin.

—Ipora ya'huëpisopita co manta' Yosë yanatëpihuë'. Ina marë no'tëquën ana'intarin. Canpitaso nipirinhue' ama inapita pochin cancantocosohue'. Yosë nontoco' anoyacancanchinquëma'. Ina quëran cha'ësarama', itërin.

⁴¹ Napotohuachina, na'a natëtopi. Naporahuatona', i'quë aporihuanpi. Naporo' tahuëri cara huaranca pochin piyapi'sa' ya'conpi. Quisoso imasapi. ⁴² Ca'tano'sa' a'chinpachinara, pa'yatopi natanacaiso'. Noya natanatona', natëpi. Noya nini'tona', ya'huërapa. Quisoso chimininso' yonquiataona', coshatapatapi. Naporahuatona', apira apira Yosë nontapi.

Quisoso imatona', noya ya'huëpiso'

⁴³ Siniorori catahuahuachina, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi. Na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatopi. Ya'ipi piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. "Tëhuëinchachin Yosëri catahuarin," topi. ⁴⁴ Ya'ipi Quisoso imapisopita noya nini'tona' ya'huërapa. A'na huëntoíchin pochin nipi. A'naya a'naya ma'sha pahuantohuachinara, nicatahuapi. Co niapiratopihuë'. ⁴⁵ A'naquënso' ma'shanënapita pa'anahuatona', coriqui ma'patopi. Ina quëran a'napita

pahuantohuachinara, quëtopi. ⁴⁶ Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë niyontonpi. Quisoso chiminso' yonquiataona', a'na pëiquë a'na pëiquë coshatapatapi. Co apiratonaraihuë', noya cancantapi. Nóya cancantatona', coshatapatapi. ⁴⁷ "Ma noyacha Yosëso paya," tosapi. Ya'ipi piyapi'sari noya ni'pi. Nani tahuëriya a'napitanta' imasapi ni'ton, Yosëri anoyacancantërin. Ina nohuanton, inapitanta' ya'conpi.

3

Apia anoyatërinso'

¹ A'na tahuëri pi'i tëhuërënahuasó', Pitro pa'sarin Yosë chinotopiso pëiquë. Naporo' ora niyontonatona', Yosë non-topi. Coansharë' pa'sapirinhue'. ² Inaquë a'na quëmapi quënanconpi. Nasitërin quëran huarë' co nanitërinhuë' iratacaso'. Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë quëpapi. A'na ya'coanaquë acopi, "Noyápiachin," itopiquë. Inaquë acopi coriqui ma'patacaso marë'. Piyapi'sa' Yosë chinotopiso pëiquë ya'compachinara, coriqui ma'patërin. ³ Pitro, Coansha, inapita ya'conasoí', apiari quënanin. Quënanahuaton, coriqui quëtacaiso' nohuantopirinhue'. ⁴ Pitro, Coansha inapitari ni'sahuatona':

—Ni'coi iyasha, itërin Pitrori.

⁵ "Coriqui quëtarinco," ta'ton, në'pëtarin. ⁶ Pitroriso nipirinhue':

—Co coriqui ya'huëtopirincóhuë', nanitato, anoyataranquën. Quisocristo Nasaritoquë ya'huërinso' nanan quëtërinco ni'ton, anoyataranquën. Ina nohuanton, noyataran. Huanihuaton, noya iratëquë', itërin.

⁷ Inchinan imira quëran masahuaton, ahuanirin. A'naroáchin ca'yopirain nantëre chachin chinirin. ⁸ Ina quëran pashitiquintarahuatón, huanirin. Iratarin. Pitro, Coansha, inapita Yosë chinotopiso pëiquë ya'compachinara, inapitarë chachin apianta' ya'conin. Noya irataton, niirárin. "Ma noyacha Yosëso paya," tosárin. ⁹ Inapohuachina, ya'ipi piyapi'sari ni'pi. "Ma noyacha Tata Yosë catahuarinco paya," ta'ton, iratárin. ¹⁰ Ni'sahuatona', piyapi'sari nohuitopi ni'ton, pa'yanpi. "Isoso' quëmapi, Yosë chinotopiso pëi' ya'coananëquë huënsërahuatón, coriqui ma'pachantërinso'. ¿Onporahuatoncha noya iratërin nicaya?" nitopi.

Yosë chinotopiso pëiquë Pitro pënëntërinso'

¹¹ Apia anoyatërinso': "Ama patocosóhuë'," ta'ton, Pitro, Coansha inapita co a'porinhue'. Cara chachin "Saromon ishpananën," itopiquë pa'pachinara, notohuaro' piyapi'sa' manorahuatona', inaquë niyontonpi. "Ma

noyacha ni'ton, apia a'naroáchin anoyatërin paya," ta'tona', pa'yanpi. ¹² Inapita ni'sahuaton, Pitrori itapon: "¿Onpoatonta' iyaro'sa' iso quëmapi nicatoma', pa'yanama'? ¿Onpoatonta' quiyanta' ni'saramacoi? Co quiyaora nanitaparaihuë' anoyata'huaiso'. Co quiyaso' noya noyacoihuë'. Yosë nohuanton noyataton, iratarin. ¹³ Iráca shimashonënpoapita Apraan, Isaco, Cacopo, inapita Yosë chinotopi. Ina Yosëri chachin Quisoso noya noya acorin. Nicha'ëinpoaso marë' a'paimapirinhüë', canpitari masahuatoma', hua'ano'saquë yo'conama'. Piratori yaocopirinhüë', co canpita nohuantëramahuë'. ¹⁴ Quisososo' noyasáchin ninin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanpirinhüë', co nohuantëramahuë'. '¿Inta' ocoichinquëma?' itohuachinquëmara, tëpatona'pi huayonama'. ¹⁵ Quisoso mini ananpirinpoaso nipirinhüë', atëpatërama'. Tëpapurinhüë', Yosëri ananpitaantarin. Quiyaso' ni'nai. ¹⁶ 'Quisoso catahuarincoi,' ta'toi, iso apia nohuitëramaso' anoyatërai. Inanta': 'Inaso', catahuarinco mini,' ta'ton, noya pa'sarin ni'nama' canpitanta'.

¹⁷ Quisoso Yosë quëran o'mapirinhüë', co nitotëramahuë'. Napoaton, iyaro'sa', atëpatërama'. Hua'ano'sanëmanta' co nitotopihuë'. ¹⁸ Iráca pënëntona'piro'sa' ninotona', ninshitopi. 'A'na tahuëri Cristo parisitapon,' topi. Yosë nohuanton, ninopi. Ninopiso pochachin parisitërin. ¹⁹ Napoaton iyaro'sa' ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco' oshanëma' inquichinquëma'. ²⁰ Quisocristo imapatama', anoyacancantarinquëma' ni'ton, sano cancantarama'. A'na tahuërinta' ina chachin a'patimantarinquëma'. Canpita marë' nani Yosëri acorin. ²¹ Iráca quëran huarë' Yosë nohuanton, noya pënëntona'piro'sa' ninopi. 'A'na tahuëri Yosëri ya'ipiya anoyatarin,' topi. Anoyataquë huarë' inápaquë Quisoso ya'huantarin. ²² Iráca Moisësëri ninoton, shimashonënpoapita sha'huitërin: 'A'na tahuëri Yosë nohuanton, a'na pënëntona'pi ya'huapon, ca pochin nininso'. Inaso' Israiro quëmapi. Pënënpachinquëma', ya'ipi natëco'. ²³ Insosona co natëhuachinhüë', ya'huërama quëran ocoimiatamaso ya'huërin,' tënin.

²⁴ Ya'ipi pënëntona'piro'sa' iso tahuëri'sa' ninopi. Samoiro quëran huarë' napopi. ²⁵ Yosë nohuanton, ninshitërinëinquëma', nitotërama'. Yosë chachin naporinso' natanama'. Shimashonënpita nontohuachina, yonquirinquëma' canpitanta'. Iráca Apraan itërin: 'Caora nohuanto, catahuaranquën. Quëma shiparinpita quëran ya'ipi piyapi'sa' noya cancantapi,' itërin Yosëri. ²⁶ Canpita'ton yonquiatëinquëma', hui'nin ananpitaantarahuaton, a'parin catahuainquëmaso marë'. Ina catahuahuachinquëma', co

noyahuë' ninamasopita naniantarama'. Ina quëran nóya cancantarama'. Ina marë' Quisoso a'paimarin," itërin.

4

Pitro, Coansha, inapita mapiso'

¹ Pitrori a'chintohuachina, na'a piyapi'sa' natanapi. Coan-sharinta' pënënin. Pënëntasoi', corto hua'ano'sa' canquiipi. Ponisiaro'sa' hua'anën, satorio'sa', inapitanta' canquiipi.

² Piyapi'sa' a'chintopiso marë' no'huipi. "Quisoso nantantarin ni'ton, nantantacaso' ya'huërin," topiso marë' no'huipi. ³ Napoaton cato chachin mapi. I'huaraya ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. "Tashiraya natahuan'," ta'tona', napotopi. Naporo' tashi' inaquë tahuërianpitopi. ⁴ Na'a piyapi'saso nipirinhue' nanamën natanahuatona', natëpi. Nani a'natëräpo huaranca pochin quëmapi'sa' Quisoso imasapi.

⁵ Tahuëririnquë ya'ipi cotio hua'ano'sa' niyontonpi. Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', maestro'sa', inapita huë'pi. Quirosarinquë chachin niyontonpi. ⁶ Nisha nisha corto hua'ano'sa' huë'pi. Anasë chini chiniquën nanantërinso', Caihuasë, Coansha, Aricantro, inapita huë'pi. Corto hua'ano'sa' quëmopinënpitarë chachin niyontonpi. ⁷ Pitro, Coansha, inapita maconahuatona', ahuancanapipi natanacaiso marë'.

—¿Onporahuatomata' chiniquën nanantatoma', apia anoyatërama'? ¿Inta' nanan quëtërinquëma' anoyatacamaso'? itopi.

⁸ Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, Pitrori itapon:

—Natanco hua'ano'sanquëma' ninamaso'. ⁹ Tëhuëinchachin co quiyaora nanitëraihuë' apia anoyata'huaiso'. "¿Onporahuatomata' anoyatërama'?" itëramacoi ni'ton, ¹⁰ no'tëquën sha'huitaranquëma', nitotoco'. Ya'ipi israiro'sa' nitochina'. Quisocristo Nasaritoquë ya'huërinso' nanan quëtërincoi anoyata'huaiso'. Ina catahuarincoi ni'ton, anoyatërai. Yosëri a'paimapirinhue', canpitariso' corosëquë apatanantërama'. Tëpapuramahue', Yosëri ananpitaantararin. Ina nohuanton iso quëmapi nani noyataton, isëquë huanirarin. ¹¹ Ni'cochi. Yosë quiricanënuquë naporin: "Pëi' nina'piro'sa' pëihuachina', a'na na'pira' quënanpirinahuë', co nohuantopihuë'. 'Nagoonin,' ta'tona', të'yatopirinahuë'. Hua'anëni maantarahuaton, 'Iso na'pi na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantararin," tënin. Quisocristoso' ina na'pi pochin. Canpita co nohuantopiramahuë', Yosëri noya noya ni'nin. ¹² Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'.

Co a'na nanitërinhuë' nicha'ëinpoaso'. Inaíchin nanitërin nicha'ëinpoaso', itërin Pitrori.

¹³ Ina natanahuatona', cotio hua'ano'sa' ninontopi. "Isopitaso' topinan piyapi'sa'. Co maistro'sahuë'. Co na'con quirica nitotaponaraihuë', co tē'huatërinënpoahuë'. Ma'pitacha nitotopi paya. Quisoso ca'tanpi ni'ton, ina pochin cancantopi," nitopi. ¹⁴ Quëmapi nani noyatërinso' inaquë huanirarin ni'ton, co nanitopihuë' "Nonpinápi," ta'caiso'. ¹⁵ Pitro, Coansha, inapita aipiran a'parahuatona', inahua capini ninontapi.

¹⁶ —¿Ma'ta' isopita onpotahua'? Apia nani anoyatopi. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita nitotopi. Nani ni'pi. Co nanitërehuahuë' "Nonpinápi," ta'caso'. ¹⁷ Nipirinhüë', ama aquëtë' piyapi'sari natëcaiso marëhuë' pënëanhuan'. "Ama huachi Quisoso nanamën sha'huicosohüë'," itahua', nitopi.

¹⁸ Ina quëran amatantarahuatona', pënënpi. "Ama aquëtë' a'chintantacosohüë'. Ama Quisoso nanamën sha'huitantacosohüë'," itopi. ¹⁹⁻²⁰ Napotopirinhüë', Pitro Coansharë chachin co yanatëtopihuë'.

—Yosë natëtoi, co nanitëraihuë' canpita natëca'huainquëmaso'. Co quiyaso' nanitëraihuë' ta'tahuaiso'. Ni'naiso' sha'huirápoi. Natanaisona' sha'huirápoi. "Co Yosë natëcaso' ya'huërinhuë'," ¿tënama' ti? itopi.

²¹⁻²² "Co natëhuatamacoihuë', ana'intarainquëma'," itahuatona', a'papi. Apia anoyatërinso' nani catapini shonca na'con pi'ipitërin ni'ton, ya'ipi piyapi'sari pa'yatopi. "Yosëíchin nanitërin anoyatacaso'. Ma noyacha Yosëso paya," topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton hua'ano'sari co nanitopihuë' ana'intacaiso'.

Yosë nontopiso'

²³ Nani Pitro, Coansha, inapita a'pahuachinara, imapisopitatuquë paantarahuatona', sha'huiconpi. "Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita chiníquën pënëninacoi ama a'china'huaiso marëhuë'," itopi. ²⁴ Napotohuachinara, napopianachin yonquiatona', Yosë nontopi: "Quëmasáchin Siníoro chini chiníquën nanantëran. Isoro'pa', inápaquë ya'huërinso'pita, iiro'sa', ya'ipi ma'sharo'sa', inapita acoran. ²⁵ Quëma nohuanton, iráca Tata masho Tapi ninshitërin. Inaso' noya natërinquënso'. Ispirito Santori ayonquirin ni'ton, no'tëquën ninshitaton, itapon:

'Inpio naciono'saquë ya'huëpisopita, co no'tëquën yonquihuë'.

Siníoro co quë'yatonaraihuë' pinosapi:

"Huëco canpoari minsëahua',"

ta'tona', ma'sha onpotacaiso' yonquirapi.

²⁶ Copirnoros'a', hua'ano'sa', inapita niyontonpi.

Sinioro ahuëcaiso marë' nisha'huitapi.

Copirno huayoninso chachin Cristoso nipirinhüë', co no-huantopihuë', tēnin Tapi iráca ninshitaton.

²⁷ Iso ninanoquë chachin Sinioro, piyapi'sa' yonquipi hui'nan tēpacaiso marë'. Inaso' nóya nipirinhüë', tēpapi. Quëmari acoranso nipirinhüë', co quë'yapihuë'. Irotisë, Ponsio Pirato, nisha piyapiro'sa', israiro'sa', inapitari Quisoso no'huipi. ²⁸ Quëmaso nipirinhüë' chini chiníquën nanantëran. Co nohuantëranhuë' naporini, co nanitapaitonahuë'. Iráca quëran huarë' yonquiran ina chiminacaso' ni'ton, aparisitopi. ²⁹ Iporaso' Sinioro, quiyanta' no'huirinaicoiso', nitotëran. Quëmasáchin yanatërainquën ni'ton, catahuacoi chiníquën cancantatoi, quëma nanamën sha'huii. ³⁰ Cania'piro'santa' quëmari anoyatëquë'. 'Yosë hui'nin chachin nanan quëtërincoi,' topatoi, catahuacoi piyapi'sa' noyachina'. Ina ni'pachina', yonquiapi huachi," itopi Yosë nontatona'.

³¹ Nani Yosë nontohuachinara, ina nohuanton, pëi' nacon nacontarin. Ispirito Santori ya'ipiya noyá ya'coancantërin. Chiníquën cancantatona', Yosë nanamën sha'huirapi.

Imapisopita capini ninosoropiso'

³² Ya'ipi Quisoso natëpisopita noya nini'tona', ya'huëpi. Napopianachin yonquipi. A'naya a'naya pahuantohuachinara, niquëtopi. Co manta' niapiratopihuë'.

³³ Ca'tano'sa' na'con sha'huirapi. "Sinioro Quisoso nanopiantarin. Nani ni'nai," topachinara, na'a piyapi'sa' noya natanpi. Yosëri ya'ipiya catahuarin. ³⁴ Napohuachina, co a'naya tëranta' ma'sha pahuantërinhuë'. A'naya a'naya no'panën, pëinën, ma'shanën, inapita ya'huëtohuachinara, pa'anpi. ³⁵ Pa'anahuatona', coriqui canapiso' ca'tano'sa' quëtopi piyapi'sa' quëtacaiso marë'. A'naya a'naya pahuantohuachinara, quëtopi. ³⁶ Naporo' a'na quëmapi ya'huërin. Cosi itopiso'. Ca'tano'sari nisha nininën acotopi. Pirnapi itopi. Pirnapiso': "Achinicancantona'pi," tapon naporin. Inaso' Nihui huënton quëmapi, Chipriquë hua'huatërinso'. ³⁷ Inanta' no'panën pa'anin. Pa'anahuaton, ya'ipi coriqui canarinso' ca'tano'sa' quëtërin pahuantërinso' quëtacaiso marë'.

5

Ananiasë sa'inë chachin nonpininso'

¹ A'na quëmapi Ananiasë itopisoso' nipirinhüë' yanonpinin. Sa'inso' Sahuira itopi. Inahuaso' no'panëna pa'anpirinahuë', co nohuantopihuë' ya'ipi canapiso' yocacaiso'. ² Napoaton ninontopi. "Coriqui yo'conpatë', onposona canarëso' ama sha'huitasohüë'. Ya'ipimiáchin quëtërešo pochin quëta

noya ni'inënpo'," itërin sa'in. "Inta nipachin inapota," topachina, patoma coriqui canarinsó' po'orahuaton, taparin. Napopinchin ca'tano'sa' quëtontarin. ³ Co Pitroso' sha'huitopirinhüé', Yosë nohuanton, nitotërin. Nitotaton, Ananiasë itërin:

—¿Onpoatonta iyasha Sopai natëran? Ispirito Santo yanonpintaton patoma coriqui canaransó' quëmaora marë' taparan. ⁴ Co'huara pa'ayantëraponhuë', no'paso' quëmaquën. Quëmaora nohuanton pa'anan. Ina quëran nani pa'anpatana coriqui canaransonta', quëmaquën. Co nohuantohuatanhüé', co ya'ipi quëtacaso' ya'huë'itonhuë'. "Ya'ipimiáchin coriqui Yosë quëtarahuë'," tëcaton nonpinan. Co iyasha, napo'itonhuë'. Co piyapiáchin nonpintëranhuë'. Yosënta' yanonpintopiranhüé', co inaso' nanitëranhuë' nonpintamaso', itërin.

⁵ Ananiasë natanahuaton, a'naroáchin no'paquë anotaton, chiminin. Piyapi'sari ni'pachinara, pa'yanpi. A'napitanta' natantahuatona', pa'pi të'huatopi. ⁶ Ina quëran hui'napi'sari nonënso' so'pinahuatona', quëpapi pa'pitacaiso marë'.

⁷ Cara ora quëran pochin, sa'ionta' huë'nin. So'in chiminso' co nitochátërarinhüé'. ⁸ Huë'pachina, Pitrori itapon:

—Pi'pian imoya yanatananquën. Achin so'yan isonapo' coriqui quëtërincoi. ¿Isonápo marë' no'panëma' pa'anama' ti' itërin.

—Inanapo marë' mini pa'anai, tënin sanapi.

⁹—¿Onpoatonta' imoya canpita capini ninontatoma', Ispirito Santo yanonpintopiramahuë'? "Co ina ana'intarinpohüé'," ta'toma', napopiramahuë'. Ni'quë'. Quëmapi'sa' so'yan pa'pitopisopita nani huënantarapi. Quëma' ya'huë'rë quëpantarinënquën pa'pitinënquënso marë', itërin Pitrori.

¹⁰ Itohuachina, a'naroáchin chiminaton, inaquë chachin anotërin anta'. Hui'napi'sa' huëantarahuatona', chimipi quënanquinantapi. Inanta' quëpantarahuatona', so'in pirayan pa'pitopi. ¹¹ Ya'ipi Quisoso huëntonënquë ya'conpisopita të'huatopi. A'napitanta' natantahuatona', "Ana'intohuachinpoa' canpoanta'," ta'tona' pa'pi të'huatopi.

Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatopiso'

¹² Naporó' tahuëri'sa' Yosë nohuanton, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi. Na'a cania'piro'sa' së'huarahuatona', a'naroáchin anoyatopi. Piyapi'sari ni'pachinara, "Tëhuënychachin Yosëri catahuarin," topi. Ya'ipi imapisopita "Saromon ishpananën," itopiquë niyontonapi. ¹³ Imapisopitaráchin inaquë niyontonpi. A'napitaso': "Ana'intohuachinpoa'," ta'tona', co inaquë niyontonpihuë'. Napoaponahuë', "Inapitaso' nóya piyapi'sa'," topi ya'ipiya. ¹⁴ Naporahuaton, na'con na'con piyapi'sari Quisoso natëtona',

imasapi anta'. Na'a quëmapi'sa' sanapi'sarë chachin ya'conachinpi. ¹⁵ “Quisosori catahuarin ni'ton, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi,” ta'tona', na'a cania'piro'sa' quëntarahuatona', cachiquë acoonpi anoyatacaiso marë'. A'naquën nantëtërë chachin acoonpi. A'naquëonta' sahuanaquë tëranta' aquëhuënpi. “Pitro pa'pachin, hua'yanën tëranta' tashinantohuachin, noyatapon nimara,” ta'tona', quëntapi. ¹⁶ Ya'cariya ninanoro'sa' quëraonta' huë'pi. Quirosaringuë huë'sahuatona', cania'piro'sa' quëpi. Sopairi ahua'yantërin sopitanta' quësapi. Yosë nohuanton, ya'ipiya anoyatopi.

Cotio hua'ano'sari aparisitopiso'

¹⁷ Napohuachina, corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' no'huitërin huachi. “Na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi,” ta'ton, apiratërin. Satosioro'santa' no'huitopi. ¹⁸ Napoaton ca'tano'sa' masahuatona', tashinan pëiquë po'mopirinahuë'. ¹⁹ Yono tashi' Siniro anquëninën huë'sahuaton, ya'coana i'soatiirin. Ca'tano'sa' aipiran quëparahuaton, sha'huitërin: ²⁰ “Yosë chinotopiso peiquë paco'. Inaquë pa'sahuatoma', piyapi'sa' a'chintoco' nasha pochin nampicaiso marë',” itërin anquëni. ²¹ Ina natanahuatona', tashiramiachin Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. Piyapi'sa' huë'pachinara, a'chintapi.

Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso', satosioro'sa', inapitaso' co nitotatonahuë', niyontonahuatona', ya'ipi hua'ano'sa', Israiro ansiano'sa', inapita amatopi. Huë'pachinara, ponisia a'papi inapita maconacaiso marë'. ²² Ponisiaro'saso' tashinan pëiquë pa'pirinahuë', co insonta' quënanpihuë'. Huëantarahuatona', sha'huitiipi.

²³ —Tashinan pëi' noya niahuitopinän quënanconai. Ya'coanaquë ponisiaro'sa' a'pairápirinahuë'. I'soapiraihuë', capa piyapi huachi, itiipi.

²⁴ Natanahuatona', ponisiaro'sa' hua'anën, corto hua'ano'sa' chini chiniquën nanantopisopita, inapita pa'yanpi. Pa'yanahuatona', ninontopi. “¿Intocha pacaiya? ¿Ma'ta' onpoapona napoapi?” nitopi. ²⁵ Naporo' a'na quëmapiri huë'sahuaton, sha'huitiirin.

—Quëmapi'sa' tashinan pëiquë po'moramaso', Yosë chinotopiso pëiquë piyapi'sa' a'chintapi, itërin.

²⁶ Ina quëran ponisiaro'saso' hua'anënarë chachin pa'sahuatona', macoantapi. Piyapi'sa' të'huatatona', co ahuëpihuë'. “Na'piquë të'yarahuachinënpoa',” ta'tona', oshaquëran mapi. ²⁷ Hua'ano'sa' niyontopiquë quëpapi. Inaquë quëpahuachinara, hua'an chini chiniquën nanantërinso'ri itapon:

28 —Nani pēnēnatēnquēma': "Ama huachi Quisoso nanamēn a'chincosohuē'," itopiranquēmahuē', aquē aquētē' a'chinarama'. Ya'ipi Quirosarinquē ya'huēpisopita natanapi. Inapoatoma', Quisoso chiminso marē' na'intaramacoi, itērin.

29 —Pēnēnpiramacoihuē', Yosē na'con na'con natēcaso' ya'huērin. Napoaton co nanitēraihuē' natēca'huainquēmaso'.
30 Tēhuēnchachin corosēquē patanantatoma', Quisoso tēpapiramahūē', shimashonēnpoapita chinotērinso Yosēri chachin ananpitaantar. 31 Inapotahuaton, inchinanēn quēran acorin. Inaso' hua'anēnpoa' ni'ton, natēcaso ya'huērin. Nóya nicator ya'ipi isairo'sanpoa' nicha'ēinpoaso marē' acorin. Co noyahuē' yonquirēhuasopita naniantohuatēhua', oshanēnpoa' inquitariñoa'. 32 Ina nitotatoi sha'huirárai. Ispirito Santorinta' inachachin anitotar. Yosē natēhuatēhua', Ispirito Santo aya'coancantarinoa', itērin Pitrori.

33 Cotio hua'ano'sari natanahuatona', chiníquēn no'huiantarahuatona', yatēpapirinahuē'. 34 A'na hua'an ya'huērin. Inaso' cotio maistro. Camariro itopi. Parisio quēmapi niponahuē': "Noya quēmapi inaso'," topi ya'ipi piyapi'sa'. Inaso' huanirahuaton, itērin:

—Isopita aipiran ocoico' pi'pian nonchinquēma'. Apira huēnanta'ina', itērin. 35 Nani ocoihuachinara, pēnēnin.

—Ni'cona iyaro'sa' tēhuētama'. Co isopita tēpacaso' ya'huērinhuē', tēnahuē. 36 Ni'cochi. Iráca Tiotasē ya'huērin. "Ca hua'an ya'coanahuē," topachina, catapini pasa pochin quēmapi'sari imapi. Imasapirinahuē', tēpahuachinara, ya'ipi imapisopita yanquēēpi huachi. 37 Ina piquēran copirno sha'huitērinpoa' nininēnpoa' niacotacaso'. Naporo' a'nanta' ya'huērin, Cotasē Caririauquē ya'huērinso'. Na'con miáchin piyapi'sari imasapirinahuē', inanta' tēpahuachinara, imapisopita yanquēēpi. 38 Napoaton ama isopita tēpacosohuē'. Tananpítoco', tēnahuē. Inahuara yonquinēna quēran a'chinahuachinaso', oshaquēran imapisopita pipimiatapi. 39 Nipirinhuē', Yosēri catahuahuachin, co canpitari acopitaramahuē'. Ni'cona Yosē chachin inimicototama', itērin.

Itohuachina, hua'ano'sari natētona', co tēpapihuē'.
40 Ca'tano'sa' naquēranchin amatantarahuatona', chiníquēn huihuipi. "Ama huachi insonta' Quisoso nanamēn sha'huitocosohuē'," itahuatona', a'papi huachi.
41 A'pahuachinara, pipipi. "Yosē noya ni'nincoi ni'toi, Quisoso marē' parisitērai," ta'tona', capa cancantopi. Co manta' sētopihuē'. 42 Nani tahuēriya Yosē chinotopiso pēiquē

a'chinapi. Co ta'topihuë'. Pëiro'saquënta' Quisoso nanamën sha'huirapiapi. “Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso',” tosápi.

6

Canchisë quëmapi'sa' catahuacaiso marë' acopiso'

¹ Naporo' tahuëri'sa' Quisoso imapisopita na'asapi. Notohuaro' ya'huëpi huachi. A'naquën cotio nananquë nonpi. A'naquënso nipirinhüë' cotioro'sa' niponaraihuë', Crico nananquë nonpi. Inapitaso' co noyahuë' cancantatona', taponá: “Nani tahuëriya quëyoro'no'sa' huë'pachinara, a'naya a'naya cosharo' ma'patopirinahuë', co napopianachin quëtopihuë', apiratërinacoi. Crico quëyoro'no'sa' pahuantopi,” topi. ² Ina natanahuatona', ca'tano'sari ya'ipi Quisoso imapisopita ayontonpi. Niyontonpachinara, itopi:

—Natancoi iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Yosë nanamën a'china'huaiso marë' Quisocristo acorincoi. Inaso nipirinhüë', nani tahuëri cosharo' yo'sápatoi, co nanitëraihuë' Yosë nanamën a'china'huaiso'. Co a'chinpatoihuë', co noyahuë' nisarai, tënai. ³ Napoaton iyaro'sa', canchisë ya'pi huayonco' catahua'inacoiso marë'. Ispirito Santori noyá ya'coancantërinso' huayonco', noya yonquipiso'. Noya quëmapisáchin acoa'ahua' cosharo' yocacaiso marë'. ⁴ Quiyaso nipirinhüë' Yosë nonta'huaiso', nanamën a'china'huaiso', inasáchin yonquiarai, itopi ca'tano'sari.

⁵ Natanahuatona':

—Noyapa'. Pa'ahua acoa'ahua', topi ya'ipiya. Ina quëran Istipan huayonpi. Inaso' Yosë nóya natërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Pinipi, Porocoro, Nicanoro, Timon, Parminasë, Niconasë, inapitanta' huayonpi. Niconasëso' Antioquiaquë hua'huatërin. Co cotio quëmapihuë' niponahuë', cotioro'sa pochin Yosë chinotërin. Iporaso' Quisoso imasarin anta'. Inanapo huayonpi. ⁶ Inapita huayonahuatona', ca'tano'saquë quëpi. Yosë nontahuatona', së'huamotopi acocaiso marë'. Inapotatona', acopi huachi.

⁷ Ina quëran ca'tano'sa' nani tahuëri pënëntapi. Yosë nanamën a'chinapi. Aquë aquëtë' nahuinin. Quirosarinquë na'con na'con piyapi'sa' imasapi. Na'a corto hua'ano'santa' Quisoso nanamën natëpi.

Istipan mapiso'

⁸ “Istipanso' nóya pënëntërin,” topi ya'ipiya. Ispirito Santori catahuarin ni'ton, sacai' nininso' nanitaparín. Cania'pi marë' Yosë nontohuachina, a'naroáchin noyatopi. Napoaton: “Tëhuënychachin Yosëri catahuarin,” topi. ⁹ A'naquën cotioro'saso nipirinhüë', nisha niyontonpiso pëi quëran huëcatona', Istipan no'huipi. “Patron quëran pipipisopita,”

itopiso quëran huë'pi. Inapitaso' Sirini quëran, Aricantëria quëran, Sirisia parti quëran, Asia parti, inaquëranpita huëcatona', Quirosarinquë ya'huëpi. Inapitaso' Istipan no'huipi. Hua'qui' chiniquën ninontopi. ¹⁰ Istipanso nipirinhüë', Ispirito Santori catahuarin ni'ton, no'të no'tëquën nonin. Co nanitopihüë' a'panicaiso'. ¹¹ Napoaton po'oana quëran quëmapi'sa' pahuërëpi sha'huirapicaiso marë'. Inapotohuachinara, sha'huirapipi:

—Iso quëmapi'so', co noyahuë'. Moisësë pinorin. Yosënta' pinorin natanai, tosápi. ¹² Ina pochin nonatona', na'a piyapi'sa' ano'huitopi. Cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' ano'huitopi. Co huachi Istipan noya ni'pihuë'. Napoaton maconpi. Maconahuatona', quëpapi cotio hua'ano'sari natanacaiso marë'. ¹³ Nani niyontonpachinara, naquëranchin sha'huirapiantapi. Nonpinatona', co no'tëquën sha'huirapipihüë'.

—Yosë chinotopiso pëi' noya nipirinhüë', nonapirarin. “Moisësë iráca pënëntërinsona' co natëcaso' ya'huërinhuë',” toconin. ¹⁴ Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' imaton, naporinso' a'chinarin. “A'na tahuëri Quisosori Yosë chinotopiso pëi' ata'huantarin. Moisësë pënëninpoasonta' ananiantatonpoa', nisha a'chintarinpoa',” toconin Istipan natanai, topi sha'huirapitona'.

¹⁵ Ina quëran hua'ano'sari Istipan ni'sapi. Ni'sapirinhüë', ya'pirin anquëni pochin huënaráchin ni'tërin.

7

Istipan sha'huirinso'

¹ Ina quëran Corto hua'an chini chiniquën nanantërinsoari natanin.

—¿Tëhuëchachin naporan nonapon? itërin.

² —Co onporonta' api Yosë pinorahuë'. Natanco, apiro'sa'. Iyaro'sa' canpitanta' natanco no'tëquën sha'huichinquëma'. Iráca quëran huarë' shimashonënpoapita Yosë imapi. Canta' ina imarahüë. Tata Yosëso' noya noya. Iráca Tata Apraan nisha no'paquë ya'huaso', ya'notimarin. Co Aranquë pa'shátëraponhuë', nontërin. Misopotamia parti ya'huëpirinhüë', inaquë Yosëri itapon: ³ “Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. Quëmopinënpitanta' patomiatëquë'. A'na parti paaton, inaquë ya'huëquë'. Carinquën a'notaranquën, inaquë ya'huëmiatëquë',” itërin Yosëri. ⁴ Natanahuaton, Apraan pipirin. Cartia parti quëran pipirahuaton, Aranquë pa'nin. Inaquë ya'huëantapirinhüë'. Ina quëran pa'pin chiminpachina, Yosë nohuanton, Canaan parti huë'nin. Ya'huërëhuaquë chachin huë'nin. ⁵ Huë'pirinhüë',

Yosë nohuanton, co no'pa' ya'huëtërinhuë'. Co pi'pisha tëranta' hua'anëntërinhuë'. “A'na tahuëri Canaan parti ya'huëmiatarama'. Quëma shiparinpita na'asahuatona', ina no'pa' hua'anëntapi,” itërin Yosëri. Co hui'nahuayantërasohuë', napotërin. ⁶ Ina quëran Yosëri itantarin: “A'na tahuëri quëma shiparinpita nisha parti yacapatapona'. Inaquë nisha piyapi'sari chiniquën asacatapi. Co pahuërëaponaraihuë', asacatapi. Catapini pasa pi'ipi aparisitapi. ⁷ Nipirinhüë', nisha piyapi'sa' shiparinpita aparisitopiso' ana'intarahüë'. Ina quëran shiparinpita pipirapi. Isëquë chachin huënantahuachina', chinotarínaco,” itërin Yosëri. ⁸ Ina quëran itantapon: “Caora nohuanto, catahuanranquën. Hui'nanpita, ya'ipi shiparinpita, inapitanta' catahuanrahuë'. Napoaton marca niacotoco' imaramacoso' anitotacamaso marë',” itërin. Ina quëran Apraan hui'nin ya'huëtërin. Isaco itërin. Posa tahuëritohuachina, marca acotërin. Isaco mashotohuachina, hui'nin ya'huëtërin. Cacopo itopi. Ina quëran inanta' hui'ninpita ya'huëtantarin. Shonca cato' ya'huëtërin. Ya'ipiya marca niacotëra'piapi. Inapita quëran shonca cato' huënton cotioro'sa' ya'huërëhua'. Inapitaso' shimashonënpoa', tënëhua'.

⁹ A'nara' Cosi itopi. Iinpitari apiratatona', no'huipi. Iina chachin nipirinhüë', co quë'yapihuë'. Napoaton nisharo'sa' ya'nohuachinara, pa'anpi asacatacaiso marë'. Nisha piyapi'sari Iquipito'pa' quëpapi. Yosëriso nipirinhüë' catahuanrin. ¹⁰ Parisitopirinhüë', nicha'ërin. Ina nohuanton, Iquipito copirnorin noya ni'nin. “Cosi noya quëmapi. Noya yonquirin,” ta'ton, chiniquën nanan quëtërin. Ya'ipi copirno ma'shanënpita a'pairin. Ya'ipi Iquipito piyapi'sa' camairin.

¹¹ Naporo' Iquipito parti cosharo' co noya papotërinhuë'. Hua'qui' co manta' papotërinhuë' ni'ton, tanarotopi. Canaan partinta' capa cosharo'. Shimashonënpoa' co manta' ya'huëtöpihuë' capacaiso'. Parisitápi. ¹² “Iquipito parti trico ya'huërin,” topiso marë' Cacoposo' hui'ninpita a'parin cosharo' pa'anacaiso marë'. Iina chachin ma'paponaraihuë', nani mashotërin ni'ton, co nohuitöpihuë'. Ina pa'anatona', ya'huëpi'pa' cosharo' quëpaantapi capacaiso marë'. Ina capatona', nanpipi. ¹³ Ina quëran pë'yahuachinara, pa'pini a'paantarin. Naporo' Cosiri sha'huitërin. “Caso' co nishacohüë'. Cosico. Iyaya, itoco,” itërin. Copirnonta' iinpita anohuitërin. ¹⁴ Ina quëran Cosiri pa'pin amatërin. Ya'ipi quëmopinënpitanta' amatërin. Ya'ipi quëran canchisë shonca a'natërápo piyapi ya'huërin. ¹⁵ “Huëquë', tata, isëquë ya'huëa'ahua',” itohuachina, Cacoponta' Iquipito'pa' pa'marin. Ya'ipiya pa'mapi. Inatohua' Cacopo chiminin.

Ya'ipi shimashonënpoanta' inaquë ya'huërapì quëran chiminpi. ¹⁶ Cacopo chiminpachina, nonën isëquë chachin quënantapi pa'pitacaiso marë'. Siquimoquë pa'pitopi. Ina no'pa chachin iráca Apraani, amororo'sa' pa'antërin.

¹⁷ Yosëri chachin nani iráca Apraan sha'huitërin Canaan parti hua'anëntacaso'. Nipirinhüë', shinpita co a'naroáchin panantapihuë'. Hua'qui' Iquipitoquë ya'huëpi. Inaquë na'api. Panantacaiso' tahuëri ya'caritohuachina, notohuaro' israro'sa' ya'huëpi. ¹⁸ Napoin quëran Iquipito parti nisha copirno ya'conin. Cosiso' iráca chiminin ni'ton, co nohuitërinhuë'. ¹⁹ Cosi naporinso' co nitotërinhuë' ni'ton, nonpintaton, israiro'sa' aparisitërin. Ahuihuitahuaton, chiniquën asacatërin. Naporahuaton: "Quëmapia'hua nasitohuachin, aipiran të'yatoco' chimiin," itërin. ²⁰ Naporo', iyaro'sa', Moisésë nasitërin. Yosëri noya ni'nin. Pa'pin a'shinë chachin nosoropi ni'ton, cara yoqui po'orahuatona', pëinënquë acanopitopi. ²¹ Ina quëran aipiran acohuachina', Yosë nohuanton copirno hui'nini chachin manin aso'socaso marë'. Hua'huin pochin ni'nin. ²² Iquipito maistro'sari noya a'chintopi. Ya'ipi nitotopiso' a'chintopi. Napoaton noya noya nonin. Nani ma'sha nicacaso' nitotërin.

²³ Catapini shonca pi'ipitohuachina, a'napita israiro'sa' yonquiaton, pa'nin ni'tapon. ²⁴ Inaquë a'na Israiro quëmapì quënanconin. Co manta' onpopirinhüë', Iquipito quëmapiri ahuëaton, yatëpararin quënanconin. Quëmopinën nosoroaton, "cari i'huërëchi," tënin. Ina quëran Iquipito quëmapì ahuëaton, tëparin. ²⁵ "Israiro'saso' iyahuëpita. Yosë catahuarainco inapita nicha'ëca'huaso'," tënin Moisésë yonquinënquë. Inapitaso nipirinhüë' inari nicha'ëcaso' co yonquipihuë'. ²⁶ Tahuëririnquë cato' israiro'sa' capini niahuërapì, Moisésëri quënanconin. "¿Onpoatomata' canpita capini niahuëarama'? Nanan anoyatoco'," itërin. ²⁷ Ahuëtona'piso nipirinhüë' co nohuantërinhuë' natëcaso'. "¿Inta' hua'an acorinquën? Co coisë pochin sha'huitancoiso' ya'huërinhuë'. ²⁸ I'huara Iquipito quëmapì tëparan. ¿Inapochachin canta' yatëparanco ti?" itërin. ²⁹ Ina natanahuaton, të'huatërin. "Copirno natantohuachin, no'huiarinco," ta'ton, pipimiatërin huachi. Matian parti yacapatërin. Inaquë sa'aton, cato' hui'nin ya'huëtërin.

³⁰ Catapini shonca pi'ipi Moisésë inaquë ya'huërin. Ina quëran a'na tahuëri inotëro' parti pa'nin. Sinai motopi ya'cariya ni'so', sarsa nara orotarinsò' quënanin. Inaquë chachin anquëniri ya'notimarin. ³¹ Ina ni'sahuaton, pa'yanin. "¿Ma'ta' inaso' nimara?" ta'ton, ya'cariconin. Naporo' Yosëri itapon: ³² "Caso' Yosëco. Quëma shimashonënpita chinotërinaco. Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chinotërinaco,"

itërin. Moisësë të'huataton, ropa ropátarin. Monshorahuaton, co yani'ninhuë'. ³³ Ina quëran Yosëri itantarín: “Sapatën ocoiquë'. Isëquë nontaranquën ni'ton, isëquë chachin chinotancoso' ya'huërin, ténahuë. ³⁴ Piyapinëhuëpita Iquipitoquë ya'huëpirinahuë', parisitápi ni'nahuë. Chiniquën aparisitopi ni'ton, tarëtápi, natanahuë. Napoaton nicha'ësarahuë huachi. Huëquë' inatohua' a'pa'inquën nicha'ëcamaso marë',” itantarín.

³⁵ Napoaton Moisësë inatohua chachin paantarín. Iráca israiro'sa' yacatahuapirinhuë', co yanatëpihuë'. “¿Inta' hua'an acorinquën? Co coisë pochín sha'huitancoiso' ya'huërinhuë',” itopi. Yosëso nipirinhuë' Moisësë chachin hua'an acorín. Nara'huaya quëran anquëniri ya'notaso', Yosëri sha'huitërin inapita nicha'ëcaso marë'. ³⁶ Ina quëran Iquipitoquë paantarahuaton, nani ma'sha Yosë pochín ninín, sacai' ninínso-pita. Inapoaton, Iquipito quëran ocoirahuaton, nicha'ërin. Inapochachín Quëhuai marëquë, inotëro parti inaquëpita Yosë pochín ninín. Catapini shonca pi'ipi inaporín. ³⁷ Moisësëri chachín inapita itërin: “A'na tahuëri Yosë nohuanton, a'na pënëntona'pi ya'huapon, ca pochín ninínso'. Inanta' Israiro quëmapi nisarín,” ténín. ³⁸ Iráca inotëro parti shimashonënpoa' niyontonpachinara, Moisësëri Yosë nanamën anitotërin. Sinai motopiquë pa'pachina, anquëniri nontërin. Yosë nanamën sha'huitërin noya nanpicaíso marë'. Canpoa marënta' sha'huitërin.

³⁹ Shimashonënpoaso nipirinhuë' co nohuantopihuë' Moisësë natëcaíso'. Yaa'popi. Iquipito parti na'huanatona', inatohua' yapa'mantapi. ⁴⁰ Napoaton Moisësë motopiquë ya'huaso', iin, Aaron itopiso', nontopi. “Mamanshiro'sa' nitocoi, ina imahua'. Moisësë Iquipito quëran ocoipirinpoahuë', ¿intohuaso' pa'mara?” ta'tona', mamanshi nipi. ⁴¹ Ohuaca'huaya pochín ninínso nipi. Ma'sha tēparahuatona', mamanshi moshapi. Inahuara nipiso' niponahuë', pa'yatatona' pita nipi. ⁴² Napoaton Yosëri tananpitërin. Tananpitohuachina, ma'sha inápaquë ya'huërinso-pita moshapi. Pi'i, yoqui, tayora, inapita moshapi. Pënëntona'pi iráca Yosë quiricanënquë ninshitaton, tapon: “Israiro'sa' nontaton, Yosëri itërin: ‘Catapini shonca pi'ipi inotëro parti paasëma' ma'sha tēpahuatamara,

co chinotatomaco naporamahuë'.

⁴³ Nisha piyapiro'sa' moshapiso' yonquirama'.

Moroco artaronën quēparahuatoma', ina chinotërama'.

A'na tayoranta' mosharama', Nipan itopiso'.

Napoaton ana'intaranquëma'.

Ca nohuanton, inimicoro'sa' huè'sahuatona',
minsëarinëinquëma'.

Papironia aquëtë' quëpararinëinquëma', itërin Yosëri," tënin.

44 Shimashonënpopita iráca inotëro parti pacapona', Yosë chinotacaso në'mëtë' pëi quëparápi. Yosëri chachin Moisësë sha'huitërin ina pochin nicatona', chinotacaiso marë'. A'notërinso pochachin nipi. Inaquë Yosë pënëntërinso nanan ninshitërinso' ya'huërin. 45 Ina quëran hui'ninpitanta' inachachin pëi' ya'huëtöpi. Nisha piyapi'sa' isëquë ya'huëpirinahuë', Yosë nohuanton, a'papi. Cosoiri minsëhuachina, a'papi isëquë ya'huëcaiso marë'. Ina pëi chachin isëquë quëpi Yosë chinotacaiso marë'. Tapi hua'an ya'conaquë huarë' ina pëiquë Yosë chinotöpi. 46 Yosëri noya catahuarin ni'ton, Tapi noya hua'anëntërin. Inari pancana yapëitöpirinhuë', co Yosë nohuantërinhuë'. 47 Ina quëran hui'nin Saromon itöpiso', panca pëi' na'pi quëran ninin inaquë chinotacaiso marë'. 48 Nipirinhuë', Yosëso' chini chiniquéen nanantërin. Co nipiso' pëiquërächin ya'huërinhuë'. Pënëntona'pi inachachin sha'huitërinpoa':

49 "Yosëri itapon: Inápaquë huënsërahuë hua'anënta'huaso marë'.

Isoro'panta' nantëhuë aya'nanahuëquë pochin nitërahuë.

¿Onpopinta' yapëirapipiramacohuë'?

¿Insëquë chachinta' acotapomaco ya'huëca'huaso marë'? Co pëiquërächin ya'huarahuë'.

50 Cari ya'ipi ma'sha ninahuë, itërin Yosëri," tënin.

51 Canpitaso nipirinhuë' co pi'pisha tëranta' yanatëtëramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. Co onporonta' Ispirito Santo yanatëramahuë'. Iráca shimashonëmapita co noyahuë' cancantöpi. Inapita quëpatoma', inapochachin cancantërama'. 52 Iráca quëran huarë' na'a pënëntona'piro'sa' pënëntöpirinahuë', ¿insota' shimashonëmapitari noya ni'pi? Ya'ipiya aparisitöpi. "A'na tahuëri noya noya nininso' o'mararin," topachinara, no'tëquën ninöpirinahuë', tëpapi. Ina quëran Cristo chachin o'mahuachina, sha'huirapitoma', atëpatërama'. 53 Yosë iráca pënëntërinso' anquë'niri chachin sha'huitöpirinquëmahuë', canpitaso' co natëramahuë', itërin Istipani.

Istipan tëpapiso'

54 Natanahuatona', chiniquéen no'huitona', yatëpapi.
55 Istipanso nipirinhuë' Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, inápaquë në'pëtërin. Yosë ya'huërinso chachin ni'nin. Huënarächin huënarächin ya'norin. Quisoso Yosë inchinanën quëran huaniárin, ni'nin.

56 —Ni'cochi iyaro'sa'. Pi'iro'të nii'soatërin ni'nahuë. Quisoso chachin Yosë inchinanën quëran huaniarin, quënanahuë, itërin Istipani.

57 Ina natantahuatona', nipicopihuëratëtopi. Chiniquën no'huitona', a'naroáchin maconpi. 58 Ninano quëran quëparahuatona', na'piquë të'yararapi. Sha'huirapipisopitaso', aipi a'mopiso' ocoirahuatona', a'na hui'napi Saono itopiso' quëtopi a'paicaso marë'. 59 Të'yaraso', Istipanso' chiniquën parisitaponahuë', Quisoso nontërin: "Hua'yanëhuë Sinioro matahuatonco, quëpaquë'," itërin. 60 Ina quëran isonahuaton, chiniquën itantarin: "Tëparinacoso marë', ama Sinioro isopita ana'intëquësohuë'," itërin. Ina tosahuaton, chiminin.

8

1 Istipan tëpasoi', Saononta': "Tëpaco'," tënin.

Saonori aparisitërinso'

Naporo quëran huarë' cotio hua'ano'sa' no'huitatona', Quisoso imapisopita chiniquën aparisitopi. Quirosarinquë napopi. Aparisitataona', ayanquëëpi. Ya'ipi Cotia parti, Samaria parti, inaquëpita yanquëëpi. Ca'tano'saráchin co pa'pihuë'. 2 Nani Istipan tëpahuachinara, Yosë chinotopisopitari pa'pitopi. Sëtatona', na'nërapi. 3 Saonoso nipirinhüë' Quisoso imapisopita aparisaton, pëinënaquë huarë' ya'cona'piarin. Quëmapi'sa' masahuaton, ohuararahuaton, tashinan pëiquë po'morin. Sanapi'santa' inaquë po'morin.

Samaria parti noya nanan sha'huirinso'

4 A'naquënso nipirinhüë' yanquëërahuatona', pa'sapi. Yosë nanamën sha'huirapi. 5 Pinipiso' Samariaquë pa'nin. Inaquë Quisocristo naporinso' sha'huirarin: "Yosëri a'paimarinso' imaco' canpitanta'," itarin. 6 Na'a piyapi'sa' niyontonahuatona', natanapi. Nóya natanpi. A'chintohuachina, cania'piro'santa' quëpi. Yosë nohuanton, Pinipiri anoyatërin. Ni'sahuatona', aquë aquëtë' yaimapi. "Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatërin," topi. 7 A'naquënso' sopairi ya'coancantërin ni'ton hua'yantopirinahuë', Pinipiri sha'huitohuachina, sopairo'sa' chiniquën nonsahuatona', pipira'piapi. A'naquëonta' caniopi quëran co huachi nanitopihuë' iratacaiso', quëhuënapi. A'napitaso' apia ni'tona', sonpapi. Inapitanta' huë'pachinara, anoyatërin. 8 Napoaton inaquë ya'huëpisopitaso', capa cancantopi.

9 Inaquë a'na quëmapi Simon itopiso' ya'huërin. Co'huaa Pinipi huë'shatërasohuë', na'con pënotërin. Nani hua'qui' piyapi'sa' nonpintërin. "Caso' chiniquën nanantërahuë',"

tëinso marë' pa'yatopi. ¹⁰ Ya'ipi Samariaquë ya'huëpisopitari natëpi. Ya'ipi piyapi'sa', hua'ano'sa quëran huarë' natëpi. “Iso quëmapi Yosë pochin ninin. Nani ma'sha nanitaparin,” topi.

¹¹ Hua'qui' pënotaton, piyapi'sa' nonpintërin. Napoaton natëpi. ¹² Nipirinhüë', Pinipiri noya nanan sha'huitohuachina, noya natanpi. “Yosë yahua'anëntërinpoa'. Quisocristo inápa quëran a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Ina imaco' canpitanta',” itohuachina, natëpi. Ina quëran quëmapi'sa' sanapi'sarë chachin aporihuanpi. ¹³ Simonta' natëpirinhüë'. Aporihuanahuaton, Pinipi ca'tanin. Pinipiri cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Nani ma'sha nanitaparin. “Tëhuëenchachin Yosëri catahuarin,” topi. Ina ni'sahuaton, Simon pa'yanin. “Ma'pitacha nanitaparin paya,” tënin, yonquiaton.

¹⁴ Naporo' ca'tano'sa' Quirosarinquë ya'huëpi. “Samariaquë ya'huëpisopitanta' Yosë nanamën natëpi huachi,” topi. Natantahuatona', Pitro, Coansha cato chachin a'papi nicapona'. ¹⁵⁻¹⁶ Na'a ya'huëhuano'sa' nani aporihuanpi. “Sinioro Quisoso imarai,” ta'tona', aporihuanaponaraihuë', Ispirito Santori co ya'coancanchátërarinhüë'. Napoaton Pitro, Coansha inapita o'marahuatona', Yosë nontopi Ispirito Santori ya'coancantacaso marë'. ¹⁷ Ina quëran së'huamotohuachinara, Ispirito Santori ya'coancantërin. ¹⁸⁻¹⁹ Simonta' nica-ton: “Ca'tano'sari së'huamotorahuatona', Ispirito Santo aya'coancantopi,” ta'ton: —A'chintoco canta' canpita pochin nii. Ina marë' pahuëre'inquëma'. Ispirito Santo aya'coancanchi canta', topirahuë', itërin. ²⁰ Pitroriso' itapon:

—Ma'pitacha yonquiran paya. Coriqui marë' Ispirito Santo ¿yama'paranco ti? Co ina marë' Yosë quëtërinpoahuë'. Co inaso' pa'anëhuë'. Ina pochin yonquihuatan, parisitopiquë pa'saran. ¡Coriquirë'quën chachin inaquë pa'saran! ²¹ Co ya'ipi cancanën quëran imaranhuë' ni'ton, co Yosë noya ni'ninquënhüë'. ²²⁻²³ Pa'pi co noyahuë' yonquiran. Cati-naquë tonporëso pochin ninan ni'ton, co pi'pian tëranta' Yosë yanatëranhuë'. Napoaton co noyahuë' yonquiran-sopita naniantaton, Yosë nontëquë' tapon a oshanën yain-quitápirinquënhüë', itërin.

²⁴ —Canpitari Yosë nontoco' ama ina pochin ana'inchincosohüë', itërin. Chiníquën pa'yanaton, naporin.

²⁵ Ina quëran Pitro Coansharë chachin piyapi'sa' a'chintantapi. Quisocristo naporinso' anitotapi. Ya'ipi Yosë nanamën sha'huitantapi. Nani sha'huitohuachinara, ya'huëpi'pa' yapaantapi. Samaria parti paatona', a'naya

a'naya ninanoro'saquë noya nanan sha'huitëra'piapi. Inaporatona', Quirosarinquë cancoantapi.

Itiopia quëmapi natërinso'

²⁶ Ina quëran Siniro anquëninëni ya'notimarahuatón, Pinipi sha'huitërin: "Huanirahuatón, Quirosarin quëran Casa'pa' ira pa'ninso pa'tëquë'," itërin. Inatohua' inotërachin ya'huërin. ²⁷ Sha'huitohuachina, pa'nin. Pa'sapirinhüë', a'na quëmapi quënanconin, Itiopiaquë ya'huërinso'. Inaso' hua'an. Itiopia copirno paya Cantasi itopisoari nani acorin ya'ipi coriquinën a'paicaso marë'. Hua'anso' i'hua Quirosarinquë pantarin Yosë chinotacaso marë'. ²⁸ Nani o'mantaton, ya'huërin'pa' paantararin. Torona'hua cahuariori quëparinquë huënsëaton, pa'sarin. Papon pochin, Yosë quiricanën iráca Isaiasë ninshitërinso' nontërarin.

²⁹ Naporo' Ispirito Santori Pinipi sha'huitërin: "Manóton ya'yoranconahuatón, imaraaquë'," itërin.

³⁰ Pinipiso' ta'arahuatón, ya'yoranconin. Isaiasë ninshitërinso' nontaquëya', natanin:

—Nontëranso' iyasha, ¿nitotëran ti? itërin.

³¹ —¡Co'chi iyasha, nitotërahuë paya! Co insonta' a'chintërincohuë' ni'ton, co nanitërahuë'. Huëquë' huënsëiquë'. Sha'huitoco nitochi, itërin. Napotohuachina, inaquë huënsërin. Papon pochin ninontërapí.

³² —Iso' iyasha nontápirahuë', ma'ta' tápon naporinso' co nitotërahuë', itahuatón, Yosë quiricanënquë nontërinso' a'notërin nontacaso marë'.

"Tëhuëchachin ohuica tëpacaiso marë' quëpahuachinara, co manta' téninhuë'.

Carniroa'huanta ya'ihuachinara, co na'nërinhuë'.

Inapochachin ina quëmapi yatëpahuachina', co manta' taponhuë'.

³³ Nonpinapipi ni'ton, coisë co no'tëquën sha'huirinhüë'.

Tëpapi ni'ton, co a'na hui'nin tëranta' ya'huërerinhüë'," ténin quiricanënquë.

³⁴ —¿Ma quëmapita' yatëpapiso'? Isaiasë nica. A'na quëmapi nica. Co caso' nitotërahuë'. Sha'huitoco canta' nitochi, itërin hua'ani.

³⁵ "Quisoso ninoton, Isaiasë ninshitërin," itahuatón, ina quirica chachin nontaton, ya'ipi Quisoso nanamën a'chintërin. ³⁶ Nani a'chintohuachina, ira pa'tapona pochin ii' quënanconpi.

—Ni'quë' iyasha. Ii' ya'huërin. Canta' aporintoco, topirahuë', itërin hua'ani.

[³⁷ —Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëhuatón, aporintaranquën, itërin.

—Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin, tënahuë, tënin hua'an.]

³⁸ “Noyahua,” itohuachina, torona'hua asanorin. No-huararahuatona', cato chachin i'quë pa'mapi. Inaquë apor-intërin. ³⁹ Nonshipirinahuë', a'nanaya Pinipi ayarin. Ispirito Santori quëparin ni'ton, hua'ani co huachi quënaninhuë'. Co quënanaponahuë', noya cancantaton, pa'nin. ⁴⁰ Pinipiso nipirinhuë', Asotoquë'pa ya'nochanin. Ina quëran pa'sahuaton, ninanoro'saquë noya nanan sha'huitëra'piarin. Sisariaquë huarë' sha'huirap'piarin.

9

Saono imarinso'

¹ Saonoso nipirinhuë' no'huitárin. Quisoso imapisopita no'huiton, yatëparin. Napoaton corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' nontonin. ² “Quirica ninshitoco piyapi maca'huaso marë'. Tamascoquë quëparahuato, niyontonpiso pëi' hua'ano'sa' quëtarahuë. Inaquë nasha nanan imapisopita quënanpato, masarahuë. Quëmapi'sa' tonporahuato, isëquë chachin quësarahuë. Sanapi'saquë huarë' masarahuë,” tënin Saono. Napohuachina, quirica ninshitahuaton, quëtërin. ³ Ina quëran Tamascoquë pa'nin. Ya'caritërahuaso', a'naroáchin inápa quëran huënaráchin huënaráchin a'pintërin. ⁴ No'paquë anotahuaton, inápa quëran nontërinso' natanin.

“Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco?” itërin.

⁵ “¿Inquënta' quëmaso', Sinioro?” itërin Saonori. “Ca Quisosoco, aparisitarancoso'. ⁶ Iporaso' huanirahuaton, ninoquë paquë'. Inaquë sha'huitarinënquën ma'sona nicamaso',” itërin.

⁷ Ca'taninsopitaso' pa'yanatona', co manta' topihuë'. Nontërinso' natanaponaraihuë', co insonta' quënanpihuë'.

⁸ Saono huaniintarahuaton, ni'topirinhuë', co huachi quënantërinhuë'. Napoaton a'napitari së'quërahuatona', Tamascoquë quëpapi. ⁹ Cara tahuëri co quënantërinhuë'. Co manta' ca'ninhuë'. Co manta' o'orinhuë'.

¹⁰ Ina ninanoquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Quisoso imarinso'. Ananiasë itopi. Yosë nohuanton, co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin ni'nin. Nontërinsonata' natanin. “Ananiasë, ¿ya'huaran?” itërin Quisosori. “Ya'huarahuë Sinioro,” itërin inarinta'.

¹¹ “Huanirahuaton, no'tëquën cachi itopiquë paquë'. Inatohua' Cotasë pëinën ya'huërin. Inaquë a'na quëmapi Tarsoquë ya'huërinso' yacapatarin. Inaso' Saono itopi. Apira inaso' nontarinco. ¹² Inanta' hua'narëso pochin nani quënaninquën. Quëmari së'huarayaconpatan, quënantantapon,” itërin Quisosori.

¹³ Ananiasëso nipirinhüë' co yapa'ninhüë'. "Ina quëmapiso' Siniro, pa'pi co noyahuë', topi natantërahuë. Quirosarinquë quëma imarinëinquënsopita chiniquën aparisitërin. ¹⁴ Corto hua'ano'sa' chiniquën nanantopisopitari nanan quëtërin isëquënta' piyapi'sa' macacaso marë'. Nontërinquënsopita tonporahuaton, tashinan pëiquë yapo'morin," itërin Ananiasëri.

¹⁵ "Thua mini co noyahuë' yonquipirinhüë', nani huayonahuë ca nanamëhuë a'chinacaso marë'. Nisha nisha piyapi'sa' a'chintarin imainacoso marë'. Hua'ano'sanënpitanta' sha'huitarin. Israiro'santa' a'chintarin imainacoso marë'. ¹⁶ Nanamëhuë a'chininso marë' na'con parisitapon. Inanta' cari anitotarahüë," itërin Quisosori.

¹⁷ Ina natanahuaton, Ananiasë pa'nin. Cotasë pëinëinquë ya'conconahuaton, Saono së'huaconin:

—Iya Saono. Siniro Quisoso iraquë ya'notërinquënsa sha'huitërinco ni'ton, huë'nahuë. Ina nohuanton, apira noya ni'taantaran. Naporahuaton, Ispirito Santo noyá ya'coancantarinquën, itërin.

¹⁸ Naporo chachin sami sha'huëtë pochin nininso', ya'pirin quëran anotërin. A'naroáchin noya ni'taantaran. Ina quëran huaniintarahuaton, aporihuanin. ¹⁹ Nani coshatahuaton, chiniquën cancantaantaran. Hua'quimiachin inaquë Quisoso imapisopitataquë yacapatërin.

Saono ya'nan pënëntërinso'

²⁰ Shiarahuaton, cotio niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, pënëntarin. "Quisososo' Yosë hui'nin," itahuaton, na'con a'chinarin. ²¹ Ya'ipi piyapi'sa' natanahuatona', ina nohuitatona', pa'yanpi.

—¿Co'na isohüë' Quirosarinquë ya'huapon Quisoso imapisopita chiniquën aparisitërin? Isëquënta' huë'nin imapisopita macacaso marë'. Tonporahuaton, corto hua'ano'saquë quëpararin, topiraihuë'. Ni'quëchi. Nani a'chinarin inanta', topi.

²² Saonoso' chiniquën cancantaton, nóya a'chinarin. "Tëhuëchachin Yosëri Cristo a'paimarin. Inaso' Quisoso chachin. Yosë quiricanën quëran no'tëquën anitotërinpoa'," ta'ton, na'con a'chintërin. Cotioro'sa' inaquë ya'huëpisopita nisha nisha yonquiatona', co nanitopihuë' a'panitacaiso'.

Saono cha'ërinso'

²³ Napoaton hua'qui quëran cotioro'sari tëpacaiso' yonquipi. ²⁴ Yatëpapiso' natanaton, Saono co huachi a'ninquëchin paacaso' nohuantërinhuë'. Nani tahuëri ninano' ya'coanaquë cotioro'sari ninarapi tëpacaiso marë'. Tashirë chachin ninarápi. ²⁵ A'na tashiso nipirinhüë', imapisopitari huëcatona' Saono

quëpapi. Ninano pairapipi quëran anohuaramapi. Nantipi pochin ninqüë anohuaramahuachinara, pa'nin huachi.

Saono Quirosarinqüë paantarinsö'

²⁶ Quirosarinqüë canconahuaton, Quisoso imapisopita ya'huëpiquë pa'pirinhuë'. "Co tëhuëncachin Quisoso imamarahuë', sha'huirapihuachinpoa'," ta'tona', të'huatopi.

²⁷ Pirnapiso nipirinhuë' natërin. Natëton, Saono quëparin ca'tano'sa' nontacaso marë'. "Saono ira pa'taso', Quisoso quënanin. Nontërinsonata' natanin. Tamascoquë chiniquën cancantaton, Quisoso nanamën sha'huirin," itërin. ²⁸ Ina quëran ca'tano'sataquë Saono yacapatarin. Imapisopitarë' nipayatona', pa'sapi. Inaquë co të'huatonhuë', Sinioro nanamën sha'huirárin. ²⁹ A'naquën cotioro'saso' Crico nananquë nonpi. Saonori chiniquën pënënpachina, no'huitona', yatëpapi. ³⁰ Yatëpapurinahuë', imapisopita natanahuatona', Sisariaquë quëpapi. Inaquë quëparahuatona', Tarsoquë a'papi.

³¹ Ina quëran Quisoso imapisopita noya ya'huapi. Co huachi insoari tëranta' aparisitërinhuë'. Cotia parti, Cariria parti, Samaria parti, inaquëpita sano ya'huatona', noya noya imasapi. "Sinioro chiniquën nanantërin," ta'tona', nóya natëpi. Ispirito Santori catahuarin ni'ton, a'napitanta imasapi.

Yosë nohuanton Pitrori Iniasë anoyatërinso'

³² Pitroso nipirinhuë' nisha nisha parti pa'sarin imapisopita nicacaso marë'. Nitaquë canconpachina, imapisopita ni'conin. ³³ Inaquë a'na quëmapi quënanconin, Iniasë itopiso'. Posa pi'ipi canioton, quëhuënárin. Apia ni'ton, co nanitërinhuë' huanicaso'.

³⁴ —Iya Iniasë, Quisocriso anoyatarinqüën. Huanirahuaton, pë'sara'huaya tapaquë huachi, itërin Pitrori.

Napotohuachina, a'naroáchin huanirin. ³⁵ Inaquë ya'huëpisopitari ni'pi. Saronaquë ya'huëpisopitarinta' ni'pi. Napoaton na'a piyapi'sa' iráca yonquipisopita naniantatona', Quisocriso imapi.

Yosë nohuanton Tapita ananpitaantarinsö'

³⁶ Copëquë a'na sanapi Tapita itopiso' ya'huërin. Crico nananquë Torëcasa itopi. Inanta' Quisoso imarin. Noya sanapi ni'ton, sa'ahuario'sa' nosoroaton, nani tahuëri catahuarin. Pahuantohuachinara, ma'sha topinan nicanarin. ³⁷ Naporo' ina sanapi caniorahuaton, chiminin. Nonën pa'morahuatona', inapa pa'cotë' ninqüë acopi. ³⁸ Pitroso' Nitaquë ya'huarin, natantopi. Co aquëyahuë' ni'ton, cato' quëmapi a'papi. Canconahuatona', "Manóton huëquë'," itopi.

³⁹ Napoaton Pitro inapitarë' pa'nin. Canconpachinara, inapa pa'cotëquë quëpantapi. Inaquë na'a quëyorono'sari tahirapitahuatona', na'nëtopi. A'mopisopita Tapitaco' i'hua pipitërinso' sa'ahuario'sa' quëtacaso marë' a'notopi. ⁴⁰ "Ya'ipinquëma' pipico' Yosë nontëri'i," itohuachina, pa'pi. Nani pa'pachinara, isonahuaton, Yosë nontërin. Ina quëran nonën tahuërëtahuaton, itapon:

—Imoya Tapita, huënsëquë', itërin.

A'naroáchin ni'tiintarin. Pitro quënanahuaton, huënsërin. ⁴¹ Pitrori maimirarahuatón, ahuanirin. Ina quëran imapispita, quëyorono'sa' inapita përarin. Huë'sahuatona', nanpirin quënanquipi. ⁴² Ya'ipi ninanoquë nahuinin. Na'a piyapi'sa' Quisoso natëpi. ⁴³ Inaquë hua'qui' Pitro yacapatërin. Simon itopiso' pëinënquë yacapatërin. Simonso', sha'huëtë' tapana'pi.

10

Cornirio nicacaso marë' Pitro pa'ninso'

¹ Sisariaquë a'na quëmapi ya'huërin. Cornirio itopiso'. Inaso' capitan. "Itariaro'sa'" itopiso sontaro huënton camairin. ² Inaso nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopitanta' Yosë chinotopi. Cotioro'sa' ma'sha pahuantohuachinara, nosoroaton, topinan quëtërin. Nani tahuëri Yosë nontërin. ³ Pi'i tëhuërënahuasó', co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin a'ninquëchin quënanin. Yosë anquëninëni huëcapaimarahuatón: "¡Cornirio!" itërin.

⁴ Anquëni ni'sahuaton, pa'pi të'huatërin.

—¿Ma'ta' siniro nohuantëran? itërin.

—Quëmaso' na'con Yosë nontëran, nataninquën. Sa'ahuario'sa' nosoroaton, ma'sha topinan quëtëran. Ina marë' noya yonquirinquën. ⁵ Napoaton Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. ⁶ Inaso', sha'huëtë' tapana'pi Simon itopiso' pëinënquë yacapatarin. Marë yonsanquë ya'huërin, itërin.

⁷ Anquëni pa'pachina, cato' piyapinën amatërin. A'na son-taronta' amatërin, nani tahuëri camairinso'. Inanta' Yosë chinotërin. ⁸ Anquëniri nontërinso' sha'huitahuaton, Copëquë a'parin.

⁹ Tahuërininquë yacamotëriahuaso', ninanoquë ya'caritopi huachi. Naporo' Pitro inapa pa'cotëquë pa'nin Yosë nontacaso marë'. ¹⁰ Tanaton, yacoshatopirinhüë'. A'na piyapiri cosharo' nitaso', Pitro hua'narëso pochin quënanin. ¹¹ Pi'iro'të' ni'soatarin, ni'nin. Panca ta'na pochin nininso' o'marin. Catapini cachinën quëran huëntënimararin. ¹² Inaquë nani ma'sha

ya'huërin. Tananquë ya'huërinso-pita, pëhuara pochin nininso-pita, anpianhtëhuano'sa', inapita ya'huërin ni'nin. ¹³ Ina quëran noninso' natanin. “Huanirahuaton Pitro, tëpaton ca'quë',” itërin.

¹⁴ —Inca Siniro. Sopai inapitaso'. Co onporonta' ina pochin ca'chinahuë'. Iráca Moisésë pënënincoi ama ina pochin capaca'huaiso marëhuë', itërin Pitrori.

¹⁵ —Noya capacaso', itëranquën ni'ton, ama quëmari “sopai” itëquësohuë'. Co huachi tananpitacaso' ya'huërinhuë', itërin.

¹⁶ Cararo' inachachin sha'huitantarin. Ina quëran ta'na pochin nininso' inápaquë quëpantarin. ¹⁷ Pitroso' yonquirárin. “Yosë nohuanton hua'narëso pochin quënanahuë. ¿Ma'ta' tapon ina pochin a'notërinco nica?” tënin yonquiaton. Naporo' Corniriori a'parinsopita canquirapi. Natantiirahuatona', Simon pëinën ya'coananënuquë canquiipi. ¹⁸ Canquirahuatona', natanpi: “¿Simon Pitro isëquë ya'huarin ti?” topi.

¹⁹ Pitroso nipirinhüë' co nataninhüë'. Hua'narëso pochin ni'ninso' yonquirárin. Yonquiaso', Ispirito Santori itërin: “Apira cara quëmapi yonisarinquën. ²⁰ Nohuaramarahuaton, paquë'. Ama nisha nisha yonquiatonhuë', imaquë'. Ca nohuanton, huë'pi ni'ton, noya imaquë',” itërin.

²¹ Pitro nohuaramarahuaton, comisiono'sa' nontërin.

—Ca Simon Pitroco. ¿Onpoapomata' huë'namaso'? itërin.

²² —Capitan Cornirio a'parincoi. Inaso' nóya quëmapi. Nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Ya'ipi cotioro'sari noya ni'pi. I'huara ya'huaso', a'nanaya anquëniri ya'notimarahuaton, sha'huitimarin. “Piyapi'sa' a'paquë' Pitro maconta'ina'. Ina a'chintarinquën, noya natanquë',” itërin ni'ton, a'parincoi huë'nai, itërin. ²³ Napotohuachina, “Ya'cointaco' iyaro'sa',” itërin Pitrori. Napotohuachina, ya'coontapi. A'cahuachinara, huë'ëpatopi. Tahuëririnquë paantahuachinara, Pitronta' pa'nin. A'napitanta' Quisoso imapisopita Pitro imapi.

²⁴ Ina tashiraya Sisariaquë canconpi. Inaquë Corniriori ninararin quënanconpi. Quëmopinënpita, nipayarinsopita, inapita amatohuachina, nani niyontonpi natanacaiso marë'. ²⁵ Pitro canconpachina, Corniriori isonapairahuaton, moshapirinhüë'. ²⁶ A'naroáchin Pitrori ahuaniantarin.

—Huaniquë' iyasha. Co caso' moshancoso ya'huërinhuë'. Piyapico canta', itërin.

²⁷ Ninontahuatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë na'a piyapi'sa' niyontonpi quënanconpi. ²⁸ Nani ninontohuachinara, Pitrori itërin:

—Cotioro'sacoi inachintëraiso', nani iyaro'sa' nitotërama'. Co onporonta' nisha piyapiro'sataquë ni'tapoi pa'naihuë'. Co

inapitaro'coi niyontonaihuë'. "Co Yosë nohuantërinhuë'," top-iraihuë'. Iporaso nipirinhüë' Yosë nani anitotërinco. Insosona Yosëri noya ni'pachina, canta' noya ni'i. Ya'ipi piyapi napopi-anachin noya nica'huaso' ya'huërin, ténahuë. ²⁹ Napoaton amatohuatancora, noya huë'nahuë. ¿Ma'marëta' amatëranco? itërin.

³⁰ Napotohuachina, Corniriori itërin:

—Nani catapini tahuëritarin, ipora pochin Yosë nontasoco, a'nanaya a'na quëmapi ya'notërinco. A'morinsó' huënaráchin huënaráchin ni'nahuë. ³¹ Ya'notirahuatonco, itërinco: "Cornirio, quëmaso' na'con Yosë nontëran, nataninquën. Sa'ahuaró'sa' nosoroaton, ma'sha quëtëran. Ina marë' Yosë noya yonquirinquën. ³² Napoaton Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. Inaso', Simon itopiso' sha'huëtë' tapanapi pëinënuquë yacapatarin. Marë yonsanquë ya'huërin," itërinco. ³³ Ina natanahuato, a'naróáchin amatëranquën. Ma noyanquën ni'ton, huë'nan. Iporaso' ya'ipicoi niyontonai. Yosënta' ni'sarincoi. ¿Ma'ta' ina sha'huitërinquën natëca'huaiso marë'? Yanatanai, itërin.

Cornirio a'chintërinso'

³⁴ Itohuachina, Pitrori itërin:

—Tëhuëenchachin Yosëri ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Co quiyasáchin nosororincoihuë'. Cancanënpoaquë yonquirëhuasopita nitotaton, no'tëquën yonquirinpoa', ténahuë. ³⁵ Nisha piyapi'sanquëma' nipomarahüë', cancanëma quëran huarë' ina chinotohuatama', nohuantarinquëma'. Noya cancantohuatama', noya ni'sarinquëma'. ³⁶ Iráca israiro'sacoi noya nanan sha'huitërincoi. Piyapinënpita pochin niconcoi, Yosë anitotërincoi. Oshahuanëhua' ni'ton, Yosë inimicotopirëhuahuë', Quisocristo a'paimarin nanan anoyatinpoaso marë'. Inaso' ya'ipi piyapinpoa' yahua'anëntërinpoa'. ³⁷ Caririaquë nanan nahuinin. Ina quëran ya'ipi Cotia parti nahuinin ni'ton, canpitanta' natantërama'. Yosë nohuanton, Coansha pënëntërin co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë'. Piyapi'sari natëhuachinara, aporintërin. ³⁸ Ina piquëran Yosëri chachin Quisocristo acorin, Nasaritoquë ya'huërinso'. Yosë nohuanton, Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Napoaton nani ma'sha nanitaparín nicacaso'. Nisha nisha parti paaton, nóya ninin. Na'a cania'piro'sa' a'naróáchin anoyatërin. A'naquën sopairi ya'coancantërin ni'ton, chiniquën parisitopirinhüë', inari anoyatërin. Yosëri catahuarin ni'ton, a'naróáchin anoyatërin. ³⁹ Quirosarinquë naporin. Ya'ipi cotioro'sa' ya'huëpiquënta' inaporin. Ina quëran corosëquë patanantahuatona', tëpapi. Ya'ipiya quiyari

ni'nai. ⁴⁰ Chiminpirinhuë', cara tahuëri quëran Yosëri ananpitaantarín. Nanpíantahuachina, Yosë nohuanton, ya'notërincoi. ⁴¹ Co ya'ipi piyapi'sari ni'píhuë'. Yosë nohuanton, quiyarisó' ni'nai a'napita sha'huita'huaiso marë'. Nani nanpíantahuachina, quiyarë' coshatërin, o'orin. Quisocrísto tēhuēnchachin nanpíantarín, tēnai. ⁴² Naporo' sha'huitërincoi paatoí pēnēnta'huaiso marë'. “Paatoma', ca nanamēhuë sha'huico' imatonaco noya cancanchina'. Yosë chachin acorínco ni'ton, a'na tahuëri coisë pochín nisarahuë. Nanpípisopita, chiminpísisopítanta', ya'ipiya co noyahuë' nípachina', ana'íntarahuë. Inanta' sha'huitoco' nitochina',” itërincoi ni'ton, sha'huirárai. ⁴³ Iráca quëran huarë' pēnēntona'píro'sa' Quisoso ninotona', sha'huitërinēnpoa' ina natēcaso marë'. Cancanēnpoa quëran huarë' ina natēcaso' ya'huërin. Oshanēnpoa marë' chiminín ni'ton, imapatēhua', ya'ipi oshanēnpoa' inquitárinpoa'. “Ca oshanēhuë marë' miní Quisocrísto chiminín,” topatēhua', inquitárinpoa', itërin Pítrori.

Ispirito Santori ya'coancantërinso'

⁴⁴ Nonínso' natanahuatona', ya'ipiya natēpi. Nontaso chachin, Ispirito Santori ya'coancantërin. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ina nohuanton, nisha nisha nananquë nonsapi. Co nitotaponaraihuë', Ispirito Santo nohuanton, napoapi. “Ma noyacha Yosëso paya,” tosapi. Natanahuatona', cotíoro'sa' Pítro ca'tanpísisopita pa'yanpi: “Nisha piyapi'sa' níponaraihuë', Yosë nohuanton, Ispirito Santori ya'coancantërin,” topi.

⁴⁷ —Isopítanta' canpoa pochín Ispirito Santori ya'coancantërin ni'quēhuarë' aporíhuaina', tēnahuë. ⁴⁸ “Quisocrísto imarai huachi,” topachinara, aporíntēquë', itërin Pítrori. Napotóhuachina, aporíntopi.

—Isēquë iyaya yacapatoncoi, hua'quimíáchin a'chíntocoi, itopi. Napotóhuachinara, inaquë hua'quimíáchin yacapatërin.

11

Pítro Quirosarínquë natanpíso'

¹ Nisha piyapi'santa' Yosë nanamēn natēpi ni'ton, Cotía partí a'naróáchin nahuínin. Ca'tano'santa' natántopi. Ya'ipi ímapísisopita inaquë ya'huēpíso' nitótopi. ² Napoaton Pítro Quirosarínquë huēnantahuachina, a'naquēn cotíoro'sa' íráca nanan natēpísoari no'huípi. Quisoso ímaponaraihuë', íráca nanaonta' nohuántopi.

³ —Nisha piyapi'sa' pēínēnquë yacapatatón, ínapítarë'quēn coshatëran. Co ínapítaso' marca níacotópihuë'. ¿Onpoatonta' naporán? itërin.

4 Pitroso nipirinhüè' ya'ipiya sha'huitërin.

5 —Natanco iyaro'sa', no'tëquën sha'huichinquëma'. Copëquë ya'huëasoco, a'na tahuëri Yosë nontárahüë. Naporo' co huë'ëporahuë', hua'narëso pochin quënanahuë. Panca ta'na pochin nininso' inápa quëran o'mararin. Catapini cachinën quëran huëntënimararin. Ca ya'cariya o'marin. 6 Inaanaquë ni'pirahuë', nani ma'sha quënanahuë. Tananquë ya'huërinso'pita, tanan ni'ni pochin nininso', pëhuara pochin nininso', nisha nisha anpiantëhuano'sa', inapita quënanahuë. 7 Nontërinco'sonta' natanahuë. “Huanirahuaton isopita tëpaton ca'quë',” itërinco. 8 “Inca Siniro. Sopai inapitaso'. Co onporonta' ina pochin ca'chinahuë'. Iráca Moisésë pënëincoi ama ina pochin capa'huaiso marëhuë',” itohuatëra, 9 inápa quëran itantarinco: “Noya capacaso', itëranquën ni'ton, ama quëmari 'sopai' itëquësohüë'. Co huachi tananpitacaso ya'huërinhuë',” itërinco. 10 Cararo' inachachin sha'huitantarinco. Ina quëran inápaquë quëpanantarin. 11 Naporo' cara quëmapi'sa' Simon pëinënquë canqui'pi. Sisaria quëran huë'pi. Capitan Corniriori a'parinso'. 12 Ispirito Santo sha'huitërinco: “Inapita imaquë'. Ama nisha nisha yonquiatonhuë', noya paquë',” itërinco. Napoaton pa'nahuë. Isopita iyaro'sa' ca'taninaco, saotaya'pi chachin ca'taninaco. Pëinënquë canconahuato'i, ya'conai. 13 Ya'conpatoira, Cornirio itërincoi: “Pëinëhuëquë Yosë nontasoco, anquëni ya'notirincó, ni'nahuë. ‘Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. 14 Inaso' nanan sha'huitarinquën cha'ëcamaso marë'. Ina natëhuatan, Yosë anoyacancantarinquën. Quëmopinënpitanta' anoyacancantarín,' tënín anquëni,” itërinco. 15 Quisoso nanamën sha'huitasoco chachin, inapitanta' Ispirito Santori ya'coancantërin. Ya'nan canpoa' ya'coancantërinpoaso pochachin inapitanta' ya'coancantërin. 16 Naporo' Siniro sha'huitërincoiso' yonquirahuë. “Coanshaso' i'quë aporintërinquëma'. Yosëso nipirinhüë' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma' catahuainquëmaso marë',” itërincoi Quisoso. 17 Siniro Quisocristo imapatëhua', Yosë nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Inapitaso' nisha piyapi'sa' nïponaraihuë', imapachinara, inapochachin Ispirito Santori ya'coancantërin. Yosëri noya ni'pachina, inapochachin canta' noya ni'i, tënahüë. ¡Co caso' nanitërahüë' nisha yonquia'huaso'! itërin Pitrori.

18 Natanahuatona', co huachi no'huipihuë'.

—Tëhuëenchachin Yosë nohuanton, nisha piyapi'santa' co noyahuë' yonquipsisopita naniantatona', imasapi. Inari catahuarin ni'ton, nanpimiatapi. Ma noyacha Yosëso paya,

itopi.

Antioquiaquë imapiso'

¹⁹I'hua chachin Istipan tēpahuachinara, Quisoso imapisopita aparisitopi ni'ton, aquë yanquëëpi. A'naquën Pinisia parti pa'pi. A'naquëonta' Chipriquë pa'pi. A'napitanta' Antioquiaquë'pa' pa'pi. Nisha nisha parti paatona', Quisoso nanamën sha'huipi. Sha'huiponaraihuë', cotioro'saráchin sha'huitopi. ²⁰A'naquënso nipirinhüë' Antioquiaquë canconahuatona', nisha piyapi'santa' sha'huitopi. Sinioro Quisoso naporinso' a'chintopi. "Oshanëma' inquitatēnquëma', anoyacancantarinquëma'," itopi. Chipri quëran huë'pisopita, Sirini quëran huë'pisopita, inapita napopi. ²¹Yosëri catahuarin ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtona', imapi. Iráca yonquipiso' naniantatona', Quisoso imasapi.

²²Quirosarinquë nahuinin. Quisoso imapisopita natan-tahuatona', Pirnapi a'papi Antioquiaquë ya'huëpisopita nica-caso marë'. ²³⁻²⁴Inaquë canconahuaton, "Tēhuēnchachin nisha piyapi'santa' imasapi. Yosëri na'con catahuarin," ta'ton, noya cancantërin. Pirnapiso' noya quëmapi. Yosë noya natërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, piyapi'sa' pënënin: "Ama Sinioro a'pocosohüë'. Ya'ipi can-canëma quëran huarë' imamiatoco'," itërin. Pënënpachina, a'napitanta' Quisoso imapi.

²⁵Ina quëran Pirnapi Tarsoquë pa'nin Saono yonípon. In-aquë yoniton, quënanin. ²⁶"Huëquë' pa'a Antioquiaquë ya'huëpisopita a'chinta," itohuachina, "Inta nipachin pa'a," ta'ton, imarin. A'na pi'isa' inaquë ya'huëpi. Imapisopita catahuacaiso marë' yacapatopi. Na'a piyapi'sa' a'chintopi. In-aquë chachin Quisoso imapisopita nisha nininën acoantapi. "Cristo imaro'sa'," itopi.

²⁷Naporo' tahuëri'sa' pënëntona'piro'sa' Quirosarin quëran Antioquiaquë huë'pi. ²⁸A'naso' Acapo itopi. Inaso' Ispir-ito Santo nohuanton, ninorin. "Co hua'qui quëranhuë' ya'ipi parti tanarotapi," itërin ninoton. Ina quëran Crao-tio itopiso' Noma copirno ya'conaso', tēhuēnchachin tanarotopi. ²⁹Napohuachina, imapisopita yonquipi Cotia parti ya'huëpisopita catahuacaiso marë'. Imapisopita parisitapi ni'ton, coriqui yaa'papi. Coriquihuano'saso' na'con quëtopi. Co coriquihuano'sahuë' nipisopitaso', pi'pian quëtopi. ³⁰Nani coriqui yontonpachinara, Pirnapi, Saono, inapita quëtopi quëpacaiso marë'. Quirosarinquë quëparahuatona', ansiano'sa' quëtonpi pahuantërinso' quëtacaiso marë'.

12

Irotisëri aparisitërinso'

1 Naporo' tahuëri'sa' a'na hua'an ya'huërin, Irotisë itopiso'. Quisoso imapisopita no'huiton, sontaro'sa' a'parin aparisitacaiso marë'. 2 Santiago maconpi. Inaso' Coansha iin. Mapachinara, sahuëniquë atëpatërin. 3 Tëpapi ni'ton, cotio hua'ano'sari pa'yatopi. Ina natantahuaton, Pitronta' macacaiso marë' camaitërin. Naporo' cotioro'sa' niyontonapi pan co ahuëpocatopisohuë' capacaiso marë'. 4 Mapachinara, tashinan pëiquë apo'motërin. Shonca saota sontaro'sa' acorin a'paicaiso marë'. Catapini, catapini ya'piri ni'sapi. Niya'huërëtatona', tashirë chachin a'pairapi. "Pascoa na'huëhuachin, piyapi'sa' ni'tërantapaiquë Pitro ana'intarahuë," tënin hua'an yonquiaton. 5 Pitro tashinan pëiquë ya'huapirinhüë', Quisoso imapisopita Yosë nontapi. Pitro marë' chiníquën Yosë nontapi.

Pitro tashinan pëi quëran cha'ërinso'

6 Tashiraya pochin hua'ani ana'intacaso' nisahuaso', Pitro huë'ësárin. Cato' sontaro'sari ahuancoanapipi. Cato' catinaquë tonpopi. Ahuënan quëran a'na sontarori nitonpotanpatërin. Inchinan quëran a'narinta' nitonpotanpatërin. Inapotahuatona', ya'ipi huë'ësapi. Ya'coanaquë cato' sontaro'sa chachin tashinan pëi' a'pairápirinahuë'. 7 A'nanya Siniro anquëninën inaquë ya'notimarin. Huënaráchin a'pinin. Pitro pichianahuaton, ochinanin. "Manóton huënsëquë' pa'a," itërin. Napotihuachina, tanpain quëran catina inaora nii'quiritërin. Cato quëran chachin nii'quiritërin. 8 "A'moanahuaton, sapatë' po'moquë'," itërin. Itohuachina, inaporin. "Aipi a'moransonta' a'mosahuaton, imaquico," itantarin.

9 Ina quëran pipihuachina, Pitrori imarin. "Co'ta'ma' anquëni ocoiarincohuë'. Topinan hua'narëso pochin ni'samarahuë'," topirinhüë'. 10 Sontaro ya'natontarinso' na'huëtirin. Ina quëran a'nanta' na'cotiantarin. Pëianshinanquë huarë' canquirin. Inaquë panca ya'coana hua'na quëran nininso' ya'huëpirinhüë', inaora ni'soatërin. Pipirahuaton, a'na cachiquë pa'nin. Inaquë a'naroáchin anquëniri patërin.

11 Naporo' Pitro no'tëquën yonquirin: "Co hua'narëso pochin ni'nahuë'. Siniro chachin anquëninën a'patimarinco nicha'ëincoso marë'. Irotisë, cotio hua'ano'sa', inapita yatëpapurinacohüë', nicha'ërinco," tënin.

12 Ina yonquiaton, Maria pëinënquë pa'nin. Coansha Marco a'shin inaso'. Inaquë na'a imapisopita niyontonahuatona', Yosë nontapi. 13 Paira tahuirinquë canconahuaton, ya'coananëquë pi'nitonin. Pi'nitihuachina, a'na nanon

huë'nin, Rota itopiso'. ¹⁴ Pitro noninso' nohuianantahuaton, pa'yanin. Pa'yanaton, co ya'coana i'soataponahuë', ta'acontarahuatón, pëiquë ya'coantarín. Pitro aipiran huaniarinso' sha'huiconin.

¹⁵—Quëmaso' hua'yantëran, itopirinahuë'.

—Co hua'yantërahuë'. Tëhuëenchachin Pitro inaquë huaniarin, itohuachina:

—Co inahuë'. Anquëninën nimara, itopi.

¹⁶ Napoaso', Pitroso' ya'coana pi'niantarin. Naporo huarë' i'soatopi. Pitro quënanahuatona', pa'yanpi. ¹⁷ Inaso nipirinhuë' imirin quëran anquiterin ama noncarocaiso marëhuë'.

—Sinioro chachin anquëninën a'patimarinco. Tashinan pëi quëran ocoirínco. Iya Santiaco sha'huitonco' nitochin. Ya'ipi imapisopitanta' sha'huitoco', itërin.

Ina quëran a'na parti pa'nin.

¹⁸ Tahuërihuachina, sontaro'sa' pa'pi pa'yanpi. “¿Intoacha Pitro pacaya?” nitopi. ¹⁹ Irotisëso nipirinhuë': “Pitro maconquë',” itopirinhuë'.

“Capa huachi,” itohuachina, a'na a'na sontaro natanin. Co nitotohuachinarahuë', tëpacaiso marë' camaitërin. Napoaton sontaro'sa' Pitro a'paipisopita tëpapi. Ina quëran Irotisë Cotia quëran pipirahuaton, Sisariaquë pa'nin ya'huapon.

Irotisë chimininso'

²⁰ Irotisi hua'an ya'huërinquë nisha nisha piyapi'sa' huëcatona', cosharo' pa'anquipi. A'naquënso' cosharo' yapa'ampirinahuë', chiniquën no'huiton, co nohuantërinhuë' quëtacaso'. Tiroquë ya'huëpisopita, Sitonquë ya'huëpisopita, inapita no'huirárin. Napoaton niyontónahuatona', inaquë huë'pi. Po'oana quëran inpriatonën Pirasito itopiso' nontipi.

—Quëmari hua'an nontëquë' ama huachi no'huincoisohuë'. Ina marë' coriqui quëchinquën, itopi.

—Noyahua', tosahuaton, pa'nin hua'anën nontacaso marë'.

²¹—Sha'huitëquë' huënta'ina' nonchi, itërin. Niyontonpachinara, noyápiachin nitaparin. Hua'anëntacaso' shiranëinquë huënsërahuaton, piyapi'sa' nontarin. ²² Natanahuatona', pa'yatapi: “Ma noyanquëncha quëmaso paya. Co piyapi pochin nontërancoihuë'. Yosë chachin pochin nontarancoi,” itopi chiniquën nontatona'. ²³ Topinan piyapi niponahuë' natanahuaton hua'an nipa'yatërin. Yosëichin chinotacaso nipirinhuë' naporinso marë', a'naroáchin Sinioro anquëninëni acaniorin. Chiniquën canioton, shonari pë'yarin. Parisitërarin quëran chiminin.

²⁴ Yosë nanamënso nipirinhuë' nahuinarin. Nisha nisha parti sha'huirápi ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtona' imasapi.

25 Pirnapi, Saono, inapitaso' nani yonquipi Antioquiaquë paantacaiso'. Imapisopita coriqui a'papiso' nani quëtonpi ni'ton, Quirosarin quëran pipirahuatona', paantapi. Coansha Marconta' quëpapi.

13

Pirnapi, Saono inapita a'chinacaso marë' a'papiso'

1 Antioquiaquë na'a Quisoso imapisopita ya'huëpi. Na'a niyontonahuatona', Yosë chinotopi. A'natërápo quëmapi'sa' ansiano ya'conpi. A'naquënso' Quisoso nanamën sha'huitona', pënëntopi. A'naquëonta' imapisopita a'chintopi noya imacaiso marë'. Inapitaso': Pirnapi, Simon, Nosio, Manain, Saono, inanapo ya'huëpi. Simonso' yara piyapi. Nosioso' Sirini quëran huë'nin. Manainso', Cariria hua'an Irotisë pëinënquë so'sorinso'. 2 A'na tahuëri co coshatatonaraihuë', Siniro chinotopi. Napohuachinara, Ispirito Santori sha'huitërin: "Pirnapi, Saono inapita nohuantërahuë paatona', piyapi'sa' a'chintacaiso marë'. Ina marë' inapita acorahuatoma', a'paco' pa'ina'," itërin.

3 Napoaton co coshatatonaraihuë', inapita marë' chiniquën Yosë nontopi. Nani Yosë nontohuachinara, së'huamotorahuatona', acopi paatona' a'chinacaiso marë'. Ina quëran a'papi.

Chipri parti a'chinpiso'

4 Ispirito Santo nohuanton, Siriosiaquë pa'pi marë pa'tacaiso marë'. Ina quëran panca nanchaquë pa'sahuatona', Chipri parti canconpi. Panca so'ton inaso'. Inaquë na'a ninano' ya'huërin. 5 Saraminaquë nonshirahuatona', cotio niyontonpiso pëiquë pantarahuatona', Yosë nanamën sha'huitopi. Nisha nisha niyontonpiso pëiquë sha'huitëra'piapi. Coansha Marconta' pa'nin catahuacaso marë'.

6 Inaquë sha'huirahuatona', ya'ipi Chipri parti pa'topi. A'chintëra'piapi. Inapoatona', Paposëquë huarë' canconpi. Inaquë a'na pënoton quënanconpi. Inaso' cotio quëmapi, Pariquisoso itopiso'. Inaso', nonpin nanan pënëntona'pi ni'ton, piyapi'sa' nonpintarin. 7 Inaso' hua'an amiconën. Hua'anso' Siriquio Paono itopi. Inaso' noya yonquirin. "Canta' Yosë nanamën nata'in," ta'ton, Pirnapi, Saono, inapita amatërin. 8 Pënotonso nipirinhüë' co nohuantërinhuë'. Inaso' Crico nananquë Irimasë itopi. "Ama natëquësuhüë'," toconin. 9 Saonoso' Noma nananquë Paono itopi. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, pënoton ni'sárin quëran itapon:

10 —Quëmaso' sopai pochin cancantëran. Yosëso' noya noya nipirinhüë', yainimicotëran. Tëhuëenchachin

nonpintēnquēn, pa'pi co noya quēmapinquēnhuē'. Siniro no'tēquēn sha'huitopirinpoahuē', ¿onpoatonta' quēmari nonpintaton, a'napita anishacancantaran? ¹¹ Apiramiachin Yosē nohuanton, co manta' quēnantaranhuē'. Hua'quimiachin co pi'i quēnaranhuē', itērin.

Napotohuachina, a'naroáchin chitoro pochin ni'tērin. Somaraya pochin nicaton, co manta' quēnantērinhuē'. Si'pinantápirinhuē', a'na piyapi nohuantērin matanparahuaton, quēpacaso marē'. ¹² Hua'ani ni'sahuaton, “Yosēri mini napotērin,” ta'ton, natērin. Siniro nanamēn natanahuaton, pa'yanin. “Inaso' chiníquēn nanan,” tēnin.

Pisitia parti pēnētērinso'

¹³ Ina quēran Paonosos', ca'taninsopitarē chachin a'na parti pa'nin. Nanchaquē ya'conahuatona', marē pa'tantapi. Panpiria parti nonshirahuatona', a'na ninano Piriqúi itopiquē pa'pi. Coansha Marcosos' nipurinhuē', co huachi imatērinhuē'. Quirosarinquē ayamantarin. ¹⁴ Paonosos' Pirnapirē chachin paantapi. Piriqúi na'huētahuatona', aquē iratopi. Pa'sápatona', a'na Antioquiaquē canconpi, Pisitia parti ya'huērinso'. Chinoto tahuēri nipachina, cotio niyontopiso pēiquē pa'pi. Inaquē ya'conahuatona', huēnsēpi. ¹⁵ Cotio ansianos'sa' quirica nontapi. Moisésē iráca pēnētērinso', pēnētona'piro'sa' ninshitopiso', inapita nani nontohuachinara, itapona':

—Achincanacanamacoisos' marē' yapēnēnpatamacoisos' iráca, sha'huitocoisos' nata'in, itērin.

¹⁶ Napotohuachina:

—Noyapa', carinquēmanta' pēnēinquēma', ta'ton Paonosos' huanirin. Huanirahuaton, imirin quēran tasatērin piyapi'sari ta'tatona' natanacaisos' marē'.

—Natanco iráca. Anaquēmanta' nisha piyapinquēma' nipomarahuē', Yosē chinotērama'. Canpitanta' natanco. ¹⁷ Iráca quēran huarē' israiro'sanpoa' Yosē chinotērehua'. Iráca chachin shimashonēnpoapita acorin piyapinēnpita nica-caisos' marē'. Iquipitoquē ya'huēapona', Yosē nohuanton, na'api. Ina quēran Yosēri chachin chiníquēn nanantaton, catahuarin inatohua quēran cha'ēcaisos' marē'. ¹⁸ Catapini shonca pi'ipi inotēro parti pa'pachinara, Yosēri nosoroaton, co ata'huantērinhuē'. Co yanatēpirinahuē', na'con catahuarin. ¹⁹ Ina nohuanton, Canaan parti pa'pi. Inatohua' nisha nisha piyapiro'sa' ya'huēpi, nisha nisha nananquē nonpisopita. Canchisē huēnton ya'huēpirinahuē', co Yosē natēpihuē' ni'ton, ina nohuanton minsēpi. Inaquē chachin shimashonēnpoapita ya'huēpi. Yosēri catahuarin ni'ton, ina no'pa' hua'anēntopi. ²⁰ Ya'ipi quēran catapini pasa a'natērápo shonca pi'ipi ninin.

Ina piquëran Yosë nohuanton, hua'ano'sa' ya'cona'piapi catahuacaiso marë'. Samoiro ya'conaquë huarë' inapopi.
²¹ Inaso' noya pënëntopirinhüë': "Copirno nohuantërai huachi," topachinara, Yosëri Saono acorin. Inaso' Mincamin huënton quëmapi, Quisi hui'nin. Catapini shonca pi'ipi Saono hua'anëntopirinhüë',
²² Yosëri ocoirahuaton, Tapi acorin. Quisi hui'nin inaso'. Noya quëmapi ni'ton, Yosëri noya ni'nin. "Tapiso' ca pochin cancantërin. Noya ni'nahuë'. No'tëquën natëarincó," ténin Yosë.
²³ Iráca chachin Yosëri sha'huitërin: "A'na tahuëri Tapi shiin nicha'ësarinquëma'," itërin shimashonëmapita. Iporaso' iyaro'sa', nani Quisoso a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Sha'huitërinso chachin a'paimarin.
²⁴ Co'huara Quisoso huë'shatërasohuë', Coansha pënëntarin. Na'a israiro'sa' pënënarin. "Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco'. Ina quëran i'quë aporintaranquëma'," itërin.
²⁵ Coansha pënëntërinso' yatiquihuachina, no'tëquën sha'huirin. "Quëmaso' Cristonquën,' itopiramacohuë', co caso' inacohuë'. Nipirinhüë', ca piquëran huë'sarin. Inaso' noya noya. Co caso' maquëyancohuë' ni'to, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'," itërin.

²⁶ "Canpoaso' iyaro'sa', Apraan shinpitanpoa' ni'tëhua', Yosë nanan a'patiripoa' nicha'ëinpoaso marë'. Nisha piyapinquëmanta' Yosë chinotohuatama', nicha'ësarinquëma' canpitanta'. Napoaton ya'ipinquëma' sha'huitaranquëma'.
²⁷ Quirosarinquë ya'huëpisopitaso', co Quisoso nohuitopihuë': 'Yosëri a'paimarin,' co topihuë'. Co hua'ano'sa' tëranta' napopihuë'. Pënëntona'piro'sa' ninshitopiso' nani chinoto tahuëri natanpirinahuë', co yonquipihuë'. 'Quisoso tëpaquë', itopi. Iráca ninorinso chachin yatëpapi.
²⁸ Co ma'marë tëranta' tëpacasohuë' nipirinhüë', Pirato sha'huitopi: 'Tëpaquë', itopi.
²⁹ Ina quëran ya'ipi Yosë quiricanënuë ninorinso' nanihuachina, corosë quëran anohuararahuatona', na'pi naninquë po'mopi.
³⁰ Inaquë po'mopirinhüë', Yosëri ananpitaantarin.
³¹ Nanpiantarahuatón, a'na yoqui miria pochin ya'huantarahuaton, ca'tano'sanënpita ya'notëra'piarin. Co'huara chimiyantërasohuë', na'a Caririaquë ya'huëpisopitari ca'tanpi. Quirosarinquë huarë' imapi. Quisoso nanpiantahuachina, inapitarinta' quënanpi. Quënanahuatona', ya'ipi piyapi sha'huitapi: 'Nanpiantarin mini. Quiyari ni'nai,' tosapi.

³² Quiyanta', iyaro'sa', noya nanan sha'huitarainquëma'. Iráca Yosëri shimashonënpoopita nontaton, sha'huitërin.
³³ Iporaso' nani Quisoso a'patimarinpoa'. Shinpitanpoa' ni'tëhua', yonquirinpoa'. Quisoso ananpitaantarahuaton,

catahuarinpoa' canpoanta'. Yosë quiricanënquë iráca ninshitérin. 'Quëmaso' hui'nahuënquën. Ipora chachin acoaranquën hua'anëntamaso marë', ténin Tapi. Sarmo catoquë naporin. ³⁴ Yosëri ananpitaantacaso' ninorin. Co nonën chanatarinhuë'. Iráca quiricanën quëran itërin: 'Tapi no'tëquën nontërahuë. Nosoroato, na'con catahuarahuë. Canpitanta' inapochachin catahuaranquëma', ténin Yosë. ³⁵ Napoaton Tapiri ninshitarin. 'Quëmasáchin natëranquën ni'ton, co nohuantaranhuë' nonëhuë chanatacaso', itërin, Yosë nontaton. Sarmo quiricaquë chachin naporin. ³⁶ Napoaponahuë', Tapiso' Yosë natëton, piyapi'sa' catahuarin. Ina quëran chiminin. Shimashonënpita pirayan pa'pitopi. Nonën chanatërin. ³⁷ Quisososo nipirinhue' Yosëri ananpitaantar. Co nonën chanatërinhuë'. Quisososo nonën chachin ninoton, Tapi iráca ninshitérin. ³⁸⁻³⁹ Napoaton iyaro'sa' sha'huichinquëma'. Quisosoiáchin nanitaparin oshanëma' inquitininquëmaso'. Iráca pënëntërinso' Moisésëri ninshitopirinhue'. Ina imapatama', co oshanëma' inquitarinquëmahue'. Nipirinhue', Quisososo natëhuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Oshanënpoa marë' chiminin ni'ton, inquitarinpoa'. Ina quëran Yosë noya ni'sarinpoa'. ⁴⁰ Nani natanamacó ni'ton, a'naróáchin, iyaro'sa', natëco'. Ni'cona ana'intochinquëma'. Iráca Yosë quiricanën quëran pënëntona'piro'sa' itapona':

⁴¹ 'Yosëri itërin: "Canpitaso' na'con tëhuaconama'.

Iso tahuëri'sa' ca nohuanto, na'con ma'sha onpoarama'. Yonquirahuëso' sha'huitarinëinquëma'.

Natanapomarahue', co natëtaramahuë'. Napoaton pa'yanatoma', yonquico'.

Chiníquën ana'intaranquëma' ni'ton, ta'huantarama'," ténin Yosë, itopi.

Canpitanta' ni'cona inapochachin ana'intochinquëma', ténin Paono, pënëntaton.

⁴² Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipihuachinara, 'a'na chinoto tahuërinta' inapochachin a'chintaantacoi,' itopi.

⁴³ Piyapi'sa' noquitopirinhue', na'a cotioro'sari Paono imasapi. Nisha piyapi'santa' cotioro'sa pochin Yosë chinotopisopita imasapi. Imapachinara, Paono, Pirnapi catoari chachin a'chintantapi.

'Yosë inaora nohuanton, nosororinpoa', ta'toma', imamia-toco'," itopi.

⁴⁴ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, ya'ipi ninanoquë ya'huëpisopita niyontonpi Yosë nanamën natanacaiso marë'. Caraíchin piyapi co pa'píhuë'. ⁴⁵ Cotioro'saso nipirinhue' notohuaro' piyapi ni'sahuatona', no'huitona', apiratopi.

“Isopitaso' nisha piyapi'sa' ni'ton, co canpoa pochin iráca pēnētērinso' natēpihuē',” ta'tona', no'huitopi.

“Paono co no'tēquēn a'chininhuē'. Inaso' nonpintē',” itopi. ⁴⁶ Paonoso nipirinhue' chiníquēn cancantaton, co tē'huarinhuē'. Pirnapinta' chiníquēn cancantērin.

—Canpita'ton Yosē nanamēn sha'huita'huanquēmaso' ya'huēpirinhue', a'porama' ni'ton, canpitaora tēhuēnēma quēran co nanpimiataramahue'. Napoaton nisha piyapi'sa' a'chintarai. ⁴⁷ Siniro sha'huitērincoi:

“Quēmaso' acoranquēn nisha piyapi'sa' a'chintaton anohuitancoso marē'.

A'pintērēso pochin nanamēhuē anitotaran.

Ya'ipi parti paaton, piyapi'sa' a'chintēra'piapon cha'ēcaiso marē',” itērincoi, tēnin Paono.

⁴⁸ Nisha piyapi'sa' natanahuatona', pa'yatopi. “Ma noyacha Yosē sha'huitērinpoa paya,” topi. A'naquēn Yosēri huayonin ni'ton, natētona', Quisoso imasapi ina nohuitatona', nimpimiatacaiso marē'. ⁴⁹ Ya'ipi ina parti Siniro nanamēn nahuinin. ⁵⁰ Cotioro'saso nipirinhue' ninano' hua'ano'sa' nontopi. Sanapi'santa' chiníquēn nanantopisopita nontopi, Yosē chinotopisopita nininso'. “Paono co noya quēmapihuē'. Pirnapinta' co noyahue'. Co isēquē nohuantērāihuē',” toconpi. Napotatona', aparisitahuatona', a'papi. ⁵¹ “Nani sha'huitopiranquēmahuē', co nohuantaramahuē' ni'ton, canpitaora tēhuēnēmaquē nina'intarama',” itahuatona', Iconioquē pa'pi. ⁵² Patopirinhue', nani a'chintopi ni'ton, Quisoso imapisopitaso' noya cancantopi. Ispirito Santori noyá ya'coancantērin.

14

Iconioquē a'chinpiso'

¹ Paono, Pirnapi, inapita Iconioquē canconpachinara, inachachin niantapi. Inaquēnta' chinoto tahuēri nanihuachina, cotio niyontonpiso pēiquē ya'conpi. Noya a'chinpi ni'ton, na'a cotioro'sari natēpi. Na'a nisha piyapi'santa' Quisoso imápi. ² A'naquēn cotioro'saso nipirinhue', co yanatēpihuē'. Napoaton, nisha piyapi'sa' nontatona', anishacancantopi. “Quisoso imapisopita co noya piyapisahuē',” itopi. Napoaton a'naquēn co yaimatonahuē', imapisopita no'huipi. ³ Hua'qui' inaquē Paono yacapatērin. Pirnapirē chachin inaquē ya'huēpi. Chiníquēn cancantatona', Sinirori nosororinso' sha'huirápi. No'tēquēn sha'huipi ni'ton, Sinirori catahuarin cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatacaiso'. Ina ni'sahuatona', “Tēhuēnchachin Yosē catahuarinquēma',” itopi. ⁴ Ya'huēhuano'saso' nisha nisha yonquipi. A'naquēn cotioro'sa pochin cancantopi. A'naquēnso nipirinhue' Paono,

Pirnapi, inapita natëpi. ⁵ Cato chachin noya nipirinahuë', cotioro'saso' nisha piyapi'sarë' napopianachin yonquiatona', chinotopi ahuëcaiso'. Hua'ano'sarinta' no'huipi. Na'piquë yatëpapurinahuë', ⁶ natantahuatona', ta'api. Niconia parti pa'pi. Inaquë cato' panca ninanoro'sa ya'huërin. A'naso Nistra, a'nanta' Tirpi itopi. ⁷ Inatohua' paatona', noya nanan sha'huiantarapi. Ya'cariyanta' a'chinapi.

Paono na'piquë të'yarapiso'

⁸ Nistraquë apia ya'huërin. Co nanitërinhuë' iratacaso'. Nasitërin quëran huarë' co onporonta' huanirinhue'. ⁹ Paonori a'chintohuachina, nóya natanarin. Napohuachina, Paonori notëërin. "Iso quëmapi noya natëtërin. 'Quisocristo nanitërin anoyatiincoso'," tëninsó marë' anoyatarahuë," tënin yonquinënuquë. ¹⁰ Napoaton chiníquën itapon:

—No'tëquën huaniquë' iyasha, itërin.

A'naroáchin huanirahuaton, noya pa'sarin. ¹¹ Piyapi'sari ni'sahuatona', Niconia nananquë ninontopi:

—Yosëro'sa' isëquë o'matona', piyapi taraimapi, topi.

¹² "Pirnapiso' Sioso chinotërëhuaso'," nitopi. Paono na'con na'con a'chinin ni'ton, "Inaso' Irimisë chinotërëhuaso'," nitopi. (Inahuara nananquë ninontopi ni'ton, Paono, Pirnapi inapitaso' co natanpihuë'.) ¹³ Ninano intonquë Sioso moshapiso pëi' ya'huërin. Ina hua'anënso', ohuaca' masahuaton, yancoro'sa' sihuirin, apë'pëconotacaso marë'. Notohuaro' piyapi'sari imasapi. Ninano ya'coanaquë quëparahuaton, inaquë yatëparin moshacaiso marë'. ¹⁴ Naporo huarë' Pirnapi, Paono, inapita nitotopi. Natanahuatona': "Tata Yosëichin chinotacaso' ya'huërin," ta'tona', a'mopiso oshapi. Huanacanachin ta'arahuatona', chiníquën nontopi.

¹⁵ —¿Onpoaramata' iyaro'sa'? Ama moshacoisohuë'. Tëhuëenchachin co quiyaso' moshamacoisó ya'huërinhuë'. Quiyanta' piyapicoi, canpita pochachin ninai. Noya nanan sha'huita'huanquëmaso marë' huë'nai. Quisoso nanamën, iyaro'sa', a'chinchinquëma', natanco. Mamanshi topinan quëran mosharama'. Yosëso nipirinhue' nanpirárin. Ama huachi mamanshi moshacosohuë'. Inapita naniantatoma', Yosë imaco huachi. Isoro'pa', inápaquë ya'huërinsoyapa, marëro'sa', ya'ipi ma'sharo'sa', inapita inari ninin. ¹⁶ Iráca piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë' ni'ton, Yosëri tananpitërin inahuara yonquipiso' imacaiso marë'. ¹⁷ Nipirinhue', nosoroatonpoa', nani ma'sha acotërinpoa' ina nohuitacaso marë'. Ina nohuanton, o'nanin. Ina nohuanton, ma'sha papotërin. Ina nohuanton, coshoro' ya'huëtërinpoa' ca'patëhua' noya cancantacaso marë'. Inapoaton, noya yonquirinpoaso' anitotërinpoa', itopi.

18 Napotopirinahuë', co a'naroáchin natëtopihuë'. Parisi quëran pochin natëtona', co huachi ohuaca' tëpatona inapita moshapihuë'.

19 Napoaponahuë', cotioro'sari huëcapairahuatona', anishacancantopi. A'naquën Antioquia quëran huë'pi. A'napitanta' Iconio quëran huë'pi. Huë'sahuatona', Paono, Pirnapi, inapita sha'huirapipi ni'ton, no'huipi.

No'huirahuatona', Paono mapi. Masahuatona', na'piquë të'yarahuachinara, chiminpirinhuë'. Ohuararahuatona', ni-nano intonquë të'yatonpi. "Nani chiminin," ta'tona' inaquë patopi. 20 Quisoso imapisopitari tancapitahuatona', nocoaso'i, a'nanaya ni'tiintarahuaton, huaniantarin. Ninanoquë paantararin. Tahuëririnquë Tirpiquë pa'nin. Pirnapinta' pa'nin.

21 Inaquë noya nanan sha'huitohuachina', na'a piyapi'sa' Quisoso imasapi. Nani a'chintohuachinara, Nistraquë ayamantapi. Ina quëran Iconioquënta' paantarahuatona', Antioquiaquë cancoantapi. 22 Cara ninanoquë chachin Quisoso imapisopita pënëna'piapi. "Ama iyaro'sa' Quisoso a'pocosohuë'. Imamiatoco'. A'napita aparisitarinënpoa'. Parisitacaso' ya'huërin. Parisitatëhua', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarëhua'. Napoaton noya ahuantoco'," itopi. Pënënpachinara, achinicancanpi. 23 Yapa'pachinara, a'naya a'naya Quisoso imapisopitaquë ansiano'sa' acora'piapi. Noya nipisopitaráchin acora'piapi. Co coshatatonaraihuë', inapita marë' Yosë nontopi: "Ya'ipi isopita, Sinioro, noya natërinënquën. Noya a'paiquë'," itopi. Cara ninanoquë chachin napopi.

Hua'qui quëran ya'huëpiquë paantapiso'

24 Ina quëran paantapi. Pisitia parti na'huëtaantarahuatona', Panpiria parti cancoantapi. 25 Piriquiquë Yosë nanamën sha'huiantarahuatona', Atariaquë pa'pi huachi. 26-27 Ina quëran nanchaquë huë'sahuatona', Antioquiaquë canquipi. A'papi quëran chachin canquiantapi. Canquirahuatona', Quisoso imapisopita ayontonahuatona', ya'ipi sha'huitopi. "Thua chachin a'paramacoi. 'A'na parti ya'huëpisopita noya nanan sha'huitonco'. Inséquësona pa'patama', Yosë noya catahuainquëma', itohuatamacoira, pa'nai. Nani sha'huirai. Yosë nóya catahuarincoi. Ina nohuanton, nisha piyapi'santa' Quisoso natëtona', Yosë huëntonënquë ya'conpi," itopi. 28 Inaquë hua'qui' ya'huëantapi. Imapisopitarë' ninontatona', noya ya'huëpi.

¹ Ina quëran a'naquën quëmapi'sa' Cotia parti quëran canquipi. Quisoso imaponaraihuë', Moisésë pënëntërinson'ta' imasapi. Napoaton Antioquiaquë canquihuachinara, imapisopita nisha a'chintopi. "Íráca Moisésë pënëninpoa' marca niacotacaso'. Co ina natëhuatamahuë', co Yosë anoyacancantarinquëmahuë'," itopi. ² Paonosó', co ina pochin yonquirinhuë'. "Co niacotacaso' ya'huërinhuë'," ténin. Pirnapinta' inachachin yonquirin. Napoaton canquipisopitarë' ninontopi. "Co no'tëquën a'chinamahuë'," nitatona', chiníquën ninontopi. Napoaton imapisopitari itapona': "Quirosarinquë paco'. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita natanco'. ¿Ma'tama' sha'huichinëinquëmapa'?" ta'tona', Paono, Pirnapi, inapita a'papi. A'napitanta' inapitarë' a'papi.

³ A'pahuachinara, pa'pi. Pinisia parti, Samaria parti, inaquëpita pa'sahuatona', sha'huirapiapi. "Nisha piyapi'santa' iráca yonquipiso' naniantatona', Quisoso imasapi huachi," itëra'piapi. Quisoso imapisopita natanahuatona', nóya cantantopi.

⁴ Quirosarinquë canconpachinara, ya'ipi Quisoso huëntonëinquë ya'conpispita noya nontopi. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapitanta' noya nontopi. Ina quëran Paonorí ya'ipi sha'huitërin: "Aquë iyaro'sa' pa'nai Quisoso nanamën sha'huita'huaiso marë'. Yosë noya catahuarincoi. Nisha piyapi'santa' Quisoso imasapi. Nisha nisha ninanoquë niyontonapi," itërin. ⁵ Ina natanahuatona', a'naquën parisioro'sa' Quisoso imaponaraihuë', co noyahuë' natanpi. Napoaton huanirahuatona', taponá':

—Nisha piyapi'sa' yaimapachina', marca acotacaso' ya'huërin. Ya'ipi Moisésë iráca pënëntërinso' imacaiso' ya'huërin. Inapita a'chintoco' imaina', itopi.

⁶ Napoaton ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita niyontonpi nisha nisha yonquipiso' natanacaiso marë'. ⁷ Hua'qui' ninon-tohuachinara, Pitro huanirahuaton, itërin:

—Canta' iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Nani iráca Yosë acorinco nisha piyapi'sa' sha'huita'huaso marë'. Ina nohuanton, Quisoso nanamën sha'huitërahuë'. Inapitanta' natanahuatona', natëpi. Natëtona', imasapi. Ina nitotërama' canpitanta'. ⁸ Ya'ipi yonquirëhuasopita Yosë nitotërin. "Inapitanta' cancanëna quëran noya natërinaco," ta'ton, Ispirito Santo aya'coancantërin. Canpoa' ya'coancantërinpoaso pochachin inapitanta' ya'coancantërin.

⁹ Ya'ipinpoa' napopianachin ni'ninpoa'. Nisha piyapi'santa' nosororin. "Quisocristoíchin imasarahué," topachinara, cancanëna' anoyatërin. ¹⁰ Iráca Moisésë nisha nisha pënëntopirinhuë', shimashonënpoa' co nanitopihuë' ya'ipiya

no'tëquën natëcaiso'. Canpoanta' co nanitaparëhuahuë'. ¿Ma'marëta' nipachin nisha piyapi'sa' imapachina', iráca pënëntopiso' a'chinacaso' nohuantërama'? tënahuë. Yosëri noya ni'pachina, co canpoari nisha sha'huicaso' ya'huërinhuë'. Quisoso imapisopita tananpitahua', Yosë ana'into huachinpoa'. ¹¹ Sinioro Quisoso natëhuatëhua', inaora nohuanton, nicha'ësarínpoa'. Nosoroatonpoa', oshanënpoa marë' chiminin ni'ton, anoyacancantërinpoa'. Inapochachin nisha piyapi'santa' anoyacancantërin, tënin Pitro.

¹² Ina natanahuatona', "No'tëquën nonin," ta'tona', ta'tápi. Ina quëran Pirnapi, Paono, inapitanta' sha'huitantapi: "T'hua pa'patoira, Yosë na'con catahuarincoi. Quisoso nanamën sha'huito huatoira, na'a nisha piyapi'sari natëpi. Inapitanta' caniohuachinara, Yosë nohuanton, anoyatëra'piarai. Ni'sahuatona', 'Tëhuëinchachin Yosëri catahuarin,' topi," tënin Paono.

¹³ Nani nontohuachina, Santiaconta' tapon:

—Natanco iyaro'sa'. ¹⁴ Iya Simon nani sha'huitërinpoa'. Yosë nohuanton, ina'ton nisha piyapi'sa' a'chintërin. A'chintohuachina, a'naquën imasapi, Yosëri huëntonënuquë aya'conin. Inapitanta' piyapinënpita pochachin ni'sarin. ¹⁵ Inachachin pënëntona'piro'sa' ninshitërin. Iráca Yosë quiricanënuquë ninshitaton, tapon:

¹⁶ "Yosë chachin naporin:

'A'na tahuëri huëantarahuë.

Tapi shinpita catahuaantarahuë. Inapitaso' naniantërinaco ni'tona', pëi' mocarínso pochin nisapi.

Co noya cancantopirinahuë', cari anoyacancantaantarahuato, noya acoantarahuë.

¹⁷ A'napita piyapi'santa' nohuitiinacoso marë' napoarahuë.

Nisha piyapi'santa' nohuito huachinaco, chinotarínaco.

Ca nohuanto, a'naquën imasarinaco,'

¹⁸ tënin Yosë. Iráca quëran huarë' yonquirin nisha nisha piyapi'sa' nicha'ëcaso'.

Ina yonquiaton, anitotërinpoa', tënin pënëntona'pi.

¹⁹ "Napoaton nisha piyapi'sa' Yosë imapachina', noya nia'ahua', tënahuë. Co ya'ipi Moisésë pënëntërinso' a'chintacaso ya'huërinhuë'. ²⁰ Nipirinhuë', pi'pian pënënacaso marë' ninshitahua'. Nisha piyapi'sa' ma'sha tëpapi mamanshi moshacaiso marë'.

Ina nosha Quisoso imapisopita tananpichina'. Naporahuatona', a'naquën maconorahuatona', ma'sha tëpapi. Co huënainën noya inquitopihuë'. Ina noshanta' ama ca'inasohuë'. Naporahuatona', ama monshihuainasohuë', Inaíchín pënëanhuan'. ²¹ Iráca quëran huarë' Moisésë pënëntërinso'

ya'huërin. Na'a ninanoquë a'chintapi. Nani chinoto tahuëri niyontonpiso pëiquë nontopi. Napoaton ama inapita pinoinënpoaso marëhuë' ina pochin quirica a'patahua' Quisoso imapisopita pënënacaso marë'," itërin.

Pënënacaiso marë' ninshitopiso'

²² "Noyahua'. Ina pochin ninshitahua'," topi ya'ipiya. Ina quëran ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita yonquipi catoya'pi a'patacaiso marë'. "Paono, Pirnapi, inapita panantahuachina', inahuanta' ca'taina'," topachinara, "Inanta' noya," topi ya'ipi imapisopita. Napoaton cato' quëmapi'sa' nóya nipisopita huayonpi paatona' sha'huitacaiso marë'. A'naso' Sirasë. A'nanta' Cotasë. Parsapasë itopi anta'.
²³ Ina quëran quirica ninshitopi Antioquiaquë ya'huëpisopita quëtontacaiso marë'.

"Iyaro'sa'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya quiyanta' ya'huarai. Quiyaso' ca'tano'sanënpitacoi ninshitarainquëma'. Ansiano'saro'coi chachin quirica a'patarainquëma', ni'co'. Co cotioro'sanquëmahuë' nipomarahuë', canpitanta' Quisoso imarama' ni'ton, iyahuëipita pochin ni'nainquëma'. Ya'ipi imaramasopita Antioquiaquë, Siria parti, Sirisia parti, inatohua' ya'huëramasopita iso nanan chachin a'patarainquëma' nitotacamaso marë'.
²⁴ I'hua a'naquën isëquëran pa'pachinara, nisha a'chintërinënuëma'. 'Co Moisësë pënëntërinso' natëhuatamahuë', co Yosë huëntonënuë ya'conaramahuë', itërinënuëma'. Co quiyari a'papiraihuë', pa'pi. Natanahuatoma', nisha nisha yonquirama'. Pirnapi Paonorë chachin huëcaton, nani sha'huitirincoi. Ipora huarë' nitotatoi, ninshitarainquëma'.
²⁵ Napoaton niyontonpatëira, catoya'pi sha'huitatoi, a'patarainquëma'. Pirnapi, Paonorë chachin ya'huëramaquë pa'pachina', inapitanta' pa'sapi. Pirnapi, Paono cato chachin nóya quëmapi'sa', tënai, noya nosororai.
²⁶ Sinioro Quisocriso nanamën sha'huipiso marë' na'con aparisitopi. A'naquëni no'huitona', pi'píshachin shitëpapi.
²⁷ Napoaton Cotasë, Sirasë inapita a'patarainquëma' yonquiraiso' sha'huitinquëmaso marë'.
²⁸ Nani iyaro'sa' ninontërai. Ispirito Santonta' no'tëquën anitotërincoi. Napopianachin yonquiatoi, ninshitarainquëma'. Co ya'ipi Moisësë pënëntërinso' natëcaso' ya'huërinhuë', tënai. Pi'pisha sha'huichinquëma' natëcamaso marë'.
²⁹ A'naquën ma'sha tëpapi mamanshi moshacaiso marë'. Ina nosha tananpitoco', tënai. Naporahuaton, a'naquën maconorahuatona', ma'sha tëpapi. Co huënainën noya inquipirinhüë', ca'pi. Ina noshanta' ama ca'cosohuë'.

Naporahuaton, ama monshihuancohuë'. Moisësë na'con pënëntopirinhuë', inaíchín natëcaso' ya'huërin, tënai. Cotasë, Sirasë, inapitanta' inachachin pënënarinënquëma'. Natëhuatama' iyaro'sa', noya nisarama'. Nani huachi," topi quiricatatona'.

³⁰ Nani a'pahuachinara, pa'sahuatona', Antioquiaquë canconpi. Imapisopita niyontonpachinara, quirica quëtopi.

³¹ Nani nontohuachinara: "Ma noyacha pënëninpoa paya," ta'tona', nóya cancantopi. ³² Cotasë, Sirasë, inapitaso' pënëntona'piro'sa' ni'ton, hua'qui' Quisoso imapisopita pënëmpi. Noya pënëmpi ni'ton, noya noya imasapi.

³³ Hua'quimiáchin inaquë yacapatopi. Ina quëran ya'huëpi'pa' yapanantahuachinara: "Osharan paco'. Yosë noya catahuainquëma'," itopi. [³⁴ Sirasëso nipirinhuë': "Co caso' pa'shatërapohuë'," ta'ton, co pa'ninhuë'.]

Naquërachin a'chinacaso marë' paantapiso'

³⁵ Paonoso' Pirnapirë chachin hua'qui' Antioquiaquë ya'huëpi. Siniro nanamën sha'huirápi. A'napitarë chachin a'chinápi.

³⁶ Nani hua'quimiachin ya'huëhuachinara, Paonori itërin:

—Huëquë' pa'a iyasha. I'hua na'a ninanoquë Siniro nanamën sha'huirë'. Paatë' Quisoso imapisopita nianta'a. ¿Onpoapita'mapa'? itërin.

³⁷ "Noyapa'. Pa'a nipachin. Coansha Marconta' quëpanta'a," itërin Pirnapiri.

³⁸ "Ama iya quëpa'asohuë'. I'hua pi'iquë Panpiriaquë canconpatëhuara, ya'huërin'pa' pa'mantarin. Co yacatahuarinpohuë'. Napoaton co nohuantërahuë'," itërin Paonori.

³⁹ Hua'qui' ninontopirinahuë', co napopianachin yonquiatonahuë', nisha nisha pa'pi. Pirnapiso' Coansharë chachin nanchaquë pa'sahuaton, Chipriquë canconpi.

⁴⁰ Paonoso nipirinhuë' Sirasë nontërin ca'tanacaso marë'. Yapa'pachinara, Quisoso imapisopitari Yosë nontopi: "Isopita pa'pachina' Siniro, a'paiquë' noya pa'ina'. Nosoroaton, catahuaquë' noya a'chiina'," itahuatona', a'papi.

⁴¹ Ya'ipi Siria parti pa'tatona', nisha nisha ninanoquë pa'pi. Quisoso imapisopita pënëna'piapi chiníquën cancantacaiso marë'. Sirisia partinta' paantatona', inachachin pënëantapi. Quisoso nanamën sha'huitatona', imapisopita achinicanconpi.

16

Timotionta' imatërinso'

¹ Ina quëran Tirpiquë pa'pi. Inaquë a'chinahuatona', paantapi. Paantarahuatona', Nistraquë canconpi. Inaquë

a'na hui'napi quënanconpi, Timotio itopiso'. Inanta' Quisoso imarin. A'shinso' cotio sanapi. Quisoso imarin anta'. Pa'pinso nipirinhüè' Crico piyapi.

² “Timotio nóya quëmapi,” topi ya'ipi Quisoso imapisopita. Nistraquë ya'huëpisopita, Iconioquë ya'huëpisopitanta' napopi.

³ “Huëquë' api imaquico,” itërin Paonori.

“Noyahua', pa'i canta',” tënin anta'. Inaquë na'a cotioro'sa' ya'huëpi ni'ton, Paonori sha'huitohuachina, marca acotopi. Pa'pinso' Crico quëmapi ni'ton, napopi. ⁴ A'na ninanoquë, a'na ninanoquë pa'sahuatona', pënëna'piapi. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita Quirosarinquë ya'huëpisopita ninshitopiso' sha'huirapi imacaiso marë'. ⁵ Napohuachina, Quisoso huëntonëinquë ya'conpisopita natëtona', noya noya imasapi. Naporahuaton aquë aquëtë na'asapi.

Ispirito Santo nohuanton, hua'narinso'

⁶ Asia parti Yosë nanamën yasha'huipirinhüè', Ispirito Santo co nohuantërinhuë' inaquë a'chinacaiso'. Napoaton Piriquia parti, Carasia parti inapita na'huëtopi. ⁷ Misia parti ya'caritonahuatona', Pitinia parti yapa'sapirinhüè'. Naquëranchin Ispirito Santori ya'copirin. “Co Quisoso nohuantërinhuë' inaquë a'china'huaiso',” ta'tona', co inatohua' pa'pihuë'. ⁸ Napoaton Misia parti na'huërahuatona', Toroasëquë canconpi. ⁹ Inaquë Yosë nohuanton, tashi' Paono hua'narëso pochin quënanin. Masitonia piyapi huaniarin, quënanin. “Huëquë' isëquë. Nosoroatoncoi, catahuacoï,” itërin. ¹⁰ Ina natanahuaton, “Yosë nohuantërincoi inatohua' noya nanan sha'huica'huaiso',” ta'toi, manorai inatohua' paca'huaiso'.

Piriposëquë a'chinpiso'

¹¹ Marë yonsanquë ya'huërai ni'ton, nanchaquë ya'conai paca'huaiso marë'. Ya'conahuatoï, pipirai. Panca so'ton huancoanai' nininquë canconai, Samotrasia itopiso'. Inaquë huë'ëpatërai. Tahuëririnquë pantarahuatoï, Niaporisëquë canconai. Inaquë nonshirai. ¹² Nani Masitonia parti canconpatoira, ira pa'tatoï, Piriposëquë canconai. Inaso' panca ninano'. Copirnorï acorinso' ni'ton, inaquë na'a Nomaro'sa' ya'huëpi. Hua'quimiáchin inaquë ya'huërai. ¹³ Chinoto tahuëri nanihuachina, ninano quëran pipirahuatoï, ii' yonsanquë pa'nai. “Inaquë Yosë chinotapi,” ta'toi, inaquë pa'nai. Sanapi'sa' nani niyontonpi, quënanconai. Inaquë huënsërahuatoï, a'chintërai. ¹⁴ A'na sanapi inaquë Yosë chinotërin, Niria itopiso'. Tiatira quëran huë'nin. Inaso' tintahuan. Ma'maro' në'mëtë' pa'ton nininso' pa'anin. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin ni'ton,

Paonori a'chintohuachina, nóya natanin. Yosë nohuanton, a'naroáchin cancanën quëran huarë' yaimarin. ¹⁵ Quisocristo imarin ni'ton, aporintërin. Pëinënquë ya'huëpisopitarë chachin aporihuanpi.

—Canta' Sinioro imarahuë ni'ton, huëco' pëinëhuëquë yacacoi, itërincoi. Na'con sha'huitohuachincoira, inaquë huachi yacaparai.

¹⁶ A'na tahuëri yonsanquë paantarai Yosë chinota'huaiso marë'. Paasocoi, a'na nanon quënanconai. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, ninotërin. Ina sanapiso' a'napitari pa'anpi asacatacaiso marë'. Ninorinso marë' hua'anënpitaso', na'con canapi. ¹⁷ Nanonso' quënanahuatoncoi, imaquiarincoi. Imaritoncoi, chiníquën nonsarin ya'ipi piyapi'sa' natanacaiso marë'.

—Isopita quëmapi'saso' Yosë piyapinënpita. Yosë chini chiníquën nanantërinso' nohuitatona', natëpi. A'chintarinënuëma' canpitanta' nitotatoma' cha'ëcamaso marë', itëriarin.

¹⁸ Na'a tahuëri imatoncoi, naporárin. Pinatanaton, Paonoso' no'huitëriporin. Tahuërëtahuaton, sopai itapon:

—Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, a'paaranquën. ¡Iso sanapi quëran pipimiatëquë! itërin. Naporo chachin pipimi-atërin.

¹⁹ Hua'anënpitaso nipirinhue' no'huitopi. “Co huachi ninorinhue' ni'ton, co huachi canarëhuahuë',” ta'tona', Paono, Sirasëre chachin masahuatona', cachiquë quëpapi ninano hua'ano'sa' nontacaiso marë'. ²⁰ Inaquë quëparahuatona', coisëro'sa' itapona':

—Isopita quëmapi'saso' cotioro'sa' ni'ton, a'chinatona', niano' tapiapi. Nisha a'chintohuachinara, ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. ²¹ Canpoaso nipirinhue' Noma piyap-inpoa' ni'ton, co inachintopiso' natëcaso' ya'huërinhuë', itopi.

²² Huanipapisopitanta' no'huitatona', Paono, Sirasë inapita ahuëpi. Coisëro'sarinta' camaipi. “Ai'nanpiratahuatoma', naraquë ahuëpico',” itopi. Napohuachina inapotopi.

²³ Chiníquën ahuëpitona', tashinan pëiquë po'mopi. Po'mohuachinara, tashinan pëi' hua'an itapona': “Noya a'paiquë', ta'ahuachina',” itopi. ²⁴ Ina natanahuaton, huancánachin po'morin. Nantëna' nontëquë acatëntahuaton, catinaquë niahuitërin.

²⁵ Yono tashi' nisahuaso', parisitaponaraihuë', co sëtopihuë'. Cato chachin Yosë nontápi. Yosë chinotatona', cantarapi. Apiro'sa' natantapi. ²⁶ A'nanaya panca ocohua pa'nin. Tashinan pëi' achinicaso marë acotopiquë huarë', nacon nacontarin. Naporo' Yosë nohuanton, ya'coanaro'sa' nii'soatëra'piapi. Ya'ipi apiro'sa' catinanëna' nii'quiritopi.

²⁷ Tashinan pèi' hua'an capayatohuachina. Ya'coanaro'sa' nii'soatopinan ni'nin. "Ya'ipi apiro'sa' capa, nani ta'api," ta'ton, sahuëninën ocoirahuaton, yanitëparin. ²⁸ Paonoriso nipirinhüë' a'naroáchin nontërin:

—¡Ama iyasha nitëpaquësohuë! ¡Co ta'araihuë! itërin chiniquën nontaton.

²⁹ Ina natanahuaton: "¿Naporin ti?" toshuaton, pa'yanin. "Nanparin quëshico ni'i," itohuachina, piyapinënpitari quëpatopi. Manorahuaton, ya'conin. Pa'yanaton, ropa ropátarin. Paono pirayan isonahuaton, mosharin. ³⁰ Ina quëran cato chachin ocoirahuaton:

—¿Ma'ta' iyaro'sa' onpo'i cha'ëca'huaso marë'? itërin.

³¹ —Quisocristoíchin nicha'ërinpoa'. Ina natëhuatan, cha'ësan. Sa'an, hui'nanpita inapitarë'quën chachin cha'ësan. ³² Ina toshuaton, Quisocristo nanamën a'chintërin. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita natanpi. ³³ Tashinan pèi' hua'anso' noya natanahuaton, natërin. Tashi' nipirinhüë', quëparahuaton, nicarotopiso' pa'mopirin. Napohuachina, Quisoso imapi huachi ni'ton, ya'ipiya aporintërin. ³⁴ Nani aporihuanpachinara, pëinënquë quëparin. Inaquë a'carin. Yosë natëtona', ya'ipiya noya cancantopi.

³⁵ Coisëro'saso' nipirinhüë' co nitotopihüë'. Tahuërihuachina, sontaro'sa' amatahuatona', itopi: "Tashinan pèi' hua'an sha'huitonco' catoya'pi i'huara po'moraiso' ocoi'in pa'ina'," itohuachinara, pa'pi sha'huitapona'. ³⁶ Ina natanahuaton, Paono itapon:

—Coisëro'sa' nanan a'patërinaco ocoia'huainquëmaso marë'. Napoaton noya pipico', itërin hua'ani.

³⁷ Paonosonipirinhüë' sontaro'sa' itërin:

—Co po'oana quëran pa'saraihuë'. Quiyaso' Noma piyapicoi nipiraihuë', naraquë hui'tonpirinacoi. Co coisëquë sha'huirapiponaracoihuë', cachiquë chachin napotërinacoi. Ina quëran tashinan pëiquë po'morinacoi. Noma piyapicoi ni'toi, co topinan ana'intinacoisohuë' nipirinhüë'. ¿Iporaso' po'oana quëran yaocoiantarinaracoi ti? ¡Co'chi nohuantëraihuë' paya! Sha'huitëquë' inahuara chachin huë'ina'. A'ninquëchin ocoi'inacoi, itërin.

³⁸ Sontaro'sa' paantarahuatona', coisëro'sa' sha'huitonpi: "Inapitaso' Noma piyapi'sa'," topachinara, pa'yanpi. Co topinan quëran Noma piyapi ahuëcasohuë' nipirinhüë', ahuëpi. ³⁹ Napoaton tashinan pëiquë pa'sahuatona', noya nontopi.

“¿Canpitanta' Noma piyapinquëma' ti?” itohuachina, “Inacoi mini,” tënin Paono. “Co'chi nitotëraihuë paya. Co nitotatohuë' ahuërainquëma', co ahuëca'huainquëmasohuë' nipirihuë',” itërin. Ina quëran noya ocoirahuatona', “A'na parti paco',” itopi. ⁴⁰ Napotohuachinara, tashinan pëi quëran pipipi. Pipirahuatona', Niria pëinënquë paantapi. Quisoso imapisopita niyontonpachinara, pi'pian pënëantapi: “Chiniquën cancantatoma', imamiatoco',” itopi. Ina quëran pa'pi huachi.

17

Tisaronicaquë a'chininso marë' no'huipiso'

¹ Ina quëran Anpiporisë na'huëtahuatona', Aporonianta' na'huëtaantapi. Ina quëran Tisaronicaquë canconpi. Inaquë cotioro'sa' niyontonpiso pëi' ya'huërin. ² Inachintërin nichinapon chachin cara chinoto tahuëri inaquë Paono Yosë quiricanën a'chinin.

³ —Quisocristo imaco' canpitanta'. Inaso' inápa quëran o'marin, Yosëri a'paimarinso'. Ina nohuanton, oshanënpoa marë' chiminin. Chiminpirinhuë', Yosë nohuanton, nantantarin. Iráca quiricanën quëran ninorinso chachin naporin. Inaso' Cristo, Yosëri acorinso', tënin.

⁴ A'naquën natanahuatona', natëpi. Natëtona', imasapi. Na'a Crico piyapi'santa' imasapi. Nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë chinotopi. Paono a'chininso' natanahuatona', Quisoso imasapi. Na'amiachin sanapi'santa' chiniquën nanantopisopita imasapi. ⁵ A'naquën cotioro'saso nipirinahuë', co yanatëpihuë'. “Na'a piyapi'sa' Quisoso imasapi,” ta'tona', apiratopi. Apiratatona', no'huipi. Cachiquë pa'sahuatona', no'huitërayaro'sa', chirotëro'sa', inapita itapona': “Huëco' Paono, Sirasëre chachin macatëhua' ana'intahua',” ta'tona', piyapi'sa' ayontonpi. No'huitëratona', Casono pëinënquë pa'pi. Inaquë Paono yacapatërin ni'ton, macacaiso marë' pa'pi. Ya'coana papaatahuatona', ya'conpirinahuë', ⁶ co Paono ya'huërinhuë'. Co ina quënanatonahuë', Casono mapi. A'napita Quisoso imapisopitanta' masahuatona', ninano hua'ano'saquë quëpapi.

—Paono ya'ipi parti pa'sárin. A'chintaton, notohuaro' piyapi'sa' anishacancantarin. Sirasënta' inachachin nisarin. Isëquënta' huë'pachinara, ⁷ Casonori pëinënquë aya'conin ni'ton, inaquë yacapapi. Isopitanta' imatona', co huachi Noma copirno natëtonahuë', nisha imasapi. “A'na copirno ya'huarin. Inaso' Quisoso,” toconpi, itopi.

⁸ Piyapi'sa' natanahuatona', aquë aquëtë' no'huitopi. Hua'ano'santa' no'huitatona', Casono, a'napita imapisopita inapita chiniquën pënëmpi. ⁹ Ina quëran coriqui ma'papi ama tashinan pëiquë po'mocaiso marëhuë'. Nani pahuërëtohuachinara, a'papi.

Piriaquë Yosë quiricanën na'con nontopiso'

¹⁰ Quisoso imapisopita pipirahuatona', ya'huëpi'pa' paantapi. Naporo' tashi' Paono, Sirasë, inapita Piriaquë a'papi. Inaquë canconahuatona', cotioro'sa' niyontopiso pëiquë pa'pi a'chinacaiso marë'. ¹¹ Inaquë ya'huëpisopitaso nipirihuë' nóya yonquipi. Co Tisaronicaquë ya'huëpisopita pochihuë'. Paonori a'chintohuachina, nóya natanpi. "Paonoso' no'tëquën a'chinamara," ta'tona', nani tahuëri Yosë quiricanën noyásha nontapi no'tëquën nitotacaiso marë'. ¹² Naporahuatona', na'a cotioro'sa' natëpi. Na'amiachin Crico sanapi'santa' chiniquën nanantopisopita natëpi. A'naquën Crico quëmapi'santa' imasapi. ¹³ Napopiso', Tisaronicaquë nahuinin. Cotioro'saso' natantahuatona', "Piriaquënta' Paono Yosë nanamën a'chinarin," ta'tona', inatohua' pa'pi. Canconahuatona', Paono sha'huirapitona', piyapi'sa' ano'huitopi. ¹⁴ Napohuachinara, Quisoso imapisopitari a'naroáchin Paono a'papi. A'naquëni ca'tanatona', marë yonsanquë'pa' quëpapi. Sirasë, Timotio, inapitaso nipirihuë' co pa'pihuë'. ¹⁵ Atinasë'pa' Paono ca'tanpi. Yapanantahuachinara, —Sirasë, Timotio, cato chachin sha'huitonco' manóton huë'ina', itërin Paonori. Napotohuachina, ya'huëpi'pa' panantapi.

Atinasëquë nisha nisha moshapiso'

¹⁶ Paonoso nipirihuë' Atinasëquë Sirasë, Timotio, inapita ninararin. Ninano' conitaton, notohuaro' mamanshi quënanin. Inapita quënanahuaton, sëtërin. Inapoaton, napion cancantërin. ¹⁷ Napoaton na'con pënëntërin. Niyontopiso pëiquë pa'sahuaton, cotioro'sa' a'chintërin. Cotioro'sa pochin chinotopisopitanta' natanapi. Quisoso nanamën a'chintohuachina, ninontápi. Naporahuaton, nani tahuëriya cachiquë pa'nin. Inaquë a'naya a'naya huë'pachinara, nontarin. Nisha piyapi'santa' natanapi. ¹⁸ Inaquë nisha nisha yonquipiso' a'china'piro'santa' huë'pi. A'naquën ipicorioro'sa' itopi. A'naquëonta' istoicoro'sa' itopi. Paono quënanahuatona', ninontopi.

—Iso quëmapi pa'pi nona'pi. ¿Ma'ta' tēcapon naporin? itopi a'naquën.

—Ahuën. Nisha yosëro'sa' imacaiso marë' a'chinamara, topi a'naquën. "Quisoso chiminin. Ina quëran nanopiantarin,"

tëinso marë' napotopi. ¹⁹ A'naquënso natanahuatona', Ar-iopaco itopiquë quëpapi. Inaso' hua'ano'sa niyontoyan-topiquë. Paono inaquë quëparahuatona', itopi:

—¿Ma nisha nanan chachinta' a'chinan? Yanitotërai quiyanta'. ²⁰ Co onporonta' natanchinaihuë'. A'chintocoi quiyanta' nitochii, itopi.

²¹ Inaquë ya'huëpisopita nasha nanano'sa' pa'yatopi. Nisha nisha a'chinpiso' yanatanpi. Nisha piyapi'sa' huë'pisopitanta' yanatanpi.

²² Paono inaquë huanirahuaton, Atinasëquë ya'huëpisopita itërin:

“Natanco iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Canpitaso' ya'ipinquëma' na'con moshatërama', tënahüë. ²³ Cachiquë pa'patora, ya'ipi moshatëramaso' ni'nahuë. A'na artaro quënanahuë. Inaquë ninshitërama'. 'ISOSO YOSË CO NOHUITOPIRËhuahuë', MOSHAHUA,' tënama' ninshitatoma'. Co nohuitapomarahüë', mosharama'. Apira carinquëma' a'chinchinquëma', nohuitoco'.

²⁴ Ina Yosëso' chini chiniquën nanantërin. Iráca isoro'pa', ya'ipi ma'sha isëquë ya'huërinsona' acorin. Inaso' hua'anënpoa'. Isoro'paquë ya'huërinso'pita, inápaquë ya'huërinso'pita, ya'ipimiáchin hua'anëntarin. Moshatopiso pëi' piyapi'sari nipiquë co Yosë ya'huërinhuë'. ²⁵ Co piyapi ma'shanënpita nohuantërinhuë'. Co manta' pahuantërinhuë'. Inariáchin ya'ipi ma'shanënpoa' quëtërinpoa'. Ina nohuanton, nanpirëhua'. Ina nohuanton, cosharo', ma'sha, inapita ya'huëtërinpoa'.

²⁶ Iráca a'na quëmapira' ninin. Inaya quëranchin ya'ipi piyapi'sa' na'api. Nisha nisha nipisopita na'api ya'ipiro'paquë ya'huëcaiso marë'. Co'huara ya'huëyatërasëhuahuë', yonquirinpoa'. Nisha nisha parti ya'huëcaso marë' acorinpoa'. Onporosona nanpicahuasonta' yonquirin. Ina nohuanton, nanpirëhua'. ²⁷ Ya'ipinpoa' acorinpoa' ina nohuitacaso marë'. Co quënanarihuarahüë', ina na'con yonquicaso' ya'huërin. Co inaso' aquë patërinpoahuë'. Co naniantërinpoahuë'. ²⁸ Ina nohuanton nanpiarëhua', pa'nëhua', ya'huë'rëhua'. A'nara' cancan yonquina'pi ninshitaton, no'tëquën naporin: 'Canpoaso' Yosë hui'nin'pita pochin ninëhua', tënin.

²⁹ Napoaton Yosënta' canpoa pochin nanpirárin anta'. Co inaso' mamanshi pochinhuë'. Mamanshiso nipirinhuë' piyapi'sari inahuara yonquinëna quëran nipi. Oro quëran, prata quëran, na'pi quëran, ina quëranpita nipi. Ama Yosëso'

mamanshi pochin cancantocosohuë'. ³⁰ Iráca co Yosë no-huitopihuë' ni'ton, co ana'intërinhuë'. Iporaso nipirinhüë', ya'ipi piyapinpoa' pënëninpoa': 'Co noyahuë' yonquiramaso' naniantatoma', casáchin chinotoco,' itërinpoa' Yosë. ³¹ A'na tahuëri co noyahuë' nipisopita no'tëquën ana'intarin. Nani Quisoso acorin coisë pochin nicaton, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitacaso marë'. Inaso' piyapi chachin ni'ton, chiminpirinhüë', Yosëri ananpitaantaran. Napoaton inaso', Yosëri acorinso', tënëhua', tënin Paono.

³² "Ananpitaantaran," tëninso marë', "Tëhuëenchachin ta'ma' ananpitëca," ta'tona', tëhuapi a'naquën. A'naquënso nipirinhüë' co tëhuapihuë'.

—A'na tahuëri a'chintaantacoi, itopi.

³³ Ina quëran Paono pa'nin. ³⁴ A'naquënso nipirinhüë' natëtona', imapi. Quisoso natëpi. A'naso' Tionisio, Ariopaco hua'an nininso'. A'nanta' sanapi, Tamarisa itopiso'. A'napitanta' imasapi.

18

Corintoquë Paono a'chininso'

¹ Ina quëran Paono pipirahuaton, Corintoquë pa'nin. ² Inaquë a'na cotio quëmapi Aquiro itopiso' quënanconin. Inaso' Pontoquë nasitërin. Sa'inso' Pirisira itopi. I'huamiáchin Itaria parti ya'huëpi. Nomaquë chachin ya'huëpirinahuë', copirno Craotiori camaitohuachina, ya'ipi cotioro'sa' pipipi. Aquiroso' ina quëran pipirahuaton, Corintoquë huë'nin. Ina pëinënuquë Paono pa'nin ni'tapon. ³ Paonosos' në'mëtë' pëiro'sa' nina'pi. Aquironta' inaquë chachin sacatërin ni'ton, inaquë yacapatërin nicatahuacaiso marë'. ⁴ Nani chinoto tahuëri cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, cotioro'sa' a'chintërin. Cricoro'santa' a'chintaton: "Quisoso natëco' canpitanta'," itërin.

⁵ Ina quëran Sirasë Timotiorë chachin Masitonia parti quëran canquipi. Canquihuachinara, Paono na'con na'con a'chinarin quënaimapi. Nani tahuëri cotioro'sa' Quisoso nanamën a'chintárin. "Inaso Cristo, Yosëri a'paimarinso'," itaton na'con pënënin. ⁶ Inapitaso nipirinhüë' no'huitona', Paono pinopi. Napoaton tananpitërin.

—Tëhuëenchachin Yosë ana'intarinquëma'. Nani ya'ipi a'chintopiranquëmahuë', co yanatëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama'. Iporaso nisha piyapi'sa' a'chintarahuë huachi, tënin Paono.

⁷ Ina quëran co huachi cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë a'chintërinhuë'. Pipirahuaton, Tisio Costo pëinënuquë pa'nin. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin.

Niyontonpiso pèi' pirayan ya'huèrin. Ina pèinènquè pa'nin a'chinacaso marè'.⁸ Cotio niyontonpiso pèi' hua'aonta' natanahuaton, natèrin, Crispo itopiso'. Ina pèinènquè ya'huèpisopitanta' Quisoso imasapi. Na'a ya'huèhuano'sa' Quisoso nanamèn natanahuatona', natèpi. Natèhuachinara, aporihuanpi.⁹ A'na tashi' Yosè nohuanton, Paono hua'narèso pochin niantarin. Siniorori chachin itapon: "Ama tè'huaton, copitèquèsosohuè'. A'chinàquè'."¹⁰ Carinquèn catahuanquèn. A'naquèn no'huipirinènquèonta', noya a'pairanquèn. Co insonta' nanitapaponhuè' ma'sha onpotinquènso'. Na'a piyapi'sa' isèquè yaimarinaco. Napoaton a'chintàquè'," itèrin.¹¹ Napotohuachina, inaquè a'na pi'ipi miria ya'huaton, Yosè nanamèn a'chinàrin.

¹² Ina quèran Cariono Acaya parti hua'anèntohuachina, cotioro'sari Paono no'huitona', niyontonpi. Ina masahuatona', hua'ano'sataquè quèpapi ana'intacaiso marè'.

¹³ —Moisèsè iráca pènènincoiso pochin Yosè chinotèrai. Iso quèmapiso nipirinhue' nisha a'chinarin. Piyapi'sa' anishacancantarin, itopi.

¹⁴ Paonori yanontapirinhue', hua'ani itapon:

—Canpita cotioro'sanquèma' co yanatananquèmahuè'. Paso' quèmapi co noyahuè' ninin naporini, nata'into'huè'. Ihuatèrin, ahuètèrin, inaporin naporini tèhuènchinso', natanacaso' ya'huè'itonhuè'.¹⁵ Nipirinhue', nisha nisha nanan cotioro'sanquèma' ya'huètèrinquèma'. Nipènènamaso' quiricanta' ya'huètèrinquèma'. Co caso' nohuantèrahuè' ina yonquica'huaso'. Canpita capini anoyatoco', itèrin.

¹⁶ Itahuaton, a'parin. ¹⁷ Na'a piyapi'sari ni'sapi. Ni'sahuatona', cotio niyontonpiso pèi' hua'an mapi, Sostinisè itopiso'. Masahuatona', inaquè chachin ahuèpi. Carionori nicaponahuè', co manta' tèninhue'. Co ina yonquirinhue'.

Antioquiaquè paantapiso'

¹⁸ Hua'qui' Paono inaquè ya'huantarin. Ina quèran Quisoso imapisopita nontahuaton, pa'nin huachi. Aquiro sa'inè chachin pa'pi anta'. Nanchaquè Siria parti yapantapirinhue'. Sincriaquè canconahuaton, Paono noyá niya'itèrin. Yosè sha'huitèrinso' nanirin ni'ton, naporin. Ina quèran nanchaquè ya'conpi. ¹⁹ Ipiisoquè canconpachinara, nonshipi. Aquiroso' sa'inè chachin inaquè quèparitèrin. Paonosos' ya-paantahuachina, cotio niyontonpiso pèiquè ya'conahuaton, a'chintèrin. Cotioro'sarè' ninontopi. ²⁰ "Hua'qui' ya'huaton, a'chintaantacoi," itopirinhue', co nanitèrinhuè'. ²¹ "A'na tahuèri Yosè nohuantohuachin, huèantarahuè'," tènin.

Ina quèran nanchaquè ya'coantarahuaton, paantarin. ²² Sisariaquè nonshiconahuaton, Quirosarinquè pa'nin.

Ya'ipi Quisoso imapisopita inaquë ya'huëpiso' nontërin. Ina quëran Antioquiaquë paantarin. ²³ Hua'quimiáchin inaquë ya'huërin. Ina quëran naquëranchin yonquirin paaton nasha imapisopita nicacaso marë'. Carasia parti pa'sahuaton, pënëna'piarin. Naporahuaton, Piriquia partinta' pa'sahuaton, pënëna'piarin. A'naya a'naya ninanoro'saquë Quisoso imapisopita achinicanana'piarin. Achinicananpachina, noya noya imasapi.

Aporosë Ipiquoë pënëntërinso'

²⁴ Naporo' tahuëri'sa' a'na cotio quëmapi Ipiquoë pa'nin, Aporosë itopiso'. Aricantriaquë nasitërin. Noyá nitotërin a'chinacaso'. Yosë quiricanën iráca ninshitopisonta' noya nitotërin. ²⁵ Siniro iranën anitotopi ni'ton, a'ninquëchin nanamën a'chintarin. Ya'ipi cancanën quëran a'chinin. Quisoso naporinso' no'tëquën a'chinaponahuë', Coansha aporintërinso'áchin nitotërin. ²⁶ Cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conahuaton, chiníquën cancantaton, a'chinpirinhuë'. Pisisira, Aquiro, inapitari natanahuatona': "Co ya'ipi Quisoso nanamën nitochátërarinhuë'," ta'tona', pëinënquë quëpapi. Inaquë ya'ipi Quisoso nanamën a'chintopi no'tëquën nitotaton, Yosë iranën pa'tacaso marë'. Ina natanahuaton, natërin. ²⁷ Ina quëran Acaya parti yapa'sarin a'chinacaso marë'. "Acaya parti a'chinci, topirahuë'," topachina: "Noya iyasha. Noya paquë'," itopi Quisoso imapisopitari. Naporahuatona', quirica ninshitopi quëtontacaiso marë'. "I'huata, iyaro'sa'. Aporosë huë'pachin, noya nontoco'. Inanta' Quisoso imarin ni'ton, noya natanco'," itopi ninshitatona'. Quirica ma'patahuaton, Acaya parti pa'nin. Inaquë Quisoso imapisopita quënanconin. Yosëri catahuarin ni'ton, Quisoso imapi. Inapita quënanconahuaton, noya a'chintaton, achinicananarin. ²⁸ Piyapi'sa' niyontonpachinara, Yosë quiricanën a'chinárin. "Iráca quëran huarë' Cristo o'macaso' ninopi. Iporaso' nani o'marin. Inaso' Quisoso," ténin. Quiricanën quëran anitotërin. Noya noya a'chinin ni'ton, cotioro'sa' co nanitopihuë': "Nonpiánin" ta'caiso'.

19

Ipiquoë Paono a'chininso'

¹ Aporosë Corintoquë ya'huaso', Paono huancoro ira pa'tahuaton, Ipiquoë canconin. Inaquë na'amiáchin imapisopita quënanconin.

² —Quisoso natëhuatamara, ¿Ispirito Santo ya'coancantërinquëma' ti? itërin.

—Co Ispirito Santo nohuitëraihue'. Co ina a'chintërinacoihue', itopi.

³—¿Ma'ta' natëhuatamara aporihuanama'? itërin.

—Coansha pënëntërinso' natëtoi, aporihuanai, itopi.

⁴—Coanshaso pënëntërin co noyahue' yonquipsisopita nianantacaiso marë'. Ina quëran aporintërin. Nipirinhue', co inasáchin sha'huirinhue'. “Ca piquëran a'na quëmapi hue'sarin, Yosëri a'paimarinso'. Ina imaco',” itërin anta'. Napoaton Quisoso imaco', itërin Paonori.

⁵ Ina natanahuatona': “Sinioro Quisoso imasarai. Ina natëarai huachi,” ta'tona', aporihuanpi. ⁶ Ina quëran Paonori së'huamotohuachina, Ispirito Santori ya'coancantimarin. Ina nohuanton, nisha nisha nananquë nonpi. Co nitotopirinhue', a'naroáchin nonpi anta'. Naporahuaton, Ispirito Santori catahuarin Yosëri anitotërinso sha'huicaiso marë'. ⁷ Shonca catoya'pi pochin napopi.

⁸ Hua'qui' inaquë Paono ya'huërin. Cara yoqui pochin cotioro'sa' a'chintárin. Nani simana niyontonpiso pëiquë pa'nin. Co të'huatonhue', a'chintárin. “Yosë yahua'anëntërinquëma'. Ina marë' Quisoso a'paimarin. Ina imaco',” itarin. ⁹ A'naquënso nipirinhue' co natantochináchinhue' cancantatona', co yanatëpihue'. Piyapi'sa' niyontonpachinara, no'huitopi. No'huitatona', —Co Quisoso nanamën imacaso' ya'huërinhue', toconpi. Napoaton Paonori patërin. Quisoso imapisopita quëparahuaton, iscoira pëiquë pa'nin. Tirano a'chinquë paaton, nani tahuëri a'chintárin. ¹⁰ Cato' pi'ipi inaquë ya'huaton, a'chinin. Sinioro nanamën ya'ipi Asia parti nahuinin. Cotioro'sa' natantopi. Na'a nisha piyapi'santa' natantopi. ¹¹ Yosë nohuanton, Paono nani ma'sha nanitaparin. Cania'piro'sa' së'huahuachina, a'naroáchin noyatopi. ¹² Panionën, a'morinso', inapita tëranta' quëparahuatona', cania'piro'sa' quëtonpachinara, a'naroáchin noyatopi. Sopairo'santa' pipipi.

¹³⁻¹⁴ A'naquën cotioro'santa', sopairo'sa' yaa'papi. Paono nicatona', yanonanpi. A'naquënso' Isipo corto hua'an hui'ninpita napopi. Canchisë hui'ninpita chachin napopi. Co Quisoso imaponaraihue', sopairi ya'coancantërinso' itapona': “Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, a'paarainquën. Ina nanamën Paononta' a'chinarin. Napoaton pipiquë huachi,” itopirinhue', ¹⁵ sopairi a'panirin: “Quisoso nohuitërahue'. Paononta' nohuitërahue'. Canpitaso napoaponahue', co nohuitëranquëmahuë',” itërin.

¹⁶ Ina tosahuaton, quëmapi hua'yantërinsoari pashita'parin Inapotaton, canchisëya'pi chachin manin. Chiniquën

ahuëaton, pë'shara'piarin. A'naya'piáchin niponahuë', canchisëya'pi minsërin. A'mopisonta' oshato oshatotërin. I'nanpirapi ta'api. ¹⁷ Ya'ipi ninanoquë nahuinin. Cotioro'sa', nisha piyapi'sa', inapita natanahuatona', pa'yanpi. "Sinioro Quisoso chini chiníquën nanantërin," topi.

¹⁸ Ina quëran na'amiáchin Quisoso imapisopita huë'pi. "Quiyanta' pënotopiraihuë'. Co noyahuë' ninaiso' a'poarai," itopi. ¹⁹ A'naquënso' pënoton quirica ya'huëtopi. Inapita a'porahuatona', quëntapi ahuiquitacaiso marë'. Na'a piyapi'sa' nicasoi', ahuiquitopi. Pa'tërinso pichihuachinara: "A'natërápo shonca huaranca coriqui prata quëran nininso pa'tërin," topi. ²⁰ Pënotono'santa' pënotopiso' a'porahuatona', cancanëna quëran huarë' imasapi ni'ton, Sinioro nanamën ya'ipi parti nahuinin. Na'con na'con imasapi.

²¹ Ina quëran Paono yonquirin a'napita imapisopita ni'coantacaso marë': "Masitonia parti ni'coantarahuë. Acaya partinta' nisha nisha ninanoquë imapisopita niantarahuë. Nani pënëantahuato, Quirosarinquë paantarahuë. Ina quëran Nomaquë'pa' paca'huaso' ya'huërin," tënin. ²² Timotio, Irasito, inapitari inaquë catahuapirinahuë', Paonori a'parin Masitonia parti imapisopita a'chintacaiso marë'. Inaso nipirinhüë', hua'quimiachin Asia parti quëparitantarin.

Artimisa moshapiso'

²³ Naporo' na'a piyapi'sa' Sinioro imasapi ni'ton, mamanshi moshana'piro'sa' no'huitopi. ²⁴ Inaquë moshapiso' Artimisa itopi. Na'a mamanshi nina'piro'sa' ya'huëpi. Mamanshi pëia'huaro'sa' prata quëran nonanpi. Ina pa'anatona', na'con canapi. A'nara' Timitirio itopi. ²⁵ Inari ya'ipi piyapinpita ayontonin. A'napita ma'sha nina'piro'santa' amatërin. Ya'ipi niyontonpachinara, itapon: "Ni'co, iyaro'sa'. Mamanshi ninëhua quëran na'con canarëhua'. ²⁶ Paonosonipirinhüë' isëquë huëcaton, pënëntarin. 'A'naíchin Yosë ya'huërin. Piyapi'sari nipiso' co inaso' Yosëhuë', tosarín, natanama' canpitanta'. Ya'ipi Asia partinta' nahuinin. Na'a piyapi'sa' natanahuatona', natëpi. Natëtona', mamanshi a'popi. ²⁷ Napohuachina', co huachi noya ni'sarinënpohuë'. Co onpopinchin canarihuahuë'. Artimisaonta' naniantapi. Inaso' chini chiníquën nanantërin. Ya'ipi asiario'sa' moshapiso'. Ya'ipi parti quëran nohuitopi. Aquëtë chachin Paono natëhuachina', co huachi moshato pëiquë huë'sapihuë'. Artimisa nóya nipirinhüë', co huachi moshaapihuë'," itërin.

²⁸ Natanahuatona', Paono chiníquën no'huipi. "¡Ma noy-acha Artimisasosapaya! Ina chinotërëhuaso'," tosapi chiníquën nonatona'.

²⁹ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' noncaropi. No'huitatona', Paono ca'taninsopita mapi, Acayo, Aristarico inapita itopiso'. Inapitaso' masitoniaro'sa'. Chiníquën masahuatona', huëntëntërahuatona', niyontopiso i'iratëquë quëpapi. ³⁰ Paononta' piyapi'sa' nontapon yapa'pirinhuë', Quisoso imapisopitari to'shitëatona', ya'copipi. "Ama paquësohuë'," itopi. ³¹ A'naquën Asia parti hua'ano'santa' Paono amiconënpita ni'ton, nanan a'patopi. "Ama niyontopiso i'iratëquë pa'insohuë'," itopi. ³² Piyapi'saso' noncaroápi. Nisha nisha nonsápi. Na'con na'con piyapi'sa' co nitotatonaraihuë', "¿ma'marëcha niyontonëhua' nicaya?" topi. ³³ Ina quëran cotio hua'ano'saso', Aricantro itopiso camaipi piyapi'sa' nontacaso marë'. Napoaton huancánachin huanirahuaton, anquirarin piyapi'sa' ta'tacaiso marë': "Co quiya tëhuëraihuë'," ta'caso' yonquipirinhüë', ³⁴ "inaso' cotio quëmapi," ta'tona', co yanatanpihuë'.

"¡Ma noyacha Artimisasi paya! Ina chinotërëhuaso'," tosapi chiníquën nonatona'. Cato' ora pochin naporápi.

³⁵ Parisi quëran ninshitona'pi hua'ani atonirin. Atonirahuaton, itapon: "Tëhuëchachin iyaro'sa', Artimisasi' chini chiníquën nanantërin. Inaso ya'ipiya quëran nitotopi. Iráca inápa quëran anotimarin. Iso ninanonënpoaquë chachin anotimarin ni'ton, canpoari a'pairëhua'. ³⁶ Ya'ipiya nitotopi ni'ton, ama huachi no'huitocosohuë'. Ama topinan quëran ahuëtocosohuë'. ³⁷ Isopita quëmapi'sa' quëpiramahuë'. Co Artimisa sha'huirapipihuë'. Co moshato pëiquë ihuatopihuë'. ³⁸ Timitirio, mamanshi nina'piro'sa', inapitari yasha'huirapihuachina', coisëquë pa'ina'. Hua'ano'santa' ya'huëraipi. Inaquë quëparahuatona', sha'huirapiina'. ³⁹ Aquëtë huarë' nanan ya'huëhuachin, hua'ano'sa' niyontopiquë natanco'. ⁴⁰ Ipora tahuëri topinan quëran noncaroarama'. Co manta' onpocasohuë' nipirinhüë', naporama'. Ni'cona, copirno no'huihuachinpoa'. ⁴¹ Ya'huëramaquë paco'," topachina, yanquëëpi.

20

Masitonia parti, Crisia parti, inaquëpita a'chiantarinso'

¹ Piyapi'sa' nani yanquëëhuachinara, co huachi no'huitantapihuë'. Ina quëran Paono yapaantarín. Ya'ipi imapisopita amatahuaton, achinicananin. Ina quëran "Pa'sarahüë huachi," topachina, "Osharan paquë'," itohuachinara, Masitoniaquë pa'nin. ² Masitonia parti pa'taton, pënëna'piarín achinicananacaso marë'. Inapotaton, Crisia parti canconin. ³ Inaquë cara yoqui yacapatërin. Ina quëran Siria parti yapa'pirinhüë'. Nanchaquë yaya'conaso',

cotioro'sari yatëpapiso' natantërin. Napoaton co inaquë pa'ninhuë'. “Masitonia parti paantarahuë,” ta'ton, ira pa'tërin. ⁴ Na'a piyapi'sari ca'tanpi. Sopatiro (Pirro hui'nin, Piriaguë ya'huërinso'), Aristarco, Sicono, (Tisaronicaquë ya'huëpiso'), Acayo (Tirpiguë ya'huërinso'), Timotio, Tiquico, Tropimo (Asia parti ya'huëpiso') inapita Paono ca'tanpi. ⁵ Inapitaso' quëchitërahuatona', Troasëquë ninarinacoi. ⁶ Pita tahuëri nanihuachina, Piriposë quëran pipirai. Naporo' nisha pan ca'sapi, co ahuëpocatopisohuë'. Nanchaquë ya'conahuatoi, marë pa'tërai. A'natëräpo tahuëri quëran Troasëquë canconahuatoi, inapita quënanconai. Inaquë a'na simana ya'huërai.

Hui'napi inapa quëran anotërinso'

⁷ Tomio tahuëri nanihuachina, niyontonai Quisoso chiminso' yonquiatoi coshata'huaiso marë'. Naporo' Paonori a'chintarin: “Tashiraya pa'sarai,” ta'ton, yono tashiquë huarë' a'chinin. ⁸ Inapa pë'satë' pëiquë niyontonai. Inaquë na'a nanparin orotarin. ⁹ A'na hui'napi Iotico itopiso', huintanaquë huënsëápirinhuë', Paono hua'qui' a'chinpachina, inaso huë'ëi' iquitaton, iquëtërarin quëran anotërin. Cara pa'cotë quëran anotihuachina nohuararahuatona' nimapirinahuë', chiminin quënamapi. ¹⁰ Paononta nohuararahuaton, ipomarin.

—Ama pa'yancosohuë', nanpiarin, itërin piyapi'sa'.

¹¹ Ina quëran pëiquë nanpëonantarin. Quisoso chiminso' yonquiataona', coshatopi. Nani coshatohuachinara, ninontatona', tahuërianpitopi. Ina quëran pa'nin. ¹² Hui'napi nanopiantarinso' ya'huërinquë quëpantapi. Napoaton co sëtopihuë'. Noya cancantopi.

Miritoquë pa'naiso'

¹³ Nani Paono sha'huitërincoi: “Canpita'ton potiquë paco'. Asoquë ninataco,” itohuachincoira, pa'nai. Inaso nipirinhüë' ira pa'tërin. ¹⁴ Asoquë canconahuatoi, ninarai. Paononta' canconpachina, nanchaquë ya'conahuarincoi. Ina quëran Mitiriniquë canconai. ¹⁵ Tahuërininquë Quio notënanquë na'huërai. Ina tashiraya Samosëquë canconai. Ina huënihuaninquë Miritoquë nonshirai. ¹⁶ “Nanitohuato, Quirosarinquë Pinticostisë tahuëri yana'huërahuë,” ta'ton, co Paono nohuantërinhuë' Asia parti hua'quicaso'. Napoaton manorahuatoi, co Ipiisoquë nonshiraihuë'.

Ansiano'sa' Ipiisoquë ya'huëpisopita pënënahuaton, patërinso'

¹⁷ Miritoquë nonshirahuaton, Ipiisoquë nanan a'parin. “Ya'ipi ansiano'sa' sha'huitëquë' huë'ina',” itërin. Sha'huitonpachinara, a'naroáchin huë'pi Paono nicacaiso

marè'. ¹⁸ Huè'pachinara, Paonori itapon: "Iporaso' iyaro'sa' pi'pian nonchinquëma', noya natanco. Ya'nan Asia parti canquirahuë quëran huarè' nohuitëramaco. Ya'ipi ninahuëso' ni'nama'. Ya'ipiya nitotërama'. Co caso' chiorahuë'. Nani tahuëri pënënanquëma'. ¹⁹ Quisocristoíchin natëto, Yosë marè' sacatërahuë. Co a'napita nocanahuë'. 'Caso' noya noyaco,' co tënahuë'. A'na tahuëri sëtato, na'nërahuë. Cotioro'sa' na'con chinotërinaco tëpainacoso marè'. Chiniquën aparisitërinaco. ²⁰ Napotopirinacohuë', ahuantato pënënanquëma'. Co të'huato, ta'tërahuë'. Quisoso nanamën no'tëquën sha'huitëranquëma' noya imacamaso marè'. Niyontonpatamara, a'chintëranquëma'. Naporahuaton, a'naya a'naya pëinëmaquënta' paato, a'chintantaranquëma'. ²¹ Co cotioro'saráchin pënënahuë'. Cricoro'santa' pënënahuë. 'Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco'. Siniro Quisoso natëco huachi. Inasáchin anoyacancantërinpoaso', itëranquëma'. Ya'ipinquëma' a'chintëranquëma'. ²² Iporaso nipirinhüë' Ispirito Santo natëto, Quirosarinquë pa'sarahuë. Ma'sona onpotaponaco nimara, co caso' nitotërahuë'. ²³ Nisha nisha ninanoro'saquë pa'patora, Ispirito Santo nohuanton, sha'huitëra'piarinaco: 'Quirosarinquë pa'patan, tashinan pëiquë po'moarinenquën, chiniquën aparitarinenquën,' itërinaco. ²⁴ Yatëpapirinacohuënta', co caso' të'huatërahuë'. Co ina yonquirahuë'. Siniro Quisoso natëa'huasoáchin cancantërahuë. Iráca ina sha'huitërinco a'china'huaso marè'. 'Yosëri ya'ipi piyapi nosoroaton, anoyacancantacaso' nohuantërin. Ina noya nanan chachin a'chintonquë', itërinco. Napoaton paato, a'chintárahüë. Co chimina'huaso' të'huatërahuë'.

²⁵ Hua'qui' ya'huëramaquë pa'sápato, Yosë hua'anëntërinpoaso' a'chintopiranquëmahuë', apira pa'sarahuë huachi. Co huachi quënanaramacohuë'. ²⁶⁻²⁷ Ya'ipi Yosë yonquirinpoaso' nani sha'huitëranquëma'. Napoaton no'tëquën itëranquëma'. Insosona co natëhuachinahuë', ina marè' co Yosë ana'intarincohuë'. Inahuara tëhuënënaquë nina'intapi. ²⁸ Canpitanta' ni'cona pi'pian tëranta' Yosë naniantotama'. Quisoso imapisopitanta' noya ni'co'. Ispirito Santo nani acoringuëma' hua'anën pochin nicacamaso marè'. Inapitanta' Yosë huëntonënuë ya'conpi. Quisoso chiminaton, aya'coninpoa'. ²⁹ Nani pa'pato, co noyahuë' quëmapi'sa' huë'sapi. Canoniri ma'sha maninso pochachin yaocoiarinënuëma'. Pa'sápato'na', anishacancantapi. Co nosoroarinënuëmahuë'. Ina nani nitotërahuë. ³⁰ A'naquëonta' Quisoso imaponaraihuë', a'porahuatona', nisha a'chinapona'. Yanonpintarinënuëma'.

Inahua' imacamaso marë' napotarinënquëma'. ³¹ Napoaton iyaro'sa', ni'cona nonpintochinënquëma'. Cara pi'ipi catahuanquëma'. Tahuërirë chachin, tashirë chachin pënënanquëma'. Na'con nosororanquëma' ni'ton, na'nëto, a'naya a'nayanquëma' pënënanquëma'. Ina yonquiatoma', nipënëncó', nicatahuaco'.

³² Pa'pato, Yosë noya a'painquëma'. Quiricanën quëran nontarinquëma'. Ina quëran nosororinpoaso' anitotarinpoa'. Ina natëhuatama', achinicancanarinquëma'. Oshaquëran noya noya cancantarama'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, anoyacancantërinpoa'. Ina nohuanton, a'na tahuëri ya'ipi sha'huitërinpoaso' noya acotarinpoa'.

³³ A'chintohuatënquëmara, co aquëtë' coriqui yonquirahuë'. A'na piyapi coriquinën co nohuantaparahuë'. Co a'mopiso tëranta' noyapatërahuë'. ³⁴ Caora sacatonëhuë quëran coshatërahuë, ma'sha pahuantërinco'so' pa'anahuë. Ca'tanincosopitanta' quëtërahuë. Ina nitotërama'.

³⁵ Canpitanta' nonanco. Sacatatoma', pahuantërinso'pita ma'sha quëtoco'. Siniro Quisoso noninso' yonquico'. 'A'napita ma'sha topinan quëtohuachinquëma', noya cancantërama'. Nipirinhüë', canpitarinta' nosoroatoma', topinan quëtohuatama', noya noya cancantarama', tënin Quisoso," itërin Paonori.

³⁶ Ina tosahuaton, inapitarë chachin isonin. Napohuachinara, Yosë nontërin inapita catahuacaso marë'. ³⁷ Naporo' ya'ipiya sëtatona', na'nëpi. Paono iporahuatona', apinopi. ³⁸ "Co huachi quënanaramacohüë'," tëninso marë' na'con sëtopi. Ina quëran nanchaquë huarë' imapi.

21

Co të'huatonahuë', Quirosarinquë paantarinso'

¹ Imapisopita nani nontahuatoí, panca nanchaquë pipirai. Cosëquë no'tëërai. Tahuëririnquë Notasëquë canconai. Ina quëran Pataraquë canconahuatoí, nonshirai. ² Inaquë a'na nancha quënancoantarai, Pinisia parti yapa'sarinso'. Inaquë ya'conahuatoí, paantarai. ³ Chipri so'ton notërahuatoí, ahuënan quëran na'huëtërai. Pa'sahuatoí, Siria parti canconai. Tiroquë ma'sha oshicaso' ni'ton, inaquë nonshirai. ⁴ Quisoso imapisopita quënanconahuatoí, inaquë a'na simana pochin yacapatonai. Ispirito Santo nohuanton, Paono pënëmpi: "Ama Quirosarinquë paquësohüë', aparisitochinën," itopirinhüë'. ⁵ Simana nanihuachina, paantarai. Yapa'patëira, ninano yon-sanquë huarë' imarinacoi. Sa'inarë chachin, hui'ninpitare chachin ca'taninacoi. Nonshinanquë isonconahuatoí, Yosë nontërai. ⁶ Ina quëran imapisopita nontahuatoí, nanchaquë

ya'coantarai. Ya'huëhuano'saso nipirinhüë' ya'huëpi'pa' paan-tapi.

⁷ Tiro quëran pipirahuatoi, Torimaitaquë canconai. Imapisopita nontahuatoi, a'na tahuërira' i'huatonai. ⁸ Tahuëririnquë pipiantarahuatoi, Sisariaquë canconai. Inaquë nonshirahuatoi, Pinipi pëinëinquë yacapatonai. Inaso' iráca Quirosarinquë acopi ca'tano'sa' catahuacaso marë'. Canchisëya'pi acohuachinara, inanta' acopi. Iporaso huachi noya nanan sha'huirárin. ⁹ Catapini hui'ninpita ya'huëtërin. Nano'sa' niponaraihuë', co so'yapihuë'. Ispirito Santori catahuarin Yosëri anitotërinso sha'huicaiso'. ¹⁰ Inaquë hua'quimiáchin ya'huasocoi, a'na pënëntona'pi Cotia parti quëran o'marin, Acapo itopiso'. ¹¹ Huë'sahuaton, Paono sintoronën ocoirahuaton, inaora tanpaquën nantënë chachin nitonporin.

—Ispirito Santo nohuanton iyasha, ninorahuë. Quirosarinquë pa'patan, sintoronëinquë nitonporahuëso pochachin cotioro'sa' tonpoarinëinquën. Nisha piyapi'saquë yo'coaninëinquën ana'intinëinquënso marë', itërin. ¹² Natanahuatoi: “Ama Quirosarinquë paquësohuë',” itopiraihuë'. Inaquë ya'huëpisopitarinta' inachachin napotopirinahuë', co yanatërincoihuë'.

¹³ —¿Onpoatonta' na'nëtoma' asëtaramaco? Ama huachi na'nëcosohuë'. Inatohua' pa'pato, yatonpoarinaco. Nipirinhüë', yapa'sarahuë. Sinioro Quisoso imarahuëso marë' yatëpapurinacohuënta', pa'sarahuë, itërincoi. ¹⁴ Hua'qui' non-topiraihuë', inachachin yonquirin ni'ton:

—Noyahua'. Sinioro nohuantohuachin, paquë nipachin, itërai.

¹⁵ Ina quëran ma'shanëhuëipita taparahuatoi, Quirosarinquë paantarai. ¹⁶ Pa'patoira, a'naquën imapisopita ca'taninacoi. Mason pëinëinquë quëparinacoi yacapata'huaiso marë'. Inaso' Chipri quëran huë'nin, iráca imarinsó'.

Santiago nontërinso'

¹⁷ Quirosarinquë canconpatoira, imapisopita nóya nontërinacoi. Huë'naiso marë' noya cancantopi. ¹⁸ Tahuëririnquë Paono pa'nin Santiago nicapon. Quiyanta' pa'nai. Ya'ipi ansiano'sa' inaquë nani niyontonpi. ¹⁹ “Huë'cama, iyaro'sa',” itahuaton, Paonori itantapon: “Nani hua'qui' Quisocristo nanamën a'chinahuë. Nisha piyapi'sa' a'chintëra'piarahuë. Yosë catahuarincoi ni'ton, noya natanatona', na'a imasapi huachi,” itërin. Ya'ipi a'chininsó' sha'huitërin.

²⁰ Natanahuatona', "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, nisha piyapi'santa' imasapi paya," topi a'naya a'naya. Ina quëran itantapi:

—Noya iyasha nipirinhüë', isëquë na'a huaranca cotioro'sa' Quisoso imaponaraihuë', Moisësë iráca pënëntërinso' yanatëpi anta'. "Inanta' natëcaso' ya'huërin," topi. ²¹ Inapitaso' nonpin nanan natantopi. "Paono nisha piyapi'sa' ya'huërinquë paaton, cotioro'sa' inaquë ya'huëpisopita nisha a'chintërin. 'Moisësë pënëntërinso' a'poco'. Ama huachi hui'namapita marca acotocosohüë', tënin Paono pënëntaton. Co nohuantërinhuë' iráca napopiso' natëcaiso'," topi, natantopi. ²² ¿Ma'ta' iporaso' onpoa'ahua' nonpintopiso' ama natëcaiso marëhuë'? Huë'nanso' onpopionta' piyapi'sa' nitotapona'. ²³ Nani yonquirai ni'ton, natancoi sha'huichinquën ma'sona nicamaso'. Catapini quëmapi'sa' isëquë ya'huëpi. Nani Yosë nontopi ma'sha nicacaiso'. ²⁴ Inapita quëparahuaton, catahuaquë' iráca pënëntërinso' natëcaiso marë'. Yosë chinotopiso pëiquë quëparahuaton, pahuërapitëquë' ma'sha Yosë marë' tēpacaiso'. Ina quëran niya'irapi. Inapotohuatan, ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinëinquën. "Paononta' Moisësë pënëntërinso' natërin. Nonpin nanan natantërehua'," tosapi. ²⁵ Nisha piyapi'saso nipirinhüë' nani ninshitërai. "Quisocristo imapatama', co ya'ipi iráca pënëntërinso' natëcamaso' ya'huërinhuë'. Isoíchin sha'huichinquëma' ama nicacamaso marëhuë'. A'naquën ma'sha tēpapi mamanshi moshacaiso marë'. Ina nosha tananpitoco'. Naporahuaton, a'naquën maconorahuatona', ma'sha tēpapi. Co huënainën noya inquipirinhüë', ca'pi. Ina noshanta' ama ca'cosohüë'. Naporahuaton, ama monshihuancosohüë'. Cotioro'sacoi pënëntëraiso' na'con ya'huëpirinhüë', inaíchin natëcamaso' ya'huërin," tēnai, nisha piyapi'sa' ninshitatoí, itërin Santiacori.

Paono mapiso'

²⁶ Itohuachina, "Noyahua'. Napo'i nipachin," itërin Paonori. Tahuëririnquë catapiniya'pi quëparin. Iráca pënëntërinso' natërahuatona', Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpi. Ya'conahuatona', corto hua'an sha'huitopi: "Canchisë tahuëri huë'sápoi Yosë camaitërinso' natëtoi oshanëhuëi inquica'huaiso marë'. Tahuëri nanihuachin, ma'sha quësarai canpitari tēpatoma' ahuiquitamaso marë'," itopi.

²⁷ Canchisë tahuëri naniriahuachina, Yosë chinotopiso pëiquë paantapi. Inaquë a'naquën cotioro'sa Asia parti quëran huë'pisopitari quënanpi. Paono quënanahuatona', mapi.

Ya'ipi piyapi'sa' ano'huitopi. ²⁸ “¡Huëco' iyaro'sa' catahua-coi! Iso quëmapi ya'ipi parti paaton, nisha a'chinarin. ‘Cotioro'saso' co no'tëquën a'chinpihuë'. Moisësë pënëntërinso' a'poco’,’ ténin. Naporahuaton, Yosë chinotopiso pëi' co huachi noya ni'ninhuë'. Ni'cochi. Crico piyapi'sa' isëquë chachin ichiya'conin ni'ton, Yosë pëinën tapiarin. Co inapitaso' ya'conacasohuë' nipirinhüë’,” toconpi.

²⁹ I'hua Paonori Toropimo quëparahuaton, ninano' pa'tërin, cotioro'sari quënanpi. Ipiisoquë ya'huërin ni'ton, Crico piyapi inaso'. “Nisha piyapi nipirinhüë', Yosë chinotopiso pëiquë ichiya'conin,” tëcatona napopi.

³⁰ Natanahuatona', notohuaro' piyapi'sa' no'huitopi. Yosë chinotopiso pëiquë ta'arahuatona', Paono mapi. Masahuatona', ocoicaiso marë' ohuararachinpi. Nani ocoihuachinara, ya'coana oncotopi. ³¹ Paono yatëparapiso', capitan hua'anso' natantërin. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita yaniahuërapì, natantërin. ³² Natantahuaton, sontaro'sa', capitano'sa', inapita amatahuaton, quëparin. Ta'arahuatona', piyapi'sa' niyontonpiquë pa'sapi. Sontaro'sa' ya'caritërahuachinara, cotioro'sari quënanahuatona', co huachi Paono ahuëpihuë'. ³³ Capitan hua'ani canconahuaton, Paono maconin. “Cato' catinaquë tonpotanpatëquë’,” itohuachina, a'na sontarori nitonpotanpatërin. A'na tanpain quëraonta' a'na sontarori inapotërin. Inapotohuachinara, capitanso' piyapi'sa' natanin: “¿Ma'ninta' iso quëmapi? ¿Ma'ta' onporinso'?” ténin. ³⁴ Napoaponahuë', chiniquën nonatona', nisha nisha sha'huitopi. Noncaroapi ni'ton, co nanitërinhuë' no'tëquën natanacaso'. Napoaton: “Sontaro'sa' ya'huëpiquë quëpaco’,” itërin. ³⁵⁻³⁶ Quëpahuachinara, ya'ipi piyapi'sari imasapi. “Tëpachinaco’,” itërapì. Pëi' nanpënanquë canconahuatona', na'con na'con no'huitona', yaahuëpi. Napoaton sontaro'sari Paono inápaquë pitëtërahuatona', quëpapi.

No'huitona'piro'sa' nontërinso'

³⁷ Pëiquë yaya'conpachinara, Paonori capitan itapon:

—Sinioro capitan, pi'pian nonchinquën topirahuë', itërin.

—¿Crico nananquë nonan ti? itërin.

—Ina nananquë mini nonahuë', itërin.

³⁸ —Iquipito piyapinquën ta'ma topirahuë'. Inaso' i'huamiáchin copirno no'huiton, catapini huaranca tirocoro'sa', inotëro parti quëparin, itërin.

³⁹ —Co inacohüë'. Caso' cotio quëmápicò. Tarsoquë nasitërahuë. Inaso' panca ninano', Sirisia parti ya'huërinso'. Ya'ipi piyapi'sa' nohuitopi. Isopita piyapi'sa' nonchi, topirahuë', itërin.

40 “Inta nipachin, nontëquë’,” itërin. Paono nanpënanquë huanirahuaton, anqui anquita'parin. Piyapi'sari ni'sahuatona', copica topi huachi. Napohuachinara, Paonori cotio nananquë itapon:

22

1 “Natanco iyaro'sa', apiro'sa', pi'pian yanontëranquëma'. Caso co manta' onporahuë’,” tënin. 2 Cotio nananquë non-sarinso natanahuatona', aquë aquëtë ta'topi. Napohuachinara, itaantarin:

3 “Canta' iyaro'sa' cotio piyapico. Tarsoquë nasitërahuë. Sirisia parti nasitopirahuë', isëquë huëcato, hui'napitërahuë. Maistro Camariro a'chintërinco. Shimashonënpoa' pënëntërinso chachin ya'ipi a'chintërinco. Hua'huatapo quëran huarë' chiniquën Yosë yonquirahuë. A'naya tëranta' nisha yonquihuachinara, canpita pochachin no'huirahuë. 4 Iráca na'a Quisoso imapisopita aparisitërahuë. Yatëparahuë. Quëmapi'sa' tonporahuato, tashinan pëiquë po'morahuë. Sanapi'sa quëran huarë' inaquë po'morahuë. 5 Yanitotohuatama', corto hua'an chini chiniquën nanantërinson'ta' inachachin sha'huitarinquëma'. Cotio ansiano'santa' nitotopi. Inapitaso' quirica ninshitërinaco iyaro'sa' Tamascoquë ya'huëpisopita quëtona'huaso marë'. Inatohua' pa'nahuë Quisoso imapisopita maca'huaso marë'. ‘Tonporahuato, Quirosarinquë quëmaarahüë ana'intacaiso marë', ta'to,' pa'nahuë.

Quisosori ya'notërinso' sha'huiantarinso' (Hechos 9.1-19; 26.12-18)

6 Pa'sápatoi Tamascoquë ya'caritërarai. Camotëchin nisahuaso', a'naroáchin inápa quëran huënaráchin huënaráchin a'pintërinco. 7 No'paquë anotahuato, inápa quëran nontërinco' natanahuë. ‘Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco?’ itërinco. 8 ‘¿Inquënta' quëmaso' Sinioro?’ itërahuë. ‘Ca Quisosoco, Nasaritoquë ya'huërahuëso'. Aparisitaranco,’ itërinco. 9 Ca'taninacosopitanta' a'pininso' ni'pi. Nipirinhüë', nontërinco' co natanpihuë'. 10 ‘¿Ma'ta' Sinioro onpo'iso?’ itërahuë. ‘Huanirahuaton, ninanoquë paquë'. Inaquë a'na quëmapi sha'huitarinquën ma'sona nicamaso', itërinco. 11 Huënaráchin huënaráchin a'pintërinco ni'ton, co manta' quënantërahuë'. Napoaton ca'tanincosopita matanparahuatonaco, Tamascoquë quëparinaco.

12 Ina ninanoquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Yosë noya chinotërinso'. Ananiasë itopi. Moisésë iráca pënëntërinso' no'tëquën natërin. ‘Inaso' noya quëmapi,' topi ya'ipi co-tioro'sa'. 13 Huëcapairahuatonco, nontii'inco. ‘Iya Saono.

¡Sinioro nohuanton, noya ni'tantaquë!' itërinco. Naporo chachin noya ni'taantarahuato, ina quënanahuë. ¹⁴Ina quëran itaantarinco: 'Yosë chinotërëhuaso' nani huayoninquën nohuantërinso chachin nitotamaso marë'. Ina nohuanton, Quisoso ya'notërinquën. Noya noya inaso'. Nontërinquënso' natanan. ¹⁵Yosë acorinquën ya'ipi piyapi'sa' sha'huitamaso marë'. Ni'nanso', natananso', inapita sha'huiaran. Ina marë' ya'notërinquën. ¹⁶Napoaton ama hua'quiquësohuë'. Apiramiáchin huaniquë'. "Quisoso imasarahué huachi," ta'ton, aporihuanquë'. Ina nontohuatan, oshanën inquitaringuën,' itërinco.

Nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë' a'parinso'

¹⁷Ina quëran Quirosarinquë paantahuatëra, Yosë chinotopiso pëiquë pa'nahuë. Inaquë Yosë nontasoco, hua'narëso pochin ni'nahuë. ¹⁸Quisoso nontaantarinco. 'Manorahuaton, Quirosarin quëran pipiquë'. Ca nanamëhuë sha'huihuatan, co natëarinëinquënhuë', itërinco. ¹⁹Inapita Sinioro nohuitërinaco. A'na parti a'na parti paato, ya'ipi niyontonpiso pëiro'saquë ya'conahuë. Inaquë imarinëinquënsopita ahuërahuë. Tashinan pëiquë po'morahuë. ²⁰Istipan quëma nanamën a'chininso marë' tëpahuachinara, canta' ni'nahuë. "Tëpaco'," itërahuë carinta'. Tëpatona'piro'sa' a'mopiso' ocoirahuatona', quëtërinaco, a'pairahuë. Ya'ipiya nohuitërinaco,' itërahuë. ²¹Ina nipirinhüë', paquë'. Aquë yaa'paranquën nisha piyapi'sa' a'chintamaso marë', itërinco. Napoaton nisha piyapi'sa' a'chintarahué," tënin Paono.

Capitan hua'ani maninso'

²²Piyapi'sa' noya natanapirinhüë'. "Nisha piyapi'sa' a'chintarahué," topachina, no'huitaantapi.

"Tëpachinaco'. ¡Pa'pi co noya quëmapihüë!' ¡Chiminchina'in!' itopi. ²³Chiniquën nonsapi. No'huitatona', a'mopiso' pa'tan pa'tantahuatona', inápaquë mo'shiquëpita pa'satapi. Chiniquën no'huitohuachinara, cotioro'sa' inachintopiso'. ²⁴Capitan hua'ani ni'sahuaton, sontaro'sa' itapon: "Sontaro'sanpoa ya'huërëhuaquë quëparahuatoma', huihuico'. Ma'marësona no'huipiso', sha'huichinpoa'," itërin. ²⁵Inaquë quëparahuatona', tonpopi huihuicaiso marë'. Tonpopirinhüë', capitan inaquë huaniarin ni'ton, Paonori itapon:

—Caso' Noma piyapico nipirahuë', yahuihuiramaco. Co napotamacoso ya'huërinhuë'. Co coisë nitotopirinhüë', ¿yahuihuiramaco ti? itërin Paonori.

²⁶Ina natanahuaton, capitan hua'an sha'huitapon pa'nin.

—¿Ma'ta' ipora onpoapon? Paso' quëmapi Noma piyapi nipirinhüè', yahuihuitëran. Ni'quëna copirno no'huihuachinquën, itërin.

²⁷ Napotohuachina, capitan hua'ani huëcapairahuaton:

—¿Quëmaso' Noma piyapinquën ti? itiirin.

—Inaco mini, itërin Paonori.

²⁸ —Na'con pahuërëtrato, Noma piyapi ya'conahuë, itërin capitan hua'ani.

—Caso nipirinhüè' nasitërahuë quëran huarë' Noma piyapico. Tatahuë Noma piyapi ni'ton, canta' inapochachin ninahuë, tënin Paono.

²⁹ Ina natanahuatona', co huachi huihuipihuë'. Capitan hua'aonta' pa'yanaton, të'huarin. Noma piyapi nipirinhüè', catinaquë tonporinso marë' copirno të'huatërin.

Cotio hua'ano'sa' Paonori sha'huitërinso'

³⁰ Tahuëririnquë capitan hua'ani yanatantërin. “¿Ma'marëta' cotioro'sari sha'huirapipi?” ta'ton, sontaro'sa' sha'huitërin Paono ocoicaiso marë'. Naporahuaton, ya'ipi cotio hua'ano'sa' amatërin. Corto hua'ano'sa' chini chiniquën nanantopisonta' amatërin. Nani niyontonpachinara, inaquë Paono quëparin natanacaiso marë'.

23

¹ Paono ya'conahuaton, hua'ano'sa' notëërahuaton, itapon:

—Ipora iyaro'sa' pi'pian nonchinquëma' natanco. Hua'huatapo quëran huarë' noya ninahuë. Yosë ni'sárinco, co manta' onporahuë', itërin.

² Naporo tahuëri'sa' Ananiasë itopiso', corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' nisarín. Inari huanipapisopita itapon:

—Ahuëananco', itërin. Napohuachina, huaniparinsoari ahuëananin. Napotohuachina, Paonori itapon:

³—Quëmaso' nonpintëinquën. ¡Yosë ahuëarinquën quëmanta'! “Moisësë pënëntërinso' natëto, ana'intarahuë,” taponahuë', ¿onpoatonta' sha'huitëran ahuëincoso'? Moisësë chachin pënëninpoa' ama topinan quëran piyapi ahuëcaso marëhuë', itërin.

⁴—Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' nipirinhüè', ¿no'huiton, nonapiran ti? itopi.

⁵ —Co'chi iyaro'sa' nohuitatorahuë', naporahuë paya. Tëhuëenchachin Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. “Co hua'anënpoa' nonapicaso' ya'huërinhuë',” tënin, itërin Paonori.

⁶ Cotio hua'ano'sa' huë'pisopita co napopianachin yonquipihuë'. Patoma satoro'sa', patomaso', parisioro'sa'. Ina yonquiaton, Paonori itantarin:

—Caso' iyaro'sa', Parisioco. Shimashonëhuëpitanta' parisioro'sa chachin. “Yosë ananpitaantarinpoa',” ténahuëso marë' isopita sha'huirapirinaco, itërin.

⁷ Ina natanahuatona', parisioro'sa', satsioro'sa', inahua capini nino'huipi. Nisha nisha yonquipi. ⁸ Satsioro'saso' co natëtona'piro'sahuë'. “Co Yosë ananpitaantarinpoahuë'. Co hua'yanënpoa' ya'huëtërinpoahuë'. Co anquëniro'sa tëranta' ya'huëpihuë’,” toconpi. Parisioro'saso nipirinhüë' natëpi. “Hua'yanënpoa' ya'huëtërinpoa' ni'ton, Yosë ananpitaantarinpoa'. Anquëniro'santa' ya'huërin,” topi. ⁹ Napoaton ninontatona', noncaroapi. Parisio maistro'sa' huanirahuatona', chiníquën nonpi.

—Iso quëmapiso' noya, tënai. Co manta' onporinhüë'. Anquëni noninso' natamara. Hua'yani a'na nontomara, tënin a'naquën. Napohuachinara, satsioro'sa' no'huitopi.

¹⁰ Chiníquën nino'huitona', niahuërapí. Napoaton capitán hua'ani sontaro'sa' camairin.

—Maconco' tëpahuachina', itërin. Napotohuachina, sontaro'sa' pa'pi. Paono osërëconahuatona', sontaro'sa' ya'huëpiquë quëpaantapi.

¹¹ Naporo' tashi' Siniorori ya'notimarahuaton, Paono itapon: “¡Ama të'huatonhuë', chiníquën cancantëquë'! Quirosarinquë nanamëhuë nani sha'huiran. Inapochachin Nomaquënta' paaton, sha'huiantamaso' ya'huërin,” itërin.

Paono yatëpapiso'

¹² Tahuëririnquë a'naquën cotioro'sa' chinotopi Paono tëpacaiso'. “Ama huachi ca'ahuasohüë'. Ama o'oahuasohüë'. Paono tëpaquë huarë' ca'ahua'. Co tëparihuarahuë' ca'patëhua', Yosë ana'inchinpoa',” nitopi. ¹³ Catapini shoncaya'pi pochin napopi. ¹⁴ Naporahuatona', paatona', cotio hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita nontopi.

—Nani huachi anoyatërai. Co huachi coshataraihuë'. Paono tëpaquë huarë' coshataantarai. Yoscarë' tëpaarai, tënai. ¹⁵ Napoaton capitán hua'an sha'huitoco' Paono quënta'in. “Tashiraya yanontantarai no'tëquën nitota'huaiso marë’,” itoco'. Quiyaso nipirinhüë' na'pitatoi, ninaarai. Ya'caritohuachin, a'naroáchin masahuatoi, tëpaarai, itopi.

¹⁶ Paono apia'huainso nipirinhüë', yatëpapiso' natantërin. Inaso', oshin hua'huin. Natantahuaton, sontaro'sa' ya'huëpiquë paaton, Paono sha'huitërin. ¹⁷ Sha'huitohuachina, a'na capitán amatërin.

—Iso hui'napi hua'anënuquë quëpaquë' nanan sha'huichin, itërin.

¹⁸ Napohuachina, hua'anënuquë quëparahuaton, itonin:

—Sontaro'sa' ya'huëpique Paono amatërinco. “Iso hui'napi hua'anënuë quëpaquë' nanan sha'huichin,” itërinco ni'ton, quënahüë, itërin.

¹⁹ Capitan hua'ani matanparahuaton, amashamiachin quëparin ama piyapi'sari natanacaiso marëhuë'.

—¿Ma'ta' yasha'huitërancoso'? itërin.

²⁰ —Cotio hua'ano'sa' nani chinotopi Paono amatacaiso marë'. “Tashiraya Paono quënantaquë' nontanta'ii. Naporinso', aquëtë huarë' yanitotërai,” itarinënuë. ²¹ Nipirinhüë', ama natëquësohuë'. Catapini shonca na'con piyapi'sari chinotopi tëpacaiso marë'. Po'oana quëran ninarapi tëpacaiso marë'. Co huachi coshatapihuë'. Co o'osapihuë'. Paono tëpai huarë' coshatacaiso' yonquipi. Iporaso' quëma ninarinën nohuan-topiso chachin nitamaso', itërin.

²² —Sha'huitërancoso' api, ama insonta' sha'huitëquësohuë', itahuaton hui'napi a'parin.

Paono a'na parti quëpapiso'

²³ Ina quëran cato' capitano'sa' amatërin.

—Apira ma'sha tapaco' Sisariaquë pacacamaso marë'. Cato pasa sontaro'sa' sha'huitonquë' pa'ina'. Cahuarioquë pa'na'piro'santa' canchisë shonca quëpaquë'. Nansahuano'sa' cato pasa quëpaquë'. Ya'ipi tapatëquë' yayonotashirahuaso' pacacamaquëma'. ²⁴ Cato' cahuario quëpaco' Paono paacaso marë'. Noya a'pairahuatoma', hua'an Huirisë quëtonco', itërin. ²⁵ Ina quëran quirica ninshitërin hua'an quëtacaiso marë'.

²⁶ “Sinioro hua'an Huirisë. ¿Noyanquën quëmanta'? Ca Craotio Nisiasëco ninshitaranquën, ni'quë'. Quëmaso' chiniquën nanantëran ni'ton, pi'pian sha'huichinquën.

²⁷ Iso quëmapi a'pataranquën, cotioro'sari mapiso'. Yatëpapurinahuë', quënanahuato, sontaro'sa' a'parahuë osërëtacaiso marë'. Inaso' Noma piyapi ni'ton, osërëtërahuë.

²⁸ ‘¿Ma'marëta' sha'huirapipiso'?’ ta'to, cotio hua'ano'saquë quëparahuë nitota'huaso marë'. ²⁹ ‘Cotio pënëntërinso' co natërinhuë’, toconpi. Inaíchín sha'huirapipi. Co manta' onporinhüë'. Co chiminacaso' ya'huërinhuë'. Coni tashinan pëiquë tëranta' po'mocaso' ya'huërinhuë'.

³⁰ Ina quëran cotioro'sa' chinotopi tëpacaiso', natantërahuë. Napoaton a'naroáchin a'patëranquën. Cotioro'santa' nani sha'huitërahuë ya'huëranquë paatona' sha'huirapicaiso marë'. Nani huachi,” itërin, ninshitaton.

³¹ Ina quëran sontaro'saso' natërahuatona', Paono quëpapi. Tashi' nipirinhüë', Antipatërisë'pa' quëpapi.

³² Tahuëririnquë sontaro'saso' ya'huëpique panantapi. Cahuarioquë pa'na'piro'saichin Paono quëpapi. ³³ Sisariaquë

canconahuatona', quirica hua'an quëtonpi. Paononta' yo'conpi. ³⁴ Hua'anso' quirica nontahuaton, itapon: "¿Inso partita' hua'huatëranso'?" itërin. "Sirisia parti hua'huatërahuë," itërin Paonori.

³⁵—Sha'huirapirinënsopita canquihuachina', ya'ipiya natanahuë, itërin. Ina tosahuaton, sontaro'sa' camairin Paono quëpacaiso marë'.

—Hua'an Irotisë pëinënquë quëparahuatoma', a'paico' ta'ahuachin, itërin.

24

Hua'an Huirisëquë sha'huirapipiso'

¹ A'natërápo tahuëri nanihuachina, corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' canquirin, Ananiasë itopiso'. A'naquën cotio ansiano'sari ca'tanpi. Nonapina'pi hua'aonta' huë'nin, Tirotoro itopiso'. Huirisë ya'huërinquë huë'sahuatona', Paono sha'huirapipi. ² Paono quëntahuachinara, Tirotorori itërin:

—Ipora siniro hua'an, pi'pian nonchinquën natanco. Ma noya quëmaso' hua'anëntërancoi. Noya yonquiaton, na'con catahuancoi ni'ton, sano ya'huërai. ³ Ina marë' ya'ipicoi noya ni'nainquën. "Yosparinquën," itërainquën. Quëmaso' tëhuëinchachin chiniquën nanantëran. ⁴ Apira pi'pisha yanontaranquën, noya natanco. Co hua'qui' nontaranquënhuë'. ⁵ Iso quëmapi Paono itopiso' pa'pi co noyahuë', tënai. Ya'ipi parti paaton, piyapi'sa' nisha nisha ayonquirin. A'chinpachina, cotioro'sa' nino'huipi. Ya'ipi parti naporin. Nisha imarin. Nasarinoro'sa' itopiso' imaton, na'a piyapi'sa' a'chintarin imacaiso marë'. ⁶ Yosë chinotopiso pëinta' yatapirin. Nisha piyapi'sa' inaquë ichiya'conin, co inapitaso' ya'conacasohuë' nipirinhüë'. Naporo' quiyari manai. [Quiya coisëquë yaquëpapiraihuë' ana'intacaso marë'. ⁷ Capitan hua'an Nisiasëso nipirinhüë', notohuaro' sontaro'sa' quësahuaton manin. Osërëtërincoi. ⁸ "Noma hua'an ya'huërin'pa' paatoma', sha'huirapico'," itërincoi. Napoaton isëquë huë'nai.] No'tëquën sha'huirapiarai. Quëmari Paono natanquë' inachachin sha'huichinquën, itërin Tirotorori.

⁹ Cotioro'sa' huë'pisopitanta' inachachin napotopi. "No'tëquën sha'huitërinquën," itopi. ¹⁰ Ina quëran hua'ani imirin quëran tasatërin Paono nontacaso marë'. Napotohuachina, Paonori itërin:

—Na'a pi'ipi siniro hua'an quëma hua'anëntërancoi. Napoaton noya cancantato, nontaranquën. ¹¹ I'huamiáchin Quirosarinquë paantarahüë Yosë chinota'huaso marë'. Shonca cato' tahuërichin nisarin pa'nahuëso'. A'napita natanpatan, inachachin sha'huitarinëinquën.

Co hua'quiyatërarahuë'.¹² Yosë chinotopiso pëiquë pa'patora, co insonta' no'huirahuë'. Niyontonpiso pëiquënta' noya pa'nahuë. Co cachiquë tëranta' chiniquën a'chinahuë'. Piyapi'sa' niyontonpachinara, co sha'huitërahuë' nino'huicaiso'.¹³ Topinan quëran nonpinapirinaco. Na'con sha'huirapipirinacohuë', ni'nincoso chachinso co ya'huërinhuë'.¹⁴ "Nisha imarin," topi. Inaíchin no'tëquën nonpi. Tëhuëenchachin Quisoso nanamën imarahuë. Nipirinhüë', Yosë no'tëquën chinotërahuë. Shimashonëhuëpita chinotopiso chachin chinotërahuë canta'. Ya'ipi Yosë quiricanën natërahuë. Iráca pënëntërinso', pënëntona'piro'sa' ninshitopiso', inapita yonquirahuë.¹⁵ "Yosë no'tëquën nontërinpoa'," ta'to natërahuë. "A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' ananpitaantarahuë. Noya piyapi'sa', co noya piyapi'sahuë', ya'ipi ananpitaantarahuë," ténin Yosë. Ina tahuëri caso' ninarahuë. Isopitanta' ina ninarapi.¹⁶ Napoaton nani tahuëriya Yosë no'tëquën yanatërahuë. Piyapi'santa' co yanonpintërahuë'.

¹⁷ Iráca Quirosarinquë ya'huëpirahuë'. Na'a pi'ipi a'na parti pa'nahuë quëran i'huamiáchin inaquë paantarahuë. Sa'ahuaros'a' nosoroato, coriqui quëta'huaso marë' pa'nahuë. Ma'sha Yosë quëta'huaso marënta' pa'nahuë.¹⁸ Iráca pënëntërinso' natëto, Yosë chinotopiso pëiquë ya'conspirahuë', co manta' onporahuë'. Co piyapi'sa' ayontonahuë'. Co ca nohuanto nino'huipihuë'. Inaquë cotioro'sa' Asia parti ya'huëpisopita quënaninaco.¹⁹ Inapita mini isëquë huë'sahuatona', sha'huirapiitonacohuë', co huë'pihuë'.²⁰ I'hua cotio hua'ano'sa' niyontonpachinara, amatërinaco. Isopita nataninaco. Ma'sona onporahuëso' sha'huichinën.²¹ Naporo' isoíchin napotërahuë. "Yosë ananpitaantarainpoa' ténahuëso marë' ipora sha'huirapirinaco," itërahuë, ténin Paono.

²² Ina natanahuaton:

—Noyahua'. Nani natananquën. Capitan hua'an Niasasë o'mahuachin, iso nanan yonquiantarahuato, sha'huichinquëma', ténin hua'an. Quisoso nanamën a'chinpiso' noya nitotaton, co aquëtë' yanataninhüë'.

²³ Ina quëran capitan sha'huitërin: "Paono noya a'paiquë' ama ta'ainsohuë'. Nipirinhüë', ama tonpoquësokuë'. Nipayarinsopita huë'pachina', noya ya'coina'. Ma'sha pahuanto-huachin, quëchina'," itërin.

²⁴ Hua'quimiáchin quëran Huirisë sa'inë chachin huëantarahuaton, Paono amataantarín. Sa'inso' cotio sanapi, Torosira itopi. Paono huë'pachina, itapon:

"Quisocristo imaranso' sha'huitocoi noya nitochii," ito-huachina, "Tëhuëenchachin Quisocristo imarahuë.²⁵ Yosë

sha'huitërinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina catahuar-inpoa' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantacaso'. A'na tahuëri coisë pochin nicaton, ya'ipi piyapi'sa' natanarin. Co noyahuë' nipsisopita ana'intarin," tënin Paono. Napotihuachina, hua'an pa'pi pa'yanin.

—Nani huachi. Iporaso' paquë'. A'na tahuëri yanontaan-tahuatënquën, amataantaranguën, itërin.

²⁶ “Paono pahuërëaponco pipicaso marë' nimara,” ta'ton, hua'qui quëran hua'qui quëran amataantarin nontacaso marë'. Na'aro' Paono nontopirinhüë'. ²⁷ Cato' pi'ipi nanihuachina, nisha hua'an ya'coantarin, Porsio Pisto itopiso'. Huirisëso' pipirin huachi. Pipiponahuë', co Paono ocoirinhüë'. “Cotioro'sa' no'huihuachinaco,” ta'ton, co ocoirinhüë'.

25

Hua'an Pistoquë sha'huirapiantapiso'

¹ Nasha hua'an canquirin huachi, Pisto itopiso'. Sisariaquë huëcaton, cara tahuëri i'huatërin. Ina quëran Quirosarinquë pa'nin. ² Inaquë pa'pachina, cotio hua'ano'sa', corto hua'ano'sa', inapitari Paono sha'huirapipi.

³ “Quirosarinquë quënantaquë', natanta'ii, topiraihuë',” itopi. Nani chinotopi na'pirahuatona', iraquë tëpacaiso marë'. ⁴ Napotopirinhüë', co hua'an nohuantërinhuë'.

“Inca. Co yaquëntarahüë'. Sisariaquë a'pairapi. Co hua'qui quëranhuë' inaquë canta' paantarahuë,” tënin. ⁵ —Napoaton pa'pato, caraíchin hua'anquëma' huëco' pa'ahua', tënahüë'. Paono co noyahuë' nipachin, inaquë sha'huirapico', itërin.

⁶ Inaquë shonca tahuëri pochin i'huatantarahuaton, Sisariaquë paantarin. Tahuëririnquë coisë shiranënuquë huënsërahuaton, Paono amatërin. ⁷ Cotioro'sa' Quirosarin quëran nani o'mapi ni'ton, Paono huë'pachina, ahuan-canapirahuatona', na'con sha'huirapiapi. Nisha nisha sha'huirapipirinhüë', co ni'ninso chachin ya'huërinhuë'. ⁸ Ina quëran Paonori itërin:

—Íraca quëran huarë', siniro hua'an, noya ninahuë'. Co manta' onporahuë'. Moisésë pënëntërinso' cotioro'sari natëhuachinara, co ina marë' no'huirahuë'. Yosë chinotopiso pëinta' co tapirahuë'. Co nisha piyapi ichiya'conahuë'. Noma copirnonta' natërahuë. Co onporonta' piyapi'sa' sha'huitërahuë' ina no'huicaiso'. Topinan quëran sha'huirapirinaco, itërin.

⁹ Noya natanpirinhüë', hua'an co nohuantërinhuë' cotioro'sari no'huicaiso' ni'ton, Paono itërin:

—¿Nohuantëran Quirosarinquë paacaso'? Inaquë sha'huirapihuachinën, cari natanpato, sha'huitaranquën, itërin.

¹⁰ —Co nohuantërahuë'. Quëmaso' Noma copirno acorinquën ni'ton, nontaranquën. Sha'huirapirinacoso' isëquë anoyatacaso' ya'huërin. Co manta' cotioro'sa' onpotërahuësokuë', nitotëran. ¹¹ Tëpatona'pi, copirno no'huina'pi, inapita tēpacaso' ya'huërin. Ina pochinco canta' naporini, tēpainacoso' nohuanchitokuë'. Nipirinkuë', nonpinapihuachinaco, co cotioro'saquë yocancoso' ya'huërinkuë', tēnakuë. Noma copirno chachin yanontarakuë'. Ina nataincoso' ya'huërin, itërin Paonori.

¹² “Noma copirnosos' chini chiniquën nanantërin ni'ton, co topinan a'parëkuë',” ta'ton, coisënënpita nontërin. Nani non-tohuachina, Paono itantarin:

—Noma copirno chachin yanontëran ni'quëhuarë', ina ya'huërin'pa' a'paaranquën, nontonquë', itërin.

Acripa hua'an canquirinso'

¹³ Hua'quimiáchin quëran a'na hua'an chiniquën nanantërinso' canquirin, Acripa itopiso'. Sisariaquë huë'nin Pisto nicapon. A'na sanapinta' huë'nin, Pirinisa itopiso'. ¹⁴ Hua'qui' inaquë yacapatarin ni'ton, Pistori itërin:

—Tashinan pëiquë a'na quëmapi ya'huëarin, Paono itopiso'. Iráca Huirisëri po'morinso'. ¹⁵ I'hua Quirosarinquë ya'huasoco, cotio hua'ano'sa', ansiano'sa', inapitari na'con sha'huirapipi. “Chiniquën ana'intëquë',” itërinaco. ¹⁶ Ina itohuachinacora, cari itapo: “Noma piyapicoi co topinan quëran ana'intëraihuë'. Cato ya'pi ma'sha nionpotohuachinara, cato chachin coisëquë pa'sapi. Sha'huirapihuachina, a'nanta' a'panitacaso' ya'huërin. Ina quëran coisëri noya nitotaton, tēhuëna'pi no'tëquën ana'intarin. Ina pochin Noma piyapicoiso' ninai,” itërahuë'. ¹⁷ Napoaton isëquë huë'pachinara, co hua'quirakuë'. Tahuëririnquë coisë shiranënküë huënsërahuato, Paono amatërahuë'. ¹⁸ Ina quëran cotioro'sari sha'huirapipi. Panca tēhuëmara ni'ton, sha'huirapiapi, topirakuë', co ina pochin sha'huirapipihuë'. ¹⁹ “Paono co quiya pochin Yosë chinotërinkuë'. Nisha imarin. A'na quëmapi Quisoso itopiso' chiminaponakuë', nani nanopiantarin,” toconin, topi. Inaíchin sha'huirapipi. ²⁰ Cotioro'sa' moshapiso' co pi'pisha tēranta' nitotërahuë'. Napoaton Quirosarinquë yaquëpapirakuë' aquëtë' natanta'huaso marë'. “Inaquë sha'huirapiinën,” itopirakuë', co nohuantërinkuë' ²¹ “Noma copirno chachin yanontarakuë'. Ina nataincoso' ya'huërin,” tēnin. Napoaton

tashinan pëiquë po'moantarahuë. Nanitohuato, Noma copirno nontacaso marë' a'paarahuë, ténin Pisto.

²²—Carinta' nata'in, ténin Acripa.

—Noyahua'. Tashiraya chachin natanaran, itërin Pistori.

²³ Tahuëririnquë Acripaso' Pirinisarë chachin huë'pi. Noyasha nitaparahuatona', natanacaiso pëiquë ya'conpi. Capitano'sa', ninano' hua'ano'sa', inapitanta' ya'conpi. Naporahuatona', Paononta' amatopi. ²⁴ Huë'pachina, Pistori itapon:

—Noya siniro hua'an huë'nan. Canpitanta' iyaro'sa', noya huë'nama'. Ya'ipinquëma' yanontaranquëma', natanco. Iso quëmapi ni'co'. Ma'sona onpomara. Ya'ipi cotioro'sari no'huiipi. Quirosarinquë sha'huirapipi, isëquënta huëcatona', sha'huirapipi, chiniquéen nonapitona'. “Co noya quëmapihuë'. Atëpatëquë',” itërinaco. ²⁵ Natanpirahuë', co manta' onporinhuë'. Co tëpacaso' ya'huërinhuë', tënahuë. “Noma copirno chachin yanontarahuë,” itërinco so marë' inaquë yaa'pahirahuë', co nanitërahuë' topinan a'paca'huaso'.

²⁶ Quiricanta' yaa'pahirahuë'. Co nitotërahuë' ma'sona onporinso' ninshita'huaso'. “¿Ma'ta' Noma copirno ichi?” ta'to, Paono amatërahuë natanamaso marë'. Quëmarinta', siniro hua'an, noya natantariquë'. Nani natanpatan, catahuaco ninshichi, topirahuë'. ²⁷ Co topinan a'pacaso' ya'huërinhuë'. Ma'sona onporinso' ninshitahuato sha'huirapicaso' ya'huërin, tënahuë, itërin.

26

Hua'an Acriparinta' Paono nataninso'

¹ Ina quëran hua'an Acripari Paono itapon:

—Inta noniquë nipachin. Ma'sona onporanso' sha'huitocoi pa'poyainquën, itërin.

Itohuachina, Paonori anquitahuaton, itapon: ² “Noya siniro hua'anpa', noya cancantato, nonchinquën natanco. Cotioro'sa' nani na'con sha'huirapirinaco ni'ton, cari no'tëquën sha'huitaranquën. ³ Quëmaso' cotioro'sa' a'chininso' noyá nitotëran. Nisha nisha inachintopiso' ya'ipiya nitotëran. Ama no'huitatonhuë', noya natanco.

Co'huara imashatëraponhuë', Paono naporinso'

⁴ Hua'huatapo quëran huarë' ya'huërahuëso', Quirosarinquënta' ya'huërahuëso', inapita ya'ipi cotioro'sa' nitotopi.

⁵ Caso' Parisioco. Quiyaso' cotioro'sa' imapiso', no'të no'tëquën natërai. Ya'ipi cotioro'sa' nitotopi. Nohuantopi naporini, inachachin sha'huichitënenquënhuë'. ⁶⁻⁷ Iráca shimashonënpopita nontaton, Yosëri itërin: ‘A'na tahuëri nicha'ë saranquëma', nanpimiatarama',’ itërin. Ya'ipi cotioro'sa' ina ninapi, shonca cato' huënton chachin

ninarapi. Nani tahuëri tashirë chachin ina chinotatona', naporapi. Canta' ina ninarahuë. Ina marë' sinioro hua'an, cotio hua'ano'sa' sha'huirapirinaco. ⁸ A'na tahuëri Yosë ananpitaantarinpoa', tënai. ¿Onpoatomata' canpitaso' co ina yanatëramahuë? tënhuë.

Paonori Quisoso imapisopita aparisitërinso'

⁹ Canta' iráca co Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' imarahuë'. Ina imapisopitanta' no'huirahuë. Aparisita'huaso' ya'huërin, topirahuë'. ¹⁰ Quirosarinquë ya'huasoco, Quisoso imapisopita tashinan pëiquë po'morahuë. Cotio hua'ano'sa' nanan quëtërinaco po'moa'huaso marë'. Yatëpahuachinara, carinta': 'Tëpaco', itërahüë. ¹¹ Niyontonpiso pëiro'saquë ya'conahuato, na'aro' aparisitërahüë. Quisoso a'pocaiso marë' naporahuë. Chiníquën no'huito, nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë huarë' paato, aparisitërahüë.

Paono ya'nan imarinso'

(Hechos 9.1-19; 22.6-16)

¹² A'na tahuëri cotio hua'ano'sa' nanan quëtërinaco Tamascoquë paca'huaso marë'. Quisoso imapisopita maca'huaso marë' pa'sapirahuë', ¹³ camotëchin iratërasoco, inápa quëran chiníquën a'pintimarincoi. Pi'i quëran chini chiníquën a'pintërincoi. Huënaráchin huënaráchin ni'nahuë. Ca'tanincosopitanta' ni'pi. ¹⁴ Ya'ipicoi no'paquë anotasocoi, Quisoso nontërinco. Cotio nananquë nontërinco, natanahuë. 'Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco? Ni'quë'. Cahuario yaa'pahuatëra, nara'huaya inëshin nininquë ohuanë'. Cahuariori no'huitaton to'tahuachina, aquë aquëtë' iquitërin. Inapochachin quëmanta' no'huiranco ni'ton, aquë aquëtë' co noyahuë' cancantaran,' itërinco. ¹⁵ '¿Inquënta' quëmaso' Sinioro?' itërahüë. 'Ca Quisosoco, aparisitarancoso'. ¹⁶ Iporaso nipirinhüë' huaniquë'. Nani acoranquën piyapi'sa' sha'huitamaso marë'. Nani ni'nanco. A'na tahuëri nohuantërahüëso' a'notaranquën. Ya'ipi sha'huiráquë'. ¹⁷ Cotioro'sa' yatëpahuachinënquën, nisha'ësarancuën. Nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë a'paaranquën. Inapitanta' yatëpahuachinënquën, nisha'ësarancuën. ¹⁸ Nisha piyapi'santa' a'chintëquë' nanamëhuë nitochina'. Somaraya pochin cancantatona', co nohuitërinacohüë'. Nanamëhuë a'chintohuatan, nohuitarinaco. Iporaso' tashi pochin cancantopi. Nohuitoahuachinaco, tahuëri pochin cancantapi. Iporaso' sopai hua'ani camaihuachina, natëpi. A'na tahuëriso' Yosë natërapí. Natëtonaco, imapachinaco, oshanëna' Yosëri

inquitarin. Ya'ipi natërinacosopita nasha cancan quëtarahuë. Yosë piyapinënpita chachin nisapi,' itërinco.

Paonori natërinso'

¹⁹ Napoaton, sinioro hua'an, Quisoso inápa quëran ya'notimarinco ni'ton, a'naroáchin imarahuë. Ya'ipi sha'huitohuachincora, no'tëquën natërahuë. ²⁰ Tamascoquë ya'huëpiso'ton sha'huitërahuë. Ina quëran Quirosarinquënta' sha'huiantarahuë. Ya'ipi Cotia partinta' inachachin sha'huiantarahuë. Nisha piyapi'santa' a'chintërahuë. 'Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtaantaco'. Tëhuëenchachin imapatama', noya nisarama', itërahuë. ²¹ Ina marë' cotioro'sa' no'huirinaco. Yosë chinotopiso pëiquë masahuatonaco, yatëpapirinacohuë', ²² Yosëso' catahuarinco, cha'ërahuë. Napoaton ipora huanta' natërahuë. Ya'ipi piyapi'sa' hua'ano'sa quëran huarë' sha'huitarahuë. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninopiso chachin a'chinarahuë: ²³ Yosë nohuanon, Cristo chiminapon. Chiminaponahuë', Yosëri ananpitaantarin. Ina'ton nanpiantarin. Ina quëran a'chintapon tahuëri pochin cancantacaiso marë'. Co cotioro'saráchin nicha'ësarinhüë'. Nisha piyapi'santa' nicha'ësarín, topi ninshitatona',” ténin.

Hua'aonta' imacaso' Paono nohuantërinso'

²⁴ Ina pochin nontahuachina, Pistori chiníquën itërin:

—¡Paono, quëmaso' hua'yantëran! Na'con quirica nontaton hua'yantëran, itërin.

²⁵ —Co'chi sinioro hua'an hua'yantërahuë' paya. No'tëquën nonahuë. Sano yonquiato, nontaranquëma'. ²⁶ Ya'ipi sha'huitëranquëmaso' hua'an Acripa nani nitotërin. Co po'oana quëran napopihuë'. Ya'ipi piyapi nitotopi. Inanta' nani natantërin. Napoaton co tē'huatohuë', ina nontarahuë. ²⁷ ¿Quëmanta' sinioro hua'an, pënëntona'piro'sa' ninshitopiso' natëran pa'? Natëran ténahuë caso', itërin Paonori.

²⁸ —Pi'pian nontopirancohuë' a'naromaréáchin quëma pochin canta' Cristo ima'i, ¿topiranhüë' ti? itërin Acipari.

²⁹ —Pa'pi nohuantërahuë ca pochachin nicamaso'. Ya'ipinquëma' natanamacosopita ca pochachin nicacamaso' nohuantopirahuë'. Catinaquëachin tonpoinëmaso' co nohuantërahuë'. A'naroáchin imarama naporini, noya niitonhuë'. Hua'qui quëran imapatamanta', noya chachin niitonhuë', itërin Paonori.

³⁰ Ina natanahuaton, hua'an huanirin. Pisto, Pirinisa, ya'ipi inaquë huënsëpisopitarë chachin huanipi. ³¹ Pipirahuatona', inahuara capini ninontopi.

—Iso quëmapi co manta' onporinhuë'. Co tēpacaso' ya'huërinhuë'. Co tashinan pëiquë tēranta' po'mocaso' ya'huërinhuë', nitopi.

³² Ina quëran Acipari Pisto nontaton itapon:

Co Noma copirno chachin nontapon yapa'ninhuë' naporini, ocoicaso' ya'huë'itonhuë', itërin.

27

Nomaquë Paono a'papiso'

¹ Ina quëran Pisto yaa'parincoi. A'napita apiro'santa' yaa'parin. Noma copirno Itaria parti ya'huërin ni'ton, Noma sontaro'sa' capitán Orio itopiso' nontërin inatohua' quëpacaiso marë'. “Paono, apiro'sa', inapita quëpaco',” itohuachina, “Noyahua'. Quëpa'i nipachin,” tënin.

² Inaquë panca nancha ya'huërin, Atramitio quëran huë'ninso'. Asia parti yapa'sarin. A'naya a'naya ninanoquë yachinpirinso'. Inaquë ya'conahuato, pipirai. Aristarconta' ca'tanincoi. Inaso' Tisaronicaquë ya'huërin, Masitonia parti nininso'. ³ Tahuëririnquë Sitonquë nonshirai. Inaquë Paono nosoroaton, capitani itërin: “Nipayaransopita ya'huërinquë yapa'patan, noya paquë',” itërin. Pa'patoira, pahuantërincoisopita quëtërinaco. ⁴ Ina quëran pipirahuato, Chipriquë canconai. Ihuan niquëran pitarincoi ni'ton, coninan pa'tërai. ⁵ Ina quëran Sirisia parti, Panpiria parti, inapita pirayan na'huërai. Inapoato, Nisia parti canconai. Miraquë nonshiconai.

⁶ Inaquë capitán a'na nancha quënanin, Aricantria quëran huë'ninso'. Itaria parti yapa'sarin ni'ton, inaquë ichiya'conincoi. Panca nancha inaso'. ⁷ Pipirahuato, sacai' pa'nai. Oshaquëran paato, na'a tahuëri quëran Quintoquë canconai. Ihuan nacapiato, panca so'ton Crita itopiso' tahooitoni. Sarmona ya'cariya pa'nai. ⁸ Inaquë yonsai' pa'tërai. Sacai' pa'sahuato, Noya Nonshinano'sa' itopiquë canconai. Ya'cariya a'na ninano' ya'huërin. Nasia itopiso'.

⁹ Hua'quirai ni'toi, o'napi tahuëri'sa' naniriarin. Naporo quëran huarë' huëhuëpiro' marë pa'tacaso'. Napoaton Paonori itapon:

¹⁰ —Ama siniororo'sa' pa'ahuasohuë', ma'sha onpohuatëhua', tēnahuë. Pa'patëhua', nancha tapiarëhua'. Ma'sharo'santa' a'paitarihua'. Piyapinpoanta' chimitochináchin, itërin.

¹¹ Capitanso nipirinhuë' co natëtërinhuë'. Nancha hua'anën, nancha quëpana'pi, inapita manorapi: “Pa'ahua',” itohuachinara, “Noyahua', pa'ahua' nipachin,” tënin capitán.

¹² “Iso nonshinanquë co noyahuë' o'napi na'huëanatacaso'.

Pinisiquë tēranta' canconamarēhua'. Inaquë o'napi na'huēanatahua'," topi. Napoaton manorapi. Pinisiso' Crita parti ya'huērin. Nonshinanēn quēran pi'i pipirinso parti notēerin.

Panca ihuani maninso'

¹³ Ihuan ahuēnan quēran huisohuantahuachina, "Iporaso' noya pacacaso'," topachinara, pipirai. Crita yonsai' pa'tērai. Noya pa'sapiraihuë', ¹⁴ shiarahuaton, panca ihuan manincoi. Pi'i pipirinso parti quēran huēcaponahuë', norti parti amasha yonsanin. ¹⁵ Chiníquën mapachincoira, co nanitēraihuë' no'tēca'huaiso'. Ihuansa' topinan quēpaconincoi. ¹⁶ Marë huancoanai' so'ton ya'huērin, Caota itopiso'. Co pancanayahuë'. Inataquëchin co ihuan chiníquën pa'ninhuë' ni'ton, ina yonsan yoranai. Ina pa'tasocoi, sacai' niponahuë', poti quēparaiso' a'sonai ama ihuani oshitēcaso marēhuë'. ¹⁷ Ohuararahuatona', nanchaquë po'mopi. Ina quēran caporinquë nancha so'quētopi ama ya'quirapicaso marēhuë'. Ina ya'cariya panca sa'mairo' ya'huērin. Inotērachin ninin, Sirti itopiso'. Nohuitatona', ama inaquë pacacaso marēhuë' panca nē'mētē' ótēnpiso', a'pamapi. Inapotohuachinara, ihuansa' topinan quēpaconincoi. ¹⁸ Tahuëririnquë co'sacairi chiníquën ayanpon yanpontárin. Chiníquën ihuai' ni'ton, pē'pētoro'sa' quēpapiso' inquitopi. ¹⁹ Ina tashiraya nancha ma'shanēnpitanta' inquitopi. ²⁰ Ina quēran na'a tahuëri co pi'i quēnanaihuë'. Tayoranta' co ya'norinhuë'. Intohuaso' quēparincoi nimara. Co nitotēraihuë'. Chiníquën ihuantarin ni'ton: "Tēhuēnchachin chimiitarihua'; co cha'ēsarihua'huë'," topiraihuë'.

²¹ Nani hua'qui' co coshatēraihuë'. Chiníquën ihuan manincoi ni'ton, co nanitēraihuë'. Co huachi chiniraihuë'. Paonosos huancánachin huanirahuaton, itapon:

—Natanco iyaro'sa' no'tēquën sha'huichinquëma'. Ni'co'. Critaquë quēparitacaso marë' sha'huitopiranquëmahuë', co natēramacohuë' ni'ton, huë'nēhua'. Co huë'nēhuahuë' naporini, co ma'sha onpo'itērihuahuë'. Co ma'sha aya'itonhuë'. ²² Iporaso nipirinhue' chiníquën cancantoco'. Co inquēnpoa tēranta' chimiitarihua'huë'. Nanchasáchin ayatarihua'. ²³ Caso' Yosë natērahuë'. Inasáchin imarahuë. Ina nohuanton, achin tashi' anquēninēn ya'notimarinco. ²⁴ Ya'notimarahuatonco, itērinco: "Ama Paono tē'huaquësohuë'. Co chimiitaranhuë'. Yosë nohuanton, a'na tahuëri Noma copirno ya'huērin'pa' cansaran copirno chachin nontamaso marë'. Yosë nontēran ni'ton, ya'ipi nanchaquë nisaramasopita nanpiarama'. Co a'nayanquëma tēranta' chiminapomahuë'," itērinco anquëni. ²⁵ Napoaton

iyaro'sa' chiníquēn cancantoco'. Tēhuēnchachin Yosē natērahue'. Co inaso' nonpintērinpoahuē'. Sha'huitērincoso chachin co a'nayanpoa tēranta' chimiitarihuahuē'.²⁶ Nipirinhue', a'na so'tonquē ihuai' tē'yatarinpoa', itērincoi Paono.

²⁷ Nani cato' simana naniriahuso', Atriatico marēquē yanponarai. Ipora huanta' ihuai' quēparárincoi. Yono tashi pochin nisahuaso': "No'pa' ya'cariarēhua'," topi nancha quēpana'piro'sa'.²⁸ Napoaton caporin quēran tantiarin. "Cara shonca saota mitro anpotērinso'," tēnin. Amashamiachin pa'sahuatoi, inapochachin tantiantarin. "Cato shonca canchisē mitroíchin anpotērinso'," tēnin.²⁹ "Na'pique ya'parapihuatēhua'," ta'tona', huanconēn quēran catapini hua'na moto' tē'yaitopi ama pacacaso marēhue'. "¿Onporohuarēcha tahuērirē'poya?" ta'tona', moshatopi.³⁰ Nancha quēpana'piro'saso nipirinhue' yata'ananpitonacoi: "Hui'nimotēn quēran a'na hua'na moto' tē'yaitahua'," niitatona', ta'acaiso marē' poti i'quē yatē'yatantapi.³¹ Napohuachinara, Paonori nicaton, capitán, sontaro'sa', inapita itapon:

—Isopita ta'ahuachina', co canpitanta' cha'ēpomahuē', itērin.

³² Napotohuachina, sontaro'saso' manorahuatona', caporin nishitētopi. Inapotohuachinara, poti i'quē anotērin huachi.

³³ Tahuēri ya'caritohuachina, Paono itantarincoi:

—Iporaso', iyaro'sa', nani cato' simana pa'yanatoma', co coshatēramahuē'.³⁴ Napoaton coshatoco huachi chiniamaguēma'. Co chimiitarihuahuē'. Co manta' onpoarihuahuē', itērincoi.

³⁵ Itahuatoncoi, pan manin. Ya'ipiya ni'tērantapaiquē, Yosē nontērin. "Yosparinquēn Tata Yosē," itahuaton, sē'panin. Ina quēran coshatarin.³⁶ Napohuachina, ya'ipicoi chiníquēn cancantatoi, coshatērai.³⁷ Cato pasa canchisē shonca saotaya'picoi nanchaquē ya'huērai.³⁸ Nani ya'ipiya natēhuachinara, trico quēparaiso' inquitopi. Inapotohuachinara, nancha niotēntarin.

Nancha quēran cha'ēpiso'

³⁹ Tahuērihuachina, no'pa' quēnanpirinahue', co nohuitopi-hue'. Coninanquē inotē' quēnanpi. "Nanitohuatēhua', paso' inotēquē chinpia'ahua'," nitopi.⁴⁰ Napoaton hua'na moto' nishitētatona', i'quē a'paitopi huachi. Naporo chachin no'soratēn i'shiritopi. Ina quēran hui'nin quēran panca nē'metē' inapaquē pē'tēnpi. Ihuan quēpahuachincoira, inotēquē pa'sarai.⁴¹ Pa'sapiraihue', sa'mairo' ni'ton, hui'nin quēran

ya'tararin. Co huachi yapa'ninhuë'. Huanconën quëran co'sacairi chiniquën opotaton, nipaatërin huachi.

⁴² "Huëco' apiro'sa' tēpa'ahua', yonatona' ta'ahuachina'," topi sontaro'sa'. ⁴³ Capitanso nipirinhue' nohuantërin Paono cha'ëcaso'. Napoaton "Ama tēpacosohuë'. Ya'ipinpoa' pa'ahua'. Nitoyonpatama', canpita'ton niitatoma', yonsaiquë paco'. ⁴⁴ Ina quëran a'naquëmanta' nontë' sē'quërahuatoma', yonsaiquë paco'. Capa nontë' nipachin, nancha ma'shanēnpitaquë tēranta' sē'quërahuatoma', paco huachi," itërin capitani. Naporahuatoi, cha'ërai. Ya'ipicoi yonsaiquë canconai.

28

Paono Martaquë naporinso'

¹ Ya'ipicoi cha'ërahuatōi, no'paquë nonshiconai. Ya'huëhuano'sa natanatōi: "¿Ma'ninta' iso parti?" itohuatëira, "Marta," itopi, itërinacoi. ² Ya'huëhuano'sa' noya nosororinacoi. O'natatōi, sēhuënai ni'ton, a'pëtopi. "Huëco' napëntiico'," itërinacoi. ³ Paono ihuë masahuaton pënquë acoapirinhue', ya'huan pipirahuaton quëtëimirarin. ⁴ Naquëimirarinso', ya'huëhuano'sari ni'pi. "Iso quëmapi tēpatona'pi ipora. Napoaton yosëro'sa' nohuanton, ma'sha onpoarin i'huërëtasō marë'. Marë quëran cha'ëponahuë', chimianin," nitopi.

⁵ Paonosō nipirinhue' imirin pa'tanahuaton, ya'huan pënquë tēyatërin. Co manta' onporinhue'.

⁶ "Apira pomatarin. A'naroáchin anotahuaton, chiminapon," tēcatona' hua'qui' ni'sapirinhue', co manta' onporinhue'. Napoaton "Co ipora tēpatona'pihuë'. Yosë pochin niponahuë', piyapi taramara," nitopi.

⁷ Ina ya'cariya a'na hua'an ya'huërin, Popirio itopiso'. Noya quëmapi ni'ton, pëinēnquë ahuë'ëtërincoi. Noya nontërincoi. Cara tahuëri cosharo' quëtërincoi. ⁸ Pa'pinso nipirinhue' chiniquën caniorin. Apira apira saporin. Nani hua'qui' chi'chirárin. Paonori nicapon pa'nin. Sē'huamotorahuaton Yosë nontohuachina, a'naroáchin noyatërin. ⁹ Napohuachina, na'acania'piro'sa' huë'pi. Inapitanta' anoyatërin. ¹⁰ Ina marë' nóya ni'ninacoi. Naporahuaton, ma'sha nicanarinacoi. Hua'qui inaquë ya'huërai. Yapa'patëira, pahuantërincoiso' quëtërinacoi.

Nomaquë canconinso'

¹¹ Nani cara yoqui nisahuaso', yapa'nai huachi. Inaquë nisha nancha ya'huërin. Aricantria quëran huë'pirinhue', inatohua' o'napi na'huëanatërin. Ina hui'nin motēnquë catopia'hua mamanshiro'sa' ya'huërin. Castoro, Porosi inapita itopiso'. ¹² Inaquë ya'conahuatoi, paantarai.

Siracosaquë nonshirahuatoi, cara tahuëri inaquë i'huatërai. ¹³ Ina quëran yonsai' pa'tahuatoi, Niquioquë canconai. Tahuëririnquë pinëhuëi parti quëran ihuan huë'sahuaton, quëparincoi. Cato' tahuëri quëran Potioriquë canconpatëira, nonshirai. ¹⁴ Inaquë imapisopita quënanconai. "Huëco' ni'quicoi," itohuachinacoira, inaquë a'na simana yacaparai. Naporahuatoi, Nomaquë ya'caritërai huachi. ¹⁵ Ya'caritohuatëira, Quisoso imapisopita inaquë ya'huëpiso' natantahuatona', huë'pi. "Apiö niyontonpiso," itopiquë a'naquën nacapirai. Naporahuaton, Tres Tapinasëquë canconpatëira, a'napitanta' quënancoantarai. Imasapi anta' ni'ton, nacapiaponacoi huë'pi. Inapita Paono quënanahuaton, Yosë nontërin: "Yosparinquën," itërin. Naporahuaton, chiniquën cancantërin. ¹⁶ Ina quëran Nomaquë chachin canconai. Capitanso' pa'sahuaton, prisoro'sa' quëparin tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Paonosso nipirinhüë' co inaquë po'mopihüë'. "Nohuantohuatan, quëmaora ya'huëquë'," itopi. Napoaton a'na pëiquë ya'huërin. Nipirinhüë', a'na sontarori a'pairarin ama ta'acaso marëhuë'.

Nomaquë Paono pënëntërinso'

¹⁷ Cara tahuëri quëran cotio hua'ano'sa' amatërin. Inaquë huë'pachinara, Paonori itërin:

—Nani iyaro'sa' isëquë huë'nahuë. Pi'pian nonchinquëma', ta'to, amatëranquëma' huë'nama'. Topinan quëran iyaro'sa' sha'huirapirinaco. Canta' cotio quëmapico ni'to, co a'napita cotioro'sa' no'huirahuë'. Shimashonënpoapita napopiso' yonquiato, co pinorahuë'. Nipirinhüë', Quirosarinquë pa'patora, maninaco. Masahuatonaco, Noma hua'ano'saquë yo'coninaco ana'intinacoso marë'. ¹⁸ Hua'ano'sa' natanahuatonaco, "Co manta' onporinhüë' ni'ton, co tëpacaso' ya'huërinhuë'. Ocoi'i," topi. ¹⁹ Cotioro'saso nipirinhüë' co nohuantopihüë'. Napoaton "Noma copirno chachin yanontërahuë," itërahuë. Co yaocoirinacohüë' ni'ton, isëquë huarë' huëca'huaso' ya'huërin. Co cotioro'sa' sha'huirapica'huaso marë' huë'nahuë. Co no'huirahuë'. ²⁰ Napoaton amatëranquëma'. Yanohuitëranquëma'. Huëco' ninontahua'. Ya'ipi israiro'sanpoa' ninarëhuaso marë' catinaquë tonpoimiratërinaco, itërin.

²¹ —Co'chi iyasha manta' nitotëraihüë' quiyaso paya. Cotia parti ya'huëpisopita co quirica a'patiirinacoihuë'. Huë'pachinaranta', co a'naya tëranta' nonapirinënquënhüë'. ²² Nipirinhüë', yanatanainquën. "Quisoso imapisopita co noyahuë'," topi natantërai. Ya'ipi parti napopi. Napoaton sha'huitocoi. ¿Ma'ta' quëma a'chinan? ²³ A'na tahuëri huënantahuatoi, sha'huitocoi nitochii, itopi.

—Noya iyaro'sapa'. Naporo' tahuëri huënantaco' ya'ipinquëma' sha'huichinquëma', itohuachina, pa'pi. Ina quëran tahuëri nanihuachina, na'aya'pi huë'pi. Paono ya'huërinquë niyontonpi natanacaiso marë'. Tashiramiachin huë'pi. Huë'pachinara, Paonori a'chintárin.

—Yosë yahua'anëntërinpoa'. Na'con nohuantërin huëntonëinquë chachin aya'coinpoaso'. Ina marë' hui'nin a'paimarin. Inaso' Quisoso itopi. Quiricanën quëran ina na'con ninopi. Moisësë pënëntërinso' ninshitaton, ninorin. Pënëntona'piro'santa' ninopi, itërin. Quiricanën quëran na'con a'chintërin. A'chintaton, chiníquën pënënin Quisoso natëcaiso marë'. A'chintochináchin i'huatërin. ²⁴ Natanahuatona', a'naquën natëpi. A'naquënso nipirinhue' co natëpihue'. ²⁵ Nisha nisha yonquiatona', yapipipi. Yapipihuachinara, Paonori itaantarín:

—Ma no'tëquën iyaro'sa' Ispirito Santori nontërin shimashonënpoa' pënënacaso marë'. Ina nohuanton, Isaiasë ninshitaton, naporin:

²⁶ “Paaton, piyapi'sa' sha'huitonquë':

'Natanapomarahue', co natëtaramahuë'.

Nicapomarahuënta', co tëhuëinchachin quënanaramahuë', itëquë'.

²⁷ Isopita piyapi'sa' co natantochináchinhuë' cancantopi.

Në'huëya pochin cancantatona', co yanatantopihue'.

Tanshirinso pochin cancantatona', co yaquënanpihue'.

Noya ni'pi naporini, quënaintonahuë'.

Noya natanpi naporini, cancanëna quëran natëchitonahuë'.

Co noyahuë' yonquipisopita naniantatona' imarinaco naporini,

anoyacancanchohuë', itërin Yosëri,” tënin.

²⁸ Napoaton sha'huichinquëma' nitotoco'. Yosëri nisha piyapi'sa' nani sha'huitërin cancanëna' anoyatacaso marë'. Inapitaso' natërapí, tënin Paono. [²⁹ Ina itohuachina, nisha nisha ninontahuatona', pipipi.]

³⁰ Ina quëran cato' pi'ipi Paono inaquë ya'huërin. A'nantërinso' pëiquë ya'huëhuachina, na'a piyapi'sari nicapona' huë'pi. Huë'pachinara, noya nontërin.

³¹ “Yosë hua'anëntërinquë ya'conco' canpitanta',” itërin. Sinioro Quisocriso naporinso' a'chintárin. Co të'huatonhuë', na'con a'chinin. A'chinpirinhue', co insoari tëranta' atonirinhue' ni'ton, Quisoso nanamën nahuinin. Nani ninshitëranquën huachi.

Paonori Nomaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Paonori imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahüë. Quisocristoíchin natërahuë. Ina acorinco paato nanamën a'chináhuaso marë'. Yosë nohuanton, noya nanan a'chinárahüë.

² Co'huara Quisocristo o'mayatërasohüë', ina nanan chachin Yosë sha'huitërinpoa'. Quiricanën quëran anitotërinpoa', iráca ninshitopiso'. Ina nohuanton, na'a pënëntona'piro'sa' ninopi. ³ “Hui'nahuë a'paimarahüë,” ténin Yosë. Napoaton Quisocristo isoro'paquë o'marahuatón, piyapi chachin nasitimarin. Tapi shiin inaso'. ⁴ Yosë pochachin ni'ton, noyasáchin ninin. Chiminpirinhuë', Yosëri ananpitaantarín. “Inaso' tēhuēnchachin Yosë hui'nin. Chini chiníquēn nanantarín,” tēnhua'. Ananpitaantarín ni'ton, nitotërēhua'. Quisocristo chachin hua'anëntërinpoa' ni'ton, “Sinioro” itërēhua'.

⁵ Ina nosoroatonco, acorinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Inapitanta' nanamën natëcaiso marë' pënënarahuë. Natëhuachina', “Quisocristoso' noya noya,” tosapi. ⁶ Canpitanta' nisha piyapinquëma' nipomarahüë', Quisocristo imarama'. Yosë nohuanton, imarama'. ⁷ Napoaton Nomaquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Yosë pa'pi nosororinquëma'. Nani acorinquëma' piyapinēnpita nicacamaso'. Ni'ton, inasáchin yonquicaso' ya'huërin. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'. Inaso' hua'anëntërinpoa'.

Inapita marë' Yosë nontërinso'

⁸ Canpitaso' noya Yosë natërama', natantërahuë. Ya'ipi piyapi napopi. Ina natantato, “Yosparinquēn Sinioro,” itërahuë Yosë. Ina'ton napotërahuë. Quisocristo catahuarinco ina pochin Yosë nonta'huaso marë'. ⁹ Yosë ni'sárinco, no'tëquēn nontaranquëma'. Ya'ipi cancanëhuë quëran huarë' Yosë imarahüë. Hui'nin nanamën a'chinárahüë. Nani tahuëriya canpita yonquiatēnquëma', ¹⁰ Yosë nontarahüë. “Noya catahuaquë',” itërahuë. Iráca quëran huarë' nicapēnquëma' yapa'pirahuë', co nanitërahuë'. Ipora huanta' paca'huaso' yonquiarahuë. “Quëma nohuantohuatan, Sinioro, catahuaco onpopionta' pa'i,” tēnahuë, Yosë nontato. ¹¹ Yani'nanquëma'. Yacatahuanquëma' chiníquēn cancantamaso marë'. Ina quëran noya noya imasarama'.

12 Canpitanta' noya imapatama', achinicancanaramaco canta'. Noya ninontatēhua', noya noya cancantarihua'.

13 Tēhuēnchachin iyaro'sa', iráca quēran huarē' nicapēnquēma' yapa'pirahuē'. Ipora huanta' co nanitērahuē' paca'huaso'. Nisha nisha parti a'chinpatēra, piyapi'sa' natētona', Quisocristo imasapi. Canpitanta' yaa'chintēranquēma' noya noya imacamaso marē'. 14 Ya'ipi piyapi'sa' pēnēna'huaso' ya'huērin. Quisocristo sha'huitērinco. "Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ya'ipi nananquē nonpisopita a'chintēquē'. Quirica nitotoro'sa', co nitotoro'sahuē', ya'ipiya pēnēnquē'," itērinco. 15 Napoaton canpitanta' yaa'chintēranquēma'. Nomaquē ya'huēramasopitanta' Quisocristo nanamēn a'chinchinquēma' tēnahuē'.

Quisocristo nanamēn

16 Co caso' tapanahuē' Quisocristo nanamēn a'china'huaso marē'. Piyapi'sa' natēhuachina', Yosēri anoyacancantarín. Inaíchín nanitaparín nicha'ēinpoaso'. Cotioro'sari'ton natēhuachina', anoyacancantarín. Iporaso' nisha nisha piyapi'santa' anoyacancantarín. Napoaton pa'yatērahuē' nanamēn sha'huica'huaso'. 17 "Yosēíchín anoyacancantērinpoa'," topatēhua', Yosē noya ni'sarinpoa'. Oshanēnpoa' inquitatonpoa', co huachi inapita yonquiarínhuē'. Quiricanēn quēran ina anitotērinpoa'. "Cancanēnpoa quēran huarē' Yosē natēhuatēhua', noya ni'sarinpoa' ni'ton, noya nanpimiataríhua'," tēnin Yosē quiricanēnquē. Co canpoara nanitērēhuahuē' noya cancantacaso'.

Íraca quēran huarē' oshahuanpiso'

18 Yosē inápaquē ya'huaponahuē', cancanēnpoa quēran anitotērinpoa'. "Piyapi'sa' co noyahuē' nipi. Co ca pochín cancantopihuē'. Ina marē' no'huito, ana'íntarahuē huachi," tēnin Yosē. No'tēn nanan nitotaponaríhuē', co nohuantopihuē' natēcaiso'. 19 Cancanēna quēran Yosē nohuitochinachín acopirínhuē', co yanohuitopihuē'. 20 Isoro'pa' ninín quēran huarē' piyapi'sa' nitotopi. Yosēso' co quēnanpirēhuahuē', nani ma'sha ninín. Ina nicatona', "Tēhuēnchachín Yosē ya'huērin. Ya'ipiya nanitaparín ni'ton, ina chinotahua'," ta'caso nipirínhuē', co nohuantopihuē'. Napoaton na'inpi. 21 Yosē ya'huērinso' nitotaponaríhuē', co ina chinotopihuē'. Ina nohuanton, nani ma'sha ya'huētopirínahuē', co ina marē' "Yosparínquēn Sinioro," co itopihuē'. Nisha nisha yonquiatona', chihuērinso pochín nipi. Tashi pochín cancantopi. 22 "Ya'ipiya nitotērai," topirínahuē', co noya yonquipihuē'.

²³ Yosëso' noyasáchin ninin. Co onporonta' chiminaponhuë'. Inaso nipirinhüë', co ina yonquipihüë'. Ina nanianta-tona', mamanshi nipi moshacaiso marë'. Mamanshi piyapi nonanpiso' moshapi. Co piyapi ya'huëmiatopirinhüë', ina yamoshapi. Nisha nisha ma'sharo'santa' moshapi. A'naquën anpiantëhuano'sa', a'naquën no'paquë niohuaratërsopita, inapita moshapi.

²⁴ Napoaton Yosëri tananpitërin co noyahuë' yonquipisopita nicacaiso marë'. A'porin. A'pohuachina, pa'pi co noyahuë' nipi. Taparosáchin yonquiatona', nisë'huapi. Co ina pochin nisë'huacasohüë' nipirinhüë'. ²⁵ Yosëri no'tëquën anitotopirinhüë', ina a'porahuatona', nonpin nanan natëpi. Ma'sha isoro'paquë ya'huërsopita moshatona', chinotopi. Yosëriáchin ya'ipiya ninin nipirinhüë', co inaso' chinotopihüë'. Tëhuënhachin inasáchin chinotacaso' ya'huërin, tënahüë. Amen.

²⁶ Napoaton Yosëri tananpitërin pa'pi co noyahuë' cancantacaiso marë'. Sanapi'sa' co huachi so'ina' nohuantopihüë'. Sanapi capini nisë'huacaiso' nohuantopi. Co ina pochin nicacasohüë' nipirinhüë'. ²⁷ Quëmapi'santa' co huachi sa'ina' nohuantopihüë'. Quëmapi capini nisë'huapi. Ina marë' na'inpi ni'ton, Yosëri ana'intarin. Co no'tëquën yonquiatonaraihuë', nitapicancanpi. Nonënantá' tapipi.

²⁸ Co Yosë yanatëpihuë' ni'ton, inari a'porin co noyahuë' nicacaiso marë'. Nitapicancamiatopi. ²⁹ Pa'pi co noyahuë' nipi. Nimonshitacaisoráchin yonquipi. Na'con oshahuanpi. A'na piyapi ma'shanënpita nohuantapapi. Piyapi chinotopi. Niapiratopi. A'naquën tëpatopi. Nino'huipi. Nonpinápi. No'huitápi. A'napita nonpinapipi. ³⁰ Nipinopi. Yosë inimicotopi. Ma'tona ma'tona nonpi. "Caso' noya noyaco," ta'tona', a'napita nocanpi. Yonquirápi co noyahuë' nicacaiso marë'. Pa'pina', a'shina', co inapita tëranta' natëpihuë'. ³¹ Co huachi noya yonquipihüë'. Nonpinápi. Co quëmopinënpita tëranta' nosoropihüë'. No'huitochinachin cancantopi. ³² "Co noyahuë' nipsisopita chiminpachinara, ana'intacaso' ya'huërin," tënin Yosë. Ina nitotaponaraihuë', inachachin niantapi. Naporahuatona', a'napitanta' co noyahuë' nipachinara, pa'yatopi.

2

Yosëri no'tëquën ana'intërinso'

¹ A'naquëma' iyaro'sa' piyapi'sa' yonquirapiratoma': "Paso' quëmapi co noyahuë' ninin," tënama'. Napoapomarahüë', ina pochachin canpitanta' co noyahuë' ninama'. Napoatoma', nina'intarama'. ² "Co noyahuë' nipatama',

ana'intaranquëma',” ténin Yosë. No'tëquën inaso' ana'intarin, nitotërhua'. ³ “Pasopita oshahuanpi,” tënama'. Nipirinhüë', canpitanta' co noyahuë' nipatama', Yosë ana'intarinquëma co cha'ësaramahuë'. ⁴ Yosë nosororinpoaso' co no'tëquën yonquiramahuë'. “Co a'naroáchin no'huirinpoahuë',” ta'toma', co noyahuë' ninama'. Tëhuëenchachin co a'naroáchin ana'intërinquëmahüë'. “Oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita naniantapona' nimara,” ta'ton, ninarárin. ⁵ Canpitaso nipirinhüë', co natantochináchinhuë' cancantërama'. Co oshanëma' yaa'poramahuë'. Napoaton ayaro' tahuëri chini chiníquën ana'intarinquëma'. Naporo' ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën ana'intarin. ⁶ Ya'ipi ninëhuasopita Yosë nitotërin. Ayaro' tahuëri ina yonquiaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Noya nipatëhua', noya acoarinpoa'. Co'so' noya nipatëhuahuë', ana'intarinpoa'. ⁷ Noyasáchin nipatëhua', noya ni'sarinpoa'. Yosë yonquiatëhua', noya acoinoaso marë' na'con nohuantohuatëhua', ananpitaantarinpoa'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. ⁸ Nipirinhüë', canpoara nohuantërhëhuasoráchin nipatëhua', no'huiarinpoa'. No'tëquën anitotopirinpoahuë' co natëhuatëhuahuë', ana'intarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', chiníquën ana'intarinpoa'. ⁹ Ya'ipi co noyahuë' nipsisopita no'tëquën ana'intarin. Naporo' chiníquën parisitapi. Cotioro'sa' no'tëquën chachin ana'intarin. Nisha piyapi'santa' co noyahuë' nipachina, inapochachin ana'intarin. ¹⁰ Noya nipsisopitaso nipirinhüë', noya ni'sarin. Noya noya acorarin. Asanocancanarin. Cotioro'sa' no'tëquën chachin napotarin. Nisha piyapi'santa' inapochachin nitarin. Ya'ipinpoa' noya nipatëhua', nicha'ësaripoa'.

¹¹ Yosëso' ya'ipinpoa' napopianachin ni'ninpoa'. ¹² Iráca Moisësëri cotioro'sa' pënënin nani ma'sha natëcaiso'. Cotioro'saráchin pënënin. Co ina natëhuachinahuë', oshahuanpi. Ina marë' Yosëri ana'intarin. A'napitaso nipirinhüë' co pënëntërinso' nitotopihüë'. Co nitotatonahuë', co ina natëcaiso' ya'huëpirinhüë'. Co noyahuë' nipachina', ana'intarin chachin inahuanta'. ¹³ Cotioro'saso' Moisësë pënëntërinso' natanaponaraihuë', co natëtopihüë'. Napoaton co Yosëri noya ni'ninhüë'. No'tëquën natëpi naporini, Yosëri noya ni'itonhuë'. ¹⁴ Nisha piyapi'saso' co Moisësë pënëntërinso' nitotopihüë'. Co nitotaponaraihuë', a'naquën noya nipi. Inahuara cancanëna quëran nitotopi ni'ton, napopi. ¹⁵ Cancanëna quëran Yosëri anitotërin noya nicacaiso'. Co noyahuë' nipachinara, inahuara nitotopi. “Co inapocaso nipirinhüë', inaporëhua',” topi yonquiatona'. Inapochachin noya nipachinara, inanta' cancanëna quëran nitotopi. ¹⁶ Ayaro' tahuëri ya'ipi co noyahuë'

yonquirēhuasopita aipitarinpoa'. Po'oana quēran ma'sona tēranta' onporēhuasopita a'ninquēchin anitotarinpoa'. Naporo' tahuēri Tata Yosē nohuanton, Quisocristo no'tēquēn sha'huitarinpoa'. Co noyahuē' nipatēhua', ana'intarinpoa'. Ina nanan ya'ipi parti sha'huirarahuē.

Co cotioro'sa' tēranta Yosē pēnētērinso' natēpisohuē'

17 A'naquēma' cotioro'sanquēma' ni'ton, a'napita nocanama': "Moisēsē pēnētērinso' natēhuatoi, cha'ēsaraí," tēnama'. "Yosē na'con na'con nosororincoi," tomantatoma', a'napita nocanama'. 18 Yosē nohuantērinso' nani nitotērama'. Yosē quiricanēn a'chintērinēnquēma' ni'ton, nitotērama' noya nicacamaso'. 19 Nisha piyapi'santa' yaa'chintērama'. Inapitaso' co Yosē nohuitatonaraihuē', somaraya pochin niconpi. Tashi pochin cancantopi. 20 Co Yosē nanamēn nitotopihuē' ni'ton, yaa'chintērama'. "Yosē no'tēquēn pēnēnincoi ni'ton, noya noya nitotērai. A'napitaso' co quiya pochin nitochátērapihuē'," tēnama'. 21 A'napita a'chintopiramahuē', ¿onpoatomata' canpita chachinso' co yonquiramahuē? "Ama ihuatocosohuē'," tapomarahuē', ¿onpoatomata' ihuatērama'? 22 "Ama a'na quēmapi sa'in monshitocosohuē'," tapomarahuē', ¿onpoatomata' canpitanta' monshihuanama'? Piyapi'sa' mamanshi moshahuachinara, no'huirama'. "Yosēichin chinotacaso nipirinhue'," tēnama'. Napoapomarahuē', ¿onpoatomata' co cancanēma quēran huarē' chinotēramahuē'? Co mamanshi moshapiramahuē', moshatopiso pēiquē ihuatērama'. 23 "Quiyasáchin Moisēsē pēnētērinso' nitotērai," tēnama'. Napoapomarahuē', co natēramahuē'. Ina marē' a'napitari Yosē pinopi. 24 Co noyahuē' cancantērama' ni'ton, nisha piyapi'santa' co Yosē noya ni'sapihuē'. Quiricanēnquē chachin naporin:

25 "Quiyaso' Yosē piyapinēnpitacoi," ta'toma', marca niacotērama'. Moisēsē pēnētērinso' noya natēhuatama', no'tēquēn niacotērama'. Nipirinhue', co natēhuatamahuē', topinan quēran marca niacotērama'. 26 Nisha piyapi'santa' niponaraihuē', Yosē natēhuachina', piyapinēnpita pochin ni'sarin. 27 Co marca niacotaponaraihuē', Yosē natēhuachina', sha'huirapiaponēnquēma'. Canpitaso' pēnētērinso' nitotapomarahuē', co natēhuatamahuē', Yosē ana'intarinquēma'. 28 Cotioro'sanquēma' nipiramahuē', co ina marē' piyapinēnpita pochin ni'ninquēmahuē'. Inapochachin Yosē marcanēta' co topinan nonēnpoaquē niacotacaso' ya'huērinhuē'. 29 Ya'ipi cancanēnpoa quēran Yosē imapatēhua', tēhuēnchachin piyapinēnpita pochin ni'sarinpoa'. Marcanēn cancanēnpoaquē acotērinpoa'. Co nonēnpoaquē acotērinpoahuē'. Ispirito Santo anoyacancantērinpoa'. Ina

quëran noya ni'ninpoa'. Co piyapi'sa' pa'yatopirinënpoahuë', Yosëso' noya ni'sarinpoa'.

3

¹ Cotioro'sa' ni'tona', marca niacotopi. ¿Ma'ta' ina marë' canapi? ² Na'con canapi tënahuë. Yosëri na'con catahuarin. Inahua'ton iráca nontërin. Nanamën chachin aninshitërin ya'huëmiatacaso marë'. ³ A'naquënso' co huachi ina natëpihuë'. Ina niponahuë', co nanitërëhuë': "Yosëso' co no'tëquën sha'huitërinhuë'," ta'caso'. ⁴ Yosëriso' co onporonta nonpintarinhuë'. Ya'ipi piyapi'sa' nonpinpirinahuë', Yosëso' no'tëquënáchin nonin. Quiricanën quëran naporin:

"No'tëquënáchin nontërancoi ni'ton, a'naquën nonpinapipirinënquënhuë',

co onporonta' minsëarinënquënhuë'," tënin.

⁵ A'naquën po'pin yonquipi: "Canpoa co noyahuë ninëhua ni'ton, Yosë noyasáchin nininso' a'ninquëchin anitotërinpoa'. Napoaton ana'intoahuachinpoa', co no'tëquën ana'intërinpoahuë'," toconpi. ⁶ ¿Co ina pochin yonquicaso ya'huërinhuë'? Yosëso' noya ni'ton, no'tëquën ana'intiinpoaso' ya'huërin. Co ana'intiinpoaso' ya'huërinhuë' naporini, co ayaro' tahuëri no'tëquën sha'huichitonpoahuë'.

⁷ A'naquëonta' tapon: "Caso' nonpinpirahuë', Yosëso' no'tëquënáchin nonin. Nonpinahuë ni'ton, Yosë no'tëquënáchin noninso a'ninquëchin anitotërinpoa'. Napoaton co oshahuan pochin Yosë ana'intincoso' ya'huërinhuë'," toconpi. Co no'tëquën yonquipihuë'.

⁸ A'naquënta napopi: "Huëco' manta tëranta' niahua' Yosë na'con na'con catahuainpoaso marë'. Paono chachionta' ina pochin a'chintërinpoa'," topi pinotonaco. Co no'tëquën yonquipihuë' ni'ton, napopisopita no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin.

Ya'ipinpoa' oshahuanëhuaso'

⁹ ¿Onpopinta' iporaso' yonquiarihua'? Cotioro'sanpoa noya noya ninëhua', ¿tëcarihua ti? ¿Co naporinhuë'? Nani sha'huitëranquëma'. Cotioro'sanpoa', nisha piyapi'sa', ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. ¹⁰ Yosë quiricanënquë tapon:

"Ya'ipi piyapi'sa' co noyahuë' nipi.

Co a'naya tëranta' noya nininhuë'.

¹¹ Co no'tëquën yonquipihuë'.

Co inahuara nohuantopihuë Yosë chinotacaiso'.

¹² Co Yosë iranën pa'topihuë', pëshonpi.

Co a'naya tëranta' noya nininhuë'.

¹³ Chimipi pa'pitopiso' i'soatopinan pochin napoonin nonpi.

Nonpintatona', ya'huan tomain yanquëëtërinso pochin na'a piyapi'sa' aparisitopi.

14 No'huitatona', piyapi'sa' pinosápi.

15 A'naroáchin yaahuëtopi, yatëpatopi.

16 Insëquësona pa'pachinara, piyapi'sa' aparisitopi, asëtopi.

17 Piyapi'sa' ano'huitopi ni'ton, co noya nini'tona' ya'huëpihuë'. Co sano cancantopihuë'.

18 Yosë të'huatacaso' ya'huëpirinhuë', co ina yonquipihuë'," tënin iráca Yosë quiricanënquë ninshitatona'.

19 Tëhuëenchachin co noyahuë' nicatëhua', ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Yosë pënëntërinso' nitotopirëhuahuë', co natërëhuahuë' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huërin.

20 "Pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topirinahuë' a'naquën. Co ina marë' noya ni'ninpoahuë'. Pënëntërin quëran oshahuanëhuaso' anitotërinpoa'. Ina natanpatëhuara, "Tëhuëenchachin oshahuanëhua'. Co noyahuë' ninëhua'," tënëhua'.

Quisocristo imapatëhua', anoyacancantërinpoaso'

21 Iporaso nipirinhuë' Yosë anitotërinpoa' onporahuatësona cha'ëcaso'. Co iráca pënëntërinso' natërëhua quëran noya cancantarihuahuë'. Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapita inachachin sha'huitërinënpoa'.

22 Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Insosona natëhuachin, anoyacancantarín. Co nisha nisha nontërinpoahuë'.

23 Ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Co a'nayanpoa tëranta' Yosë pochin cancantërëhuahuë'. 24 Nipirinhuë', inaora nohuanton, Yosë nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', Quisocristo a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Ina imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

25 Yosë nohuanton, Quisocristo chiminin. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. "Ca marë' chiminin," topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Huënainën quëran anoyacancantarínpoa'. Iráca piyapi'sa' oshahuanpirinahuë', Yosëri co a'naroáchin ana'intërinhuë'. "A'na tahuëri Quisocristo chiminpachin, oshanëna' inquitarahuë'," ta'ton, co ana'intërinhuë'.

26 Iporaso huachi Quisocristo chachin a'paimarin ya'huërënamënpoa' chiminacaso marë'. "Quisocristo oshanënpoa marë' chiminin," topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Noyápiachin cancan quëtarínpoa'. Ina imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Co canpoanta' ana'intarinpoahuë'.

27 Napoaton co inso tëranta nocanacaso' ya'huërinhuë', tënhuë. Co pënëntërinso' natërëhuaso marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'. Quisocristo naporínso' natërëhuaso marë' nicha'ërinpoa' ni'ton, co a'napita nocanacaso' ya'huërinhuë'.

28 Nani sha'huitëranquëma'. Quisocristo imarëhuaso marë'

anoyacancantërinpoa'. Co ya'ipi pënëntërinso' natëpirëhuahuë', noya ni'ninpoa'.

²⁹ Yosë ya'ipi piyapinpoa' nohuantërinpoa'. Co cotioro'saráchin nosororinhüë'. Nisha piyapi'santa' nosororin. Ya'ipinpoa' nosororinpoa'. ³⁰ A'naíchin Yosë ya'huërin. Ya'ipinpoa' napopianachin nosororinpoa'. Cotioro'santa', nisha piyapi'santa', Quisocristo imapachina', anoyacancantarín. ³¹ Quisocristoíchin anoyacantërinpoa' ni'ton, iráca pënëntërinso' ¿co huachi pa'tërinhuë pochin nitërehua ti? ¿Co naporinhüë! Ina quëran oshahuanëhuaso' nitotarihua'. Quisocristo imapatëhua', catahuarinpoa' noya natëcaso'.

4

Apraan natëtërinso'

¹ Apraan naporinso' sha'huichinquëma'. Inaso' shimashonënpoa'. ¿Onporahuatonta' Yosëri noya ni'nin?

² Apraan inaora co nanitërinhuë' no'tëquën Yosë natëcaso'. Inaora nanitërin naporini, "Caso' noyaco. No'tëquën natërahuë," chitonhuë'. Napoaponahuë', co ina pochin Yosëri ni'ninhüë'.

³ Yosë quiricanënquë naporin: "Yosë no'tëquën nontërinco. Inasáchin catahuarinco,' topachina, Yosëri noya ni'nin. Oshanën inquitaton, noya ni'nin," ténin quiricanënquë.

⁴ Ni'co'. Piyapi'sa' sacatohuachinara, pahuërecaso' ya'huërin. Inapochachin no'tëquën natërehua' naporini, Yosë noya nicainpoaso' ya'huë'itonhuë'.

⁵ Yosëso nipirinhüë', inaora nohuanton nosororinpoa'. "Co caora noya nipirahuë', Yosë chachin anoyacancantarínco," topatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa' noya ni'ninpoa'.

⁶ Co noyahuë' nipirëhuahuë', inaora nohuanton, Yosë anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya ni'ninpoa'. Ina marë' nóya cancantërehua'.

⁷ Iráca Tapi inachachin naporin. Quiricanënquë ninshitërin:

"Oshanënpoa' Yosë inquitohuachinpoa', noya cancantarihua'.

Ya'ipi oshanënpoa' ayatarinpoa'.

⁸ ¿Co huachi oshanënpoa marë' ana'intarinpoahuë'!

Napoaton noya cancantarihua'," ténin.

⁹ ¿Inpitata' ina pochin noya cancantapi? Co cotioro'saráchin ina pochin noya cancantacaso' ya'huëtopihuë'. Co marca niacotopirínahuënta' noya cancantapi. Apraan yonquico'.

"Yosë no'tëquën nontërinco. Inasáchin catahuarinco," topachina, Yosëri noya ni'nin. Nani sha'huitëranquëma'.

¹⁰ ¿Onporota' noya ni'nin? ¿Marca niacotërin piquëran noya ni'nin? Co naporó' naporinhüë'. Co'huara marca niacochatërasohüë', noya ni'nin.

¹¹ Yosë natërin ni'ton, inari noya ni'nin.

Co'huara marca niacochatërasohuë', piyapinën pochachin ni'nin. Ina piquëran marca niacotërin imarinso' anitotacaso marë'. “No'tëquën nontërinco,” topachina, noya ni'nin. Nisha piyapi'santa' ina pochachin natëtohuachinara, Apraan pochin cancantopi. Co marca niacotopirinahuë', Apraan hui'ninpita pochin nipi. ¹² Cotioro'santa' Apraan pochin natëtohuachinara, hui'ninpita pochin nipi anta'. Co marca niacotopiso marë' noya cancantopihuë'. Co'huara marca niacochatërasohuë', Apraanso' natëtërin. A'napitanta' ina pochin cancantohuachinara, Yosëri noya ni'sarin.

Yosëri Apraan sha'huitërinso'

¹³ Iráca Yosëri Apraan itapon: “Nosoroatënquën, páncaro'pa' quëchinquën. Piyapinëhuë pochin ni'saranquën. Quëma shinparinpitanta' noya catahuaarahuë. A'na tahuëri ya'ipiro'pa' hua'anëntapona',” itërin. “Yosë co onporonta' nonpintarincohuë',” tëninsó marë' Yosëri noya ni'nin. Co naporó' Moisésë pënëchátërarinhuë'. Napoaton co ina natërinso marë' Apraan noya ni'ninhuë'. ¹⁴ Pënëntërinso' natëpisopitaráchin noya ni'nin naporini, topinan cancanënpoa quëran natërehuasopitaso' co noya nicainpoaso' ya'huë'itonhuë'. Topinan quëran Yosëri Apraan sha'huichitonhuë'. ¹⁵ Moisésë pënëntërinso' co natëhuachinarahuë', ana'intacaso' ya'huërin. Co pënëntërinso' ya'huërinhuë' naporini, co natëcaso' ya'huë'itonhuë'. Co ina marë' oshahuaintërihuahuë'.

¹⁶ Napoaton Apraaniso natëton: “Yosë no'tëquën nontërinco,” topachina, Yosëri itërin: “Oshahuanpiranhuë', caora nohuanto, nosoroatënquën catahuananquën. Hui'nanpitanta' catahuarahuë,” itërin Yosëri. Co cotioro'saráchin nosororinhuë'. Ya'ipi Apraan pochin cancantopisopitanta' nosororin. Ina hui'ninpita pochin ninëhua'. ¹⁷ Iráca Yosëri Apraan itërin: “Ca nohuanto, notohuaro' shiparinpita ya'huëtarinquën. Na'a nisha nisha piyapi'santa' quëma pochachin cancantapi,” tënin Yosë. Quiricanënuë naporin. “Yosë no'tëquën nontërinco. Ya'ipiya nanitaparin. Chiminpisopitanta' nanitërin ananpitacaso'. Co ma'sha ya'huëpirinhuë', nani ya'huërinso pochin sha'huichanin,” ta'ton, Apraan natëtërin.

¹⁸ “Quëma shiparinpita notohuaro' na'asapi,” itërin Yosëri. Hua'qui' co a'na hui'nin tëranta' ya'huëtërinhuë'. Sacai' natëtacaso nipirinhuë', Apraan natëtërin. “Yosë nohuanton, oshaquëran hui'nahuë ya'huëtarinco. Shihuëpitanta' na'asapi,” tënin Apraan. ¹⁹ Pasa pi'ipitaponahuë', co hui'nin ya'huëchatërarinhuë'. Co huachi chinirinhuë'. Sa'ionta' co hua'huana'pihuë'. Nani paiya. Napoaponahuë', Yosë natërin.

20 “Yosë nonpintërinco,” co tēninhuë'. Co nisha nisha yonquirinhuë'. “No'tēquën nontërinco,” ta'ton, chiniquën cancantërin. “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, co naniantarincohuë'. 21 Yosë ya'ipiya nanitaparín. Sacai' niponahuë', nani sha'huitërinco ni'ton, catahuarinco. Sha'huitërinco chachin ya'huapon,” tēnin. 22 Ina pochin yonquirinso marë' Yosëri nóya ni'nin.

23 Apraan naporinsopita Yosë quiricanēnquë ninshitopi. Canpoanta' nitotacaso marë' ninshitopi. 24 Ina pochin cancantohuatēhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Quisocristo chimipirinhue', Yosëri ananpitaantarín. Ina hua'anēntërinpoa', tēnhua'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa' canpoanta'. 25 Yosë nohuanton, oshanēnpoa marë' chiminín. Inari chachin ananpitaantarín oshanēnpoa' inquitatonpoa', noya nicainpoaso marë'.

5

Yosë anoyacancantërinpoaso'

1 “Siniro Quisocristoíchin nicha'ësarínpoa',” ta'tēhua', imarēhua'. Oshanēnpoa' inquitërinpoa' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. Co inimiconēnpita pochin ni'ninpoahuë'. 2 Quisocristo cancanēnpoa quëran natēhuatēhua', nicha'ësarínpoa'. Nosoroatonpoa', ipora huanta' catahuarínpoa' noya imacaso marë'. A'na tahuëri Yosë'pa' pa'patēhua', Yosë pochin nisarēhua'. Ina yonquiatēhua', nóya cancantarihua'. 3 Iporaso' parisitarihuarahue', noya cancantarihua'. “Parisitohuatēhua', Yosë catahuarínpoa' imamiatacaso marë',” ta'tēhua', co sētarihuahuë'. Chiniquën cancantatēhua', noya ahuantarihua'. 4 Noya ahuantohuatēhua', chini chiniquën cancantarihua' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. “Co naniantarinpoahuë',” ta'tēhua', inasáchin ninarihua'. 5 Inasáchin ninahuatēhua', tēhuēnchachin co naniantarinpoahuë' ni'ton, co tapanarihuahuë'. Ispirito Santo a'patimarinpoa'. Ya'coancantohuachinpoa': “Ma noyacha Yosë nosororínpoa paya,” tarihua'. Ispirito Santo chachin Yosë nosororínpoaso' anitotërinpoa'.

6 Canpoara co nanitërhua' cha'ëcaso'. Nipirinhue', iráca o'macaso' nanihuachina, Quisocristo isoro'paquë o'marin. O'marahuatón, oshahuano'sa marë' chiminín. 7 Ni'co'. Piyapi noya niponahuë', co insonta' ya'huërenamën chiminacaso' nohuantërinhuë'. Noya noya nipachin, nicha'ëcaso marë' a'nara' ya'huëretapon nimara. 8 Quisocristoso nipirinhue' oshahuano'sa marë' chiminín. Oshahuanpirēhuahuë', ya'huëretërinpoa'. Yosë nohuanton, canpoa marë' chiminín. Napoaton: “Ma noyacha Yosë nosororínpoa paya,” tēnhua'.

9 “Corosëquë huënainën pa'nin. Oshanënpoa marë' chiminín,” topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Napoaton ayaro' tahuërinta' catahuarinpoa'. Naporo' tahuëri co noyahuë' nipisopita chiníquën ana'intarin. Imarëhuasopitaso nipirinhüë', co ana'intarinpoahuë'. Quisocristo chachin nicha'ësarinpoa'.
 10 Iráca oshahuanatëhua', Yosë inimicotopirëhuahuë', hui'nin chiminin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'. Iporaso' noya ni-payarëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, noya noya catahuarinpoa'. Nanpiantarin ni'ton, catahuarinpoa' noya cha'ëcahuaso marë'.
 11 Naporahuaton, “Yosë nosororinpoa',” ta'tëhua', ina pa'yatërehua'. Hui'nin chachin nanan anoyatërinpoa' ni'ton, noya cancantërehua'.

Atan, Cristo inapita napopiso'

12 Atan'ton co noyahuë' nicaton, oshahuanin. Ina marë' chiminacaso' ya'huërin. Ina quëran ya'ipinpoa' co noyahuë' nicatëhua', chiminëhua'.
 13 Co'huara Moisësë pënëchatërasohuë', piyapi'sa' oshahuanpi. Oshahuanpirinahüë', co pënëntërinso' ya'huëyátërarinhüë' ni'ton, co ina marë' ana'intacaso' ya'huë'itonhuë'.
 14 Nipirinhüë', Atan quëran huarë' ya'ipi piyapi'sa' chiminpi. Moisësë ya'huëaquë huarënta' chimina'piapi. Ya'nan isoro'pa' nipon, Yosëri pënënpirinhüë', Atan co natëtonhuë', oshahuanin. Ina quëran ya'ipi piyapi'santa' co noyahuë' nicatona', oshahuanpi. Co Yosëri chachin pënënpirinhüë', inahuanta' oshahuanpi. Atan pochin cancantatona' ya'ipi piyapi'sa' oshahuanpi. Quisocristoso nipirinhüë' nanan anoyatinpoaso marë' o'marin.

15 Inaso' ya'ipinpoa' nosororinpoa'. Atanso nipirinhüë' co ina pochin nininhüë'. Co natërinso marëhuë' oshanën ya'huëtërin. Inapochachin ya'ipi piyapi'sa' oshahuanatona', chiminpi. Ina quëran ana'intacaso' ya'huërin. Yosëso nipirinhüë' inaora nohuanton, na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', hui'nin a'paimarin na'aquënpoa' anoyacancantinpaso marë'.
 16 Atan co natërinhuë' ni'ton, osha ya'huërin. A'naíchín pënëninso' co natërinhuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Nipirinhüë', Yosë nosororinpaso' co ina pochin nininhüë'. Na'con oshahuanpirëhuahuë', Quisocristo chiminin ni'ton, oshanënpoa' inquitatonpoa', noya ni'ninpoa'.
 17 A'na ya'piíchín tëhuërin ni'ton, ya'ipi piyapinpoa' chiminacaso' ya'huërin. Aquëtë huarë' Yosëso, inaora nohuanton nosoroatonpoa' Quisocristo quëran nicha'ërinpoa' ni'ton, inarë'quënpoa' nanpimiatatëhua' hua'anëntarihua'.

18 Atan co noyahuë' ninin ni'ton, ya'ipinpoa' ana'intinpaso' ya'huëpirinhüë'. Quisocristo chiminin ni'ton,

ya'ipinpoa' nanitërëhua' nanpimiatacaso'. Imapatëhua', co ana'intarinpoahuë'. ¹⁹ A'naíchin co Yosë natërinhuë' ni'ton, ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. A'naso nipirinhue' Yosë natëton, chiminin. Ina marë' na'aquënpoa' anoyacancantërinpoa'.

²⁰ Iráca Moisésë pënëntërin oshahuanëhuaso' anitotinpoaso marë'. Ina quëran na'con oshahuanëhuaso' nitotërëhua'. Na'con oshahuanpirëhuahuë', inaora nohuanton, Yosë na'con na'con nosororinpoa'. ²¹ Oshahuanëhua' ni'ton, chiminpatëhua', parisitomiatacaso' ya'huëpirinhue'. Yosëso' inaora nohuanton, nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Sinioro Quisocristo anoyacancantohuachinpoa', nanpimiatarihua'.

6

Quisocristo imapatëhua', co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'

¹ Yosë inaora nohuanton nosororinpoa ni'ton, manta tëranta' niahua' inaora nohuanton, oshanënpoa' inquitinpoaso marë' ¿tëcarihua ti? ² ¡Co naporinhue'! Quisocristo imapatëhua', chiminëhuaso pochin cancantatëhua', co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'. ³ “Quisocristo imarahue huachi,” ta'tëhua', aporihuanëhua'. Ina noya chinpitacaso marë' aporihuanëhua'. Aporihuanpatëhua', Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua'. Ina chimininso pochachin co noyahuë' yonquirëhuasopita a'porëhua'. Nani ina nitotërama'. ⁴ Quisocristo chiminpachina, pa'pitopi. Aporintohuachinënpoara, canpoanta' pa'pitërinënpoaso pochin co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantërëhua'. Tata Yosë chiniquën nanantaton, Quisocristo ananpitaantarín. Canpoanta' nasha cancan quëtërinpoa' nasha pochin nanopicaso marë'. Ina yonquiatëhua', aporihuanëhua'.

⁵ Quisocristo chiminaponahuë', nanopiantarin. Inapochachin canpoanta' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', nanopiantarëso pochin noya noya cancantarihua'. ⁶ Cato' cancan pochin ya'huëtërinpoa'. A'na cancanso' sopai yanatërin. Quisocristo imarëhua' ni'ton, co noyahuë' cancantërehuaso' corosëquë patanantërešo pochin nitërëhua'. Ama huachi sopai natëcaso marëhuë' napotërëhua'. Co noyahuë' cancantërehuaso' chimininso pochin nitahua'. ⁷ Chimipiso' co huachi yonquirinhue' oshahuanacaso'. Inapochachin canpoanta' Quisocristo imapatëhua', co huachi oshanënpoa hua'anëntërinpoahuë'. ⁸ Co noyahuë' cancanso' naniantohuatëhua', Quisocristo pochachin noyápiachin cancantarihua'. Ina nohuitatëhua', noya noya nanopiarëhua'. ⁹ Inaso' nanopiantahuachina,

co huachi chimianinhué'. Chimirin nani minsëaton, nanpimiataantarín. ¹⁰ Chiminpachina, oshanënpoa maré' chiminin. Naporo' oshanënpoa' minsërin. Iporaso' Yoséichin natëcaso maré' nanpimiataantarín. ¹¹ Inapochachin canpitanta' ama huachi oshahuanacamaso' yonquicosohué'. Quisocriso imarama' ni'ton, Yoséichin natëco'.

¹² Ama oshanëma hua'anëntatë pochin nitatëinquëma' camayápainquëmaso nohuantocosohué'. Ya'ipi co noyahué' yonquiramasopita naniantatoma', noyasáchin yonquico'. ¹³ Ni'co'. Imirama', nantëma', ya'pirama', huëratëma', nanamëma', inapita ya'huëtërinquëma'. Inapita quëran co noyahué' nicacaso ya'huëpirinhué'. Ama nohuantocosohué'. Yosë natëcamasoáchin yonquico'. Chiminama quëran nanopiantëramaso pochin cancantatoma', ya'ipi nonëma quëran huaré' noyasáchin nico'. ¹⁴ Inapohuatama', co huachi oshanëma hua'anëntatë pochin nitarinquëmahué'. Co ya'ipi pënëntërinso' natëpiramahué', inaora nohuanton, Yosë anoyacancantërinquëma'. Nosoroatëinquëma', catahuarinquëma' noya nicacamaso maré'.

Hua'anënpoa pochin nininso'

¹⁵ Tëhuëinchachin co huachi iráca pënëntërinso' natëcaso' ya'huërinhué'. Yosë nosoroatonpoa', nicha'ërinpoa'. A'naquënsó nimirinhué' ina natanatona', co manta' yanatëpihué'. "Noya oshahuanacaso'," toconpi. ¡Co ina pochin yonquicaso ya'huërinhué'! ¹⁶ Insosona natëhuatëhua', inaso' hua'anëntarinpoa'. ¡Nani nitotërama' ipora! Oshanënpoa natëhuatëhua', ina hua'anëntarinpoa'. Camaihuachinpoara, co noyahué' ninëhua'. Oshanënpoa' co a'poasëhuahué' chiminpatëhua', parisitopiquë pa'sarëhua'. Nimirinhué', Yosë natëhuatëhua', noya nicarihua'. ¹⁷ Iráca oshanëma natëtoma', co noyahué' nimiramahué'. Quisocriso nanamën a'chintohuachinëinquëmara, noya natanama'. Ya'ipi cancanëma quëran noya natërama'. Ina yonquiatëhua', "Yosparinquën" itërehua' Yosë. ¹⁸ Iporaso', co huachi oshanëma camaiarinquëmahué'. Nasha hua'anëma' ya'huëtërinquëma'. Quisocriso natëtoma', noya nisarama'. ¹⁹ Iso pochin a'chintaranquëma' noya noya nitotacamaso maré'. Canpitaora co nitotëramahué'. Iracaso' ya'ipi nonëma quëran huaré' oshahuanacasoáchin pa'yatërama'. Inapohuatamara, pa'pi nishinahuën' cancantërama'. Iporaso' noyasáchin nico'. Inapohuatama', noyápiachin cancantarama'.

²⁰ Iráca oshanëma natëhuatamara, co noyahué' ninama'. Co yonquiramahué' noya nicacamaso'.

²¹ Inapohuatamara, ¿ma'ta' ina maré' canarama'? Co ina

marë' canamiataramahuë'. Topinan quëran ya'huërama'. Ina pochin cancantohuatama', chiminpatama', parisitopiquë pa'sarama'. Iráca ina pochin nipiramahuë', iporaso ina marë' tapanama'. ²² Iporaso nipirinhüë' co huachi oshanëma hua'anëntërinquëmahüë'. Yosë nicha'ërinquëma' ama huachi oshahuanacamaso marëhuë'. Ina chachin hua'anëntërinquëma'. Napoaton noyápiachin cancantarama'. A'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama'. ²³ Piyapi asacatohuatëra, pahuërerë'. Inapochachin co noyahuë' nipatëhua', chiminpatëhua' parisitomiatarihua'. Yosëso nipirinhüë', inaora nohuanton nosororinpoa'. Quisocristo imapatëhua', ina nohuitatëhua', nanpimiatarihua. Inaso' hua'anënpoa'. Inasáchin natërehua'.

7

Sa'arinso pochin nininso'

¹ Canpitaso' iyaro'sa', pënëntopiso' nitotërama'. Nanpispitaráchin camaitërinso' natërapí. ²⁻³ Ni'co'. Sanapí so'yahuachina, so'in chinpitacaso' ya'huërin. So'in ya'huëtopirinhüë', a'na quëmapiri së'huahuachin, monshihuanin. Ina marë' oshahuanarin. Nipirinhüë', so'in chiminpachin, so'yaantahuachin, co ina marë' oshahuaninhüë'.

⁴ Inapochachin iyaro'sa', canpoanta' Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, co huachi iráca pënëntërinso' hua'anëntiinpoaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo chinpitacaso' ya'huërin. Inaso chiminaponahuë', nani nanpiantarin. Ina imamiatohuatëhua', noya nicarigua' a'napitanta' Yosë noya yonquicaiso marë'. ⁵ Iráca, canpoara nipa'yatacasoáchin yonquirëhua'. Co noyahuë' cancantërehua'. Pënënpachinënpoara, aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiatëhua', co noyahuë' ninëhua'. Ina marë' chiminpatëhua', parisitomiatacaso' ya'huërin.

⁶ Iráca nisha nisha pënëntërinso' ya'huërin natëcaso', Moisésëri ninshitërinso'. "Co ya'ipiya natëhuatëhuahuë', co onporonta' cha'ësarëhuahuë'," topi. Apina'pi tashinan pëiquë ya'huërinso pochin nipirëhuahuë'. Iporaso' co huachi Moisésë pënëntërinso' yonquiarëhuahuë'. Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, co huachi hua'anëntiinpoaso' ya'huërinhuë'. Ispirito Santo catahuarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëcaso'. Nasha cancan quëtërinpoa'. Napoaton noya nisarëhua'.

Co noyahuë' yonquirëhuasopita yaminsërinpoaso'

⁷ Napoahuarë', "Moisésë pënëntërinso' aoshahuaninpoa' ni'ton, co noyahuë'," ¿tëcarigua' ti? ¡Co naporinhüë'!

Napoaponahuë', pënëntërin quëran oshahuanëhuaso' nitotërhua'. Iso pochin yonquia'ahua'. “Ama a'na piyapi ma'shanëna' noyapatocosohuë',” tënin iráca pënëntaton. Caso' ina natanato, “Tëhuëenchachin a'napita ma'shanën noyapatato, co noyahuë' yonquirahuë. Ina marë' oshahuanahuë,” tënahüë. ⁸ “Ama ma'sha noyapatocosohuë',” itërinco. Ina natanato, aquë aquëtë' a'napita ma'shanëna' noyapatërahuë. Co noyahuë' cancantërahuëso' canarinco. Iráca oshahuanpirahuë'. Co'huara pënëntërinso' nitochatërasocohuë', oshahuanahuëso' co nitotërahuë'. ⁹ Co'huara pënëntërinso' natayantërasocohuë', “Caso' noya piyapico,” topirahuë'. Pënëntërinso' natanpatëra, “Tëhuëenchachin oshahuanco. Chiminpató, Yosë ana'intarinco,” tënahüë. ¹⁰ Noya ya'huëca'huaso marë' pënënpirincóhuë'. Co ina natëtorahuë', oshahuanahuë. Oshahuanato, parisitopiquë paca'huaso' ya'huërin. ¹¹ Pënëntërinso' natëhuato, noya cancantarahuë, topirahuë'. Co ina natërahuë' ni'ton, oshahuanahuë. Chiminpató, ana'intincoso' ya'huërin.

¹² Yosë chachin pënëninpoa'. Sha'huitërinpoaso' nóya. No'tëquën nonin. ¹³ Napoahuarë' pënëntërinso' noya nipirinhüë', ina marë' ana'intarinco, ¿topiramahuë' ti? ¡Co pënëntërinso marë' ana'intincoso' ya'huërinhuë'! Oshahuanahuë ni'ton, ana'intincoso' ya'huërin. Pënëntërinso' noya nipirinhüë' natanahuë quëran aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiato, co noyahuë' ninahuë. Pënëninpoa quëran oshahuanahuëso' nitotërahuë. Pa'pi co noyahuë' ninahuë, tënahüë.

¹⁴ Noya yonquicaso marë' pënënpirincóhuë'. Caso' co noya yonquiatohuë', oshahuanahuë. Oshahuanahuëso' hua'anëntatë pochin nitërinco. Co nanitërahuë' noya nica'huaso'. ¹⁵ Noya nisarahuë, topirahuë', a'naroáchin co noyahuë' yaninahuë. Co yaoshahuanpirahuë', oshahuanahuë. Onpoatoso' napomaraco, co nitotërahuë'. ¹⁶ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Ina marë' co noya cancantërahuë'. Yonquinëhuë quëran nitotërahuë. Tëhuëenchachin pënëntërinso' noya, tënahüë. ¹⁷ Co nohuantopirahuë', caora co noyahuë' cancantato, co noyahuë' ninahuë. Co noyahuë' cancantërahuëso' canarinco. ¹⁸ Caora co noyahuë' cancantërahuë. Co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Inachinco. Yosë yanatëpirahuë', caora co nanitërahuë' natëca'huaso'. ¹⁹ Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Co yaoshahuanpirahuë', oshahuanahuë. ²⁰ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Co noyahuë'

cancantërahuëso' canarinco.

²¹ Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' cancantato, co noyahuë' nica'huasoráchin yonquiconahuë'.

²² Cancanëhuë quëran Yosë pënëninpoaso' pa'yatato, yanatëpirahuë'. ²³ A'na cancán nohuantërin. A'na cancanso nipirinhüë', co nohuantërinhuë'. Co noyahuë' nicacasoáchin yonquirin. Ina canarinco ni'ton, co noyahuë' ninahuë'.

²⁴ ¡Ma'huantacha caso' ninahuë paya! ¿Incha ipora nicha'ëinco co noyahuë' yonquirahuëso' nanianta'huaso marë'? tënahüë. ²⁵ ¡Yosëíchin nanitaparín! Sinioro Quisocristo imarahüë ni'ton, ina catahuarinco. Ina marë': "Yosparinquën Tata Yosë," itërahuë. Tëhuëchachin cancánëhuë quëran Yosë yanatëpirahuë', co noyahuë' cancantato, co noyahuë' ninahuë'.

8

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

¹ Napoaton iporaso' Quisocristo imapatëhua', co huachi ana'intinpoaso' ya'huërinhuë'. ² Oshanënpoa natëhuatëhua', co noyahuë ninëhua'. Inapohuatëhua', chiminpatëhua', ana'intarinpoa'. Nipirinhüë', Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa' nanpimiatacaso marë'. Naporahuaton, co huachi oshanënpoa natëcaso' ya'huërinhuë'.

³ Iráca Yosë pënënpirinpoahuë'. Co noyahuë' cancantatëhua', co nanitërehuahuë' no'tëquën natëcaso'. Ina quëran hui'nin chachin isoro'paquë a'paimarin. Piyapi chachin nasitimarin. Co oshahuanaponahuë', oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Inapoaton, nicha'ërinpoa' ama huachi ana'intinpoaso marëhuë'. ⁴ Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', Ispirito Santo natëhuatëhua', catahuarinpoa' noya nicacaso'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' hui'nin a'paimarin.

⁵ Co noyahuë' yonquihuatëhuara, co noyahuë' nicacasoáchin pa'yatërehua'. Nipirinhüë', Ispirito Santo natëhuatëhua', Yosë nohuantërinsoáchin pa'yatarëhua'. ⁶ Co noyahuë' nicacasoráchin pa'yatohuatëhuara, chimipi pochin niconëhua'. Co Yosë nohuitërehuahuë'. Nipirinhüë', Ispirito Santo pa'yatatëhua' natëhuatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. Noya yonquiatëhua', sano cancantarihua'.

⁷ Co noyahuë' nicacasoráchin pa'yatohuatëhua', Yosë inimicotarëhua'. Co Yosë pënëntërinso' natëcaso' nohuantarëhuahuë'. Co nanitarëhuahuë' ina natëcaso'. ⁸ Ina pochin cancantohuatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'.

⁹ Canpitaso nipirinhüë' co noyahuë' yonquiramasopita naniantërama'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', ina nohuantërinso' nisarama'. Co Ispirito Santo

ya'coancantohuachinquëmahüé', co tëhuënychachin Quisocriso imaramahué'. ¹⁰ Oshahuanama' ni'ton, nonëmaso chiminacaso' ya'huërin. Napoaponahué Quisocriso ya'coancantatëinquëma', anoyacancantërinquëma'. Napoaton Yosë noya nicatëinquëma ispiritonëma ananpitarin ni'ton, nanpimiatarama'. ¹¹ Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Yosë hua'yanën chachin ni'ton, achinicancaninpoa' Yosë pochin cancantacaso marë'. A'na tahuërinta' Yosë ananpitaantarinpoa'. Quisocriso ananpitaantarinso' pochachin ananpitaantarinpoa' canpoanta'. Nonënpoa' chiminacaso ya'huëpirinhué', Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' ni'ton, nantantarihua'.

¹² Napoaton iyaro'sa', Ispirito Santo natëcaso' ya'huërin. Co noyahué' yonquirëhuasopitaso' naniantahua'. ¹³ Co noyahué' ninëhuasopita co a'poasëhuahué', chiminpatëhua' parisitomi-atacaso' ya'huërin. Nipirinhué', co noyahué' ninëhuasopita tëpatë pochin nitohuatëhua', nanpimiatarihua'. Ispirito Santo catahuarinpoa' co noyahué' ninëhuasopita tëpatë pochin nita-caso marë'.

¹⁴ Ispirito Santo nohuantërinso' natëhuatëhua', Yosë hui'ninpoa chachin nisarëhua'. ¹⁵ Iráca Yosë të'huatërama'. Iporaso nipirinhué' Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' ni'ton, co huachi manta' të'huatacaso' ya'huërinhué'. Hui'ninpita pochachin Yosë ni'ninpoa'. Ina nontohuatëhuara, "Tata," itërehua'. ¹⁶ Ispirito Santo chachin cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. "Hui'ninpita pochachin Yosë ni'ninquëma'," itërinpoa'. ¹⁷ Hui'ninpoa' ni'ton, na'con na'con catahuarinpoa'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' noya acoarinpoa'. Quisocriso noya acorinso pochin acoarinpoa' canpoanta'. Ina imarëhuaso marë' aparisitopirinënpohuë', inapochachin inarë'quënpoa' noya noya ya'huëcontarihua'.

A'na tahuëri ya'ipiya anoyatarinso'

¹⁸ Isoro'paquë pi'pian parisitarihuarahüé', ama ina yonquia'ahuasohüé'. Ama ina marë' sëtahuasohüé'. A'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Ina yonquiatëhua', nóya cancantahua' tënahüé'. ¹⁹ Naporo' Quisocriso imarëhuasopita noya noya ya'noarihua'. Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pitan' ina tahuëri ninarapi. ²⁰ Iporaso nipirinhué' sharo'sa' co noyatopihué'. Ma'sharo'santa' chiminpi. Nipirinhué', co inahuara nohuanton, napopihué'. Yosë nohuanton, napopi. A'na tahuëri ya'ipiya anoyatarin. ²¹ Naporo' co huachi ma'sha chanatarinhué'. Yosë hui'ninpitanpoa ninëhuasopita noya noya acohuachinpoa', ma'sharo'santa' noya noya niantapi. Co huachi chiminaponahué'. ²² Iráca quëran huarë'

ma'sharo'sa' parisitopi. Sharo'santa' papotopirinhue', co noyatërinhuë', chiminin. Ipora huanta' sanapi hua'hua iquitohuachina, iquitërinso pochin chiníquën parisitapi. ²³ Canpoanta' Ispirito Santo nani ya'coancantopirinpoahuë', parisitërhua'. Parisitatëhua', manorëhua' nasha nonënpoa' ya'huëtinpoaso marë'. Ina ninarëhua'. Nasha nonënpoa' quëtohuachinpoa', co huachi caniorihuahuë'. Co huachi chiminarihuahuë'. Naporo' Yosë hui'ninpita chachin nisarëhua'. ²⁴ Tata Yosë noya nicha'ërinpoa'. Napoaponahuë', co ya'ipi naniyatërarinhue': "A'na tahuëri noya noya acoarinpoa'," ta'tëhua', ina ninarëhua'. Pahuanarin ya'ipi nanicaso'. Napoaton ninarëhua'. Nani nanirin naporini, co ninacaso' ya'huë'itonhuë'. ²⁵ "Tëhuëenchachin noyá nicha'ësarínpoa'," ta'tëhua', co sëtërhua'huë'. Noya cancantatëhua', ninarihua'.

²⁶ Iporaso' co chiníquën cancantopirëhuahuë', Ispirito Santo catahuarinpoa'. Yosë nontohuatëhuara, co nitotërhua'huë' ma'sona itacaso nipirinhue', catahuarinpoa'. Cancanënpoa quëran inari Yosë nontërin. Tarëtarinso pochin ninin. Canpoaso' co natanpirëhuahuë', Yosëriso' natanin. ²⁷ Ya'ipi yonquirëhuasopita Yosë nitotërin. Ispirito Santori nontohuachina, natanin. Yosë nohuantërinso chachin nitotaton, canpoa marë' noya nontërin.

Yosë nosororinpoaso'

²⁸ Yosë nosorohuatëhua', noyasáchin yonquirinpoa'. Ma'sha onpohuatëhuara, na'con catahuarinpoa'. Pi'pian parisitapirëhuahuë', ina nohuanton, parisitërhua quëran noya noya pipiarëhua'. Achinicananinpoa' ni'ton, noya noya imarihua'. Nani huayoninpoa' ina nohuantërinso' nicacaso marë'. ²⁹ Iráca quëran huarë' Yosë nohuitërinpoa'. Nohuitatonpoa', huayoninpoa' Quisocristo pochachin cancantacaso marë'. Quisocristoso' noya noya ninin. Ina quëran na'aguënpoa' imapatëhua', ina pochin cancantarihua'. Yosë hui'ninpita pochin ni'sarinpoa' canpoanta'. ³⁰ Nohuantërinpoa' ni'ton, huëntonënuquë chachin aya'coninpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', noya ni'ninpoa'. Ina nohuanton, a'na tahuëri inápaquë noya noya acoarinpoa'.

³¹ Ina pochin Yosë yonquirinpoa' ni'quëhuarë', co insonta nanitërinhuë minsëinpoaso'. ³² Yosë chachin nosoroatonpoa' co hui'nin tëranta' apiratërinpoahuë'. Isoro'paquë a'paimarin chiminacaso marë'. Canpoa marë' chiminin. Ipora chachinta' nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. ¡Quisocristo imarëhua' ni'ton, co manta' pahuantarinpoahuë' Yosë pochin cancantacaso marë'! Nóya nicha'ësarínpoa'. ³³ Yosë huayoninpoa' ni'quëhuarë', co insonta nanitërinhuë sha'huirapinpoaso'.

Yosë chachin noya ni'ninpoa'. ³⁴ Yosë noya ni'ninpoa ni'ton, co insonta nanitërinhuë ana'intinpoaso'. Quisocristo oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Ina quëran nanpiantarin. Yosë inchinanën quëran ya'huaton, canpoa marë' Yosë nontárin. ³⁵ Tëhuënchachin Quisocristo nosororinpoa'. Co insonta' nanitërinhuë ina quëran osërëinpoaso'. A'na tahuëri parisitërehua'. Parisitatëhua', co napion cancantërehua'. Piyapi'sa' aparisitërinënpoa'. Cosharo', ma'sha inapita pahuantërinpoa'. Ma'sha onpochináchin nisarëhua'. Yatëparinënpoa'. Inapopirëhuahuë', ¡co inapita nanitapihuë' Quisocristo quëran osërëinpoaso!' ³⁶ Yosë quiricanënquë naporin:

“Imarainquënso marë' Sinioro, ya'ipi tahuëri yatëparinacoi. Co manta' onpopiraihuë', ohuicaro'sa' yatëpapiso pochin yatëparinacoi,” ténin.

³⁷ Ina nipirinhüë', Quisocristo nosororinpoa'. Parisitapirëhuahuë', nani tahuëri catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'. Nóya cantarëhua'. ³⁸ Yosë nosoromiatërinpoa'. Nanpihuatëhuara, nosororinpoa'. Chiminpatëhuanta', co patarinpohuë'. Anquëniro'sa', sopairo'sa', tanan hua'yano'sa', inapita co nanitopihuë' Yosë quëran osërëinpoaso'. Ipora tahuëri'sa' ma'sha onpotopirinënpoahuë', co patarinpohuë'. A'na tahuërinta' ma'sha onpotohuachinënpoa', co Yosë naniantarinpohuë'. ³⁹ Ma'sha inápaquë ya'huërin sopita, acoporoquë ya'huërin sopita inapita co nanitopihuë' Yosë quëran osërëinpoaso'. ¡Co insonta' nanitërinhuë' Yosë ananiantinpoaso!' Quisocristo hua'anëntërinpoa'. Ina imarëhua' ni'ton, Yosë nosoromiatërinpoa'.

9

Yosëri israiro'sa' huayoninso'

¹ Quisocristo imato, no'tëquën nonahuë. Co nonpinahuë'. Ispirito Santo ya'coancantërinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma', ténahuë. ² Tëhuënchachin israiro'sa' yonquiato, sëtërahuë. Cancanëhuë quëran huarë' sëtárahüë. ³ Inapitaso' quëmopinëhuëpita. Co Quisocristo imapihuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Nanitërahuë naporini, inapita ya'huërenamën parisitopiquë pa'itohüë'. Cha'ëcaiso marë' inaquë parisichitohüë'. ⁴ Piyapinënpita nicacaiso marë' Yosëri acorin. Israiro shinpita nipi. Iráca quëran huarë' Yosëri nohuantërin ni'ton, hui'ninpita pochin nicacaiso marë' acorin. Huënaráchin huënaráchin a'pintohuachina, shimashonënpitari quënanpi. Iráca chachin piyapinënpita nicacaiso marë' inapitarë' anoyatërin. Naporahuaton, pënëntërinso nanan sha'huitërin. Noya chinotacaiso

marënta' a'chintërin. Na'con sha'huitërin nicha'ëcaso marë'.
⁵ Shimashonënpitaso' Yosëri chachin huayonin. Ina quëran
 Cristo isoro'paquë o'mahuachina, Israiro sanapi quëran
 nasitërin. Inaso' Yosë chachin. Ya'ipiya hua'anëntërinpoa'. ¡Ma
 noyacha inaso paya! tënëhua'. Amen.

⁶ Na'con nitotaponaraihuë', notohuaro' israiro'sa' co
 Yosë natëpihuë'. Napoaponahuë', Yosëri co topinan
 quëran sha'huitërinhuë' nicha'ëcaso marë'. Co ya'ipi
 israiro'sa' piyapinënpita pochin ni'ninhuë'. ⁷ Apraan cato'
 hui'ninpita ya'huëtopirinhüë', a'naíchin Yosëri acorin Apraan
 ya'huërëtacaso marë'. “Isaco huayonahuë. Shinpitanta'
 piyapinëhuëpita pochin ni'sarahuë,” tënin Yosë. ⁸ Napoaton
 co ya'ipi Apraan hui'ninpita Yosë piyapinënpita nipihuë'.
 Yosëri sha'huitërinso chachin nasitohuachina, piyapinë
 pochin ni'nin. ⁹ Iráca Yosëri Apraan itapon: “A'na pi'ipi
 quëran nicaponquën huëantarahuë. Naporo' ca nohuanto,
 sa'an hua'huanarin,” itërin. Naporinso chachin tahuëri
 nanihuachina, Isaco nasitërin, Yosëri acorinso'.

¹⁰ Naporahuaton, Tata Isaconta' cato' hui'nahuanin. Sa'in
 Nipica itopiso' yahuaihuachina, Yosëri itapon: ¹¹⁻¹³ “Hua'hua
 nininso' chini chiníquën nanantarin. Paninanso' co
 onpopinchin chiníquën nanantaponhuë’,” itërin. Ina
 quëran itantarin: “Cacopo nosoroato, huayonahuë. Isaoso
 nipirinhüë' co onpopinchin nohuantërahuë’,” tënin Yosë
 quiricanënguë. Co'huara nasichátërasoihuë', naporin. Co
 ya'huëyátërasoihuë', yonquiaton, huayonin. “Noya nininso
 marë' Yosëri huayonin,” topiramahuë', co ina marë'
 huayoninhüë'. Inaora nohuanton, huayonin.

¹⁴ Naporin ni'quëhuarë' ¿ma'ta' tëcarihua'? “Yosëso' co
 napopináchin ni'ninpoahuë’,” ¿tëcarihua ti? ¡Co naporinhüë'!
¹⁵ Iráca Yosëri Moisésë itërin: “Caora nohuanto, nosororahuë.
 Insosona nohuantohuato, huayonahuë’,” itërin. ¹⁶ Napoaton
 co canpoara nohuanton, Yosë huëntonënguë ya'conëhuahuë'.
 Noya nipurëhuahuënta', co canpoara nanitëréhuahuë'
 ya'conacaso'. Inaora nohuanton, Yosë aya'coninpoa'.
 Nosoroatonpoa', aya'coninpoa'. ¹⁷ Iráca Iquipito copirnososo' co
 noyahuë' cancantopirinhüë', Yosëri huayonin hua'anëntacaso
 marë'. “Piyapinëhuëpita hua'anëntopiranhüë', nicha'ësarahuë
 noya pipicaiso marë'. Ina quëran na'a piyapi'sa' nicatona',
 ‘Ma noyacha Yosëso' nanitaparín paya. Copirno co
 nohuantopirinhüë', piyapinënpita nicha'ërin,' tosapi,” tënin.
 Quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. ¹⁸ Inaora nohuanton,
 a'naquën nosororin. A'naquënso nipirinhüë' tananpitërin.
 Tananpito huachina, co natantochináchinhuë' cancantopi.

¹⁹ Ina natanatoma', a'naquëma' co noyahuë' yonquirama':
 “Yosë nohuanton, a'naquën natëpi. Co ya'ipiya natëpihuë'.

Ma'sona Yosë nohuantërinsoichin nipirëhuahuë'. ¿Onpoatonta' nipachin ana'intarinpoa'? ¡Co insonta' nanitërinhuë' Yosë nohuantërinso' canpiacaso!' toconama'.²⁰ ¿Maquëma cháchinta' ni'toma', nanitërama' Yosë chachin pinocamaso'? Ni'co'. Piyapi tëshitohuachina, minë', huë'ëta, inapita ninin. Nipachina, co tëshiri hua'anën no'huirinhue'. “¿Onpoatonta' naponin ninanco?” co itërinhuë'.²¹ ¡Co'ta tëshitona'pi no'pa' mapachina, ma'sona nohuantohuachina, ninin! Nohuantohuachina, a'naquën ninshirayarin. A'naquënso' topinanaya. Inapochachin Yosëso' yonquirinpoa'.

²² A'naquën co natëpihuë' ni'ton, Yosëri no'huirin. No'huipiro' nipirinhue', co a'naroáchin ana'intërinhuë', ninararin. Co a'naroáchin ana'into huachinahuë', co ina marë' Yosë no'huicaso' ya'huërinhuë'. Oshaquëran ana'intarin. Ina ni'pachina', “Tëhuëenchachin Yosë no'tëquën yonquirin. Hua'qui' tananpitopirinhue', iporaso' no'tëquën ana'intërin. Chini chiniquën nanantërin inaso',” tosapi.²³ A'naquënpoaso nipirinhue', nosoroatonpoa' nicha'ësaripoa'. Inaora nohuanton, nosororinpoa'. Iráca chachin yonquirinpoa' nicha'ëinpoaso marë'. Anoyacancantohuachinpoa', piyapi'sa' na'con Yosë yonquiapi. “Ma noyacha catahuarin paya,” tosapi.²⁴ A'naquën cotio piyapi'sacoi huayonincoi. A'naquëma' nisha piyapi'sanquëmanta' Yosë nohuanton, imarama' canpitanta'.²⁵ Inapochachin iráca Osiasë ninshitërin.

“A'naquën iráca co piyapinëhuëpitahuë' nipirinhue', iporaso' piyapinëhuëpita pochin ni'nahuë.

Iráca co nosoropirahuë', iporaso' nosororahuë huachi,” tënin Yosë, itërin.

²⁶ Ina quëran itantarin: “Canpitaso' co piyapinëhuëpitanquëmahuë',” itopirinhue', iporaso' inaquë itapona': “Inapitaso' Yosë hui'ninpita chachin nisapi. Inaso' nanpimiatarin,” tosapi.

²⁷ Isaiasënta' ninoton, ninshitërin. “Hua'huayatërahuë' is-rairo'sa' ya'huëpirinhue', co ya'ipiya cha'ësapihuë'. Marë yonsanquë inotëra'huaya ya'huërinso nápo' ya'huëpirinhue', caraíchín Yosëri nicha'ësarín.²⁸ Co hua'quiya quëranhuë' na'a piyapi'sa' no'tëquën ana'intarin,” tënín.²⁹ Co'huara ina ninshichatërasohue', Isaiasë ninoton, tapon:

“Sinioro ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Iráca ina nohuanton, ya'ipi Sotomaquë ya'huëpisopita ta'huantopi huachi. Comoraquë ya'huëpisopitanta' ta'huantopi.

Canpoanta' caraíchín nipirëhuahuë' nosoroatonpoa', nicha'ërinpoa'. Co nosororinpoahuë' naporini, canpoanta' ya'ipinpoa' ta'huanchitërihuahuë',” tënín.

Israiro'santa' noya nanan natëcaso' ya'huërinso'

³⁰ Napoahuarë' ¿ma'ta' təcarihua'? tēnahüë yonquiato. Nisha piyapi'sa' hua'qui' co Yosë yonquipirinahuë', inari anoyacancantërin. "Yosë no'tëquën nonin," ta'tona' natëpi. Napoaton noya ni'nin. ³¹ Israiro'saso nipirinhüë' taponá': "Moisësë pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topirinahuë'. Co nanitopihuë' no'tëquën natëcaiso' ni'ton, co Yosëri noya ni'ninhüë'. ³² ¿Onpoatonta' co noya ni'ninhüë'? "Pënëntërinso' nanan no'tëquën natëhuatëhua', nóya cancantarëhua'," topirinahuë', co nanitopihuë'. "Yosëíchin nanitërin anoyacancantinpaso'," ta'caiso nipirinhüë', co Quisocristo nohuantopihuë'. Inapoatona', pancara'pi i'patërëso pochin ni'pi. Ina marë' Yosëri co noyahüë' ni'nin. ³³ Yosë quiricanën quëran naporin:

"Sionquë Cristo a'papi'rahuë', co nohuantopihuë'.

Inapoatona' pancara'piquë i'parëso pochin ni'pi. Co nohuantopihuë' ni'ton, anotërëso pochin nipi.

Nipirinhüë', insosona Cristo nohuantohuachin, co onporonta' atapanarahüë'. Noya ni'sarahüë huachi," tēnin Yosë.

10

¹ Pa'pi nohuantërahuë israiro'sa' cha'ëcaiso'. Ina marë' iyaro'sa', chiniquën Yosë nontárahüë. ² Tëhuëenchachin Yosë yachinotopirinahuë', co nanamën no'tëquën yonquipihuë'.

³ Yosëíchin anoyacancantërinpoa'. Nipirinhüë', co nohuantopihuë' ina nanan imacaiso'. "Pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," toconpi. "Quëma Siniro anoyacancantocoi," co itopihuë'. ⁴ Iráca Moisësë pënëntërin. Iporaso nipirinhüë' co ina natërëhuaso marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'. Quisocristo nani o'marin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. "Quisocristoíchin anoyacancantarinpoa'," topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

⁵ Moisësëri ninshitërin pënëntërinso nanan imacaiso marë'. "No'tëquën natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ya'ipiya natëcaso' ya'huërin," tēnin ninshitaton. ⁶ Canpoaso nipirinhüë' Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Quisocristo nanamënso' co sacaiyahuë' nitotacaso'. "¿Inta inápaquë pantapon Quisocristo quëmacaso marë'?" co ta'caso' ya'huërinhuë'. Nani o'marin. ⁷ "¿Inta' chimipiro'sa' ya'huëpiquë papon ina quëran Cristo quënantacaso marë'?" co ta'caso' ya'huërinhuë'. Nani nanopiantarin.

⁸ ¿Ma'ta' quiricanën quëran anitotërinpoa'? "Ina nananso', co sacaihuë' nitotacaso'. Nanamënpoa quëran sha'huicaso ya'huërin. Cancanënpoa quërantá', natëcaso ya'huërin," itërinpoa'. Inasáchin natëco', itëranquëma' canta'. ⁹ Tata

Yosë nohuanton, Quisocristo tëhuënchachin nanpiantarin. Ina cancanënpoa quëran natëhuatëhua', "Quisocristoíchin imarahüë," topatëhua', Yosë anoyacancantaripoa'.
 10 "Yosë co onporonta' nonpintarinpoahuë'," ta'tëhua', cancanënpoa quëran natëhuatëhua', noya ni'sarinpoa'. "Caso' Quisocristo imarahüë," topatëhua', naporo chachin anoyacancantaripoa'.

11 "Insosona Quisocristo natëhuachin, co sëtarinhuë'. Co a'poarahüë'," tënin Yosë quiricanënquë. 12 A'naíchin Yosë ya'huërin. Ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Co cotioro'saráchin na'con nosororinhuë'. Nisha piyapi'santa' nosororin. Ina nontohuatëhua', nóya catahuarinpoa'. 13 "Oshanëhuë Sinioro inquitoco," topatëhua', anoyacancantatonpoa' nicha'ësaripoa'. 14 Napoaponahuë', co a'chintohuatëhuahuë', co nitotapihuë'. Co nitotohuachinahuë', co nanitapihuë' natëtacaiso'. Co natëtohuachinahuë', co nanitapihuë' Yosë nontacaiso'. Napoaton a'chintacaso' ya'huërin. 15 Co Yosëri a'china'piro'sa' a'pahuachinhuë', ¿onpo nitotaponata'? Yosë quiricanën quëran naporin: "Ma noyacha ni'ton, noya nanan sha'huitaonpoa' huë'sarin paya," tënin.

16 A'naquënso nipirinhüë', noya nanan natanpirinahuë', co nanitopihuë' natëtacaiso'. "Nanamën Sinioro, sha'huitopirahuë' co insonta natëtërinhuë'," tënin Isaiasë iráca. 17 Quisocristo nanamën natanacaso' ya'huërin. Natanpatëhua': "No'tëquën nonin," topatëhua', natëtarihua'.

18 ¿Co natanpihuë' ti? ¡Nani mini natanpi! tënahuë. Yosë quiricanënquë naporin:

"Nisha nisha parti nanamën sha'huitopi.

Ya'ipi parti nahuinin," tënin Yosë quiricanënquë.

19 Naquëranchin natainquëma'. Isairo'saso' natanaponarahüë', ma'sona tapon naporinso' ¿co nitotopihuë' ti? Nitotaponarahüë', co natëpihuë'. Moisésë ninshitaton, naporin:

"Nisha piyapi'sa' co yonquipirinaohüë' catahuararahüë' ni'ton, canpitariso' a'pitarama'.

Ina marë' no'huitarama', tënin Yosë," itërin.

20 Isaiasënta' co të'huatonhuë', Yosë noninso' sha'huirin.

"Nisha piyapi'sa' co yanohuitopirinaohüë', iporaso' imasarinaco.

Co iráca nohuantopirinaohüë', iporaso' nohuitarinaco, tënin Yosë," itërin.

21 Isairo'saso' nipirinhüë' co yanatëpihuë'. Inapita yonquiaton, Isaiasë quëran taantarin: "Íráca quëran huarë' ya-catahuarahuë. Imirahuë ihuëtatë pochin nitato: 'Huëco' catahuainquëma', itopirahuë', co yanatërinacohüë'. Co natan-tochináchinhuë' cancantopi, tënin Yosë," itërin.

11

Israiro'sa' huayoninso'

1 Napoaton natananquëma': ¿Israiro'sa' co natëtopiso marëhuë' Yosëri a'pomiatërin ti? Co a'porinhuë'. Ipora huanta' piyapinënpita ni'ton, nosororin. Canta' Israiro piyapico. Tata Apraanso' shimashonëhuë. Mincamin huëntonquë nasitërahuë. 2 Inapitaso', iráca Yosëri huayonahuaton acorin piyapinënpita nicacaiso marë'. Co a'porinhuë'. Iráca Iniasë naporinso' Yosë quiricanënquë ninshitopiso' nitotërama'. Inariso pënënpirinhüë', israiro'sari no'huipi. Napoaton Yosë nontohuachina, inapita sha'huirapirin. 3 "Na'amiachincoi Siniro pënëntopiraihuë'. Co nohuantatonaraihuë', a'naquëncoi tëparinacoi. Artaroro'sa' chinota'huainquënso marë' a'mitëraisonta' të'yatopi. Casáchin pënëntapirahuë', yatëparinaco canta'," itërin. 4 Napotopirinhüë', ¿ma'ta' Yosëri itantarin? "A'naquën mini mamanshi moshapi, Paaro itopiso'. Nipirinhüë', ca nohuanto, canchisë huaranca quëmapi'sa' chinotarinaco. Co mamanshi moshapihuë'," itërin. Nani ina nitotërama'. 5 Inapochachin iporanta' caraya pochin Yosë huëntonënquë ya'conpi. Inaora nohuanton, nosoroaton, Yosëri aya'conin. 6 Inaora nohuanton, catahuarin. Co noya nipiso marë' catahuarinhüë'. Noya nipiso marë' huayonin naporini, co huachi inaora nohuanton, catahuacaso' ya'huë'itonhuë'. 7 Napoahuarë', ¿ma'ta' nipachin tëcarihua'? Na'a israiro'sa' Yosë huëntonënquë yaya'conpirinahuë', co inahuara nani-topihuë' noya cancantacaiso'. A'naquën huayoninsopitaso' Yosë nohuanton, ya'conpi. A'napitaso nipirinhüë' co natan-tochináchinhuë' cancantopi. 8 "Yosëri tananpitërin ni'ton, huë'erëso pochin cancantopi. Ya'pirahuanaponaraihuë', co quënantërëso pochin nipihuë'. Huëratëhuanaponaraihuë', co natantërëso pochin nipihuë'. Ipora huanta' ina pochin nisapi," tënin Yosë quiricanënquë. 9 Iráca Tapinta' tapon: "Yosë no'huipi ni'quëhuarë', ana'inchin. Nani ma'sha ya'huëtopirinhüë', co Yosë yonquipihuë'. Coshatatona', capa cancantapirinhüë', ina quëran chachin nitapicanaina'. Yosëri ana'inchin. 10 Somaraya pochin cancantopi ni'quëhuarë', ama quënantërëso pochin cancanchinasohüë'. Yosë nohuanton, chiníquën parisitomiachina'," tënin iráca. Inapochachin ipora huanta' nisapi.

Nisha piyapi'sa' ya'conpiso'

11 Napoaton natanaranquëma'. ¿Israiro'sa' co yanatëpihuë' ni'quëhuarë' Yosëri a'pomiatërin ti? Co Yosëri a'pomiatërinhuë'. Nipirinhüë', co imapihuë' ni'ton,

nisha piyapi'santa' Yosëri anoyacancantarín. Ina quëran israiro'saso', apiratona' yonquiapi: "Canpoanta' inapita pochín cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," tosapi. ¹² Inapita co imatonahuë' tëhuëpiso marë', iporaso' ya'ipi piyapi'sa' nanitopi Yosë huëntonënquë ya'conacaiso'. Nisha nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosëri noya ni'sarin. A'na tahuëri na'a cotioro'sa' imaantahuachina', noya noya nisarin.

¹³ A'naquëmaso' nisha piyapi'sanquëma'. Yosë a'parinco a'chinta'huanquëmaso marë'. Ina marë' noya cancantërahuë. Pa'sápato, a'chintaranquëma'. ¹⁴ Na'aquëma' imapatama', a'naquën israiro'santa' nohuantapi imacaiso' nimara. Inapitanta' Yosëri anoyacancantarín. ¹⁵ Iporaso Yosëri tananpitërin ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' ina nohuitapi. A'na tahuëriso nipirínhuë' israiro'santa' imaantahuachina', noya noya nisapi. ¿Ma pochinta' nisapi? Chimipi nãpíantarínso pochín nisapi, tënahuë. ¹⁶ Ni'co'. Pan nipachinara, ya'nã nipiso' Yosë marë' acohuachina, ya'ipi chachín noya ninín. Nara itënta' noya nipachina, së'paquëonta' noya nisarin.

¹⁷ Nara quëran a'chinchinquëma'. Oripo nara së'pa' co noya nitohuachinahuë', nishitëtahuatë', të'yatëré'. Ina quëran apinapínso' oripo së'paquën tëranta' achínpitëré' papotacaso marë'. A'naquën israiro'saso' oripo nara së'pa pochín nipi. Co natëpíhuë' ni'ton, Yosëri tananpitërin. Canpitaso' nisha piyapínquëma' nipíramahuë', huëntonënquë aya'conínquëma'. Piyapínënpita pochín ni'nínquëma'. ¹⁸ Nipirínhuë', ama israiro'sa' nocancosohuë'. Ama: "Quiyaso' noya noyacoí," tocosohuë'. Së'paquëni co nara achínirínhuë'. Itëni achínirínso'.

¹⁹ "Quiyanta' imaca'huaiso marë' israiro'sa' tananpitërin," tënama' nimara. ²⁰ Yosëri tananpitërin miní. Nipirínhuë', co ina marë' tananpitërinhuë'. Co Quisocristo nohuantopíhuë' ni'ton, tananpitërin. Canpitanta' imarama' ni'ton, noya ni'nínquëma'. Napoaton ama inapita nocancosohuë'. Ni'cona canpitanta' Quisocristo naníantotama'. ²¹ Israiro'sa'ton piyapínënpita pochín ni'pirínhuë', ana'intërin. Quisocristo naníantohuatama', ana'intarínquëma' canpitanta'.

²² Ma noyacha Yosëso' nosororínpoa paya. Co natëpíspítasohuë' nipirínhuë', chiníquën ana'intarin. Inasáchin imapatama', nosoromíatarínquëma'. Nipirínhuë' naníantohuatama', ana'intarínquëma' canpitanta'. ²³ Naporahuaton israiro'santa' imaantahuachina', Yosëri piyapínënpita pochín níantarín. Nara së'para'huain achínpitantarëso pochín acoantarín. Yosë ni'ton, nanítaparin. ²⁴ Nani a'chintëranquëma'. Canpitaso' apinapín nara pochín ninama'. Apinapínso' nara

së'para'huain nishitëtahuatë', oripo nara së'para'huain achinpihuatëra, papotërin. Aquëtë huarë' së'para'huain chachinso' achinpitaantahuatëra, a'naroáchin papotaantarín. Inapochachin israiro'sa' noya imapachina', Yosëri noya niantarin.

Na'a israiro'sa' imaantapiso'

²⁵ Yosë yonquirinso' iyaro'sa' sha'huichinquëma', no'tëquën nitotacamaso marë'. A'napita co nitotopirinahuë', ama nocantamaso marëhuë' sha'huitaranquëma'. “Quiyasáchin no'tëquën yonquirai,” ama tocosohuë'. Iporaso' na'a nisha piyapinquëma' Yosë huëntonënquë ya'conarama'. Ya'ipi Yosë nohuantërinquëmasopita ya'conamaquë huarë' na'a israiro'sa' co natantochináchinhuë' cancantapi. ²⁶ A'na tahuëriso nipirinhuë' ya'ipi israiro'santa' cha'ësapi huachi. Yosë quiricanënquë ninorinso pochachin imaantapi. Iráca ninshitaton, naporin: “A'na tahuëri a'nara' Israiro quëmapi Quirosarin quëran o'mararin piyapi nicha'ëcaso marë'.

Cacopo shinpita co noyahuë' yonquipiso' ananiantarin.

²⁷ Oshanëna' inquitahuato, piyapinëhuëpita pochin ni'sarahuë.

Apraan sha'huitërahuëso chachin napotarahuë,” ténin Yosë.

²⁸ Iporaso' israiro'sa' co Quisocriso nanamën natëpihuë'. Yosë inimicotopirinahuë', canpitaso' imarama'. Napoaponahuë', israiro'sa'ton acorin piyapinënpita nicacaiso marë'. Iráca Apraan, Isaco, Cacopo, inapita sha'huitërin ni'ton, ipora huanta' shinpita nosoroarin. ²⁹ Nani Yosëri sha'huitohuachin, inachachin nizarin. Co onporonta' nisha nontarinhuë'. Huëntonënquë aya'conpachin, co onporonta' naniantarinhuë'. ³⁰ Iráca co canpitaso' natëpiramahüë', co israiro'sa' nohuantopihuë' ni'ton, Yosë nosoroatënquëma', catahuarinquëma'. ³¹ Iporaso' israiro'sa' co natëpihuë'. Co natëhuachinarahuë', Yosë catahuarinquëma'. Ina ni'pachina', yonquiantapona' ni'ton, a'na tahuëri inahuanta' nosoroaton, catahuaantarín. ³² Yosëri ya'ipi piyapi'sa' tananpitërin ni'ton, co natëtochináchinhuë' cancantopi. Ya'ipinpoa' nosoroipoaso marë' naporin.

³³ ¡Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa paya! ¡Ma noyacha yonquirin paya! Ya'ipiya nitotërin. Yonquirinsopita co nitotochináchinhuë' ninin. Naporahuaton, ina pochin cancantacaso' co onporonta' nanitarihuahuë'. ³⁴ “Co insona inaora Yosë yonquirinso' nitotërinhuë'. ¡Co incari tëranta' nanitërinhuë' noya noya ayonquicaso'! ³⁵ ¿Incarita' ma'sha Yosë quëtërin ni'ton, i'huërëtacaso' ya'huërin? Co incari tëranta',” ténin quiricanënquë. ³⁶ Ya'ipi ma'sha Yosëri ninin. Ina nohuanton, co ta'huantarëhuahuë'. Yosëíchin

pa'yatacaso marë' ya'huërëhua'. Inaora nohuanton, anoyacancantërinpoa'. Ma noyacha Yosëso paya, itahua'. ¡Inasáchin chinotahua'! Amen.

12

Yosë marë' sacatërëhuaso'

¹ Yosë na'con nosororinpoa' ni'ton, ya'ipi cancanëma quëran, iyaro'sa', ina imaco'. Iráca Yosë chinotohuachinara, ma'sha tëpapi. Canpitaso nipirinhüë' Yosë marë' nanpitoma', nohuantërinSORÁchin nico'. Ina yonquiatoma', nani tahuëri noyasáchin nico'. Ina Yosë nohuantërin. Inapohuatama', Yosë noya chinotarama'. ² Iporaso' notohuaro' piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Ma'sharáchin yonquiatona', co Yosë yonquipihuë'. Ama inapita nonancosohüë'. Nani tahuëri Yosë nontoco' yonquirinso chachin quëchinquëma'. Ina yonquihuatama', nohuantërinso chachin anitotarinquëma'. Ina quëran noya noya cancantohuatama', noya ni'sarinquëma'.

³ Yosë nosoroatonco, acorinco piyapi'sa' a'chinta'huaso'. Nani tahuëri catahuarinco. Napoaton pënënarinquëma'. Ya'ipinquëma' sano yonquico'. Ama a'napita nocancosohüë'. Yosë nisha nisha acorinpoa'. Nisha nisha catahuarinpoa' ma'sona nohuantërinso' nicacaso'. Napoaton, co a'napita nocanacaso' ya'huërinhuë'. No'tëquën yonquiatoma', ma'marësona acorinquëmaso' nitotoco'. A'naya a'nayanquëma' anitotarinquëma'. ⁴ Ni'co'. Imira, nantë', ya'pira, inapita ya'huëtërinpoa'. Imira ya'huëtërinpoa' së'quëtacaso marë'. Nantë' ya'huëtërinpoa' iratacaso marë'. Nisha nisha ya'huëtërinpoa' nisha nisha nicacaso marë'. Co ya'ipiya inachachin nipihuë'. ⁵ Inapochachin ya'ipi Quisocriso imarëhuasopita a'naíchin nonënpoa pochin ninëhua'. Ya'ipinpoa' ina imarëhua' ni'ton, ina pochin ninëhua'. Nisha nisha nitotërëhuaso' niriuhuarahuë', nicatahuarëhua'. A'na huëntonaca ninëhua'.

⁶ Yosë nosoroatonpoa', acorinpoa' nisha nisha nicacaso'. Ma'marësona acohuachinpoa', noya niahua'. A'naquën, yonquirinso chachin anitotërin sha'huicaiso marë'. Anitotohuachinquëma', ya'ipiya no'tëquën sha'huico'. ⁷ Ina nohuanton, a'naquën nitotërin catahuatacaso'. Nitocatahuatohuatama', noya catahuatoco'. A'naquën nitotërin a'chinacaso'. Nitoa'chinpatama', noya a'chincó'. ⁸ A'naquëonta' nitotopi achinicanacaso'. Nitotohuatama', noya cancantatoma' achinicananco' imamiachina'. A'naquëonta' ina nohuanton, coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtopi. A'napita quëtohuatama', ama piyapi'sa' noya nicainëinquëmaso marë' quëtocosohüë'.

Yosë yonquiatoma', quëtoco'. "Ina nosororinco ni'ton, carinta' nosoro'i," ta'toma', quëtoco'. A'naquëonta' ina nohuan-ton chachin, chiniquën nanan ya'huëtopi. Ansianohuë nipon, hua'anhuë nipon ya'conpatama', ama chirotomarahuë', noya pënëntoco'. Noya nonco'. A'naquëonta' ina nohuan-ton, cania'piro'sa', sa'ahuario'sa', inapita catahuapi. Inapita nicapoma' pa'patama', noya cancantatoma', catahuaco'.

Ma'pitasona nicacaso' ya'huërinso'

⁹ Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco'. Cancanëma quëran huarë' nosoroco'. Co noyahuë' ninamasopita a'poco'. Noyasáchin nico'. ¹⁰ Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Iyaparima pochin nini'co'. Ama "Caso' noya noyaco," tocosohuë'. A'napita noya noya ni'co'. ¹¹ Ama chirotomarahuë', noya sacatoco'. Ya'ipi cancanëma quëran noya yonquiatoma', Yosë marë' sacatoco'. ¹² "Yosë ananpitaantarinpoa'," ta'toma', noya cancantoco'. Ma'sha onpohuatama', ama no'huitocosohuë'. Chiniquën cancantatoma', ahuantoco'. Apira apira Yosë nontoco'. ¹³ Imapisopita pahuantohuachina', ma'sha quëtoco'. Ni'toro'sa' ya'notohuachinënquëma', noya nontatoma', a'caco'.

¹⁴ Piyapi aparisitohuachinënquëma', ama no'huitomarahuë', noya nontoco'. Yosë nontoco' inahuanta' catahuacaso marë'. Ama Yosëri ana'intacaso' yonquirapicosohuë'. ¹⁵ A'napita na'con yonquico'. Canpitaora ninatanamaso pochin cancantoco'. Noya cancantohuachina', ina marë' canpitanta' noya cancantoco'. Sëtohuachina', sëtoco'. ¹⁶ Noya ninicatoma' ya'huëco'. Ama a'na piyapi tëranta' nocancosohuë'. Topinan piyapi pochin cancantatoma', ya'ipiya catahuaco'. Ama: "Caso' na'con na'con nitotërahuë," tocosohuë'. Ama ina pochin yonquicosohuë'.

¹⁷ A'na piyapi ma'sha onpotohuachinquëma', ama i'huërëtosohuë'. Noya nico' a'napitanta' catahuacaso marë'. ¹⁸ Ama piyapi'sa' no'huicosohuë'. No'huihuachinënquëma', ama canpitariso' no'huicosohuë'. Onpopionta' nanan anoyatoco'. ¹⁹ Nosoroatënquëma' iyaro'sa', oshaquëran pënënanquëma'. Ama i'huërëtosohuë'. Tananpitoco' Yosëri ana'inchin. Quiricanën quëran naporin: "Co noyahuë' nipisopita cari ana'intarahuë. No'tëquën ana'intarahuë," ténin Yosë. ²⁰ Napoaton "Inimiconëma' tanahuachin, a'caco'. Yamorohuachin, o'shitoco'. Inapotohuatama', inimiconëma' atapanarama'," ténin anta'. ²¹ Ama sopai natëcosohuë'. Nani ma'sha ayonquirinquëmaso' a'pomiatoco'. Yosë yonquiatoma', noyasáchin nico'. Inapohuatama', sopai minsëarama'.

13

¹ Copirno acorinsopita natëco'. Yosë nohuanton, copirno, chirinchi, coisë, hua'an, inapita ya'huërin. Co Yosë nohuantërinhuë' naporini, co inapita ya'cointonahuë'. Napoaton natëco'. ² Co copirno acorinsopita natëhuatamahuë', Yosënta' co natëaramahuë'. Ina marë' ana'intarinquëma'. ³ Noya nipatama', co hua'ano'sa' no'huiarinëinquëmahuë'. Co natëhuatamahuë', no'huiarinëinquëma' ni'ton, tē'huatacaso' ya'huërin. ¿Nohuantërama' hua'ano'sa' noya nicainëinquëmaso'? Noya nico' nipachin noya ni'inëinquëma'. ⁴ Yosëri acorin a'painënpaso marë'. Nipirinhüë', co noyahuë' nipatama', tē'huatoco'. Co topinan quëran chiniquën nanan quëtërinhuë'. Yosëri acorin co noyahuë' nipisopita ana'intacaso marë'. ⁵ Napoaton hua'ano'sa' natëco' ana'intochinëinquëma'. Isonta' yonquicaso' ya'huërin: "Yosëri acorin natëcaso marë'," ta'toma', natëco'. ⁶ Ina nohuanton, hua'ano'sa' ya'huërin noya nicacaiso marë'. Ina marë' nani tahuëri sacatapi. Napoaton pahuërëtacaso' camaitërinso' pahuërëtarama'.

⁷ Ya'ipiya no'tëquën pahuërëtoco'. Hua'ano'sa' catahuacaso marë' pahuërëtacaso' ya'huëhuachina', quëtoco'. Chiniquën nanantopi ni'ton, noya nicatora', natëco'.

⁸ Nihuitohuatama', a'naroáchin pahuërëtoco'. Ya'ipi piyapi nosoroco'. Inaso' na'con na'con Yosë nohuantërin. Nosorohuatama', iráca pënëntërinso' noya natëarama'. ⁹ Iráca pënëntohuachina, itërin: "Sa'ahuanpatama', ama a'na sanapi sē'huacosohuë'. Ama tēpatocosohuë'. Ama manta' ihuatocosohuë'. Ama nonpinapicosohuë'. Ama a'na piyapi ma'shanënpita nohuantapatocosohuë'," tēnin. Ninosorohuatëhua', ya'ipi Yosë pënëninpoaso' natëarëhua'. "Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroquë'," tēnin Yosë. ¹⁰ A'napita nosorohuatama', co no'huiaramahuë'. Co pinosaramahuë'. Nóya catahuarama'. Napoaton nosorohuatama', Yosë nóya natëarama huachi.

¹¹ Ya'nan imarihua': "Pahuanarin Quisocriso o'mantacaso'," tēnhua'. Iporaso nipirinhüë' nani o'mantacaso' tahuëri ya'caritëriarin. Naporo' nicha'ësarinpoa'. Napoaton ama huë'ërëso pochin yonquicosohuë'. Yosë no'tëquën natëco'. ¹² Hua'qui' piyapi'sa' co noyahuë' nicatora', tashi pochin cancantopirinahuë'. Iporaso' Sinioro tahuërinën ya'caritëriarin. Napoaton ama tashi pochin cancantahuasohuë'. Sontaro'sa' hua'na quëran a'mopiso pochin tahuëri pochin cancantatëhua', noyasáchin niahua'. ¹³ Tahuëri nipachina, a'ninquëchin ni'ton, noyasáchin ninë'. A'naquënso nipirinhüë' pitasachin pa'yatopi. Na'a tahuëri nansarápi, o'osápi, coshatápi, no'piápi. Ama pitaso'

pa'yatocosohuë'. Ama no'piscosohuë'. Ama pi'pisha tēranta' nimonshitacamaso' yonquicosohuë'. Ama nino'huicosohuë'. Ama a'na piyapi noyapatoma', no'huicosohuë'. ¹⁴ Sontaro'sa' hua'na a'mopiso pochin Quisocristo ya'copirinpoa' ama sopai minsēinpoaso marēhuë'. Napoaton Quisocristo na'con yonquiatoma', ina pochachin cancantoco'. Ina natētoma', ama pi'pian tēranta' yonquicosohuë' co noyahuë' nicacamaso marē'.

14

Co ninocanacaso' ya'huērinsohuë'

¹ A'naquēnsō' Quisocristo imasapirinahuë', co ya'ipi cancanēna quēran natēyātērapihuë'. “Pēnētērinsonta' natēcaso' ya'huērin,” topi. Inapitanta' huē'pachina', noya nontoco'. “Huēco' iyaro'sa' Yosē chinotahua',” itatoma', cortoque ichiya'conco'. Ama ninocanacamaso marē' ninontocosohuë'. ² A'naquēnsō' “Quisocristoíchin nicha'ērinpoa' ni'ton, ya'ipi cosharo' noya capacaso',” ta'tona' ya'ipi ca'pi. A'napitaso nipirinhue', “Nosha ca'patēhua', oshahuanēhua',” ta'tona' ya'ipi nosha a'popi. ³ Nosha ca'patama', ama nosha a'poro'sa' nocancosohuë'. Nosha a'pohuatamanta' “Nosha ca'nama' ni'ton, co noyahuë' ninama',” ama itocosohuë'. Cato chachinquēma' Yosē noya ni'ninquēma' ni'ton, ama ninapotocosohuë'. ⁴ Co a'napita piyapinēn nocanacaso ya'huērinhuë'. Piyapinēn noya nipachina, co noyahuë' nipachinanta' hua'anēni nitotarinsō'. Yosēichin ya'ipinpoa' hua'anētērinpoa' ni'ton, no'tēquēn sha'huitarinpoa'. Inasáchin nanitērin achinicancaínpoaso'. Co canpoa capiniso' ninocanacaso' ya'huērinhuë'.

⁵ Inapochachin a'naquēn: “Cotio chinoto tahuēri noya noya,” topi. Naporo' tahuēri chinotatona', Yosē chinotopi. A'napitaso nipirinhue' “Nani tahuēri noya Yosē chinotacaso',” topi. Co tahuēri imarēhuahuë'. Quisocristo imarēhuaso'. Napoaton ama nisha nisha yonquicosohuë'. A'naya a'nayanquēma' cancanēma quēran na'con yonquico' noya nicacamaso marē'. ⁶ Ma tahuērisona chinotohuatama', Yosē yonquiatoma', ina chinotarama'. Inapochachin nosha ca'patama', Yosē yonquiatoma', coshatērama'. “Yosparinquēn, Siniro,” itērama'. Co nosha ca'na'pinquēmahuēnta' Yosē yonquiatoma', coshatērama'. “Yosparinquēn, Siniro,” itērama' canpitanta'. ⁷ Co canpoara nipa'yatacaso marē' ya'huērēhuahuë'. Chiminpatēhuanta' co canpoara marē' chiminarihuahuë'. ⁸ Siniro piyapinēnpoa' ninēhua'. Ina natēcaso marē' nanpitēhua', ya'huērēhua'. Ina yonquinpita chiminarihua'. Nanpihuatēhuanta',

inasáchin hua'anéntarinpoa'. Ina quëran chiminacaso' nipachin, ina yonquiatèhua', chiminarihua'. Inasáchin imarèhua'. ⁹ Ya'ipinpoa' hua'anéntinpoaso marè' Quisocristo chiminin. Nani chimirin minsërahuaton, chini chiniquën nanantaton, nanopiantarin. Napoaton nanopirèhuasopita, chiminpisopitanta', ya'ipinpoa' hua'anéntarinpoa'.

¹⁰ Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' natanarinpoa' co noyahuë' nipisopita ana'intacaso marè'. ¿Onpoatonta' nipachin iyaparin nocanan? Co ina pochin nicacaso' ya'huërinhuë'. Yoséichin no'tèquën anitotarinpoa'. ¹¹ Iráca quiricanënquë naporin: "Caso' Yosëco ni'to, co nonpinahuë'.

A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' isonahuatona', chinotarinaco. 'Quëmasáchin Yosënquën,' itarinaco," ténin Yosë.

¹² Ayaro' tahuëri nanihuachin, ya'ipinpoa' Yosë natanarinpoa'. Ma'marësona ma'sha ninèhuaso' natanarinpoa'. A'naya a'nayanpoa' no'tèquën sha'huitacaso' ya'huapon.

Noya noya imacaso marè' nicatahuahua'

¹³ Napoaton ama huachi ninocancosohuë'. A'napita imapisopita catahuaco' noya cancanchina'. Ni'cona anishacancantotama'. ¹⁴ Ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Sinioro Quisoso imato, naporahuë. Napoaton nitotërahuë. A'naquënso nipirinhüë': "Co Yosë nohuantërinhuë' nosha capacaso'," taponaraihuë', ca'pachina', tēhuëncachin oshahuanpi. ¹⁵ Isonta' yonquico'. A'naquëma' ya'ipi cosharo' noya ca'nama'. A'naquënso nipirinhüë' co nosha ca'pihuë'. "Huëco' ina ca'ahua'," itohuatama', co noyahuë' cancantapona' nimara. "Co noyahuë' capacaso'," taponaraihuë', ca'pachina', co huachi noyahuë' cancantapi. Napoaton inapita nosoroatoma', ama napotocosohuë'. Ama cosharoachin yonquiatoma', a'napita anishacancantocosohuë'. Inapita marënta' Quisocristo chiminin. ¹⁶ Ma'sona tēranta' noya nicacaso' ya'huëpirinhüë', a'napita co noyahuë' ni'pachinënquëma', ama napocosohuë'. Ni'cona co noyahuë' nicatënënquëma' nonapichinënquëma'. ¹⁷ Yosë noya hua'anëntërinpoa'. Ina imapatèhua', noya nisarèhua'. Asanocancanarinpoa' ni'ton, co nino'huicaso' ya'huërinhuë'. Yosëso', ca'nèhuaso', o'orèhuaso', inapita co onpopinchin yonquirinhüë'. Ispirito Santo catahuarinpoa' noya cancantahuaso'. Catahuahuachinpoa', capa cancantarihua'. ¹⁸ Ina pochin Quisocristo imapatèhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Piyapi'santa' noya ni'sarinpoa'.

¹⁹ Napoaton noya ninicatèhua', ya'hua'ahua'. Nicatahuahua' noya noya imacaso marè'. ²⁰ Ama ca'namaso marè' a'napita anishacancantocosohuë'. Ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Nipirinhüë',

a'naquën co ina natëtonahuë', ca'pachina', co noyahuë' cancantapi. Napoaton co yaca'pachinahuë', naporon' canpitanta' tananpitoco' nisha cancantohuachina'. ²¹ Ama manta' a'napita anishacancantacamaso' yonquicosohuë'. Ca'namaso marë', o'oramaso marë', ama inapita marë' a'napita anishacancantocosohuë'. Iyaparin pochin nosoroatoma', catahuaco' noya noya imacaiso marë'. ²² Ma'sona tëranta' nipatama', "Yosë nohuantërinso' nisarahuë," ta'toma', noya nico'. Cancanënpoa quëran huarë': "Noya nisarahuë," topatëhua', noya cancantarihua'. ²³ Napoaponahuë': "Co Yosë nohuantërinhuë' iso cosharo capacahuaso'," tarihuarahuë', ca'patëhua', oshahuanarihua'. Ina pochin yonquiarihuarahuë' ma'sona tëranta nipatëhua', oshahuanarihua'. Nipirinhüë', "iso cosharo noya capacaso'," tëcaton ca'patan, co oshahuanaranhuë'.

15

Nicatahuacaso' ya'huërinso'

¹ Canpoaso' ya'ipi cancanënpoa quëran imarëhua'. "Quisocristoíchin nisha'ërinpoa'," ta'tëhua', co nisha nisha yonquirëhuahuë'. A'naquënso nipirinhüë' co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. Inapitanta' oshaquëran pënënatëhua', catahuahua' noya imaina'. Ama canpoara nohuantërëhuasoráchin yonquia'huasohuë'. ² A'napita yonquiatëhua', catahuahua' noya cancanchina'. Catahuahuatëhua', noya noya imasapi. ³ Quisocristoso' co inaora nohuantërinso' yonquirinhüë'. Yosëíchin natërin. Ina nontaton, itërin: "Quëma inimiconënpita Tata, no'huirinënquën. Natëranquën ni'ton, no'huirinaco canta'," itërin. Quiricanënquë naporinso chachin ninin. ⁴ Iráca Yosë quiricanënquë na'con ninshitopi. Canpoanta' yonquicaso marë' napopi. "Iráca imapisopitanta' ma'sha onpoaponaraihuë', Yosë yonquiatona', ahuantopi. Yosëri noya catahuahuachina, imamiatopi. Inapochachin Yosë noya catahuarinpoa' canpoanta'," ta'caso marë' ninshitopi. ⁵ Yosëso' catahuarinpoa' ya'ipiya ahuantacaso'. Ina achinicananinpoa', ina pochin cancantacaso marë'. Ina catahuainquëma' noya ninicatoma' ya'huëcamaso marë'. Quisocristo naporinso pochachin nico'. ⁶ Ina quëran co nisha nisha yonquiamahuë'. Napopináchin cancantatoma', nóya Yosë chinotarama'. Hui'nin chachin hua'anëntërinpoa', Quisocristo imarëhuaso'. "Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa' paga," tosarama'.

Nisha piyapi'santa' Yosë imacaiso ya'huërinso'

⁷ Quisocristo co nocaninpoahuë'. Ina pochin canpitanta' ninosoroatoma', ama ninocancosohuë'. Nisha nisha piyapinpoa' ni'tëhua', pi'pisha nisha inachintërëhua'. Nisha nisha niri-huarahuë', noya ninontahua'. Ina quëran "Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, ninosoropi paya," tosapi. ⁸ Iráca cotioro'sa' shimashonëna' nontaton, Yosëri itërin: "A'na tahuëri Cristo a'paimarahuë," itërin. Napoaton Quisocristo a'paimarin cotioro'sa' catahuacaso marë'. Sha'huitërin ni'ton, a'paimarin. Co onporonta' nonpininhuë'. ⁹ Nisha piyapi'sarinta' imacaiso marë' o'marin. A'chintohuachinara, inahuanta' Yosë chinotapi. "Ma noyacha nosororinpoa paya," tosapi. Quiricanënguë ninshitopi.

"Nisha nisha piyapi'sa' ya'huërinquë, Sinioro, chinotaranquën.

Yonquiatënquën, cantararahuë," tënin.

¹⁰ Ina quëran taantarin:

"Cotioro'sa' Yosë chinotatona', noya cancantopi. Canpitanta' nisha piyapi'sanquëma' nipomarahuë', jina chinotatoma', noya cancantoco'!" tënin.

¹¹ Naquëranchin taantarin:

"Tata Yosë chinotatoma': 'Ma noyanquëncha quëmaso paya,' itoco'.

Nisha nisha piyapi'saquëmanta' ina chinotoco'," tënin.

¹² Isaiasënta' Quisocristo ninoton, ninshitërin.

"A'na tahuëri Quisi shiin nasitimapon.

Cotio piyapi niponahuë', mashotohuachin, ya'ipi piyapi'sa' hua'anëntarin.

Nisha nisha piyapi'sarinta' ina natëtona', ninarapi," tënin.

¹³ Yosëichin tëhuënhachin catahuarinpoa' chiniquën cancantacaso'. Canpitanta' catahuainquëma' nóya cancantacamaso marë'. Asanocancainquëma'. Inasáchin yonquihuatama', catahuainquëma'. Ispirito Santo ya'ipi nanitaparin. Catahuahuachinquëma', chini chiniquën cancantatoma', noya ninarama'.

¹⁴ Canpitaso' iyaro'sa', nóya piyapinquëma'. Yosë nanamën noya nitotërama'. Napoaton nipënënamaso' nanitarama', ténahuë. ¹⁵ Napoaponahuë', chiniquën miachin pënënatënquëma', ninshitaranquëma' na'con na'con ayonquica'huanquëmaso marë'. Yosë nosoroatonco, acorinco nanamën a'china'huaso marë'. ¹⁶ Quisocristo chachin a'parinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Nanamën a'chintarahuë inapitanta' imacaiso marë'. A'chinato, Yosë marë' sacatarahuë. Nisha piyapi'santa' imapachina', Ispirito Santori ya'coancantarin. Noyápiachin cancan quëtarin. Ina marë' Yosëri noya ni'sarin.

17 Quisocristo catahuarinco ni'ton, nóya a'chinahuë. Napoaton noya cancantërahuë. 18 Quisocristo noya catahuahuachincora, nisha nisha piyapi'sa' a'chintërahuë. Ina nohuanton, noya ninahuë ni'ton, natëpi. Co catahuarincohuë' naporini, co imaitonahuë'. Napoaton inasáchin sha'huitaranquëma'. 19 Tëhuëenchachin Ispirito Santo ananitërinco ni'ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë Yosë natëcaiso marë'. Ina ni'sahuatona', natëpi. Ispirito Santori ya'coancantërin ni'ton, imapi. Quirosarinquë a'chintërahuë. Ina quëran pa'sápato, Iriricoquë huarë' Quisocristo nanamën a'chintëra'piarahuë. Ya'ipi parti pënëntërahuë. 20 Insëquësona a'na piyapiri a'chintohuachina, co inaquëso' a'chinahuë'. Co Quisocristo nohuitopiquëhuë' pa'nahuë. Ina marë' acorinco ni'ton, inaporinquëráchin a'china'huaso' nohuantërahuë. 21 Yosë quiricanënquë ninorin: "Nisha nisha parti co Yosë nanamën natanaponaraihuë', natanapi.

Co nitotopirinahuë', a'na tahuëri nitotapi," ténin. Ipora huarë' nisha nisha parti a'chintërahuë.

Nomaquë yapa'ninso'

22 Napoaton hua'qui' nicapëinquëma' yapa'pirahuë', pa'sápato, co nanitërahuë'. 23 Isëquë nani ya'ipi a'chintërahuë. Naporahuaton, ya'nipishahuë' yani'nanquëma ni'ton, iporaso' nicapëinquëma' pa'sarahuë. 24 Nani yonquirahuë Ispania'pa' a'china'huaso marë'. Inatohua' pa'pato, nirapëinquëma'. Naporo huarë' ninohuitarihua'. Hua'quimiáchin yacapatëinquëma', pi'pian tëranta' a'chintaranquëma'. Ina quëran yapa'pato, catahuaco noya pa'i, topirahuë'. 25-26 Iporaso nipirinhüë' Quirosarinquë'ton pa'sarahuë. Inatohua' na'a imapisopita ya'huëpirinahuë'. Ma'sha pahuantopi ni'ton, parisitapi. Ina natantahuatona', Masitoniaquë imapisopitari inahuara nohuanton yacatahuapi. Acayaquë imapisopitarinta' yacatahuapi. Pahuantërinso'pita nosoroatona', coriqui yontonpiso' quëtërinaco. Ina quëtonta'huaso marë' pa'sarahuë. 27 Inahuanta' Quisocristo imapi ni'ton, catahuatacaiso' pa'yatopi. "Cotioro'sa' imapisopita Yosë nanamën nitotatona', a'chintërinënpoa' ni'quëhuarë', canpoarinta' ma'sha quëtacaso' ya'huërin. Nisha piyapinpoa' nipirëhuahuë', Yosë nohuitacaso marë' catahuarinënpoa' ni'ton, canpoarinta' catahuahua' ama ma'sha pahuanchinasohüë'," nitopi. 28 Napoaton cari coriqui quëtapo pa'sarahuë. Huënantahuato, nicapëinquëma' pa'sarahuë. Ina quëran Ispaniaquë pa'sarahuë. 29 Canpitataquë pa'pato, Quisocristo

noya catahuarinco nanamën a'chinta'huanquëmaso marë', tënahuë.

³⁰ Canpitanta' iyaro'sa' Quisocristo imarama'. Ispirito Santo catahuarinpoa' ni'ton, ninosoroarëhua'. Napoaton chiniquën Yosë nontoco' catahuainco. ³¹ Cotia parti na'a piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Inatohua' pa'pato, Yosë nontoco' ama macainacoso marëhuë'. Naporahuaton, coriqui quëtontahuato, Yosë nontoco' cotioro'sa' imapisopita Quirosarinquë ya'huëpiso' noya nicainacoiso marë'. ³² Ina quëran Yosë nohuanon, canpitataquë pa'sarahuë. Noya cancantato, nontaranquëma'. Noya ninontohuatëhua', chiniquën cancantarahuë. ³³ Yosëichin asanocancaninpoa'. Canpitanta' noya catahuainquëma', tënahuë. Amen.

16

Nipayarinsopita yonquirinso'

¹ Imoya Huipi noya sanapi, tënahuë. Inanta' noya imarin. Sincriaquë ya'huaton, tiacona ya'conin. Inaquë imapisopita na'con catahuarin ni'ton, noya ni'co'. ² Canpitataquë canconpachin, Quisocristo imarama' ni'ton, noya nontoco'. Ma'sha pahuantohuachin, quëtoco'. Ina sanapi na'a piyapi'sa' catahuarin. Canta' catahuarinco.

³ Pirisira, Aquiro, inapita yonquiato, saludos a'patarahuë. Na'con catahuarinaco Quisocristo nanamën a'chinaca'huaso marë'. ⁴ Iráca a'napita yatëpapurinacohuë', inapita co chimirin të'huatatonaraihuë', catahuarinaco. Ina marë' pi'pishachin shichiminaponaraihuë', catahuarinaco ni'ton, cha'ërahuë'. Ina marë' "Yosparinquën," itërahuë. Nisha piyapi'sa' imapisopitarinta' "Yosparinquën," itopi inahuarinta'. ⁵ Aquiro pëinënuquë chachin a'naquën niyontonpi Yosë chinotacaiso marë'. Inapitanta' yonquiato, saludos a'patarahuë. Ipinintonta' saludos a'patarahuë. Asia parti pa'patëra, ina'ton Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai. ⁶ Marianta' saludos a'patarahuë. Na'con catahuarinquëma'. ⁷ Antronico, Coniasë inapitanta' saludos a'patarahuë. Inapitaso' ca pochin cotio piyapi nipi. Quisocristo imapi anta'. Imaraiso marë' napopináchin tashinan pëiquë po'morinacoi. Yosë nohuanon, iráca inahuinta' acopi a'chinacaiso marë'. Noya a'chinpi. Co'huara ca imayatërasocohuë', imapi.

⁸ Anpriasënta' saludos a'patarahuë. Inanta' Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai. ⁹ Orpanonta' saludos a'patarahuë. Inanta' noya catahuarincoi Quisocristo nanamën a'china'huaiso marë'. Istaquisënta' noya nipayarai ni'ton, saludos a'patarahuë. ¹⁰ Apirisënta' saludos a'patarahuë. Ya'ipi cancanën quëran Quisocristo

natërin. A'napitari aparisitopirinahuë', co a'porinhuë'. Aristoporo pëinënquë ya'huëpisopitanta' saludos a'patarahuë. ¹¹ Irotiononta' saludos a'patarahuë. Inanta' cotio piyapi. Narsiso pëinënquë ya'huëpisopitanta' Quisocristo imapisopita saludos a'patarahuë. ¹² Imoya Tripina, Imoya Triposa, inapitanta' saludos a'patarahuë. Nani tahuëri piyapi'sa' catahuapi Yosë imacaiso marë'. Imoya Pirisitanta' noya ni'nahuë. Inanta' na'con piyapi'sa' catahuarin ni'ton, saludos a'patarahuë. ¹³ Noponta' saludos a'patarahuë. Nóya Quisocristo marë' sacatërin. A'shionta' yonquirahuë. Mamahuë pochin ni'nahuë carinta'. ¹⁴ Asincrito, Priconti, Irimasë, Patropasë, Irimisë, ya'ipi imapisopita inaquë ya'huëpiso', inapitanta' saludos a'patarahuë. ¹⁵ Piromoconta' Coniarë chachin saludos a'patarahuë. Nirionta' oshinë chachin yonquiato, saludos a'patarahuë. Orinpasënta' yonquiarahuë. Ya'ipi imapisopita inapitarë' niyontonpiso' saludos a'patarahuë.

¹⁶ Imaramasopita capini noya ninosoroatoma', nisë'quëco'. A'napita Quisocristo imarinsopitanta' nisha nisha parti ya'huëpisopita saludos a'patarinënquëma'.

¹⁷ Quisocristo nanamën nóya a'chintërinënquëma'. A'naquënso nipirinhüë' co no'tëquën a'chinpihuë'. Yaan-ishacancantopi. Ni'cona, iyaro'sa', nonpintochinënquëma'. Insëquësona a'chintohuachinara, nisha nisha yonquiapi. Ama inapita natancosohüë'. Tananpitoco' pa'ina'.

¹⁸ Quisocristoso' hua'anënpoa' nipirinhüë', co inapitariso' natëpihuë'. Inahuara nohuantopisoráchin yonquiapi. Noyasha nonaponaraihuë', co no'tëquën nonpihuë'. Co noya nitotopiquëhuë' a'chintohuachinara, a'naroáchin nonpintopi.

¹⁹ Canpitaso nipirinhüë' noya natërama' ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' natantopi. Ina marë' noya cancantërahuë. Na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. Ama oshahuanamaso marë' yonquicosohüë'.

²⁰ Yosëíchin catahuarinpoa' sano cancantacaso'. Sopai yanonpintopirinquëmahuë', Yosë catahuarinquëma' ni'ton, a'naroáchin sopai minsëarama'. Canpita marë' Yosë nontarahuë. Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo noya catahuainquëma', ténahuë.

²¹ Timotionta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' catahuarinco a'china'huaso'. Nosio, Cason, Sosipatro, inapitanta' saludos a'patarinënquëma'. Inapitaso' cotio piyapi'sa'.

²² Ca Tirsioco iso quirica ninshitaranquëma'. Paono sha'huitërinco' ninshitaranquëma'. Canpitanta' Yosë imarama' ni'ton, saludos a'pataranquëma'. ²³ Acayonta' yonquiatënquëma', saludos a'patarinquëma'. Ina pëinënquë yacapatërahuë. Inaquë chachin imaraisopita niyontonai Yosë

chinota'huaiso marë'. Irasitonta' saludos a'patarinquëma'. Iso ninanoquë coriqui tapanapi inaso'. Iya Coartonta' saludos a'patarinquëma'. [²⁴ Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo na'con catahuainquëma'. Amen, tēnahuë.]

Ma noyacha Yosëso paya, itahua'

²⁵ Nani tahuëriya Yosë chinotahua'. Ya'ipi nanitaparín. Ina achinicancaninquëma' imamiatacamaso marë'. Nanamën tēnínso pochachín catahuarinquëma'. Ina nanan chachín a'chintēranquëma'. Quisocristo nanamën inaso'. Iráca quëran huarë' co nanamën nitotopirinahuë', iporaso' Yosë anitotērinpoa'. ²⁶ Quiricanën quëran anitotērinpoa'. Iráca a'naya a'naya ninotona', Yosë nohuanton, ninshitopi. Iráca quëran huarë' Yosë ya'huërin. Co onporonta' chiminaponhuë'. Nanpimiatarín. Ina nohuanton, nanamën ya'ipi parti sha'huarëhua'. Nisha nisha piyapi'sa' anitotarëhua' natëcaiso marë'. ²⁷ Yosëichín chinotacaso' ya'huërin. Inaíchin ya'ipi nitotērin. Quisocristo catahuarínpoa' noya noya ina chinotacaso marë'. Ipora quëran huarë' inasáchin chinotahua'. Ama onporonta' naniantahuasohuë'. Amen. Nani ninshitēranquëma huachi.

Paono

Paonori Corintoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, quirica a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' isëquë noya ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Sostinisëro'co nanan a'patarainquëma'.
² Corintoquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Canpitanta' Yosë huëntonënguë ya'conama'. Quisocristo imapatama', anoyacancantërinquëma' ni'ton, noyápiachin cancantërama'. Yosë acorinquëma' piyapinënpita nicacamaso marë'. Nisha nisha parti a'napitanta' Quisocristo imapi. Ya'ipinpoa' ina hua'anëntërinpoa'. A'na huënton pochin ninëhua'.
³ Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Yosë catahuarinpoaso'

⁴ Quisocristo imapatama', Yosë nosoroatënguëma', catahuarinquëma'. Ina marë', "Yosparinguën," itërahuë Yosë.
⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, na'con catahuamiatërinquëma'. Ina catahuahuachinquëma', noya yonquiatoma' noya nia'chintarama'. Yonquirinso chachin anitotërinquëma'.
⁶ Quisocristo nanamën a'chintohuatënguëma', Yosë catahuarinquëma' natëcamaso marë'. "No'tëquën sha'huitërinpoa'," ta'toma', natërama'.
⁷ Canpitaora co nanitëramahuë' Yosë pochin cancantacamaso'. Nipirinhüë', Yosë ananitarinquëma'. Co manta' pahuantarinquëmahuë' noya nicacamaso marë'. Catahuarinquëma' ni'ton, noya cancantatoma', Siniro Quisocristo o'mantacaso' tahuëri ninarama'.
⁸ O'mantaquë huarë' inaso' achinicananarinquëma'. Oshanëma' inquitatënguëma', noyápiachin cancan quëtërinquëma'. Imamiatarama' ni'ton, o'mantahuachin, co insonta' ana'intarinquëmahuë'.
⁹ Yosë co naniantarinquëmahuë'. Sha'huitërinquëmaso chachin catahuarinquëma'. Nani acorinquëma' hui'nin nohuitacamaso marë'. Quisocristo chachin hua'anëntërinpoa huachi.

Nisha nisha imapiso'

¹⁰ Apira iyaro'sa' Siniro Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënënananquëma'. Ina imarama' ni'quëhuarë', noya ninontoco'. Ama nisha nisha yonquiatoma', a'na'

a'na' imacosohuë'. Napopináchin yonquiatoma', noya nini'toma' ya'huëco'. ¹¹ A'naquëma', iyaro'sa', canpita capini nino'huirama', natantërahuë. Croi quëmopinënpita sha'huitiririco. ¹² Nisha nisha nonama': "Paono imarai," tënama' a'naquëma'. "Quiyaso' Aporosë imarai," tënama' a'naquëma'. A'naquëmanta': "Pitro imarai," tënama'. A'naquëmaso nipirinhüë': "Cristo imarai quiyaso'," tënama'. ¹³ A'naíchin Cristo ya'huërin imacaso'. ¿Onpoatomata' nipachin nisha nisha imarama'? ¿Caso' co canpita oshanëma marë' corosëquë patanantërinacohuë'? Aporintohuachinënuëmara, ¿ma'ta' tënama'? "Paono imarahuë," co tënamahuë pora. ¹⁴ Co na'aquëma' aporintëranquëmahuë'. Crispo, Acayo, inaíchinquëma' aporintëranquëma'. Ina marë' noya cancantërahuë. ¹⁵ Na'aquëma' aporintëranquëma' naporini, "Paono aporintërincoi ina imaca'huaiso marë'," ichitomacohuë'. Co napotamacoso' nohuantërahuë'. ¹⁶ I'yan, Istipanasënta', sa'in, hui'ninpita, inapitarë chachin aporintërahuë. Inaíchin aporintërahuëso', topirahuë'. Co huachi a'na yonquirahuë'. ¹⁷ Nanamën a'china'huaso marë' Quisocristo acorinco. Co aporinta'huaso marë' acorincohuë'. A'chintohuatënuëmara, co na'con nitotoro'sa pochin nontëranquëmahuë'. Quisocristo corosëquë chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë', tënahüë. Inaíchin nanitaparín nicha'ëinpoaso'. Napoaton inasáchin a'chinahuë. Nisha nisha a'chinahuë naporini, Quisocristo nanianchitomahuë'. Inaíchin yonquihuatëhua', tëhuëchachin anoyacancantërinpoa'.

Quisocristo chiníquën nanantaton, nicha'ërinpoaso'

¹⁸ A'chinpatëra, "Quisocristo corosëquë chiminin nicha'ëinpoaso marë'," itërahuë. A'naquë'n natanpachinara, tëhuapi. Naporinsopita chiminpachina', parisitomiatapi. Canpoaso nipirinhüë' noya natanëhua'. Nani Yosë anoyacancantërinpoa'. Yosëíchin nanitaparín nicha'ëinpoaso'. ¹⁹ Quiricanën quëran itapon:

"A'naquënso' nani ma'sha nitotaponaraihuë', co noya yonquipihuë'. Inahuara cha'ëcaiso' yonquipirinhüë', co nanitapihuë'.

Nani ma'sha yonquiaponaraihuë', napoonin yonquipi," tënin Yosë.

²⁰ A'naquë'n inahuara yonquinëna quëran nani ma'sha nitotopi. A'naquënta' nitoa'chinapi. A'naquëonta' míso nonpi. Inapopirinhüë', ¿ma'ta' ina marë' canapi? Co manta' canapihuë'. "Co nanamëhuë' imatomahuë', napoonin yonquirama'," itërin Yosëri. ²¹ Ina nohuanton, piyapi inahuara yonquinëna

quëran co nanitopihuë' Yosë nohuitacaiso'. Quisocristo chiminso' a'chinárai. A'naquënso' ina natanpachinara, tēhuapi. Canpoaso nipirinhüë' natēhuatēhua', anoyacancantërinpoa'. Ina Yosë nohuantërin.

²² Cotioro'saso' co yanatëtopihuë'. “Yosë pochin niquë'. Ina ni'patoi, natëarainquën,” toconpi. Nisha piyapi'santa' co yanatëtopihuë'. Na'con na'con nitotacadoráchin yonquipi. “Quiyaora yonquinēhuëi quëran nitotarai,” topi. ²³ Quiyaso nipirinhüë' Quisocristo nanamēnáchin a'chinai: “Corosëquë canpoa marë' chiminin,” tēnai. Cotioro'saso' co natëtopihuë': “Inaso' Yosë hui'nin naporini, co chimiintonhuë',” toconpi. Nisha piyapiro'sarinta' co nohuantatonaraihuë', tēhuapi. ²⁴ Canpoaso nipirinhüë' Yosë huayoninpoa' ni'ton, Quisocristo imarēhua'. Inaso' no'tëquën yonquirin. Ya'ipiya nitotaton, no'tëquën anitotërinpoa'. Inasáchin nanitaparín anoyacancantínpoaso', tēnhua'. Quiyanta' cotio piyapicoi nipiraihuë', canpitanta' nisha piyapinquëma' nipomarahüë', Yosë nohuanton, imarēhua'. ²⁵ A'naquën Quisocristo nanamēn tēhuapi. “Quiyaso' na'con na'con nitotërai,” topirinahuë', Yosëso' noya noya yonquiaton, no'tëquën anitotërinpoa'. A'naquëonta' “Co inaso' chiniquën nanantërinhuë',” ta'tona', co natëtopirinahuë'. Yosëso' ya'ipi nanitapaton, anoyacancantërinpoa'. ²⁶ Ni'co' iyaro'sa'. Na'aquëma' co na'con nitotopiramahuë', Yosë huayoninquëma'. Co chiniquën nanantona'piro'sa pochin nipiramahuë', nohuantërinquëma'. Caraíchín ma'huanosaso' imasapi. ²⁷ Yosë nohuanton, na'a topinan piyapi'sa' imasapi. A'naquënso nipirinhüë' na'con nitotaponaraihuë' co imapihuë'. Chiniquën nanantopirinahuë', co Yosëri nicha'ërinhuë'. Inapita atapanacaso marë' Yosë nohuanton, na'a topinan piyapi'sa' imasapi. ²⁸ Iporaso' a'naquën nocaninënpoa'. “Canpitaso' topinan piyapi'sanquëma'. Co manta' nitotëramahuë'. Napoonama’,” itopirinënpoahuë', Yosëso' nohuantërinpoa'. Inapitaso' chiniquën nanantaponaraihuë', co imapihuë' ni'ton, ya'ipi Yosëri ayatarin. ²⁹ Co insonta' inaora cha'ëponhuë'. Yosë'pa' huanihuatēhua', co inquënpoa tēranta' nanitarihuahuë': “Caso' noyaco,” ta'caso'. ³⁰ Yosë nohuanton, Quisocristo imarēhua'. Imapatēhua', ya'coancantërinpoa' ni'ton, yonquínahuan pochin Yosë ni'ninpoa'. Naporahuaton, catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso'. Oshanënpoa' inquitohuachinpoa', noya huachi ni'ninpoa'. Nasha cancan quëtërinpoa' noya nicacaso marë'. Quisocristo chachin nicha'ërinpoa'. ³¹ “ ‘Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyacancantërinpoa paya,’ nitahua’. ‘Quiyaso' noya

noyacoí,' ama tocosohué',' ténin Yosë quiricanénquë.

2

Quisocristo nanamën sha'huirinso'

¹ Canpitataquë pa'patëra, Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Co iyaro'sa' míso nona'pi pochin nontëranquëmahuë'. Co na'con na'con nitotërinso pochin a'chintëranquëmahuë'. ² Co'huara pa'shatërapohué', yonquirahuë. "Quisocristo naporinsoáchin a'chinarahuë. Corosëquë oshanënpoa marë' chimininsó' a'chinchí," ta'to, inaíchin sha'huitëranquëma'. Inasáchin imacamaso marë'. ³ Canpitataquë ya'huasoco, co chiníquën cancantërahuë'. "Co caora nanitërahuë' noya a'china'huaso'," ta'to, naporahuë'. ⁴ Co na'con nitotona'pi pochin nontëranquëmahuë'. Ispirito Santo chachin catahuarinco nanamën nóya a'china'huaso marë'. Inaso' ya'ipi nanitaparín. Natanpatama', "Yosë nanamën chachin a'chintërinpoa'," ta'toma', natërama'. ⁵ Napoaton co piyapi yonquirinso' imaramahuë'. "Yosëíchin ya'ipi nanitaparín," ta'toma', natërama'.

Yosë anitotërinpoaso'

⁶ Napoaponahuë', chinoton pochin cancantopisopita a'chintohuatoi, ya'ipi Yosë yonquirinpoaso' a'chintërai. Co piyapi'sa' yonquipiso' a'chinaihuë'. Co hua'ano'sa' yonquipiso tëranta a'chinaihuë'. Inapitaso' inahuara yonquipisoáchin yonquiatona', co Yosë pochin yonquipihuë' ni'ton, ta'huantapi. ⁷ Co inapita pochin a'chinaihuë'. Yosë yonquirinso chachin a'chinai. Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohué', Yosë ninotonpoa', yonquirinpoa' anoyacancantínpoaso marë'. Anoyacancantohuachinpoa', inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. Iráca co insonta' nitotopirinahuë', iporasó huachi Yosë anitotërinpoa' ni'ton, a'chintërainquëma'. ⁸ Hua'ano'saso' co nitotopihuë'. Nitotopi naporini, co Quisocristo tēpa'itonahuë'. Inaso' Yosë chachin. Noya noya nipirinhue', tēpapi. ⁹ Napoaponahuë', Yosë quiricanénquë naporin:

"Yosë nosorohuatēhua', noya noya catahuarinpoa'. Noya nininsopita nani tapatërinpoa'.

Co inso tēranta' ina pochin ni'chininhue'. Co incari tēranta' nataninhue'.

Yosë noya yonquirinpoaso', co insonta' inaora nitotërinhuë'," ténin quiricanénquë.

¹⁰ Imarëhuasopitaso nipirinhue', nitotërëhua'. Yosë nohuan-ton, Ispirito Santo anitotërinpoa'. Ya'ipi Yosë yonquirinsopita Ispirito Santo nitotërin.

11 Co insonta' piyapi yonquirinso' nitotërinhuë'. Ispiritonën tējuëncinso nitotërin. Inapochachin Ispirito Santonta', Yosë ispiritonën ni'ton, yonquirinso chachin nitotërin. 12 Imarëhuasopitaso' co piyapi yonquipiso' imarëhuahuë'. Yosë nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. A'chintinpoaso marë' a'patimarinpoa'. Ya'coancantohuachinpoara, Yosë yonquirinpoaso' anitotërinpoa'. 13 Quiyanta' ina nitotatoi, a'napita a'chintarai. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chinaihuë'. Ispirito Santo ayonquirincoi noya a'china'huaiso marë'. Chinoton pochin cancantopisopita a'chintohuatoira, ma'sona tapon naporinsopita a'chintarai.

14 A'naquënso nipirinhüë' piyapi yonquirinsoráchin nitotona', co nohuantopihuë' Yosë nanamën natanacaiso' ni'ton, tējuaconpi. Ispirito Santoráchin catahuarinpoa' natëtacaso'. Napoaton co imarinsopitasohüë' natanaponaraihuë', co nanitopihuë' no'tëquën yonquicaiso'. 15 Ispirito Santo catahuahuachinpoa', no'tëquën yonquiarihua'. A'napitaso' co canpoa pochin yonquipihuë'. Co nitotatonaraihuë': "¿Onpoatomata' ina pochin yonquirama'?" itërinënpoa'. 16 Quiricanënquë naporin: "¿Co insonta' Yosë yonquirinso' nitotërinhuë'! ¿Co incari tëranta' nanitërinhuë' ina a'chintacaso'!" tënin. Canpoaso nipirinhüë' Quisocriso imapatëhua', yonquirinso chachin ayonquiarinpoa huachi.

3

Inpriatoro'sa pochin nipiso'

1 Ya'ipi Yosë nanamën iyaro'sa' yaa'chintopiranquëmahuë', co ipora nanitërahuë'. Ispirito Santo cancanëma quëran huarë' natërama' naporini, na'con a'chinchitënquëmahuë'. Co noyahuë' yonquiramasopita co nanianchátëramahuë'. Quisocriso imapiramahuë', hua'huishin pochin cancantërama'. 2 Ni'co'. Hua'huishin sho'shoíchin nanpitërin. Co coshachatërarinhüë'. Inapochachin canpitaso' ninama'. Ya'nan a'chintaponquëma', pi'pian a'chintëranquëma'. Aquëtë' yaa'chintopiranquëmahuë', co nanichátëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Iporahuanta' co nanitëramahuë'. 3 Co noyahuë' yonquiramasopita co nanianchátëramahuë'. Canpita capini ninoyapatoma', nino'huirama'. ¿Onpoatonta' canpitaora nohuantëramasoachin yonquiconama'? Nisha nisha yonquiatoma', co imapisopitahuë pochin cancantërama'. 4 "Paono imarai quiyaso'," tënama' a'naquëma'. "Quiyaso' Aporosë imarai," tënama' a'naquëmanta'. Ina pochin nonatoma', co imapisopitahuë pochin yonquirama'.

⁵ Co ca imamacoso' ya'huërinhuë'. Aporosënta' co imacaiso' ya'huërinhuë'. Quiyanta' topinan piyapicoi nipiraihuë', Yosë sha'huitërincoi ni'ton, a'chintërainquëma'. Natanpatama', Yosë imasarama'. ⁶ Ni'co'. Iminpatëra, a'naso' sha'tërin. Ina quëran a'nanta' pacarapiton, i'shaquë oporapitërin noya papotacaso marë'. Nipirinhüë', Yosëriüchin apapotërin. Inapochachin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. Ina quëran Aporosënta' a'chintantarinquëma'. A'chintopirainquëmahuë', Yosëso' anoyacancantërinquëma'. ⁷ Napoaton co ca imamacoso' ya'huërinhuë'. Aporosënta' co imacaiso' ya'huërinhuë'. Yosë anoyacancantërinquëma' ni'ton, inasáchin yonquicamaso' ya'huërin. ⁸ Sha'tërëso pochin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. A'nari i'shaquë oporapitërinso pochin Aporosënta' a'chintantarinquëma'. Catocoi chachin Yosë inpriatonën pochin ninai. Inpriatoro'sa' sacatohuachinara, hua'anëni pahuëërin. Onpopinsona sacatohuachinara, no'tëquën pahuëërin. Inapochachin quiyaso' Yosë marë' sacatarai ni'ton, ina acanarincoi. ⁹ Quiyaso' Yosë a'parincoi ina marë' sacata'huaiso'. Canpitaso nipirinhüë' Yosë sha'tërinso pochin ninama'. Naporahuaton, Quisocristo imarama' ni'ton, Yosë pëinën pochin ninama'.

¹⁰ Natëricho quëran yapëihuatëra, acopo' ihu-atahuatë', siminto acorë'. Ina'ton acorëso pochin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. Yosë catahuarinco no'tëquën a'china'huaso'. Ina quëran a'napitanta' a'chintantarinënuëma'. Napoaponahuë', a'naya a'naya noya yonquiaton pëirinso pochin a'napita noya a'chintacaso' ya'huërin. ¹¹ Quisocristoso' ina siminto pochin ninin. Yosë nohuanton, ya'huërin. Co a'na ya'huërinhuë'. Co ina imapatëhuahuë', co onporonta' Yosë nohuitarihuahuë'. ¹² Siminto nani acohuachina, nisha nisha quëran pëipi. A'naquën oro, prata, inapita quëran pëipi. Nisha nisha na'piro'sa' pa'ton nininsopita quëran pëipi. A'naquënso nipirinhüë' nara, panpë, piquira, inapita quëran pëipi. ¹³ Tachiton nininso quëran pëipatëra, noya ninin, co huiquitërinhuë'. Nipirinhüë', nara, panpë, piquira inapita quëran pëipatëra, a'naroáchin huiquitërin. Inapochachin ayaro' tahuëri Yosë ya'ipinpoa' ninëhuasopita pën quëran tëniarin. Naporó' ya'ipi piyapi'sa' nitotapi. ¹⁴ Noya nipatëhua', tachiton quëran pëirinso pochin nisarëhua'. Inaso' co huiquitërinhuë' ni'ton, Yosë noya ni'sarinpoa'. A'napita catahuarëhua' noya imacaiso marë'. Napoaton inápaquë acanaarinpoa'. ¹⁵ A'naquënso nipirinhüë' Yosë imaponaraihuë', co ya'ipi cancanëna quëran imapihuë'. Co a'napita catahuapihuë' noya imacaiso marë'. Napoaton pëi'

huiquitërinso pochin nisapi. Yosë'pa' paponaraihuë', co ina marë' sacatopihuë' ni'ton, inápaquë co manta' canaapihuë'.

¹⁶ Yosë imapatëhua', ina pëinën pochin ninëhua'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', cancanënpoaquë ya'huërarin. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? ¹⁷ Canpitaso' Yosë pëinën pochin ninama' ni'ton, a'na piyapi atapicancanpachinquëma', Yosëri chiniquën ana'intarin. Yosë pëinënquëso' noyasáchin nicacaso' ya'huërin.

¹⁸ Ama inquëma tëranta' isoro'paráchin yonquiatoma', ninonpintocsohuë'. “Caora noya noya nitotërahuë,” co ta'caso' ya'huërinhuë'. Ama ina pochin yonquicosohuë'. “Caora co no'tëquën yonquirahuë'. Catahuaco Sinioro noya yonqui'i,” topatama', Yosë catahuarinquëma' noya noya yonquicaso'. ¹⁹ Co imapisopitasohuë' nani ma'sha nitotaponaraihuë': “Co no'tëquën yonquipihuë’,” tënin Yosë. Quiricanën quëran anitotërinpoa'. “Na'con nitotatona', piyapi'sa' nonpintopirinahuë', co nanitopihuë' Yosëso' nonpintacaiso'. Inari na'con na'con nitotaton, minsëarin,” tënin. ²⁰ Yosëso' ya'ipi nitotërin. “Piyapi'sa' na'con yonquipirinahuë', napoonin yonquipi,” tënin anta'. Quiricanën quëran naporin. ²¹ Napoaton ama piyapi'sa' pa'yatocsohuë'. “Paso' quëmapi noya noya a'chintërincoi,” ama tocosohuë'. Yosëichin pa'yatacaso' ya'huërin. Inari ya'ipi acorin canpita marë'. ²² Ina nohuanton, carinquëma' a'chintëranquëma'. Aporosë, Pitro, inapitanta' Yosëri a'parin a'chintinquëmaso marë'. Nani ma'sha isoro'paquë quëtërinpoa' noya ya'huëcaso marë'. Anoyacancantërinpoa' Yosë nohuitatëhua' noya noya nanpicaso marë'. Chiminpatëhua', ya'huërin'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Ipora tahuëri'sa' noya catahuarinpooa'. O'mantacaso' tahuërinta' co naniantarinpooahuë'. Noyasáchin yonquirinpooa'. ²³ Quisocriso anoyacancantërinpoa' ni'ton, inasáchin imacaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa'. Tata Yosëri chachin a'paimarin.

4

Yosë marë' sacatëraiso'

¹ Hua'qui' piyapi'sa' co Yosë nanamën nitotopihuë' ni'ton, Yosë a'parincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Quisocriso inpriatonën pochin ninai. Ina yonquico'. ² Inpriatonpo' nipatëra, hua'anënpo' no'tëquën natëcaso' ya'huërin. Inapochachin Yosë hua'anëntërincoi ni'ton, inasáchin natëcaso' ya'huërin. ³ Napoaton sha'huirapihuatamaco, co ina yonquirahuë'. Piyapi yonquirincoso' co yonquirahuë'. Co caora tëranta' nisha'huirapica'huaso' yonquirahuë'. ⁴ Noya

mini natërahuë, topirahuë', co caso' Yosë pochin nitotërahuë'. "Noyaco," tënahuëso marë' co Yosë noya ni'sarincohuë'. Inaíchín ya'ipi nitotaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'.⁵ Napoaton iporaso' ama nisha'huirapiahuasohuë'. A'na tahuëri Sinioro o'mantahuachin, ya'ipi piyapinpoa' tëniarinpoa'. Ya'ipi ninëhuasopita anitotarinpoa'. Po'oana quëran ninëhuasopitanta' a'ninquëchin sha'huitarinpoa'. Yonquirëhuasopitanta' nitotërin. Ma'marësona tëranta' naporëhuaso' anitotarinpoa'. Naporo' ya'ipinpoa' no'tëquën nontarinpoa'. Noya nipatëhua', noya ni'sarinpoa'.

⁶ A'chintohuatëinquëmara iyaro'sa', Yosëíchín yonquirai. Aporosëré'coi a'chintërainquëmaso' ninshitéranquëma' canpitanta' quiya pochin yonquicamaso marë'. Yosë quiricanënáchin natëcaso' ya'huërin. A'na quëmapi noya noya a'chintohuachinquëma', ama inasáchin pa'yatocosohuë'.⁷ Yosë nohuanton, nisha nisha nitotërëhua'. Co canpoara nohuanton, nitotërëhuahuë'. Yosëíchín catahuarinpoa' noya noya nicacaso'. Co catahuarinpoahuë' naporini, co manta' nitochitërihuahuë'. Napoaton co nocantacaso' ya'huërinhuë'.

⁸ Canpitaso' naporama': "Nani ya'ipi nitotërai. Co manta' pahuantërincoihuë' noya cancanta'huaiso marë'. Quiyaora noya nitotatoi, hua'an pochin chiníquën nanantërai," topiramahuë'. ¡Tëhuëenchachin chiníquën nanantërama' naporini, quiyanta' isoro'paquë chachin chiníquën nananchitoihuë'!⁹ Co ina tahuëri naniyatërarinhuë'. Yosë nohuanton, co piyapi'sa' noya ni'ninacoihuë'. Nanamën a'china'huaiso marë' a'papirincoihuë', na'a piyapi'sa' co nohuantopihuë'. Apiro'sa pochin ni'ninacoi. Chimirin quihuitërinacoi. A'ninquëchin aparisitërinacoi ni'ton, anquëniro'santa' nicatona', pa'yanpi.¹⁰ Quisocristo natëtoi, nanamën a'chinarai. Ina marë' quiyaso' tëhuarinacoi. Canpitaso nipirinhüë' noya nitotona'piro'sa pochin nicatënëinquëma', co tëhuarinëinquëmahuë'. Quiyaso' co chiníquën nanantëraihuë'. Canpitaso nipirinhüë' chiníquën nanantërama'. Piyapi'sa' noya ni'pirinëinquëmahuë', quiyaso' co noyahuë' ni'ninacoi.¹¹ Iporahuanta' parisitarai. A'na tahuëri tana natanai. Yamororai. A'moca'huaisonta' pahuantërincoi. Ahuërinacoi. Pa'sápatoi, co huachi ya'huëmiatëraihuë'.¹² Chiníquën sacatatoi, canotërai. No'huipirinacoihuënta', noya nontërai. Aparisitohuachinacoiranta', co no'huiraihuë'. Ahuantërai.¹³ Pinopachinacoiranta', sanoanan quëran nontërai. "Nanan anoyachi," ta'toi, noya nontërai. No'huitonacoi, iporahuanta' co quë'yarinacoihuë'. Amoro pochin ni'ninacoi.

¹⁴ Co no'huiranquëmahuë'. Nosororanquëma'. Co

nohuantërahuë' atapana'huanquëmaso'. Pënëna'huanquëmaso marë' ninshitaranquëma'. Hui'nahuëpita pochin nicatënquëma', napotaranquëma' noya yonquicamaso marë'. ¹⁵ Notohuaro' piyapi'sa' Quisocristo nanamën a'chintopirinënquëmahuë', carima'ton pënënanquëma' ni'ton, imarama'. Quisocristo nanamën sha'huitohuatënquëmara, natërama'. Napoaton tataparima pochin ni'co. ¹⁶ Ina pochin cancantatomaco, nonanco, tënahüë.

¹⁷ Ina marë' Timotio a'patëranquëma'. Inaso' noya ni'nahuë. A'chintohuatëra, Quisocristo imarin ni'ton, hui'nahuë pochin ni'nahuë. Nóya Sinioro imarin. Ya'ipi naporahuëso' ayonquiarinquëma' noya noya imacamaso marë'. Insëquësona pa'patëra, Quisocristo nanamënsáchin a'chinahuë. Imapisopita niyontonpachinara, a'chintërahuë. ¹⁸ A'naquëmaso nipirinhüë' nocanatomaco, "Quiyaso' Paono quëran na'con na'con nitotërai. Napoaton co huachi yahuë'ninhüë'," topiramahuë'. ¹⁹ Tëhuënychachin nicaponquëma' yapa'sarahuë. Yosë nohuanton, co hua'quiya quëranhuë' pa'sarahuë. Naporo' nocaninacosopita ni'sarahuë. Na'con nonpirinahuë', co nimara nanitapapihuë' Yosë marë' noya sacatacaiso'. ²⁰ Co topinan quëran nonacaso' ya'huërinhuë'. Yosë hua'anëntohuachinpoa', piyapi'sa' catahuarëhua' noya noya imacaiso'. ²¹ Nosororanquëma' ni'ton, sanoanan quëran yapënënpiranquëmahuë'. Co Yosë natëhuatamahuë', pa'pato ana'inta'huanquëmaso' ya'huërin. Canconpato, ¿ma'cha onpochinquëma nicaya? tënahüë.

5

Quisocristo imaponahuë', oshahuaninso'

¹ A'naquënso' co noyahuë' nicaaton, monshihuanin, topi natantërahuë. Inaso' pa'pin sa'in monshitërin. Inapoa-ton, pa'pi co noyahuë' ninin. Co imapisopitahuë tëranta' co onporonta' ina pochin nipihuë'. ² Canpitanta' nitotapomarahüë', co ina marë' tapanamahuë'. Ina oshanën yonquiatoma' sëtacamaso nipirinhüë', iporahuanta' "Quiyaso' nóya imarai," toconama'. Nani ocoicaso nipirinhüë', co ocoiramahuë'. ³ Co canpitataquë ya'huaporahuë', canpitataquë ya'huëarahuëso pochin cancantato, yonquiranquëma'. Ina quëmapi no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin, tënahüë. ⁴⁻⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, niyontonco'. Niyontonpatama', ca pochin cancantatoma', ina quëmapi chiníquën pënënco'. "Sinioro Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, ama huachi Tata Yosë a'painquënsohuë', tënai. Sopai natëran ni'ton, parisitamaso' ya'huërin," itoco'. Inapotohuatama', a'na tahuëri yonquiapon nimara. "Co noyahuë' yonquirahuëso'

naniantato, Yosë imanta'i," tapon nimara. Napohuachin, Siniro Quisoso o'mantahuachin, nicha'ësarín huachi.

⁶ Iporaso nipirínhuë' "Nóya imarai," topiramahuë', co ya'ipínquëma' noya ninamahuë'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Ni'co'. "Pan nipatëra, pi'pian ahuëpocatërinso' acohuachina, ya'ipi së'cotërin," topi. Nani ina nitotërama'. Inapochachin a'nayanquëma tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', ya'ipínquëma' nitapicancanarama'.

⁷ Iráca Pascoa cosharo' ca'pachinara, co pi'pian tëranta' ahuëpocatërinso' nohuantopihuë'. Ya'ipiya të'yatopi. Pascoaquë carniroa'hua tëpapiso pochin Quisocristo nani chiminín canpoa marë'. Ina imarama' ni'ton, nasha cancan quëtërinquëma'. ⁸ Pascoa pita na'huasoí', ya'ipi ahuëpocatërinso' të'yatopi. Inapochachin canpoanta' ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita a'poatëhua', noyasáchin niahua'. Ama huachí co noyahuë' niahuasohuë'. Noyápiachin cancantatëhua', no'tëquënáchin yonquia'ahua'.

⁹ I'huanta' nani ninshítëranquëma'. "Ama monshihuaninsopitarë'quëma' nipayacosohuë'. Ama inapita noya ni'cosohuë'," itëranquëma'. ¹⁰ Na'a piyapi'sa' co Yosë imatonahuë', monshihuanpi, apirapi, ihuatopi, mamanshi moshapi, inapopi. Hua'huayatërahuë' piyapi ina pochin nipi ni'ton, inapitaso' nontacaso' ya'huërin. Co nontërehuahuë' naporini, co nanichitërihuahuë' isoro'paquë ya'huëcaso'.

¹¹ A'naquënso nipirínhuë'. "Canta' imarahuë," taponahuë', monshihuanárin. A'nanta' apirarin. A'naquëonta' ipora huanta' mamanshi moshararin. A'napitanta' pinotapi, no'pirapi, ihuatapi, naporapi. Napoaponaraihuë': "Quiyanta' imarai," topi. Ama inapitarë'quëma' nipayacosohuë'. Yosë nonpintapi ni'ton, ama inapitarë'quëma' coshatocosohuë'. ¹²⁻¹³ Co Yosë imapisopitasohuë' co canpoari ana'intacaso' ya'huërinhuë'. Tananpítahua' Yosëri ana'inchin. Imarëhua capiniso nipirínhuë' nipënëahuan' noya yonquicaso marë'. Co noyahuë' nina'pi, niyontonama quëran ocoico', tënahuë'.

6

Imarëhuasopita capini nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

¹ Canpita capini nanan ya'huëhuachin, ama nino'huicosohuë'. Ma'sha nionpotohuatamara, ¿onpoatomata' coisëquë niquëparama'? Co inaso' imarínhuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, niyontonpatama', no'tëquën pënënco' nanan anoyachina'. ² A'na tahuëri Quisocristo o'mahuachin, imarëhuasopita acoarinpoa' inarë'quënpoa' hua'anëntacaso marë'. Coisë pochin nicatëhua', ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarihua'. Nani ina nitotërama'. Ina nitotatoma',

ipora nanan ya'huëhuachin, anoyatacaso ya'huërin. ³ Ayaro' tahuëri anquëniro'santa' hua'anëntatëhua', coisë pochin no'tëquën sha'huitarihua'. Nani inanta' nitotërama'. ¡Nanan isëquë co onpopinchin sacaihuë' anoyatacaso! ⁴ Napoaton nanan ya'huëhuachina, co coisëquë nisha'huirapicamaso ya'huërinhuë'. Co inaso' Yosë imana'pihuë' ni'ton, co canpoa pochin no'tëquën yonquirinhuë'. ⁵ Tapanacamaso marë' pënënaranguëma'. ¿Co a'naya tëranta' niyontonamaquë noya yonquina'pi ya'huërinhuë' ti? ¡Ya'huërin mini, tënahuë! Nanan ya'huëhuachin, inari anoyachin. ⁶ Canpitaso nipirinhuë' imaramaso capini nipinotoma', nisha'huirapirama'. Naporahuaton, coisëso' co Yosë natëpirinhuë', inaquë niquëpahuatamara, co noyahuë' ninama'.

⁷ Nisha'huirapihuatamara, co imapisopitahuë pochin niconama'. Ma'sha onpotohuachinënguëma', ¿onpoatonta' co ahuantëramahuë'? Ma'shanëma' matohuachinënguëma', tananpitërama' naporini, noya noya niitomahuë'. ⁸ Canpitaso nipirinhuë' co noyahuë' cancantatoma', imaramasopita capini niihuarama'. Naporahuaton, ninonpinapitoma', ni'huëretërama'.

⁹ Co noyahuë' nipisopita co Yosë hua'anëntërinquë ya'coanpihuë'. ¡Nani ina nitotërama' ipora! Ama ninonpin-tocoso huë'. A'naquën co Yosë natëtonahuë', monshihuanapi. Mamanshi moshapi. Sa'ina' ya'huëtopirinahuë', a'na sanapi së'huapi. Quëmapi capini nisë'huapi. Taparosachin yonquipi. Inapita pochin nipisopitaso', co Yosë'pa' pa'sapihuë'. ¹⁰ A'naquëonta' ma'sha ihuatopi, apirapi, no'pipi, pinotopi. A'naquën a'napita ahueatona', ma'shanëna' matopi. Ya'ipi co noyahuë' nipisopita co Yosë hua'anëntërinquë ya'coanpihuë'. ¹¹ Iráca a'naquëma' ina pochin nipiramahuë'. Sinioro Quisocristo imapatamara, oshanëma' inquitërinquëma'. Nani anoyacancantërinquëma' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ispirito Santo chachin catahuarinquëma' noya cancantacaso'.

Ma'marësona nonënpoa' Yosë acotërinpoaso'

¹² “Ma'sona tëranta' yanipatëhua', noya nicacaso',” topi a'naquën. Napoaponahuë', co ya'ipi ninëhuasopita catahuarinpoahuë' noya cancantacaso marë'. Napoaton ma'sona tëranta' anishacancantohuachinco, co nisarahuë'. Ano'quihuachinco. ¹³ A'naquën napopi: “Cosharo' ya'huërin anpopitë marë'. Anpopitënta' ya'huërin coshoro marë',” topi. Inaso nipirinhuë', a'na tahuëri Yosë nohuanton, coshoro', anpopitë', inapita ta'huantarín. Ni'ton, co coshatëréhuaso marë' oshahuanëhuahuë'. Napoaponahuë', monshihuanacaso' pa'pi co noyahuë'. Co Yosë nohuantërinhuë' monshihuanacaso'. Co ina

marë' nonënpoa' acotërinpoahuë'. Siniro natëcaso marë' acotërinpoa'. Nonënpoanta' nicha'ërin. ¹⁴ Yosë nohuanton, Siniro Quisoso nanpiantarin. Inari chachin chiníquën nanantaton, nonënpoa' ananpitaantaripoa'.

¹⁵ Quisocriso imapatëhua', ina nonën pochin ninëhua'. Nani ina nitotërama'. Ina nitotapomarahuë', ¿noya ipora monshihuana'pi monshitacaso' to? ¡Co onporonta! ¹⁶ Yosë quiricanënguë naporin: "Quëmapiri sanapi mapachina, cato' piyapi niponahuë', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin," ténin. Canpitaso' monshihuana'pi ichihuë'ëpatama', ina pochin cancantarama'. Inapohuatama', co Quisocriso imamiataramahuë'. ¹⁷ Quisocristoíchin imapatëhua', ina pochin cancantarëhua'.

¹⁸ Napoaton ama pi'pisha tëranta' monshihuanosohuë'. Ihuatacaso', no'picaso', inapita nicacaso' co noyahuë', nipirinhüë', co atapicancaninpoahuë'. Monshihuanpatama', nitapicancanarama'. Nonëmanta' tapiarama'. ¹⁹ Quisocriso imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Nani ina nitotërama'. Yosë a'patimarinpoa' ni'ton, cancanënpoaquë chachin ya'huërarin. Napoaton co huachi canpoara nohuantërehuasopita nicacaso' ya'huërinhuë'. Yosë chachin hua'anëntërinpoa'. ²⁰ Quisocriso chiníquën parisitaton, chiminin nicha'ëinpoaso marë'. Nicha'ërinpoa' ni'ton, ya'ipi nonënpoa quëran huarë' hua'anëntinpoaso' ya'huërin. Napoaton noyasáchin nico' a'napitanta' nicatënënguëma' Yosë chinochina'.

7

Yasa'arinsopita pënëninso'

¹ I'hua chachin ninshitomaco, nisha nisha natanamaco ni'ton, sha'huichinquëma'. Quëmapí co yasa'apachinhuë', noya inaora ya'huëcaso', ténahuë. ² Napoaponahuë', na'a piyapi'sa' monshihuanapi ni'ton, na'con na'con quëmapí'sa' sa'aina'. Ama monshihuanacaiso marëhuë' sa'aina'. Quëmapí'sa' sa'inaráchin yonqui'ina'. Inapochachin sanapi'santa' so'ináchin yonqui'ina'. ³ Quëmapí'sa' sa'ina' noya nosoroatona', ichihuë'ëina'. Inapochachin sanapi'santa' so'ina' nosoroatona', huë'ëpaina'. ⁴ Sanapi nani so'yahuachina, co inaora nohuantërinso' yonquicaso' ya'huërinhuë'. So'in nohuantërinsona' yonquicaso' ya'huërin. Quëmapinta' co inaora nohuantërinso' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Sa'in nohuantërinsona' yonquicaso' ya'huërin. ⁵ Ama nia'po'inasohuë', niichihuë'ëina'. A'na tahuëriso nipirinhüë' quëmapí sa'inë chachin inahuara yonquinëna quëran nohuantohuachina', na'con na'con Yosë nontacaiso marë' nisha huë'ëina'. Ina quëran naquëranchin

nihuë'ëpanta'ina' ama nisha yonquicaiso marëhuë'. Ama hua'qui' nisha huë'ëcosohuë', Satanasë minsëchinquëma'.

6 Napoaton yasa'apatama', sa'aco', tënahuë. Co yasa'apatamahuë', noyatapon. Co Yosë ina pochin camaipirinpoahuë', ayonquirinco ni'ton, sha'huitaranquëma'. 7 Caso nipirinhüë' co sa'ahuancohüë'. Co manta' sanapi së'huarahuë'. Yosë catahuarinco ahuanta'huaso'. Pa'sápato, a'chinárahüë. Na'a quëmapi'sa' ca pochin nipi naporini, noya niitonahuë', topirahuë'. Co ya'ipi nanitopihuë' ca pochin nicacaiso'. Yosë catahuarinpoa' nisha nisha nicacaso'. A'naquën ina nohuanton, sa'arin. A'naquënso nipirinhüë' ina nohuanton, noya inaora ya'huërin.

8 Co yasa'apatamahuë', noya nisarama'. Inapochachin quëyorono'sa' co yaso'yantahuachinahuë', noya nisapi. Canta' caora ya'huarahuë. 9 Napoaponahuë', sanapi nohuantohuata'ama', maco'. Noya sa'acaso'. A'naquën co sa'apachinahuë', nisha nisha yonquipi. Sanapi së'huacaisoachin nohuantopi. Ina pochin cancantohuachina', sa'aina'. Ina noya, tënahuë.

10 Nani sanapi mapatama', inarë'quëmáchin ya'huëco', tënahuë. Co casáchin naporahuë'. Quisocristo sha'huitërinpoa' ni'ton, natëcaso' ya'huërin. Sanapi'santa' so'yahuachina', so'ina' chinpitomiatacaso' ya'huërin. 11 Nipirinhüë', co chinpitoahuachinhuë', ama huachi a'na quëmapi so'yachinsohüë'. So'in chachin chinpitantahuachin, noya nisarin. Quëmapi'santa' sa'apachina', ama sa'ina' të'yachinasohüë'.

12 Isonta' pënëantaranquëma'. Quisocristo isoro'paquë nipon, co napopirinhüë', noya pënënaranquëma', tënahuë. A'naquëma' co'huara Quisocristo imashatërapomahuë', sa'arama'. Iporaso' imapiramahuë', sa'amaso' co yaimarinhuë'. Noya yacapahuachinquëma', ama të'yatocosohüë'. 13 Canpitanta', imoyaro'sa', a'naquëma' imapomarahüë', co so'yamaso' yaimarinhuë'. Co yatë'yatohuachinquëmahüë', ama ta'ananpicosohüë'. Noya yacahuatoma', chinpitoco'. 14 A'naíchin imaponahuë', noya ichiya'huë'in. Sa'in imapachina, so'ionta' Yosëri noya yonquiarin. Oshaquëran imapon nimara. Inapochachin quëmapi imana'pi nipachina, sa'ionta' Yosëri noya yonquiarin. Hui'ninpitanta' noya yonquiarin. Co ichiya'huëhuachinhuë', hui'ninpita co onporonta' Yosë imaponahuë' nimara. 15 Nichinpitacaso' noya noya nipirinhüë', quëmapihuë' nipon, co imatonhuë' yapa'pachin, noya pa'in. Sanapinta' co imatonhuë' yapa'pachin, noya inanta' pa'in. "Noya nini'toma', ya'huëco'," itërinpoa' Yosë. 16 Sanapi noya imaponahuë', so'inso' co onporonta'

imaponhuë' nimara. Quëmapinta' noya imaponahuë', sa'inso' co imaponhuë' nimara. Co nitotërëhuahuë'.

17 Yosë nohuanton, nisha nisha ninëhua'. Co napopináchin ninëhuahuë'. Onpopinsona nicasëhua' Yosë imapatëhua', inachachin niahua'. Ya'huërëhuaquë chachin sano yonquiatëhua', imahua'. Paato, ya'ipi imapisopita inachachin pënënarahuë. 18 A'naquëma' co'huara imashatërapomahuë', marca acotërinënuëma'. Quisocristo imapatama', ama ina marë' tapancosohuë'. Naporahuaton, co marca ya'huëtohuachinquëmahuë', ama niacotocosohuë'. 19 Co marca yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë natëcasorachin yonquico'. 20 Ya'nan Quisoso imapatama', onpopinsona nicasëma' imapatama', inachachin nisáco'. Ama a'na' a'na' pochin yonquicosohuë'. 21 A'naquëma' patron marërachin sacatohuatama', ama ina marë' sëtocosohuë'. Nipirinhuë' nanitohuatama', pipimiatatoma', canpitaora marë' sacatoco'. 22 Patron marë' sacatapomarahuë', Yosë huayonpachinquëma', oshanëma' inquitatënuëma', nicha'ërinquëma'. Ina yonquiatoma', co huachi sëtacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin a'naquëma' co patron asacatopirinquëmahuë'. Yosë nicha'ërinquëma' ni'ton, ina na'con na'con natëcamaso' ya'huërin. Yosë piyapinënpita ninama'. 23 Quisocristo chiminatón, nicha'ërinquëma'. Inasáchin natëtoma', yonquico'. Ama piyapi'sa marëáchin sacatatoma', Yosë naniantocosohuë'. 24 Napoaton iyaro'sa' ya'nan imapatama', onpopinsona nicasëma' imaramaso chachin nisáco'. Yosë ni'sarinquëma'.

25 Iporaso' co sa'arinsopitahuë', co so'yarinsopitahuë', inapita ma'sona onpocaso' sha'huichinquëma'. Quisocristo isoro'paquë nipón, co ina a'chinpirinhuë', catahuarinco no'tëquën pënëna'huaso'. Nosoroatonco, acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Napoaton nanitërama' natëamacoso', ténahuë. 26 Ipora tahuëri'sa' sacai' imacaso', na'con aparisitarinënpoa'. Napoaton onporamasona ya'huapoma', inachachin ya'huëco'. 27 Sa'ahuanpatama', ama të'yatocosohuë'. Co sa'ahuanpatamahuë', noya canpitaora ya'huëco'. 28 Napoaponahuë', sanapi nohuantohuatama', maco'. Noya sa'acaso'. Inapochachin nano'santa' yaso'yahuachina', noya nisapi. Co ina marë' oshahuanapihuë'. Nipirinhuë', sa'ahuano'sa', so'yahuano'sa' inapitaso' saca sacai' ya'huapona'. Co nohuantërahuë' canpitaso' ina pochin nicacamaso'.

29 Ni'co', iyaro'sa'. Yosë nohuanton, co hua'qui' isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Napoaton sa'ahuanpatama', ama sa'amachin yonquicosohuë'. Yosë na'con na'con yonquico'.

30 A'na tahuëri sètapomarahuë', ama sètacamasorachin yonquicosohuë'. Yosë yonquiatoma', noya cancantoco'. A'na tahuërinta' capa cancantapomarahuë', ama inasáchin yonquicosohuë'. Ma'sha pa'anacasonta' ya'huëtopirinquëmahuë', ama inasáchin yonquicosohuë'.
 31 Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërintopita a'na tahuëri ta'huantarín. Napoaton ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', ama inapita na'con na'con yonquicosohuë'.

32 Nani ma'sha yonquihuatëra, sacai' Yosë marë' sacatacaso'. Co nohuantërahuë' canpitaso' nisha nisha yonquiatoma', napion cancantamaso'. Quëmapi co sa'in ya'huëtohuachinhuë', co nani ma'sha yonquicaso' ya'huërinhuë'. Nanitërin Sinioroáchin yonquicaso'.
 33 Sa'ahuano'saso nipirinhüë' nani ma'sha yonquicaiso' ya'huërin. Sa'ina' noya ya'huëcaiso marë' na'con yonquiapi. 34 Co nanitopihuë' Yosëáchin yonquicaiso'. Inapochachin sanapi'santa' co so'yahuachinahuë', nanitopi ya'ipi cancanëna quëran Yosëíchin yonquicaiso'. Inasáchin yonquihuachina', na'con Yosë marë' sacatapi. So'yahuano'saso nipirinhüë', na'con ma'sha yonquicaiso' ya'huërin. So'ina', hua'huinpita, inapita noya nocomacaiso' ya'huërin.

35 Ina pochin a'chintëranquëma' yonquicamaso marë'. Co caso' camairanquëmahuë'. Noya yonquico' Yosë nohuantërinso' ayonqui'inquëma'. Noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Yosë na'con na'con yonquiatoma', ina marë' sacatoco'.

36 Hui'nama' nani nanontohuachin, quëmapiri nohuantohuachin, ama apiratocosohuë'. Noya macacaso' nipachina', "Maquë'," itoco'. Noya so'yain. Co ina marë' oshahuaninhuë'. 37 Nipirinhüë', co quëtacaso' nohuantohuatamahuë', noya inanta'. Hui'naonta' co yaso'yahuachinhuë', quëma pëinënuquë chachin ya'huë'in. Yaso'yahuachin, acoantoco'.
 38 Nanon aso'yacaso' noya. Co'so' nohuantohuachinahuë', inanta' noya. Co so'yahuachinhuë', noya noya, topirahuë'.

39 Sanapi so'yahuachin, so'in chinpitacaso' ya'huërin. Napoaponahuë', so'ini ayananpihuachin, yaso'yantahuachin, noya so'yanta'in. Yosë imana'pi so'yachin. 40 Co huachi so'yantahuachinhuë', noya inanta'. Noya noya cancantarín, topirahuë'. Ispirito Santo catahuarinco no'tëquën pënënta'huaso' ténahuë.

8

Cosharo' mamanshi marë' acopiso'

¹ A'naquën ma'sha tēparahuatona', nosha acopi mamanshi chinotacaiso marë'. “¿Noya ipora ina nosha pa'angatē' capacaso' ti?” itēramaco ni'ton, sha'huichinquēma'. Tēhuēnchachin iyaro'sa' co mamanshisō' nanpirinhuē', nitotērēhua'. Nani na'con nitotarihuarahuē', co a'napita nosorohuatēhuahuē', topinan quēran nitotatēhua', ninocanarihua'. Nipirinhuē', piyapi nosorohuatēhua', catahuarēhua' noya noya Yosē imacaiso marë'. ² A'naquēnsō': “Ya'ipi nitotērai” topirinahuē', na'con pahuantarin no'tēquēn yonquicaiso'. ³ Napoaponahuē', Yosē nosorohuatēhua', ina pochin cancantarihua'. Ina quēran Yosē nohuitatonpoa', noya ni'sarinpoa'.

⁴ Nosha mamanshi chinotacaiso marë' acopiso' a'chinchinquēma' nitotoco'. Co mamanshi nanpirinhuē'. Co ina chinotacaso' ya'huērinhue'. Tata Yosēichin chinotacaso' ya'huērin, tēnēhua'. ⁵ A'naquēnsō' nipirinhuē' nisha nisha ma'sha isoro'paquē ya'huērinsopita moshapi. Inápaquē ya'huērinsopitanta' moshapi. Nisha nisha ya'huērin, “yosē” ta'tona', moshapi. “Inapita natēcaso' ya'huērin,” topi. ⁶ Canpoaso nipirinhuē' Tata Yosēichin chinotērēhua'. Ya'ipi ma'sha ninin. Ina marë' acorinpoa'. Quisocristoíchin hua'anēntērinpoa'. Ina nininpoa'. Nani nicha'ērinpoa' ina nohuitatēhua' nanopicaso marë'.

⁷ Napoaponahuē', a'naquēnsō' co ina nitochátērapihuē'. Iráca mamanshi chinotopirinahuē', Quisocristo imapachinara, mamanshi a'popi. A'popirinahuē', ipora huanta' co cancanēna quēran natēyátērapihuē'. “Nosha mamanshi marë' tēpapiso' ca'patēhua', mamanshi chachin chinotarēhua',” taponaraihuē' ca'pachina': “Oshahuanēhua',” ta'tona', co huachi noyápiachin cancantopihuē'. ⁸ Tēhuēnchachin ca'patēhua', co ina marë' oshahuanēhuahuē'. Apohuatēhua', co ina marë' Yosē noya noya ni'ninpoahuē'. Co inaso' cosharo' yonquirinhuē'. Cancanēnpoa quēran noya yonquicaso' na'con na'con nohuantērin. ⁹ Nipirinhuē', ya'ipi nosha ca'patama', ni'cona a'napita anishacancantotama'. A'naquēn imasapirinahuē', co Quisocristoíchin natēyátērapihuē'. Nisha nisha tē'huatapi. ¹⁰ “Ya'ipi nosha noya capacaso',” ta'toma', noya ca'nama'. A'na tahuērisko nipirinhuē' mamanshi moshapiso' pēiquē pa'patama', inaquē coshatarama'. Inaquē coshatasēma', tē'huatona'pi nicatēnquēma': “Mamanshi marë' acopiso' noya capacaso',” tapon nimara. Ina quēran: “Canta' nipachin ca'i,” ta'ton, ina nosha capon. Ina ca'pachin, “Oshahuanahuē caso huachi,” ta'ton, co noyahuē' cancantarin. ¹¹ Canpitaso' nitotatoma', noya capomarahuē', tē'huatona'pi atapicancanarama'. Ina marēnta'

Quisocristo chiminin. ¹² Të'huatona'pinta' imaponahuë', co ya'ipi cancanën quëran imarinhuë' ni'ton, nisha nisha të'huatarin. Nonanatënquëma', ca'pachin, co noyahuë' cancantapon. “Ma'cha onpo'iya. Co noyahuë' ninahuë,” tapon. Ina aoshahuanpatama', Quisocristonta' co noyahuë' ni'sarinquëma'. Ina marë' canpitanta' oshahuanarama'. ¹³ Ya'ipi cosharo' noya capacaso nipirinhüë', a'na tahuëri nosha capasoco iyahuë niconco nishacancantohuachin, co huachi ina nosha ca'sarahuë'. Iyahuë nosoroato, co pi'pian tëranta' nohuantërahuë' anishacancanta'huaso'.

9

Quisocristori acorinsopita

¹ Co inso piyapi tëranta' camairincohuë'. Quisocristo chachin acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Inápaquë panantarinsó' piquëran cari ni'nahuë. Ina catahuarinco a'china'huaso'. A'chintohuatënquëmara, canpitanta' imarama'. ² “Co Quisocristo chachin acorinquënhüë',” itërinaco a'naquën. Canpitaso nipirinhüë' co napotaramacohüë'. A'chintohuatënquëmara, Quisocristo imarama' ni'ton, acorincoso' nitotërama'.

³ Nocanpachinacora, no'tëquën iso pochin sha'huitërahuë': ⁴ A'chintohuatëinquëmara, a'camacoiso' ya'huërin. Yamorohuatoi, o'shitamacoisonta' ya'huërin. Nohuantërai naporini, noya ma'paitëinquëmahuë'. ⁵ A'napita Quisocristori acorinsopitaso', sa'atona' sa'inarë' iratopi. Nanamën a'chinacaiso marë' pa'pachinara, sa'inë chachin pa'pi. Quisocristo iinpita, Pïtro, inapitanta' inapopi. Nohuantërai naporini, quiyanta' Quisocristo imarinso' macatoi, inaro'coi chachin irachitohüë'. ⁶ Pirnapirë'co a'chintarainquëma' ni'ton, a'camacoiso' ya'huëpirinhüë'. Quiyaora sacatatoi, coshatërai. Ma'shanta' pahuantohuachincoira, quiyaora pa'anai. A'napitaso' topinan ma'parinëinquëma'. ⁷ Ni'co', iyaro'sa'. Sontaro ya'conpachinara, co cosharonën pa'anacaso' ya'huërinhuë'. Capacaso', a'mocaso', inapita topinan quëtopi. Inapochachin opa sha'pachina, hua'anëni inaora macaton, irorin. Co ina marë' pahuërëtacaso' ya'huërinhuë'. Ohuica pë'tahuana'pinta' nohuantohuachina, ohuica sho'shoi' shi'shiaton, o'orin. ⁸ Co piyapi'saráchin ina pochin yonquipihüë'. Yosë quiricanëinquënta' Moisésë naporin: ⁹ “Toro asacatohuatama', a'caco'. I'nataton to'norayahuachin, ama tonpoanantocosohüë'. Tananpitoco' pi'pian pi'pian coshachin,” tënin iráca ninshiaton. Co toroáchin yonquiaton, Yosë naporinhüë'. ¹⁰ Canpoanta' yonquiatonpoa', quiricanëinquë aninshitërin. Quëmapi iminpachina, co topinan sha'ninhüë'. “Nitohuachin,

masarahüë,” ta'ton, sha'nin. Ina quëran sha'ninso' cayahuachina, manin. ¹¹ Inapochachin quiyanta' Yosë nanamën a'chintërainquëma' noya noya cancantacamaso marë'. Ina marë' ma'sha pahuantohuachincoi, topinan quëtëramacoi naporini, noya niitonhuë'. ¹² A'napitaso' a'chintohuachinquëmara, ma'sha topinan quëtërama'. Quiyaso' na'con na'con a'chintërainquëma' ni'ton, na'con na'con quëtamacoiso' ya'huëpirinhuë'.

Napoaponahuë', co manta' topinan ma'parainquëmahuë'. Ma'sha pahuantopirincoihuënta', ahuantërai. Piyapi'sa' noya noya Quisocriso nanamën natanacaiso marë' co manta' ma'patëraihuë'. A'chinahuë quëran canarahüë naporini, co onpopinchin noya ni'itonacoihuë' nimara, tënahüë. ¹³ Iráca a'naquën Yosë chinotopiso pëiquë sacatohuachinara, inaquë chachin coshatopi. Ma'sha Yosë chinotacaiso marë' tëpahuachinara, patoma ca'pi. Topinan quëtohuachinara, noya ca'pi. Nani ina nitotërama'. ¹⁴ Inapochachin Quisocrisonta' sha'huitërinpoa'. “Nani tahuëri nani tahuëri Yosë nanamën a'chinpachina', natanpisopitari ma'sha quëchina' nanpicaico marë',” tënin. ¹⁵ Ina nipirinhuë', co manta' ma'paranquëmahuë'. Co ina marë' ninshitëranquëmahuë'. Co manta' nohuantërahuë'. Caora sacatato, a'chinarahuë. Ina marë' noya cancantërahuë. A'chintëranquëmaso marë' pahuëërëamacoso' ya'huërin naporini, chimina'huaso' noya noya niitonhuë'. Topinan nohuantato, a'chintaranquëma', tënahüë.

¹⁶ A'naquën: “Yosë nanamën a'chinahuëso marë' caso' noya noyaco,” topi. Caso nipirinhuë' co caora nohuanto a'chinahuë'. Co ina marë' noya noyacohüë'. Quisocriso acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Co'so' a'chinpatohüë', jma'huantacha nisarahüë paya! ¹⁷ Caora nohuanto, a'chinahuë naporini, ina marë' canaitohüë'. Nipirinhuë', ina sha'huitërinco ni'ton, a'china'huaso' ya'huërin. ¹⁸ Napoaton nanamën a'chinpatëra, co manta' ina marë' ma'patërahuë'. Cosharo', ma'sha, inapita quëtinacoso' ya'huëpirinhuë', co manta' ma'patërahuë'. Topinan a'chinahuë. Ina marë' noya cancantërahuë.

¹⁹ Co insonta' pahuëërërincohuë' ni'ton, co insonta' camaincoso' ya'huërinhuë'. Nipirinhuë', caora nohuanto, ya'ipi piyapi'sa' catahuarahüë. Na'con na'con piyapi'sari Quisocriso imacaiso marë' a'chinarahuë. ²⁰ Cotioro'sa' a'chintohuatëra, inapita pochin ninahuë inapitanta' imacaiso marë'. Co Moisësë pënëntërinso' natëca'huaso' ya'huëtopirincohuë', cotioro'sa pochin ninahuë nainacoso marë'. Inapitanta' Quisocriso natëcaico' nohuantërahuë. ²¹ Nisha piyapi'saso' co Moisësë pënëntërinso' natëpihuë'.

Napoaton inapita a'chintohuatëra, co ya'ipi Moisësë pënëntërinso' natërahuë'. Co ina natëpirahuë', Quisocristo natëto, noya ninahuë. Nisha piyapi'sarinta' imacaiso marë' Quisocristo nanamënáchin a'chintërahuë. ²² A'naquëonta' imaponahuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. Inapitanta' co nocanahuë'. “Caso' noya noya imarahuë,” co itërahuë'. Inapita pochin ninahuë natanatonaco, noya noya Quisocristo imacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' nosoroato, sanoanan quëran a'chintarahuë caraya tëranta' cha'ëcaiso marë'. ²³ Ina pochin Yosë nanamën a'chinpató, na'con na'con piyapi'sari ina nohuitapi anta'. Ina marë' canta' noya cancantërahuë'.

²⁴ Quëmapi'sa' nicanacaiso marë' ta'ahuachinara, a'naíchin canatërin. Nani ina nitotërama'. A'napitaso' co chiniquën ta'atonahuë', co canatopihuë'. Canpitanta' chiniquën ta'apiso pochin cancantatoma', na'con yonquico' noya noya cancantamaso marë'. ²⁵ Quëmapi'sa' yanicanahuachinara, nani tahuëri ta'arápi noya noya no'quicaiso marë'. Ta'acaisoráchin yonquipi. Canatohuachinara, yancotë' huëron quëran nipiso' quëtopirinahuë', inaso' a'naroáchin ahuirin. Canpoaso nipirinha' noya nipatëhua', Yosë'pa' acanarinpoa'. Inatohua' co manta' mocsarinhuë'. ²⁶ Caso' co nisha nisha yonquirahuë'. Noya ni'tatë' ta'arëso pochin Yosë natëca'huasoráchin yonquirahuë. Co topinan ya'huërahuë'. Co papinanquë ahuëtërëso pochin ninahuë'. Yosë nohuantërinso'ráchin ninahuë. ²⁷ Co noyahuë' yonquihuatëra, a'naroáchin naniantërahuë. Co nohuantërahuë' pi'pian tëranta' oshahuanaca'huaso'. Nohuantaso' Yosë marë' sacatarahuë. A'napita na'con pënënpirahuë', co caso' noya nipatohuë', co Yosë noya ni'sarincohuë', co acanaarincohuë', tënaahuë'.

10

Ama mamanshi moshacaiso marëhuë' pënëninso'

¹ Iráca napopisopita iyaro'sa', yonquico'. Iráca cotio mashocoro'sa' Iquipito quëran pipirahuatona', Moisësë imapi. Yosë nohuanton, chitoro' ya'norin imacaiso marë'. Naporahuatona', Quëhuai' marë pëntonahuatona', ya'ipiya cha'ëpi. ² Marë quëran cha'ërahuatona', Moisësë imapi. Chitoronta' quëchitërarin. (Inapochachin iporasó' Quisocristo natërehua' ni'ton, aporihuanatëhua', imarëhua'.) ³ Iráca inotëro parti pa'pachinara, Yosë nohuanton, nani tahuëri no'paquë cosharo' ya'nohuachina, ya'ipiya coshatopi. ⁴ Inaquëso' co i'sha ya'huëpirinha'ë', Yosë nohuanton, na'pi quëran pipirin, ya'ipiya o'opi. Quisocristoso' ina na'pi pochin ninin. Pa'pachinara, co quënanpirinahuë', inari na'con

catahuarin cha'ëcaiso marë'. ⁵ Inapotopirinhue', cotioro'saso' co noyahuë' cancantopi. Na'con na'con co natëpihuë' ni'ton, Yosëri co noyahuë' nicaton, ana'intërin. Ina nohuanton, inaquë chachin chiminpi.

⁶ Pënëinpoaso marë' iráca ina ninshitërin. Inapitaso' co noyahuë' yonquipi. Nani ma'sha noyapatopi. Ama inapita nonahuansohue'. ⁷ Inapitaso' mamanshi moshapi. "Moshat-acaiso marë' pita nipi. Huënsërahuatona', coshatopi, o'opi. Ina quëran nansarahuatona', capa cancantopi," tënin Yosë quiricanënquë. Canpitaso nipirinhue' ama inapita pochin nicosohue'. ⁸ Ina quëran a'napita monshihuanpi. Ina marë' Yosëri ana'intërin. Ina nohuanton, cato shonca cara huaranca piyapi'sa' chiminpi. A'na tahuëriichin nipirinhue', inanapo chiminpi. Ina yonquiatoma', ama manta' monshihuanacamaso' yonquicosohue'. ⁹ Naporahuatona' Sinioronta tënipi: "Co nimara ana'intarinpoahuë'," ta'tona', co noyahuë' nipi. Ina marë' ya'huanatona', na'a chiminpi. ¹⁰ Ama Yosë no'huitëhua' tarëtahuasohue'. "Co Yosë noya catahuarinpoahuë'," topi a'naquën. Napoaton Yosëri anquëni a'paimarin inapita tëpacaso marë'.

¹¹ Yosë nohuanton, iráca napopisopita quiricanënquë ninshitopi pënëinpoaso marë'. Inapita pochin nipatëhua', ana'intarinpoa' canpoanta'. Nani ana'intacaso' tahuëri naniriarin. ¹² A'naya a'nayanquëma' ni'cona oshahuantama'. "Caso' noya piyapico. Co onporonta' Yosë a'poarahuë'," ama tocosohue'. ¹³ Sopai ya'ipi piyapinpoa' sha'huitërinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Yosëso nipirinhue' catahuarinpoa'. A'naya a'nayanpoa' co nanitëréhuasohue' nitotaton, ni'sarinpoa'. "Tananpitëquë'," itohuachina, co sopai nanitërinhuë' aquëtë' tëniinpoaso'. Cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëhuatëhua', co sopai minsëarinpoahuë'. Ma'sha onpopirëhuahuënta', Yosë ananitarinpoa' ahuantacaso'. Yosë chachin catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'.

¹⁴ Napoaton iyaro'sa' ama pi'pisha tëranta' mamanshi moshacosohue'. Nosororanquëma' ni'ton, pënënaranquëma'. ¹⁵ Canpitaso' nitoyonquirama'. Sha'huitëranquëmaso' yonquico' no'tëquën nitotacamaso marë'. ¹⁶ Niyontonpatëhuara, Quisocriso chiminso' yonquirëhua'. "Quiya marë' Sinioro huënainën pa'nin ni'ton, 'Yosparinquën' tënai," itatëhua', huënainën pochin nininso' o'orëhua'. Cancanënpoa quëran huarë' yonquiatëhua', o'opatëhua', huënainën napopináchin yonquirëhua'. Ina quëran cosharo' ina nonën pochin nininso' së'panahuatëhua', ca'nëhua'. "Tëhuëenchachin canpoa marë' Quisocriso nonën ohuanpi," ta'tëhua', napopináchin yonquirëhua'. ¹⁷ Quisocriso yonquiatëhua', ina cosharo'

ca'nēhua'. Na'aquēnpoa' niriuharahuē', Quisocristo imarēhua' ni'ton, a'na huēntona pochin ninēhua'. Napopináchin yonquirēhua'.

18 Israiro'sa' napopisonta' yonquico'. Ma'sha Yosē chinotacaso marē' tēparahuatona', ahuiquitopi. Pi'pian nosha acopiso' ca'pi. Yosē yonquiatona', coshatopi. Inapoatona', Yosē chinotopi. 19 Mamanshiso' co nanpirinhuē'. Co chinotacaso huē' nipirinhuē', a'naquēni moshapi. Ma'sha inapita chinotacaso marē' tēpahuachinara, topinan quēran napopirinahuē', co mamanshiri ni'ninhuē', co nataninhuē'. 20 Nisha piyapi'saso nipirinhuē' mamanshi moshacaiso marē' ma'sha tēpahuachinara, co Yosē yonquipihuē'. Sopairo'sa' yonquipi. Co caso' nohuantērahuē' canpitanta' sopairo'sa' yonquicamaso'. 21 A'naquēn mamanshi moshacaiso marē' pita nipi. Sopairo'sa' yonquiatona', napopi. Siniro yonquihuatama', co sopairo'sa' yonquicamaso' ya'huērinhuē'. Napoaton amatohuachinēnquēma', ama pacosohuē'. Quisocristo chininso' yonquiatoma', coshatērama', o'orama'. Napoaton ama sopairo'sa' yonquiatoma', coshatocosohuē', o'ocosohuē'.

22 Sopairo'sa' yonquihuatama', Yosē a'pitatēnquēma', no'huiarinquēma'. ¿Ina nohuantērama' ti? ¡Inaso' chini chiníquēn nanantērin! Canpoaso' co ina pochin chiníquēn nanantērehuahuē'.

A'napita nosorocaso' ya'huērinso'

23 “Ma'sona tēranta' yanipatēhua', noya nicacaso',” topi. Napoaponahuē', co ya'ipi ninēhuasopita catahuarinpoahuē' noya cancantacaso'. Tēhuēnchachin ya'ipi noya nicacaso nipirinhuē', co ya'ipi catahuarinpoahuē' a'napita achinicanacaso'. 24 Napoaton a'napitanta' noya noya imacaiso marē' catahuaco'. Canpitaora costaramaso' ama aquētē' yonquicosohuē'. A'napita na'con na'con yonquico'.

25 Nosha mircatoquē ya'huēhuachin, pa'anatoma', ca'co'. Ama manta' natantapomarahuē', ca'co'. “¿Mamanshi chinotopiso pēiquē ma'patēran?” ama itocosohuē'. Ama nisha nisha yonquiapomarahuē', ca'co'. 26 Tata Yosēri ya'ipiro'pa' ninin. Ya'ipi ma'sharo'santa' noya ninin.

27 A'na tahuēri coshatapatarama'. Co imarinsohuē' amatohuachinquēma', nohuantohuatama' paco'. Nosha acotohuachinēnquēma', “Mamanshi marē' acopiso' nimara,” ama tapomarahuē', ca'co'. 28 Nipirinhuē', a'na piyapi sha'huitohuachinquēma', “Iso nosha mamanshi chinotacaso marē' acopiso',” itohuachinquēma', ama ca'cosohuē'. Sha'huitērinquēmaso' nosoroatoma', ama ca'cosohuē'. 29 Ca'patama', co ina marē' oshahuanaramahuē'. A'naquēnso

nipirinhüè' ni'pachinënquëma', nisha nisha yonquiamara. Ina nosoroatoma', ama ca'cosohüè'.

A'naquëmaso nipirinhüè', itaramaco: “¿Ma'marëta' a'napita yonquiato cosharo' a'poca'huaso' ya'huërin?
³⁰ ‘Yosparinquën Sinioro,’ itahuato, noya caso' ca'nahuë. ¿Onpoatonta' ina marë' co noyahuë' ni'ninaco?” topiramahuë'.
³¹ Ma'sona tëranta' nipatama', Yosë yonquiatoma', noya nico' a'napitanta' Yosë noya yonquicaiso marë'. Napoaton coshatohuatama', o'opatama', ma'sona tëranta' nipatama', ina yonquico'.
³² Ama insonta' anishacancantocosohüè'. Cotioro'sa', nisha piyapi'sa', Quisocristo imapisopita, ya'ipiya nosorocaso' ya'huërin.
³³ Caso' ya'ipi piyapi'sa' yonquirahuë. Catahuarahuë noya Yosë imacaiso marë'. Co caora costarahuëso' yonquirahuë'. A'napitanta' yacatahuarahuë inahuanta' Quisocristori anoyacancantacaso marë'.

11

¹ Caso' Quisocristo noya nonanahuë. Canpitanta' nonanatomaco, noya nico'.

Sanapi'sa' Yosë imapisopita

² Ma noyanquëma' iyaro'sa' ni'ton, na'con yonquiramaco. Yosë nanamën a'chintohuatënquëmara, noya natëramaco.
³ Isonta' iyaro'sa' a'chinchinquëma' nitotoco'. Co insonta' inaora nohuanton ya'huërinhuë'. Tëhuëinchachin natëcaso' ya'huërin, ténahuë. Sanapi'saso' so'ina' natëina'. Quëmapi'santa' Quisocristo natëina'. Quisocristoso' Tata Yosë natërin.
⁴ Quëmapinpoa' niyontonëhuaquë Yosë nontohuatëhua', ama motënpoa' niimomototahuasohüè'. Niimomotohuatëhua', co Quisocristo natërëhuahuë'. Inapochachin pënëntohuatëhua', ama niimomototahuasohüè'.
⁵ Canpitanta', imoyaro'sa', niyontonëhuaquë Yosë nontohuatama', so'yama' natëtoma', niimomototoco'. Yosë anitotërinquëmaso' sha'huihuatamanta', niimomototoco'. Co niimomototohuatamahuë', noyá niya'itopiso pochin ya'noarama'. Ina pochin nipatama', so'yama' atapanarama'.
⁶ Ni'co'. Sanapi'sa' co quëmapi'sa' pochin niya'itopihuë'. Ya'ipi noyá niya'itopi naporini, tapaintonahuë'. Napoaton imoyaro'sa' niimomototoco'.
⁷ Quëmapinpoaso nipirinhüè' Yosë nontohuatëhua', ama motënpoa' niimomototahuasohüè'. Yosë nininpoa' ina pochin hua'anëntacaso marë'. Inasáchin, iyaro'sa', natëhuatëhua', nóya cancantarihua'. Ina marë' acorinpoa'. Inapochachin sanapi'santa' so'ina' noya natëhuachina', nóya cancantapi.
⁸ Quëmapi'ton Yosëri ninin. Ina quëran ahuë'ëtahuaton, a'na nininpitëraca' ocoitërin. Ina ocoitahuaton, ina quëran chachin sanapi

ninin. ⁹ Quëmapi'ton ninin. Ina piquëran sanapi ninin so'in catahuacaso marë'. ¹⁰ Napoaton quëmapi'sa' chini chiniquën nanantopi. Sanapi'saso' so'ina' natëina'. Natëtona', motëna' niimomotochina'. Napohuachina', so'ina' natëpi ni'ton, anquëniro'sarinta' noya ni'sapi. ¹¹ Napoaponahuë', Yosë napopináchin nosororinpoa'. Co quëmapi'saráchin nohuantërinhuë'. Sanapi'santá' nohuantërin. Quisocristo imapatëhua', napopináchin ni'ninpoa'. ¹² Ya'ipinpoa' Yosë nininpoa'. Quëmapi'ton nisahuaton, quëmapi nininpitën quëran sanapi ninin. Naporo quëran huarë' quëmapinpoanta' sanapi'sa quëran nasitërehua'. Yosë nohuanton naporin.

¹³ Iporaso' iyaro'sa', imoyaro'sa', cancanëma quëran yonquico' noya nicacamaso marë'. Niyontonpatama', ¿noya ipora sanapi'sa' co niimomototaponaraihuë' Yosë nontacaiso' to? ¹⁴ Ni'co'. Quëmapinpoa' niya'itërehua'. Co ain a'pamacaso' nohuantërehuahue'. ¹⁵ Sanapi'saso nipirinhue' ainën a'pamapi. A'pamahuachinara, noya ya'nopi. Yosëri naporopi ain quëtërin noyá niimomototacaiso marë'. ¹⁶ A'naquëma' nisha yonquihuatama', isoíchin sha'huitaranquëma': Quiyaso' co nisha nisha a'chinaihuë'. Ya'ipi parti imapisopitanta' inachintopi.

Niyontonpachinara, a'naquën co noyahuë' nipiso'

¹⁷ Niyontonpatama' iyaro'sa', noya nicacaso' ya'huëpirinhue', a'naquëma' co noyahuë' ninama'. Co ina marë' noya ni'nanquëmahuë'. Napoaton pënënananquëma'. ¹⁸ Yosë chinotacaso marë' niyontonpatamara, a'na huënton a'na huënton nicatoma', nino'huirama', natantërahuë. No'tëquën sha'huitërinaco, topirahuë'. ¹⁹ Co ya'ipi cancanëma quëran imapatamahuë', nisha nisha yonquiarama'. Co napopináchin yonquiaramahuë'. Ina quëran Yosë cancanën manëhuasopita nohuitërinënpoa'. Co ya'ipinpoa' nisha nisha yonquirëhuahuë'. A'napitaso nipirinhue' co noya yonquiatonahuë', co no'tëquën imapihuë'. ²⁰ Quisocristo yonquicaso marë' niyontonatoma', coshatapomarahue', co tēhuëinchachin chimininsó' yonquiramahuë'. ²¹ A'naquëma' co ninosoroatomahuë', niapiratërama'. A'naroáchin canpitaora cosharonëma' ca'nama'. Co nipatomatëramahuë'. Inapotohuatamara, a'naquën tanapi. A'naquënso nipirinhue' na'con o'otona', no'pipi. Napoatoma', co nanitëramahuë' Quisocristo chimininsó' yonquiatoma' coshatacamaso'. ²² ¿Co'na pëinëma' ya'huëtërinquëmahuë' inaquë coshatamaso', o'ocamaso'? ¿Onpoatonta' corto pëiquë chachin pahuantërinso'pita atapanarama'? ¿Ma'ta' ina marë' ichinquëma'? Co ina marë' noya ni'nanquëmahuë'.

Quisocristo chimininso' yonquiatëhua', ca'nëhuaso'
(Mateo 26.26-29; Marcos 14.22-25; Lucas 22.14-20)

²³ Siniro sha'huitërinco chachin nani sha'huitëranquëma'. Iráca Cotasëri Quisocristo sha'huirapirin. Sontaro'sari yamapachinara, naporo' tashi' ca'tano'sanënpitarë' coshatopi. Cosharo' masahuaton, ²⁴ "Yosparinquën Tata Yosë," itahuaton, së'panin. Së'panahuaton, a'naya a'naya quëtërin. "Ca nonëhuë pochin iso'. Ca'co'. Canpita marë' chiminarahuë. Niyontonpatama', chiminahuëso' yonquiatomaco, pi'pian cosharo' ca'co'," itërin. ²⁵ Nani coshatohuachinara, minëa'hua manin. "Huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahuë ni'ton, anoyacancantaranquëma'. Ca yonquiatomaco, o'oco'. Ipora quëran huarë' inapoatoma', yonquico," itërin Quisosori. ²⁶ Onporosona cosharo' ina nonën pochin nininso' ca'patama', huënainën pochin nininsonta' o'opatama', Quisoso chimininso' a'napita anitotarama'. Siniro o'mantaquë huarë' inapoarama'.

Onpopinsona Quisoso chimininso' yonquicaso' ya'huërin

²⁷ Ina marë' niyontonpatama', ama topinan quëran ca'cosohuë'. Ama nisha nisha yonquiatoma', o'ocosohuë'. Co Siniro nonën, huënainën inapita noya yonquihuatomahuë', oshahuanarama'. ²⁸ Napoaton canpitaora yonquinëma quëran no'tëquën yonquico'. Pi'pisha tëranta' co noyahuë' yonquihuatomama', naniantoco'. Noyapiachinsáchin cancantatoma', ca'co', o'oco'. ²⁹ Quisoso chimininso' no'tëquën yonquicaso' ya'huërin. Topinan quëran ca'patama', topinan quëran o'opatama', na'con oshahuanarama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. ³⁰ Napoaton na'anquëma' caniorama'. A'naquëmanta' co chiniramahuë'. A'naquënso' ina marë' chiminin. ³¹ Ya'ipi cancanënpoa quëran huarë' nitantiacaso' ya'huërin ni'ton, yonquia'hua'. Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', co Yosë ana'intarinpoahuë'. ³² A'na tahuëri oshahuano'sa' ana'intomiatarin. Imarëhuasopitaso nipirinhüë', ipora chachin pi'pian ana'intarinpoa' noya noya yonquicaso marë'. Ina quëran ayaro' tahuëri co ana'intomiatarinpoahuë'.

³³ Napoaton iyaro'sa' noyápiachin cancantatoma', Quisocristo chimininso' yonquicaso marë' niyontonco'. Ina marë' niyontonpatama', ama a'naroáchin ca'cosohuë'. Nininaco'. Ya'ipi nanihuatomama', napopináchin ca'co'. ³⁴ A'naquën tanahuachina', inahuara pëinënaquë coshachina'. Ina quëran noya niyontonpatama', co

Yosë ana'intarinquëmahuë'. A'na tahuëri pa'sarahuë nicaponquëma'. Naporo' na'con na'con a'chinchinquëma'.

12

Ispirito Santo nisha nisha catahuarinpoaso'

¹ Apira Ispirito Santo naporinso' iyaro'sa', a'chinchinquëma' no'tëquën nitotacamaso marë'. Ina tëhuëchachin catahuarinpoa' nohuantërinso' nicacaso'. A'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa'.

² Iráca co Yosë natëyatërapomahuë', nisha nisha yonquiatoma', mamanshi mosharama'. Co nanpiton natanpirinquëmahuë', sopai nohuanton, inapita chinotërama'. ³ Iporahuanta' a'naquëni co noyahuë' yonquirapitona' Quisocristo no'huipi. Inapitaso' co Ispirito Santo natëpihuë'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', catahuarinpoa' Quisocristo natëcaso'. "Quisocristoíchín natërahuë. Inaso' hua'anëntërinco," tënëhua'. Ispirito Santo nohuanton, naporëhua'.

⁴ Yosë acorinpoa' nisha nisha nitotacaso marë'. Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' noya nicacaso'. ⁵ Siniro nohuanton, nisha nisha ninëhua' a'napita catahuacaso marë'. Nisha nisha nirihuarahuë', ya'ipinpoa' Siniro natërehua'.

⁶ A'naya a'nayanpoa' ananitërinpoa' nisha nisha nicacaso marë'. Ya'ipinpoa' Yosë chachin catahuarinpoa'. ⁷ Co canpoara nanitopirëhuahuë', Ispirito Santo ananitërinpoa' ma'sona ina nohuantërinso' nicacaso'. Catahuarinpoa' ni'ton, a'napitanta' catahuarihua' noya noya imacaiso marë'.

⁸ Ispirito Santo nohuanton, a'naquën noyá nitotërin pënëntacaso'. No'tëquën yonquiaton, pënëntarin. A'naquëonta' noya noya nitotaton, a'chinarin. ⁹ A'naquëonta' catahuarin chiníquën Yosë natëcaso marë'. "Yosë ya'ipiya nanitaparin," ta'ton ina nontërin. Nontohuachina, Yosëri na'con catahuarin. A'nanta' Ispirito Santori catahuarin cania'piro'sa' anoyatacaso marë'.

¹⁰ Ispirito Santo nohuanton, a'naquëonta' nanitërin sacai nininso' nicacaso'. A'naquën Yosë yonquirinso chachin cancanën quëran anitotërin a'napita sha'huitacaso marë'.

A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, macarisona catahuarinso' nitoninorin. Co Ispirito Santoachin yacatahuarinpoahuë'. Sopairinta' piyapi'sa' catahuarin nonpintinpoaso marë'. Napoaton a'napita pënënpachinpoa', ninocaso' ya'huërin. Nonpin nanan nipachina, sha'huitërinpoa' ama natëcaso marëhuë'. A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. A'napitanta' catahuarin ma'sona nisha nananquë topiso' sha'huicaiso'. ¹¹ Ya'ipi

imarēhuasopita catahuarinpoa'. A'naíchin Ispirito Santo niponahué', catahuarinpoa' nisha nisha nitotacaso'. Inaora nohuantērinso' ananitērinpoa'.

A'na huēntona pochin ninēhuaso'

¹² Nonēnpoa' a'naíchin nipirinhué', nisha nisha ya'huētērin. Ya'piranpoa', nantēnpoa', imiranpoa', inapita ya'huētērinpoa'. Inapochachin Quisocriso imarēhuasopita nisha nisha nirihuarahué', a'na huēntoínchin ninēhua'. Nonēn pochin Quisocriso ni'ninpoa'. ¹³ Ispirito Santo chachin Quisocriso huēntonēnquē aya'coninpoa'. Cotioro'sahué nipon, nisha piyapi'sahué nipon, napopináchin Yosē ni'ninpoa'. A'naquēma' canpitaora maré' sacatērama'. A'naquēma' nani tahuēri patronēma' asacatērinēnquēma'. Nisha nishanpoa' nipirihuahué', Ispirito Santo catahuarinpoa'. Quisocriso imarēhua' ni'ton, huēntonēnquē aya'coninpoa'. Aporintohuachinēnpoara, a'na huēntoínchin ninēhua'. Ya'ipi imarēhuasopita Ispirito Santo ya'coancantērinpoa'.

¹⁴ Nonēnpoa' a'naíchin nipirinhué', nisha nisha ya'huētērin. Nantēnpoa', imiranpoa', ya'piranpoa', inapita pochin nininsopita ya'huētērinpoa'. ¹⁵ Nantēhué nontērinco naporini, "Caso' co imirancohué'. Napoaton co nohuantancoso' ya'huērinhué'," itērinco naporini, co no'tēquēn nonchitoncohué'. Nantēhuēnta' nohuantērahué. ¹⁶ Huēratēhuēnta' nontērinco naporini, "Caso' quēma huēratēnco. Co ya'pirancohué'. Napoaton co nohuantancoso' ya'huērinhué'," itērinco naporini, co no'tēquēn nonchitoncohué'. Huēratēhuēnta' nohuantērahué. ¹⁷ Ya'piranpoáchin ya'huērin naporini, ¿ma quēranta' natanchitērihuahué'? Huēratēnpoáchin ya'huērin naporini, ¿ma quēranta' imēchitērihuahué'? tēnahué. ¹⁸ Yosēso nipirinhué' nisha nisha acotērinpoa'. Ina nohuanton, imiranpoa', nantēnpoa', ya'piranpoa', inapita ya'huētērinpoa'. A'naya a'naya nohuantērinquē chachin acotērinpoa'. ¹⁹ A'naíchin ya'huētērinpoa' naporini, co nonēnpoa' inaichitonhué'. Napoaton nisha nisha acotērinpoa'. ²⁰ Nisha nisha ya'huētopirinpoahué', a'naíchin nonēnpoa' ya'huērin.

²¹ Isonta' yonquico'. Ya'pirari imira nocanin naporini, "Quēmaso' napoonan. Co nohuantēranquēnhué'," itērin naporini, co no'tēquēn nonchitonhué'. Motēnpoanta' co nantēnpoa' nocanacaso' ya'huērinhué'. Ya'piranpoa', imiranpoa', motēnpoa', nantēnpoa', ya'ipi nohuantērēhua'. ²² Ni'co'. Ninopinēnpoa', sa'poronēnpoa', inapita pochin nininsopita co a'ninquēchin ya'noponahué', na'con na'con nohuantērēhua' nanpicaso maré'. Inapitaso' noya noya ananpirinpoa'. Co inapita ya'huētērinpoahué' naporini,

chimiintërihuahuë'. ²³ A'naquën nonënpoaquë ya'huërinso' co onpopinchin pa'yatërëhuahuë'. Nipirinhue', inaso' noya noya a'motërëhua'. Taparonënpoapitanta' noya imotërëhua'. ²⁴ Imiranpoa', ya'piranpoa', inapita co imotërëhuahuë'. Nisha nisha ya'huëtopirinpoahuë', ya'ipi nohuantërëhua'. Yosë nohuanton, co a'ninquëchin nininsopitahuë' na'con na'con yonquirëhua'. ²⁵ Nonënpoa' a'naíchin nipirinhue', nisha nisha ya'huëtërin. Co nino'huitonahuë', nicatahuapi. ²⁶ Maquënpoa tëranta' iquin nipachina, ya'ipi ninatanë'. Inapochachin maquënpoa tëranta' pa'yatohuachinënpoa', ya'ipi nonënpoa' capa cancantërin.

²⁷ Canpoanta' imarëhua' ni'ton, a'na huëntoínchin ninëhua'. Nonën pochin Quisocristo ni'ninpoa'. A'naya a'nayanpoa' nohuantërinpoa'. ²⁸ Yosë nisha nisha acorinpoa' imarëhuasopita capini nicatahuacaso marë'. Quisocristo isoro'paquë nipon, a'naquën acorin paatona' nanamën a'chinacaiso marë'. Inapita'ton Yosëri acorin. Ina quëran a'napitanta' acorin pënëntacaiso marë'. Naporahuaton, a'naquëonta' acorin Quisocristo nanamën a'chinacaiso marë'. Yosë nohuanton, a'naquën sacai' nininso' nanitaparín. A'naquën acorin cania'piro'sa' anoyatacaso marë'. A'naquën acorin a'napita catahuacaso marë'. A'naquën acorín hua'an pochin nicacaso marë'. A'naquën Yosë nohuanton, nisha nananquë nonpiso pochin nonin. ²⁹ Co ya'ipinpoa' acorinpoahuë' paatëhua' a'chinacaso marë'. Co ya'ipinpoa' nitopënëntërëhuahuë'. Co ya'ipinpoa' Quisocristo nanamën a'chinacaso' ananitërinpoahuë'. Co ya'ipinpoa' sacai' nininsopita nanitaparëhuahuë'. ³⁰ Co ya'ipinpoa' ananitërinpoahuë' cania'piro'sa' anoyatacaso'. Co ya'ipinpoa' nisha nananquë nonëhuahuë'. Nisha nanan natanpatëhuara, co ya'ipinpoa' nanitërëhuahuë' ma'sona tëninso' sha'huicaso'. Co ya'ipinpoa' inachachin nicacaso' acorinpoahuë'. Ispirito Santo nohuanton, nisha nisha ninëhua'. ³¹ Yosë nontoco' Ispirito Santo catahuainquëma' noya noya nininsopita nitotatoma' a'napita catahuacaso marë'.

Ninosorocaso' ya'huërinso'

Napoaponahuë', piyapi nosorocaso' noya nóya tënahue. Ina a'chinchinquëma'.

13

¹ Nisha nananquë nonpiso pochin nitononarihuarahuë', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', topinan quëran nonarihua'. Anquëni pochachin nonarihuarahuënta', co nosorohuatëhuahuë', hua'na, canpana inapita irininso pochin Yosë nataninpoa'. ² A'naquënpoa' Yosë yonquirinso chachin

nitotatēhua', sha'huitarēhua'. Ya'ipi nitotarihuarahuē', co piyapi'sa' nosorohuatēhuahuē', topinan quēran nitotarihua', co Yosē noya ni'sarinpoahuē'. Yosē chiniquēn natētēhua', nontohuatēhua', motopi chi'huincacaso pochin nanitapapirēhuahuē', co piyapi'sa' nosorohuatēhuahuē', topinan quēran natērēhua', co Yosē noya ni'sarinpoahuē'.³ Ya'ipi ma'shanēnpoa' sa'ahuario'sa' quētopirēhuahuē', co tēhuēnchachin nosorohuatēhuahuē', topinan quēran quētarihua'. “Pēn quēran yatēpapurinacohuēnta', imamiatarahuē,” tarihuarahuē', co piyapi'sa' nosorohuatēhuahuē', co manta' Yosē'pa' canarihuahuē'.

⁴ Piyapi'sa' nosorohuatēhua', co yano'huirihuahuē'. Noya nontatēhua', catahuarigua'. Piyapi'sa' nosorohuatēhua', co noyapatēhua', no'huirihuahuē'. Co nocantarihuahuē'. “Caso' noya noyaco,” co tarihuahuē'.⁵ Piyapi'sa' nosorohuatēhua', co pi'pisha tēranta' atapanarihuahuē'. Co canpoara nohuantērēhuasoachin yonquarihuahuē'. Tēhuēnchachin nosorohuatēhua', no'huipirinēnpohuēnta' co no'huirihuahuē'. Pinopirinēnpohuēnta', co ina yonquarihuahuē', naniantarihua'.⁶ Piyapi'sa' co noyahuē' nipachina', tēhuēnchachin sētarihua'. No'tēquēn yonquihuachina', canpoanta' noya cancantarihua'.⁷ Co noyahuē' nanan natantohuatēhua', co a'naroáchin natētarihuahuē'. Noya yonquiatēhua', natēarihua'. “Yosē nohuanton, oshaquēran noya cancantapon,” ta'tēhua', ninarēhua'. Ma'sha onpotopirinēnpohuēnta', ya'ipi ahuantarihua'.

⁸ Ipora quēran huarē' ninosoromiatacaso' ya'huērin. A'naquēn ipora Yosē yonquirinso chachin piyapi'sa' sha'huitapirinahuē', a'na tahuēriso' co huachi ina sha'huitacaso' ya'huaponhuē'. A'naquēnta' nisha nananquē nonpiso pochin nonpi. A'na tahuēriso nipirinhuē' co huachi ina pochin nonacaso' ya'huaponhuē'. Iporaso' a'naquēn nitotērin a'chinacaso'. A'na tahuēri co huachi ma'sha anitotacaso' ya'huaponhuē'. Inapitaso' co ya'huēmiatarinhuē'. Nipirinhuē', ninosorocasoso' ya'huēmiatarin.⁹ Iporaso' co ya'ipi nitotērēhuahuē'. Co inquēnpoa tēranta' no'tēquēnáchin nitopēnētērēhuahuē'.¹⁰ A'na tahuēriso nipirinhuē' Yosē'pa' ya'ipi nitotarihua'. Naporo' co a'chinacaso' ya'huaponhuē'. Co huachi nipēnēnacaso' ya'huaponhuē'. Ya'ipi noya nisapi.

¹¹ Iráca hua'huatarigua', hua'huasha pochin nonēhua', hua'huasha pochin yonquirēhua'. Iporaso nipirinhuē' nani mashotērēhua'. Co huachi hua'huasha pochin nonēhuahuē'. Co huachi hua'huasha pochin ninēhuahuē'.¹² Hua'na huēnaratērinquē sacóshin hua'yanēnpa' quēnanē'. Inapochachin iporaso' pi'pisha Yosē nohuitērēhua'. Yosē'paso

nipirinhüè' a'ningüèchin Yosè nohuitarihua'. Iporaso' co Yosè pochin ya'ipi nitotarihuahuè'. Inatohuaso nipirinhüè' ya'ipiya nitotarihua'. Yosè noyá nohuitèrinpoa'. A'na tahuèri canpoanta' inapochachin ina noya nohuitontarihua'.
 13 Cancanënpoa quèran huarè' Yosè natècaso' ya'huèrin. "Co onporonta' nonpintarinpoahuè'," ta'tèhua', inasáchin ninacaso' ya'huèrin. Ninosorocasonta' ya'huèrin. Yosèso' na'con na'con nohuantèrin ninosorocaso'.

14

Nisha nisha nananquè nonpiso'

1 Napoaton iyaro'sa', noya ninosoroco'. Ina quèran Yosè nontoco' Ispirito Santo catahuainquèma' ma'sona nohuantèrinso' nicacamaso'. Yosè nanamèn sha'huicaso' na'con na'con nohuantoco'.
 2 A'naquèn Ispirito Santo nohuanton, nisha nananquè nonpiso pochin nonpi. Co natanchináchinhuè' nonpi ni'ton, co piyapi'sa' natanpihuè'. Yoséichin natanin. Yosèri ayonquirinso' nonsapirinhüè', co a'napitari natanpihuè'.
 3 Napoaponahuè', Yosè nanamèn sha'huitohuatèhuaso', noya nataninënpoa'. Ina yonquihuachina', noya noya imasapi. Sha'huitohuatèhua', achinicananarihua'. Sètopirinhüè', natanatènënpoa', chiniquèn cancantapi.
 4 Nisha nananquè nonpiso pochin nonpachina', inahuara Yosè yonquiatona', chiniquèn cancantapi. Nipirinhüè', Yosè nanamèn sha'huitohuachinënpoa', ya'ipi imarèhuasopita natanpatèhua', chini chiniquèn cancantarihua'.

5 Nisha nananquè pochin nonacaso' noya nipirinhüè', Yosè nanamèn sha'huicaso' noya noya, ténahuè. Ina na'con na'con Yosè nohuantèrin. Nisha nananquè nonpachina, ina piquèran ma'sona tapon naporinso' sha'huichinënquèma'. Imaramasopita natanatoma', noya yonquicamaso marè' sha'huichinënquèma'.
 6 Yosè a'chintohuachincora, inachachin iyaro'sa' sha'huitèranquèma'. Ina anitotohuachincora, nanamèn chachin a'chintèranquèma'. Inapotato, catahuananquèma' noya noya imacamaso marè'. Nisha nananquè nonpiso pochin nontèranquèma' naporini, co nataintomacohüè'. Co ina quèran noya noya imaitomahuè'. Canpita nananquè chachin no'tèn nanan pènènpatènquèma', tèhuèenchachin catahuananquèma'.

7 Ni'co'. Quina co noya pihuihuachinahuè', napoonin natanpi. Quitaranta' co noya pi'nihuachinahuè', napoonin natanpi.
 8 Tronpitanta' nisha nisha pihuiipi sontaro'sa' nitocaiso marè'. A'na tahuèri inimicoro'sa' huè'pachinara, tronpita pihuiipi sontaro'sa' pèracaiso marè'. Co no'tèquèn pihuihuachinahuè', co sontaro'sa' niyontoanpihuè' inimicoro'sa'

ahuëcaiso marë'. ⁹ Inapochachin canpitanta' nisha nananquë nonpiso pochin nonpatama', co natanarinënquëmahuë'. Topinan quëran nonsarama'. ¹⁰ Tëhuënchachin iyaro'sa' nisha nisha nanan ya'huërin. Nisha nisha piyapi'sa' ninontacaiso marë' ya'huëpirinhuë', ¹¹ co nitotohuatëhuahuë', co natanarihuahuë'. “Nisha piyapi ni'ton, nisha nananquë nonin,” tënëhua'. Co ninontacaso' nanitarihuahuë'. ¹² Na'con nohuanterama' Ispirito Santo catahuainquëmaso'. Nisha nisha nicacamaso' nohuanterama' ni'quëhuarë' ma'sona tēranta' nipatama', a'napita imapisopita catahuaco' noya noya cancantacaiso marë'.

¹³ Napoaton nisha nananquë nonpiso pochin yanonpatama', Yosë nontoco' ma'sona tapon nonamaso' nitotamaquë. Ina quëran nitotatoma', canpita nananquë chachin piyapi'sa' sha'huitoco'. ¹⁴ Nisha nananquë Yosë nontohuato, ispiritonëhuë quëran nontopirahuë', ma'sona tapo naporahuëso' co nitotërahuë'. ¹⁵ Napoahuarë', ¿onpocasota ya'huërin? Ispiritonëhuë quëran Yosë nontarahuë', cantarahuë, napoarahuë. Napoaporahuë', ma'sona tapo naporahuësonta' yonquiato, Yosë nontarahuë, cantarahuë napoarahuë, tënahuë. ¹⁶ Niyontonpatama', a'naquëma' Yosë chinotatoma', “Yosparinquën,” itohuachina, napopináchin yonquiato, “Amen,” tënama'. Napoaponahuë', nisha nananquë nonpiso pochin nontërama' naporini, a'napitaso' co nitotatonahuë', co “Amen” ta'caiso' nanichitonahuë'. ¹⁷ Noya Yosë nontopiramahuë', a'napitaso' topinan quëran natanpi ni'ton, co catahuaramahuë'. ¹⁸ Canta' nisha nananquë nonpiso pochin nitononahuë. Canpita quëran na'con na'con nitotërahuë. Ina marë' “Yosparinquën” itërahuë Yosë. ¹⁹ Napoaponahuë', Yosë chinotacaso marë' niyontonpatëhua', a'chinacaso' noya noya tënahuë. Nisha nananquë pochin nonato, shonca huaranca nanan nonahuë naporini, topinan quëran nointohuë'. Canpoa' nananquë cara nanaínchin tēranta' nonpato, natanama' ni'ton, noya noya ninin, tënahuë.

²⁰ Canpitaso' iyaro'sa' chinotono'sa pochin yonquico'. Ama hua'huaro'sa pochin yonquicosohuë'. Napoaponahuë', hua'huaro'sa pochin noyápiachin cancantatoma', noyasáchin nico'. Inapitaso' co yonquiyatërapihuë' oshahuanacaiso'. ²¹ Yosë quiricanënguë iráca ninshitërin: “Cotioro'sa' hua'qui' pënëpirahuë', co yanatërinacohuë'. Napoaton nisha piyapi'sa' inaquë a'parahuë. Nisha nananquë nontapirinahuënta', co natëarinacohuë',” tënin Yosë. ²² A'naquën nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. Co imapisopitasohuë' ayonquicaiso marë' napopi. “Yosë nohuanon, naporin,” ta'tona', yonquiapona' nimara.

Imarëhuasopitaso nipirinhüè', canpoara nanamënpoaquë chachin Yosë nanamën sha'huitohuachinënpoa', noya cancantarihua': "Ma noyacha catahuarinpoa paya," tarihua'.²³ Yosë chinotacaso marè' niyontonëhuaquë, a'naquën co Yosë imana'piro'sahuënta' ya'conpi. Nisha nananquërachin nonpatama', co natanatonaraihuë': "Hua'yantomarai'," taponá'.²⁴ Nipirinhüè', Yosë nanamën a'chintohuatama', co imarinsopitahuënta' noya natanapi. Pënëntërinsó' natanahuatona', yonquiapi: "Tëhuënchachin canta' co noyahuë' nicato, oshahuanahuë," tosapi.²⁵ Cancanëna quëran yonquipisopita a'ninquëchin sha'huitapi ni'ton, ina yonquiatona', oshanëna marè' sëtapi. Isonahuatona', Yosë chinotapi: "Tëhuënchachin Yosë catahuarinquëma'," itarinënuëma'.

Niyontompachinara Yosë chinotopiso'

²⁶ Napoaton iyaro'sa' niyontompatama', noyasáchin yonquico'. A'naquëma' cantarama'. A'naquëma' Yosë nanamën a'chinarama'. A'naquëma' Yosë anitotërinquëmaso' sha'huitarama'. A'naquëmanta' nisha nananquë nonpiso pochin nonsarama'. Ina piquëran a'naquëmaso' ma'sona tapon nonamaso' canpita nananquë sha'huitarama'. Ma'sona tëranta' nipatama', nicatahuaco' ya'ipinquëma' noya noya imacamaso marè'.²⁷ Nisha nananquë pochin yanonpachina', a'naya a'naya noina'. Catoya'pihuë nipon, caraya'pihuë nipon, inaíchín noina'. Naporahuaton, a'nanta' ma'sona tapon noninso' sha'huiin.²⁸ Co insoari tëranta' sha'huitacaso' nanitohuachinhüè', niyontonpiquë ama ina pochin noinasohüè'. Ina pochin yanonpachin, inaora paaton, noin Yosëíchín natanacaso marè'.²⁹ Niyontompatama', catoya, caraya nimara Yosëri anitotërinso' sha'huiina'. A'napitaso' nataina'. No'tën nanan nipachin, noya natanatoma' yonquico' no'tëquën natëcamaso marè'. Yosë nanamënáchin imacaso' ya'huërin.³⁰ A'nanta' inaquë huënsërinsó' Yosëri nanan anitotohuachin, inanta' sha'huiin. Yasha'huihuachin, ya'nan nona'pi ta'taton, nata'in.³¹ Inapoatoma', a'naya a'nayanquëma' pënëntoco'. Ya'ipinquëma' noya noya yonquicamaso marè' nipënëncó'. Napohuatama', canpita capini niachinicancanarama'.³² Nipënënpatëhua', a'naya a'nayanpoa' pënëntacaso' ya'huërin. A'na'ton tonihuachin, a'nanta' pënëntanta'in. Ina toniantahuachin, a'nanta' pënëntanta'in.³³ Yosëso' co nisha nisha ayonquirinpoahuë'. Catahuarinpoa' sano cancantacaso'. Niyontonëhuaquënta' catahuarinpoa' a'naya a'nayanpoa' pënëntatëhua' noya Yosë chinotacaso marè'.

Ya'ipi Yosë imarëhuasopita nisha nisha niyontonëhuaquë,
³⁴ sanapi'saso' ta'tatona', nataina'. Ama pënëncinasohuë'.
 “Quëmapi'sa' natëina',” tënin Yosë pënëntërinquë. ³⁵ Ma'sona
 yanitotihuachina', pëinënaquë so'ina' nataina'. Yosë chino-
 tacaso marë' niyontopatama', sanapi'saso' co nonacaiso'
 ya'huërinhuë'.

³⁶ Isonta' yonquico'. Co canpita'ton Yosë nanamën
 nitotëramahuë'. Naporahuaton, co canpitaráchin
 a'chintërainquëmahuë'. ³⁷ Yosë nanamën chachin no'tëquën
 a'chintëranquëma'. No'tëquën ninshitëranquëma'. Insosona
 yapënëntohuachin, natëinco. Ispirito Santo tēhuëncachin
 catahuahuachinquëma', ina nanan chachin natëarama'.
³⁸ Nisha a'chintohuachinëinquëma', ama natëtocosohuë',
 tēnahuë'.

³⁹ Napoaton iyaro'sa', Yosë anitotërinquëmaso'
 sha'huicamaso' na'con na'con nohuantoco'. A'naquën nisha
 nananquë nonpiso pochin yanonpachina, tananpítoco' noin.
⁴⁰ Nipirinhüë', ama noncarocosohuë'. A'naya a'nayanquëma'
 nonco'. Noyápiachin cancantatoma', Yosë yonquico'.

15

Quisocristo nanpiantarinso'

¹ Yosë nanamën iyaro'sa', nani a'chintëranquëma'.
 “No'tëquën nontërincoi,” ta'toma' natërama'. Natëtoma',
 imamiatarama'. Ina nanan chachin sha'huitaantaranquëma'
 yonquicamaso marë'. ² Ina natëmiatohuatama', Yosë
 nicha'ësarinquëma'. A'naquënso nipirinhüë': “Imarahuë’,”
 taponaraihuë', topinan quëran napopi. Co cancanëna quëran
 natëpihuë'. Inapitaso' co nicha'ësarinhuë'.

³ Ya'nan a'chintaponquëma', Yosë anitotërincooso chachin
 sha'huitëranquëma': “Oshanënpoa' inquitinpoaso marë'
 Quisocristo chiminin,” itëranquëma'. Iráca Yosë quiricanën
 quëran ninorinso chachin chiminin. ⁴ “Chiminpachina,
 pa'pitopi huachi. Pa'pitopirinhüë', cara tahuëri quëran
 nanpiantarin,” itëranquëma'. Quiricanëinquë ninorinso
 chachin nanpiantarin: ⁵ Nanpiantarahuaton, Pitro
 ya'notërin. Ca'tano'sanënpitanta' ya'notërin. ⁶ Ina quëran
 na'a imapisopita niyontonasoi', ya'notaantaran. A'natërápo
 pasa na'con ni'pi. Ipora huanta' nanpirapi. Caraíchín nani
 chiminpi. ⁷ Santiaconta' ya'notërin. Naporahuaton, ya'ipi
 a'chinacaso marë' acorinsopita ya'notaantaran. Ina quëran
 inápaquë panantaran.

⁸ Piquëran huarë' canta' ni'nahuë. Ana'huaya pochin
 nipirahuë', inápa quëran ya'notimarinco. Naporo huarë'
 imarahuë'. ⁹ Imapisopita aparisitërahuë' ni'ton, co

acoincoso' ya'huërinhuë', topirahuë'. Pa'pi co noyahuë' cancantopirahuë', anoyacancantatonco, acorinco paato a'china'huaso marë'. ¹⁰ Inaora nohuanton, Yosë catahuarinco. Co catahuarincohuë' naporini, co manta' nanichitohuë'. Catahuahuachincora, pa'nahuë nanamën a'chinapo. Co topinan quëran catahuarincohuë'. Caso' na'con na'con Yosë marë' sacatërahuë. Co cariso' piyapi'sa' anoyacancantërahuë'. Yosë achinicancaninco a'china'huaso marë'. Ina catahuarinco ni'ton, a'chinpatëra na'a piyapi'sa' imasapi. ¹¹ Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Quisocristo ca'tano'sanënpitanta' a'chinpi. Ina nanansáchin a'chintërainquëma', natërama'.

Quisocristo imarëhuasopita nanpiantacaso' ya'huërinso'

¹² “Quisocristo nanpiantarin huachi,” itërainquëma' ni'ton, ¿onpoatomata' a'naquëmaso' co no'tëquën yonquiramahüë'? “Co Yosë ananpitaantaripoahuë',” toconama'. ¹³ Co nanpiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, co Quisocristo tëranta' nanpiantaitonhuë'. ¹⁴ Co nanpiantarinhuë' naporini, topinan quëran a'chinchitëinquëmahüë'. Canpitanta' topinan quëran natëitomahuë'. ¹⁵ Co nanpiantarinhuë' naporini, nani nonpinchitëinquëmahüë'. Nipirinhüë', co iyaro'sa' nonpin nanan a'chintërainquëmahüë'. “Yosëri chachin ananpitaantararin,” itohuatëinquëmara, no'tëquën nontërainquëma'. ¹⁶ Co ananpitaantainpoaso' ya'huërinhuë' naporini, co Quisocristo tëranta' nanpiantaitonhuë'. ¹⁷ Co nanpiantarinhuë' naporini, topinan quëran imaitërihuahuë', co oshanënpoa' inquitonpoahuë'. ¹⁸ Co nanpiantarinhuë' naporini, a'naquën imapisopita nani chiminpi ni'ton, parisitopiquë pa'itonahuë'. ¹⁹ Isoro'pa marëáchin Quisocristo imarëhua' naporini, pa'pi nosorochitërihuahuë'.

²⁰ Nipirinhüë', Quisocristo tëhuëenchachin nani nanpiantarin. Ya'nan cayarinso' sënarëso pochin ina'ton nanpiantaton, nanpimiatarin. Ina quëran canpoanta' chiminarihuarahüë', nanpiantarihua'. ²¹ Atan'ton co Yosë natëtonhuë', chiminin ni'ton, canpoanta' chiminëhua'. Inapochachin Quisocristosos' chiminaponahuë', nanpiantarin ni'ton, canpoanta' nanpiantarihua'. ²² Atan pochin cancantatëhua', ya'ipinpoa' chiminëhua'. Napoaponahuë', Quisocristo imapatëhua', ya'ipinpoa' ananpitaantarinpoa'. ²³ Co napopináchin nanpiantarihuahuë'. Quisocristo'ton nanpiantarin. A'na tahuëri o'mantahuachin, imarëhuasopitanta' ananpitaantarinpoa'. ²⁴ Ina quëran ya'ipiya naniarin. Iporaso' nisha nisha hua'ano'sa', copirnoros'sa', inapita chiniquën nanantatona', camairinënpoa'. Sopaïros'santa'

yacamairinēnpoa'. Quisocristo o'mantahuachin, ya'ipiya minsëarin. Nani minsëhuachin, Tata Yosëichin ya'ipiya hua'anëntarinpoa'. ²⁵ Ina nohuanton, Quisocristo chiniquēn nanantarin. Ya'ipi hua'anëntarin. A'na tahuëri ya'ipi inimicoro'sa' minsëarin. ²⁶ Ina quëran huachi chimirionta' ayatarin. Ananpitaantahuachinpoa', chimirin minsëarin huachi. Co huachi chiminacaso' ya'huaponhuë'. ²⁷ "Yosë nohuanton, ya'ipiya minsëarin huachi," tēnin Yosë quiricanēnquë. Napoaton Quisocristo ya'ipiya hua'anëntarin. Tata Yosëichin co hua'anëntarinhuë'. Inari Quisocristo chiniquēn nanan quëtërin. ²⁸ Ina nohuanton, Quisocristo ya'ipiya minsëarin. Nani minsëhuachina, inanta' Yosë hui'nin ni'ton, pa'pin natëmiatarin. Naporo quëran huarë' Yosëáchin ya'ipiya hua'anëntomiatarin.

²⁹ ¿Onpoatomata' ipora huanta' a'naquëma' co natëyatëramahuë'? "Co Yosë ananpitaantaripoahuë'," toconama'. Co no'tëquēn yonquiramahuë'. A'naquēn chiminpisopita yonquiatona', inapita ya'huërēnamēn aporihuanpi. Co nanpiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, ¿ma'marëta' inapitanta' napo'itonahuë'? ³⁰ ¿Ma'marëta' quiyanta' parisitaporaihuë', a'chinárai? Nani tahuëri yaahuërinacoi. Co nanpiantahuatëhuahuë', topinan quëran parisitërai. ³¹ A'naquēn yatëparinaco. Nani tahuëri "Chiminapo nimara," tēnahuë. Tëhuēnchachin no'tëquēn nontëranquëma'. Quisocristo catahuarinco ni'ton, a'chintohuatēnquëmara, noya imarama'. Ina marë' nóya cancantërahuë. ³² Ipiisoquë a'chinahuëso marë' chiniquēn no'huirinaco. Ni'ni pochin cancantatona', yatëparinaco. Ahuantaporahuë', ¿ma'ta' ina marë' canarahuë? Isoro'paquëráchin ya'huërëhua' naporini, co manta' canaitërihuahuë'. Co nanpiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, co Yosë yonquicaso' ya'huë'itonhuë'. "¡Huëco' coshatahua'. Huëco' o'oahua'. Co hua'quiya quëranhuë' chimirihua' ni'ton, capa cancantahua'!" topiso pochin nichitërihuahuë'.

³³ Ama ina pochin yonquicosohuë'. Ni'cona a'napita anishacancantochinēnquëma'. "Co noyahuë' nipisopitarë'quëma' nipayahuatama', canpitanta' nitapicananarama'. Inapita nonanpatama', co huachi noyápiachin cancantaramahuë'," topi iráca. No'tëquēn napopi. ³⁴ No'tëquēn yonquiatoma', noyasáchin nico'. Ama huachi tēhuëcosohuë'. A'naquëma' co Yosë nohuichátëramahuë'. Ina yonquiatoma', tapanacamaso' ya'huërin, tēnahuë.

Nasha nonēnpoa' quëtarinpoaso'

³⁵ A'naquëma' yanitotërama'. "Chiminpatëhua', ¿onporahuatëhuata' nanpiantarihua'?" ¿Onpopinta'

nonënpoa' ya'huëtaponpoaso'?" tënama'. ³⁶ ¡Co canpitaso' nitoyonquiramahuë! Ni'cochi. Ya'pirin sha'patëra, ya'pirin chachinso' chimininsó pochín ninín. Acopo' ya'pira'huainso' nipurinhuë', noya papotërin. ³⁷ Tricoraya yonquia'ahua'. Ina sha'patamara, aipi noshinënso' co papotërinhuë'. Ya'pira'huain papotóhuachina, nisha ya'norin huachi. ³⁸ Yosë nohuantón, ma'sha papotërin. Nisha nisha ya'pirin sha'patëra, nisha nisha papotërin. Co napopináchin papotërinhuë'. Yosë nohuantón, naporin. ³⁹ Ma'sharo'santa' nisha nisha noshatopi. Piyapinpoanta' nonënpoa' nisha. Ohuacaro'sa', inairaro'sa', samiro'sa', inapitanta' nisha nisha noshatopi. Co napopináchin noshatërehuahuë'. Nisha nisha acorinpoa'. ⁴⁰ Nisha nisha ma'sha isoro'paquë ya'huërin. Inápaquë ya'huëpisopitanta' nisha nisha ya'nopi. Co napopináchin noyápiachin ya'nopihuë'. ⁴¹ Pi'iso' huënaráchin huënaráchin a'pinín. Yoquinta' nisha a'pinín. Tayoraro'santa' nisha nisha a'pinpi. Co napopináchin a'pinpihuë'.

⁴² Inapochachin canpoanta' nanpíantahuatëhua', nisha ya'noarihua'. Chiminpatëhuara, nonënpoa' chanatopirinhuë', nanpíantahuatëhua', nasha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Co onporonta' chanatarinhuë'. ⁴³ Iporaso' nonënpoa' co onpopinchin noyahuë'. Chiminpatëhua', pa'pitarinënpoa'. A'na tahuëriso' nipurinhuë', noyápiachin nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Iporaso' co chinipirëhuahuë'. Nanpíantahuatëhua', chiniarihua'. ⁴⁴ Isoro'pa marëáchin nonënpoa' ya'huëtërinpoa' ni'tón, chiminëhua'. Pa'pitopirinënpoahuë', ananpitaantahuachinpoa', nisha nonënpoa' quëtarinpoa' Yosë'pa' ya'huëcaso marë'. Iporaso' nonënpoa' Yosë acotërinpoa' isoro'paquë ya'huëcaso marë'. A'na tahuëriso' nipurinhuë' noya noya nonënpoa' quëtarinpoa' inápaquë ya'huëcontacasó marë'.

⁴⁵ Yosë quiricanënquë tapon: "Íraca Yosëri ya'nan quëmapi nininsó Atan itërin. Inaso' nonën quëtërin isoro'paquë nanpicasó marë'," tënin. Iporaso' Quisocristonta' Atan pochín nicaponahuë', Yosë chachín ni'tón, catahuarinpoa' canpoanta' Yosë pochín nanpicasó marë'. ⁴⁶ Napoaponahuë', ya'nan nipón, nonënpoa' quëtërinpoa' isoro'paquë nanpicasó marë'. Ina piquëran nasha nonënpoanta' quëtarinpoa' inápaquë nanpimiatacasó marë'. ⁴⁷ Atansó no'pa quëran ninín isoro'paquë nanpicasó marë'. Quisocristoso nipurinhuë' Yosë ya'huërin quëran o'marin ni'tón, noya noya ninín. ⁴⁸ Ya'ipi piyapinpoa' Atan pochín nicatëhua', ina nonën pochín ya'huëtërinpoa'. Napoaponahuë', Quisocristo imapatëhua', a'na tahuëri ina nonën pochachín ya'huëtarinpoa'. ⁴⁹ Iporaso' Atan pochín ya'norëhua'. A'na tahuëriso' nipurinhuë' Quisocristo pochín ya'noarihua'.

⁵⁰ Nonënpoa' ipora ya'huëtërinpoaso' co nanitërinhuë' Yosë hua'anëntërinquë paacaso'. Chiminpatëhua', nonënpoa' chanatarin, co ya'huëmiatarinhuë'. ⁵¹ Noya natanco iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co nitotopirinhue', sha'huitaranquëma'. Co ya'ipi imarëhuasopita chiminarihuahuë'. Napoaponahuë', Yosë nohuanton, ya'ipi imarëhuasopita nisha ya'noarihua'. ⁵² A'nanaya nisha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. O'mantacaso' tahuëri nanihuachin, tronpita pihuirarin. Pihuihuachin, chiminpisopita nanopiantarapi. Quisocristo imapi ni'ton, ananpitaantarin huachi. Naporo' ya'ipi imarëhuasopita nisha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Co huachi chiminarihuahuë'. ⁵³ Nonënpoa' ipora ya'huëtërinpoaso' chanatarin. A'na tahuëriso nipirinhue' nisha nonënpoa' ya'huëtohuachinpoa', co chanatarinhue'. Nasha a'morëso pochin nisarihua'. Co huachi chiminarihuahuë'. ⁵⁴ Nisha nonënpoa' quëtohuachinpoa', nanopiantarihua'. Yosë quiricanën quëran ninoton, naporin: "A'na tahuëri Yosëri chimirin minsëarin. Co huachi chiminacaso' ya'huaponhuë'. ⁵⁵ ¿Onporahuatonta' chimirin minsëarinpoa'? Co huachi nanitarinhue'. Ya'huan quëtëhuachinpora chiminëso pochin chiminacaso' ya'huëpirinhue', co huachi chiminacaso' të'huatarihuahuë'," ténin. ⁵⁶ Yosë iráca pënëntërinso' co natëtätëhuahuë', oshahuanëhua'. Oshahuanëhua' ni'ton, chiminacaso' ya'huërin. ⁵⁷ Ya'huëpirinhue', jma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, nicha'ërinpoa paya! Ina nohuanton, Quisocristo ya'huëretërinpoa'. Corosëquë chiminatón, sopai minsërin. Nanpiantarahuatón, chimirionta' minsërin. Ina marë': "Yosparinquën," itahua'.

⁵⁸ Napoaton iyaro'sa' chiníquën cancantoco'. Nosoro-ranquëma' ni'ton, pënënanranquëma': Ama nisha nisha yonquicosohue'. Naporahuatón, paatoma' a'napita a'chintëra'piaco'. Sinioro catahuahuachinquëma', co onporonta' topinan quëran a'chinaramahuë'. A'chinpatama', Yosëri nohuantërinso'pita imasapi huachi.

16

Pahuantërinso'pita catahuacaso' ya'huërinso'

¹ A'nanta' sha'huichinquëma', yonquico'. A'naquën imapisopita ma'sha pahuantarin ni'ton, parisitapi. Inapita catahuacaso marë' coriqui yaa'parama'. Carasiaquë imapisopitanta' coriqui a'parapi. Inapita nani sha'huitërahue' coriqui yontonacaiso marë'. Inapochachin canpitanta' sha'huitaranquëma'. ² Nani Tomio tahuëri niyontónpatama', coriqui acoco'. Nanitëramaso' acoco'. Na'con canahuatama', na'con quëtoco'. Pi'pian canahuatama', pi'pian quëtoco'.

Nani simana inapohuatama', nicaponquëma' pa'pato, coriqui yontonamaso' quënanconarahuë. ³ A'naquëma' noya ni'namasopita huayonco' coriqui quëpacaiso marë'. Canconpato, quiricatarahuë huayonamasopita nohuitacaiso marë'. Nani quiricatahuato, inarë chachin huayonamasopita a'paarahuë. Quirosarinquë quëparapi pahuantërsopita quëtacaiso marë'. ⁴ Nanitohuato, canta' pa'samaraco. Pa'patoso', napopináchin pa'sarai.

Nicapon yapa'ninso'

⁵ Nicaponquëma' yapa'pirahuë', iporaso' co nanitërahuë'. Masitonia parti paca'huaso' ya'huërin. Nani ni'tontahuato, ya'huëramaquë pa'sarahuë. ⁶ Canpitataquë hua'quimiáchin yacaparanquëma'. O'napi tahuëri inaquë na'huëanatapo nimirara. Ina quëran catahuaramaco a'na parti paca'huaso', topirahuë'. ⁷ Co topinan niraponquëmahuë'. A'na tahuëri Yosë nohuantohuachin, hua'qui' yacaparanquëma'. ⁸ Iporaso nipirinhüë' Ipiisoquë ya'huato, a'chinárahüë. Pinticostisë tahuëri huarë' isëquë ya'huapo. ⁹ Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa' isëquë yaimapi ni'ton, a'chintárahüë. A'naquënsó' no'huipirinacohüë', pënëntárahüë. Na'amiachin imasapi.

¹⁰ Iya Timotio cantonpachinquëma', noya nontoco' noya cancanchin. Ca pochachin inanta' Yosë nanamën a'chinarin. ¹¹ Hui'napi nipirinhüë', ama nocancosohüë', noya natanco'. Noya nontatoma', catahuaco' isëquë huënanta'in. Ina ninarahuë. A'napita iyaro'sarë' canquimapon, tënahüë.

¹² Iya Aporosënta' sha'huitopirahuë'. "Iyaro'sa' pa'pachina', quëmanta' paquë'," itopirahuë', co ipora nohuantërinhuë'. Nanitohuachin, nicaponquëma' pa'sarin.

Tiquiapon pochin pënëninso'

¹³ Ama huë'erëso pochin cancantatomarahuë', noya yonquico'. Ya'ipi cancanëma quëran natëmiatoco'. Ma'sha onpoapomarahuënta', chiníquën cancantoco'. Niachinicancanco'. ¹⁴ Ma'sona tëranta' nipatama', noya ninosoroatoma', nico'.

¹⁵ Istipano sa'inë chachin nohuitërama'. Iráca Acaya parti a'chinpatëra, inapita'ton Quisocriso imapi. Pëinënquë ya'huëpisopitanta' imasapi. Imatona', na'con catahuarinënquëma'. Ya'ipi imapisopita catahuapi. ¹⁶ Inapitaso' noya natëco', tënahüë. A'napitanta' chiníquën catahuarinquëma' noya imacamaso marë'. Insosona ina pochin a'chintohuachinquëma', noya ni'co'.

¹⁷ Istipanasë, Portonato, Acaico, inapita isëquë cantihuachinacora, nóya cancantërahuë. Canpitaso' aquë ya'huatoma', co ni'namacohüë'. Inapitaso' ya'huërama quëran huëcatona',

catahuarinaco. ¹⁸ Noya nontatonaco, achinicancaninaco. Canpitanta' achinicancaninënquëma', ténahuë. Cancoantahuachina', noya nicatoma', natanco'.

¹⁹ Ya'ipi imapisopita Asia parti ya'huëpiso' yonquiatënquëma', saludos a'patarinënquëma'. Aquira sa'inë chachin na'con yonquiatënquëma', saludos a'patarinquëma'. Pëinënquë niyontonpisopitanta' yonquirinënquëma'. Canpitanta' Siniro imarama' ni'ton, na'con yonquirinënquëma'. ²⁰ Ya'ipicoi saludos a'patarainquëma'. Noya iyaro'sa' ya'huëco', ténai. Noya ninosoroatoma', nisë'quëco'.

²¹ Ca Paonoco na'con yonquiranquëma'. Caora imirahuë quëran isoíchin ninshitaranquëma'.

²² Insosona co Siniro Quisocristo nosorohuachinhuë', Yosëri ana'inchin. ¡A'naroáchin Siniro o'mantaquë!' ténahuë.

²³ Inaora nohuanton, Siniro Quisoso catahuainquëma'.

²⁴ Ya'ipinquëma' Quisocristo imarama' ni'ton, nosororranquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corintoquë ya'huëpisopita ninshitaantarinsó'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitantaranquëma'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya canta' ya'huarahué. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Timotioro'co nanan a'pataranquëma'. Corintoquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Yosë nohuanton, canpitanta' huëntonënquë ya'conama'. Acaya parti nisha nisha ninanoro'saquë imaramasopita yonquiatënquëma', ninshitaranquëma'. ² Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Paono parisitaponahuë', Yosëri achinicananinsó'

³ —Ma noyacha Tata Yosëso paya. Siniro Quisocristo pa'pin inaso'. Na'con nosororinpoa' ni'ton, catahuarinpoa' chiniquën cancantahuaso'. Nani tahuëri inasáchin achinicananinpoa'. ⁴ Ma'sona tëranta' onpohuatëhua', ina catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Achinicananinpoa' ni'ton, canpoanta' nanitarihua' a'napita catahuacaso'. Inapitanta' ma'sha onpohuachina', achinicananarihua'. Yosë catahuarinpoaso pochachin inapitanta' catahuarihua'. ⁵ Quisocristo imarëhuaso marë' a'napita aparisitërinënpoa'. Aparisitohuachinënpoara, Quisocristo chachin achinicananinpoa'. Na'con na'con aparisitohuachinënpoa', na'con na'con catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. ⁶ Canpitanta' Yosë nohuítacamaso marë' a'chintërainquëma'. Ina marë' aparisitërinacoi. Parisitapiraihuë', Yosë achinicananincoi ahuinta'huaiso marë'. Yosë catahuarinquëma' canpitanta', tënai. Parisitopiramahuë' achinicananarinquëma' quiya pochachin ahuintamaso marë'. ⁷ Canpitanta' aparisitohuachinënquëma', Yosë catahuarinquëma' chiniquën cancantacamaso marë'. Napoaton co Yosë a'poaramahuë'. Chiniquën cancantatoma', imamiatarama', tënai. Ina marë' noya cancantërai.

⁸ Parisitëraiso' sha'huichinquëma', canpitanta' nitotoco'. Asiaquë ya'huasocoi, na'con ma'sha onpotërinacoi. Co ahuan-tochináchinhuë' cancantërai: ⁹ “Chiminapoi nimara,” topiraihuë', co chiminaihuë'. Yosë nohuanton, ma'sha onporai ina na'con na'con yonquica'huaiso marë'. Napoaton “Quiyaora nanitërai,” co tënaihuë'. “Catahuacoi Siniro, co quiyaso'

nanitëraihuë,” itërai. Yosëichin ya'ipi nanitaparín. Chimin-pisopitanta' ananpitaantarín, tënai. ¹⁰ Pi'pishachin shichim-ípiraihuë', Yosë na'con catahuarincoi ni'ton, cha'ërai. Nani tahuëri ni'sárincoi. “Co onporonta' naniantaríncoihuë'. A'na tahuëri parisitaantapiraihuë', nicha'ësaríncoi,” ta'toi noya cancantërai. ¹¹ Canpítanta' quiya marë' chiníquën Yosë nontoco' catahuaincoi. Na'anquëma' quiya marë' Yosë nontohuatama', Yosë catahuarincoi. Ina quëran canpítanta' noya cancantarama'. “Ma noyacha Yosëri catahuarín paya,” ta'toma', “Yosparinquën Sinioro,” tosarama'.

Paono Corintoquë yapa'ninso'

¹² Yosë ni'sárincoi ni'ton, no'tëquën sha'huitarainquëma'. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahuë'. Noyápiachin cancantatoi, ya'ipi parti a'chinai. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chintërainquëmahuë'. Yosë inaora nohuanton, catahuarincoi ni'ton, noya ninai. Ina marë' noya cancantërai. ¹³ No'tëquënáchin ninshitërainquëma'. Co nisha nisha yonquiraihuë'. Co yanonpintërainquëmahuë'. Iso quirica nontohuatama', yonquiraiso chachin nitotarama'. Oshaquëran ya'ipi nitotarama huachi, tënahüë. ¹⁴ Ipora noyamiachin nitotërama'. Sinioro Quisoso o'mantacaso' tahuëri nanihuachin, noya cancantatoi, noya ni'sarainquëma'. Naporo tahuëri canpítanta' noya ni'saramacoi, tënai. “Paono noya a'chintërincoi ni'ton, imarai,” tosarama'. Ina yonquicamaso' nohuantërai.

¹⁵⁻¹⁶ “Noya ni'sarinaco,” ta'to, i'hua nicaponquëma' yapa'pirahuë'. Masitonia parti pa'pato, nira'inquëma'. Ina quëran o'mantahuato, nirimanta'inquëma', topirahuë'. Inaporahuë naporini, canpita catahuaitomacohüë' Cotia parti paca'huaso'. Catoro' ni'nanquëma' naporini, noya noya cancanchitomahuë', tënahüë yonquiato. Napopirahuë', co pa'nahuë'. ¹⁷ Napoaton: “Paono nisha nisha yonquirin,” ¿topiramahuë' ti? Co nisha nisha yonquirahuë'. A'naquënso' ma'sona tëranta' sha'huipirinhuë', co tëhuëchachin naporinhuë'. Co caso' ina pochin cancantërahuë'. ¹⁸ Yosë ni'sárinco no'tëquën nontëranquëma'. Yosë no'tëquënáchin nonin ni'ton, canta' co nonpintëranquëmahuë'. Co nisha nisha nonahuë'. ¹⁹ Iráca Siripano, Timotio, ca, caracoi a'chintërainquëma'. Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Co onporonta' nonpintërinpoahuë'. No'tëquën nontërinpoa'. ²⁰ Ya'ipi Yosë sha'huitërinpoaso' Quisocristo acotarínpoa'. Napoaton “Quisocristoso' no'tëquën nonaton, catahuarínpoa'. Ma noyacha Yosëso paya,” tënëhua'. ²¹ Yosë chachin huëntonënuquë aya'conínpoa' Quisocristo imacaso marë'. Huayonatonpoa',

acorinpoa' piyapinēnpita nicacaso marē'. ²² Hui'nin pochin niconpoa', sichoquē marca acorēso pochin Ispirito Santo aya'coancantērinpoa'. Hua'yanēn chachin aya'coancantērinpoa' ni'ton, anitotērinpoa'. “Ya'ipi sha'huitērinpoaso' chachin quētarinpoa',” tēnhua'.

²³ Ya'ipi yonquirahuēso' Yosē nitotērin. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tequēn nontaranquēma'. Co nohuantērahuē' canpitataquē chiníquēn pēnēna'huanquēmaso'. Napoaton co i'hua ni'conanquēmahuē'. Naporo' pa'nahuē naporini, co noyahuē' ninamaso marē' chiníquēn pēnēna'huanquēmaso' ya'huē'itonhuē'. ²⁴ Co quiyaso' hua'an pochin chiníquēn pēnētēraihuē'. Sanoanan quēran pēnēnainquēma'. Yosē nanamēn noya natērama'. Yacatahuarainquēma' noya cancantacamaso marē'.

2

¹ I'hua nicaponquēma' yapantapirahuē', co pa'nahuē'. Pa'nahuē naporini, asēchitēnquēmahuē'. ² Chiníquēn pēnēnpatēnquēma', sētarama'. Co nohuantērahuē' asēta'huanquēmaso'. Canpita sētohuatama', co huachi nanitaramahuē' acapacancanamacoso', tēnahuē yonquiato. ³ Napoaton i'hua ninshitēranquēma' pēnēna'huanquēmaso marē'. Ina quēran canpitataquē pa'pato, co sētarahuē'. Noya imaantahuatama', noya cancantarahuē. Noya cancantohuato, canpitanta' noya cancantarama', tēnahuē. ⁴ Chiníquēn sētato, i'hua ninshitēranquēma'. “Co yanatērinacohuē’,” ta'to, sētērahuē. Na'nēchináchin cancantērahuē. Co nohuantērahuē' chiníquēn asēta'huanquēmaso'. Co no'huiranquēmahuē'. Na'con nosororanquēma'. Ina nitotacamaso marē' ninshitēranquēma'.

Nanan anoyatacaso' ya'huērinso'

⁵ I'hua a'nara' co noyahuē' nininso marē' sētērahuē. Co casáchin sētērahuē'. Canpitanta' pancamiachin sētērama'. Nipirinhue', co nohuantērahuē' nanan apancatacaso' ni'ton, napotēranquēma'. ⁶ Tēhuēna'pi nani ana'intērama'. Na'anquēma' ana'intērama' ni'ton, co noyahuē' nininso marē' inanta' sētárin. Co huachi aquētē' ana'intacaso' ya'huērinhuē'. ⁷ Iporaso' nanan anoyatoco'. Noya nontaantaco' chiníquēn cancanchin. Iporahuanta' sētárin. Napoaton catahuaco' ama aquētē' sēchinsohuē', sētori ya'coancantohuachin. ⁸ Niyontonahuatoma', noya nontoco'. “Nosoroatēnquēn iyasha nanan anoyatarainquēn,” itoco'. Ina quēran tēhuēnchachin nosoroatoma', noya nontaantaco'. ⁹ Napoaton i'hua ninshitēranquēma'. “Ya'ipi natēarinaco,” ta'to, pēnēnanquēma'. Tēnia'huanquēmaso marē' ninshitēranquēma'.

10 Nanan anoyatohuatama', canta' nanan anoyatèrahuë pochin cancantarahuë. Canpita yonquiatènquëma', nanan anoyatèrahuë. “Quisocristo nani tahuëri ni'sarinpoa',” ta'to, cancanëhuë quëran huarë' nanan anoyatèrahuë. 11 Co nanan anoyatohuatèhuahuë', Satanasë minsëarinpoa'. Inaso' nisha nisha yanonpintërinpoaso' nitotèrëhua'.

Troasëquë Paono na'con yonquirinso'

12 I'hua Troasëquë pa'nahuë Quisocristo nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa' nohuantopi ni'ton, a'chintèrahuë. 13 Napoaponahuë', i'hua chachin iya Tito canpitataquë a'papurahuë'. Co huënantarinhuë ni'ton, co sano cancantèrahuë'. “¿Onpoatoncha co iyasha huëntarinhuë nicaya?” ta'to, piyapi'sa' noyasha nontahuato, Masitoniaquë pa'nahuë.

Quisocristo catahuarinpoa' minsëtacaso'

14 Ma noyacha Tata Yosëso paya, tènëhua'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, nani tahuëri ina catahuarinpoa' inimiconënpoapita minsëcaso'. Inapitaso' co nohuan-topihuë' Quisocristo nanamën a'china'huaiso'. Co nohuantopirinahuë', nisha nisha parti paatoï, nanamën a'chinárai. Pimóton hua'sai' pimoanahuaninso pochin Quisocristo nanamën nahuinarin. A'chintatoï, na'a piyapi'sa' anitotërai. 15 Quisocristoso' pimóchin nininso' a'përahuaton, Yosë chinotërin. Ina pimoanahuaninso pochin ya'ipi parti nanamën a'chinai. A'chinpatëira, Yosëri nohuantërinso pita noya natanpi ni'ton, nicha'ësarín. Co nohuantërinso pitahuënta' natanpirinahuë', topinan quëran natanpi ni'ton, parisitopiquë pa'sapi. 16 Inapitaso' chimipi anarinso pochin nicatonacoi, co natëtopihuë' ni'ton, chimpinpachina', parisitomiatapi. Natëpisopitaso nipirinhuë' pimóchin imërëso pochin nicatonacoi, cha'ësahuatona', nanpimiatapi. ¿Incarita' nanitërin ina pochin noya a'chinacaso'? Co insonta' nanitërinhuë' inaora a'chinacaso', tènahuë. 17 A'naquën nonpinatona', inahuara canacaiso marë' a'chinapi. “Yosë nanamën a'chintërainquëma',” topirinahuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. Quiyaso nipirinhuë' no'tëquën sha'huitërainquëma'. Yosë a'parincoi ni'ton, ina nanansáchin a'chinarai. Yosë ni'sárincoi ni'ton, Quisocristoíchin natëarai.

3

Nasha quëran anoyatërinso'

1 “Ina pochin nonpatama', naquëranchin a'napita nocanarama',” ¿itëramacoi ti? Co insonta' nocanaihuë'. A'naquënso' carta a'napitari ninshitërinso'

a'notërinquëma' nohuitacaso marë'. “Iso quëmapiso' noya. A'chintohuachinquëma', noya natanco',” tënin quiricaquë. Inanpi quirica co ma'parainquëmahuë'. Co ina pochin nohuantëraihuë'. Nani noyá nohuitëramacoi. ² Canpitaso' cartanëhuëi pochin ninama', cancanëhuëiquë Quisocristori ninshitërinso'. Nanamën chachin a'chintohuatëinquëmara, noya imarama'. Ya'ipi piyapi'sa' ni'ninënquëma'. “Paono ca'taninsopitarë chachin a'chintërin ni'ton, noya cancantopi,” ta'tona', noya ni'ninacoi. ³ A'chintohuatëinquëmara, noya natanatoma' Quisocristo imarama' ni'ton, noya carta pochin ninama'. Quisocristo chachin ninshitërinso'. Ina cartaso' co napisëquë ninshitërinhuë'. Co na'piquë tëranta' ninshitërinhuë'. Yosëso' nanpimiatarin ni'ton, Ispirito Santo anoyacancantërinquëma' nóya nicacamaso marë'.

⁴ Quisocristo catahuarincoi ni'ton, noya a'chintërainquëma'. Ina marë' Yosë noya ni'sarincoi, tënai. ⁵ Quiyaora co pi'pisha tëranta' nanitëraihuë' noya a'chinta'huainquëmaso'. Yosëichin ananitërincoi. Co catahuarincoihuë' naporini, co canpitanta' cancanëma quëran imaitomahuë'. ⁶ Ina nani acorincoi a'china'huaiso marë'. Acohuachincoira, catahuarincoi nasha quëran anoyatërinso a'chinta'huainquëmaso marë'. Ina imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa' Yosë nohuitatëhua' nanpimiatacaso marë'. Iráca anoyatërinso Moisésëri ninshitopirinhuë'. Ina imapatëhua, co onporonta' noya cancantërehuahuë'. “Co natëhuatamahuë', chiminpatama', ana'intacaso' ya'huërin,” tënin. Co ina a'chintërainquëmahuë'.

⁷ Iráca Yosë pënëntërinso' sha'huihuachina, na'piquë ninshitërin. Yosëso' noya noya ni'ton, huënaráchin ya'norin. Moisésë ya'pirionta' huënaratarin ni'ton, co israiro'sa' nanitopihuë' hua'qui' nirayacaiso'. Huënarataponahuë', oshaquëran sacorayarin. Pënëntërinsona' noya niponahuë', co ya'huëmiatërinhuë'. Co ya'ipi natëhuachinahuë', chiminpachina', ana'intacaso' ya'huërin. ⁸ Iporaso nipirinhuë', nasha quëran anoyatërinso a'chinarai. ¡Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' ni'ton, inaso' noya noya! ⁹ Iráca pënëntërinso' nanan noya nipirinhuë', co natëhuachinahuë', ana'intacaso' ya'huërin. Quisocristo nanamënso nipirinhuë', noya noya. Ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', Yosë noya ni'sarinpoa'. Napoaton noya noya, tënahué. ¹⁰ Iráca Moisésë noya pënëntopirinhuë', iporaso' noya noya ya'huëtërinpoa'. ¹¹ Iráca pënëntërinso sha'huitohuachina, huënaráchin pochin ya'nopirinhuë', sacorin huachi, co ya'huëmiatarinhuë'. Iporaso' nasha quëran anoyatërinso', ya'huëmiatarin. Co onporonta' nishatarinhuë' ni'ton, noya noya, tënëhua'.

12 “Inaso co ta'huantarinhüè,” ta'toi, inasáchin a'chinarai. Co të'huatoihuè', ya'ipi parti a'chinarai. 13 Iráca Moisésë pënëntohuachina, ya'pirin huënaratopirinhüè', oshaquëran sacorayarin. Napoaton nipa'copirayatërin ama sacorayarinsó' quënanacaiso marëhuè'. Quiyaso' co ina pochin a'chintërainquëmahuè'. 14 Israiro'saso nipirinhüè' co natantochináchinhuè' cancantopi. Ipora huanta' Yosë quiricanën iráca ninshitopiso' nontopirinhüè', co no'tëquën yonquipihuè'. Nipa'copirayatërinso pochin cancantatona', co nanitopihuè' Yosë quiricanën no'tëquën nitotacaiso'. Quisocristoíchin catahuarinpoa' no'tëquën nitotacaso'. 15 Ipora huanta' Moisésë ninshitërinso' nontopirinhüè', co no'tëquën yonquipihuè'. 16 Quisocristo imapatëhua', co huachi nipa'copirayatëreso pochin cancantarihuahuè'. Siniro noya nohuitarihua'. 17 “Siniro” topatëhua', Ispirito Santo tapon naporëhua'. Ina catahuahuachinpoa', co huachi iráca pënëntërinso' imacaso' ya'huërinhuè'. Ispirito Santo nicha'ërinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. 18 Siniro imapatëhua', co huachi nipa'copirayatëreso pochin cancantarihuahuè'. Isihuicoquë ma'sha a'notëreso pochin ninëhua'. Yosë nóya nininso' piyapi'sa' anitotërehua'. Apira apira ina yonquihuatëhua', oshaquëran Yosë pochachin cancantarihua'. Ina nohuanton, Ispirito Santo catahuarinpoa' noya noya cancantacaso marë'.

4

1 Yosë nosoroatoncoi, acorincoi ina nanamën a'china'huaiso marë'. Ina yonquiatoi, co yaa'poraihuè'. 2 A'naquënso' co noyahuè' yonquiataona', a'chinapi. Noyasha nonpirinhüè', nonpinacaiso marë' napopi. Quiyaso nipirinhüè' co manta' po'oana quëran ninaihuè' ni'ton, co tapana'huaiso' ya'huërinhuè'. Co nisha nisha a'chinaihuè'. Ya'ipi Yosë nanamën no'tëquën a'chintarainquëma'. Yosë ni'sárincoi ni'ton, inasáchin a'chinarai. A'ninquëchin a'chinai ya'ipi piyapi'sa' yonquicaiso marë'. 3 Quisocristo nanamën noya a'chintopiraihuè', a'naquën co yanatëtopihuè'. Parisitopiquë pacacaiso nipisopita co nohuantopihuè' natëtacaiso'. 4 Sopai nohuanton, co nanitopihuè' no'tëquën yonquicaiso'. Ma'sha a'pintëreso pochin nanamën quëran Yosë anitotërinpoa' Quisocristo nohuitacaso marë'. Inaso' Yosë chachin ninin. Inapitaso nipirinhüè' somaraya pochin cancantatona', co nanitopihuè' natëtacaiso'. 5 Co quiya imancoiso marë' a'chintërainquëmahuè'. Quisocristo nanamënáchin sha'huitërainquëma'. “Siniro ni'ton, inasáchin yonquicaso' ya'huërin,” tënai. Quiyanta' ina natëtoi, nani tahuëri yacatahuarainquëma'. 6 Ya'nan isoro'pa' acoapon

ya'ipi parti tashipirinhüè': "Nii'sohuanchin huachi," tënin Yosë. Napohuachina, tahuëri ya'huërin. Inapochachin iporaso' cancanënpoaquë a'pintërinpoa' ina nohuitacaso marë'. Inaso' noya noya. Quisocriso ya'pirin quëran a'pintërinpoaso pochin ninin. Ina yonquihuatëhua', Yosë chachin anohuitarinpoa huachi.

Yosë natëtona', chiniquën cancantopiso'

⁷ Co quiyaso' chiniquën nanantopiraihuë', Yosë nohuitatoi, a'napitanta' catahuarai ina nohuitacaiso marë'. Ni'co'. Yonsha, huë'ëta, inapita no'pa quëran nipi ni'ton, co ya'huëmiatërinhuë'. A'naroáchin ya'quihuachina, co noyatërinhuë'. Napoonin. Inapochachin quiyanta' co chiniquën cancantopiraihuë', Yosë catahuarincoi nanamën a'china'huaiso'. A'napitanta' natanatonaco, yonquiapi. "Ma noyacha Yosëri catahuarin paya. Co catahuarinhüè' naporini, co ina pochin nanichitonahuë'," tosapi. ⁸ Nani ma'sha onpopiraihuë', Yosë catahuarincoi ahuanta'huaiso marë'. "Oshaquëran nicha'ësarincoi," ta'toi, imarai. "¿Onpoatoicha ma'sha onporai paya?" tapoiraihuë', co pa'yanaihuë'. ⁹ A'chinoiso marë' chiniquën no'huipirinacoihuë', co Yosë naniantërincoihuë'. Aparisitopirinacoihuë', co ata'huantërinacoihuë'. ¹⁰ Iráca Quisocriso chiniquën aparisitahuatona', tëpapi. Quiyanta' Quisocriso marë' parisitarai. A'naquën yatëparinacoi. Napoaponahuë' Quisocriso nanpiantarin ni'ton, catahuarincoi ina pochin nica'huaiso marë'. ¹¹ Quisocriso nanamën a'chinoiso marë' yatëparinacoi. Quiyaora co nanitopiraihuë', nani tahuëri ina achinicananincoi ina pochachin yonquica'huaiso marë'. Ipora huanta' nanpitoi, Quisocriso pochin cancantarai. ¹² A'chintërainquëmaso marë' aparisitonaco, yatëpapurinacoihuë', canpitaso' imarama'. Quisocriso anoyacancantërinquëma' ni'ton, nanpimiatarama', ténahuë.

¹³ Yosë quiricanënquë ninshitopi. "Yosë natërahuë ni'ton, sha'huirahuë," tënin. Quiyanta' inapochachin cancantërai. "Yosë catahuarincoi," ta'toi, nanamën a'chinarai. ¹⁴ Tëpapurinacoihuënta', Quisocriso imarai ni'toi, Yosë ananpitaantarincoi, ténai. Iráca Quisocriso ananpitaantarins' pochin quiyanta' ananpitaantarincoi. Yosë'pa' quëpantarincoi. Canpitario'coi chachin ya'huëcontarihua huachi. ¹⁵ Canpitanta' imacamaso marë' parisitërai. Inaora nohuanton, Yosë na'con nosororincoi. Na'con na'con piyapi'sa' ina nohuitoahuachina', noya cancantatona', Yosë nontapi. "Ma noyanquëncha, Siniro, paya. Nosoroatoncoi, nicha'ësarancoi ni'ton, 'Yosparinquën,' Siniro," itapi.

¹⁶ Napoaton co a'pochináchinhuë' cancantërai. Parisitatoi, co huachi chinipiraihuë', nani tahuëri achinicananincoi noya noya cancanta'huaiso marë'. ¹⁷ Tëhuënychachin iporaso' pi'pian parisitapirëhuahuë', co hua'qui' isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Yosë'pa' pa'patëhua', co onporonta' pipiarëhuahuë'. Imarëhuaso marë' parisitapirëhuahuë', inapaquëso' noya noya cancantarihua'. Yosë pochachin cancantarihua'. ¹⁸ Isoro'paquë ya'huërinso'pita co na'con na'con yonquirëhuahuë'. Iporaso' parisitarihuarahue', co ina marë' sëtarihuahuë'. Yosë na'con na'con yonquiarëhua'. Ina nohuitacasoáchin cancantarihua'. Isoro'paquë ya'huërinso'pita quënanpirëhuahuë', co ya'huëmiatarinhuë'. Ta'huantarin. Yosë noya yonquirinpoasoso' co quënanpirëhuahuë', ya'huëmiatarin.

5

¹ Ni'co'. Pëi' në'mëtë quëran nipachinara, co hua'quirinhuë'. Inapochachin nonënpoanta' co ya'huëmiatarinhuë'. Chiminpatëhua', Yosë'pa' pa'patëhua', nasha nonënpoa' Yosë quëtarinpoa'. Noya noya nininso' quëtarinpoa'. Inaso' co onporonta' chanatarinhuë'. ² Iporaso' parisitapirëhuahuë', a'na tahuëri nasha a'morëhuaso pochin nasha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Ina na'con nohuantërëhua'. ³ Chiminpatëhua', co hua'yanënpoarachin inápaquë ya'huëmiatarinhuë'. Nasha nonënpoa' quëtarinpoa'. ⁴ Iporaso' isoro'paquë ya'huatëhua', co chinirëhuahuë', sëtërhua', naporëhua'. Napopirëhuahuë', co chiminacaso' nohuantërëhuahuë'. Nasha nonënpoa' tëhuënychinso' na'con nohuantërëhua'. Isoro'paquë ta'huantopirëhuahuë', Yosë'pa' noya noya nanpimiatarihua'. ⁵ Yosë acorinpoa' nasha nonënpoa' ya'huëtinpoaso marë'. Tëhuënychachin inápaquë noya ananpitaantarinpoa', tënëhua'. Sichoquë marca acorëso pochin nani Ispirito Santo aya'coancantërinpoa' ni'ton, nitotërëhua'.

⁶ Napoaton chiníquën cancantërëhua'. "A'na tahuëri Yosë'pa' pa'sarëhua'," ta'tëhua', noya cancantarëhua'. Tëhuënychachin isoro'paquë nanpihuatëhua', co Quisocriso nirayarihuahuë'. ⁷ Co ipora quënanpirëhuahuë', "Yosë no'tëquën nontërinpoa'," ta'tëhua', natërëhua'. "Co onporonta' nonpintarinpoahuë'," tënëhua'. ⁸ Napoaton chiníquën cancantërëhua'. "Chiminpatëhua', Quisocristorë'quënpoa' ya'huëcontarihua'. Inaso' noya noya," tënëhua'. ⁹ Ma'sona tëranta' nipatëhua', Yosëíchin natërëhua' noya nicainpoaso marë'. Nanpihuatëhua', chiminpatëhuanta', Sinioro nohuantërinsoáchin nohuantërëhua'. ¹⁰ A'na tahuëri Quisocriso o'mantahuachin, ya'ipinpoa' coisë pochin sha'huitarinpoa'. Ya'ipi ninëhuasopita yonquiaton,

a'naya a'nayanpoa' no'tëquën nontarinpoa'. Co noya nipatëhuahuë', co Yosë'pa' acanaarinpoahuë'. Noya nipatëhua', acanaarinpoa huachi.

Nanan anoyatërinpoaso'

11 Napoaton Yosë të'huatacaso' ya'huërin. Ina yonquiatoi, ya'ipi piyapi'sa' pënénarai. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahué'. Yosë ni'sárincoi ni'toi, no'tëquën nontërainquëma'. Noya ninaiso' canpitanta' nitotërama', topiraihuë'. 12 "Quiyaso' noya noyacoí," co ténaihuë'. Co a'napita nocanaihuë'. Nisha nanan a'china'piro'sa' noya pochin ya'noponaraihuë', co cancanëna quëran huarë' imapihuë'. Pinopachincoi, sha'huitoco': "Paono tëhuënychachin no'tëquën nontërincoi. Ya'ipi cancanën quëran huarë' Quisocriso imarin," itoco'. Ina pochin a'panicamaso marë' sha'huitaranquëma'. 13 A'naquën na'con pënënpatëira, "Hua'yantopi," itërinacoi. Napopirinahuë', Yosë yonquiatoi, naporai. A'na tahuërinta' sanoanan quëran pënënnainquëma'. Yosë yonquicamaso marë' ina pochin nontërainquëma'. 14 "Quisocriso na'con nosororinpoa'," ta'toi, nanamën a'chinárai. Canpoa marë' inaso' chiminin. Ina imapatëhua', canpoanta' chiminëhuaso pochin ni'ninpoa'. 15 Tëhuënychachin canpoa marë' chiminin noya noya cancantacaso marë'. Co huachi canpoara costarëhuaso' pa'yatacaso' ya'huërinhuë'. Inasáchin yonquicaso marë' chiminin. Chiminaponahuë', nanpiantarin ni'ton, inasáchin yonquirëhua'. 16 Iráca quiyaora yonquinëhuëi quëran yonquiatoi, aipi ya'norinsoráchin yonquirai. Quisocrisonta' iráca co no'tëquën yonquirapiraihuë'. "Co inaso' Yosë hui'ninhuë'," topiraihuë', iporasó' no'tëquën yonquirai. 17 Quisocriso imapatëhua', Yosë anoyacancantarinpoa'. Nasha cancan ya'huëtarinpoa huachi. Iráca yonquirëhuasopita naniantërehua'. Nashamiachin pochin cancantatëhua', noya noya yonquiarhua huachi.

18 Co canpoara noya cancantërehuahuë'. Yosëichin anoyacancantërinpoa'. Iráca oshahuanatëhua', Yosë inimicotopirëhuahuë', inaora nohuanton, hui'nin isoro'paquë a'paimarin chiminatón nanan anoyatinpoaso marë'. Ina quëran quiyanta' acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Insosona natëhuachin, nanan anoyatarin. 19 Yosë nohuanton, hui'nin chiminin anoyacancantínpoaso marë'. Anoyacancantóhuachinpoa', co huachi oshanënpoa' yonquirinhuë', inquitërinpoa huachi. Nani nanan anoyatóhuachinpoara, quiyanta' acorincoi paatoí a'napita sha'huita'huaiso marë'. 20 Quisocriso chachin acorincoi a'napita anitota'huaiso marë'. Ina ya'huërenamën

pochin sha'huitarainquëma'. "Yosë nontoco' nanan anoyachinquëma'," itárainquëma'. ²¹ Iráca Quisocristo co manta' oshahuanaponahuë', Yosë nohuanton, ya'huërëterinpoa'. Oshahuan pochin nicon, Yosëri chiníquën ana'intërin. Canpoa marë' chiminin ni'ton, co huachi oshahuan pochin ni'ninpoahuë'. Quisocristo imapatëhua', Yosë nóya ni'sarinpoa'.

6

¹ Yosë acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Acoatoncoi, catahuarincoi a'chinta'huainquëmaso marë'. "Yosë nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa'," itërainquëma'. Ama topinan quëran natancosohuë'. Imaco huachi. ² Iráca quiricanën quëran Yosë naporin:

"Ipora chachin yacatahuanranquëma'. Nontohuatamaco, natanaranquëma'.

Yanicha'ëranquëma' ni'ton, catahuanranquëma' cha'ëcamaso marë'," tënin.

Ipora tahuëri chachin yacatahuanranpoa'. Nontohuatëhua', anoyacancantarinpoa', tënahüë.

³ Napoaton noyasáchin ninai ama a'na piyapi tëranta' nisha cancantacaso marëhuë'. Co noyahuë' ninai naporini, a'napitanta' niconaco, co Yosë imaitonahuë'. ⁴ Ma'sona tëranta' nipatoira, Yosëichin natërai piyapi'sa' niconaco ina yonquicaiso marë'. Aparisitopirinacoihuë', co i'huërëtëraihuë'. Ma'sha, cosharo', inapita pahuantopirinacoihuë', ahuantatoi, chiníquën cancantërai. Ma'sha onpoapoiraihuë', co pa'yanaihuë'.

⁵ A'chinoiso marë' tëhuënchachin huihuirinacoi, tashinan pëiquë po'morinacoi. Chiníquën no'huitatona', ahüërinacoi. A'chinapoi pa'sápatoi, co huachi chiniraihuë'. Na'a tashi' Yosë marë' sacatápatoi, huë'ëi' natanai. A'na tahuërinta' co coshatatoihuë', tana natanai. ⁶ "Quisocristo imarai," ta'toi, noyasáchin ninai. Yosë nanamën noya nitotërai. Ma'sha onpotopirinacoihuë', co no'huiraihuë', ahuantërai. Ya'ipi piyapi'sa' nóya nontatoi, catahuarai. Ispirito Santo ya'coancantërincoi ni'ton, catahuarincoi noya nica'huaiso'. Tëhuënchachin cancanëhuëi quëran huarë' piyapi'sa' nosororai. ⁷ No'tëquën a'chinai. Yosë na'con catahuarincoi ni'ton, a'chinpatoira, na'a piyapi'sa' natanatona', imasapi. Ni'co'. Inimicoro'sa' huë'pachinara, sontaro'sa' hua'na quëran a'morin ama inimicori paquitacaso marëhuë'. Inapochachin Yosë achinirincoi ama sopai minsëincoiso marëhuë'. Yosë nohuanton, noyasáchin ninai. Noya catahuarincoi ni'ton, sopai minsëarai. ⁸ A'naquën noya ni'ninacoi. A'naquënso nipirinhuë' no'huirinacoi. A'na tahuëri:

“Paono nóya a'chinin,” topi. A'na tahuëriso nipirinhüë' pinorinacoi. No'tëquën a'chintopiraihuë': “Nonpiánpi,” topi a'naquënta'. ⁹ Na'a piyapi'sa' nohuitopirinacoihuë', a'naquënso' nisha pochin niconacoi, co yanataninacoihuë'. Pi'pianchin shichiminpiraihuë', nanpiárai. Chiníquën aparisitopirinacoihuë', co tēparinacoihuë'. ¹⁰ Sētopiraihuë', Yosë yonquiatoi, noya cancantērai. Co na'con ma'sha ya'huëtopirinacoihuë', Yosë nanamën a'chintērai ni'ton, na'a piyapi'sa' natētonacoi, noya noya cancantapi. Co manta' ya'huëtopirinacoihuë', Yosë nohuitatoi, sano cancantērai. Co manta' noya nininso' pahuantērinacoihuë'.

¹¹ Corintoquë ya'huëramasopita, na'con ninshitarainquëma'. Nani ya'ipi yonquiraiso', iyaro'sa', sha'huitērainquëma'. Na'con nosororainquëma'. ¹² Quiyaso' ya'ipi cancanëhuëi quëran nosoromiatērainquëma'. Noyasáchin yonquipirainquëmahuë', canpitaso' co a'na nosororamacoihuë' nimara, tēnai. ¹³ Hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma' ni'ton, inapochachin nosorocoi quiyanta', topiraihuë'. Ina na'con nohuantērai.

Nipayarëhuasopita

¹⁴ Co Yosë imapisopitasohuë' nipirinhüë', ama inapitarë'quëma' na'con na'con nipayacosohuë'. Co canpita pochin cancantopihuë'. Noya cancantohuatama', co nohuantaramahuë' oshahuanacamaso'. Ni'co'. Tahuëri, tashi' co inachachinhüë'. Nisha nisha ya'nopi. ¹⁵ Quisocristo sopairë' co napopináchin yonquipihuë'. Naporahuaton, canpoaso' Quisocristo imarëhua' ni'ton, co oshahuano'sa pochin cancantērëhuahuë'. ¹⁶ Yosë chinotērëhuaquë noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Co inaquëso' mamanshi moshacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin canpoanta' Yosë imapatëhua', ya'coancantarinpoo' ni'ton, ina pëinën pochin ninëhua'. Yosëso' nanpiárin. Quiricanën quëran naporin: “Imapatamaco, ya'coancantaranquëma'. Canpitaro'co ya'huarahuë'.

Chinotohuatamaco, noya a'paiaranquëma'.

Piyapinhüëpita pochin ni'saranquëma',” tēnin.

¹⁷ Ina quëran Siniorori itantarin:

“A'naquën co noyahuë' cancantohuachina', ama inapitarë'quëma' nipayacosohuë'.

Co noyahuë' yonquipiso' tananpitoco'.

Inapotohuatama', noya ni'saranquëma'.

¹⁸ Tataparinquëma pochachin noya nosoroaranquëma'.

Hui'nahuëpita pochin cancantēranquëma',

itērinpoo' Tata Yosë. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntērin,” tēnin quiricanënuë'.

7

¹ Iyaro'sa na'con nosororanguëma'. Ina pochin Yosë yonquirinpoa ni'ton, ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantahua'. Ya'ipi co noyahuë' ninëhuasopitanta' a'poa'ahua'. Yosë t'huatatëhua', noyasáchin niahua'.

Noya cancantantapiso'

² Cancanëma quëran huarë' nosorocoi. Co a'nayanquëma tëranta' ma'sha onpotërainquëmahuë'. Co anishacancantërainquëmahuë'. Co nonpintërainquëmahuë'. ³ Co nocanatënguëma' pënënanquëmahuë'. Na'con nosororainquëmaso' nani sha'huitërainquëma'. Chimina'huaiquë huarë' nosoromiatarainquëma'. ⁴ Tëhuëenchachin nóya ni'nanquëma'. “Corintoquë ya'huëpisopita noya imapi,” itërahuë ya'ipi piyapi'sa'. Parisitaporahuë', canpita yonquiatënguëma', nóya cancantërahuë'.

⁵ Masitoniaquë canconpatoira, na'con ma'sha onpoatoi napion cancantërai. Na'a piyapi'sa' no'huirinaçoi ni'ton, parisitërai. Naporahuaton, cancanehuëi quëran na'con yonquirápatëinguëma', sëtërai. ⁶ Sëtohuatëhua', Yosë achinicançaninpoa' ni'ton, quiyanta' achinicançaninçoi. Ina nohuanton, Tito huë'nin. ⁷ Napoaton noya cancantërai. Noya nanan sha'huitiirinçoi. Noya yonquiantarama' ni'ton, inanta' noya cancantërin. I'hua ni'conpachinquëmara, napotërama': “Hua'qui' co Paono ni'ninçoihuë'. Sha'huitëquë' manóton huë'in. Co noyahuë' ninaiso marë' sëtërai. Paono pënënpachinçoi, noya natanai,” tënama', itërinçoi. Ina natanato, nóya cancantërahuë'.

⁸⁻⁹ I'hua quirica ninshitatënguëma', chiníquën pënënanquëma'. Ina quirica nontohuatamara, pa'pi sëtërama'. Ina natanato, canta' sëtopirahuë'. Co nohuantërahuë' chiníquën asëta'huanquëmaso'. Iporaso nipirinhüë' noya cancantërahuë'. Co hua'qui' sëtëramahuë'. Oshanëma marë' sëtatoma', na'con na'con Yosë yonquirama'. Co noyahuë' ninamasopita a'porama'. Pënënanquëma' ni'ton, co ana'intinquëmaso' ya'huërinhuë'. ¹⁰ Oshanënpoa marë' sëtatëhua', Yosë nontohuatëhua', catahuarinpoa' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantacaso marë'. Ina pochin sëtacaso' noya, tënahüë. Ina quëran anoyacancantarinpoa'. Co imapisopitasohüë' nipirinhüë' topinan quëran sëtopi. Co oshanëna' naniantohuachinahuë', chiminpachina', Yosëri ana'intarin. ¹¹ Canpitaso' sëtatoma', na'con na'con Yosë yonquirama'. Ina quëran “Tëhuëenchachin co noyahuë' nicatëhua', oshahuanëhua'. Co noyahuë' ninëhuasopita naniantahua', Yosë ana'into huachinpoa',” tënama'. Canta' noya yonquiramaco. “Manóton Paono huë'in catahuainpoaso

marë'. Chiniquën cancantatëhua', no'tëquën natëahua'," tënama'. Oshahuana'pi co noyahuë' nininso marë' ana'intërama' noya nicacaso marë'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya cancantaantarama'.¹² I'hua ninshitaponquëma', co tëhuëna'pi yonquiato, ninshitëranquëmahuë'. Co inari aparisitërinso tëranta' yonquirahuë'. Ya'ipinquëma' noya yonquiantamacoiso' nohuantërahuë. "Paonoso catahuarinsopitarë chachin, no'tëquën pënëninpoa'. Yosë ni'sarinpoa' ni'quëhuarë', natëahua'," ta'camaso marë' ninshitëranquëma'.¹³ Naporama' ni'ton, co huachi sëtëraihuë'.

Tito cantonpachinquëmara, co pi'pian tëranta' no'huiramahuë'. Noya nontërama' ni'ton, noya cancantërin. Quiyanta' ina natanatoi, nóya cancantërai.¹⁴ Co'huara Tito pa'shátërasohuë', sha'huitërahuë: "Corintoquë ya'huëpisopita noya imatona', natëarinënuquën," itërahuë. Canpita no'tëquën nontërainquëmaso pochachin Titonta' no'tëquën nontërahuë. Pa'pachina, tëhuënchachin noya natërama' ni'ton, co tapanahuë'.¹⁵ Pënënpachinquëmara, itërama': "No'tëquën pënënancoi. Tëhuënchachin co noyahuë' ninai. Yosë të'huata'huaiso' ya'huërin," ta'toma', natërama'. Ina natanahuaton, Titonta' na'con nosororinquëma'.¹⁶ Carinquëmanta' yonquiatënuquëma', nóya cancantërahuë. Noya noya imasarama huachi, tënahuë'.

8

Pahuantërinso'catahuacaso'ya'huërinso'

¹ Isonta' iyaro'sa' yasha'huitëranquëma'. Masitonia parti na'a piyapi'sa' Quisocriso imasapi. Nisha nisha ninanoquë niyontonatona', Yosë chinotapi. "Yosë na'con nosororinpoa'," ta'tona', a'napita noya nosoroapi. Yosëri chachin catahuarin ina pochin cancantacaiso marë'.² Ma'sha onpotohuachinara, chiniquën parisitaponaraihuë', noya cancantopi. Naporahuaton, pi'pisha ya'huëtopirinahuë', a'napita imapisopita pahuantohuachinara, na'con coriqui quëtopi.³ Co apiratonahuë', na'con quëtopi. Pahuantaiquëhuarë' quëtopi, cari ni'nahuë. Co sha'huitopiraihuë', inahuara nohuantatona', quëterinacoi pahuantërinso'catahuacaso' huaiso marë'.⁴ "Quiyarinta' a'napita imapisopita catahua'ii, topiraihuë'. Cotia parti na'con pahuantopi ni'ton, iso coriqui quëtonquë'," itërinacoi. Na'con ina pochin nontërinacoi.⁵ Co coriqui quëtacasoachin yonquipihuë'. Ya'ipi cancanëna quëran Yosë imapi. Ina'ton yonquipi. Ina pochin cancantacaso' noya noya, tënahuë. Ina quëran coriqui, ma'sha, inapita quëtopi. Quiyanta' yanatërinacoi. "Ma'sona Yosë nohuantohuachin,

sha'huitocoi natè'i," itèrinacoi. ⁶ I'hua chachin Tito sha'huitèrinquëma' ni'ton, canpitanta' yonquirama' coriqui yontonacamaso'. "Imapisopita pahuantopi ni'ton, a'patahua'," tënema'. Napoaton i'huamiachin Tito itèrai: "Naquèranchin paantaton, pënëantaquë' ya'ipi coriqui yaa'papiso' ananiina'," itèrai. ⁷ Canpitaso' nóya imarama' ni'ton, Quisocristo natèrama'. Na'con nitotatoma', a'chinama'. A'napita yacatahuarama'. A'chintèranquëmaso pochachin a'napita nosoroarama'. Napoaton iporaso' pahuantopisopita nosoroatoma', catahuaco', ténahuë'.

⁸ Co camairanquëmahuë'. A'napita na'con Yosë marë' acopiso' sha'huitèranquëma' yonquicamaso marë'. Tèhuëenchachin a'napita nosorohuatama', ama topinan quëran nontocosohuë'. Catahuaco' ama pahuanchinasohuë'. ⁹ Siniro Quisocristo nosoroatonpoa', catahuarinpoaso' nani nitotèrama'. Iráca noya noya inápaquë ya'huëpirinhuë', isoro'paquë o'marin nicha'ëinquëmaso marë'. Co manta' isëquë ya'huëtèrinhuë'. Parisitèrin quëran nicha'ërinquëma' noya noya cancantacaso marë'. Parisitaton, na'con catahuarinquëma'.

¹⁰ I'hua pi'iquë yonquirama' a'napita catahuacamaso'. Naporo' caniaritèrama' coriqui yontonacaso'. Iporaso' naquèranchin yontoantaco', ténahuë. Inapohuatama', noya nisarama'. ¹¹ Naporo' pa'pi nohuantopiramahuë', iporaso' coriqui ya'huëtóhuachinquëma', noya cancantatoma', yontonco' ananicaso marë'. ¹² Ya'ipi cancanëma quëran quëtóhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Co na'a coriquihuanpatamahuë', Yosë nitotèrin. Co nanitèramahuë' na'a quëtacaso'. Co apiratomahuë', pi'pian tèranta' quëtóhuatama', noya ni'sarinquëma'.

¹³ Nanitinpichin acomaso' ya'huërin. Co nohuantèrahuë' pahuantinquëmaso'. ¹⁴ Noya nicatahuacaso' nohuantahua'. Iporaso' ya'huëtèrinquëma' ni'ton, pahuantèrinsopita quëtoco'. A'na tahuëriso' canpita ya'huëre' ma'sha pahuantóhuachinquëma', inahuanta' i'huëtètarinënquëma'. Ninapotóhuatèhua', ya'ipi imarèhuasopita noya ya'huaríhua'. Co pahuantarinpoahuë'. ¹⁵ Iráca Yosë quiricanënquë naporin: "Mana mapachinara, a'naquënso' na'a maponaraihuë', co ya'sotopihuë'. A'naquënso nipurinhuë' pi'pian maponaraihuë', co pahuantopihuë'," ténin.

Tito Corintoquë a'parinso'

¹⁶ Titonta' na'con yonquirinquëma'. Ina marë' noya cancantato, "Yosparinquën, Siniro," itèrahuë. ¹⁷ "Naquèranchin paantaquë'," itóhuatèra, "Noyahua'. Nani

canta' yonquirahuë paanta'huaso'. Na'con nohuantërahuë," itërinco.

¹⁸ A'na iyayanta' a'paarai. Titorë' pa'sarin. "Inanta' nóya imaton, Quisocristo nanamën noya a'chinin," topi ya'ipi imapisopita. ¹⁹ Nisha nisha ninano quëran imapisopita niyontonahuatona', ina quëmapi chachin huayonahuatona', acopi ca'tanaincoiso marë'. Coriqui yoca'huaiso marë' pa'patoi, inanta' pa'sarin. Coriqui quëtonpatoi, noya cancantapona huachi. "Ma noyacha Tata Yosë nosororinpoa paya. Ina nohuanton, iyaro'sa' noya cancantatona', catahuarinënpoa'," taponá'. ²⁰ Na'a coriqui quëparai ni'ton, co nohuantëraihuë' a'napita pinoinacoiso'. Napoaton ina napocoi pa'sarai. ²¹ Noyasáchin nisarai Yosë noya nicaincoiso marë'. Piyapi'santa' noya nicainacoiso' nohuantërai.

²² A'na iyayanta' a'parai nicainquëmaso marë'. Inanta' na'con catahuarincoi' a'china'huaiso marë'. Piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin, a'chintërin, naporin. Noya quëmapi, tënai. Ipora canpitataquë pa'sarin. "Corintoquë imapisopita na'con nohuantopi pahuantërinso'pita catahuacaiso'," ta'ton, pa'sarin catahuainquëmaso marë'.

²³ "¿Inta' Titoso?" itohuachinënquëma', sha'huitoco'. "Co'ta Paonorë' a'chininso'. Inanta' piyapi'sa' catahuarin noya imacaiso marë'," itoco'. "¿Ma'marëta' a'napitanta' huë'pi?" itohuachinënquëma', "Nisha nisha ninano quëran a'paipiso'. Quisocristo noya imapi inapitanta'," itoco'. ²⁴ Inapita cantonpachinquëma', noya nontoco'. Ina quëran coriqui pahuantërinso'pita marë' yontonamaso' quëtohuatama', noya ni'sarinënquëma'. "Paono no'tëquën nontërinpoa'. Corintoquë imapisopitaso' pahuantopisopita nosoropi mini," tosapi. Ina quëran ya'huëpiquë chachin paantahuachina', sha'huirapi anta'. Ya'ipi imapisopita nitotapi huachi.

9

Imapisopita catahuacaso marë' coriqui yontonpiso'

¹ Tëhuëenchachin a'napita imapisopita pahuantohuachina', ma'sha quëtacaso' ya'huërin. Nani nitotërama' ni'ton, co na'con ninshitaranquëmahuë'. ² Piyapi'sa' yacatahuaramaso' nitotërahuë. Ya'ipi Masitonia parti pa'pato, sha'huitëra'piarahuë. "Thua pi'iquë chachin Acaya parti imapisopita na'con yonquipi pahuantërinso'pita catahuacaiso'," itërahuë. Masitoniaro'sa' natantahuatona', inahuanta' nohuantopi. "Inapita pochin quiyanta' catahuachi, topiraihuë'," itërinaco na'aya'pi. ³ Nipirihuë', "Co ya'ipi coriqui yontonchätërapihuë'," ta'to, isopita iyaro'sa' a'pataranquëma' nontinquëmaso marë'. "Nani yontonapi huëshirahuë,"

itopirahuë', ipora huanta' pahuanamara. Co topinan quëran napota'huaso' ya'huërinhuë', tënahüë. ⁴ Co hua'quiya quëranhuë' canpitataquë pa'sarahüë. A'naquën Masitoniaquë ya'huëpisopita imasarinaco nimara. Canpitataquë canconpatoi, nani coriqui yontontopinan quënanconarai, topirahuë'. Co ya'huëhuachinhuë', tapanarahüë. "Corintoquë imapisopitaso' noyaro'sa," itërahüëso marë', co coriqui ya'huëhuachinhuë', tapanarama' canpitanta'. ⁵ Napoaton iyaro'sa' aquëchitërahüë. I'hua yonquirama' a'napita catahuacaso'. Inapitaso' catahuarinëinquëma' coriqui yontonacamaso marë'. Nani yontonpatama', noya quënanconarai. Canpitaora nohuanton, quëtoco'. Co quiyaora nohuanton, yama'parainquëmahuë'.

⁶ Isonta' yonquico': "Pi'pian sha'tohuatëra, pi'pian manë'. Pancana sha'tohuatëra, na'con manë'," topi. ⁷ Ya'ipinpoa' canpoara nohuanton, quëtahua'. Onposona yaquëtöhuachin, quëchin. Ama nisha nisha yonquia'huasohüë'. Co apiquëran quëtacaso' ya'huërinhuë'. Noya cancantatëhua', quëtahua'. Ina pochin quëtöhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. ⁸ Yosë ya'ipi nanitaparin. Nosoroatëinquëma', na'con catahuarininquëma' noya nicacamaso'. Nani tahuëri catahuarininquëma'. Ina catahuahuachinquëma', noya cancantarama'. Ina nohuanton, ya'huëtarinquëma' a'napitanta' quëtacaso marë'. ⁹ Iráca Yosë quiricanëinquë naporin:

"Noya cancantopisopita co apirapihuë'. Sa'ahuaros'a' pahuantöhuachina', quëtapi.

Noya nipiso', ya'huëmiatarin," tënin.

¹⁰ Ni'co'. Yosë nohuanton, ya'pirin ya'huërin shacacaso marë'. Sha'patëra, ina nohuanton, na'a papotërin capacaso marë'. Inapochachin ina nohuanton, ma'sha ya'huëtarinquëma'. A'napita topinan quëtöhuatama', Yosë catahuarininquëma' noya noya cancantacamaso marë'. ¹¹ Noya catahuahuachinquëma', a'napitanta' catahuarama'. Co apiratatomahuë', quëtarama'. Pahuantërinsoyita quëtönpatoi, "Yosparinquën, Siniro," tosapi. ¹² Imapisopita catahuahuatama', co huachi pahuantapihuë'. Naporahuaton, na'con na'con Yosë yonquiapi. "Yosparinquën, Siniro," itapi. ¹³ Catahuarama' ni'ton, noya cancantapi. "Ma noya Quisocristo nanamën natëtona', catahuarinënpoa'. Ma noyacha Yosëso' ni'ton, ina nohuanton, na'a piyapi'sa' catahuapi paya," tosapi. ¹⁴ Yosë nohuanton, na'con nosororama' ni'ton, inapitanta' nosoroatëinquëma', canpita marë' Yosë nontapi huachi. ¹⁵ Yosëso nipirinhüë' na'con na'con quëtërinpoa'. Hui'nin chachin a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Inaso' noya nóya ni'ton, "Yosparinquën, Siniro," itahua'.

10

Yosëri nanan quëtërinso'

¹ Ca Paonoco sanoanan quëran pënënanquëma'. A'naquën napopi: "Paono aquë quëran ninshitohuachinpoara, chiníquën nanan a'patirinpoa'. Isëquë chachin ya'huapon, tē'huatatonpoa', co chiníquën pënëninpoahuë'," topi natantërahuë. Quisocrisoso' chiníquën nanantaponahuë', co no'huirinpohuë'. Sanoanan quëran pënëninpoa'. Ina pochin cancantato, canta' sanoanan quëran pënënanquëma'.

² A'naquënso' pinorinaco. "Paonosos' co Yosë pochin yonquirinhuë'. Inaora nohuantërinsoáchin yonquirin," topirinahuë'. Pa'pato, inapita chiníquën pënënarahuë. Canpitaso nipirinhue', noya yonquihuatama', co chiníquën pënëna'huanquëmaso' ya'huaponhuë', tēnahuë.

³ Piyapicoi quiyanta' nipirinhue', co a'napita pochin yonquirinhue'. Co natēpisopitahuëso' inimicotopirinacoihuë', co quiyaora yonquinēhuëi quëran yaminsëraihue'. ⁴ A'naquënso' inimiconēnpita minsëcaiso marë' nisha nisha quihuipi.

Quiyaso nipirinhue' co quiyaora yonquinēhuëi quëran minsëtaraihue'. Sacai' nipirinhue', Yosë ananitërincoi nonpin nanano'sa' minsëca'huaiso'.

⁵ A'naquën nisha nanan imasapi. "Quiyaora noya nitotërai," toconpi ni'ton, co nanitopihue' Yosë nohuitacaiso'. Nipirinhue', Yosë catahuarincoi inapitanta' minsëca'huaiso'.

No'huipirinacoihuë', no'tën nanan a'chintarai Quisocrisostóichin natëcaiso marë'. Ya'ipinpoa' co noyahuë' yonquipirēhuahuë', Yosë nanitërin ananiantinpoaso' Quisocrisostóichin natëcaso marë'.

⁶ Canpita noya natēhuatama', noya cancantarai. Ina quëran canconpatoi, co natēpisopitahuë' no'tëquën ana'intarai.

⁷ Canpitaso' ya'pirama quëran quënanamasoráchin yonquirama'. Co cancanëma quëran huarë' yonquiramahuë'. A'naquën "Quisocrisostó chachin imarai," topachinara, isonta' yonqui'ina'. Quiyanta' Quisocrisostó imarai mini.

⁸ Yosë chachin chiníquën nanan quëtërincoi nanamën a'chinta'huainquëmaso marë', itohuatēnquëmara, co ina marë' tapanahuë'. Noya noya imacamaso marë' a'chintërainquëma'.

Co nisha cancantamaso marë' a'chintërainquëmahuë'. ⁹ Chiníquën nanantopirahuë', co apa'yana'huanquëmaso marë' ninshitaranquëmahuë'.

¹⁰ A'naquën itërinēnquëma': "Paono na'con ninshitatonpoa', chiníquën pënēnpirinpoahuë'. Huë'pachinaso', co chiníquën nanantona'pi pochin nontërinpoahuë'. Sanoanayan quëran a'chintërinpoa' ni'ton, co chiníquën nanantërinhuë'," toconpi.

¹¹ Napopirinhue', co nisha nisha nontaraihue'. Inapitanta' sha'huítoco' nitochina'. Ninshitohuatēnquëmara, chiníquën

pënënanquëma mini. Canpitataquë canconpatoi, inachachin nontarainquëma'. Insosona co yanatëhuachinhuë', chiniquën pënënatoi, ana'intarai huachi.

12 Inapitaso' co no'tëquën yonquipihuë'. “Quiyaso' noya noyacoï. A'napita quëran noya noya nitotërai,” toconpi. Co ina pochin nonacasohuë' nipirinhüë', napopi. Inahua capini ninocanatoná', ninapotopi. Co quiyaso' inapita pochin cancantëraihuë'. 13 Co quiyaora nohuanton, chiniquën nanantëraihuë'. Yosë chachin acorincoi na'a piyapi'sa' a'chinta'huaiso marë'. Insëquësona a'china'huaisonta' sha'huitërincoi. Ina nohuanton, Corintoquë ya'huëramasopitanta' a'chintërainquëma'. 14 Yosë sha'huitërincoisoráchin natërai. Ina nohuanton, canpitataquë pa'nai. Quiyarima'ton Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'. 15 Co a'na piyapi a'chinquë paatoï, a'chinaihuë'. Yosë a'parincoi noya a'chinta'huainquëmaso marë'. Na'con nohuantërai noya noya imacamaso'. Noya noya natëhuatama', aquëtë huarë' a'chintarainquëma'. 16 Ina quëran a'napita ya'huërinquënta' yaa'chinai. Inapitanta' Yosë imacaiso marë' a'chintarai. A'na piyapi a'chinquë co nohuantëraihuë' a'china'huaiso'.

17 Yosë quiricanënguë naporin: “‘Noya noya ninahuë,’ co ta'caso' ya'huërinhuë'. ‘Ma noyacha Yosë catahuarinco paya,’ ta'caso' ya'huërin,” tënin. 18 “Caso' noyaco,” topatëhua', co ina marë' Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Noya cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina na'con na'con yonquia'ahua'.

11

Nisha a'china'piro'sa'yanonpinpiso'

1 Noya nipatëhua', co ina marë' a'napita nocanacaso' ya'huërinhuë'. Nipirinhüë', pi'pian hua'yantërinso pochin nonchinquëma' natanco. No'tëquën yonquicamaso marë' sha'huitaranquëma'. 2 Yosë nohuanton, na'con nosororranquëma'. Nosoroatënguëma', a'pitëranquëma'. Co nohuantërahuë' nisha cancantacamaso'. Nanon so'yarinso pochin ninin. Ni'co'. Quëmapiri mapachina, so'ináchin yonquicaso' ya'huërin. Inapochachin carinquëmanta' a'chintëranquëma' Quisocristoíchin yonquicamaso marë'. 3 A'naquënso nipirinhüë' yaanishacancantërinënguëma'. Iráca ya'huani Ipa nonpintërinso pochin yanonpintërinënguëma' ama Quisocristoíchin yonquicamaso marëhuë'. 4 Quisocristo imacaso' a'chintëranquëma'. Natëhuatama', Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Inapitaso nipirinhüë' nisha a'chintërinënguëma'. “Quisocristo nanamën chachin a'chintarainquëma',” itopirinëngüemahuë',

nisha nanan a'chintërinënquëma'. Nisha ispiritonta' ya'huërin, itërinënquëma'. Nisha nisha natëcaso' a'chintohuachinquëmara, a'naroáchin yaimarama'.
 5 “Quiyaso' noya noyacoí,” itopirinënquëmahuë', inapitaso' co ca quëran noya noyahuë', tënahüë. 6 Co míso nona'picohuë' niporahuë', noya noya nitotërahuë. Ya'ipi no'tëquën a'chintëranquëmaso' nani nitotërama'. Nani ma'sha ninahuësonta' nani ni'nama'.

7 Yosë nanamën a'chintohuatënquëmara, co pi'pisha tëranta' coriqui ma'paranquëmahuë'. Sacatato, ma'sha pahuantërinco' pa'anahuë. Topinan a'chintëranquëma' canpita noya noya imacamaso marë'. ¿Ina marë' co noyahuë' ni'namaco tí? 8 A'chintëranquëmaso marë' co manta' ma'paranquëmahuë'. A'napita imapisopita coriqui a'patërinaco catahua'huanquëmaso marë'. Naporo' co inapita a'chintopirahuë', a'patërinaco. 9 Canpitataquë ya'huasoco, ma'sha pahuantopirincohuë', co pi'pisha tëranta' ma'paranquëmahuë'. Masitonia parti quëran huëcatona', quëtirinaco. Quisocriso imapi ni'ton, topinan ma'sha quëtirinaco nanpica'huaso marë'. Canpita ma'shanëma' co ma'paranquëmahuë'. Co onporonta' nohuantaparanquëmahuë'. 10 Quisocriso catahuarinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. Co a'chinato canarahuë'. Ya'ipi Acaya parti topinan a'chinarahuë. Napoaton noya cancantërahuë. Co insonta' nanitarinhuë' nisha ayonquiincoso'. 11 “Co nosororinquëmahuë' ni'ton, ma'shanëma' co ma'parinquëmahuë',” itopirinënquëmahuë', co no'tëquën nonpihuë'. Yosë ni'sárinco, na'con nosororanquëma', tënahüë.

12 Nisha a'china'piro'sa' a'chintohuachinënquëmara, coriqui ma'parinënquëma'. Caso nipirinhuë' a'chinahuëso marë' co coriqui ma'patërahuë'. Ipora huanta' topinan a'chinárahüë ama pinoinacoso marëhuë'. Inapita pochin canta' ma'paranquëma' naporini, “Paono pochachin a'chintërainquëma'. Yosë a'parincoi quiyanta',” ichtënenquëmahuë'. 13 Inapitaso nipirinhuë' na'con nonpintërinënquëma'. “Quisocriso a'parincoi,” itopirinënquëmahuë', co tëhuëenchachin a'parinhuë'. Nonpintatënënquëma', a'chintarinënquëma'. 14 Co ina marë' pa'yanacaso' ya'huërinhuë'. Ni'co'. Satanasënta' nohuantohuachin, Yosë anquëninën pochin ya'norarin piyapi'sa' nonpintacaso marë'. 15 Napoaton Satanasë natëpisopitanta' ina pochachin nisapi. “Yosë a'parincoi. No'tëquën natëcamaso marë' a'chintarainquëma',” topirinahuë'. Nonpinapi ni'ton, a'na tahuëri Yosëri no'tëquën

ana'intarin.

Paono parisitërinso'

16 Naquëranchin sha'huitanta'inquëma'. "Paonoso' hua'yantërin," toconpi a'naquën. Ama inapita natëcosohuë'. Nipirinhüë', pi'pian ina pochin nontohuatëinquëma', ahuantatoma', natanco, topirahuë'. Caso' noya noya ninahuëso' sha'huitaranquëma' yonquicamaso marë'. 17 Co Siniro nohuantërinhuë' a'napita nocanacaso'. Nocantohuatëra, hua'yantërinso pochin nonëhua'. 18 Nipirinhüë', nisha a'china'piro'sa' ina pochin nonpi ni'ton, canta' pi'pian ina pochin sha'huichinquëma'. 19 Inapitaso' nocanpirinëinquëmahuë', noya natanama' ni'quëhuarë', canta' pi'pian tëranta' natanco, topirahuë'. 20 Inapitaso' chiniquën camairinëinquëma'. Ma'shanëma' topinan mapi. Nocaninëinquëma', yaahuërinëinquëma'. Inapotopirinëinquëmahuë', ¿ma'marëcha noya natanama nicaya? tënahuë, yonquiato. 21 Quiyaso nipirinhüë' co ina pochin ninaihuë'. Co chiniquën nontërainquëmahuë'. Ina marë' tapanai.

Nipirinhüë', inapitaso' nocaninacoi ni'quëhuarë', canta' hua'yantërinso pochin nonato, pi'pian nonantapatarahuë. 22 "Quiyaso' Iprio piyapicoi," topachinara, canta' mini Iprioco. "Israiro piyapicoi," topachinara, canta' inachachin ninahuë. "Apraanso' shimashonëhuëi chachin," topachinara, inaso' shimashonëhuë canta'. 23 "Quisocristo sha'huitërincoi ni'toi, natërai," itopirinëinquëmahuë'. ¡Caso' na'con na'con natërahuë! Inapitaso' nocaninaco ni'ton, hua'yantërinso pochin nonato, pi'pian inapita pochin nonchinquëma' no'tëquën yonquicamaso marë'. Yosë marë' caso' chini chiniquën sacatërahuë. Pa'sápato, Yosë nanamën a'chinahuë. Ina marë' na'con na'con parisitaporahuë', ahuantërahuë. Inanta' sha'huichinquëma'. A'chinahuëso marë' na'aro' tashinan pëiquë po'morinaco. Na'aro' ahuërinaco. Shitëparinaco. 24 Cotio hua'ano'sa' ana'intatonaco, chiniquën huihuirinaco. Cara shonca iscono' huihuirinaco. Nisha nisha ninanoquë a'natëraporo' inapotëra'piarinaco. 25 Copirno sontaro'sanënpita naraquë chiniquën ahuërinaco. Cararo' inapotatonaco, ana'intërinaco. A'na tahuëri na'piquë të'yararinaco tëpainacoso marë'. Naporahuaton, cararo' pi'pishachin shichimiitërahuë. Nanchaquë marë pa'taporahuë', nancha yancominahuaton, acopoi' pa'nin. Cararo' inaporahuë. A'na tashi' nara yanponinquë matato, marëquë chachin tahuërianpitërahuë. I'huaraya huarë' cha'ërahuë. 26 A'chinaca'huaso marë' pa'sárahüë. Iiro'sa' panca pamatohuachina, shichimiitërahuë. Ihuatëro'santa'

yatëparinaco. Canta' cotio piyapico nipirahuë', cotioro'sa' no'huitonaco, yaahuërinaco. Nisharo'santa' no'huirinaco. Panca ninanoro'saquë a'naquën yaahuërinaco. Co piyapi ya'huërinquëonta' ma'sha onporahuë. Marë pa'tohuatëra, parisitërahuë. A'naquën: "Quiyanta' imarai," taponaraihuë', chiníquën no'huirinaco. ²⁷ Chiníquën sacatápató, parisitërahuë. Tashinta' co huë'ëtorahuë', ni'tárahue. Na'a tahuëri capa cosharo' ni'ton, tanarahuë, yamororahuë. Co coshataporahuë', a'chinárahue. A'moca'huaso' pahuantërinco ni'ton, sëhuën natanahuë.

²⁸ Yosë nohuanton, ina pochin parisitárahue. Naporahuaton, ya'ipi imaramasopita nosoroatëinquëma', yonquiáranquëma'. Noya noya imacamaso' na'con nohuantërahuë. Nani tahuëri yonquiátëinquëma' napion cancantërahuë. ²⁹ A'naquën co chiníquën cancantohuachinahuë', canta' ina pochin ninatanahuë. A'na piyapi anishacancantohuachinquëmara, nosororanquëma' ni'ton, ina no'huirë pochin cancantërahuë. ³⁰ A'naquënso' na'con nonsapi. "Quiyaso' noya noyacoí," topi. Caso nipirinhue' co ina pochin nonahuë'. Co caora nanitërahuëso' sha'huichinquëma'. Na'con ma'sha onpotopirinacohue', Yosëichin achinicancaninco ahuanta'huaso marë'. ³¹ Yosë ni'sárinco, co nonpintaranquëmahuë'. Inaso' Quisocristo pa'pin chachin, ya'ipiyari chinochina'. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. ³² Iráca Tamascoquë ya'huasoco, ninano hua'an yamaninco, copirno Aritasëri acorinso'. Tashinan pëiquë yapo'morinco ni'ton, sontaro'sa' a'parin. Nani tahuëri ninano ya'coana ni'sapi macainacoso marë'. ³³ Yamapirinacohue', imapisopita catahuarinaco cha'ëca'huaso marë'. Inapa pairatopiquë huintana ya'huërin. Ina quëran nantipiquë anohuaraimarinaco. Napotohuachinacora, cha'ërahuë. Co caora nanitopirahuë', Yosë catahuarinco, cha'ërahuë.

12

Paono inápaquë quënaninso'

¹ Co nohuantërahuë' a'napita nocana'huaso'. "Caso' noya noya piyapico," co taporahuë', pi'pian ina pochin sha'huichinquëma'. Iráca Yosë nohuanton, hua'narëso pochin ma'sha ni'nahuë. Quisocristo chachin anitotërinco'. ² Naporo' inápaquë Yosë ya'huërinquë chachin quëparinco. Nani shonca catapini pi'ipitarin quëparinco'. Hua'yanëhuëichin a'na' pa'mara. Nonëhuëro'co chachin a'na' pa'maraco. Co caso' nitotërahuë'. Yosëichin nitotërin. ³ Tëhuëenchachin pantarahuë. Hua'yanëhuëichin

a'na' pa'mara. Nonëhuëro'co chachin a'na' pa'maraco. Co caso' nitotërahuë'. Yosëíchin nitotërin. ⁴ Yosë'pa' ya'huasoco, na'con natanpirahuë', co nanitërahuë' sha'huica'huaso'. Co Yosë nohuantërinhuë'. ⁵ Noya noya nininso' anitotërinco ni'ton, nocantochináchin cancantopirahuë', tananpitërahuë'. Co caora nohuanto, chiníquën nanantërahuë'. Co caora nanitërahuë' noya nica'huaso', tërahuë. ⁶ "Na'con na'con nitotërahuë'," itëranquëma' naporini, no'tëquën nonchitëinquëmahuë', co nonpinchitëinquëmahuë'. Nipirinhüë', co ina pochin nontëranquëmahuë'. Nani nohuitëramaco. A'chintohuatëinquëmara, natanamaco. Naporahuësopita ni'nama'. Inaíchin yonquiatoma', noya ni'co topirahuë'. Napoaton co aquëtë' sha'huitaranquëmahuë'.

⁷ Yosë na'con na'con anitotërinco. Ina quëran ama a'napita nocana'huaso marëhuë' ina nohuanton, ma'sha onporahuë. Nahuan acoposha ohuanincoso pochin natanahuë. Co oshahuanaporahuë', Satanasë na'con aparisitërinco. ⁸ Ina marë' chiníquën Siniro nontërahuë. "Catahuaco ama parisichisohüë'," itërahuë. Cararo' ina pochin nontopirahuë'. ⁹ Siniro sha'huitërinco: "Ca nohuanto, ipora huanta' parisitapiranhuë', nosoroatëinquën, na'con catahuanquën. Carinquën achinicancanaranquën noya ahuantamaso marë'. Co quëmaora nanitohuatanhüë', na'con na'con catahuanquën. Ma'sona tëranta' onpohuatan, co onporonta' pataranquënhuë'," itërinco. Napoaton co huachi sëtërahuë'. "Co caora nanitohuatërahuë', Quisocriso na'con na'con catahuarinco," ta'to, noya cancantërahuë. ¹⁰ Napoaton co chiníquën cancantopirahuë', co pa'yanahuë'. Pinopachinacora, co no'huitërahuë'. Ma'sha pahuantopirincohüë', co ina yonquirahuë'. Quisocriso imarahüëso marë' aparisitohuachinacora, ahuantërahuë. Sacai' nipirinhüë', nóya cancantërahuë. "Co caora nanitohuatërahuë', na'con na'con catahuarinco," ta'to, chini chiníquën cancantërahuë.

Imapisopita yonquirinso'

¹¹ Nisha a'china'piro'sa' pa'yatërama' ni'ton, hua'yantërinso pochin nontëranquëma'. "Paono nóya a'chintërincoi," itërama' naporini, co ina pochin canta' nonaca'huaso' ya'huë'itonhuë'. "Quiyaso' noya noyacoí," itopirinëinquëmahuë', co ca quëran noya noyahuë' inahuaso'. Co caora nanitaporahuë', Quisocriso catahuarinco ni'ton, noya ninahuë. ¹² Iráca isoro'paquë nipon, a'naya a'naya huayonaton, acorin nanamën a'chinacaiso marë'. Inapitaso' na'con catahuarin. Ina nohuanton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatopi. Nani ma'sha nanitapapi. Inapopi quëran acorinsopita

nohuitërëhua'. Canta' acorinco ni'ton, inapochachin catahuarinco. Canpitataquë ya'huapo, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Aparisitopirinacohuë', ahuantato, a'chintëranquëma'. "Ma noyacha Yosëri catahuarin paya," ta'toma', imarama'. ¹³ A'naquënso nipirinhüë' sha'huitërinënquëma'. "A'napita imapisopita noya noya ni'nin," itopirinënquëmahuë', ya'ipinquëma' napopináchin ni'nanquëma'. A'na parti a'chinpató, cosharo', coriqui, inapita ma'patërahuë' capato, nanpica'huaso marë'. Canpitaíchin co ma'pachinanquëmahuë'. ¿Ina marë' no'huiramaco ti? No'huihuatamaco, ¡naniantoco!

¹⁴ Nani catoro' ni'conanquëma'. Iporaso' naquëranchin nicaponquëma' yapa'sarahüë. Cantonpatënquëma', co manta' ma'paaranquëmahuë'. Co ma'shanëma' nohuantërahuë'. Canpita noya noya imacamaso' nohuantërahuë. Hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Hui'nanpoa' co nocomarinpoahuë'. Canpoari catahuacaso' ya'huërin. ¹⁵ Napoaton co manta' ma'paranquëmahuë'. Noya cancantato, sacatarahuë cosharo' pa'ana'huaso marë'. Ina quëran parisitaporahuë', a'chintëranquëma' noya imacamaso marë'. Carimaso' na'con na'con nosoropiranquëmahuë', canpitaso' co onpopinchin nosororamacohüë' topirahuë'.

¹⁶ A'naquëonta' nonpinapirinaco. "Paono co ma'sha ma'papurinquëmahuë', nonpintatënquëma', canarin," itërinënquëma'. Co napopirahuë', napotërinënquëma'. ¹⁷ I'hua mini a'naquën a'papurahuë', co manta' ina quëran canarahuë'. ¹⁸ "Inta, quëmari ni'coniquë' iyaro'sa'," itahuato, Tito a'parahuë. Inarë' a'na iyayanta' a'parahuë. Cantonpachinquëma', co Tito nonpintërinquëmahuë'. Canta' ina pochachin cancantërahuë. Co pi'pisha tëranta' canaraihuë'.

¹⁹ Co noya nicamacóiso marë' ninshitarainquëmahuë'. A'naquëma' nimara ina pochin yonquipiramahuë', co quiyaso naporaihuë'. Nosororainquëma' iyaro'sa'. Noya noya noya imacamaso marë' ninshitarainquëma'. Quisocrísto imarai ni'ton, Yosëíchin yonquirai. Ina ni'sárincoi ni'ton, no'tëquën ninshitarainquëma'. ²⁰ Canconpato, co noya ni'saranquëmahuë' nimara. Canpitanta' co noya ni'saramacohüë' nimara. Napoaton sëtato, yonquiáranquëma'. Ipora huanta' a'naquëma' nimara nino'huiarama', nia'pitarama', iquianan quëran ninontarama', nipinosarama', ninocanarama', nisha nisha yonquiarama' nimara, tënahuë yonquiato. ²¹ Iráca a'naquëma' co noyahuë' yonquirama'. Monshihuanama', sanapirachin yonquirama'. Ipora huanta' a'naquëma' inapoarama' nimara. Co ina naniantohuatamahuë', canconpato, pa'pi sëtarahuë.

Carinquëma' a'chintëranquëmaso' ni'ton, Yosë atapanarinco. Co oshanëma' a'pohuatamahuë', chiníquën asëtaramaco.

13

Piquëran pënëntërinso'

¹ Nani catoro' ni'conanquëma'. Iporaso' naquëranchin nicaponquëma' pa'sarahuë. Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. “Ama topinan quëran ana'intocosohuë'. Natantacaso' ya'huërin. Cato' piyapihuë nipon, cara piyapihuë nipon, inachachin sha'huitoahuachinpoa', naporu huarë' ana'intacaso' ya'huërin,” topi. Napoaton pa'pato, ina pochin natantarahuë no'tëquën nitota'huaso marë'. ² I'hua ni'conpatënuquëmara, pënënanquëma'. “Co oshanëma' naniantohuatamahuë', a'na huë'pato, no'tëquën ana'intaranquëma huachi,” itëranquëma'. Iporaso' co inatohua' ya'huëpirahuë', inachachin pënëntaranquëma'. Co i'hua oshahuaninsoachin yonquirahuë'. Ya'ipinquëma' pënënanranquëma'. ³ “Chiníquën nanantëranso' a'notocoi nitochii,” itopiramacohuë'. Pa'pato, no'tëquën ana'intohuatënuquëma', nitotarama'. “Quisocristori a'parin ni'ton, chiníquën nanantërin,” tosarama'. Quisocristo co topinan quëran nontërinpoahuë'. Chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparín. ⁴ Isoro'paquë nipon, co aquëtë' chinirínhuë'. Corosëquë patanantopi. Chiminaponahuë', Tata Yosëri chiníquën nanantaton, ananpitaantarín. Quiyanta' Quisocristo pochin cancantatoí, co quiyaora chiniraihuë'. Ina acorincoi ni'ton, Yosë achinicancanincoi no'tëquën pënëna'huainquëmaso marë'.

⁵ Canpitaso nipirínhuë' nitantiaco'. Canpitaora yonquinëma quëran yonquico'. A'naquëma' co cancanëma quëran huarë' imashatëramahuë' nimara. Ya'ipi cancanëma quëran imapatama', Quisocristo ya'coancantërinquëma'. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? A'naquëmaso nipirínhuë' co tëhuëncachin imamaranquëmahuë'. ⁶ Tëhuëncachin imapatama', co topinan quëran a'chintërainquëmahuë', tënhuë. Ina quëran canpitanta' inachachin yonquiarama'. “Tëhuëncachin Quisocristori acorín pënëninpoaso marë’,” tosarama'. ⁷ Canpita marë' Yosë nontarai. “Catahuaquë' noyasáchin niina’,” itërai. Co a'napita noya nicainacoiso marë naporaihuë'. Canpita noya noya imacamaso marë' naporai. A'napita co noyahuë' yonquiarapipirínacoihuë', co ina yonquiraihuë'. ⁸ No'tën nanan natëcamaso marë' catahuarainquëma'. Co nohuantërai huë' nisha a'chinta'huainquëmaso'. ⁹ Co chiníquën nanantona'pi pochin nipiraihuë', co ina marë'

sètèraihuè'. Noya imapatama', nóya cancantarai. Ipora huanta' Yosè nontarai. "Catahuaquè', Siniro, noya noya cancanchina'," itèrai. ¹⁰ Napoaton co inaquè ya'huaporahuè', ninshitaranquëma' pënëna'huanquëmaso marè'. Ya'ipi co noyahuè' yonquiramasopita naniantohuatama', canconpato, co ana'inta'huanquëmaso' ya'huaponhuè'. Siniro chachin chiniquèn nanan quètèrinco catahua'huanquëmaso marè'. Co anishacancanta'huanquëmaso marè' napotaranquëmahuè'. Noya noya imacamaso marè' napotaranquëma'.

¹¹ Nani iyaro'sa' ninshitèranquëma'. Noya cancantoco', tènahuè. Ya'ipi cancanëma quèran Yosè imaco'. Pënënanquëmaso' noya natètoma', niachinicananco'. Napopináchin yonquico'. Noya nini'toma', ya'huèco'. Inapohuatama', Yosè catahuarinquëma'. Inasáchin nosoroatonpoa', catahuarinpoa' sano cancantacaso marè'. ¹² Noya ninosoroatoma', imaramasopita capini nisè'quèco'. ¹³ Ya'ipi imapisopita isèquè ya'huèpiso', saludos a'patarinënquëma'.

¹⁴ Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo catahuainquëma'. Tata Yosè nosoro'inquëma'. Ispirito Santo chachin nani tahuèri noya ayonquiinquëma'. Nani huachi.

Paono

Paonori Carasiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Carasiaquë imapisopita quirica a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Co piyapi'sa' inahuara nohuanton a'parinacohuë' a'china'huaso marë'. Co inapita acorinacohuë'. Tata Yosë chachin acorinco. Ina nohuanton, Quisocristo nanopiantarin huachi. Nani nanopiantohuachina, ina chachin nanan quëtërinco a'china'huaso marë'. ² Ya'ipicoi isëquë imaraisopitaro'coi chachin nanan a'patarainquëma'. Canpitanta' Carasia parti ya'huëramasopita imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. ³ Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Sinioro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'. ⁴ Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' Quisocristo chiminin. Inaora nohuanton, ya'huërëtërinpoa'. Notohuaro' piyapi'sa' co noyahuë' yonquipi. Ama inapita pochin cancantacaso marëhuë' chiminatón, anoyacancantërinpoa'. Tata Yosë nohuanton, nicha'ërinpoa'. ⁵ “¡Ma noyacha Tata Yosëso paya!” itahua'. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Amen.

Quisocristoíchin imacaso' ya'huërinso'

⁶ Yosë ayonquirinquëma' imacamaso marë'. Quisocristo inaora nohuanton nosoroatëinquëma', catahuarinquëma' ni'ton, imarama'. Imapiramahuë', a'naroáchin ina naniantatoma', nisha nanan yaimarama'. Ina yonquiato, pa'yanahuë. ⁷ Co a'na nanan, iyaro'sa', ya'huërinhuë' chá'ëcaso marë'. Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'. Ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Inasáchin yonquipiramahuë', a'napita huëcatona', nisha nanan a'chintarinëinquëma'. Napoaton nisha nisha yonquiarama'. Yanonpintërinëinquëma'. “Co Quisocristoráchin yonquicaso' ya'huërinhuë',” itërinëinquëma'. ⁸ Quiyanta' nisha nanan a'chinai naporini, Yosë ana'inchitoncoihuë'. Anquëni tëranta' nisha nanan a'chinin naporini, Yosëri ana'inchitonhuë'. “Quisocristoíchin nicha'ërinpoa',” itëranquëma'. ⁹ Iráca inachachin sha'huitërainquëma'. Iporaso' naquëranchin sha'huitantaranquëma'. “Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa',” ta'toma', imarama'. Inso tëranta' nisha nanan a'chintohuachinquëma', Yosëri chiniquën ana'inchin, ténahuë.

¹⁰ Co piyapi'sa' noya nicainacoso marë' a'chinahuë'. Yosë noya nicainacoso marë' a'chinahuë. Piyapi'sa' pa'yatinacoso marë' na'con na'con yonquirahuë naporini, co Quisocristo natëitohuë'.

Paono ya'nan imarinso'

¹¹ No'tëquën iyaro'sa' sha'huitaranquëma'. Iráca quëran huarë' co piyapi yonquirinso' a'chintëranquëmahuë'.
¹² Quisocristo chachin nanamën anitotërinco. Co a'na piyapi sha'huitërincohuë'. Co insonta' ina nanamën a'chintërincohuë'. Inaora chachin anitotërinco.

¹³ Iráca naporahuëso' nani natantërama'. Co'huara Quisocristo imashatërapohuë', cotio nanan imarahuë. Ina imato, Quisocristo imapisopita no'huirahuë. Chiníquën aparisitërahüë. Ata'huanta'huaso' yonquipirahuë'.

¹⁴ Cotioro'sa' napopiso' chiníquën imato, inasáchin yonquirahuë. Carë' napopináchin pi'ipitopiso' noya natëpirinahuë', caso' na'con na'con natërahüë. Nani ma'sha shimashonëhuëpita a'chinpiso' yanatëpirahuë'.

¹⁵⁻¹⁶ Yosë nosoroatonco, nohuantërinco hui'nin imaca'huaso marë'. Co'huara nasichátërapohuë', yonquirinco nanamën a'china'huaso marë'. Inaora nohuanton, nosororinco ni'ton, hui'nin anohuitërinco nisha piyapi'sa' pënëna'huaso marë'. Ina marë' acohuachincora, co piyapi'sa' paaparahuë' a'chintinacoso marë'.

¹⁷ Ca'tano'sa' Quirosarinquë ya'huëpirinahuë', co inatohua' pa'nahuë' nonta'huaso marë'. Inapita'ton acopirinhüë', Yosë nani sha'huitërinco ni'ton, co inapita tëranta' natanconahuë'. Co hua'qui quëranhuë' Arapia parti paato, Quisocristo nanamën yonquiarahuë. Ina quëran Tamascoquë paantarahuë.

¹⁸ Cara pi'ipi quëran Quirosarinquë pa'nahuë Pitro nohuita'huaso marë'. Cato simana pochin pëinënuë yacaparahuë. ¹⁹ Naporu' Santiaconta' nohuitërahüë. Quisocristo iin inaso'. Inapitasáchin nontërahüë. A'napita ca'tano'saso' co ni'nahuë'. ²⁰ Yosë ni'sárinco, no'tëquën ninshitaranquëma'. Co nonpintaranquëmahuë'.

²¹ Ina quëran Siria parti pa'nahuë a'chinapo. Sirisia partinta' pa'nahuë. ²² Cotia parti ya'huëpisopitaso nipirinhüë' co nohuichatërarinacohüë'. Inatohua' na'a Quisocristo imapisopita ya'huëpirinahuë', co nohuitërinacohüë'.

²³ Topinan natantërinaco. "Íráca Paono aparisitërinpoa'. Yatëpapurinpoahuë', iporaso' inanta' imarin. Quisocristo nanamën a'chinarin huachi," topi, natantopi. ²⁴ Ina natantahuatona', "¡Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, Paononta' imarin paya!" topi.

2

Quisoso ca'tano'sanēnpitarē' ninontopiso'

¹ Shonca catapini pi'ipi quēran naquēranchin Quirosarinquē paantarahuē. Pirnapi ca'taninco. Titonta' quēparai. ² Yosē ayonquirinco paca'huaso' ni'ton, pa'nahuē imapisopita nonta'huaso marē'. Ansiano'sarachin niyontonpachinara, sha'huitērahuē. “Caso' nisha piyapi'sa' a'chintohuato, Quisocristoíchin imacaiso' ya'huērin, tēnahuē. Iráca pēnētērinso' imacaiso' co a'chintērahuē,” itērahuē. “Co no'tēquēn a'chinahuē’,” itērinaco naporini, topinan quēran a'chinchitēnquēmahuē', tēnahuē yonquiato. Ansiano'saso nipirinhue' “Noya a'chinan,” itērinaco. ³ Titonta' nisha piyapi nipirinhue', inatohua' quēparahuē. Co marca ya'huētopirinhue', ansiano'sari noya ni'pi. “Marca niacotēquē’,” co itopihuē'. ⁴ A'naquēn cotioro'saso nipirinhue', “Quiyanta' imarai,” taponaraihuē', co Quisocristoráchin imapihuē'. Iráca pēnētērinsonta' imapi. Yasha'huirapitonacoi, niyontonpiso pēiquē ya'conpi Quisocristo imatoi naporaisopita nicacaiso marē'. “Iráca pēnētērinsonta' natēcaso' ya'huērin,” ta'tona', yaanishacancantērinacoi nisha nisha natēca'huaiso marē'. ⁵ Napotopirinhacoihuē', co pi'pian tēranta' nohuantēraihuē'. “Quisocristoíchin anoyacancantērinpoa’,” itērai. Canpitanta' no'tēquēn yonquicamaso' nohuantērai. Napoaton nisha a'chintohuachinacoira, co manta' natēraihuē'.

⁶ Ansiano hua'ano'saso' nipirinhue', co nisha sha'huitērinacohue'. Chiníquēn nanantopirinhacoihuē', co tē'huatērahuē'. Napopináchin Yosē ni'ninpoa'. ⁷⁻⁸ “No'tēquēn a'chinan,” itērinaco. Pitrori a'chintohuachina, Yosē nohuanton, na'a cotioro'sa' Quisocristo imasapi. Carinta' a'chintohuato, Yosē nohuanton, na'a piyapi'sa', nisha nisha niponaraihuē', imasapi inahuanta'. Napoaton ansiano'santa' noya nontērinaco. “Yosēri Pitro acorin cotioro'sa' a'chintacaso marē'. Quēmaso nipirinhue' acorinquēn nisha piyapi'sa' a'chintacaso marē’,” itērinaco.

⁹ Santiaco, Pitro, Coansha, inapitaso' chini chiníquēn nanantopi ni'ton, sha'huitērinacoi. “Yosē na'con catahuarinquēn. Ina acorinquēn nisha piyapi'sa' a'chintacaso marē’,” ta'tona', sē'quērinaco. Pirnapinta' sē'quēpi. “Canpitaso' nisha piyapi'sa' a'chintoco'. Quiyaso nipirinhue' cotioro'sa' a'chintarai,” itohuachinacoira, “Noyahua’,” itērai. ¹⁰ “Ama sa'ahuaros'a' naniantocoso'huē'. Imapisopita a'chintoco' ma'sha quētacaso’,” itērinacoi. “Co'chi naniantaraihuē' paya. Nosororai quiyarinta’,” itērahuē.

Paonori Pitro pēnēninso'

11 Ina quëran Pitro Antioquiaquë pa'pachina, Quisocristoíchin anoyacancantërinpoaso' nitotaponahuë', tëhuërin. Napoaton niyontonpiquë chachin pënënahuë. Ina sha'huichinquëma' nitotoco'. 12 Inaquë nisha piyapi'sa' ya'huëpi. A'naquën Quisocristo imapi. Inapitaso' co cotio piyapihuë' ni'ton, ya'ipi cosharo' ca'pi. Cotioro'santa' inaquë ya'huëpisopita Quisoso imapachinara, co huachi cosharo' a'popihuë'. Napopináchin coshatopi. Pitronta' inapitarë' coshataton, co ma'sha a'porinhuë'. Ina quëran a'napita cotioro'sa' Quirosarin quëran canquipi. Santiago imarinsopita inahuaso'. "Quiyanta' Quisocristo imarai," taponaraihuë', iráca pënëntopiso' yonquiatona, ma'sha a'popi. Inapita huë'pachinara, Pitro co huachi nisha piyapi'sarë' coshatërinhuë'. Marca pa'yatopisopita të'huataton, nisha coshatërin. 13 Ya'huëhuano'santa' cotioro'sa' nipsisopita Pitro nicatona', nisha coshatopi. Pirnapinta' Pitrorë chachin nisha coshatërin. Quisocristo nanamën nitotaponaraihuë', co no'tëquën imapihuë'. 14 Ina ni'sahuato, ya'ipi piyapi ni'tërantapaiquë Pitro chiniquën pënënahuë. "Cotio piyapinquën niponahuë', Quisocristo imaton, iráca pënëntërinso' naniantëran. Nisha piyapi'sarë'quën coshataponahuë', iporaso' naquëranchin ma'sha a'poantaran. Ina pochin nicaton, piyapi'sa' anishayonquiaran. 'Co Quisocristoíchin nicha'ërinpoahuë' nimara. Iráca pënëntërinson'ta' natëcaso' ya'huërin,' ta'tona', nonanarinënguën. ¿Nisha piyapi'santa' cotioro'sa pochin yaatarantëran ti?

Quisocristo natëhuatëhua', Yosë nicha'ërinpoaso'

15 Canpoaso' hua'huatërehua quëran huarë' cotioro'sanpoa' ninëhua'. Co nisha piyapinpoahuë'. 'Co oshahuano'sanpoahuë', nitërehua'. 16 Napopirëhuahuë', Moisésë pënëntërinso' natëhuatëhua', co ina marë' Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Quisocristoíchin imapatëhua', noya ni'sarinpoa'. Napoaton canpoanta' Quisocristo natërehua' oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Co inso tëranta' pënëntërinso' natërinso marë' Yosë'pa' pa'sarinhuë'. Quisocristoráchin nicha'ërinpoa'.

17 'Quisocristo nicha'ësaripoa', ta'tëhua', imarihuarahuë', iráca pënëntërinso' imaantahuatëhua', ¿Quisocristo napoahuarë' aoshahuaninpoa' ti? Co onporonta' ina pochin yonquicaso' ya'huërinhuë'. 18 Iráca pënëntërinso' nani naniantërehua'. Naquëranchin ina yonquiantahuatëhua', co Yosë natëarihuahuë'. Quisocristoíchin yonquicaso' ya'huërin. 19 Iráca canta' pënëntërinso' imapirahuë', co nanitërahuë' no'tëquën natëca'huaso'. Co ina imato

noya cancantërahuë'. Oshahuanato, chimipi pochin cancantërahuë. Napoaton iráca pënëntërinso' naniantërahuë Yosëíchin yonquica'huaso marë'. ²⁰ Quisocristo corosëquë chiminin. Ina imato, canta' corosëquë chiminahuëso pochin ninahuë. Iráca yonquirahuëso' naniantërahuë. Napoaton co huachi oshahuanaca'huaso' ya'huërinhuë'. Iporaso' Quisocristoíchin yonquirahuë. Co huachi caora nohuanto ma'sha ninahuë'. Quisocristo ya'coancantërinco ni'ton, catahuarinco noya nica'huaso'. 'Nani tahuëri Yosë hui'nin chachin catahuarinco,' ta'to, noya cancantërahuë. Inaso' pa'pi nosororinco. Nosoroatonco, ya'huërenamëhuë chiminin. ²¹ Inaora nohuanton, Yosë nosoroatonpoa', hui'nin a'paimarin chiminacaso marë'. Co ina naniantërahuë'. Inasáchin imarahuë ni'ton, Yosë noya ni'sarinco huachi. Iráca pënëntërinso' natërehuaso marë' noya ni'ninpoa' naporini, topinan quëran Quisocristo chimiintonhuë', itërahuë.

3

Iráca nanan naniantatëhua', nasha nananáchin imahua'

¹ Co no'tëquën iyaro'sa' yonquiramahuë'. ¿Inta' ahua'yantatënguëma', anishacancantërinquëma'? tënahuë yonquiato. "Quisocristo corosëquë patanantopi. Canpoa marë' chiminin," itërainquëma'. A'ninquëchin quënanëso pochachin sha'huitohuatënguëmara, natanama'. "Ina pochin chimatedon, oshanënpoa' inquitërinpoa'," ta'toma', Quisocristo imarama'. ² Isoíchin yanitotërahuë. ¿Ma'ta' imarama' ni'ton Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'? Iráca pënëntërinso' natëhuatama', ¿Ispirito Santo ya'coancantërinquëma' ti? ¿Co'ta, Quisocristo nanamën natanatoma' natëhuatama', ya'coancantërinquëma' "No'tëquën nontërinpoa'," ta'toma', natërama'. Ina imapatama', Ispirito Santo ya'coancantatënguëma', na'con catahuarinquëma'. ³ ¿Onpoatomata' iporaso' co huachi no'tëquën yonquiramahuë'? Naquëranchin iráca pënëntopiso' yanatëantarama'. Ya'nan imapoma', co canpitaora nanitëramahuë' Yosë huëntonënguë ya'conacamaso'. Ispirito Santo aya'coninquëma'. Ipora huanta' co canpitaora nanitaramahuë' noya noya imacamaso'. ⁴ Imaramaso marë' Ispirito Santo na'con catahuapiringuëmahuë'. Quisocristo naniantohuatama', topinan quëran catahuarinquëma'. Napoaponahuë', co Quisocristo naniantaramahuë', topirahuë'. ⁵ "Quisocristoíchin anoyacancantërinco," topatama', Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Inapotohuachinquëma', achinicananinquëma'. Catahuarinquëma'

ni'ton, nani ma'sha nanitaparama'. Co iráca pënëntërinso' natëramaso marë' catahuarinquëmahuë'.

6 Isonta' yonquico': iráca Apraan Yosë natërin. “No'tëquën nontërinco. Sacai' nininsonta' nanitaparín,” topachina, Yosëri noya ni'nin. 7 Iporaso' canpoanta': “Yosë no'tëquën nontërinpoa' ni'ton, imasarahuë,” topatëhua', Apraan pochin cancantarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Inanta' iyaro'sa' nitotoco'. 8 Co cotioro'saráchin Yosëri nohuantërinhuë'. Nisha piyapi'santa' imapachina', noya ni'sarin. Noya nicaton, co oshanëna marë' ana'intarínhuë'. Iráca iso noya nanan ninoton, Apraan itapon: “Nisha nisha piyapi'santa' quëma pochin cancantohuachina', na'con catahuaarahuë,” itërin Yosëri. Quiricanën quëran naporin. 9 Apraan Yosëri sha'huitërinso' topinan natëcharinso marë' Yosëri na'con catahuarin. Inapochachin canpoanta' Quisocristo nanamën topinan natëcharëhuaso marë' catahuarinpoa'.

10 Moisésë iráca pënëntërinso' yaimapatama', ana'intinquëmaso' ya'huërin. Co ya'ipi natëramahuë' ni'ton, Yosë ana'intarínquëma'. Iráca quiricanën quëran naporin: “Co ya'ipimiáchin natëhuatamacohuë', chiníquën ana'intaranquëma'. Parisitopiquë a'paranquëma',” tënin. 11 “Pënëntërinso' natëto cha'ësarahuë,” co ta'caso' ya'huërinhuë'. Ina pochin cancantohuatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Quiricanën quëran no'tëquën sha'huitërinpoa': “Cancanënpoa quëran huarë' natëtohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa ni'ton, noya nanpimiatarihua’,” tënin quiricanënquë. 12 Cato' nanan ya'huërin. Co cato chachin imacaso' ya'huërinhuë'. Iráca pënëntërinso' natëhuachina', inasáchin natëcaso' ya'huërin. Moisésë sha'huitërinpoa': “No'tëquën natëcaso' ya'huërin. No'tëquën natëhuatëhua', noya nanpimiatarihua’,” tënin. Ina nanan imapatama', co Quisocristo nanamën imaramahuë'.

13 Co nanitërehuahuë' no'tëquën natëcaso' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huërin. Quisocristoso nipirínhuë' nicha'ërinpoa'. Canpoa' ya'huërenamënpoa' chiminin. Ina, Yosëri ana'intërin. Quiricanën quëran naporin: “Piyapi pa'pi co noyahuë' nipachina, naraquë achinpirahuatë', chiníquën ana'intëre'. Nani Yosëri a'porin,” tënin quiricanënquë. Canpoaso' ana'intinpoaso' ya'huëpirínhuë', naraquë chachin Quisocristo apatanantohuachinara, oshanënpoa marë' parisitërin. Inaquë parisitaton, nicha'ërinpoa'. 14 “Yosë no'tëquën nontërinco,” tënin Apraan. Ina tëninso marë' Yosëri noya ni'nin. Nisha piyapiro'sarinta' imacaiso marë' Quisocristo chiminin. Ina natëhuachinara, Yosëri noya

ni'nin. Ya'ipinpoa' Quisocristo imapatēhua', Ispirito Santo ya'coancantarinpoa'. Iráca Yosē sha'huirinso pochachin ya'coancantarinpoa'.

Yosē sha'huirinso'

¹⁵ Ni'cochi iyaro'sa'. Iso pochin sha'huichinquēma' yonquicamaso marē'. Ma'sha mapatēra, quirica quētērinēnpo'. Quētohuachinēnpora, hua'ani nininēn acorahuaton, hui'sharin. Ina quēran co insonta' nanitērinhuē' canpiacaso'. Co aquētē' ninshitacaso' ya'huērinhuē'. Naporahuaton, co tapicaso' ya'huērinhuē'. Ya'nan ninshitērinso'ráchin ya'huēmiatarin. ¹⁶ Inapochachin iráca Yosēri nontaton, Apraan sha'huitērin: "Caora nohuanto, nóya catahuananquēn. Quēma shiparionta' catahuanahuē ya'ipi piyapi'sa' anoyacancantacaso marē'," itērin. A'naíchin shiin yonquiaton, naporin. Quisocristo ninoton, napotērin. ¹⁷ Iráca Apraanē' anoyataton, itapon: "A'na tahuēri quēma shiparin ya'huēhuachin, ya'ipi piyapi'sa' anoyacancantarin. Caora nohuanto, nicha'ēsarahuē. No'tēquēn nontaranquēn. Co onporonta' naniantarahuē'," itērin Yosēri. Ina quēran catapini pasa cara shonca pi'ipi na'huēhuachina, cotioro'sa' pēnēnin nani ma'sha natēcaiso marē'. Pēnēnpirinhuē', Apraanē' iráca anoyatērinso' co naniantērinhuē'. Yosēri nani sha'huitoahuachina, co onporonta' nonpininhuē'. ¹⁸ Iráca Yosēri sha'huitērin. "Caora nohuanto, piyapi'sa' nicha'ēsarahuē," itērin. Iráca pēnētērinso' natētē' cha'écaso' ya'huērin naporini, co inaora nohuanton Yosē nicha'ēitonpoahuē'.

¹⁹ ¿Ma'marēta' nipachin pēnētērinso nanan ya'huērin? Co topinan quēran cotioro'sa' pēnēninhuē'. Oshahuanēhuaso' anitotinpoaso marē' pēnēnin. Quisocristo nasitaquē huarē' pēnētērinsoachin ya'huērin imacaiso'. Quisocristo nasitohuachina, iráca Apraan sha'huitērinso chachin o'marin. Yosē pēnētōhuachina, anquēniro'sa' a'paimarin Moisésē sha'huitacaso marē'. Ina quēran Moisésēri piyapi'sa' sha'huitērin. ²⁰ Nipirinhuē', Apraan nontohuachina, co anquēni a'paimarinhuē'. Co piyapi tēranta' a'parinhuē' sha'huitacaso marē'. Inaora chachin no'tēquēn sha'huitērin.

Maistro pochin nininso'

²¹ Ina pochin ni'quēhuarē' Moisésē pēnētērin ni'ton, ¿Yosēri Apraan sha'huitērinso' tapirin ti? Co naporinhuē'. Pēnētērinso' noya noya nicon, anoyacancantērinpoa' naporini, ina natērehuaso marē' Yosē noya ni'itonpoahuē'. ²² Nipirinhuē', co insonta' nanitērinhuē' no'tēquēn natēcaso'. Ya'ipinpoa' oshahuanēhua'. Ina marē' ana'intinpoaso' ya'huērin, tēnin Yosē quiricanēn quēran. Napoaton

Quisocristoráchin nanitaparín anoyacancantínpoaso'. Inasáchin imapatéhua', Yosé noya ni'sarínpoa'.

²³ Co'huara Quisocristo imacaso' tahuéri naniyatérasohué' Moisésé pēnētērinso' hua'anētātē pochín nitērinpoa' ama aquētē' oshahuanacaso marēhué'. Oncorapirínpoaso pochín nitērinpoa'. Quisocristo nasitaquē huarē' pēnētērinsoachín ya'huērin ama Yosé naniantacaso marēhué'. ²⁴ Ni'cochi. Hua'huaro'sa' co yonquipihué' ni'ton, na'con pēnēnacaso' ya'huērin. Inapochachín iráca Moisésé na'con pēnēninpoa'. Maistro pochín pēnēninpoa' oshahuanēhuaso' ayonquiinpoaso marē'. Co pēnētērinso' natēcaso' nanitērehuahué' ni'ton, Quisocristo huachi yonquiaréhua'. Ina imapatéhua', anoyacancantarinpoa'. ²⁵ Iporaso' nani Quisocristo o'marin ni'ton, co huachi maistro pochín nininso' nohuantarihuahué'.

²⁶ Iporaso' Quisocristo imapatéhua', hui'ninpita pochín Yosé ni'ninpoa'. ²⁷ Ya'ipinpoa' Quisocristo natēhuatéhua', huēntonēnquē chachín aya'coninpoa'. Ya'conpatéhuara, "Quisocristoíchin imasarahué huachi," ta'téhua', aporihuanéhua'. Nasha a'morēso pochín ninéhua' ni'ton, Quisocristo pochín yonquiaríhua'. ²⁸ Yosēso' co nisha nisha yonquirínpoahué'. A'naquēnpoa' cotio piyapínpoa', a'naquēonta' nisha piyapi'sa'. A'naquēonta' patrono'sa', a'naquēnso' piyapínēnpita. A'naquēn sanapi'sa', a'naquēnpoa' quēmapínpoa' nipuréhuahué', ya'ipinpoa' Quisocristo imapatéhua', a'na huēntoínchin pochín ninéhua'. ²⁹ Quisocristo imapatéhua', Apraan shinpítanpoa' ninéhua' canpoanta'. Apraan sha'huitērinso pochachín na'con catahuarínpoa'.

4

¹ Ni'cochi. Ma'huan chiminpachina, ya'ipi ma'shanēnpita, coriqui, inapita ayananpirín. Hui'nin mashotohuachina, inarí ya'huērētērin. Hua'huataponso nipurínhué', co a'naroáchin manínhué'. Inaora ma'shanēnpita nipurínhué', piyapínēn pochín nicaton, co a'naroáchin hua'anētērinhué'.

² Hui'napitaquē huarē' a'napitari a'pairín. Hua'huasha ni'ton, natēcaso' ya'huērin. Ina quēran hui'napitohuachina, ya'ipi hua'anēntarin. Pa'pin sha'huirínso tahuéri chachín nanihuachín, hua'anēntarin. ³ Inapochachín canpoanta' co'huara Quisocristo nanamēn nitochatērarihuahué', hua'huaro'sa pochín yonquiréhua'. Nani ma'sha natētacaso' yonquiconéhua'. Ma'sha a'pocaso', ma'sha nicacaso', inapita sha'huitērinēnpoa'. Inasáchin yonquipiréhuahué'. ⁴ Ina quēran tahuérínēn nanihuachina, Yoséri hui'nin a'paimarin. Sanapi quēran nasitaton, piyapi chachín ninín. Cotio quēmapi ni'ton, iráca pēnētērinso' natēcaso' ya'huērin.

⁵ Iráca pēnētērinso' natētoi, piyapinēn pochin nipiraihuē', Quisocristo nicha'ēinpoaso marē' o'marin. Ina imarēhua' ni'ton, iporaso' hui'ninpita pochin Yosē ni'ninpoa'. ⁶ Hui'nin pochachin nicatorpoa', Ispirito Santo aya'coancantērinpoa'. Ina quēran Yosē nontohuatēhua', Ispirito Santo nohuanton, "Tata" itērēhua'. ⁷ Napoaton co huachi pēnētērinso' hua'anētērinpoahuē'. Hui'ninpita pochin Yosē ni'ninpoa' ni'ton, na'con catahuarinpoa'. Inaora nohuanton, ya'ipi sha'huitērinpoaso' acotaripoa'.

Iráca pēnētōpiso' co natēcaso' ya'huērinhuē'

⁸ Iráca co Yosē nohuitēramahuē'. Nisha nisha ma'sha, mamanshi, inapita tē'huatatoma', mosharama', co inapita yonquicasohuē' nipirinhūē'. ⁹ Iporaso' Yosē nohuitērama'. Inanta' hui'ninpita pochin nicatorquēma', noya nohuitērinquēma'. Nani nicha'ēpirinquēmahuē', ¿ma'marēcha naquēranchin iráca pēnētērinso', a'napita piyapi'sa' natētopiso', inapita natētoma', tē'huachinachin cancantantarama'? tēnahūē. Inapita natēapomarahūē', co ina marē' noyápiachin cancantēramahuē'. ¹⁰ Cotioro'sa pochin sahuato tahuēri chinotērama', yoquia'huarai tahuēri'santa', chinotantarama'. Nani pi'ipi nisha nisha niyontōpiso tahuēri'sa' na'huērama'. "Ina marē' Yosē noya ni'ninpoa'," topiramahuē', co ina marē' noya ni'ninquēmahuē'. ¹¹ No'tēquēn iyaro'sa' a'chintōpiranquēmahuē', naniantērama' nimara, tēnahūē. "Topinan quēran a'chintērahuē nimara," ta'to sētērahuē.

¹² Canta' iráca ya'ipi pēnētērinso' natēpirahuē', Quisocristo imaca'huaso marē' co huachi ina yonquirahuē'. Ca pochin cancantatoma', canpitanta', iyaro'sa', "Co iráca pēnētērinso' nicha'ēsarinpoahuē'," ta'toma', Quisocristoíchin imaco huachi. Iráca nicapēnquēma' pa'patēra, co no'huiramacohuē', noya nontēramaco. ¹³ Ya'nān a'chintapēnquēma', caniorahuē. Canioto, hua'qui' yacapatēnquēma', a'chintēranquēma'. Ina nitōtērama'. ¹⁴ Chiníquēn caniōpirahuē', co nocanamacohuē'. Noya natanamacō. "Anquēni pochin Yosē nanamēn a'chintērancoi," itēramaco. Quisocristo noninso pochachin natanamacō. ¹⁵ A'chintohuatēnquēmara, pa'yatērama'. Na'con nosororamaco. Nanitērama' naporini, ya'pirama chachin quēchitōmacohuē'. ¿Onpoatomata' iporaso nisha yonquirama'? ¹⁶ No'tēquēn pēnēnanquēma' ni'ton, ¿no'huiramaco ti?

¹⁷ Nisha a'china'piro'saso canpitataquē paatona' noyásha nontōpirinēnquēmahuē', co tēhuēnchachin yacatahuarinēnquēmahuē'. Yaocoiarinēnquēma' inapita pa'yatamaso marē'. "Ama Paono natēcosohuē'," itērinēnquēma'. ¹⁸ Noyasha yonquiatona', a'chinpachina', a'china'pi pa'yatacaso'

ya'huërin. Nipirinhüè', co noyahuë' yonquiatona', a'chinpachina', co pa'yatacaso' ya'huërinhuë'. Canpitataquë ya'huasoco, nóya nontëramaco. Iporanta' co ya'huëpirahuë', noya yonquirapico, topirahuë'.¹⁹ Na'con iyaro'sa' nosororanguëma'. Hui'nahuëpita pochachin ni'nanguëma'. Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, chiníquën parisitërin. Inapochachin canta' na'con yonquiatënguëma', chiníquën parisitarëso pochin cancantërahuë. Canpitanta' Quisocristo pochachin cancantacamaso' na'con nohuantërahuë. Quisocristoráchin imapatama', oshaquëran ina pochachin cancantarama'. Ina marë' na'con yonquiáranquëma'.²⁰ Ma'cha inatohua' aco'incoya, topitërarahuë. ¡Inaquë ya'huërahuë naporini, ninontërhua' noya noya niitonhuë'! Aquë ya'huërama' ni'ton, "¿Ma'ta' onpochi anoyata'huaso' marë' nicaya?" tënahüë yonquiato.

Acara, Sara inapita pochin nipiso'

²¹ Natanco iyaro'sa' Moisësë pënëntërinso' yanatëramasopita. ¿Co ya'ipi Moisësë ninshitërinso' natanamahuë' ti? ²² Apraan cato' hui'nin ya'huëtërin. A'naso' cosonanën hua'huin. A'naso' nipirinhüè' sa'in chachin hua'huin, tënin. ²³ Cosonanënso' a'napita sanapi'sa' pochin hua'huanin. Sa'in chachinso' nipirinhüè' Yosë nohuanton, hua'huanin. Co'huara hua'huayantëraponhuë', Yosëri itërin: "Ca nohuantonëhuëquë hua'huanaran," itërin. Yosëri catahuarin ni'ton, hua'huanin. ²⁴⁻²⁵ Iso cato' sanapi'sa' yonquiatoma', nitotoco'. Cato' sanapi'sa' ya'huërin. Inapochachin cato' anoyatërinso' ya'huërin. A'naso' iráca pënëntërinso', itopi. A'naso' nipirinhüè', Quisocristo quëran anoyatërinpoaso'. Iráca pënëntërinso' cosona pochin ninin, Acara itopiso'. Iráca cotioro'sa' Arapia parti pa'topi. Ina parti pa'taso', Moisësë pënëntërin. Sinai motopiquë canconpachinara, pënëntërin nani ma'sha natëcaiso'. "Co no'tëquënanatëhuatëhuahuë', Yosë ana'intarinpoa'," ta'tona', të'huatopi. Ipora huanta' cotioro'saso' Quirosarinquë ya'huatona', pënëntërinso' nanan imasapi. "Ana'into'huachinpoa'," ta'tona', të'huarë'na' ya'huapi. ²⁶ Apraan sa'inso' nipirinhüè' co ina pochinhuë'. So'ini noya noya ni'nin. Co hua'anën pochin camairinhuë'. Inapochachin inápaquë nasha Quirosarin ya'huërin. Inatohua' co nisha nisha natëcaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo imapatëhua', Sara hua'huin pochin ninëhua'. ²⁷ Iráca Yosë quiricanënguë ninshitaton, naporin:

"Co hua'huana'pinquënhüë' niponahuë', nóya cancantëquë'.

Co hua'huanaton iquitaponahuë', capa cancantëquë'.

A'na'ton so'yaton, hua'huanin.

Quëmaso nipirinhüë', na'con na'con amiparinpita ya'huëtarinquën. Ina marë' capa cancantëquë'," itërin.

²⁸ Apraan hui'nin chachin Isaco itopiso'. Yosë nohuanton, ya'huëtërin. "No'tëquën Yosë nontërinco," topachina, ina nohuanton, Isaco nasitërin. Canpoanta' Quisocristo imapatëhua', Yosë nohuanton, huëntonënuquë ya'conarihua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. ²⁹ Apraan hui'ninpitaso' co noyahuë' nini'tona', ya'huëpi. Ispirito Santo nohuanton, Isaco nasitërin. Cosona' hua'huinso nipirinhüë', apiraton Isaco aparisitërin. Inapochachin ipora huanta' iráca pënëntërinso' nanan imapisopita aparisitërinënpoa'. ³⁰ Cosona' hua'huinso nipirinhüë', co ya'huëmiatërinhuë'. Ina'ton nasitaponahuë', Yosë co nohuantërinhuë' pa'pin ma'shanënpita hua'anëntacaso'. Apraan nontaton, itapon: "Isaco ya'ipi hua'anëntapon. Napoaton cosonaso', hua'huinë chachin a'paquë' pa'ina'," tënin. ³¹ Napoaton iyaro'sa' Quisocristo nanamën imapatëhua', co pënëntërinso' nanan imacaso' ya'huërinhuë'. Yosëso' co patron pochin piyapitërinpoahuë'. Huëntonënuquë chachin aya'coninpoa' ni'ton, hui'nin pochachin ni'ninpoa'.

5

Quisocristo ocoirinpoaso'

¹ Quisocristo nicha'ërinpoa' inasáchin yonquiatëhua' noya cancantacaso marë'. Ina imapatëhua', catahuarinpoa' noya nicacaso'. Napoaton ama naquëranchin iráca pënëntërinso' imahuasohüë'. Quisocristoráchin yonquia'ahua'.

² Ca Paonoco no'tëquën sha'huitëranquëma'. Marca niacotohuatama', co Quisocristoíchin yonquiamahuë'. Ina quëran co anoyacancantarinquëmahuë'. ³ Naquëranchin sha'huitantaranquëma'. Marca niacotohuatama', ya'ipi cotio pënëntërinso' natëcaso' ya'huërin. ⁴ "No'tëquën natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topatama', co Quisocristo imaramahuë'. Yosë inaora nohuanton, nosoropirinquëmahuë', Quisocristo naniantohuatama', co huachi catahuarinquëmahuë'. ⁵ Nipirinhüë', ina imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa'. "Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'," topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa', tënëhua'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', tëhuëenchachin noyápiachin cancan quëtarinpoa'. Ina ninarëhua'. ⁶ Quisocristo imapatëhua', co marca yonquiarihuahuë'. A'naquënso' nani niacotopi. A'naquënso nipirinhüë' co niacotopihuë'. Co ina yonquicaso' ya'huërinhuë'. Cancanënpoa quëran huarë' imacaso' ya'huërin. "Quisocristo catahuarinpoa'. Co nonpintarinpoahuë'," ta'tëhua', ya'ipi cancanënpoa

quëran natëahua'. Ina natëhuatëhua', catahuarinpoa' nóya ninosorocaso'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

⁷ Canpitaso noya imasapiramahuë', ¿inta nonpin-tatënguëma', nisha ayonquirinquëma'? tënahuë. ⁸ Co ina pochin Yosë a'chintërinpoahuë'. Huëntonënguë aya'coninpoa' ni'ton, cancanënpoaquë nontarinpoa'. No'tëquën yonquicaso' nohuantërin. ⁹ Ni'co' iyaro'sa'. Pan nipatëra, pi'pian ahuëpocatërinso' acotohuachinara, ya'ipi së'cotërin. Inapochachin pi'pian tëranta' nonpin nanan yonquihuatama', co hua'quiya quëranhuë' ya'ipinquëma' nitapicancanarama'. ¹⁰ Caso nipirinhüë' natëranquëma'. No'tëquën yonquiarama', tënahuë. Sinioro catahuarinquëma' ama nisha nisha yonquicamaso marëhuë'. Nipirinhüë', inso tëranta' nisha a'chintohuachinquëma', Yosëri ana'intarin. Chiniquën nanantopirionta', nonpintohuachinquëma', Yosëri ana'intarin.

¹¹ A'naquën nonpinapirinaco. —Paononta' quiya pochin a'chinin. “Marca niacotoco'. Co iráca pënëntërinso' natëhuatamahuë', co Yosë noya ni'sarinquëmahuë',” tënin Paononta', toconpi. Co napopirahuë', nonpinapirinaco. Ina pochin a'chinahuë naporini, co cotioro'sa' no'huiitonacohuë'. “Quisocriso corosëquë chiminin. Inasáchin imapatëhua', anoyacancantarinpoa',” itërahuëso marë' ipora huanta' aparisitarinaco. ¹² Marca niacotacaiso' na'con na'con yonquipi ni'quëhuarë', ya'ipi niyashitëtochinapi naporini, noya noya niitonahuë'.

¹³ Ina pochin, iyaro'sa', nontaranquëma'. Canpitaso' Quisocriso nohuantërinquëma'. Nicha'ërinquëma' ama huachi të'huarë'quëma' ya'huëcamaso marëhuë'. Co huachi ya'ipi iráca pënëntërinso' imacaso' ya'huëpirinhüë', co Yosë nohuantërinhuë' oshahuanacamaso'. Quisocriso imapatama', co noyahuë' yonquiramaso' naniantacaso' ya'huërin. Ninosoroatoma', nicatahuaco' noya cancantacamaso marë'. A'napita na'con na'con yonquico'.

¹⁴ Iráca Yosë pënëntohuachina, ninosorocaso' na'con na'con nohuantërin. “Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco',” tënin. ¹⁵ Nino'huihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Tanan ni'niro'sa' niquëtëpiso pochin cancantarama'. Nipinocasonta' co noyahuë'. Ina pochin nipatama', ni'cona ya'ipinquëma' nitapicancantama'.

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

¹⁶ Ispirito Santo natëco' catahuainquëma', tënahuë. Ina catahuahuachinquëma', co noyahuë' yonquiramaso' naniantarama'. Inapita naniantatoma', nóya nisarama'. ¹⁷ Ispirito

Santo noyasáchin ayonquiinpoaso' nohuantopirinhue', ipora huanta' co noyahue' yonquiréhua'. Ispirito Santoso nipirinhue' pënëinpoa' ama ina pochin cancantacaso maréhue'. Co noyahue' yonquihuatéhua', co nanitërehuahuë' Ispirito Santo natëcaso'. Cato' cancán pochin ya'huëtërinpoa'. Itohuara capini nipatëtatë pochin nipi. Noya cancantacaso' nohuantopirëhuahuë', canpoara co nanitërehuahuë' noya nicacaso'.¹⁸ Cancanënpoaquë Ispirito Santo nontërinpoa' ma'sona noya nicacaso'. Ina natëhuatéhua', co huachi iráca pënëntërinso' camairinpoahuë'. Ispirito Santo nohuantërinso chachin yonquiarihua'.

¹⁹ Piyapi'sa' inahuara co nanitopihuë' Yosëichin yonquicaiso'. Co noyahue' yonquipisopita nitotërehua'. Co noyahue' yonquihuachinara, co noyahue' nipi. Yamonshihuanpi, taparo' nonpi, sanapi së'huachinachin cancantopi.²⁰ Co noyahue' yonquihuachinara, mamanshi moshapi, pënotopi, co nanan anoyatopihuë', co napopianachin yonquipihuë'. A'pitatona', a'naroáchin no'huítopi, nipinopi. A'na huënton a'na huënton co noyahue' ninicatona' ya'huëpi. Nisha nisha yonquiatona', ya'huëpi.²¹ Co noyahue' yonquihuachinara, a'napita ma'shanënpita noyapatona', no'huipi. No'pipi, pitaro'saquë ca'miatopi, o'omiatopi, a'naratipita nipi. Iráca pënënanquëma'. Iporanta' pënëantaranquëma'. Inapohuatama', co Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. Ina pochin nipsisopita co Yosë'pa' pantarapihuë'.

²² Nipirinhue', Ispirito Santo natëhuatéhua', catahuarinpoa' ninosorocaso'. Catahuahuachinpoa', Yosë nohuitatéhua', capa cancantarihua'. "Yosë noya ni'sarinco," ta'téhua', sano cancantarihua' ni'ton, noya ninicatéhua' ya'huarihua'. Piyapi'sa' no'huipirinpoahuënta', co yano'huirihuahuë'. Ma'sha onpohuatëhuanta', ahuantarihua'. Nosoroatéhua', nóya nontarihua'. Ispirito Santo catahuahuachinpoa', noya nicarihua'. No'tëquën nontarihua'; co pi'pisha tëranta' nonpintarihuahuë'.²³ Ispirito Santo natëhuatéhua': "Caso' noya noyaco," co tëcarihuahuë'. Sano piyapi nicarihua'. Co noyahue' nicacaso' yonquipirëhuahuë', ina catahuarinpoa' naniantacaso'. Inapohuatéhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Co pënëinënpoaso' ya'huaponhuë'.²⁴ Quisocriso corosëquë chiminatón, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Napoaton canpoanta' ina imapatéhua', co noyahue' yonquirëhuasopita corosëquë patanantatë pochin nitatéhua', naniantacaso' ya'huërin. Co huachi nohuantarihuahuë' sopai pochin cancantacaso'.²⁵ Ispirito Santo ya'coancantatonpoa', catahuarinpoa' noya nicacaso' ni'quëhuarë', ma'sona tëranta'

sha'huitohuachinpoa', noya natëahua'.

²⁶ Ama noya ninëhuaso marë' a'napita nocahuansohuë'. Ninocanpatëhua', a'naroáchin nino'huiarigua'. Itohuara capini ninoyapatëhua', nino'huiarigua'. Ama ina pochin cancantahuasohuë'.

6

Nicatahuacaso'ya'huërinso'

¹ Ispirito Santo natëtoma' noya cancantohuatama', a'napitanta' catahuaco' ina pochin cancanchina'. A'nasoco noyahuë' nipachin, ama no'huicosohuë'. Sanoanan quëran pënënatoma', catahuaco' co noyahuë' yonquirinsopita nanianchin. Ni'cona canpitanta' sopai minsëchinquëma'. ² Ya'ipinpoa' a'na tahuëri ma'sha onporëhua'. A'na tahuërinta' sopai yanonpintërinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Napoaton nicatahuahua' noya yonquicaso marë'. Panca pë'pëto nicatahuarëso pochin catahuahua'. Inapohuatëhua', Quisocristo natëarigua'. "Ninosoroco'," itërinpoa'.

³ "Caso' noya piyapico," topatan, quëmaora ninonpintaran, co no'tëquën yonquiranhuë'. Co insonta' Yosë pochachin cantërinhuë'. Co Yosë catahuarinpoahuë' naporini, co manta' noya niitërihuahuë'. ⁴ Ama a'napita napopiso' nicatoma', nitantiacosohuë'. Quëmaora naporanso yonquiaton, nitantiaguë'. Noya cancantohuatan, Yosë noya ni'saringuën. Ina quëran "Yosë noya ni'sarinco," ta'ton, capa cancantaran. ⁵ A'naya a'nayanpoa' Yosë acorinpoa' ma'sona nicacaso'. Canpoara pë'pëtonënpoa' quëparëso pochin niahua'. A'na tahuëri sacai' nipirinhue' ahuantatëhua', imamiatahua'.

⁶ A'naquën paatona', nani tahuëri Yosë nanamën a'chinápi. A'chintohuachinquëma', ma'sha quëtoco' ama pahuanchinasohuë'.

⁷ Ni'cona sopai nonpintochinquëma'. Co Yosë tëhuacaso' ya'huërinhuë'. Co insoari tëranta' nanitërinhuë' Yosë nonpintacaso'. No'tëquën yonquico'. Ma'sha sha'patëra, inachachin nitërin. Co nisha nitërinhuë'. ⁸ Inapochachin co noyahuë' yonquirápatëhua', co noyahuë' nisarëhua'. Ina marë' ana'intinpoaso' ya'huërin. Nipirinhue', Ispirito Santo natëhuatëhua', nani tahuëri catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina quëran Yosë'pa' noya nanpicontarigua'. ⁹ Ama Yosë naniantatëhuahuë', noya niahua'. Noya nicacaso' ama amiahuasohuë'. Chiníquën cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' tahuëri nanihuachin, acanaarinpoa'. ¹⁰ Napoaton ya'ipi piyapi'sa' nosoroa'hua'. Nanitohuatëhua', catahuahua'. Quisocristo imarëhuasopita capini na'con na'con nicatahuahua'.

Piquëran huarë' pënëntërinso'

¹¹ Ca Paonoco apira pi'pian tëranta' caora imirahuë quëran ninshitaranquëma'. Panca ninshiquë ninshitaranquëma'.

¹² A'naquën ipora huanta' marca yaacotarínënguëma'. A'napita cotioro'sari noya nicacaiso marë' inapopi. "Quisocristo corosëquë chiminaton, anoyacancantërinpoa'. Inasáchin nicha'ërinpoa', topatëhua', cotio hua'ano'sa' aparisitarínënpoa'," topi. Ama inapitari no'huicaiso marëhuë' napopi.

¹³ Co inapita tëranta' ya'ipi pënëntërinso' natëpirinahuë', marca yaacotarínënguëma'. Niacotohuatama', pa'yatapi. "Ni'co'. Nisha piyapi'santa' natëtënënpoa', marca niacotopi," tosapi.

¹⁴ Caso nipirínhuë' piyapi'sa' pa'yata'huaso' co yonquirahuë'. Quisocristo chiminínsoáchin yonquirahuë. Corosëquë chiminaton, anoyacancantërinpoa'.

Ni'ton, inaro'co chiminahuëso pochin co ma'sha isoro'paquë ya'huërinso' yonquirahuë'. Naporahuaton, isoro'paráchin pa'yatopisopita co huachi noya ni'ninacohuë'.

¹⁵ Marcos' co onpopinchin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Co ina marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'. Quisocristo imapatëhua', nasha cancan quëtërinpoa'. Ina marë' tëhuëinchinso' noya ni'ninpoa'.

¹⁶ Nani no'tëquën a'chintëranquëma'. Ina imapatama', Yosë piyapínë chachin nisarama'. Yosë nosoroatënguëma', noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma', tënhuë.

¹⁷ Quisocristo no'tëquën natërahuë ni'ton, ahuërinaco. Ipora huanta pë'sharinaco ni'ton, cariro'sa' ya'huëarin. Napoaton ama insonta' aquëtë huarë' asëchincosohuë' tënhuë.

¹⁸ Ya'ipínquëma', iyaro'sa', yonquiáranquëma'. Inaora no-huanton, Siniro Quisocristo catahuainquëma'. Amen. Nani huachi.

Paono

Paonori Ipiשוֹקֶּ ya'huëpisopita ninshitérinso'

Imapisopita yonquiaton, ninshitérinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Canpitanta' Quisocristo noya imarama' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ipiשוֹקֶּ ya'huëramasopita ninshitaranquëma'.
² Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'.

Iráca quëran huarë' Tata Yosë yonquirinpoaso'

³ Ma noyacha Tata Yosëso paya. Siniro Quisocristo pa'pin inaso'. Inápa quëran noya noya yonquirinpoa'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, na'con catahuarinpoa' noya noya cancantacaso marë'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Ina quëran nani tahuëri catahuarinpoa' nohuantërinso chachin nicacaso'. Co inápaquë ya'huëyatërarihuarahué', inatohua' ya'huëarëhuaso pochin Yosë nohuitërehua'. Ina yonquiatëhua', "Yosparinquën Siniro," itahua'.
⁴ Co'huara isoro'pa' ya'huëyatërasohué', yonquiatonpoa', huayoninpoa' nóya cancantacaso marë'. Quisocristo imapatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', Yosë nóya ni'ninpoa'.
⁵ Iráca quëran huarë' nosoroatonpoa', acorinpoa' huëntonënuë ya'conacaso'. Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, hui'nin pochachin ni'ninpoa'. Inaora nohuanton, noya yonquirinpoa'.
⁶ Hui'nin na'con nosororin. Ina imapatëhua', canpoanta' na'con nosoroarinpoa'. Ina yonquiatëhua', "Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, inaora nohuanton, nosororinpoa paya," tosarëhua'.
⁷ Quisocristo corosëquë chiminaton, nicha'ërinpoa'. Huënaïnën pa'nin ni'ton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Inaora nohuanton, Yosë na'con nosororinpoa'.
⁸ Nosoroatonpoa', na'con catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Yonquinën chachin anitotërinpoa'.
⁹ Inaora nohuanton, nóya yonquirinpoa'. Co canpoara nitotopirëhuahuë', yonquirinpoaso' anitotërinpoa'. Iráca quëran huarë' yonquirin Quisocristo a'paimacaso'.
¹⁰ Ina tahuërinën nanihuachin, Quisocristo ya'ipiya hua'anëntarin. Isoro'paquë ya'huërinso'pita, inápaquë ya'huërinso'pita inapita

hua'anëntarin. A'na huëntoínchin pochin acoarin. Ina Yosë na'con nohuantërin.

¹¹ Inaora nohuanton, acorinpoa' piyapinënpita nicacaso marë'. Quisocristo imapatëhua', hui'nin pochin ni'sarinpoa'. Napoaton a'na tahuëri Yosë'pa' noya noya acoarinpoa'. Iráca chachin yonquirinpoa' ni'ton, huëntonëinquë aya'coninpoa'.
¹² Quiya'ton imarai. "Quisocristo nicha'ësarínpoa'," ta'toi imarai. Noya imapatoí, a'napitanta' niconacoí, Yosë yonquiapi inahuanta': "Ma noyacha Tata Yosëso paya," tosapi. Ina ta'caiso marë' acorincoi. ¹³ Canpitanta' Yosë nanamën natanama'. "Quisocristo anoyacancantohuachinquëma', nicha'ësarínquëma'," itërainquëma'. Natanpatamara: "No'tën nanan inaso'," ta'toma', natërama'. Quisocristo imapatama', hui'nin pochin Yosë ni'ninquëma'. Napoaton Ispirito Santo aya'coancantërinquëma'. Sichoquë marca acopiso pochin aya'coancantërinquëma' huëntonëinquë aya'coninquëmaso' nitotacaso marë'. Iráca sha'huirinso chachin napotërinquëma'. ¹⁴ Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantomiatërinpoa'. Ina'ton quëtërinpoa' ni'ton: "Tëhuëchachin a'na tahuëri Yosë'pa' quëpantarinpoa'," tënëhua'. Nani Yosë nicha'ërinpoa' ni'ton, o'mantacaso' tahuëri nanihuachin, ya'huërin'pa' quëpantarinpoa'. Inaquë noya noya ya'huëcontarihua'. Ina yonquiatëhua': "Ma noyacha Tata Yosëso yonquirinpoa paya," tënëhua'.

Inapita marë' Paonori Yosë nontërinso'

¹⁵ "Quisocristo anoyacancantërinpoa'," ta'toma', inasáchin imarama'. Ina imatoma', ya'ipi imaramasopita capini noya ninosoroarama', natantërahuë. Ina natantato, nóya cancantërahuë. ¹⁶ Na'con canpita marë' Yosë nontërahuë. "Noya imarinëinquën ni'ton, 'Yosparínquën, Sinioro,'" itërahuë, Yosë nontato. ¹⁷ Tata Yosëso' noya noya ninin. Inasáchin chinotacaso' ya'huërin. Quisocristo isoro'paquë o'maton, Yosë anohuitërinpoa'. Ina yonquiato, canpita marë' Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Sinioro no'tëquën yonqui'ina'. Noya noya nohuichinëinquën. Noya nohuito huachinëinquën, quëma yonquiranso chachin nitotapi. ¹⁸ Ya'ipi nanamën Sinioro noyá anitotëquë'. Quëma huëntonëinquë chachin aya'conancoi noya cancanta'huaiso marë'. Catahuaquë' ina yonquiatona', noya cancanchina'. A'na tahuëri ya'huëranquë chachin noya noya ya'huëcontarai. Ina na'con yonqui'ina'.
¹⁹ Quëmaso' ya'ipi nanitaparan. Natërainquën ni'ton, nani tahuëri catahuarancoi. Chini chiníquën nanantaton, nicha'ërancoi. Catahuacoí ina yonquiatoí, chiníquën cancanchii. ²⁰ Iráca chiníquën nanantaton, Quisocristo ananpitaantaran. Inápaquë quëpantarahuatón, inchinan

quëran ahuënsëran ni'ton, chini chiniquën nanantarin," itërahuë, Yosë nontato. ²¹ Isoro'paquë nisha nisha hua'ano'sa', chirinchiros'sa', copirnoros'sa', inapita chiniquën nanantopi. Inapaquënta' chiniquën nanantopisopita ya'huëpi. Quisocrisoso nipirihuë', inapita quëran chini chiniquën nanantërin. Co incari tëranta' nanitërinhuë' ina minsëcaso'. Co onporonta' a'napitari ina minsëapihuë'. ²² Yosëri chachin Quisocrisoto nanan quëtërin ya'ipi ya'huërin sopita hua'anëntacaso marë'. Naporahuaton, ya'ipi imarëhuasopita catahuainpoaso marë' acorin. Na'aquënpoa' nipirëhuahuë', a'na huëntoínchin pochin ninëhua'. Inaso' motënpoa pochin nicator, ya'ipiya hua'anëntarinpoa'. ²³ Inaora nonën pochin ni'ninpoa'. Napoaton na'con yonquirinpoa'. Nani ya'coancantërinpoa' noya noya imacaso marë'. Noyá ya'coancantohuachinpoa', ya'ipi cancanënpoa quëran ina yonquiarihua'. Ina marë' nininpoa'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntarin.

2

Inaora nohuanton nicha'ërinpoaso'

¹ Iráca canpitaso' co noyahuë' nicatora', oshahuanama'. Co Yosë nohuitatomahuë', chimipi pochin cancantërama'. ² Co'huara Quisocrisoto imashatërapomahuë', sopai hua'an natëtoma', co noyahuë' ninama'. Inaso' ihuan ya'huërinquë ya'huaton, ya'ipi sopairo'sa' hua'anëntarin. Co quënanpirëhuahuë', isoro'paquë sacatárin minsëinpoaso marë'. Yonquinëmaquë camairinquëma' ni'ton, co Yosë natëramahuë'. ³ Iráca ya'ipinpoa' co Yosë natërehuahuë'. Co noyahuë' yonquiatëhua', co noyahuë' ninëhua'. Canpoara nohuantërehuasoráchin ninëhua'. Yano'huitohuatëhuara, no'huitërehua'. Yano'pihuatëhuara, no'pirëhua'. Yaahuëtohuatëhuara, ahuëtërehua'. Ina marë' ya'ipinpoa' ana'intinpaso' ya'huërin. ⁴ Yosëso nipirihuë' na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa'. ⁵ Oshahuanëhua' ni'ton, chimipi pochin ni'pirinpohuë', oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iporaso huachi Quisocrisoto imarëhua' ni'ton, nanopiantarinso pochin Yosë ni'ninpoa'. Anoyacancantërinpoa' noya noya cancantacaso marë'. Nosoroatonpoa', inaora nohuanton, nicha'ërinpoa'. ⁶ Iráca Quisocrisoto pa'pitopirinhua', Yosëri ananpitaantarahuaton, inápaquë quëpantarin. Canpoanta' imarëhua' ni'ton, inarë'quënpoa' nanopiantarëhuaso pochin anoyacancantërinpoa'. Quisocrisoto ya'coancantërinpoa' ni'ton, ipora chachin inápaquë ya'huarëhuaso pochin Yosë ni'ninpoa'. ⁷ Yosë inaora nohuanton, na'con nosororinpoa'. Quisocrisoto

imapatêhua', noya catahuarinpoa'. A'na tahuëri a'napitanta' nicatênênpoa', Yosë chinotapi: "Ma noyacha Yosëri nosororin paya," tosapi. ⁸ Nosoroatonpoa', inaora nohuanton nicha'ërinpoa'. "Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'," topatêhua', oshanênpoa' inquitatonpoa', nicha'ërinpoa'. Co canpoara nanitêrêhuahuë' Yosë imacaso'. Ina catahuarinpoa' cancanênpoa quëran natêcaso'. ⁹ Co canpoara nanitêrêhuahuë' cha'êcaso'. Napoaton co nocantacaso' ya'huërinhuë'. "Caso' noyaco ni'to, Yosë'pa' pa'sarahuë," co ta'caso' ya'huërinhuë'. ¹⁰ Yosë anoyacancantërinpoa'. Anoyacancantahuatonpoa', acorinpoa' nóya nicacaso marë'. Quisocristo catahuahuachinpoa', noya nisarêhua'. Iráca quëran huarë' yonquirinpoa' ina pochin nicacaso'. Ina marë' nicha'ërinpoa'.

Quisocristo nanan anoyatërinpoaso'

¹¹ Isonta' iyaro'sa' yonquico'. Iráca co pi'pian tëranta' Yosë nohuitëramahuë'. Canpitaso' nisha piyapi'sanquëma' ni'ton, cotioro'sa' nocaninênquëma'. "Quiyaso' Yosë piyapinênpitacoi. Canpitaso' co marca tëranta' nonëmaquë niacotëramahuë'," itërinênquëma'. ¹² Têhuënchachin co'huara imashatërapomahuë', co Quisocristo nohuitëramahuë'. Iráca Yosëri israiro'sa' huayonin piyapinênpita nicacaso' ni'ton, "Nicha'ësaranguëma'," itërin. Co inapita pochin ni'ninquëmahuë'. Shimashonënapitarë' anoyatërinso' sha'huítópirinhuë', co nitotëramahuë'. Topinan quëran ya'huërama'. Co Yosë'pa' pacamaso' ninaramahuë'. Co pi'pian tëranta' Yosë nohuitëramahuë'. ¹³ Co Yosë nohuitatomarahuë', áquë pochin nisapiramahuë'. Iporaso' Quisocristo imatoma', nohuitërama huachi. Oshanëma marë' huënainën pa'nin ni'ton, Yosë anohuitërinquëma'. Ya'caritëramaso pochin ninama'. ¹⁴ Quisocristo chiminin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'. Iráca cotioro'sacoi co noyahuë' ni'nainquëma'. Nisha piyapinquëma' ni'ton, inimicoro'sa pochin ni'pirainquëmahuë'. Inaso' chiminaton, paira pochin ya'copirinpoaso' nani chi'huincarin. Iporaso' ya'ipinpoa' Quisocristo imarêhuasopita a'na huëntoínchin ninêhua'. ¹⁵ Quisocristo nasha nanan quëtërinpoa'. Co huachi iráca pënëntërinso' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Ya'ipinpoa' Quisocristo imapatêhua', nasha huëntonquë aya'coninpoa'. Quisocristo huëntonênquë ya'conatêhua', co huachi nisha chinotêrêhuahuë'. Nisha nisha piyapinpoa' niriuharahuë', noya nini'têhua' ya'huërehua'. ¹⁶ Naporahuaton, co huachi Yosë inimicotêrêhuahuë'. Quisocristo corosëquë chiminaton, nanan anoyatërinpoa'. Cato' huënton pochin nipirêhuahuë',

Quisocristo imapatēhua', noya ninicatēhua' ya'huērēhua'. A'na huēntoíchin ninēhua'.

¹⁷ Quisocristo isoro'paquē o'maton, noya nanan sha'huitērinpoa'. “Ya'ipinquēma' nicha'ēsaranquēma',” itērinpoa'. Canpitaso' co pi'pisha tēranta' Yosē nohuitatomarahuē', áquē pochin nipiramahuē', nanan anoyatērinquēma'. Cotioro'sacointa' ya'carisha pochin ninaiso' nanan anoyatērincoi. ¹⁸ Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' nanitērēhua' Tata Yosē nontacaso'. Ispirito Santo catahuarinpoa' ni'ton, ina nontohuatēhuara, noya nataninpoa'. ¹⁹ Napoaton iporaso' iyaro'sa', Yosē nohuitērama'. Co Yosē'pa' pa'shatērapomarahuē', nani huēntonēnquē aya'coninquēma'. Ya'huēhuano'sa pochin nisarama'. Co huachi nisharo'sa pochin ni'ninquēmahuē'. Ya'ipinpoa' Quisocristo imarēhuasopita hui'ninpita pochachin nóya ni'ninpoa'. ²⁰ Ya'ipi imarēhuasopita ina naponpoa chachin a'na pēi pochin ninēhua', na'pi quēran nipiso'. Na'pi quēran yapēihuatēra, acopo' ihuatahuatē', siminto'ton acorē'. Inapochachin canpoanta' Yosē pēinēn pochin ninēhua'. Siminto acopiso pochin, ca'tano'sa'ton nanamēn a'chintērinēnpoa'. Ina quēran pēnēntona'piro'santa' no'tēquēn a'china'piapi. Na'pi quēran yapēihuatēra, pēi' taconoringuē na'pi noya noya nininso' acorē' tantiacaso marē'. Ina acohuatēra, a'napita na'piro'sa' no'tēquēn apanshinē'. Na'pi noya noya nininso pochachin Quisocristoso' achiniripoa'. ²¹ Quisocristo imapatēhua', Yosē acoarinpoa' ina pēinēn pochin nicacaso marē'. Catahuahuachinpoa', noya nini'tēhua' ya'huērēhua'. A'napitanta' a'naya a'naya Quisocristo imapachina', ya'conapi anta'. Nóya pēi' Yosē chinotacaso marē' acorēso pochin nisarēhua'. ²² Canpitanta' Quisocristo imatoma', ya'conama'. A'naya a'nayanpoa' na'pi pochin ninēhua' pēi' nanicaso marē'. Ya'ipi imarēhuasopita Yosē pēinēn pochin ninēhua'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', Yosē chachin canpoarē' ya'huērarin huachi.

3

Nanamēn a'chinacaso marē' acorinso'

¹ Napoaton isonahuato, canpita marē' Yosē nontarahuē'. Nisha piyapi'sanquēma' nipomarahuē', Quisocristo nanamēn a'chintēranquēma' ni'ton, tashinan pēiquē po'morinaco. ² Inaora nohuanton, Yosē chachin acorinco a'chinta'huanquēmaso marē'. Na'con catahuarinco ni'ton, nanamēn sha'huiárahue, natantērama'. ³ Iráca quēran huarē' Yosē yonquirin nicha'ēinquēmaso'. Napoaponahuē', co piyapi'sa' anitotērinhuē'. Iporaso

nipirinhue' inaora nohuanton, anitotërinco ni'ton, nani pi'pian ninshitëranquëma'. ⁴ Ina nontohuatama', Quisocristo nanamën anitotërinco' canpitanta' nitotarama'. ⁵ Iráca co iso nanan nitotopihue'. Iporaso' Quisocristo acorincoisopita nitotërai. Pënëntona'piro'santa' nitotopi. Ispirito Santo anitotërincoi a'china'huaiso marë'. ⁶ Na'a pi'ipi cotioro'saráchin Yosë chinotopi. "Nicha'ësaranguëma'," itaton, Yosëri na'con catahuarin. Iporaso nipirinhue' nisha piyapi'sanguëmanta' catahuarinquëma'. Noya nanan natanatoma', Quisocristo imarama' ni'ton, canpitanta' nicha'ësarinquëma'. Napoaton a'na huëntoínchin pochin ninëhua'.

⁷ Yosë nosoroatonco, acorinco ina nanan a'china'huaso marë'. Co acoincosohue' nipirinhue', acorinco. Na'con catahuarinco ni'ton, noya a'chináruhuë. ⁸ Caso' a'napita imapisopita quëran na'con na'con co noyahuë' nipirahuë', anoyacancantërinco. Ina quëran nosoroatonco, acorinco nisha piyapi'sa' sha'huita'huaso marë'. Quisocristo nanamënso' noyápiachin. Ma inacha ni'ton, nosoromi-atërinpoa paya, ténahuë yonquiato. ⁹ Iráca Yosëri ya'ipi ma'sha ninin. Naporo chachin yonquirinpoa' anoyacancantinpoaso marë'. Napoaponahuë', co ya'ipi piyapi'sa' sha'huitërinhuë'. Ipora huarë' anitotërinco ni'ton, sha'huitëranquëma'. ¹⁰ Na'con Yosë yonquirinpoa'. Ina nohuanton, oshaquëran a'naya a'nayanpoa' imarëhua'. Iporaso' na'aquënpoa' imapatëhua', Quisocristo huëntonënnquë ya'conëhua'. Inápaquë chiníquën nanantopisopitanta' nicatënnënpoa': "Ma noya Yosë yonquirin ni'ton, anoyacancantaton, huëntonënnquë chachin aya'conin paya," tosapi. ¹¹ Iráca quëran huarë' Yosë yonquirinpoa' imacaso marë'. Quisocristo o'maton, huëntonënnquë aya'coninpoa'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. ¹² Ina imarëhua ni'ton, natëtëhua', Yosë nontarihua'. "Anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya natanarinpoa'," ta'tëhua', co tē'huatarihuahuë'. Noya cancantatëhua', ina nontarëhua'. ¹³ A'chintëranquëma' ni'ton, tashinan pëiquë po'morinaco. Parisitapirahuë', chiníquën cancantoco'. Canpitanta' Quisocristo imacamaso marë' parisitëruhuë. Ina marë' noya cancantacaso' ya'huërin.

Quisocristo nosororinpoaso'

¹⁴ "Ma noyacha Yosë yonquirinpoa paya," ta'to, isonahuato, Tata Yosë nontëruhuë. ¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. A'naquën inápaquë ya'huërapa. A'naquënpoa' isoro'paquë chachin ya'huëarëhua'. ¹⁶ Napoaton canpita yonquiátënnquëma', Yosë nontëruhuë. "Quëmaso' Siniro chini chiníquën nanantëran. Noya noyanquën ni'ton, imarinënsopita nosoroaton, catahuaquë'

chiníquën cancanchina'. Ispirito Santori achinicancaín noya noya imainëñquën. ¹⁷ Ya'ipi cancanëna quëran natëtatona', Quisocristoíchin yonqui'ina'. 'Cancanëhuëquë ya'huërarin,' ta'tona', noya noya nohuichinën. Catahuaquë' noya nosoro'inën. Ya'ipi piyapi'santa' nosoro'ina', Nara itëquën acopo' pa'pachina, co inpaninhuë'. Inapochachin inapitanta' 'Quisocristo na'con nosororincoi,' ta'tona', a'napitanta' nosoro'ina'. Noya ninosorohuachina', Ispirito Santori catahuararin chiníquën cancantacaiso'. ¹⁸⁻¹⁹ Inapohuachina', Quisocristo nosoromiatërincoiso' nitotapi. Pi'iro'të' pancantërinso', naporopitërinso', inaparinso', acoporinso' inapita co naninahuanhuë' yonquirai. Inapochachin Quisocristo nosoromiatërincoisonta' co nitotochináchinhuë nipirinhue', nitotapi. Ina nitotohuachina', ya'ipi quihuítërancoisopita ya'huëtapi. Ya'ipi imapisopita ina yonqui'ina,'" itërahuë.

²⁰ Tata Yosëso' chini chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin. Hua'yanën chachin nani ya'coancantërinpoa' ni'ton, noya catahuarinpoa'. Nani tahuëri achinicancaínpoa' ni'ton, cancanënpoa quëran huarë' Yosë yonquia'ahua'. Ina nontohuatëhua', "Catahuaco," itohuatëhua', na'con catahuarinpoa'. Na'con nohuantopirëhuahuë', na'con na'con inaso' nanitaparin nicacaso'. Co nitotërehuasohuënta' nanitaparin. ²¹ "Ma noyacha Tata Yosëso paya," itahua'. Quisocristo noya imapatëhua', a'napitanta' nicatënënpoa', Yosë yonquiapi. Ya'ipi piyapi'sari ina chinochina'. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Ipora quëran huarë' inasáchin yonquia'ahua'. Amen.

4

A'na huënton pochin ninëhuaso'

¹ Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'mopirinacohuë', iporahuanta' pënënáranquëma'. Yosë nicha'ëtëñquëma', huëntonëñquë aya'coninquëma'. Napoaton noyasáchin nico'. ² "Yosëíchin catahuarinpoa' noya nicacaso'," ta'toma', ama a'napita nocancosohuë'. Sanoanan quëran nontatoma', ama no'huicosohuë'. A'napita ma'sha onpotohuachinëñquëma', ama ya'huërëtosohuë'. Co noyahuë' nipirinhue', nosoroatoma' noya nontoco'. ³ Na'con yonquico' iyaparima pochachin ninosorocamaso'. Ispirito Santo catahuarinquëma' napopináchin yonquicamaso marë'. Ina catahuahuachinquëma', co pi'pian tëranta' nino'huiaramahuë'. Noya nini'toma', ya'huarama'. ⁴ Quisocristo imapatëhua', ya'ipinpoa' a'na huëntoínchin pochin ninëhua'. A'naíchin Ispirito Santo ya'huërinso'

ya'coancantërinpoa'. Imarëhuasopita nicha'ësarinpooa' ya'huërinquë chachin quëpanta'inpoaso marë'. Inasáchin ninarëhua'. ⁵ Quisocristoíchin hua'anëntërinpoa'. Ina nanamënáchin natërëhua'. "Quisocristo imarahüë," ta'tëhua', aporihuanëhua'. Co nisha nisha imacaso marë' aporintërinënpoahuë'. ⁶ Tata Yosëíchin chinotërëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Inaso' chini chiníquën nanantaton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipinpoa' catahuarinpoa' ina marë' sacatacaso'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'.

⁷ Quisocristo catahuarinpoa' ma'sona tëranta' noya nicacaso marë'. Ya'ipinpoa' a'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa' nisha nisha nicacaso'. Inaora nohuanton, catahuarinpoa' ma'sona nohuantërinso' noya nitotacaso marë'. ⁸⁻⁹ Iráca inápaquë nóya ya'huëpirinhuë', isoro'paquë chachin o'marin. Na'con parisitaton, chiminin. Pa'pitopirinahuë', nanpiantaton, inápaquë panantarin. Iráca quiricanëinquë naporin:

"Ya'ipi minsërahuaton, inápaquë panantarin huachi.

Naporahuaton, ma'sha topinan nicanarëso pochin piyapinënpita catahuarin nóya nicacaso'.

Nisha nisha nicacaso' catahuarin," ténin.

¹⁰ Quisocristo chachin isoro'paquë o'marahuaton, inápaquë panantarin. Yosë ya'huërinquë chachin panantarahuaton, hua'yanën chachin a'patimarinpoa' ya'coancantinpooaso marë'. Ya'ipi parti ya'huaton, ya'ipi hua'anëntarin.

¹¹ Naporahuaton, nisha nisha acorinpoa' nicatahuacaso marë'. A'naquën Quisocristori chachin a'parin a'chinacaso marë'. A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, Yosë yonquirinso chachin sha'huirin. A'naquëonta' nisha nisha parti paaton, Yosë nanamën a'china'piarin. A'naquëonta' ina nohuanton, ya'huëpiquë ya'huëhuano'sa' nani tahuëri catahuapi noya imacaiso marë'. A'naquëonta' ya'ipi Yosë nanamën a'chintapi.

¹² Nisha nisha acorinpoa' noya nicatahuacaso marë'. Inaora nonën pochin ni'ninpoa' ni'ton, ya'ipi imarëhuasopita catahuarinpoa' noya ina marë' sacatacaso'. ¹³ Inapohuatëhua', ya'ipinpoa' imarëhuasopita napopináchin yonquiarihua'. Yosë hui'nin chachin nóya nohuitarihua'. Ina quëran noya noya cancantarihua'. So'sorëso pochin oshaquëran Quisocristo pochachin cancantacaso' ya'huërin.

¹⁴ Ina quëran no'tëquën yonquiarihua'. Co huachi hua'huaro'sa pochin cancantarihuahuë'. Hua'huaro'saso' co yonquiyatërapihuë' ni'ton, nisha nisha natëtopi. Canpoaso nipirinhuë' chinotënpoa pochin no'tëquën yonquia'ahua'. Ni'co'. Panca ihuan huë'pachina, poti niquëran niquëran ohuërerin. Co

no'tëquën yanponinhuë'. Inapochachin a'naquën nisha nisha nanan natanpachinara, nisha nisha yonquipi. Co Quisocristo nanamënáchin yonquipihuë'. A'naquën nisha nisha a'chinapi. Noyá nitotopi nonpinacaiso'. Nonpin nanan imatona', yanonpintopirinënquëmahuë', ama pi'pian tēranta' natëcosohuë'. ¹⁵ Quisocristo nanamënso nipirinhüë' no'tën nanan. Noya ninosoroatëhua', inasáchin nia'chintahua'. Inapohuatëhua', oshaquëran Quisocristo pochin cancantarihua'. Inaso' na'con nosoroatonpoa', hua'anëntarinpoa'. Inaora nonën pochachin ni'ninpoa'. Inaso' motënpoa pochin ni'ton, natëcaso' ya'huërin. ¹⁶ Ina natëhuatëhua', noya nini'tëhua', ya'huarinhua'. Ya'ipinpoa' nicatahuacaso' ya'huërin. Nisha nisha nicatahuarinhua' noya noya imacaso marë'. Quisocristo chachin catahuahuachinpoa', noya nicatahuarinhua'. Ina quëran ninosoroatëhua', ya'ipinpoa' noya noya cancantarihua'.

Nasha cancan quëtërinpoaso'

¹⁷⁻¹⁸ Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënënanarquëma'. Na'a piyapi'sa' co imatonaraihuë', topinan quëran ya'huërapí. Somaraya pochin cancantatona', nisha nisha yonquipi. Co natantochináchinhüë' cancantopi ni'ton, co Yosë nanamën nitotopihuë'. Co Yosë yonquiatonaraihuë', co manta' Yosë nohuitopihuë'. Ama inapita pochin nicosohuë'. ¹⁹ Inapitaso' nitotaponaraihuë', co nohuantopihuë' noya nicacaiso'. Co noyahuë' nisáponaraihuë', co nitotapanpihuë'. Monshihuanacaisoáchin yonquipi. Co noyahuë' yonquiatona', a'naratipita nipi. ²⁰ Co ina pochin Quisocristo a'chintërinpoahuë'. ²¹ Inaso' no'tëquën anitotërinpoa'. Nanamën nani natanama'. ²² Iráca pa'pi co noyahuë' ninama'. No'pirama', monshihuanama', nisha nisha yonquirama'. Inapohuatamara, “noya cancantarëhua',” topiramahuë', ninonpintërama'. Co tēhuëenchachin noya cancantëramahuë'. Iráca naporamaso' chanatërinso pochin Yosë ni'ninquëma'. Iporaso' ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco huachi. ²³ Ina naniantatoma', nóya cancantoco' noya noya yonquiamaso marë'. ²⁴ Nasha cancan Yosë quëtërinpoa' ina pochin cancantacaso marë'. Napoaton nasha a'morëso pochin nasha cancantoco'. No'tëquën yonquiatoma', noyasáchin nico'.

²⁵ Ya'ipi imarëhuasopita Yosë huëntonënuë chachin ya'conëhua'. Iyanpoa pochin ninëhua'. Napoaton ama ninonpintahuasohuë'. No'tëquënáchin ninontahua'.

²⁶ A'na piyapi no'huihuatama', ni'cona oshahuantama'. Co'huara pi'i ya'coyantërasohuë', nanan anoyatoco'.

27 Hua'qui' no'huihuatama', a'naroáchin sopai minsëarinquëma'.

28 A'naguëma' iráca ihuatërama'. Ama huachi ihuatocoso-huë'. Ama chirotomarahuë', noya sacatoco'. Ina quëran nanitërama' pahuantërinso-pita quëtacamaso'.

29 Ama taparo' noncosohuë'. Ama ma'toma ma'toma noncosohuë'. Sano yonquiatoma', noya nonco' a'napita natanatënguëma', Yosë yonqui'ina'. Noya noya imacaso marë' catahuaco'. 30 Co noyahuë' nipatama', Ispirito Santo sëtarin. Quisocristo imapatamara, sichoquë marca acotërëso pochin Ispirito Santo aya'coancantërinquëma'. Ayaro' tahuëriquë huarë' a'paiarinquëma'. Naporo' noyá nicha'ësarinquëma'. Napoaton ama Ispirito Santo asëtocosohuë'.

31 Ama a'napita no'huitoma', yonquirácosohuë'. A'naroáchin nanan anoyatoco'. Ama no'huitacamaso' nohuantocosohuë'. Ama no'huito canainquëmasohuë'. Ama iquiinan quëran ninontocosohuë'. Nipinocasonta' co noyahuë'. Ama pi'pian tëranta' co noyahuë' nicosohuë'. 32 Ya'ipi piyapi noya nontoco'. Nosoroatoma', catahuaco'. Ma'sha onpotohuachinënguëma', ama ina yonquicosohuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yosë oshanëma' inquitërinquëma'. Canpita marë' chiminin ni'ton, nanan anoyatërinquëma'. Inapochachin canpitanta' a'napita ma'sha onpotohuachinënguëma', nanan anoyatatoma', noya nontoco'.

5

Yosë imatëhua', noyasáchin niahua'

1 Yosë nosoroatonpoa', hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Tatanpoa' ni'ton, ina nonahuan'. 2 Quisocristo nosoroatonpoa', canpoa marë' chiminin. Oshanënpoa marë' chiminpachina, Yosëri noya ni'nin. Napoaton canpoanta' nani tahuëriya inapochachin ninosoroa'ahua' Yosë noya ni'ninpoa'.

3 Yosë anoyacancantërinquëma' ni'ton, ama iyaro'sa' monshihuanacosohuë'. Ama a'na quëmapi sa'in noyapacosohuë'. Ama ma'sharáchin cancantatoma', apiracosohuë'. Ama a'napita tëranta ina pochin nipiso sha'huitocosohuë'. 4 Ama taparo' ninontocosohuë'. Ama narinacasoachin yonquicosohuë'. Co topinan quëran ninontacaso' ya'huërinhuë'. Yosë catahuarinpoaso' na'con na'con nisha'huitatëhua': "Yosparinquën Sinioro," itahua'. 5 Monshihuanpatama', co Quisocristo huëntonënguë ya'conamahuë'. Taparo' nininso' nipatama', co imaramahuë'.

Ma'sharáchin yonquihuatama', co tēhuēnchachin Yosē yonquiamahuē'. Nani ma'sha nohuantohuatama', mamanshi moshapiso pochin niconama'. Ina nitotatoma' iyaro'sa' yonquico'. ⁶ A'naquēn yanonpintatēnēnquēma', napopi: "Quisocristo imapomarahuē', ma'sona nohuantēramaso' nico', co ana'intarinquēmahuē'," itopirinēnquēmahuē', ama pi'pian tēranta' natēcosohuē'. Co Yosē natēpisopitahuē' chiníquēn ana'intarin. ⁷ Napoaton ama inapitarē'quēma' nipayacosohuē'.

⁸ Iráca tashi pochin cancantopiramahuē', iporaso' Yosē imarama' ni'ton, anoyacantērinquēma' tahuēri pochin nicamamaso marē'. Napoaton tahuēri pochin nico'. ⁹ Tahuēri pochin cancantohuatama', nóya nisarama'. No'tēquēnáchin yonquiatoma', noyápiachin cancantarama'. ¹⁰ Noya yonquiatoma', Yosē nohuantērinso' nitotoco'. Ina nitotohuatama', ya'ipiya natēco'. ¹¹ A'naquēn tashi pochin cancantatona', co noyahuē' nipi. Topinan quēran ya'huērapí ni'ton, ama inapita pochin cancantocosohuē'. No'tēquēn sha'huitoco' co noyahuē' nipsisopita naniantacaiso marē'. ¹² Pa'pi co noyahuē' nipi. Po'oana quēran a'naratipita nipi. Napopiso a'ninquēchin sha'huirahuē' naporini, pa'pi tapaintērihuahuē'. ¹³ Noyasáchin nipatēhua', oshahuano'sa' oshaquēran yonquiapi. "Tēhuēnchachin co noyahuē' ninēhua'," tosapi. ¹⁴ Tahuēri nípachina, ya'ipi quēnanē'. Ninshitatona napopiso chachin ninin.

"Co noyahuē' nipatama', huē'ērēso pochin cancantarama'.

Ama ina pochin cancantatomarahuē', Yosē yonquico'.

Chimipi pochin cancantohuatama', Yosē nontoco' nasha cancan quēchinquēma'. Ina quēran nanpiantarēso pochin cancantarama'.

Quisocristo chachin a'pintarinquēma' noya nicacamasso marē'," topi.

¹⁵ Napoaton iyaro'sa' noya yonquiatoma' ya'huēco'. A'naquēn co manta' yonquipihuē'. Ama inapita pochin cancantocosohuē'. No'tēquēn yonquico'. ¹⁶ Ama tahuēri chiniacosohuē'. Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahuē' cancantopi. Napoaton apira apira a'napita catahuaco' Yosē yonquicaiso marē'. Onpopionta' nanamēn anitotoco'. ¹⁷ Ama topinan quēran ya'huēcosohuē'. Yosē nohuantērinso' nitotatoma', natēco'. ¹⁸ A'naquēn no'picasoáchin cancantopi. "Huēco' no'piahua'. Capa cancantahua'," nitopirinhahuē'. Ama canpitaso' no'picosohuē', nishacancantotama'. Yosē nontoco' Ispirito Santo noyá ya'coancanchinquēma'. Nani tahuēri ya'coancantomiachinquēma'. Ina quēran co no'pipomarahuē', tēhuēnchachin capa cancantomiatarama'.

19 Yosë quiricanënquë cantapiso' yonquiatoma', nisha huitoco'. Yosë cantanën cantaco'. Nisha nisha cantanën cantatoma', ya'ipi cancanëma quëran Yosë chinotoco'. ²⁰ Nani tahuëri Tata Yosë nontatoma': "Yosparinquën," itoco'. Ma'sha onpoapomarahuënta', noya cancantoco'. "Sinioro Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, nontaranquën," ta'toma' Yosë nontoco'.

Quëmapi'sa' sa'inarë chachin pënëninso'

²¹ Quisocristoso' hua'anëma' ni'ton, ina yonquiatoma', imaramasopita capini nicatahuaco'. Ya'ipinquëma' nipënënatoma', ninatanco'. ²² Sanapi'sa' Sinioro natëtona', so'inanta' natëina'. ²³ Imarëhuasopitaso' Quisocristo nonën pochin ninëhua'. Inaso' hua'anënpoa' ni'ton, camairinpoa'. Ya'ipi imarëhuasopita nicha'ësarínpoa'. Napoaton inasáchin natëcaso' ya'huërin. Inapochachin quëmapi'sa' sa'ina quëran chini chiníquën nanantërin. Napoaton sanapi'sa' so'ina' natëina'. ²⁴ Imarëhuasopita Quisocristo natërëhuaso pochachin sanapi'santa' so'ina' natëina'.

²⁵ Quëmapi'santa' sa'ina' nosoro'ina'. Quisocristoso' imarëhuasopita na'con nosororínpoa'. Nosoroatonpoa', ya'huërenamënpoa' chiminin. Ina nosororínpoaso pochachin quëmapi'sa' sa'ina' nosoro'ina'. ²⁶ Quisocristo chiminin anoyacancantínpoaso marë'. Nanamën natëhuatëhuara, noyápiachin cancan quëtërinpoa'. I'quë amarëso pochin oshanënpoa' inquitërinpoa'. ²⁷ Ya'ipi imarëhuasopita noya noya acoínpoaso marë' naporin. Co pi'pian tëranta' në'huëtërinso pochin cancantacaso' nohuantërinhuë'. Napoaton ya'ipi co noyahüë' yonquirëhuasopita inquitërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa' ni'ton, noya ni'sarinpoa'. ²⁸ Inapochachin quëmapi'sa' sa'ina' nosoro'ina'. Inahuara nonëna pochin nicatora', nosoro'ina'. Insosona sa'in nosorohuachin, inaora ninosoroarin. ²⁹ Co insonta' inaora nino'huirínhuë'. Tanahuachina, coshatërin. Canotohuachina, chinotërin. Noya ina pochin ninosororin. Quisocristo imarëhuasopita nosororínpoaso pochin ninin. ³⁰ Imarëhuasopitaso' inaora nonën pochin ni'nínpoa' ni'ton, a'naya a'nayanpoa' nosororínpoa'. ³¹ "Napoaton quëmapi sa'apachina, co huachi pa'pin, a'shin, inapita na'con na'con yonquicaso' ya'huërinhuë'. Sa'in na'con na'con yonquiaton, chinpitacaso' ya'huërin. Cato' piyapi nipirínhuë', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin," ténin quiricanënquë. ³² Inaso' sacai' nitotacaso'. Caso nipirínhuë' Quisocristo noya yonquirínpoaso' sha'huitaranquëma'. Ya'ipi imarëhuasopita inarë'quënpoa' nichinpitërëhua' ni'ton, a'naíchin pochin Yosë ni'nínpoa'. ³³ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' na'con nosoroco'.

Canpitaora ninosororamaso pochachin sa'ama' nosoroco'. Sanapi'sanquëmanta' so'yama' noya ni'co'. Noya nicatoma', natëco'.

6

Hua'huaro'santa' pënëninso'

¹ Canpitanta' apia'huaro'sa', pënënanquëma'. Tatama' natëco'. Mamamanta' natëco'. Quisocriso imarama' ni'ton, inapita natëcamaso' ya'huërin. ²⁻³ Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. "Tatama' noya nicatoma', natëco'. Mamamanta' natëco'. Natëhuatama', Yosë na'con catahuarinquëma'. Hua'qui' noya ya'huarama'," tënin quiricanënquë. Ina pochin nicacaso' Yosë na'con na'con nohuantërin.

⁴ Canpitanta' iyaro'sa', hui'nama' noya pënëncó'. Ama apira apira no'huicosohuë'. Apira apira no'huihuatama', co natantochináchinhuë' cancantapona'. Co noyahuë' ni-pachina', sanoanan quëran pënëncó' noya nicacaiso marë'. Yosë nanamën noya a'chintoco' Quisocriso imaina'.

Sacatoro'sa' pënëninso'

⁵ Patron marë' sacatohuatama', noya nicatoma', natëco'. Ama nonpintocosohuë'. Quisocriso marë' sacatarëso pochin cancantatoma', noya sacatoco'.

⁶ A'naquënso' patroni ni'pachina', chiníquën sacatërin. Co ni'pachinahuë', chiroton co sacatërinhuë'. Canpitaso nipirinhüë' patron co ni'pirinquëmaonta', noya sacatoco' Quisocriso noya ni'inquëma'. Yosë natëtoma', ya'ipi cancanëma quëran noya nico'. ⁷ Co piyapi marëáchin sacataramahuë'. Sinioro imarama' ni'ton, ina marë' sacatarama'. Napoaton ya'ipi cancanëma quëran sacatoco'. ⁸ Noya nipatëhua', Yosë'pa' acanaarinpoa'. Ma'huano'sahuë nipon, piyapinënpitahuë nipon, ya'ipinpoa' no'tëquën sha'huitarinpoa'. Insosona noya nipachin, acanararin. Ina yonquiatoma', noya nico'.

⁹ Patrono'saquëmanta', piyapinëmapita noya nontoco'. Ama no'huiana quëran camaitocosohuë'. Yosë ni'sarinquëma' canpitanta'. Inaso' inápaquë ya'huaton, hua'anëntërinpoa'. Napopianáchin ni'ninpoa'. Co ma'huano'sa' noya noya ni'ninhuë'.

Yosë catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'

¹⁰ Nani iyaro'sa' pënënanquëma'. Yosë imatoma', nani tahuëri ina nontoco' achinicancainquëma'. Inaso' chini chiníquën nanantaton, ya'ipi nanítaparin ni'ton, catahuarinquëma'. ¹¹ Sopai hua'an noyá nitotërin nonpinacaso'. Nani tahuëri yanonpintërinpoa'. Yosëso nipirinhüë' chini chiníquën nanantaton, yacatahuarinpoa'. Ina nontohuatëhua', catahuarinpoa' sopai minsëcaso'.

Sontaro'sa' a'mopiso pochin nininso' Yosë quëtërinpoa' ama sopai minsëinpoaso marëhuë'. ¹² Inimiconënpoa' co piyapi pochin quënanëhuahuë'. Sopai hua'anso' yaminsëerinpoa'. Na'a sopairo'santa' inápaquë ya'huatona', yacamairinënpoa'. Co quënanpirëhuahuë', yonquinënpoa quëran yacamairinënpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Iporaso' notohuaro' piyapi'sa' tashi pochin cancantatona', sopai natëpi. Inari camairin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquipi. ¹³ Sopai chiníquën sacatarin minsëinpoaso marë'. Napoaton Yosë nontoco' catahuainquëma'. Sontaro'sa' a'mopiso pochin nininso' Yosë quëtërinquëma'. Ina masahuatoma', a'moco' sopai minsëcaso marë'. Noya nitaparëso pochin nico'. Inapoatoma', chinitoco'.

¹⁴ Napoaton chiníquën cancantatoma', panca sintoronquë nitonpotopiso pochin no'tën nanan na'con nohuantoco'. Ina imatoma', no'tëquën nonco'. Co pi'pisha tëranta' nonpinacaso' ya'huërinhuë'. Hua'na coton a'mopiso pochin noyasáchin nico' Yosë catahuainquëmaso marë'. ¹⁵ Sho'shorahuan sapatë' pochin nininso' po'mohuachinara, co to'coitopihuë', noya noya iratopi. Inapochachin canpitanta' Yosë nanamën sha'huitoco' a'napitanta' nitochina'. Noya nanan yonquihuatëhua', sano cancantarihua'. ¹⁶ Sontaro'sa' iscoto quëpapi nipa'shintacaiso marë'. Inimicoro'sa' panca shinërë masahuatona', yaqui' noya orotërinso' nininquë pashitahuatona', i'chinpitopi. I'chinpitahuatona', pë'chinquë aquë të'yatopi. Napoaton sontaro'sa' iscoto quëpapi nipa'shintacaiso marë'. Ina quëran inimicori të'yanantohuachina, shinërë inaquë tacopiquirin. Panca shinërë orotërarinso pochachin sopai apira apira yanonpintërinpoa' Yosë naniantacaso marë'. Napoaton na'con Yosë yonquico'. “Yosë ni'sárinco. Co onporonta' naniantarincohuë',” topatama', achinicancanarinquëma'. Co pi'pian tëranta' sopai natëaramahuë'. Iscoto quëpapiso pochin Yosëso' noya ya'copiarinpoa'. ¹⁷ Sontaro'sa' co casco hua'na quëran nininso' yancopihuë' naporini, a'naroáchin inimiconënpitari motën acochitonahuë'. Inapochachin canpoanta' co Yosë anoyacancantërinpoahuë' naporini, co cha'ëitërihuahuë'. Yosë quiricanënta' ya'huëtërinpoa'. Ispirito Santo nohuanton, ninshitërinënpoa' sopai minsëcaso marë'. Napoaton nani tahuëri ina nontatoma', yonquico'. Sontaro'sari sahuëninëna quëran inimico minsëpi. Inapochachin canpoanta' Yosë quiricanën quëran sopai minsëarihua'.

¹⁸ Apira apira Yosë nontoco'. Ma'sha onpohuatamanta', ina nontoco' catahuainquëma'. Noya yonquiatoma', chiníquën nontoco'. Ispirito Santo catahuarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' noya nontacaso'. Ama amiatomahuë', ni'sáco'

ama a'nanaya sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Ya'ipi imarëhuasopita marë' Yosë nontoco'. ¹⁹ Ca marënta' Yosë nontoco' catahuainco nanamën noya a'chinchí. Chiníquën cancantato, a'chinchí. Yosëso' yanicha'ëpirinpoahuë', na'a piyapi'saso' co nitochátërapihuë'. ²⁰ Quisocristo chachin a'parinco a'chinta'huaso marë'. Ina marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Po'mopirinacohuë', Yosë nontoco' ama të'huaisohuë'. Chiníquën cancantato, a'ninquëchin a'chinta'huaso' ya'huërin.

Piquëran huarë' sha'huirinsó'

²¹ Iya Tiquico ya'ipi naporahuëso' sha'huitarinquëma' nitotamaso marë'. Inaso' na'con nosoroato, iyahuë pochín ni'nahuë. Siniro nanamën noya a'chinarin. ²² Canpitataquë a'paarahuë onpohuinsona ya'huëraiso' sha'huitinquëmaso marë'. Ina natanpatama', chiníquën cancantarama'.

²³ Quisocristo imarama' ni'ton, iyaro'sa', Tata Yosë asanocancainquëma'. Nosoro'inquëma'. Catahuainquëma' sha'huitërinpoaso' noya natëcamaso marë'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'. ²⁴ Quisocristo hua'anëntarinpoa'. Ina nosoromiatohuatama', inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquëma', ténahuë. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Piriposëquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquëma'. Quisocristo hua'anëntërincoi. Inasáchin natërai. Ya'ipi Quisocristo imaramasopita Piriposëquë ya'huëramaso', ninshitaranquëma'. Ansiano'sanquëma' na'con yonquiranquëma'. Tiacono'sanquëmanta' yonquiranquëma'. ² Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Sinioro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'.

Inapita marë' Yosë nontërinso'

³ Co naniantëranquëmahuë'. Canpita yonquiatënuquëma', Yosë nontárahüë. “Piriposëquë ya'huëpisopita noya imarinënuquën ni'ton, ‘Yosparinquën, Sinioro,’ ” itërahüë, Yosë nontato. ⁴ Noya cancantato, canpita marë' Yosë nontërahüë. ⁵ Iráca Yosë nanamën a'chintohuatënuquëmara, a'naroáchin imarama'. Naporo quëran huarë' catahuaramaco a'napitanta' a'chinta'huaso marë'. Iporahuanta' a'napita a'chintarama' Yosë imacaiso marë'. Ina yonquiato, noya cancantërahüë. ⁶ “Quisocristo imasarahüë huachi,” topatama', naporo tahuëri chachin Yosë anoyacancantërinquëma'. Co naniantarinquëmahuë', tënahüë. Ipora huanta' catahuarinquëma' noya noya nicacamaso marë'. Quisocristo o'mantaquë huarë' catahuarinquëma'. Naporo' Quisocristo pochachin cancantarama'. ⁷ Na'con nosororanquëma' ni'ton, ina pochin noya yonquiranquëma'. Iráca Quisocristo nanamën a'chinpatëra, catahuaramaco. Tashinan pëiquë po'mohuachinacoranta', co naniantëramacohüë'. Inaquënta' catahuaramaco. Imarahüëso marë' sha'huirapirinaco. Coisëquë quëpapurinacohüë', co tapanatohüë', Yosë nanamën no'tëquën sha'huitërahüë. Canpitanta' “Yosë catahuarinpoa,” ta'toma', co tapanaramahuë'. Napoaton canpita yonquiatënuquëma', noya cancantërahüë. Iyahuëpita pochachin ni'nanquëma'. ⁸ Quisocristo nosororinpoaso pochachin carinquëmanta' nosororanquëma'. Pa'pi yani'nanquëma'. Yosë ni'sárinco no'tëquën nontaranquëma'. ⁹ Canpita marë' ina nontërahüë. “Catahuaquë', Sinioro, noya noya ninosoro'ina'. Quëma nohuanton, nanamën

nóya nitochina'. Catahuaquë', Sinioro, no'tëquën yonqui'ina'," itërahuë Yosë nontato. ¹⁰ Yosë nanamën na'con yonquihuatama', noya noya nitotatoma', noya nisarama'. No'tëquën yonquihuatama', noyápiachin cancantarama'. Noyasáchin nipatama', Quisocristo o'mantahuachina, nóya ni'saringuëma'. Co ana'intaringuëmahuë'. ¹¹ Quisocristo catahuahuachinguëma', noyasáchin nisarama'. Ina quëran a'napitanta' nicatënguëma', Yosë yonquiapi. "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya nipi. Ma noyacha Yosëso paya," tosapi.

Parisitërin quëran Yosë nanamën nahuininso'

¹² Ma'sha onpotopirinacohuë', inanta' noya, tënahuë. Ina sha'huichinguëma'. Tashinan pëiquë po'mopirinacohuë', ina marë' na'con na'con piyapi'sa' Yosë nanamën natanapi. ¹³ Ya'ipi sontaro'sa' isëquë ya'huëpisopita natanapi. "Paono co manta' onpopirinhüë', Quisocristo imarin ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi," topi. Ya'ipi piyapi'sa' ina nitotopi. ¹⁴ Tashinan pëiquë po'mopirinacohuë', chiníquën cancantërahuë. Ina natanatona', na'a imapisopita co huachi aquëtë' të'huapihuë'. "Quisocristo catahuarincoi quiyanta'," ta'tona', chiníquën cancantapi. Chiníquën cancantatona', Yosë nanamën na'con na'con a'chinapi.

¹⁵⁻¹⁷ A'naquën noya nosororinaco ni'ton, noya cancantatona', a'chinapi. "Paono tashinan pëiquë ya'huëpirinhüë', Yosë nohuanton, inaquë po'mopi Quisocristo nanamën no'tëquën sha'huicaso marë'," ta'tona', noya a'chinapi. A'naquënso nipirinhüë', co nosororinacohuë'. Apiratatë pochin nitërinaco. "Quiyaso' noya noya a'chinarai," toconatona', co noyahuë' ni'ninaco. "Paono tashinan pëiquë ya'huaso', quiyaso' a'chinpatëira, na'con na'con piyapi'sa' pa'yatatona', nataninaco. Ina quëran Paonori apiratë pochin nicaton, aquë aquëtë' sëtarin," topi natantërahuë. ¹⁸ Ina niponahuë', co no'huirahuë'. Co apiratatë pochin ninahuë'. A'naquën noya cancantatona', Quisocristo nanamën a'chinapi. A'naquënso' co noya cancantaponaraihuë', a'chinapi anta'. Na'con na'con piyapi'sari natanapi ni'ton, noya cancantërahuë'.

¹⁹ Nani tahuëri ca marë' Yosë nontërama'. Naporahuaton, Ispirito Santo nani tahuëri catahuarinco. Napoaton co pa'yanahuë'. Ocoiarinaco nimara. Co caso' nitotërahuë'. Yosëichin nitotërinso'. Ma'sona tëranta' onpotohuachinaco, inanta' noya, tënahuë. Noyasáchin Yosë yonquirinpoa'. Ina marë' noya cancantarahuë. ²⁰ Co nohuantërahuë' pi'pian tëranta' Yosë nanianta'huaso'. Inaso' noyasáchin yonquirinpoa' ni'ton, co atapanarincohuë', tënahuë. Coisë

ocoiaponco nimara. Tëpaponco nimara. Co ina nitotërahuë'. Co ina yonquirahuë'. Ocoihuachinco, chiníquën cancantato, a'chiantarahuë a'napitanta' imacaiso marë'. Tëpahuachinaco, piyapi'sa' niconaco, na'con na'con Quisocristo yonquiapona', ténahuë. Quisocristo natëca'huasoráchin yonquirahuë. ²¹ Co tëpahuachinacohuë', Quisocristo natëto noya cancantarahuë. Tëpahuachinacoso' nipirinhüë', canamiatarahuë. ²² Co chiminpatohüë', Yosë nanamën a'chiantarahuë. Ina quëran na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi. Napoaton co nitotërahuë'. ²³ ¿Ma'cha noya noya nicaya? ténahuë yonquiato. Co caso' nitotërahuë'. A'na cancan nohuantërin chimina'huaso'. Chiminpató, Quisocristoro'co ya'huëcontarahuë. Inaso' noya noya. ²⁴ Nipirinhüë', chiminpató, ¿incha a'chintëre'ponquëmaya? ténahuë yonquiato. Canpita a'chinta'huanquëmaso' nohuantërahuë. ²⁵ Napoaton co tëparinacohuë', ténahuë. Yosë nohuanton nanpihuatoso', a'chiantarahuë. Noya noya Quisocristo imacaso marë' a'chinchinquëma'. Nóya natëtohuatama', noya noya cancantarama'. ²⁶ Ocoihuachinaco, nicaponquëma' pa'sarahuë. Pa'pató, capa cancantarama huachi. "Ma noyacha Quisocristoro' ni'ton, Paono a'pairin paya," tosarama'.

²⁷ Iporaso' iyaro'sa' nóya nico'. Quisocristo nanamën yonquiato, ina pochachin cancantoco'. Yosë huëntonëncuë ya'conama' ni'ton, ina pochin cancantacaso' ya'huërin. Nicaponquëma' pa'samarahuë. Co a'na' nanitapohüë' nimara. Ina niponahuë', nani tahuëri noya nico' noya nanan natanchi. Ya'ipinquëma', iyaro'sa', imamiatoco'. Ama a'nayanquëma tëranta' nisha yonquicosohüë'. Napopináchin yonquiato, Quisocristo nanamën a'chináco'. Inapohuatama', natantohuato, nóya cancantarahuë huachi. ²⁸ A'naquën co Quisocristo imatonahuë', no'huiarinëncuëma', aparisitarinëncuëma'. No'huipirinëncuëmaonta', ama tē'huatocosohüë'. Chiníquën cancantohuatama', yonquiapi. "Ma inacha Yosë imapisopitaso paya. Yosëri catahuarin ni'ton, cha'ësapi. Co imarëhuasopitasohüë' nipirinhüë', co nicha'ësarinpoahuë'," tosapi. Yosëichin catahuarinpoa' chiníquën cancantacaso'. ²⁹ Yosë nosoroatonpoa', noyasáchin yonquirinpoa'. Ina nohuanton, Quisocristo imarëhua'. Ina quëran imarëhuaso marë' parisitarëhua'. "Ca marë' chiníquën parisitërin ni'ton, canta' imarahuëso marë' parisichi," ta'tëhua', noya cancantahua'. Inanta' Yosë nohuantërin. ³⁰ Iráca canpitataquë ya'huapo, imarahuëso marë' aparisitërinaco, ni'nama'. Ipora huanta' ina marë' parisitarahuë. Canpitanta'

imaramaso marë' aparisitarinënquëma'. Niponahuë',
chiníquën cancantatoma', imamiatoco'.

2

Quisocristo nonanacaso' ya'huërinso'

¹ Quisocristo achinicancaninquëma'. Na'con nosororinguëma' ni'ton, noya cancantarama'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', catahuarinquëma'. Catahuahuachinquëma', noya ninosoroarama'. ² Napoaton ya'ipinquëma' nōya nini'toma', ya'huëco'. Noya noya ninosoroco'. Ama, iyaro'sa', nisha nisha yonquicosohuë'. Napopináchin cancantoco'. Ina pochin cancantohuatama', noya noya cancantarahuë. ³ A'naquën chiníquën nanan nohuantopi. Inasáchin yonquiatona', a'napita nocanpi. "Caso' noya noyaco," topi yonquinëna quëran. Canpitaso nipirinhüë' ama ina pochin cancantocosohuë'. A'napita noya noya ni'co'. ⁴ Ama canpitaora nohuantëramasoráchin yonquicosohuë'. A'napita nohuantërinsonata' yonquiatoma', catahuaco'.

⁵ Noya ninicatoma', Quisocristo pochachin cancantoco'.

⁶ Inaso', iráca quëran huarë' Yosë'pa' ya'huërin. Yosë chachin niponahuë',

co inaora nipa'yatacaso' yonquirinhüë'. Nosoroatonpoa', yonquirinpoa'. Inápaquë chini chiníquën nanantaponahuë', co ina na'con na'con nohuantërinhuë'.

⁷ Noya noya ya'huërinso' huëshimarahuaton, isoro'paquë o'marin.

Piyapi chachin nasitimarin. Nani mashotohuachina, co hua'an pochin chiníquën nanantacaso' nohuantërinhuë'.

Topinan piyapi pochin cancantaton, a'napita catahuacasoráchin yonquirin.

Canpoa pochachin ninin.

⁸ Isoro'paquë ya'huëhuachina, Yosëichin natërin.

Ina nohuanton, canpoa marë' chiminin.

Yosë hui'nin niponahuë', corosëquë patanantohuachinara, chiminin.

⁹ Yosëichin natërin ni'ton, inari ananpitaantarahuaton, inápaquë quëpantarin.

Inaquë chini chiníquën nanan quëtërin. Yosë nohuanton, ya'ipiya hua'anëntarin. "Sinioro" itarëhua'.

¹⁰ Napoaton Quisocristo yonquiatona', ya'ipi piyapi'sari isonahuatona' chinochina'.

Inápaquë ya'huërinso'pita, isoro'paquë ya'huërinso'pita, no'paanaquë ya'huëpisopita, inapitarinta' chinochina'.

11 “Quisocristoso' Yosë hui'nin ni'ton, ya'ipiya hua'anëntarin,”
tëcapona'.

Ina quëran Tata Yosë na'con na'con yonquiarëhua huachi.

Tashi' a'pininso pochin ninëhuaso'

12 Iráca canpitataquë ya'huapo, noya natanamaco. Noya natanatomaco, Yosë natërama'. Iporanta' iyaro'sa' nosoro-ranquëma' ni'ton, co inatohua' ya'huaporahuë', noya noya natëco'. Ya'nan imapoma', Yosë anoyacancantërinquëma'. Napoaton noya cancantatoma', imamiatoco'. “Catahuaco Siniro noya imainquën. Co caora nanitërahuë',” ta'toma' imamiatoco'. Ni'cona Yosë naniantotama'. 13 Co noyahuë' cancantatoma', co canpitaora nanitëramahuë' Yosë natëcamaso'. Nipirinhüë', Yosë nontohuatama', catahuarinquëma' nohuantacaso'. Ina quëran Yosë yanatëhuatama', inari chachin catahuarinquëma' no'tëquën natëcamaso'. Inaso' noya noya ayonquiarinquëma'.

14 Noya ninicatoma' iyaro'sa' ya'huëco'. Ama nino'huicosohuë'. Ma'sona tëranta' nipatama', noya cancantatoma', nico'. 15 Noyasáchin nico' a'napita nicatëinquëma', Yosë yonqui'ina'. Ina hui'ninpita pochin nicatoma', noyápiachin cancantoco'. Co imapisopitasohuë' nipirinhüë' co Yosë nohuitatonahuë', co noyahuë' cancantopi. Nino'huiipi, monshihuanacaisoráchin yonquipi, nonpinápi. Co noyahuë' yonquiatona', tashi pochin cancantopi. Canpitaso nipirinhüë', tayloraro'sa' tashi' a'pintërinso pochin piyapi'sa' catahuaco' no'tëquën yonquicaiso marë'. 16 Quisocristo nanamën chachin a'chintoco'. Ina imapatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. Ina quëran Quisocristo o'mantahuachin, co atapanaramacohuë'. “Parisitaporahuë', co topinan quëran Yosë nanamën a'chintërahuë', noya imamiatopi,” ta'to, nóya cantarahuë huachi. 17 Iráca ma'sha Yosë marë' tëpahuachina', huinonta' opotopi. Inapochachin canta' canpita noya noya imacamaso marë' tëpahuachinaconta', noya nisarin, co sëtarahuë'. A'chintëranquëma' ni'ton, noya imarama'. Napoaton noya cancantërahuë'. 18 Tëpahuachinaco, ama sëtocosohuë'. Ca pochachin noya cancantoco'.

Timotio, Ipapirotito inapita yaa'parinso'

19 Hua'qui' iyaro'sa' canpitata quëran co nanan natantërahuë' ni'ton, yonquiáranquëma'. Napoaton Timotio yaa'parahuë natantacaso marë'. Quisocristo nohuantohuachin, co hua'qui quëranhuë' a'paarahuë. Ina quëran sha'huitintahuachinco, noya cantarahuë. 20 Inaso' na'con nosororinguëma'. Cancanën quëran huarë'

yacatahuarinquëma'. Ca pochachin nosororinquëma'. Inasáchin ina pochin cancantërin. ²¹ A'napitaso' inahuara nohuantopisoráchin yonquipi. Co Quisocriso na'con yonquipihuë'. ²² Timotioso nipirinhüë' nohuitërama'. "Inaso' noya quëmapi," topi ya'ipi piyapi'sa'. Hui'nahuë pochin ni'ton, catahuarinco Yosë nanamën a'china'huaso marë'. Inanta' nitotërama'. ²³ Ma'sona coisë onpotaponco nimara, co caso' nitotërahuë'. Nitotohuato, Timotio a'parahuë sha'huitinquëmaso marë'. ²⁴ Yosë nohuanton, tashinan pëi quëran ocoiarinaco, topirahuë'. Ocoihuachinco, canta' nicaponquëma' pa'sarahuë. Co hua'qui quëranhuë' pa'sarahuë, tënahüë.

²⁵ Iporaso nipirinhüë' Iya Ipapiroto a'patantaranquëma'. I'hua chachin a'patiramaco catahuaincoso marë'. Canquihuachina, nóya catahuarinco. Achinicancaninco. Naporahuaton, inanta' Quisocriso nanamën a'chinin. Ina marë' parisitaponahuë', noya ahuantërin. Iporaso nipirinhüë' canpitataquë pananta'in, tënahüë. ²⁶ I'huamiáchin chiníquën caniorin, natantërama'. Nani noyatahuaton, ya'huërin'pa' yapanantarin. Yani'ninquëma'. "Caniorahuëso' natantatona', pa'yamarai'," ta'ton, manorarin. Napoaton "Noyahua'. Panantaquë' nipachin," itërahuë. ²⁷ Tëhuëenchachin chiníquën caniorin. Pi'pishachin shichiminin. Nipirinhüë', Yosëri nosoroaton, anoyatërin. Canta' nosoroatonco, iyahuë anoyatërinco. Ama aquëtë' sëtaca'huaso marëhuë' Yosë nohuanton, co chimininhüë'. ²⁸ Napoaton manoton a'parahuë. Ina quënanpatama', nóya cancantarama huachi. Noya cancantohuatama', canta' noya cancantarahuë. Co huachi aquëtë' sëtarahuë'. ²⁹⁻³⁰ Canconpachin, noya cancantatoma', nontoco'. "Ma noyacha Siniro catahuarinquën ni'ton, noya huënantaran paya," itatoma', noya nontoco'. Co canpitaso' nanitëramahuë' isëquë huëcacamaso'. Napoaton ina a'patiramaco. Isëquë huëcaton, shichiminin. Chiníquën parisitërin catahuaincoso marë'. Ina pochin cancantopisopita nóya ni'co'.

3

Yosëri noya ni'ninsopita

¹ Iporaso' iyaro'sa' Quisocriso yonquiatoma', nóya cancantoco'. Iráca quëran huarë' inachachin inachachin pënënapiranquëmahuë', co amirahuë'. Naquëranchachin natantahuatama', yonquiantarama'. Ina quëran noya noya imasarama', tënahüë. ² A'naquënso' nonpin nanan a'chinapi. "Co marca niacotohuatamahuë', co Yosë piyapinëinquëma' nisaramahuë'," topi nonpinatona'. Ni'nira

pochin pa'pi co noyahuë' cancantatona', napopi. Ni'cona, nonpintochinënquëma'. Inapitaso' co noyahuë' nisapi. ³ Yosë marcanën co nonënpoaquë niacotërëhuahuë'. Cancanënpoa' Yosë anoyacancantërinpoa'. Cancanënpoa quëran ina chinotarëhua'. Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' noya chinotacaso marë'. Co canpoara nanitërëhuahuë' noya cancantacaso'. Quisocristoíchin anoyacancantohuachinpoa', nicha'ësaripoa', tënëhua'. Napoaton canpoaso' Yosë piyapinënpita ninëhua'. ⁴ “Moisësë pënëntërinso' no'tëquën natërahuë ni'ton, Yosë noya ni'sarinco,” topi a'naquën. Caso nipirinhüë' na'con na'con natërahuë. Ina marë' Yosë nicha'ërinpoa' naporini, ca noya noya cha'ëitohuë'. ⁵ Caso' Israiro piyapico. Mincamin huënton quëmapico. Posa tahuëritahuaso', marca acotërinaco. Tatahuë, mamahuë Israiro piyapiráchin. Co nishahuë'. Israiro hua'an ya'conahuë, parisioro'sa' itopiso'. Ya'conato, ya'ipi Moisësë pënëntërinso' imarahuë. ⁶ Inasáchin imato, Quisocristo imapisopita chiníquën aparisitërahuë. “Íráca pënëntërinso' no'tëquën natërahuë,” ta'to, noya piyapico, topirahuë'. ⁷ Ina marë' Yosë noya ni'sarinco, tënahuë íráca. Iporaso nipirinhüë' íráca yonquirahuëso' a'porahuë Quisocristo imaca'huaso marë'. ⁸ Ina na'con na'con nohuantato, inasáchin yonquirahuë. Íráca cotioro'sa' noya ni'ninaco. Hua'ano'saquë huarë' noya ni'pirinacohuë', Quisocristo imapatëra, a'porinaco. No'huipirinacohuë', co ina yonquirahuë'. Íráca yonquirahuëso' amoro pochin nicato, co pi'pisha tëranta' nohuantërahuë'. Quisocristo nohuita'huasoráchin nohuantërahuë. Ina nohuitacaso' noya noya, tënahuë. Inasáchin hua'anëntërinco. ⁹ Quisocristoíchin imasarahuë huachi. Co caora noya nicato cha'ërahuë'. Co pënëntërinso' natëto, cha'ërahuë'. Quisocristoíchin anoyacancantërinco, ta'to, ina imarahuë. Imapatora, oshanëhuë inquitatonco, anoyacancantërinco. Ina quëran Yosë catahuarinco noya nica'huaso'. Ina marë' noya ni'ninco. ¹⁰ Aquë aquëtë' Quisocristo yanohuitërahuë. Íráca nanopiantarahuatón, chini chiníquën nanantërin. Ya'ipi nanitaparín ni'tón, catahuaincoso' nohuantërahuë. Noya noya nica'huaso marë' catahuainco, tënahuë. Íráca Yosë natëton, parisitërin. Canpoa marë' chiminin. Iporaso' canta' aparisitopirinacohuë', Quisocristo pochin Yosë natëi. Chimininso pochin ya'ipi co noyahuë' yonquirahuëso' naniantato, noyápiachin cancanchi, tënahuë. ¹¹ Ina pochin cancantato, imamiachi a'na tahuërinta' ananpitaantaincoso marë'.

Chini chiníquën imacaiso' ya'huërinso'

12 Co ya'ipi cancanëhuë quëran noya noya cancanchatërarahuë'. Ipora huanta' pi'pian pi'pian co noyahuë' yonquirahuë. Co Yosë pochachin cancantopirahuë', Quisocristo nani acorinco ina pochin cancanta'huaso marë'. Napoaton nani tahuëri yonquiárahue noya noya nica'huaso marë'. 13 Co iyaro'sa' Yosë pochachin cancanchatërarahuë'. Nipirinhue', inasáchin nohuantërahue. I'hua naporahuësopita naniantërahue. Iporaso' chiniquën Yosë imasarahue noya noya cancanta'huaso marë'. 14 Co nisha nisha yonquirahuë'. Quëmapi'sa' nicanatona' ta'apiso pochin cancantato, Quisocristoíchin yonquiárahue ina pochin cancanta'huaso marë'. Nani tahuëri nani tahuëri napoarahue. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' cancontahuato, noya ni'sarinco. Quisocristo anoyacancantërinco ni'ton, inápaquë quëpantarinco.

15 Ya'ipi Yosë imarëhuasopita chinoton pochin cancantohuatëhua', ina pochin yonquiarëhua'. Nisha yonquihuatëhua', Yosë anitotarinpoa'. "Catahuaco no'tëquën yonqui'i," itohuatëhua', anitotarinpoa'. 16 Anitotohuachinpoa', ama topinan quëran natahuansohue'. Na'con yonquia'ahua' natëcaso marë'. Ya'ipi cancanënpoa quëran huarë' imahua'.

17 Ya'ipinquëma' iyaro'sa' nonanco. Nicatahuaco' ca pochachin imacamaso marë'. A'naquën nani quiya pochin cancantapi. Inapitanta' nicatoma', nonanco'. 18 A'naquënso nipirinhue' "Yosë imarahue," taponaraihue', co noyahuë' cancantopi. Quisocristo oshanënpoa' inquitinpoaso marë' corosëquë chiminin. Nipirinhue', co inapitasa' ina yonquipihue'. Ina nanan a'chinpatora, no'huitopi. Iporanta' inapita yonquiato, chiniquën sëtato, na'nërahue'. Co inapita nonanacaso' ya'huërinhue'. 19 Inapitasa' co Quisocristo nanamën imapihue'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Ina marë' tapanacaso' ya'huëpirinhue', co tapanpihue'. "Nohuantato, napoarahue," toconpi. Isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquipi. A'na tahuëri pënquë parisitomatapi. 20 Canpoaso nipirinhue', inápaquë ya'huërinso' na'con na'con yonquia'ahua'. Inatohua' ya'huëmiatarihuaso'. Siniro Quisocristo nicha'ërinpoa' ni'ton, ina ninarëhua'. A'na tahuëri inápa quëran o'mantararin.

21 Iporaso' nonënpoa' co chinirinhue'. Yacaniorëhua'. Chiminacaso' ya'huërin. Nipirinhue', Quisocristo o'mantahuachin, nonënpoa' anishatarin. Ina pochachin ya'noarihua'. Nanitaparin ni'ton, ya'ipi minsërahuaton, ananpitomiatarinpoa', noya noya acoarinpoa'.

4

Quisocristo yonquiatëhua', noya cancantërehuaso'

¹ Napoaton iyaro'sa' Quisocristo imamiatoco'. Na'con nosororanguëma'. Ya'nipishahuë' yani'nanguëma'. Canpita yonquiatënguëma', nóya cancantërahuë. Noya imarama' ni'ton, co topinan quëran a'chintëranquëmahuë', tënahuë.

² Imo Ipotia, imo Sintiquia, inapitaso' co noya ninontopihuë', natantërahuë. Ama huachi imoyaro'sa' nino'huicosohuë'. Catonquëma chachin Quisocristo imarama' ni'ton, noya nini'toma', ya'huëco'. ³ Quëmanta' iyasha na'con catahuaranco ni'ton, inapita catahuaquë' noya ninonchina'. Cato chachin nóya sanapi'sa'. Na'con catahuarinaco Quisoso nanamën a'china'huaso marë'. Iya Crimintinta' noya catahuarinco. A'napitanta' catahuarinaco a'china'huaso marë'. Co nininënpita isëquë ninshitopirahuë', Yosëri nohuitërin. Nanpirin quiricaquë nininënpita nani ninshitërin. Inaquë ninshitohuachinpoa', nanpimiatarihua'.

⁴ Nani tahuëri Quisocristo yonquiatoma', noya cancantoco'. Naquëranchin inachachin sha'huichinquëma'. Ma'sha onpoapomarahuë', noya cancantoco', tënahuë. ⁵ Ya'ipi piyapi'sa' nosoroatoma', noyasha nontoco'. Quisocristo ni'sárinpoa'. Co hua'quiya quëranhuë' o'mantararin. Ina yonquiatoma', ya'ipi piyapi'sa' noya nontoco'.

⁶ Ma'sha onpohuatama', ama pa'yancosohuë'. Ama nisha nisha yonquicosohuë'. Yosë nontoco' catahuainquëma'. Ma'sha pahuantohuachinquëma', nitoco'. “Ma noya catahuarancoi ni'ton, ‘Yosparinquën, Sinioro,’ ” itoco'. ⁷ Apira apira Yosë nontohuatama', asanocancanarinquëma'. Co imapisopitasohuë' nipirinhüë' co sano cancantopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin pa'yanpi. Canpoaso nipirinhüë' Quisocristo imarëhua' ni'ton, ina yonquiatëhua', sano cantarinhua'.

Yonquirëhuasopita

⁸ Isoíchin iyaro'sa' pënënanranquëma'. No'tën nanansáchin yonquico'. Noya imatona', noya nipisopita yonquico'. Ama nonpin nanano'sa' natëtocosohuë'. Noyápiachin cancantoco'. A'napita noyasáchin yonquirapico'. Noya nahuininsoráchin yonquico'. A'napita noya nipiso' yonquiatoma': “Ma noyacha Yosëri catahuarin paya,” itoco'. Ina pochin yonquihuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'.

⁹ Na'con Yosë nanamën sha'huitëranquëma', natanama'. Ya'ipi a'chintëranquëmaso' noya natëco'. Canpitataquë ya'huapo, noya ninahuë, ni'namaco. Ca pochachin noya nico'. Noya nipatama', Yosë noya catahuarinquëma'. Ina nohuanton, noya nini'toma', ya'huarama'. Inasáchin asanocancaninpoa'.

Paono catahuapiso'

¹⁰ Canpitaso' yonquiramaco ni'ton, noya cancantërahuë. I'huamiáchin ma'sha a'patiramaco ama pahuantincoso marëhuë'. Ina marë' "Yosparinquën," itërahuë Yosë. Iráca ma'sha a'patëramaco. Ina quëran yacatahuantapiramacohuë', co insonta' huë'ninhuë' ni'ton, co nanitëramahuë'. Iporaso nipirinhüë' catahuantaramaco. ¹¹ Co ma'sha pahuantërinco marë' napotëranquëmahuë'. Yosë nohuanton, nani nitotërahuë ya'ipi ahuinta'huaso'. Ma'sha pahuantopirincohuënta', noya cancantërahuë. ¹² Ma'sha ya'huëtohuachinco, noya ya'huërahuë. Capanta' nipachina, co ina marë' sëtërahuë'. Sacai' ahuintacaso nipirinhüë', Quisocriso catahuarinco ni'ton, noya ahuintërahuë. A'na tahuëri cosharo' ya'huërin, noya ca'nahuë. A'na tahuëriso nipirinhüë' capa ni'ton, tana natanahuë. Ma'sha ya'huëhuachina, noya cancantërahuë. Capanta' nipachina, ahuintato, noya cancantërahuë. ¹³ Co caora nanitapapirahuë', Quisocriso achinicananinco ni'ton, ya'ipiya nanitaparahuë. Ma'sha onpoaporahuënta', noya ahuintërahuë. ¹⁴ Inaso nipirinhüë', ma noyanquëma' canpitaso' ni'ton, catahuaramaco. Isëquë ya'huato parisitopirahuë', noya catahuaramaco.

¹⁵ Iráca Masitonia parti pacapo, Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Ina marë' a'na parti yapa'patëra, canpita catahuaramaco. "Ma noya quëmaso' catahuanancoi Quisocriso ima'huaiso'," itatomaco, coriqui a'patëramaco. Canpitasáchin inapotëramaco. ¹⁶ Ina quëran Tisaronicaquë ya'huasoco, ma'sha pahuantohuachincora, naquëranchin coriqui a'patantaramaco. Catoro' a'patëramaco. ¹⁷ Ina marë' noya cancantërahuë. Co coriqui quëtëramacoso marëáchin noya cancantërahuë'. Catahuaramacoso marë' Yosë'pa' canaarama' ni'ton, noya noya cancantërahuë. ¹⁸ Iporaso' nóya i'huëretëramaco huachi. Napoaton noya ya'huarahuë. Co manta' pahuantërincohuë'. I'hua Ipapërotito huë'pachina, coriqui a'patëramaco ni'ton, ma'sha ya'huëtërinco. Ina marë' "Yosparinquëma'," itëranquëma'. Yosë nosoroatoma', a'patiramaco. Yosë chinotacaiso marë' pimóchin nininso' a'pëhuachinara, Yosëri noya ni'nin. Inapochachin canpitanta' coriqui a'patëramaco ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. ¹⁹ Canpitanta' ma'sona pahuantohuachinquëma', Yosë chachin quëtarinquëma'. Ya'ipi hua'anëntaton, nanitaparin. Quisocriso imarama' ni'ton, catahuarinquëma'. Co huachi pahuantarinquëmahuë'. ²⁰ Ma noyacha Tata Yosë chinotëréhuasoso paya. Ipora quëran huarë' ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Amen.

Amiconënpita yonquirinso'

21 Ya'ipi Quisocristo imaramasopita noya yonquiatënquëma', saludos a'pataranquëma'. Ca'taninacosopitanta' yonquiatënënquëma', saludos a'patarinënquëma'. 22 Ya'ipi Yosë imapisopita isëquë ya'huëpiso' saludos a'patarinënquëma'. Copirno inpriatonënpitanta' na'con yonquiatënënquëma', saludos a'patarinënquëma'.

23 Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corosasëquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquëma'. ² Ya'ipi imaramasopita Corosasëquë ya'huaramaso', ninshitaranquëma'. Canpitanta' Quisocristo imamiatarama' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ina imarama' ni'ton, iyahuëi pochin ni'nainquëma'. Inaora nohuanton, Tata Yosë na'con catahuainquëma'. Asanocancainquëma'.

Imapisopita marë' Yosë nontërinso'

³⁻⁴ Canpita yonquihuatëinquëmara, na'con Yosë nontarai. Inaso' Sinioro Quisocristo pa'pin. Cancanëma quëran huarë' ina natërama'. Ya'ipi Yosë piyapinënpitanta' nosororama', natantërai. Ina natantatoi, noya cancantërai. “Noya imarinënuquën ni'ton, ‘Yosparinquën Sinioro,’ ” itërai. ⁵ Iráca noya nanan natanama'. “Oshanënpoa' inquitatonpoa', Quisocristo anoyacancantërinpoa',” itohuachinënuquëma', no'tëquën a'chintërinënuquëma'. A'chintohuachinënuquëma', natërama'. “A'na tahuëri Yosë'pa' noya ananpitaantaripoa',” ta'toma', Quisocristo imarama'. Ina imatoma', ina tahuëri ninarama'. ⁶ Noya nanan chachin ya'ipi parti a'chinapi. A'na parti a'na parti piyapi'sa' natëtatona', noya imasapi. Canpitanta' noya imasarama'. Ya'nan natantapoma', natërama'. “Yosë nosoroatonpoa', inaora nohuanton, nicha'ësaripoa',” itërinënuquëma'. Napotohuachinënuquëmara, “No'tëquën sha'huitërinpoa',” ta'toma', natërama'. ⁷ Ipapërasë a'chintërinquëma', inaro'coi nóya ninosoroaiso'. Quiya pochachin natëton, Quisocristo nanamën a'chinarin. Co quiyaso' nanitëraihuë' canpitataquë paca'huaiso' ni'ton, ina a'parahuë a'chintinquëmaso marë'. Co chirorinhuë' a'chinacaso'. ⁸ Ina sha'huitiirincoi. “Ispirito Santori catahuarin ni'ton, noya ninosoroapi,” itiirincoi.

⁹ Naporo quëran huarë' canpita yonquiatëinquëma', Yosë nontërai. Nani tahuëriya nontatoi, itërai: “Quëmaso' Sinioro tëhuëenchachin anitotërancoi no'tëquën natëca'huainquënso marë'. Corosasëquë imarinënsopita na'con catahuaquë'. Ya'ipi nohuantëranso' anitotëquë'. Ispirito Santori catahuain no'tëquën yonqui'ina'. ¹⁰ Catahuaquë' Sinioro quëma

nohuantëranso chachin niina'. Inapohuachina', noya noya ni'saran. Catahuaquë' noyasáchin niina'. Na'con na'con nohuichinënquën. ¹¹ Quëmaso', Sinioro, chini chiníquën nanantëran ni'ton, catahuaquë' chiníquën cancanchina'. Ma'sha onpohuachina', catahuaquë' noya cancantatona', ahuanchina'. A'napitari aparisitohuachina', catahuaquë' ama no'huiinasohuë'," itërai, Yosë nontatoi. ¹² Nani anoyacancantohuachinpoara, huëntonënquë chachin aya'coninpoa'. Hui'ninpita pochin ni'sarinpoa'. Iporaso' ina catahuahuachinpoa', tahuëri pochin cancantarihua'. Naporahuatëhua', ya'huërinquë chachin ya'huëcontarihua'. Ina marë' noya cancantatëhua' "Yosparinquën Sinioro," itarihua'. ¹³ Iráca sopai camairinpoa'. Ina natëtëhua', tashi pochin cancantopirëhuahuë', nani Yosë nicha'ërinpoa'. Co huachi sopai natëcaso' ya'huërinhuë'. Yosë nohuanton, hui'nin hua'anëntërinpoa'. Hui'nin na'con nosoropirinhuë', isoro'paquë a'paimarin. ¹⁴ Ina chiminin ni'ton, nicha'ërinpoa'. Oshanënpoa' inquitërinpoa huachi.

Quisocristo chiminaton, nanan anoyatërinpoaso'

¹⁵ Tata Yosëso' co quënanëhuë'. Nipirinhuë', hui'nin isoro'paquë o'maton, pa'pin anohuitërinpoa'. Inanta' Yosë chachin ni'ton, nóya anohuitërinpoa'. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', hui'nionta' inápaquë ya'huërin. ¹⁶ Yosë nohuanton, inarë chachin ya'ipi ma'sha ninin. Inápaquë ya'huërinsopita, isoro'paquë ya'huërinsopita, inapita acorin. A'naquën quënanë'. A'naquënso co quënanëhuë'. Anquëniro'sa', inápaquë chiníquën nanantërinso'pita, nisha nisha nininsopita, inapitanta' ninin. Quisocristoíchin chinotacaiso marë' ya'ipiya ya'huërin. Ina marë' acorin. ¹⁷ Co'huara ma'sha ya'huëyátërasohuë', Quisocristo ya'huërin. Ina nohuanton, piyapi'sa', ma'sharo'sa', ya'ipiya ya'huërapí. Ipora huanta' co yonquirinpoahuë' naporini, ya'ipinpoa' ta'huanchitërihuahuë'. Ya'ipi ma'sharë'quënpoa chachin ta'huanchitërihuahuë'. ¹⁸ Ya'ipi imarëhuasopita a'na huënton pochin ninëhua'. Inaora nonën pochachin Quisocristo ni'ninpoa'. Inaso' motënpoa pochin nicaton, hua'anëntërinpoa'. Ina'ton chiminaponahuë', nanpiantarin. Napoaton ya'ipinpoa' inasáchin natëcaso' ya'huërin huachi. ¹⁹ Quisocristoso' Yosë hui'nin ni'ton, Yosë chachin anta'. Co pi'pisha tëranta' pahuantërinhuë' pa'pin pochin nicacaso'. Tata Yosë nohuanton, naporin. ²⁰ Iráca oshahuanëhua' ni'ton, ya'ipinpoa' Yosë inimicotopirëhuahuë'. Yosë nohuanton, Quisocristo chiminin nanan anoyatinpoaso marë'. Isoro'paquë ya'huërinsopita, inápaquë ya'huërinsopita, ya'ipiya nohuantërin anoyatacaso'. Canpoa marë' huë'nainën pa'nin.

Corosëquë chiminin ni'ton, co huachi Yosë inimicotacaso' ya'huërinhuë'.

²¹ Iráca canpitaso' co Yosë yonquiramahuë'. Co noyahuë' cancantatoma', Yosë inimicotërama'. Co noyahuë' ninama'.
²² Iporaso nipirinhüë' nanan anoyatërinquëma'. Quisocristo isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Corosëquë chiminin nanan anoyatinpoaso marë'. Nanan anoyatatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa'. O'mantahuachin, co ana'intarinpoahuë'. Noya cancantacaso marë' nanan anoyatërinpoa'.
²³ Imamiatohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma huachi. Noya nanan natanama'. "Nicha'ësarinhüë'," ta'toma', natërama huachi. Natëmiatoco'. Ama, iyaro'sa', nisha nisha yonquicosohüë'. Ama pi'pian tëranta' a'pocosohüë'. Ya'ipi parti noya nanan chachin a'chinapi. Inachachin canta' a'chinarahuë'.

Imapisopita catahuacaso marë' Yosëri acorinso'

²⁴ Imarëhuasopita marë' Quisocristo chiniquën parisitërin. Parisitaton, huëntonëinquë aya'coninhüë'. Ina quëran imarëhuasopitanta' parisitacaso' ya'huërin a'napitanta' imacaiso marë'. Napoaton ipora canta' parisitarahuë canpitanta' imacamaso marë'. Parisitaporahuë', noya cancantërahuë.
²⁵ Yosë acorinco imapisopita catahua'huaso marë'. Canpitanta' a'chintaranquëma'. Ya'ipi nanamën a'china'huaso marë' acorinco.
²⁶ Iráca iso nanan co nitotopihüë'. Iporaso nipirinhüë' imarëhuasopita anitotërinpoa'. Yonquirinso chachin anitotërinpoa'.
²⁷ "Quisocristo chachin aya'coancantaranquëma'," itërinpoa'. Canpitanta' nisha piyapinquëma' nipiramahuë', ya'coancantërinquëma'. Ya'ipinhüë' ya'coancantërinpoa' ni'ton, a'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Iráca co manta' ina nitotopirinhüë', nani anitotërinpoa huachi. Quisocristo nohuitatëhua', ina ninarëhua'. Ma noyacha Tata Yosëso' yonquirinhüë' paya, tënëhua'.

²⁸ Napoaton Quisocristo nanamën a'chinárai. Ya'ipi piyapi pënënárai. Noya yonquiatoi, a'chintarai Quisocristo imacaiso marë'. Ina imapatama', noya noya cancantarama'.
²⁹ Ina marë' pa'sápato, a'chinárahüë'. Quisocristo chachin catahuarinco. Achinicancaninco ni'ton, chiniquën cancantato a'chinárahüë'.

2

¹ Na'con iyaro'sa' yonquiranquëma'. Naotisiaquë ya'huëpisopitanta' yonquirahuë. Na'aquëma' inatohua' ya'huëramasopita co nohuitaponquëmarahuë', na'con yonquiranquëma'. Co pi'pisha tëranta' nohuantërahuë' nisha cancantacamaso'. Napoaton ninshitaranquëma'.

² Ya'ipinquëma' yonquiatëinquëma', Yosë nontárahüë. "Catahuaquë' Siniro chiníquën cancanchina'. Noya ninosoro'ina'. Ina quëran a'na huëntoínchin pochin nisapi. Ma noyacha quëmaso' yonquirancoi paya. Catahuaquë' quëma nanamën noya yonqui'ina'. Quisocristo chachin nohuichina'. Iracaso' co piyapi'sari nohuitopirinahuë'. Iporaso nipirinhüë' anohuitërancoi. Ina nohuitatoi, tëhuëinchachin noya cancantarai," itërahüë, Yosë nontato. ³ Quisocristo ya'ipi nitotërin. No'tëquën yonquirin. Inasáchin catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso'. Ina na'con yonquihuatëhua', noya noya nitotarihua'. Na'a piyapi'sa' co nitotopirinahuë', Yosë anitotërinpoa' Quisocristo pochin yonquicaso marë'. ⁴ A'naquënso nipirinhüë' nisha a'chinpi. Ama Quisocristoíchin yonquicamaso marëhuë' noyásha nontarinëinquëma'. Ni'cona nonpintochinëinquëma'. ⁵ Co canpitataquë ya'huaporahuë', nosoroatëinquëma', nani tahuëri yonquiranquëma'. Noya nini'toma', ya'huarama'. Co nisha nisha yonquiramahuë'. Ya'ipi cancanëma quëran Quisocristo natërama'. Ina marë' noya cancantërahüë.

Quisocristo nicha'ërinpoaso'

⁶ Ya'nan imapoma', Quisocristo anoyacancantërinquëma'. Inasáchin hua'anëntërinquëma'. Iporahuanta' inasáchin natëtoma', imamiatoco'. ⁷ Ni'co'. Ma'sha sha'patëra, itën acopo' no'paquë pa'pachina, noya huanirin. Inapochachin canpitanta' Quisocristo noya chinpitoco'. Inasáchin yonquico' achinicancainquëma'. Nani iyasha no'tëquën a'chintërinquëma' ni'ton, ya'ipi cancanëma quëran Quisocristo natëco'. "Yosë na'con nosororinpoa'," ta'toma', nani tahuëri "Yosparinquën Siniro," itoco'.

⁸ A'naquënso nipirinhüë' nisha a'chinpi. Ni'cona os-haquëran anishacancantochinquëma'. Nonpin nanan inahuaara yonquipiso' a'chinapi. Piyapi'sa' yonquipisoráchin imasapi. Quisocristo a'chininso' co imapihuë'. Nisha nisha isoro'paquë chiníquën nanantopisopita yonquiatona', nisha pënëntapi. Yaocoirinëinquëma'. Canpitaso nipirinhüë' ama inapita natëcosohüë'.

⁹ Quisocristoíchin natëcaso' ya'huërin. Piyapi chachin niponahuë', Yosë chachin ninin anta'. Co manta' pahuantërinhuë' Yosë pochin nicacaso'. ¹⁰ Canpoanta' ina imapatëhua', co manta' pahuantarinpoahuë' noya noya cancantacaso marë'. Yosë chachin nohuitarëhua'. Hua'ano'sa', anquëniro'sa', sopairo'sa', inapita chiníquën nanantopirinahuë', Quisocristoso' chini chiníquën nanantërin. Co ina nohuantohuachinhüë', co manta' nanitapihuë' nicacaiso'. ¹¹ Iráca Yosë chinotopisopita marca

niacotopi. Iporaso nipirinhue' Quisocristo imapatēhua', nisha acotērinpoa'. Co nonēnpoaquē acotērinpoahuē'. Cancanēnpoa' anoyatērinpoa'. Co noyahuē' yonquirēhuasopita inquitatonpoa', anoyacancantērinpoa' ni'ton, nōya cancantarihua'. ¹² Aporihuanpatēhua', Quisocristo pochin ninēhua'. Chimpachina, pa'pitopirinhue'. Yosē nohuanton, nanopiantarin. Inapochachin canpoanta' co noyahuē' yonquirēhuasopita naniantarihua'. Ina quēran Quisocristo nanopiantarinso pochin ninēhua'. “Yosē ya'ipiya nanitaparin,” topatēhua', catahuarinpoa' ina pochin nicacaso'. ¹³ Iráca canpitaso' oshahuanatoma', chimipi pochin ninama'. Co noyahuē' nicacasaráchin yonquirama'. Co Yosē piyapinēnpita ninamahuē'. Iporaso nipirinhue' Quisocristo imarama' ni'ton, anoyacancantērinquēma'. Oshanēma' inquitatēnquēma', nanopiantarinso pochin ni'ninquēma'. ¹⁴ Iráca Moisésē pēnētērin nani ma'sha natēcaso marē'. Co inquēnpoa tēranta' nanitaparēhuahuē' ya'ipi natēcaso' ni'ton, oshahuanēhua'. Ina marē' ana'intinpoaso nipirinhue', Quisocristo corosēquē chiminaton, nicha'ērinpoa' ni'ton, Yosē noya ni'ninpoa'. ¹⁵ Quisocristosó' chini chiníquēn nanantērin. Corosēquē chiminaton, ya'ipi sopai hua'ano'sa', sopairo'sa', inapita a'ninquēchin minsērahuaton, atapanin. Co huachi inapita nanitapihuē' sha'huirapiinpoaso'.

Inápaquē ya'huērinso'pita yonquicaso' ya'huērin

¹⁶ Napoaton nisha pēnēnpachinēnquēma', ama natēcosohuē'. “Nani ma'sha ca'patēhua', o'opatēhua', oshahuanarēhua',” topi a'naquēn. Nani sahuato tahuēri chinotopi. Nani yoquia'huaraiquē chinotopi. Nisha nisha niyontopiso tahuēri'sa' na'huēpi. “Co quiya pochin nipatamahuē', co no'tēquēn imaramahuē',” itarinēnquēma'. Nipirinhue', ama inapitaso' natēcosohuē'. ¹⁷ Iráca Yosē ina pochin pēnēnin. Quisocristo o'maquē huarē' napopirinhue'. Iporaso' nani o'marin ni'ton, co huachi inapita nohuantērehuahuē'. Quisocristoíchin natēcaso' ya'huērin. ¹⁸ Nisha a'china'piro'saso nipirinhue' taponá: “Quiyaso' anquēniro'sa' chinotērai. Hua'narēso pochin quēnanai. Co canpitaso' quiya pochin nipatamahuē', co noya cancantaramahuē',” itohuachinēnquēma', ama pi'pisha tēranta' natētosohuē'. Inapitaso' nonpinatona', “Nani ma'sha Yosē anitotērincoi ni'ton, noya noyacoí,” topirinhue', inahuara yonquinēna quēran napopi. ¹⁹ Inapitaso' co tēhuēnchachin Quisocristo imapihuē'. Inasáchin motēnpoa' pochin nicaton, hua'anēntarinpoa'. Ni'co'. Nonēnpoa' nisha nisha ya'huētērin. Motēnpoari ya'ipi camairin

noya sacatacaiso marë'. Inapochachin imarëhuasopitanta' Quisocristoíchin noya camairinpoa'. Achinirinpoa' so'sorëso pochin nicacaso marë'. Ina pochin nicacaso' Yosë nohuantërin.

²⁰⁻²¹ Iráca Quisocristo chiminin. Canpitanta' ina imapatama', inarë'quëma' chiminamaso pochin ninama' ni'ton, co huachi a'napita pochin nisha nisha chiniquën nanantopisopita imaramahuë'. Inapitaso' inahuara yonquinëna quëran nisha a'chinpi. "Nani ma'sha natëhuatoi, cha'ësarai," ta'tona', "Ama ina ca'cosohuë. Ama pi'nicosohuë'. Ama së'huayátëracosohuë'," itarinënuëma'. ¿Ma'marëta' ipora huanta' ina natëcamaso' yonquirama'? ténahuë yonquiato. ²² Co ina pochin Yosë pënëninpoahuë'. Cosharo', ma'sha, inapitaso' co ya'huëmiatërinhuë'. A'na tahuëri ta'huantarín ni'ton, co inapitaso' aquëtë' Yosë yonquirinhuë'. Piyapi'sa' inahuara yonquinëna quëran ina pochin nipënëmpi. ²³ Ina pochin nipënëmpachina', yonquínahuan pochin ya'nopirinahuë'. "Ma'sha a'porahuatoi, parisitërai. Parisitopiraihuë', ahuantërai. Ina marë' Yosë noya noya ni'nincoi," topirinahuë', co no'tëquën yonquipihuë'. Ina pochin nipirinahuënta', co pi'pian tëranta' nanitopihuë' co noyahuë' yonquipsisopita naniantacaiso'.

3

¹ Quisocristo chiminpachina, Yosëri ananpitaantarín. Canpitanta' imarama' ni'ton, anoyacancantërinquëma' noya noya yonquicamaso marë'. Napoaton Quisocristo yonquirinso chachin nohuantoco'. Nani tahuëri yonquiráco' ina pochin cancantacamaso marë'. Inaso' inápaquë ya'huërarín. Yosë inchinan quëran huënsëaton, ina pochachin chini chiniquën nanantarín. ² Ama ma'sharáchin yonquicosohuë'. Yosë'pa' ya'huërinsoyopita yonquiráco'. ³ Ni'co'. Chimipiso' co huachi isoro'pa' yonquirinhuë'. Inapochachin canpitanta' Quisocristorë'quëma' chiminamaso pochin cancantatoma', co ma'sharáchin yonquiamaramahuë'. A'na tahuëri huachi Quisocristorë'quënpoa' Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. ⁴ Quisocristo chachin ya'coancantërinpoa' Yosë yonquicaso marë'. A'na tahuëri o'mantahuachin, noya noya ya'noarin. Naporo' inarë'quënpoa' ya'huërarihua' ni'ton, canpoanta' noya noya acoarinpoa'.

Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', noyápiachin cancantahua'

⁵ Napoaton pi'pian tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', a'naroáchin naniantoco'. Ama monshihuancosohuë'. Ama taparo' yonquicosohuë'. Ama a'na sanapi së'huacamaso' yonquicosohuë'. Ama a'na quëmapí sa'in noyapacosohuë'.

Ama nani ma'sha nohuantapatocosohuë'. A'naquënso' ma'sha na'con nohuantatona', mamanshi moshapiso pochin niconpi. ⁶ Ina pochin nipisopita co natëpihuë'. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intarin. ⁷ Iráca canpitanta' co noyahuë' cancantatoma', co noyahuë' ninama'. ⁸ Iporaso nipirinhüë' isopitanta' co noyahuë' cancantatoma' naporamasopita a'poco'. Ama no'huitocosohuë'. Ama no'huito canainquëmasohuë'. Ama piyapi naponin yonquirapicosohuë'. Ama yanpitocosohuë'. Ama taparo' noncosohuë'. ⁹ Ama ninonpintocosohuë'. Co noyahuë' yonquiramasopita nani a'porama' ni'ton, co ina yonquicaso' ya'huërinhuë'. Mocarinsó' të'yatërëso pochin iráca naporamasopita a'poatoma', naniantomiatoco'. ¹⁰ Nasha a'morëso pochin nasha cancan manama'. Yosë nininpoa' ni'ton, nani tahuëriya catahuarinquëma' ina pochin cancantacamaso marë'. Ina quëran noya noya ina nohuitarama'. Ina marë' nasha cancan quëtërinquëma'. ¹¹ Quisocristo imapatëhua', napopináchin Yosë ni'ninpoa'. A'naquën cotioro'sa', a'naquënso nipirinhüë' cricoro'sa'. A'naquën marca niacotopiso', a'naquënso nipirinhüë' co niacotopihuë'. A'naquën nisha piyapi'sa', a'naquënta' quëmaro'sa'. A'naquën patron piyapinënpita, a'naquënso nipirinhüë' inahuara marë' sacatopi. Nisha nisha nicarihuarahüë', napopináchin Yosë ni'ninpoa'. Quisocristoíchin yonquicaso' ya'huërin. Ina imapatëhua', ya'ipinpoa' ya'coancantërinpoa'. Co manta' pahuantarinpoahuë' noya cancantacaso marë'.

¹² Yosë nosoroatonpoa', huayoninpoa' noya nicacaso marë'. Napoaton ya'ipi piyapi'sa' nosoroatoma', noya nontoco'. Nasha a'morëso pochin noyápiachin cancantoco'. Ama no-cantocosohuë'. Nani tahuëriya yonquico' a'napita catahuacaso marë'. Sano nicatoma', noya nontoco'. Ma'sha onpoapomarahüë', ahuantoco'. ¹³ Ama yai'huëretocosohuë'. A'napita no'huihuachinquëma', nanan anoyatoco'. Ma'sha onpotopirinquëmaonta', naniantoco'. Sinioro oshanëma' nani inquitërinquëma'. Ina nonanatoma', canpitanta' nanan anoyatoco'. ¹⁴ Nóya ninosoroco'. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Noya ninosorohuatëhua', noya noya nis-arëhua'. Inapohuatëhua', tëhuëenchachin nóya cancantarihua'. ¹⁵ Quisocristoíchin asanocancaninpoa'. Ina yonquihuatëhua', noya ninicatëhua', ya'huarëhua'. Ina marë' a'na huënton pochin Yosë acorinpoa'. Ina catahuahuachinpoa', co huachi pa'yanarihuahuë'. Napoaton inasáchin yonquico' asanocancainquëma'. Nani tahuëri: "Yosparinquën Sinioro," itoco'.

¹⁶ Ya'ipi Quisocristo nanamën yonquiráco'. Na'con ina yon-

quico'. Noya nitotatoma', nia'chintoco', nipënenco'. Yosë cantanën nisha nisha nininsopita cantaco'. Sarmo quirica nontatoma', inanta' cantaco'. Canpitaora yonquinëma quëraonta' ocoirahuatoma', cantaco': "Ma noyanquëncha Tata ni'ton, catahuancoi paya," itatoma', cancanëma quëran huarë' cantaco'. ¹⁷ Ma'sona tëranta' yanipatama', Siniro Quisoso yonquiatoma', nico'. Ina yonquiatoma', noya nonco'. Quisoso catahuanquëma' ni'ton, "Yosparinquën," Tata Yosë itoco'.

Sa'ahuano'sa', so'yahuano'sa', inapita pënëinso'

¹⁸ Canpitaso' imoyaro'sa', so'yama' natëco'. Siniro Quisocriso imarama' ni'ton, natëcaso' ya'huërin. ¹⁹ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' nosoroco'. Ama no'huicosohuë'. Sanoanan quëran nontoco'. ²⁰ Hua'huaro'santa' pa'pina' natëina'. A'shinanta' natëina'. Ya'ipi pënënpiso' natëina'. Inapohuachina, Siniro noya ni'sarin. ²¹ Canpitanta' iyaro'sa', hui'nama' sanoanan quëran pënëncoco'. Apira apira no'huihuatama', co huachi nohuantapihuë' natëcaiso'. "Natëpirahuë', no'huiárinco," ta'tona', co huachi natërapihuë'.

²² Patron marë' sacatohuatama', noya natëco'. Ama nonpintocosohuë'. Co ni'pirinquëmaonta', noya sacatoco'. Co patronachin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Siniro noya ni'sarinquëma'. Ina yonquiatoma', ya'ipi cancanëma quëran natëco'. ²³ Ma'sona tëranta' nipatama', noya nico'. Co piyapi marëáchin sacatëramahuë'. Yosë imarama' ni'ton, ina marë' sacataramaso pochin cancantatoma', noya sacatoco'. ²⁴ Inaso' no'tëquën acanaarinpoa'. Inápaquë noya noya acoarinpoa'. Quisocriso tëhuëncinso' hua'anëntërinpoa'. Napoaton noya natëco'. ²⁵ Yosëso' ya'ipinpoa' napopináchin ni'ninpoa'. Noya nipatëhua', acanaarinpoa'. Co'so' noya nipatëhuahuë', ana'intarinpoa'.

4

¹ A'naquëma' patronquëma' ninamaso'. Piyapinëmapita nosoroatoma', no'tëquën pahuërëco'. Ama topinan quëran ana'intocosohuë'. Canpitanta' hua'anëma' ya'huëtërinquëma'. Yosë inápaquë ya'huaponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'.

Piquëran huarë' pënëntërinso'

² Nani tahuëri Yosë nontoco'. Ama amiatomahuë', nontáco'. Ama topinan nontocosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' noya yonquiatoma', nontoco'. "Yosparinquën Siniro," itoco'. ³ Quiya marënta' Yosë nontoco'. Pa'sápato, Quisocriso nanamën a'chinpirahuë'. Ina marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Na'a piyapi'sa' co nanamën nitochátërapihuë'. Inahuanta' nitochina'. Napoaton Yosë nontohuatama', quiya

marënta' nontoco' catahuaincoi a'chintohuatoira, Yosë nanamën nohuanchina'. ⁴ Yosë nontoco' noya a'chinchino'tëquën nitotacaiso marë'. Ina pochin a'china'huaso' ya'huërin.

⁵ Co imarinsopitasohuë' huë'pachina', noya nontoco'. Ama tapanatomahuë', noya a'chintoco'. Onpopionta' noya nanan sha'huitoco'. ⁶ Noya yonquiatoma', sanoanan quëran pënëntoco' noya natinëinquëma'. Yashin yashin nontoco'. A'naya a'naya natanpachinquëma', noyasha a'panico'. Ina pochin nontacaso marë' na'con yonquico'.

Nipayarinsopita napopiso'

⁷ Iya Tiquico a'pataranquëma'. Inaso' nóya ni'nahuë. Iyahuë pochachin nosororahuë. Noya catahuarinco. Inanta' Sinioro natëton, noya nanan a'chinarin. Onpopinsona ya'huërahuëso' sha'huitarinquëma'. ⁸ Canpitanta' onporaisona nitotacamaso marë' a'pataranquëma'. Achinicancainquëmaso marënta' a'pataranquëma'. ⁹ Iya Onisimonta' pa'sarin, canpitataquë ya'huërinso'. Inanta' iyahuë pochin nosororahuë. Yosë natëton, noya imarin. Inapita canconpachina', ya'ipi isëquë ya'huëraisopita ma'sona onporaiso' sha'huitarinëinquëma'.

¹⁰ Aristarconta' isëquë ya'huërarin. Quisocristo imarinso marë' tashinan pëiquë po'mopi anta'. Inanta' yonquiarinquëma', saludos a'patarinquëma'. Marconta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' Pirnapi quëmopinën. Canpitataquë pa'pachin, noya nontatoma', catahuaco' tënhuë. Nani ina sha'huitëranquëma'. ¹¹ Quisoso Costo itopisonta' yonquiatëinquëma', saludos a'patarinquëma'. Inapitaso' cotio piyapi'sa' niponaraihuë', Quisocristo imasapi. Ca pochin a'chinapi a'napitanta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Ina marë' nóya cancantërahuë. Inapitaso' achinicancaninaco. A'napita cotioro'saso nipirinhüë' co catahuarinacohüë'. ¹² Ipapërasënta' canpitataquë ya'huërinso' saludos a'patarinquëma'. Inanta' Quisocristo natëton, noya nanan a'chinarin. Nani tahuëri canpita marë' Yosë nontárin. "Catahuaquë' Sinioro ya'ipi nohuantëranso' nitochina'. Noya nitotatona' imamiachinën," itárin. ¹³ Na'con yonquirinquëma'. Co chirorinhüë' Yosë nontacaso'. Naotisiaquë, Iraporisëquë inaquëpita ya'huëpisopitanta' yonquiaton, Yosë nontárin. Noya Yosë marë' sacatarin. Cari ni'nahuë. ¹⁴ Nocasënta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' notoro. Inanta' iyahuë pochin nosororahuë. Timasënta' inapochachin yonquirinquëma'.

¹⁵ Imapisopita Naotisiaquë ya'huëpisopitanta' saludos a'patarahuë. Ninpanta' yonquirahuë. Ina pëinëinquë

Quisocristo imapisopita niyontonpi. Inapitanta' saludos a'patarahüë. ¹⁶ Iso quirica nontoco' ya'ipi imapisopita nataina'. Nani nontohuatama', Naotisiaquë a'patoco' imapisopita nonchina'. Inapitanta' nisha ninshitato, a'patërahuë. Ina quiricanta' canpitari nontoco'. ¹⁷ Arquipo sha'huitoco': "Ama chirotonhuë', ya'ipi Sinioro camairinquënso' natëquë'," itoco'.

¹⁸ Ca Paonoco na'con yonquiatënquëma', saludos a'pataranquëma'. Caora imirahuë quëran isoíchin ninshitaranquëma'. Tashinan pëiquë ya'huarahüë. Ama naniantocosohüë'. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Tisaronicaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. Noyanquëma' canpitanta'. Noya quiyanta' ya'huarai. Ya'ipi Yosë imaramasopita Tisaronicaquë ya'huëramaso' ninshitaranquëma'. Siripano, Timotio, inapitanta' isëquë ya'huapi. Inapitaro'coi nanan a'patarainquëma'. Canpitanta' Tata Yosë chinotatoma', Siniro Quisocristo imarama'. Inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma', tënahüë.

Cancanëna quëran huarë' imapiso'

²⁻³ Nani tahuëri canpita marë' Yosë nontërai. Tata Yosë natëtoma', noya ninama'. Ninosoroatoma', na'con nicatahuarama'. “Siniro Quisocristo co onporonta' naniantarinpoahuë'. Inasáchin ninarëhua',” ta'toma', chiniquën cancantërama'. Napoaton yonquiatëinquëma', Tata Yosë nontërai: “Ma noya Tata catahuanan ni'ton, cancanëna quëran huarë' imasarinëinquën. Ina marë' ‘Yosparinquën, itërainquën,” itërai Yosë nontatoi. ⁴ Tata Yosë na'con nosororinquëma', iyaro'sa'. Nani huayoninquëma' huëntonëinquë ya'conacaso marë'. Nani ina nitotërai. ⁵ Quisocristo nanamën a'chintohuatëinquëmara, co topinan quëran a'chintërainquëmahuë'. Ispirito Santo chachin catahuarincoi a'china'huaiso'. Canpitanta' catahuarinquëma' noya natanacamaso marë'. “No'tëquën nontërinpoa',” ta'toma', ya'ipi cancanëma quëran natërama'. Ina nicatoi: “Tëhuëchachin Yosëri huëntonëinquë aya'conin,” tënai. Canpitataquë ya'huapoi, noya imarai canpitanta' noya imacamaso marë'.

⁶ Ina marë' aparisitopirinacoihuë', noya cancantërai. Canpitanta' Yosë nanamën noya natanama'. Imaramaso marë' aparisitopirinëinquëmahuë', Ispirito Santo catahuarinquëma' ni'ton, nóya cancantërama'. Quiya pochin cancantatoma', chiniquën cancantërama'. Nonanpatamacoi, Quisocristo chachin nonanarama'. ⁷ Parisitapomarahüë', co a'poramahuë'. Nóya imarama' ni'ton, a'napita imapisopitanta' natantopi. “¡Ma noyacha inapitaso' imapi paya! Ina pochin Quisocristo imacaso' ya'huërin,” topi. Ya'ipi Masitonia parti, Acaya parti, inaquëpita napopi. ⁸ Noya imarama' ni'ton, ya'ipi inaquë ya'huëpisopita nicatënéinquëma', yonquipi. Naporahuaton, ya'ipi ina parti

nahuinin. Co quiyari sha'huitopiraihuë', ya'ipiya nitotopi. ⁹ Inapita chachin canpita naporamaso' sha'huiantapi: "Paono ni'quihuachincoira, noya a'chintërincoi. Noya natanatoi, a'naroáchin natërai. Mamanshi a'porahuatoi, Tata Yosëichin chinotërai. Ina imarai huachi. Yosëso' nanpirárin. Inasáchin chinotacaso' ya'huërin. ¹⁰ Ina chinotatoi, hui'nin chachin ninarai. Canpoa marë' Quisocristo chiminin. Ina quëran Yosëri ananpitaantarín. A'na tahuëri inápa quëran o'mantahuachin, nicha'ësarínpoa'. Co imapisopitasohuë' nipirínhuë', Tata Yosëri no'huiton ana'intarin huachi, tënama'," topi, natantërai.

2

Paonori noya a'chintërinso'

¹ Canpitataquë ya'huapoi iyaro'sa', co topinan quëran a'chintërainquëmahuë', nitotërama'. ² Piriposëquë a'chinapiraihuë', no'huitonacoi, chiníquën aparisitërinacoi. Inapotopirinacoihuë', canpitataquë canconpatëira, co të'huaraihuë'. "Yosë catahuarincoi," ta'toi, Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'. A'napita no'huipirinacoihuë', chiníquën cancantatoi, pënërainquëma'. ³ Co nonpin nanan a'chintërainquëmahuë'. Co nisha nisha nicacaso marë' a'chintërainquëmahuë'. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahuë'. ⁴ Yosë chachin acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. "No'tëquën a'chinapona'," ta'ton, a'parincoi. Napoaton co piyapi'sa' noya nicainacoiso marë' a'chinaihuë'. Yosë noya nicainacoiso marë' a'chinárai. Ya'ipi yonquirëhuasopita nitotërin. Ma'marësona sacatërehuasonta' nitotërin. ⁵ Co noyasha nonatoi, yanonpintërainquëmahuë'. Co canaca'huaiso marë' napotërainquëmahuë'. Yosë ni'sárincoi, no'tëquën nontërainquëma'. ⁶ Co piyapi'sa' noya nicainacoiso' yonquiatoi a'chinaihuë'. ⁷ Quisocristo a'parincoi ni'ton, chiníquën nanan quëtërincoi. Napoaponahuë', co chiníquën nontërainquëmahuë'. Co inso tëranta' hua'an pochin camairaihuë' natëinacoiso marë'. Sanoanan quëran nontërainquëma'. Sanapi hua'huinpita nosoroaton, noya nocomarinso pochin quiyarimanta' ni'nainquëma'. ⁸ Na'con nosoroatëinquëma', Yosë nanamën a'chintërainquëma'. Ina marë' parisitopiraihuë', co ina yonquiraihuë'. Ya'ipi cancanëhuëi quëran nosororainquëma' ni'ton, na'con catahuarainquëma'. ⁹ Canpitataquë ya'huasocoi, chiníquën sacatatoi, a'chintërainquëma'. Tahuërirë chachin tashirë chachin sacatërai ama topinan ma'sha ma'paca'huainquëmaso marëhuë'. Quiyaora sacatonëhuëi

quëran coshatërai. Naporahuatoi, Yosë nanamën a'chintërainquëma'. Co ina naniantëramahuë', tënahüë.

10 No'tëquën Yosë natëtoi, noyasáchin ninai. Co manta' onpotërainquëmahuë'. Ya'ipi imaramasopita ni'namacoi. Yosënta' ni'nincoi. 11 Ya'ipinquëma' pënërainquëma', nitotërama'. A'naya a'nayanquëma' nontërainquëma' noya imacamaso marë'. Quëmapi hui'ninpita a'chintërinso pochin a'chintërainquëma'. 12 Achinicancanainquëma'. “Yosë imarama' ni'ton, noyasáchin nico' Yosë noya ni'inquëma',” itërainquëma'. Ina acorinquëma' hua'anëntërinquë ya'conacamaso'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' quëpantahuachinquëma', noya noya ya'huëcontarama'.

13 Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, noya natanama'. “Co piyapi yonquirinso' a'chintërinpoahuë'. Yosë nanamën chachin a'chintërinpoa',” tënama'. Tëhuëenchachin Yosë nanamën ni'ton, ina natëhuatama', nanamën quëran anoyacancantarinquëma'. Ina marë' nani tahuëri “Yosparinquën,” itërai Yosë. 14 Iráca Cotia parti na'a piyapi'sa' Quisocriso imatona', natëpi. A'napita cotioro'sariso nipirinhüë', no'huitona' chiníquën aparisitopi. Iporaso iyaro'sa' canpitanta' parisitërama'. Ya'huëhuano'sa' inapochachin aparisitarinëinquëma'. 15 Iráca cotioro'sari pënëntona'piro'sa' no'huitona', tëpapi. Ina quëran Sinioro Quisocriso chachin o'mahuachina, inanta' tëpaantapi. Quiyanta' aparisitationacoi, a'parinacoi. Napopiso marë' Yosëri co noyahuë' ni'nin. Tëhuëenchachin co ya'ipi piyapi'sa' nosoropihuë'. 16 Nisha piyapi'sa' cha'ëcaiso marë' yaa'chintopiraihuë', cotioro'saso' co nohuantopihuë'. “Ama a'chintocosohüë’,” ta'tona', no'huirinacoi. Ina marë' aquë aquëtë' oshahuanpi. Napoaton Yosëri chiníquën no'huirin. No'tëquën ana'intarin huachi.

Paonori nicapon yapaantarinso'

17 Hua'quimiáchin iyaro'sa' co ni'pirainquëmahuë', co naniantërainquëmahuë'. Yonquiatëinquëma', na'con nohuantërai nica'huainquëmaso'. 18 Canpitataquë yapa'piraihuë', ipora huanta' co nanitëraihuë'. Ca Paonoco cararo' yapa'pirahuë', Satanasë ya'copirinco ni'ton, co nanitërahuë' paca'huaso'. 19 Na'con yonquiatëinquëma', nóya cancantërai. ¿Ma'marë chachinta' ina pochin cancantërai? Imarama' ni'ton, Yosë ya'huërin'pa' canpitanta' pa'sarama', tënai. A'na tahuëri Sinioro Quisocriso o'mantararin. Naporo': “Quiyari a'chintërai ni'ton, imapi,” ta'toi, noya cancantarai. 20 Tëhuëenchachin noya imarama': “¡Ma noyacha Yosë catahuarinquëma paya!” ta'toi, capa cancantërai.

3

1 Hua'qui' co ni'nainquëmahuë'. Co nanan tëranta' natantëraihuë'. Napoaton co huachi ahuantatoihuë', "Quiyaora Atinasëquë quëparichii," ta'toi, 2 Timotio a'patërainquëma' nitotacaso marë'. Inanta' noya imarin. Yosëri acorin Quisocriso nanamën a'chinacaso marë'. Achinicancainquëmaso marë' a'patërainquëma'. 3 Canpitanta' parisitapiramahuë', co nohuantëraihuë' nisha nisha yonquicamaso'. Co ina marë' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Quisocriso imapatëhuara, aparisitërinënpoa'. Yosë nohuanton, ina marë' parisitarëhua', nani nitotërama'. 4 Canpitataquë ya'huasocoi, sha'huitërainquëma'. "Imarëhuaso marë' aparisitarinënpoa'," itërainquëma'. Napotërainquëmaso pochachin iporaso' aparisitarinënquëma'. 5 Napoaton caso' co huachi ahuantatohuë', Timotio a'patëranquëma' onpopinsona imaramaso' nitota'huaso marë'. Sopai yanonpintërinpoa' Yosë a'pocaso marë'. Minsërinquëma' naporini, topinan quëran a'chinchitënquëmahuë'. "Co huachi noya imamaraihuë'," ta'toi, Timotio a'patërainquëma'.

6 Iporaso' nani huënantaton, nanan sha'huitiirincoi. "Ipora huanta' noya imasapi. Inahua capini noya ninosoroapi," itiirincoi. Na'con yonquiramacoi. Quiya pochin cancantatoma', canpitanta' yani'namacoi. 7 Inanta' sha'huitiirincoi. Ina natantatoi, nóya cancantërai. Ipora huanta' ma'sha onpotërinacoi. Parisitapiraihuë', noya imarama' ni'ton, noya cancantarai. 8 Quisocriso imamiatarama' ni'ton, co huachi sëtëraihuë'. Chiniquën cancantarai. 9 Capa cancantërai ni'ton, ¿onporahuatëicha noya noya: "Yosparinquën Tata Yosë," ichii? ¡Co'chi nanitëraihuë' paya! 10 Nani tahuëri tashirë chachin Yosë nontarai canpitataquë paca'huaiso marë'. Co ya'ipi Yosë nanamën nitochátëramahuë'. Pahuantarinquëma' ni'ton, ina a'chinchinquëma' noya noya imacamaso marë', tënahuë'.

11 Tata Yosë chachin catahuaincoi onpopionta' pa'ii. Siniro Quisosonta' catahuahuachincoi, pa'sarai nicapoinquëma'. 12 Na'con nosororainquëma'. Inapochachin canpita capininta' ninosorocamaso' ya'huërin. "Catahuaquë' Siniro noya noya ninosoro'ina'. Ya'ipi piyapi'sa' nosoro'ina'," itërahuë', Yosë nontato. 13 Noya ninosorohuatama', Quisocriso achinicancainquëma' noyasáchin nicacamaso marë'. Catahuahuachinquëma', noyápiachin cancantarama'. Ina quëran Quisocriso o'mantahuachin, Yosë noya ni'sarinquëma'. A'na tahuëri ya'ipi piyapinënpitarë chachin o'mantararin.

4

Yosëri noya ni'ninsopita

¹ Iporaso' iyaro'sa' Siniro Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, pënëantarainquëma'. Iráca pënënainquëma' noya nicacamaso marë'. "Noya nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'," itërainquëma', natëramacoi. Iporaso' aquë aquëtë' natëtátoma', noyasáchin nico', ténahuë'.

² Siniro Quisoso a'chintërincoiso chachin sha'huitërainquëma', natanama'. ³ Yosë nohuantërin noyasáchin nicacaso'. Ama pi'pian tëranta' monshihuancosohuë'.

⁴ Sanapi nohuantohuatama', ama monshitocosohuë'. Nitatoma', noya sa'aco'. Yosë yonquiatoma', noya ichiya'huëco'. Nani sa'apatama', inasáchin yonquicaso' ya'huërin.

⁵ A'naquën co Yosë nohuitatonahuë', ichihuë'ëcaisoachin yonquiatona', a'naroáchin mapi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. Tëhuënhachin nosoroatoma', maco'.

⁶ A'na quëmapi sa'in ama së'huacosohuë'. Ama ina pochin ni'toma', so'in nonpintocosohuë'. Së'huahuatama', Yosë no'tëquën ana'intarinquëma'. Iráca inachachin chiniquën pënënainquëma'.

⁷ Co Yosë nohuantërinhuë' oshahuanacaso'. Acorinpoa' noyasáchin nicacaso marë'. ⁸ Co quiyaora yonquinëhuëi quëran pënënainquëmahuë'. Co natëhuatamahuë', Yosë chachin co natëaramahuë'. Ina nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' noya nicacaso marë'. Inaso' noyasáchin ninin.

⁹ Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Nani nitotërama' ni'ton, co aquëtë' sha'huita'huanquëmaso' ya'huërinhuë'. Yosë chachin cancanëmaquë anitotërinquëma' ninosorocamaso'.

¹⁰ Nani huachi imapisopita nosoroarama'. Ya'ipi Masitonia parti ya'huëpisopita aquë ya'huëpirinahuë', Quisocriso imapachinara, nosororama'. Iporaso', iyaro'sa', na'con na'con ninosoroco', ténai.

¹¹ Nani tahuëri yonquico' sano piyapi nicacamaso marë'. Ama topinan ya'huëcosohuë'. Ya'ipinquëma' noya sacatoco' ama pahuanchinquëmasohuë'.

Iráca inachachin pënënainquëma'. ¹² Inapohuatama', noya ya'huarama'. Co imapisopitahuënta' noya ni'sarinëinquëma'. Napohuatama', co manta' pahuantarinquëmahuë'. Co topinan ma'patacaso' ya'huëaponhuë'.

Chimnispisopita nantiantarinso'

¹³ Chimnispisopita ma'sona onpocaiso' a'chinchinquëma', nitotoco'. Quisoso imarëhuasopita chimnpatëhua', nantiantarigua'. Co imapisopitasohuë' nipirinhue', quëmopinënpita chimninchinara, sëtopi. "Co onporonta' quënantariguahuë'," ta'tona' sëtápi. Ama inapita pochin sëtacaso marëhuë' canpitaso' a'chinchinquëma'.

¹⁴ Quisososo' chimnaponahuë', nantiantarinso' nitotërhua'.

Inapochachin imapisopita chiminpachina', Yosëri ananpitaantaranin. Quisoso isoro'paquë o'mantahuachin, ananpitaantaranin.

¹⁵ O'mantahuachin, co nanpirëhuasopitaráchin pantarihuahuë'. Chiminpisopita'ton nantiantarapi. Siniro Quisoso sha'huitërinpoaso chachin sha'huichinquëma'. ¹⁶ Chiniquën nanantaton, o'mantararin. Anquëni hua'aonta' chiniquën sha'huirarin. Yosë nohuanton, tronpita pihuirarin. Naporo' Quisocristo imatona' chiminpisopita'ton nantiantarapi. ¹⁷ Ina quëran a'naroáchin nanpirëhuasopitarë'quënpoa' chitoro' ya'huërinquë quëpantarinpoa'. Inaquë Siniro nacapiarigua'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarigua'. ¹⁸ Inapita yonquiatoma', nisha'huitoco' noya cancantacaso marë'. Ama sëtacaso marëhuë' ina pochin niachinicancanco'.

5

¹ Onporosona o'mantacaso' tahuëri nanicaso', co ina iyaro'sa' a'chintaranquëmahue'. ² Iráca sha'huitërinpoaso' nani nitotërama'. Co nitotasoihue', o'mantararin. Ni'co' iyaro'sa'. Yono tashi' co nitotasëhuahuë', ihuatona'pi pëinënpoaquë ya'conin. Inapochachin a'nanaya Quisocristo o'mantararin. ³ Co imapisopitasohue' o'mantacaso' tahuëri co yonquipihue'. "Noya ya'huarëhua', co manta' onpoarihuahuë'," topirinahuë'. A'nanaya chiniquën ana'intacaso' naniarin, co cha'ësapihue'. Sanapi yahuaihuachina, onporosona iquitacaso' co nitotërinhuë'. A'nanaya iquitërin. Inapochachin a'nanaya Yosëri ana'intarin. ⁴ Canpitaso nipirinhue', co tashi pochin cancantëramahuë'. O'mantacaso' tahuëri nanihuachin, co pa'yanaramahuë'. Ihuatona'pi a'nanaya huë'pachina, apa'yaninpo'. Inapochachin Quisocristoso' a'nanaya o'mahuachin, na'a piyapi'sa' pa'yanapona'. Canpitaso nipirinhue' ina tahuëri ninaarama'. Nanihuachin, co pa'yanaramahuë'. ⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, tahuëri pochin cancantatoma', nitotarama'. Ya'ipinpoa' imarëhuasopita co tashi pochin cancantërehuahuë'. ⁶ Napoaton o'mantacaso' tahuëri yonquiatëhua', noya ninahua'. A'naquënso' huë'ërëso pochin cancantatona', co ina tahuëri yonquipihue'. Canpoaso nipirinhue' no'tëquën yonquiatëhua', sano cancantahua'. ⁷ Yahuë'ëpachinara, tashi' huë'ëpi. Yano'pihuachinaranta', tashi' no'pipi. ⁸ Canpoaso nipirinhue' tahuëri pochin cancantacaso' ya'huërin. Napoaton noya yonquiatëhua', Yosë imamiatahua'. Ni'co' iyaro'sa'. Inimicoro'sa' huë'pachinara, sontaro'sa' co topinan pa'pihue'. Coton hua'na quëran nininso' a'mopi. Casconta' hua'na quëran nininso' yancopi ama

inimicori ohuanacaso marëhuë'. Noya nitapahuachinara, co inimicori minsërinhuë'. Hua'na a'mopiso pochin canpoanta' Yosë natëahua' catahuainpoa'. Ina natëtëhua', noya ninosoroa'ahua'. "Yosë a'paiarinpoa'. O'mahuachin, noyá nicha'ësarínpoa'," ta'tëhua' noya ninahua'. ⁹ Co ana'intinpoaso marë' Yosë acorínpoahuë'. Siniro Quisocriso imarëhua' ni'ton, nicha'ësarínpoa'. Ina nohuanton cha'ësarëhua'. ¹⁰ Canpoa marë' inaso' chiminin. A'naquënpoa' nanpiarëhua', a'naquënpoa' chimirihuarahuë', o'mantahuachin, ya'ipi imarëhuasopita quëpantarinpoa'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. ¹¹ Napoaton nani tahuëri nicatahuaco' chiniquën cancantacamaso marë'. O'mantacaso' tahuëri yonquiatoma', na'con ninontoco' noya noya imacamaso marë'. Nani noya nicatahuarama'. Aquëtë chachin niachinicancanco'.

Piquëran huarë' pënëninso'

¹² Ansiano'sa' iyaro'sa' noya ni'co', tënahué. Siniro nohuanton, ansiano ya'conpi pënëninquëmaso marë'. Co chirotonahuë', a'chintarinëinquëma'. Pëshonpatama', otërarinëinquëma' ni'ton, noya ni'co'. ¹³ Na'con catahuarinëinquëma' noya noya Yosë imacamaso marë'. Napoaton nosoroatoma', noya yonquirapico'. Ya'ipinquëma' noya nini'toma', ya'huëco'.

¹⁴ Canpita capini iyaro'sa' nipënëncó'. A'naquën co yasacatopihuë'. Inapita pënëncó' ama chiroinasohué'. A'naquën ma'sha onpohuachinara, Yosë yananiantopi. Inapitanta' noya nontoco' chiniquën cancanchina'. A'naquëonta' cancanëna quëran co chinipihuë'. Catahuaco' ama Yosë nanianchinasohué'. Inapohuatama', ama insonta' no'huicosohué'. Sanoanan quëran pënëncó'.

¹⁵ A'napita ma'sha onpotohuachinëinquëma', ama ya'huërëtosohué'. Nani tahuëri noya nontoco'. No'huipirinëinquëmaonta', nosoroatoma', catahuaco'. Canpita capini ninosoroatoma', a'napita piyapi'santa' catahuaco'.

¹⁶ Ama sëtocosohué'. Yosë yonquiatoma', nani tahuëri noya cancantoco'. ¹⁷ Apira apira Yosë nontoco'. Ama a'na tahuëri tëranta' pahuancosohué'. ¹⁸ Ma'sha onpotopirinëinquëmahuë', ama sëtocosohué'. Nani tahuëri "Yosparinquën Siniro," itoco'. Ma'sha onpoapomarahüenta', noya cancantoco'. "Inanta' Siniro noya," itoco'. Quisocriso imarëhua' ni'ton, ina pochin cancantacaso' Yosë nohuantërin.

¹⁹ Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Cancanëmaquë nontohuachinquëma', a'naroáchin natëco'. Ni'co'. Pën noya orotohuachina, noya napëntërë'. Inapochachin Ispirito Santo yacatahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ama pën atacopitërëso pochin nitocosohué'. ²⁰ "Yosë anitotërinco

sha'huichinquëma," itohuachinënquëma', noya natanco'.
²¹ Napoaponahuë', ni'cona nonpintochinënquëma'. A'naquën
 "No'tëquën a'chintaranquëma'," itohuachinënquëma', ama
 a'naroáchin natëtocosohuë'. Ya'ipi napopiso' Yosë quiricanën
 quëran tantiaco'. "Inaora yonquinën quëran a'chinamara,"
 ta'toma', tantiaco'. Yosë nanamënsáchin natëcaso' ya'huërin.
²² Ya'ipi aoshahuaninquëmasopita a'poco'.

²³ Yosëichin asanocancaninpoa'. Canpita marë' ina non-
 tarahuë noyásha anoyacancanchinquëma'. "Catahuaquë' Sin-
 ioro, ya'ipi cancanëna quëran noyápiachin yonqui'ina'. Napo-
 rahuaton, ya'ipi yonquinëna quëran noya nininsopitaráchin
 nohuanchina'. Quëma nohuanton, ya'ipi nonëna quëran
 huarë noyasáchin niina'," itërahuë. Ina quëran Sinioro
 Quisocristo o'mantahuachin, nóya ni'sarinquëma'.
²⁴ Yosë nani nontërinpoa' imacaso marë'. Huëntonënquë chachin
 aya'coninpoa'. No'tëquën sha'huitërinpoa'. Co onporonta'
 nonpintarinpoahuë' ni'ton, noya catahuarinpoa'.

²⁵ Quiya marënta' iyaro'sa' Yosë nontoco'.

²⁶ Imaramasopita capini noya ninosoroatoma', nisë'quëco'.

²⁷ Niyontonpatama', iso quirica nontoco' imapisopita
 nataina'. Sinioro nanan quëtërinco ni'ton, nontoco' ya'ipiya
 nataina', tënahüë.

²⁸ Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo
 nosoroatënquëma', catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma
 huachi.

Paono

Paonori Tisaronicaquë ya'huëpisopita ninshitaantarinsó'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'pataantarinsó'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. Noyanquëma' canpitanta'. Noya quiyanta' ya'huarai. Ya'ipi Yosë imaramasopita Tisaronicaquë ya'huëramaso' ninshitaantarinquëma'. Siripano, Timotio, inapitanta' isëquë ya'huapi. Inapitaro'coi nanan a'patarainquëma'. Tata Yosë natëtoma', Siniro Quisocriso imarama'. Huëntonënuquë chachin aya'coninpoa' ni'ton, "Tata" itërëhua'. ² Inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocrisonta' inapochachin catahuainquëma', tënahuë.

Oshahuano'sa' ana'intarinso'

³ Iporaso' iyaro'sa' noya noya imasarama'. Cancanëma quëran huarë' ina natërama'. Na'con na'con ninosororama' ni'ton, nani tahuëri "Yosparinquën," itërai Yosë. Ina na'con catahuarinquëma' ni'ton, ina pochin nontacaso' ya'huërin. Ina Yosë nohuantërin. ⁴ Ya'ipi parti Yosë imapisopita sha'huitërai. "Tisaronicaquë ya'huëpisopita noya imasapi. Imapiso marë' na'con aparisitopirinahuë': 'Yosë co naniantarinhoahuë',' ta'tona', ahuantapi. Co yaa'popihuë'. Ma'sha onpoaponaraihuënta', chiniquën cancantapi," itërai. Noya natërama' ni'ton, noya cancantërai. ⁵ Imaramaso marë' parisitapomarahuë', noya ahuantërama' ni'ton: "Tëhuëenchachin Yosë catahuarinquëma'," tënai. Inaso' no'tëquën yonquirin. Yosë nohuanton, ipora parisitarama' noya noya cancantacaso marë'. Ina quëran noya ni'sarinquëma'. A'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinquëma'.

⁶ Iporaso' a'napita no'huirinënuquëma'. Aparisitapirinënuquëmahuë', a'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'intarin. Co naniantarinhue'. "Oshahuano'sa' ana'intacaso' ya'huërin," tënin. ⁷ Quisocriso o'mantahuachin, co huachi parisitaramahuë'. Noya ya'huarama'. Quiyanta' ipora aparisitapirinacoihuë', naporo' ya'ipi imarëhuasopita nóya cancantarihua'. Siniro Quisocriso chachin inápa quëran o'mantararin. Pën huënaratërinso huáncana ya'noarin. Anquëniro'santa' chiniquën nanantatona', o'mantararin. Inapitarë chachin o'mantararin. ⁸ O'mantarahuaton, co Yosë nohuitopisopitahuë' ana'intarin. Co Siniro Quisoso nanamën natëpihuë' ni'ton, chiniquën ana'intarin. ⁹ No'tëquën ana'intaton, parisitopiquë a'pararin. Aquë

a'pahuachin, chiníquën parisitomiatapi, co cha'ësapihuë'. Inatohua' paatona', co onporonta' Quisocristo nohuitapihuë'. Inaso' chini chiníquën nanantaton, noyasáchin niponahuë', inapitaso' co onporonta' nirayarapihuë'. ¹⁰ O'mantahuachin, imarëhuasopitaso' quënanarigua'. “Ma noyacha Quisocristoso paya. Anoyacancantërinpoa'. Inasáchin ya'ipiya chinochina',” tosarëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita napoarëhua'. A'chintohuatëinquëmara, canpitanta' natërama' ni'ton, noya ni'sarama'.

¹¹ Napoaton nani tahuëri canpita marë' Yosë nontërai: “Quëma nohuanton Siniro imarinëinquën. Napoaton, catahuaquë' noyasáchin niina'. Noya noya yaimarinëinquën ni'ton, catahuaquë' noyápiachin cancanchina'. Quiyaora co nanitëraihuë'. Quëmasáchin Siniro ananitaparancoi. Catahuaquë' ya'ipi cancanëna quëran natëinëinquën,” itërahuë, Yosë nontato. Noya nipatama', Yosë noya ni'saringuëma'. ¹² Ina quëran a'napitanta' nicatënéinquëma': “Ma noyacha Siniro Quisoso ni'ton, ina imatona', noya nisapi paya,” tosapi. Canpitanta' ina nohuitërama' ni'ton, noya noya cancantarama'. Inaora nohuanton, Yosë nosoroatëinquëma', catahuaringuëma' ina pochin cancantacamaso marë'. Siniro Quisocristonta' catahuaringuëma'.

2

Yosë inimiconën ya'nocaso' ya'huërinso'

¹ Apira iyaro'sa' o'mantacaso' tahuëri pi'pian a'chinchinguëma'. Siniro Quisocristo o'mantahuachin, nacapirahuatëhua', pantarigua'. ² A'naquënso nipirihuë' co no'tëquën nitotopihuë'. “O'mantacaso' tahuëri nani nanirin,” itohuachinguëma', ama pa'yancosohuë'. Ama nisha nisha yonquicosohuë'. A'naquën tapon: “Cari ninorahuë. O'mantacaso' tahuëri nani nanirin,” itohuachinguëma', ama natëcosohuë'. A'nanta' tapon: “Nanirin mini. Paono chachin naponinshitërincoi,” itopirinëinquëmahuë', ama ina natëcosohuë'. ³ Ni'cona nonpintochinëinquëma'. Co'huara Quisocristo o'mayátërasohuë', notohuaro' piyapi'sa' Yosë a'poapi. Co pi'pian tëranta' yanatërapihuë'. Naporo' a'na quëmapi ya'huapon. Ya'ipi piyapi'sa' nonpintarin ama Yosë imacaiso marëhuë'. Pa'pi co noyahuë' nisarin. Sopairi noyá ya'coancantërin ni'ton, chiníquën ana'intacaso' ya'huërin. Ayaro' tahuëri Yosëri ana'intaton, parisitopiquë a'pararin. ⁴ Inaso' Yosë inimicotërin. “Ama Yosë chinotocosohuë'. Ama manta' moshacosohuë'. Casáchin natëco. Yosë ya'huëretarahuë,” tosarín. Yosë chinotopiso pëiquë chachin huënsëapon piyapi'sari chinotacaiso marë'. Pa'pi co

noyahuë' nisarin. Chiníquën nanantaton, ya'ipi piyapi'sa' yacamaiaapon.

⁵ Canpitataquë ya'huapo, nani sha'huitëranquëma'. ¿Ina naniantarama' ti? ⁶ Tahuëri nanihuachin, ina quëmapi huë'sarin. Yosë inimiconën inaso'. Yosë nohuanton, macarisona ya'copiarin ni'ton, co iporasó huë'shatërarinhuë'. Ina nitotërama'. ⁷ Co Yosë inimiconën ya'noyatëraponahuë', ipora chachin co incari tëranta' nitotopirinahuë', nani sacatapi Yosë inimiconën hua'anëntacaso marë'. A'na tahuëriso nipirinhüë', Yosë nohuanton, ya'copirinsó' capa nipachin, Yosë inimiconën ya'norarin. ⁸ Ya'nohuachin, piyapi'sa' aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapi. Inari camaihuachin, notohuaro' piyapi'sari natëapi. Ayaro' tahuëriso nipirinhüë', Sinioro Quisosori ana'intarin. Huënaráchin huënaráchin o'mantahuachin, minsëarin. Topinan noncharapirinhüë', ata'huantarín. Co huachi nanitarinhüë' piyapi'sa' nonpintacaso'. ⁹ Nipirinhüë', co'huara ina o'mayatërasohüë', notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin. Satanasëri catahuarin ni'ton, nani ma'sha nanitapaarin nicacaso'. Piyapi inaora co nanitërinhuë' ina pochin nicacaso'. Nonpintaton, nani ma'sha sacai' nininsó' a'notohuachina, natëapi. Ni'pachina', pa'yanapi. ¹⁰ Co noyahuë' nicaaton, na'a piyapi'sa' nonpintarin. Co no'tën nanan nohuantopihuë' ni'ton, Yosë inimiconën natëapi, parisitopiquë pa'sapi huachi. Yosë nanamën nohuantopi naporini, cha'ëitonahuë'. ¹¹ Napoaton, Yosëri tananpitarin nonpin nanan natëcaiso marë'. Sopai nohuanton, natëapi. ¹² Co no'tëquën yonquiatonahuë', co noyahuë' nicacaisó' pa'yatapi. Ina pochin cancantopi ni'ton, Yosëri ana'intarin.

Yosëri huayonin nicha'ëcaso marë'

¹³ Canpitaso nipirinhüë' iyaro'sa', imarama'. Sinioro nosororinquëma'. Iráca quëran huarë' Yosë huayoninquëma' huëntonëinquë ya'conacamaso marë'. No'tën nanan natëhuatama', Ispirito Santo anoyacancantërinquëma' Yosë nohuantërinso chachin nicacamaso marë'. Ina yonquiatoi, Yosë nontërai: "Ma noya Sinioro inapitaso' nicha'ëran ni'ton, 'Yosparinquën,' " itërai, Yosë nontatoi. ¹⁴ Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, canpitanta' imarama'. Yosë acorinquëma' Sinioro Quisocristo pochin nicacamasó'. A'na tahuëri o'mantahuachin, ina pochin ya'noarama'.

¹⁵ Napoaton iyaro'sa', chiníquën cancantatoma', ya'ipi cancanëma quëran imaco'. Canpitataquë ya'huasocoi, no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina quëran quirica a'patëranquëma' na'con na'con nitotacamaso marë'. No'tën nanansáchin imamiatoco'.

16 Siniro Quisocristo catahuainquëma' chiníquën cancanta-camaso marë'. Inaora nohuanton, Tata Yosënta' nosoroa-tonpoa', achinicancomiatërinpoa'. A'na tahuëri ya'huërinquë chachin quëpantarinpoa'. Sha'huitërinpoa' ni'ton, ina ni-narëhua'. 17 Ina yonquiatoi, canpita marë' Yosë nontarai. "Nani tahuëriya Siniro catahuaquë', chiníquën cancanchina'. Achinicancanquë' noyasáchin niina'. Catahuaquë' noyásha noina'," itërai.

3

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

1 Iporaso' iyaro'sa', quiya marënta' Yosë nontoco' nanamën noya a'china'huaiso marë'. Ya'ipi parti nahuinacaso ya'huërin. Canpitaso' natanatomacoí, noya imarama'. A'napitanta' a'chintohuatoi, noya nohuanchina'. Canpita pochachin noya imaina'. Ina marë' Yosë nontoco'. 2 A'naquënsó nipirinhüë' co yaimapihuë'. Pa'pi co noyahuë' cancantopi. No'huitonacoí, yaahuërinacoí ama a'china'huaiso marëhuë'. Yosë nontoco' inapita quëran nicha'ëincoí. 3 Tata Yosëso nipirinhüë' co onporonta' naniantërinpoahuë'. Achinicancaninpoa'. Sopai yaminsëpirinpoahuë', ina ni'sarinpoa'. Catahuarinpoa' sopai minsëcaso'. 4 Pënënpatëinquëmara, noya natëramacoí. Co a'poatomahuë', imamiatarama'. Yosë catahuarinquëma' ni'ton, noya imasarama', tënahüë. 5 Yosë catahuainquëma' ina nosororinpoaso' na'con yonquicamaso marë'. Parisitopiramahuë', achinicancainquëma' Quisocristo pochin ahuantacamaso marë'.

Sacatacasonta' ya'huërinso'

6 Siniro Quisocristo nanan quëtërincoí ni'ton, no'tëquën iyaro'sa' pënëninquëma'. A'naquëmaso' imapomarahüë', co sacatatomahuë', nisha nisha yonquirama'. Yosë nanamën no'tëquën a'chintopirainquëmahuë', co natëramacoíhuë'. Insosona inapohuachin, ama inapitarë'quëma' nipayacoso-hüë'. 7 Nani nitotërama' noya nicacamaso'. "Nonancoí," itërainquëma'. Canpitataquë ya'huasocoi, co quiyaso' topinan ya'huëraihüë'. Co chiroraihüë'. 8 Co a'na piyapi cosharonën topinan ma'paraihüë'. Nani tahuëri chiníquën sacatërai. Tashirë chachin sacatërai ama topinan ma'pata'huaiso marëhuë'. 9 Hua'qui' a'chintërainquëma' ni'ton, noya topinan ma'patacaso nipirinhüë', co topinan ma'parainquëmahuë'. Sacatatoi, ma'sha pa'anai. Noya sacatërai nonanamacoiso marë'. 10 Canpitataquë ya'huasocoi, pënëninquëma'. "Insosona co yasacatohuachinhüë', ama coshachinsohuë'," itërainquëma'. 11 Nanan nani natantërahuë. A'naquëma'

co yasacatomahuë', topinan pa'sárama'. Naporahuaton, ma'toma ma'toma nonatoma', piyapi'sa' chinotërama', natantërahuë. ¹² Siniro Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënënarinquëma': Ama huachi iyaro'sa' ina pochin cancantocosohuë', tënahuë. Sano yonquiatoma', noya sacatoco' pahuantërinquëmaso' pa'anacaso marë'.

¹³ Na'aguëma' iyaro'sa' noya nisarama'. Ama amiatoma', nisha cancantocosohuë'. Nani tahuëri noya nico'. ¹⁴ Nani ninshitatoí, pënënainquëma'. Inso tëranta' co yanatëhuachincoihuë', pënëncó'. Co natëtohuachinahuë', ama inapitarë'quëma' nipayacosohuë' oshanëna marë' tapaina'. ¹⁵ Napoaponahuë', ama inimico pochin nicatoma', no'huicosohuë'. Iyaparima pochin nicatoma', sanoanan quëran pënëncó'.

Asanocancaninpoaso'

¹⁶ Siniroíchin asanocancaninpoa'. Ina catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'. Ma'sona onpopiramahuënta', nani tahuëri catahuainquëma' ama pa'yanacamaso marëhuë'. Nani tahuëri noya a'painquëma'.

¹⁷ Ca Paonoco caora imirahuë quëran pi'pian ninshitaranquëma' saludos a'pata'huanquëmaso marë'. Nani quirica ninshitërahuëquë iso pochin ninshitërahuë. Ina nicatoma', nitotarama': "Paono mini ninshitërinpoa'," tosarama'. ¹⁸ Siniro Quisocristo inaora nohuanton, nosoroatëinquëma', ya'ipinquëma' catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Timotio ninshitërinso'

Timotio yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya, ya'huaran? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë chachin anoyacancantërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nicha'ërinpoa'. Quisocristo imatëhua', ina ninarëhua'. A'na tahuëri inápaquë quëpantarinpoa'. ² Timotionquën ninshitaranquën. A'chintëranquën ni'ton, Quisocristo natëton, ina imaran. Napoaton hui'nahuë pochachin ni'nanquën. Na'con nosororanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Noya nosoroinquën. Nani tahuëri asanocancainquën. Quisocristonta' inapochachin catahuainquën. Inasáchin natërehua'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

³ I'hua Masitoniaquë yapa'patëra, sha'huitëranquën. "I'isoquë ya'huëtaquë' pënëntamaso marë'," itëranquën. Iporanta' inachachin sha'huitaranquën. Inaquëranchin ya'huaton, pënëntáquë'. A'naquën nisha nisha nanan a'chinapi. Inapita sha'huitëquë' ama ina pochin a'chi'inasohuë'. ⁴ Shimashonënpita iráca napopiso' yonquíapi. Inahuara yonquinëna quëraonta' nisha'huitopiso' yonquirápi. Ama huachi inapita yonquicaiso marëhuë' sha'huitëquë'. Ina pochin a'chinpachina', topinan quëran a'chinapi. Piyapi'sa' nisha nisha nonsapi. Co catahuapihuë' Yosë nohuitacaiso'. Yosëichin natëhuatëhua', catahuarinpoa' noya noya imacaso marë'.

⁵ No'tën nanansáchin imapatëhua', catahuarinpoa' noya ninosorocaso'. Noyápiachin cancantohuatëhua', co nisha nisha yonquiarihuahuë'. Ina quëran cancanënpoa quëran huarë' natëarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', noya nosoroarihua'. Ina Yosëso' nohuantërin. ⁶ Nisha a'china'piro'saso nipirihuë', co ina pochin yonquipihuë'. Yosë nohuantërinso' naniantatona', topinan quëran nonsapi. ⁷ "Quiyaso' maistrocoi. Ya'ipi pënëntërinso' nitotërai," topirinahuë', co no'tëquën nitotopihuë'. Chiníquën nonpirinahuë', co nitotopihuë'.

⁸ Moisésë pënëntërinso' noya niponahuë', ma'marë chachinsona pënëntërinso' nitotatëhua', no'tëquën sha'huitacaso' ya'huërin. ⁹ Noya nipisopita co pënënacaso' ya'huërinhuë'. A'napitaso nipirihuë' pënënacaso' ya'huërin. Co Yosë natëtonahuë', co insonta' yanatëpihuë'. Co natantonhuë' niconpi. Pa'pi co noyahuë' nipi, oshahuanpi.

Yosënta' tëhuapi. Co ina chinotopihuë'. A'naquënso' pa'pina', a'shina' inapita co quë'yatonahuë', yatëpapi. A'naquëonta' tëpatopi. ¹⁰ Nisha nisha nicacaiso' yonquipi. Sa'ina', so'ina' inapita ya'huëtaPONARAIHUë', monshihuanpi. Quëmapi capini, sanapi capini nisë'huapi. Piyapi'sa chachin ihuatopi pa'anacaiso marë'. Nonpintopi. "TëhuëNCHACHIN no'tëquën nonahuë," taponaraihuë', nonpinpi. Yosëso' noya nicacaso' a'chintopirinpoahuë', co nohuantopihuë' natëcaiso'. Ina pochin nipisopita tëhuëNCHINso' pënëNacasO' ya'huërin. ¹¹ Yosë nanamënso' noya nóya. Ina quëran nicha'ërinpoa'. "Ma noyacha Yosëso paya," itërëhua'. Ina chachin acorinco nanamën sha'huica'huaso marë'.

Quisocristori catahuarinso'

¹² Ina marë' Siniro Quisocristo achinicanCANINCO. "No'tëquën natëarinco," ta'ton, acorinco a'china'huaso marë'. Napoaton: "YosPARINQUën Siniro," itërahuë. ¹³ Iráca caso' nisha cancantërahuë. Quisocristo pinorahuë. Imarinsopita no'huito, aparisitërahuë. Quisocristoso nipirinhüë' nosororinco. Co nohuitatohüë', co natëyatërarahuë' ni'ton, nosororinco. ¹⁴ Siniro chachin inaora nohuanton, nosoroatonco, na'con catahuarinco. Catahuahuachincora, "Quisocristoíchin anoyacancantarinco," ta'to, ina natërahuë. Ina imato, nosororahuë canta'. ¹⁵ No'tëquën sha'huitaranquëma'. Ya'ipi piyapi'sa' natëina'. Quisocristo isoro'paquë o'marin oshahuano'sa' anoyacancantacaso marë'. Caso' na'con na'con oshahuanpirahuë', anoyacancantërinco. ¹⁶ Yosë nosororinco. Hua'qui co noyahuë' nipirahuë', nosororinco. A'napitanta' natëcaiso marë' napotërinco. "Paono pa'pi co noyahuë' nipirinhüë', hua'qui ahuantaton, Quisocristori nosororin. Nosoroarinco canta'," ta'tona', natëtapí. Natëtohuachina', Yosë nohuitatona', noya nanpiapi. A'na tahuërinta' inápaquë nanpimiatapi. ¹⁷ Napoaton Yosëíchin natëahua'. Nani tahuëriya: "¡Ma noyacha Yosëso paya!" itahua'. Inaso' co onporonta' ta'huantaponhuë'. Co quënanpirëhuahuë', hua'anëntomiatërinpoa'. Inaíchin chinotacaso' ya'huërin. Ama onporonta' ina naniantahuasohüë'. Amen.

¹⁸ Hui'nahuë pochin api, ni'nanquën. I'hua chachin ansiano'sa' Yosë nontatona', acorinëNQUën Yosë nanamën a'chinamaso marë'. Naporo' Yosëri anitotërinso' sha'huitatënën, pënëninëNQUën. "Yosë nohuanton, api, nanamën noya a'chinaran. Ina marë' acorinquën. Parisitaponahuë', catahuarinquën. Napoaton Quisoso a'chininso chachin a'chinquë'," itërinëNQUën. Iporanta' inachachin pënëNARANQUën. Quisoso nanamën chachin

a'chinquè' sopai minsëcaso marè'. Tèhuënchachin sopai yacanapirinpoahuè', Quisocristo catahuarinpoa' minsëcaso marè'. ¹⁹ Inasáchin natëton, pënëntëquè'. Quisocristo nohuantërsoráchin yonquiaton, noya niquè'. Noyápiachin cancantaton, piyapi'sa' a'chintëquè'. A'naquënso nipirihuè' cancanëna quëran noya nicacaiso' nitotopirinahuè', co yanatëpihuè'. Nani Yosë naniantatona', co huachi yonquipihuè'. Quisocristo a'poatona', co huachi imapihuè'. ²⁰ A'naso' Iminio itopi. A'nanta' Aricantëro itopi. I'hua niyontonpatëira, inapita chiníquën pënënahué. "Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, ama huachi Tata Yosë a'páinquinemasohué'. Satanasë natërama' ni'ton, parisitamaso' ya'huërin," itërahuë. Ama huachi Yosë pinocaiso' marëhuè' chiníquën pënënahué. "Oshaquëran co noyahuè' yonquipisopita naniantatona', Yosë pochin cancantantapona' nimara," ta'to napotërahuë.

2

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

¹ Ya'ipi piyapi marè' Yosë nontacaso' ya'huërin. Niyontonpatama', na'con nontoco' Yosëri catahuain. "A'paniarinpoa' mini," ta'toma': "Yosparinquën Sinioro," itoco'. Ina'ton pënënanarquëma'. ² Copirnoros'a marè' Yosë nontoco' noya hua'anëntacaiso marè'. Ya'ipi hua'ano'sa marè' Yosë nontoco' noya nicacaiso marè'. Noya hua'an nipachin, co aquëtë' piyapi'sa' nino'huiaipihuè'. Sano yonquiatëhua', noya ya'huarihua'. Ina quëran Yosë yonquiatëhua', noya nisarihua'. ³ Ina pochin Yosë nontacaso' nóya. Inaso' nicha'ërinpoa'. Nontohuatëhua', noya nataninpoa'. ⁴ Ya'ipi piyapi'sa' nicha'ëcaso' nohuantërin. Nanamën no'tëquën nitochina'. ⁵ Yosëichin chinotacaso' ya'huërin. Oshahuanëhua' ni'ton, inimicotopirëhuahuè', Quisocristo nanan anoyatërinpoa'. Inasáchin Yosë anohuitërinpoa'. Inaso' Yosë niponahuè', piyapi chachin nasitimarin. ⁶ Quisocristo inaora nohuanton, nicha'ëinpoaso marè' chiminin. Chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Tahuëri nanihuachina', Yosë yanicha'ërinpoaso' anitotërinpoa'. ⁷ Ina nanan sha'huica'huaso marè' Yosë acorinco. A'parinco nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marè'. "Yosë no'tëquën nontërinpoa'. Ina natëco'," itërahuë. Tèhuënchachin no'tëquën nonahuè, co nonpinahuè'.

⁸ Napaoton nani parti niyontonpachina', quëmapi'sa' Yosë nonchina', tënahué. Ama no'huichinasohué'. Ama nisha nisha ninonchinasohué'. Noyápiachin cancantatona', Yosë nonchina'. ⁹ Sanapi'santa' noya niina'. A'naquën

sanapi'sa' nitapacaisoráchin yonquipi. Na'con na'con yanco nitonpomototopi, notohuaro' miyo pè'pèpi, nisha nisha a'sontanpapi. Pa'ton nininsopita a'mocaiso' pa'yatopi. Ainën tapacaisoráchin yonquipi. Yosë imarinsopitaso nipirinhüè', ama inasáchin yonquiatonahuè', sano yonqui'ina'. Ama piyapi'sari pa'yatacaiso maréáchin nitapainasohuè'.¹⁰ A'mopiso' ama na'con na'con yonqui'inasohuè'. Noya nicacaiso' na'con na'con yonqui'ina'. Yosë imapi ni'ton, inaíchin chinochina'.¹¹ Yosë nanamën a'chinpachina', sanapi'sa' ta'tatona', noya nataina'. Natanahuatona', noya natéina'.¹² Niyontonpatama', quëmapi'sa' pënëchina'. Sanapi'saso nipirinhüè', co pënëntacaso' ya'huërinhuè'. Ama quëmapi'sa' camaiinasohuè', ténahuè caso'. Ta'tatona' nataina'.¹³ Atan'ton Yosëri ninin. Ina quëran Ipa ninin Atan catahuacaso maré'.¹⁴ Naporahuaton, sanapi'ton co noyahuè' ninin. Sopairi nonpintohuachina, ina natëton oshahuanin. Co Atan nonpintërinhuè'.¹⁵ Sanapi'saso nipirinhüè' hua'huinpita noya aso'sohuachina', Yosëri noya ni'sarin. "Yosë catahuarinco," ta'tona', imamiachina'. Piyapi'sa' noya nosoro'ina'. Noyasáchin ni'ina'. Sano yonqui'ina'. Inapohuachina', nicha'ësarín.

3

Ansiano'sa' acocaso' ya'huërinso'

¹ No'tëquën sha'huitaranquën. Ansiano yaya'conpachina', noya yonquiapi. Ansiano'sa' tëhuëncachin catahuarinënpoa'.² Napoaton yaya'conpachina', nóya nipisopitaráchin ya'coina'. Ama piyapi'sari pinocaiso marëhuè' noyasáchin niina'. A'na sa'ináchin ya'huëchina'. Co monshihuanacaiso' ya'huërinhuè'. Sano yonqui'ina'. Ama nisha nisha yonqui'inasohuè'. Ya'ipi cancanëna quëran imaina'. Ni'toro'sa' huè'pachina', noya nonchina', o'shichina'. A'chinacaiso' noya nitochina'.³ Ama no'piinasohuè'. Ama yaahuëchinasohuè'. Sano yonqui'ina'. Ama yano'huichinasohuè'. Ama coriquiráchin cancanchinasohuè'.⁴ Ya'ipi pëinënuë ya'huëpisopita noya a'paiatona', a'chinchina'. Hui'ninpita noya pënëina' no'tëquën natëcaiso maré'. Sanoanan quëran pënënpachina', noya natërapí. Pa'pina' noya ni'sapi.⁵ Co hui'ninpita tëranta' pënënpachinhüè', a'napitarinta co yanatëponhuè'. Napoaton co nanitërinhuè Yosë imapisopita noya catahuacaso'.⁶ Hua'qui imapisopitaráchin ansiano ya'coina'. Nasha imarinso' ya'conpachin, co noyahuè' yonquiamara: "Caso' ansianoco ni'ton, noya noyaco," tapon nimara yonquinënuë. Iráca sopai hua'an ina pochin yonquihuachina, Yosëri ana'intërin. Ni'cona inapochachin ana'intochinquëma'.

7 Noya nininsoráchin ya'coina'. Noya nipachina', co imapisopitarihuënta' noya ni'sapi: "Inaso' noya quëmapí," tosapí. Co noyahué' nicaponahué', ya'conpachín, sopai hua'ani nonpintaton, minsëarin. Piyapí'sarinta' tëhuapi.

Tiacono'sa' acocaso' ya'huërinso'

8 Ansiano'sa' catahuarinsopitaso' tiacono'sa' topi. Inapitanta' natëtono'sa' niina'. No'tëquénáchin noina'. Ama nisha nisha noinasohué'. Ama no'piinasohué'. Ama nonpinatona', coriqui canainasohué'. 9 Yosë anitotërinpoaso' nóya nitochina'. Nitotatona', cancanëna quëran huaré' natëina'. Inapohuachina', noyápiachín cancantapi. 10 Ama a'naroáchin aya'concosohué'. Pi'pian tënítoma', ni'co'. Noya nipachina', ya'coina'. 11 Tiaconaro'santa' natëtono'sa' niina'. Ama ma'tona ma'tona noinasohué'. Ama pinochinasohué'. Ama no'piinasohué'. Noyasáchin niina'. 12 Tiacono'saso', a'naíchin sa'ina' ya'huëchina'. Hui'ninpita noya pënëina' no'tëquën natëcaiso maré'. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita noya a'paitona', a'chinchina'. Ina pochín cancantërinso'pitarachín ya'coina'. 13 Tiacono'sa' noya nipachina', imapisopitari noya ni'sapi. Noya Yosë maré' sacatohuachina', chiní chiníquën cancantapi. Quisocrísto noya natëtona', nanamën a'chinapi.

Yosë huëntonënquë ya'conpisopita

14-15 Na'con yonquiatënquën api, nicaponquën yapa'sarahué. "Co hua'quiya quëranhué' pa'sarahué topirahué'. Hua'qui quëran a'na' pa'samarahué," ta'to, iso quirica ninshitaranquën pënëna'huanquënso maré'. Yosë huëntonënquë ya'conpatëhua', onpopinsona nicacaso' sha'huitaranquën. Yosëso' nanpiárin. Canpoaré chachín ya'huërarín. Nanamën no'tëquën anitotërinpoa'. Imarëhuasopita niyontonpatëhua', no'tëquën a'chinaríhua'. 16 Iráca co Yosë nohuitopirëhuahué', iporaso' Quisocrísto anohuitërinpoa': "Ma noyacha inaso paya," tënëhua'.

Yosë hui'nín isoro'paquë o'maton, piyapi chachín nasitímarín. Ispiríto Santo chachín anitotërinpoa' Yosë hui'nín ninínso'. Nanpiantahuachina, anquëniro'sarinta' quënanpi. Imapisopitari ya'ipi partí paatona', nanamën sha'huirapiapi. Na'a piyapi'sa' natëpi. Iporaso' Yosë'pa' noya ya'huërin. Inatohua' Yosëri quëpantarin.

4

Yosë nanamën a'porapiso'

1 Tëhuëenchachín Ispiríto Santo ninoton, a'nínquëchin sha'huitërinpoa': "A'na tahuëri a'naquën piyapi'sa' Yosë

nanamën a'porapi. Sopai natëtona', nonpin nanan a'chinpachina', imasapi. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, naporapi," tënin. ² Naporo' nonpina'piro'sa' ya'huapona' piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. "Quiyanta' Yosë imarai," topirinahuë', co no'tëquën nonsapihuë'. Nitotaponaraihuë', co cancanhuanhuë' pochin nicataona', co natëtochináchinhuë' cancantapi. Hua'qui' sopai natëtona', co huachi nanitapihuë' Yosë natëcaiso'. Inapitaso' nisha a'chinapi. ³ "Ama sanapi macosohuë'. Nisha nisha cosharo' a'poco huachi," tosapi. Napopirinahuë', Yosë ya'ipi cosharo' ninin capacaso marë'. Nanamën nitotatëhua', Yosë natëhuatëhua', co a'poarihuahuë'. "Yosparinquën, Sinioro," itatëhua', caparihua'. ⁴ Ya'ipi ma'sha Yosëri ninin. Napoaton nóya. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. "Yosparinquën, Sinioro," itatëhua', ya'ipiya noya caparihua'. ⁵ Yosë quiricanën yonquiatëhua', Yosë nontohuatëhua', noya capacaso', tënin Yosë.

Quisocriso marë' noya sacatacaso' ya'huërin

⁶ Nani pënënanquën. Ina nanan a'chinpatan, noya nisan. Quisocriso noya ni'sarinquën. Cosharo' achiniririposo pochin Yosë nanamën natëhuatan, achinicananarinquën. No'tëquën a'chintërainquën ni'ton, noya imasaran.

⁷ Nonpin nanano'saso nipirinhuë' tananpitëquë'. Inahuara yonquinëna quëran naporapi ni'ton, tananpitëquë'. Inapitaso' topinan quëran a'chinapi. Quëmaso nipirinhuë' nani tahuëri yonquiquë' Yosë noya imacaso marë'. ⁸ Nani tahuëriya sacatohuatëhuara, chinipirëhuahuë', noya noya Yosë imacaso' yonquihuatëhua', achinicananinpoa'. Achinicananpachinpoa', noya noya nisarëhua', tënahuë. Noya noya imapatëhua', isoro'paquë noya nanpiarëhua'. A'na tahuërinta' Yosë'pa' nanpimiatarihua'. ⁹ Caso' no'tëquën pënëntërahuë, ya'ipi piyapi'sa' natëina'. ¹⁰ Ina marë' paatëhua', Yosë nanamën sha'huirarëhua'. Parisitarihuarahuë', a'chinárëhua'. Yosëichin ninarëhua'. Inaso' nanpiarin ni'ton, ya'ipi piyapi nicha'ëcaso' nohuantërin. Natëhuatëhua', anoyacancantatonpoa', nicha'ësarinpoa'.

¹¹ Nani a'chintëranquën ni'ton, inachachin api a'chinquë'. A'chinaton, pënëntëquë' natëina'. ¹² Co mashonquënhuë' niponahuë', noya pënëntëquë' mashoro'santa' natëinënquën. Ya'ipi piyapi'sa' noya nontëquë'. Nosoroaton, catahuaquë'. Cancanën quëran huarë' Yosë natëquë'. Sano yonquiaton, noyápiachin cancantëquë'. Noyasáchin niquë' imapisopita nonainënquënso marë'. ¹³ Niyontonpachina', Yosë quiricanën nontëquë'. Ina nontaton, pënëntëquë'. Quisocriso nanamën a'chintëquë'. Ca cancona'huarë' inapoquë'. ¹⁴ Iráca ansiano'sa' niyontonahuatona', acorinënquën Yosë nanamën

a'chinamaso marë'. Së'huamotorahuatënënquën, nanan quëtërinënquën a'chinamaso marë'. Ina quëran Yosë catahuarinquën nóya a'chinamaso'. Ama ina naniantaton, topinan ya'huëquësohuë'.

¹⁵ Yosë nanamën na'con yonquiaton, a'chináquë'. Ya'ipi cancanën quëran huarë' imaquë'. Ina quëran pënënpatan, a'napita noya ni'sarinënquën. "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya noya pënëntërin," tosapi. ¹⁶ Nani tahuëri yonquiquë' nóya imacamaso marë'. Naporahuaton, no'tëquën a'chinquë'. Inapohuatan, Yosë catahuarinquën imamiataton cha'ëcaso marë'. A'napitanta' natanpachinquën, cha'ësapi.

5

A'naya a'naya pënënacaso ya'huërinso'

¹ Mashoro'sa' co noyahuë' nipachina', ama no'huiquësohuë'. Tata pochin nicon, sanoanan quëran pënënuquë'. Napopináchin pi'ipitëramaso', iyaparin pochin ni'quë'. Inapitanta' nosoroaton, sanoanan quëran pënënuquë'. ² Sanapi'santa' pënënacaso' ya'huërin. Payaro'sa' nipachin, mama pochin nicon, sanoanan quëran pënënuquë' noya cancanchina'. Imoyaro'santa' napopináchin pi'ipitëramaso' oshiparin miáchin pochin ni'quë'. Ama inapita pi'pian tëranta' narintëquësohuë'. Noyasáchin yonquiaton, nontëquë'.

Quëyorono'sa' napopiso'

³ Isonta' api, imapisopita sha'huitëquë' nitochina'. "Quëyorono'sa' noyá sa'ahuamia nipachina', nosoroatoma' catahuaco'," itëquë'. ⁴ Nipirinhuë', hua'huinpita ya'huëtöhuachin, inapita pënënuquë' a'shina catahuaina'. Aminpitarinta' catahuaina'. Aso'sorin ni'ton, inahuarinta' i'huërétanta'ina'. Nosoroatona', nocomanta'ina'. Ina Yosë na'con nohuanterin. ⁵ A'naquën quëyorono'saso nipirinhuë', co hua'huinpita ya'huëtërinhuë'. Yosëichin yonquiarin. "Ina catahuarinco," ta'ton, nani tahuëri Yosë nontarin. Tashirë chachin nontarin. Inapitaso' catahuahua'. ⁶ A'naquën quëyorono'saso nipirinhuë', nipa'yatacasoáchin yonquipi. Nanpiaponahuë', chimipi pochin cancantopi. Co huachi Yosë yonquipihuë' ni'ton, co inapita catahuacaso' ya'huërinhuë'. ⁷ Nani api sha'huitëranquën. Ya'ipi imapisopita pënënuquë' natëina'. Ama a'napitari pinocaiso marëhuë' noya niina'. ⁸ Quëmopinëna' tējuenchachin nosorocaso' ya'huërin. Pahuantöhuachina', catahuaina'. A'shina', pa'pina', hui'ninpita, inapita na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Catahuaina', nocomana'ina'. Insoarisona co nocomahuachinahuë', co huachi Yosë natëapihuë'. Co

quëmopinëna' nosorohuachinarahuë', na'con na'con oshahuanapi.

⁹ A'naya a'naya niyontonpique quëyoro'na'sa' nininënpita ninshichina' catahuacaiso marë'. Payaro'saráchin acoina', saota shonca pi'ipitërinso'. A'naíchin so'yatërinso'. ¹⁰ Noya nininsoráchin aco'ina'. Iso pochin nipisopita: Hua'huinpita noya aso'sorinso'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, o'shitërinso'. Co manta' apirarinsohuë'. Piyapinën pochin cancantaton, imapisopita catahuarinso'. Parisitopisopita nosororinso'. Noyasáchin nininso'. Ina pochin nipisopita aco'ina'.

¹¹⁻¹² Nanon quëyoro'na'saso nipirinhüë', ama acoinasohuë'. "Quisocriso marëáchin sacatarahuë, co so'yantapohüë'," taponahuë', oshaquëran ina naniantaton, naquëranchin so'yaantacaso' yonquiantapon nimara. So'yaantacaso' noya nipirinhüë', ma'sona Quisocriso sha'huitërinso' co naniantacaso' ya'huërinhuë'. Naniantohuachin, ina marë' oshahuanarin ni'ton, ama inapitaso' acoinasohuë'. ¹³ A'naquëonta' topinan ni'tapona' pa'sápatona', chiropi. Naporahuaton, ma'tona ma'tona nonsapi, pinotapi, co napocasohüë' nipirinhüë'. ¹⁴ Napoaton nano'sa' so'inari ayananpihuachina', so'yanta'ina', ténahuë. So'yantatona', hua'huaanta'ina'. So'ina', hua'huinpita, inapita nocomahuachina', noya nisapi. Napohuachina', co a'napitari pinosapihuë'. ¹⁵ Ni'quë' api. A'naquën quëyoro'na'sa' nani nisha cancantopi. Quisocriso a'porahuatona', sopai natëpi.

¹⁶ Quisocriso imapatëhua', noya niahua'. Quëyoron quëmopinënpoa' ya'huëhuachin, canpoari chachin catahuahua' noya nanpicaso marë'. Ina quëran a'napita imapisopitarinta' sa'ahuamiaro'sarachin catahuaina'.

Ansiano'sa' nininso'

¹⁷ A'naquën ansiano'sa' noya noya Yosë marë' sacatopi. Paatona', nani tahuëri a'chinápi, pënëntápi. Inapita noya noya ni'co'. ¹⁸ Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. "Toro asacatohuatama', a'caco'. Trico i'nataton to'norayahuachin, ama tonpoanantocosohüë'. Tananpitoco' pi'pian pi'pian coshachin," ténin. "Piyapi asacatohuatama', pahuëre'co'," ténin anta'. Napoaton ansiano'sa' Yosë marë' sacatopi ni'ton, catahuaco'. Ma'sha quëtoco' ama pahuanchinasohüë'.

¹⁹ Nanan natantohuatan, ama a'naroáchin natëquësohuë'. A'na piyapiriachin ansiano sha'huirapihuachin, co natëcaso' ya'huërinhuë'. Catoya'pihuë nipon, caraya'pihuë nipon, inachachin sha'huirapihuachina', naporo huarë' natëtëquë'.

Nisha nisha pënëntërinso'

²⁰ Ansiano tēhuēnchachin co noyahuë' nipachina, pënēnacaso' ya'huërin. Ya'ipi imapisopita ayontonahuaton,

chiníquën pënëncuë'. A'napitanta' të'huatatona', noya nicacaiso marë' pënëncuë'.

²¹ Tata Yosë Quisocristorë chachin ni'sarinpoa'. Anquëniro'sa' acorinsopitanta' ni'sarinënpoa'. Napoaton api, ya'ipiya no'tëquën pënëncuë'. Ama a'naroáchin ana'intëquësuhuë'. Noya natantëquë' no'tëquën nitotacaso marë'. Ina quëran no'tëquën yonquiaton, pënëncuë'. Inso tëranta' co noyahuë' nipachina, pënëncaso' ya'huërin.
²² Ansiano yaacohuatan, noya yonquiaton, oshaquëran acoquë'. A'naroáchin acohuatan, co noyahuë' nipachina, quëmanta' na'ianan. Noyasáchin niquë'.

²³ Apira apira yacanianoran ni'ton, ama api i'sharáchin o'oquësuhuë'. Pi'pian huinonta' o'oquë', aquëtë' caniotan.

²⁴ A'naquën co noyahuë' nipachina, ya'ipi piyapi'sari nitotopi. "Inaso' oshahuanin. Ina marë' Yosëri ana'intarin," topi. A'naquënso nipirinhue' oshahuanaponahuë', co a'naroáchin nitotërehuahuë'. Nipirinhue', co cancanën quëran imarinhue' ni'ton, oshaquëran nitotarihua'.
²⁵ Inapochachin a'naquën noya nipachina, ya'ipi piyap'sa' nitotopi. A'naquënso' nóya niponahuë', co a'naroáchin nitotërehuahuë'. Oshaquëranchi inanta' nitotarihua'.

6

¹ Patron marë' sacatopisopita, pënëncuë' patronëna' noya nicatona' natëina'. Co natëhuachinahuë', no'huitatona', Yosë pinopona' nimara. "Yosë nanamënso' napoonin ni'ton, ina imatona' co yanatërinacohuë'," tapona' nimara. Co ina Yosë nohuanterinhue'.
² "Patronënantá' Quisocristo imapachin, ama ina marë' chiroinasohuë'. Iyaparin pochin nicatona', noya noya sacachina'. Imarinsó' catahuarapi ni'ton, nóya sacachina'. Inanta' Yosëri nosororin ni'ton, noya catahuaina'," itëquë'. Ya'ipi carinquën pënëncuë'no', a'chinquë'. Onpopionta' pënëncuë' natëina'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

³ Quisocristo no'tëquën a'chintërinpoa'. Natëhuatëhua', noya noya cancantarihua'. A'naquënso nipirinhue' Sinioro nanamën co natëtonahuë', nisha a'chinpi. Nonpin nanano'sa' a'chinapi.
⁴ "Ya'ipiya nitotërai," topirinhue', co yonquipihue'. Topinan quëran nonsápi. Nisha nisha nanano'sa' yonquiatona', nonconpi. Pa'yatopi piyapi'sa' ano'huitacaiso'. Inapita natanpachinara, niapiratopi, nino'huipi, nipinopi. "Nonpintërinco nimara," ta'tona', co huachi natërapihue'.
⁵ Nitapicancantatona', co niquë'yapihue'. Iráca Yosë nanamën nitotopirinhue', ina naniantatona', co huachi no'tëquën yonquipihue'. Ma'sha canacaiso marë' Yosë yaimaconpi. Co

ina marë' imacasohuë' nipirinhuë', napopi. Ama inapitaso' natanquësohuë'.

Canamiatërëhuaso'

⁶ No'tëquën Yosë imapatëhua', tēhuēnchachin canamiatarihua'. Co na'a ma'sha ya'huëtöpirinpoahuë', sano cancantohuatëhua', nóya ya'huarihua huachi. ⁷ Nasitohuatëhua', co manta' ya'huëtërinpoahuë'. Naporahuaton, chiminpatëhuanta', ya'ipi ma'shanēnpoa' patarihua'. ⁸ Napoaton capacaso', a'mocaso' inapita ya'huëtöhuachinpoa', sano cancantahua'. ⁹ A'naquēnso nipirinhuë' coriqui canacasoáchin yonquipi. Inasáchin cancantatona', sopai natēpi. Nani ma'sha nohuantatona' huēnsonquë ma'sha manëso pochin nisapi. Inasáchin yonquiatona', aquë aquëtë' nohuantapona'. Ina marë' Yosëri chiniquēn ana'intarin. ¹⁰ Coriquiráchin pa'yatohuatëra, nisha nisha yonquirë'. Co noyahuë' ninë'. Nonpinë', ihuatërë', no'huitërë', ina pochin yonquirë'. A'naquēn coriquiráchin yonquiatona', Yosë a'popi. Ina quëran cancanëna quëran co huachi noya cancantopihuë'. Sëtatona', chiniquēn parisitapi.

Imamiatacaso' ya'huërin

¹¹ Quëmaso nipirinhuë' api Yosë imaran ni'ton, ama coriquiráchin yonquiquësohuë'. Noya nicacasoáchin yonquiquë'. Cancanën quëran huarë' Yosë chinotëquë'. "Inaso' nosoroatonco, catahuarinco," ta'ton, noya natëquë'. Naporahuaton, ya'ipi piyapi nosoroquë'. Ma'sha onpoaponahuë', chiniquēn cancantëquë'. Sano piyapi niquë'. ¹² Iráca imapisopita niyontonpachinara, chiniquēn cancantaton, "Caso' Quisocristo imarahuë'," itëran. Napoaton "Yosë catahuarinco," ta'ton, sopai minsëquë'. Yosë nani huēntonēnquë aya'coniniquēn ni'ton, imamiatëquë'. Ina quëran a'na tahuëri inápaquë nanpimiataran. ¹³ Yosë chachin ananpirinpoa'. Inaso' ni'sarinpoa'. Quisocristonta' ni'sarinpoa'. Iráca inanta' chiniquēn cancantaton, Ponsio Pirato no'tën nanan sha'huitërin. ¹⁴ Ina yonquiaton, Quisocristo noninso chachin natëquë'. Ama a'napita pinocaiso marëhuë' no'tëquën a'chinquë'. Sinioro Quisocristo o'mantaquë huarë' noya natëquë'. ¹⁵ Tahuëri nanihuachin, Yosë nohuanton, o'mantararin. Yosëíchin hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi hua'ano'sa' ina natëina'. Copirnorosarinta' natëina'. "Ma noyacha Yosëso paya," ichina'. ¹⁶ Inasáchin co ta'huantarinhüë'. Nanpirápon inaso'. Noya noya ni'ton, huënaráchin pochin ya'norin. Co ya'carichinachinhüë'. Iráca quëran huarë' co insonta' Yosë quënaninhüë'. Ipora huanta' co quënanarihuarahüë', ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ya'ipiya nanitaparin. Amen.

17 A'naquën na'con coriqui ya'huëtërin. Inapitanta' api pënëinquë': "Ama a'napita nocancosohuë'. Ama coriquinëmachin pa'yatocosohuë'. Inaso' co ya'huëmiataponhuë'. Yosë na'con na'con pa'yatoco'. Inaso' co apiratërinpoahuë'. Nani ma'sha quëtërinpoa' nóya cancantatëhua, ya'huëcaso marë'. 18 Na'a coriqui ya'huëtöhuachinquëma', a'napita nosoroatoma', catahuaco'. Ma'sha pahuantöhuachina, quëtoco'. Ama manta' apiracosohuë'. Noya nico'. 19 Inapohuatama', Yosë'pa' canamiatarama'. Inaquë noya noya nanpimiatarama," itëquë'.

Tiquinamën pochin pënëinso'

20 No'tëquën api Quisocristo nanamën a'chintëranquën. Ama naniantatonhuë', noya imaquë'. Nonpin nanano'saso nipirinhuë' ama natanquësöhuë'. Nisha nisha nonpi. "Ya'ipiya no'tëquën nitotërai," topirinahuë', co no'tëquën nitotöpihuë'. 21 A'naquën nisha nanan imatona', Yosë a'popi. Ama inapita natëquësöhuë'.

Inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquën. Nani ninshitëranquën huachi.

Paono

Paonori Timotio ninshitaantarinsó'

Timotio yonquiaton, nanan a'patêrinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquên. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' isêquë ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Quisocristo imapatêhua', Yosë nohuitatêhua', nanpimiatarihua'. ² Timotionquên ninshitaranquên. Nosoroatênquên, hui'nahuë pochin ni'nanquên. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquên. Noya nosoro'inquên. Nani tahuëri asanocancainquên. Quisocristonta' inachachin catahuainquên. Inaso' hua'anênpoa' ni'ton, inasáchin natêrhua'.

Timotio noya imarinsó'

³ Iráca shimashonêhuëpita Yosë chinotopi. Inapochachin canta' chinotêrahüë. Yosë nanamën no'têquên natêto, chinotêrahüë. Ina marë' noyápiachin cancantêrahüë. Nani tahuëri tashirê chachin Yosë nontato, quëma yonquiranquên. Noya imaranso marë': "Yosparinquên Sinioro," itêrahüë. ⁴ Iráca yapatohuatênquëna, sêtaton na'nêran. Ina yonquiato, na'con yani'nanquên. Onpopionta' nicato noya cancanchi, ténahuë. ⁵ Cancanên quêran huarë' Quisocristo natêran. Mamapaya'ton natêrin. Noita inaso'. Ina quêran mama Ionisanta' natêton, a'chintêrinquên. Ipora quëmanta' imaran, ténahuë. Ina yonquiarahüë.

⁶ Iráca sê'huamotorahuatênquên, acoranquên pênëntamaso marë'. Naporo' Yosë chachin ananitêrinquên ni'ton, nóya pênëntêran. Imapisopita noya a'chintêran. Iporanta' api, ina yonquiaton chiníquên cancantêquë'. Ní'quë'. Pênsha yatacopihuachina, pishitohuatêra noya orotaantarín. Inapochachin chiníquên cancantaton, pênëntaantaquë', ténahuë. Napoaton ninshitaranquên achinicancana'huanquênso marë'. ⁷ Yosë co nohuantêrinhuë' tê'huacaso'. Ispirito Santo chachin achinicancaninpoa' sopai minsêcaso marë'. Inasáchin ananitêrinpoa' piyapi'sa' nosorocaso'. Catahuarinpoa' cancanênpoa quêran no'têquên yonquicaso'. ⁸ Ama tapanatonhuë', Sinioro nanamën a'chináquë'. Ina a'chinahuëso marë' tashinan pèiquë po'morínaco. Ama ina marênta' tapanquësohüë'. Quëmanta' a'chinanso marë' aparisitohuachinênquên, chiníquên cancantêquë'. Napohuatan, Yosë catahuarinquên noya ahuantamaso'. ⁹ Yosë chachin anoyacancantêrinpoa'. Oshanênpoa' inquitatonpoa', acorinpoa' nóya nicacaso

marë'. Inaora nohuanton, nosororinpoa'. Co noyahuë' nipirëhuahuë', nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Co'huara isoro'pa' acoyätërasohuë', ninotonpoa', nosororinpoa'. Naporo' chinotërin Quisocristo a'paimacaso'. Ina imapatëhua', anoyacancantërinpoa'. ¹⁰ Nosororinpoaso' nani anitotërinpoa'. Quisocristo o'marin ni'ton, nitotërehua'. Quisocristo chachin nicha'ërinpoa'. Nanpiantarahuaton, chimirin minsërin. Nanamën natëhuatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarëhua'. Chiminarihuarahuë', nanpiantarihua'. Nanamën quëran anitotërinpoa'.

¹¹ Yosë acorinco nanamën sha'huica'huaso marë'. Pënënta'huaso marë' a'parinco. Ina nohuanton, nisha piyapi'sa' a'chintarahuë. ¹² Ina marë' aparisitopirinacohuë', co tapanato yaa'porahuë'. Quisocristo imamiatarahuë'. Ina nohuitato, inasáchin natërahuë. Ya'ipi nanitaparín. Nani sha'huitërinco nanamën a'china'huaso' ni'ton, noya a'paiarinco. O'mantaquë huarë' nanamën ya'huëmiatarín, tënahuë.

¹³ No'tëquën api a'chintëranquën. Inachachin quëmanta' a'chinquë'. "Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'," ta'ton inasáchin natëquë'. Ina nosoroaton, a'napitanta' nosoroquë'. ¹⁴ Yosë nohuanton, nanamën no'tëquën nitotëran. Ama manta' nisha a'chinquësohuë'. Ispirito Santo catahuarinquën no'tëquën yonquicamaso'. Nani ya'coancantërinpoa' catahuainpoaso marë'.

¹⁵ Tashinan pëiquë po'mohuachinaco, ya'ipi Asiaquë imapisopita patërinaco. Huiquiro, Imoquinisi, inapita quëran huarë' napotërinaco. Nani nitotëran, tënahuë. ¹⁶⁻¹⁷ Onisiporoso nipirínhuë', co naniantërincohuë'. Nomaquë huë'sahuaton, yonisápatonco, quënaninco. Co tapanatonhuë', tashinan pëiquë ni'quirinco. Na'aro' achinicancaninco. Ina marë' ya'ipi pëinënquë ya'huërinso'pita Siniorori na'con catahuain, tënahuë. ¹⁸ Ipiisoquënta' na'con catahuarincoso' nani nitotëran. Ina marë' Yosë nontërahuë. "Na'con nosororinco ni'ton, Sinioro o'mantahuachin, inanta' nosoroquë'," itërahuë, Yosë nontato.

2

Sontaro pochín nininso'

¹ Quëmanta' api: "Quisocristo catahuarinco," ta'ton chiníquën cancantëquë'. Ina imapatëhua', inaora nohuanton catahuarinpoa' chiníquën cancantacaso'. Hui'nahuë pochín nicatënuën, pënënananquën. ² Piyapi'sa' niyontonpachinara, Yosë nanamën a'chintërahuë. Quëmanta' natanan. Inapochachin quëmanta' caraíchin quëmapi'sa' huayonahuaton, ina nanan chachin a'chintantaquë'. Noya

natërinso pita a'chintëquë'. Inahuanta a'napita a'chintacaiso marë' inapotëquë'.

³ Noya sontaro pochin niquë'. Inaso' parisitohuachina, ahuantërin. Inapochachin quëmanta' Quisocristo marë' parisitohuatan, ahuantëquë'. ⁴ Sontaro ya'conpatëra, co huachi a'na sacato yonquirëhuë'. Capitanáchin natërë'. Ina nohuantërinsoáchin ninë'. Inapochachin canpoanta' Quisocristoachin natëcaso' ya'huërin. ⁵ Isonta' yonquiquë'. Canatacaso marë' ya'nipihuatëra, ya'nipi hua'an sha'huitërinpo' ma'sona noya nicacaso'. Co natëhuatërahuë', co canatërëhuë'. Inapochachin canpoanta' Quisocristo noninso' natëahua'. ⁶ Iminquë chiníquën sacatërinso pochin Yosë marë' chiníquën sacatacaso' ya'huërin. Sha'tona'pi noya sacatohuachina, cosharo' ya'huëtërin. Cayahuachina, inari'ton manin. ⁷ A'chintaranquënso' api yonquiráquë'. Quisocristo catahuuarinquën noya noya yonquicamaso marë'.

⁸ Quisocristo na'con yonquiquë'. Isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Tapi shiin inaso'. Chiminaponahuë', nanpiantarin. Ina nanan chachin a'chinárahue. Ina imapatëhua', nicha'ësarinpoo'. ⁹ Ina a'chinahuëso marë' parisitërahuë. No'huitonaco, tashinan pëiquë po'morinaco. Apina'pi pochin nicatonaco, catinatërinaco. Inapotopirinacohue', Yosë nanamënso' co nanitopihue' inapotacaiso'. Nisha nisha parti a'chinapi ni'ton, nahuinin. ¹⁰ "Yosë nohuanton, huayoninsopita oshaquëran imasapi," ta'to, ya'ipiya ahuantërahuë. Quisocristo imapachina', nicha'ësarín. Oshanëna' inquitahuaton, anoyacancantarin ni'ton, a'na tahuëri Yosë'pa' nanpiantarapi. Inatohua' noya noya ya'huëcontapi. Co onporonta' pipiapihue'.

¹¹ No'tëquën itëranquën.

Yatëpapurinënpoahuënta', imamiatohuatëhua', inarë'quënpoo' nanpimiatarihua'.

¹² Parisitapirëhuahuë', noya ahuantohuatëhua', a'na tahuëri inarë'quënpoo' hua'anëntarihua'

Nipirinhue', ina a'pohuatëhua', inanta' a'poarinpoo'.

¹³ Co no'tëquënáchin imapirëhuahuë', inaso' no'tëquën nontërinpoo' ni'ton, noya a'pairinpoo'.

Nani sha'huitërinpoo' ni'ton, co nanitërinhuë' nonpintinpoaso'. Co onporonta' nisha cancantarinhuë'.

Yosë marë' sacatërëhuaso'

¹⁴ Ina nanan chachin api ya'ipi piyapi'sa' sha'huitaantaquë' yonqui'ina': "Yosë ni'sarinpoo' ni'ton, ama nisha nisha niontocosohue'," itëquë'. Inahuara yonquinëna quëran nisha nisha ninontohuachinara, topinan quëran nonsapi. Insosona

inapita natanpachina', co huachi noya Yosë imasapihuë'. Nisha cancantatona', yaa'poapi. ¹⁵ Noyasáchin niquë' Yosë noya ni'inquën. Yosë nanamën ma'sona tapon naporinsopita noya nitotaton, no'tëquën a'chinquë'. Ina marë' noya sacatohuatan, co Yosë'pa' tapanaranhuë'. ¹⁶ Nonpin nanano'saso nipirinhüë' tananpitëquë'. Ama natanquësohuë'. Topinan quëran ninontapi. Inapita imapatëhua', co huachi Yosë pochin yonquiarëhuahuë'. ¹⁷ Ni'quë'. Panca yonitohuatëra, nohuarotërë'. Inapochachin nonpin nanano'saso', yatapicancaninpoa'. Iminio, Huirito inapitaso', nonpin nanan a'chinapi. ¹⁸ Yosë no'tëquën a'chintopirinpoahuë', co huachi natëpihuë'. "Yosë nani piyapi'sa' ananpitatë pochin nitërin. Co huachi a'na tahuëri ananpitaantaripoahuë'," toconpi. Napopi ni'ton, co huachi a'naquën imapihuë'. ¹⁹ Yosë nanamënso nipirinhüë' ya'huárin, Yosë chachin acorinso'. Natëricho pëi' achinirinsó' pochin ni'ton, ya'huëmiatarin. Cato quëran chachin ninshitopi. "Ya'ipi imapisopita Yosëri nohuitërin," tënin. "Quisocriso imapisopita nóya cancanchina'. Ya'ipi co noyahuë' yonquipisopita nanianchina'," tënin anta'.

²⁰ Panca pëiquë nisha nisha ma'sha ya'huërin inaquë o'shitacaso marë'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, nasha minë' ninshirayáchin masahuatë', o'shitërë'. Minëtë', pa'chitë', inapitaso nipirinhüë' co ina marë' ya'huërinhuë'. Në'huëi' acocaso marë', hui'sëcaso marë', inapita marë' ya'huërin. ²¹ Inapochachin co noyahuë' yonquiramaso' naniantohuatama', ninshiraya minë' pochin nisarama'. Noyasáchin cancantohuatama', Yosë nohuantarinquëma'. Acoarinquëma' noya nicacaso marë'.

²² A'naquën hui'napi'saso' nisha nisha yonquiatona', pa'sápi. Ama ina pochin yonquiquësohuë'. Noyasáchin nicacaso' yonquiquë'. Ya'ipi cancanën quëran Quisocriso natëquë'. Ya'ipi piyapi nosoroquë'. Ya'ipi imarëhuaso capininpoa' noya nini'tëhua', ya'hua'ahua'. Noyápiachin cancantatëhua', Siniro nontërëhua' catahuainpoaso marë'. ²³ A'naquën co Yosë yonquiatonahuë', nisha nisha ninontapi. Topinan quëran ninontatona', nino'huiapi. Quëmaso nipirinhüë' ama inapitarë'quën chiníquën ninontocoso huë'. ²⁴ Siniro piyapinënpoa' nipatëhua', co piyapi'sa' no'huicaso' ya'huërinhuë'. Noya nontacaso' ya'huërin. Noya nitotatëhua', a'chintahua'. No'huipirinpoahuë', ama no'huiahuasohuë', ahuantahua'. Sanoanan quëran nontahua'. ²⁵ Nisha nanan imapachina, oshaquëran pënëanahuan'. Ama no'huitatëhuahuë', a'chintahua'. Yosëri catahuahuachin, oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', no'tëquën yonquiapona' nimara. ²⁶ Yonquicaiso marë'

sanoanan quëran pënëanhuan'. Huënsonquë ma'sha manëso pochachin sopairi nani manin. Camaihuachina, natëpi. Nipirinhüë' pënënpatëhua', sopai quëran cha'ëpona' nimara.

3

Aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapisopita

¹ Isonta' api pënëanta'inquën. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, co huachi noya ya'huapihuë'. ² Piyapi'sa' niapiratatona', co huachi a'napita yonquiapihuë'. Coriquiráchin cancantapi. A'napita nocanapi. "Caso' noya noyaco," ta'tona', a'napita co noyahuë' ni'sapi. Nipinosapi; Yosënta' pinosapi. A'shina', pa'pina', inapita co natërapihuë'. Nani ma'sha quëtopyirinahuë', ina marë' "Yosparinquën," co itopihuë'. Co Yosë chinotapihuë'. ³ Co pi'pisha tëranta' ninosoroapihuë'. Co niquë'yaapihuë'. Ninonpinapitona' nisha'huirapiapi. Nimonshítapi. Ni'ni pochin cancantatona' niahuë'api. Noya nininsopita co pi'pisha tëranta' nohuantapihuë'. ⁴ Ina niponaraihuë', nonpinapitona' sha'huirapiapi. Co huachi yonquiapihuë': "Quiyasáchin nitotërai," tosapi. Nipa'yatacasoáchin yonquiataona', co huachi Yosë nohuantapihuë'. ⁵ "Quiyanta' Yosë imarai," topirinahuë', co tëhuë'nchachin imapihuë'. Chinotopyirinahuë', co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co Yosëri catahuarinhüë' ina pochin cancantacaiso'.

Ama inapita natanquësöhuë'. Tananpitëquë' pa'ina'. ⁶ Na'a piyapi'sa' anishacancantapi. A'naya a'naya pëiquë paatona', sanapi'sa' nonpintopi. Nonpintatona', a'chintopyirinahuë', a'naquënso' noya natanpi. "Oshahuanco ni'ton, ana'intincoso' ya'huërin," ta'tona', co chiniquën cancantopihuë'. Nani ma'sha nohuantatona', co sano yonquipihuë' ni'ton, a'naroáchin natëtopi. ⁷ Nisha nisha nanan yanatanapona'. Yosë no'tëquën noninsoso nipirinhüë', co yanatëpihuë'. Napoaton co Yosë nohuitopihuë'. ⁸ Iráca cato' pënotono'sari Moisésë chinitopi. Canisë, Canprisë inapita itopiso'. Moisésë no'huitona', copirno nonpintopi ama natëcaso marëhuë'. Inapochachin ipora nisha a'china'piro'sa' co noyahuë' yonquiataona', co Yosë nohuantopihuë'. No'tëquën noninso' co yanatanpihuë'. Nisha nanan imatona', co Yosë imasapihuë'. ⁹ A'chintohuachina, a'naquën natëpyirinahuë', oshaquëran co huachi natërapihuë'. "Nonpinápi," ta'tona', co huachi imasapihuë'. Inapochachin iráca ina pënotono'sari nonpintopyirinahuë', piyapi'sari oshaquëran no'tëquën nitotahuatona', a'popi huachi.

Paonori Timotio pënëninso'

10 Quëmaso nipirinhüë' noya cancantaton, hua'qui' ca'tananco. Yosë nanamën a'chinpatëra, noya natanan. Ya'ipi naporahuëso' ni'nan. Yosëichin yonquiato, imamiatarahuë. Cancanëhuë quëran huarë' natërahuë. Co piyapi'sa' no'huirahuë', nosororahuë. Ma'sha onpoaporahuë', chiniquën cancantërahuë. 11 Aparisitopirinacohüë', ahuantërahuë. Ya'ipi ni'nan ni'ton, nitotëran. Antioquiaquë, Iconioquë, Nistraquë, inaquëpita chiniquën parisitaporahuë', Siniro catahuarinco ni'ton, cha'ërahuë. 12 Ya'ipi cancänëpoa quëran Quisocristo imapatëhua', aparisitarinënpoa'. 13 Co noyahuë' nipsisopita, nonpintëro'sa', inapitaso' aquë aquëtë' co noyahuë' nisapi. Na'con piyapi'sa' nonpintopi quëran, a'napitarinta' nonpintapi.

14 Quëmaso nipirinhüë', Yosë nanamën imamiatëquë'. Nani iráca mama, mama paya, ca, a'napitanta' a'chintërainquën, cancänë quëran huarë' natëran. Noya nohuitërancoi ni'ton: "No'tëquën a'chintërinacoi," ta'ton, imamiatëquë'. 15 Hua'huatapon quëra huarë' Yosë quiricanën nohuitëran. Ina quëran Yosë nontërinpoa' nicha'ëinpoaso marë'. Ina nitotohuatëhua', Quisocristo natëhuatëhua', cancänëpoa' anoyacancantërinpoa'. 16 Ya'ipi Yosë quiricanënso' nóya. Yonquirinso chachin Yosëri aninshitërin. Quiricanën quëran a'chintërinpoa'. Pënëninpoa' co noyahuë' ninëhuasopita naniantacaso marë', nóya ayonquirinpoa'. Anitotërinpoa' no'tëquën Yosë natëcaso'. 17 Quisocristo imapatëhua', quiricanën quëran catahuarinpoa' noya nicacaso marë'. Nitotatëhua', natëhuatëhua', nóya nisarëhua'. Ina marë' quiricanën quëtërinpoa'.

4

1 Yosë ni'sárinpoa ni'ton, pënëranquën. Quisocristonta' ni'sárinpoa ni'ton, "nanamën a'chináquë'," ténahuë. A'na tahuëri inaso' o'mantararin isoro'pa' hua'anëntacaso marë'. Naporo' chiminpisopita, nanpirëhuasopita, ya'ipinpoa' coisë pochin no'tëquën sha'huitarinpoa'. Oshahuano'sa' ana'intarin. Natërehuasopitaso' noya acoarinpoa'. Napoaton Yosë marë' noya sacatëquë'. 2 Nanamën a'chináquë'. Piyapi'sa' yanatanpachina', a'chintëquë'. Sacai' a'chinacaso nipirinhüë', onpopionta' a'chináquë'. A'naquënso' co yaimapachinahuë', no'tëquën sha'huitëquë' natëina'. Co noyahuë' nipachina', pënënuquë'. Noya nontëquë' chiniquën cancantatona', imaina'. Ya'ipi piyapi'sa' a'chintëquë' noya nicacaiso marë'. Nipirinhüë', ama no'huiquësokuë'. Sanoanan quëran pënënuquë'. 3 A'na tahuëri piyapi'sa' co nohuantapihuë' Yosë nanamën natanacaiso'. Nonpin nanano'sa' nisha nisha a'chinpachina', pa'yatapi. Inahuara

costapisorachin yanatanapi. ⁴ Yosë no'tëquën noninso' a'porahuatona', piyapi yonquirinso' natëapi. ⁵ Quëmaso nipirinhüë', yonquínahuan niqüë'. Aparisitohuachinënquën, ama no'huitatonahuë', ahuantëquë'. A'naya a'naya Yosë nanamën a'chintëra'piaquë'. Co imapisopitahuënta' nitochina'. Ya'ipi imapisopita catahuaquë' noya noya imaina'.

⁶ Ma'sha Yosë marë' tëpapiso pochin co hua'quiya quëranhuë' a'chinahuëso marë' tëpaarinaco. Nani tahuëri naniriarin chimina'huaso'. ⁷ Iráca Yosë sha'huitërinco a'napita a'chinta'huaso'. Nani tiquirahuë. Chiníquën sacatërahuë pochin Quisocristo nóya natërahuë. Co pi'pian tëranta' a'porahuë'. ⁸ Napoaton Yosë'pa' acanaarinco. Quisocristo o'mantahuachin, coisë pochin nicaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Naporo' noya ninahuëso marë' acanaarinco. Co casáchin acanaarincohuë'. A'napitanta' Quisocristo nosoroatona', "Manóton o'manta'in," topisopitanta' Yosë'pa' canaapi.

Timotio huëcacaso' nohuantërinso'

⁹ Manóton api huëquë' ni'quico. Ama hua'quiquësohuë'. ¹⁰ Timasëso' isoro'paráchin yonquiaton, patërinco. Tisaronicaquë pa'nin. Crisinti Carasiaquë pa'nin. Titonta' Tarëmasiaquë pa'nin. ¹¹ Nocasëíchin isëquë ya'huërarin. Marconta' macaton, quëquë'. Inaso' noya catahuarinco. ¹² Tiquicoso' ya'huëapirinhüë', Ipisoquë a'parahuë. ¹³ Aipi a'morahuëso tanontën nininso' Troasëquë huëshirahuë. Carpio pëinënquë ya'huëarin. Huë'patan, quëshico. Quiricarosanta' quëshico. Quiricanëhuë so'nanpinan nininsopita na'con na'con nohuantërahuë.

¹⁴ Aricantëro hua'naquë sacatërinso' chiníquën sha'huirapirinco. Ina marë' Siniorori ana'intarin. ¹⁵ Yosë nanamën a'chinahuë ni'ton, chiníquën no'huirinco. "Nonpiánin," ténin. Napoaton ni'quëna quëmanta inapotochinquën.

¹⁶ Ya'nán coisëquë sha'huirapiponaco, co insonta' catahuarincohuë'. Ya'ipiya të'huatona', ta'ananpirinaco. Nipirinhüë', co no'huirahuë'. "Ama ina marë' Sinioro ana'intëquësohuë'," itërahuë Yosë nontato. ¹⁷ Ta'ananpipirinacohüë', Quisocristo catahuarinco. Co patërincohuë'. Achinicancaninco ni'ton, inaquënta' ya'ipi Yosë nanamën sha'huirahuë. Nisha nisha piyapi'sa' nani natanpi. Pa'pini' yamaninposo pochin yatëpaporinacohüë', Yosë catahuarinco, cha'ërahuë. ¹⁸ Pa'pi co noyahuë' yonquirapihuachinaconta', onpopionta' nicha'ësarinco. Quisocristo anoyacancantërinco ni'ton, a'na tahuëri

hua'anëntërinquë quëpantarinco. ¡Ma noyacha Quisocristoso paya! Ipora quëra huarë' inasáchin chinotahua'. Amen.

Tiquiapon pochin sha'huirinsó'

¹⁹ Pirisica, Aquira, Onisiporo, sa'in, hui'ninpita, inapita saludos a'patërahuë. ²⁰ Irasito Corintoquë quëparitërin. Tropimo caniorin ni'ton, Mirituquë huëshirahuë. ²¹ Ama api hua'quiquësuhuë'. Co'huara o'napi naniyatërasuhuë', huëquë'. Ioporo, Potinti, Nino, Craotia, ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso' yonquiatënënguën, saludos a'patarinënguën.

²² Siniro Quisocristo achinicancainguën. Ya'ipinquëma' imaramasopita inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani huachi.

Paono

Paonori Tito ninshitërinso'

Tito yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya ya'huaran? Noya canta' ya'huarahüë. Tata Yosë hua'anëntërinco ni'ton, inasáchin natërahuë. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë huayoninpoa' ni'ton, huëntonënuquë ya'conëhua'. Nóya natëcaiso marë' a'chinarahuë. No'tën nanan a'china'huaso marë' acorinco. Ina natëhuatëhua', no'tëquën imasarëhua'. ² Quisocristo imapatëhua', a'na tahuëri inápaquë quëpantarinpoa'. Ya'huërin'pa' ya'huëmiatarihua'. "Ananpitaantaripoa'," ta'tëhua', ina ninarëhua'. Yosë iráca co'huara isoro'pa' acoyátërasohuë', ninotonpoa' yonquirinpoa'. Inaso' co onporonta' nonpintërinpoahuë'. ³ Iporaso huachi tahuëri nanihuachina, inaora nohuanton, nanamën anitotërinpoa'. Yosë sha'huitërinco ni'ton, ina nanan chachin pënënanquëma'. Inaso' nicha'ësaripoa'. ⁴ Titonquën ninshitaranquën. A'chintohuatënuquëna natëton, imaran ni'ton, tëhuëenchachin hui'nahuë pochin ni'nanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Asanocancainquën. Quisocristonta' inachachin catahuainquën. Inaso' nicha'ësaripoa'.

Ma'sona Tito nicacaso' ya'huërinso'

⁵ Crita parti ya'huarihua', a'naya a'naya ninanoquë a'chintopirëhuahuë', pahuanarin ya'ipi a'chinacaso' ni'ton, inaquë huëshiranquën: "Imapisopita ya'ipi a'chintacaso ya'huërinso a'chintëquë'. Naporahuaton, ya'ipi ninanoro'saquë ansiano'sa' acora'piaquë'," itëranquën. ⁶ Ansiano'sa' yaacohuatan, noya imapisopitaráchin acoquë'. A'naíchin sa'in ya'huëtërinso'. Hui'ninpitanta' Quisocristo imaina'. A'naquënso' ansiano yaya'conpirinahuë', hui'ninpita co noya cancantopihuë'. Co yonquínahuan nipihuë'. Co pa'pina' yanatëpihuë'. Co hui'ninpita tëranta' pënënpachinahuë', a'napitarinta' co yanatëponahuë'. Napoaton co inapita acocaso' ya'huërinhuë'. ⁷ Yosë nohuanton, ansiano'sa' ya'huëpi imapisopita catahuacaiso marë'. Yosëri acorin ni'ton, noyasáchin niina'. Ama nocanchinasohuë'. "Casáchin no'tëquën nitotërahuë," topachina', ama acoquësohuë'. Ama yano'huichinasohuë'. Ama no'piinasohuë'. Ama yaahuëchinasohuë'. Ama coriquiráchin cancanchinasohuë'. Ama pi'pian tëranta' nonpinatona', canainasohuë'. Insosona ina pochin cancantohuachin, ama ansiano acoquësohuë'. ⁸ Ni'toro'sa'

huë'pachina', noya nonchina', o'shichina'. Pahuantërsopita nosoro'ina'. Noyasáchin ni'tona', a'napita catahuaina'. Sano yonqui'ina'. Yosë natëtona', ina pochin cancanchina'. Pi'pisha tëranta' co noyahuë' yonquihuachina', a'naroáchin nanianchina'. Ina pochin cancantohuachina', noya ansiano ya'conacaso', ténahuë. ⁹ Yosë nanamën no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina nanansáchin ansiano'sa' imaina'. Ina na'con yonquihuachina', noya pënëntapona', no'tëquën a'chinapona'. A'napitaso nisha nanan a'champirinahuë', ansiano'sariso' Yosë nanamënáchin a'chinchina'. Ama imapisopita nonpin nanan natëtacaiso marëhuë' inapochina'.

¹⁰ Na'a quëmapi'sa' co natëtochináchinhuë' cancantopi. Inahuara yonquinëna quëran a'chinapi ni'ton, topinan quëran nonsápi. Cotioro'sa' pënëntërsinso' imatona', napopi. Nisha nisha nonatona', yanonpinapi. ¹¹ Yapënëntohuachina', sha'huitëquë' ama pënënchinasohuë'. Ma'sha canacaisoáchin yonquiatona', a'chinapi. Nisha a'chintohuachinara, a'naquën Yosë nanamën yaa'popi. Quëmopinënpitarë chachin nisha imasapi.

¹² Tëhuënychachin Crita parti na'a nonpina'piro'sa' ya'huëpi. A'na Crita quëmapi chachin iráca tapon: "Citaro'sa' yanonpinpi. Ni'ni pochin cancantopi. Chiro'tëro'sa' nicatona', cosharoachin cancantopi," ténin pënëntona'pi. ¹³ No'tëquën nonin. Na'a piyapi'sa' inatohua' ina pochin cancantopi. Napoaton chiníquën pënënquë' ama nonpin nanan a'chinacaiso marëhuë'. No'tëquën natëhuachina', noya cancantapi. ¹⁴ Ama cotioro'sa' iráca napopiso' natëinasohuë'. A'naquën no'tën nanan a'porahuatona', inahuara yonquinëna quëran a'chinapi. Ama inapita natëinasohuë'.

¹⁵ Noyápiachin cancantohuatëhua', ya'ipiya noya yonquiarëhua'. A'naquënso nipirinhue' co yaimapihuë'. Taparosáchin yonquipi. Co noyahuë' cancantohuachinara, nisha nisha yonquipi. No'tën nanan nitotaponaraihuë', co yanatëpihuë'. Napoaton co huachi no'tëquën yonquipihuë'. Nitapicancanatona', co huachi nanitopihuë' noya yonquicaiso'. ¹⁶ "Yosë nohuitërahuë'," topirinahuë', co noyahuë' nipi. Ina marë' co tēhuënychachin imapihuë', ténahuë. Co Yosëri noya ni'ninhue'. "Napoonpi," ténin. Co manta' yanatëpihuë'. Yosë a'poatona', co pi'pisha tëranta' nanitopihuë' noya nicacaiso'.

2

Quëmapi'sa', sanapi'sa' inapita pënënsinso'

¹ Quëmaso nipirinhüë' Yosë nanamën no'tëquën a'chinquë'. Ina a'chinton, pënënuë' noya nicacaiso marë'. ² Quëmapi'sa' quëmá quëran mashomiachin nipisopita pënënuë' natëtono'sa' niina'. Ama nisha nisha yonqui'inasohüë'. Noya yonquiatona ya'huë'ina'. Yosë nanamën no'tëquën imaina'. Ya'ipi piyapi nosoro'ina'. Aparisitopirinhüënta', ama ya'ihuërëchinasohüë', ahuanchina'. ³ Sanapi'sa' payamiachin nipisopitanta' a'chintëquë' sano yonquiatona' ya'huë'ina'. Ama ma'tona ma'tona noinasohüë'. Ama no'picaiso' pa'yachinasohüë'. Noya niina' a'napita sanapi'sarinta' nicatona' nonanacaiso marë'. Naporahuatona', noya nicacaiso' a'chiina'. ⁴ Ina quëran sanapi'saso' nanitopi nasha so'yahuano'sa' a'chintacaiso'. So'ina', hua'hüinpita inapita nosoroacaiso marë' pënëina'. ⁵ Noya yonquicaiso marë' pënëina'. Ama manta' so'ina' tēhuananpitacaiso' yonqui'inasohüë'. So'ina' noya nocoma'ina'. Ya'ipi piyapi noya nonchina'. So'ina' noya natëina' ama a'napitari Yosë nanamën nonapicaiso marëhuë'.

⁶ Hui'napi'santa' pënënuë' sano yonqui'ina'. ⁷ Quëmanta' api, noyasáchin niquë' a'napita nonanainquënso marë'. Noya cancantaton, Yosë nanamën no'tëquën a'chinquë'. Ya'ipi yonquinën quëran huarë' a'chinquë'. ⁸ Noyasáchin nonquë' ama a'napita nonapiinquënso marëhuë'. Ina quëran no'huipirinënquënhüënta', tapanapi. Co manta' pinoinpoaso' ya'huaponhüë'.

⁹ Patron marë' sacatopisopitanta' pënënuë' patronëna' noya nicatona', natëina'. Natëtona', noya sacachina'. Camaihuachina', natëina'. Co a'panicaso' ya'huërinhüë'. ¹⁰ Ama ihuachinasohüë'. No'tëquën natëtona', ama pi'pian tēranta' nonpiinasohüë'. Noya nipachina', a'napitarinta' noya ni'sapi. "Tata Yosë imatona', noya nipi. Ma noyacha Yosë nanamënso paya," taponá'. Inaso' tēhuëchachin nicha'ësarinpoa'.

¹¹ Inaora nohuanton, Yosë nosororinpoa'. Ni'ton, hui'nin chachin a'paimarin nanamën anitotinpoaso marë'. Inaso' ya'ipi piyapinpoa' nicha'ëinpoaso' nohuantërin. ¹² Nosoroatonpoa', pënëninpoa' ya'ipi co noyahüë' yonquirēhuasopita naniantacaso marë'. Ama ma'sharáchin nohuantahuasohüë'. Co monshihuanacaso' ya'huërinhüë'. Sano ya'huatēhua', nōya yonquia'ahua'. Yosë yonquirinsoráchin imahua'. Nani tahuëri Yosë chinotatēhua', noyasáchin niahua'. Ina marë' pënëninpoa'. ¹³ Noya cancantatēhua', Quisocristo ninarēhua'. A'na tahuëri chiníquën nanantaton, o'mantararin. Inaso' Yosë chachin ni'ton, huënaráchin huënaráchin ya'noarin. Ina quënanpatēhua', nōya cancantarihua'. Chiníquën nanantaton,

noyá nicha'ësarínpoa'. ¹⁴ Iráca canpoa marë' chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Anoyacancantërinpoa' piyapinënpita nicacaso marë'. Huëntonënquë chachin ya'conpatëhua', noya nicacasoráchin nohuantarihua'.

¹⁵ Ina nanan a'chintáquë'. Noya nontaton, achinican-canquë'. Co noyahuë' nipachina', chiníquën nanantaton, pënënquë'. Co mashonquënhuë' niponahuë', Quisocristo nanamën a'chintëran ni'ton, natëinënquënso' ya'huërin.

3

Imapisopita noya niina'

¹ Imapisopita nani nitotopirinahuë', inachachin quëmarinta' pënëantaquë'. “Copirno natëco',” itëquë'. Ya'ipi copirno acorinsopitanta' natëcaso' ya'huërin. Noya nicacaiso' yonqui'ina'. ² Ama pinochinasohuë'. Ama nino'huiinasohuë'. Noya ninicatona' ya'huë'ina'. Ya'ipi piyapi'sa' noya nicatona', sanoanan quëran nonchina'.

³ Iráca canpoanta' co noyahuë' cancantërehua'. Co'huara Yosë nanamën nitochatërarihuahuë', co yonquirëhuahuë'. Co yanatërehuahuë'. Sopai nonpintërinpoa' ni'ton, nisha nisha nicacaso' nohuantërehua'. Ma'pitasona pa'yatacasoáchin yonquirëhua'. A'na piyapi ma'shanënpita noyapatërehua'. Nino'huitëhua', co niquë'yarëhuahuë'. No'huípiro' ninëhua'. Inapoatëhua', topinan quëran ya'huërehua'. ⁴ Yosëso nipirinhüë' nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Inaso' noya ni'ton, hui'nin a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. ⁵ Co canpoara noya ninëhuaso marë' nicha'ërinpoahuë'. Inaora nohuanton, Yosë nosoroatonpoa', nicha'ërinpoa'. Amatëreso pochin ya'ipi oshanënpoa' inquitërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anasitaantarëso pochin nasha cancan quëtërinpoa'. Ispirito Santo nohuanton, ina pochin cancantërehua'. ⁶ Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, Ispirito Santo a'patimarinpoa' ya'coancantínpoaso marë'. Noyá ya'coancantohuachinpoa', na'con catahuarinpoa'. ⁷ Napoaton iporaso' Yosë noya ni'ninpoa'. Iráca oshahuanpirëhuahuë', inaora nohuanton, nosoroatonpoa', nanan anoyatërinpoa'. “Huëntonënquë aya'coninpoa' ni'ton, a'na tahuëri ya'huërin'pa' ya'huëcontarihua',” ta'tëhua', ninarëhua'. Inatohua' nanpimiatarihua'.

⁸ No'tëquën sha'huitëranquën. Quëmanta' inachachin a'chintëquë', ténahuë. Pënënáquë' ya'ipi imapisopita noya nicacaiso marë'. A'chintëranquënsoso' noya imacaso'. Natëhuatëhua', noya noya ya'huarihua'. ⁹ A'naquën co noyahuë' yonquiatona', nisha nisha nonpi. Cotio mashocoro'sa' yonquiatona', inahuaara yonquinëna quëran

nisha nisha a'chinpi. Cotioro'sa' iráca pënēntopiso' nisha nisha a'chinatona', nino'huipi. Ama inapita natancosohuë'. Ina pochin ninontohuachinara, topinan quëran ninontopi. Co manta' catahuarinpoahuë'. Yosë nanaménáchin imacaso' ya'huërin.

¹⁰ A'na piyapi nisha nanan a'chinpachin, imapisopita nisha nisha ayonquirin. Inaso' pënēnquë' no'téquēn a'chinchin. Co yanatēhuachinquēnhuë', naquëranchin pënēantaquë'. Ina quëran co yanatēantahuachinquēnhuë', sha'huitéquë' ta'chin. Ama insoari tēranta' ina natēinasohuë'. Ama huachi imarinso pochin ni'cosohuë'. ¹¹ Nisha nisha yonquiaton, nitapicancanarin. Co noyahuë' cancantaton, inaora nina'intarin.

Nisha nisha pa'pisopita

¹² Artimasë a'pataranquēn. Co ina nanitohuachinhuë', Tiquico pa'sarin. Cantonpachinquēn, manoton Nicoporiséquë huëcaton, ni'quico. Inaquë o'napi na'huëanatarahuë.

¹³ Sinasë, Aporosë, inapita cantonpachinquēn, noya nontéquë'. Sinasëso' coisë catahuana'pi. Yapa'pachina', catahuaquë' noya pa'ina'. Ma'sha pahuantohuachina', quëtéquë' ama pahuanquinasohuë'. ¹⁴ Ya'ipi imapisopitanta' sha'huitéquë' noya niina'. Pahuantërsopita catahuaina'. Inapotohuachina', co topinan ya'huapihuë'.

Tiquiapon pochin sha'huirinsó'

¹⁵ Ca'taninacosopita yonquiatēnēnquēn, saludos a'patarinēnquēn. Ya'ipi imaramasopita yonquiarainquëma'. Noya ya'huëco' canpitanta', tēnai. Quisocriso imarama' ni'ton, nosororamacoi. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Pirimon ninshitérinso'

Tashinan pëi quëran ninshitaton a'patërinso'

¹ Iya Pirimon, ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' ya'huarahüë. Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquën. Nosororainquën iyasha. Quëmanta' catahuanancoi a'china'huaiso marë'. ² Imoya Apianta' yonquiato, ninshitaranquëma'. Arquiponta' yonquirai. Yosë nanamën a'chinpatora, inanta' na'con catahuanincoi. Parisitaponahuë', noya ahuantërin. Ya'ipi imapisopita quëma pëinënuquë niyontonpiso' na'con yonquirai. Iso quirica nontëquë' inapitanta' nataina'. ³ Tata Yosë inaora nohuanton, na'con catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Imarinso marë' noya cancantërinso'

⁴⁻⁵ Nani tahuëri iyasha quëma marë': Yosë nontërahuë. Quisocristo noya natëran. Naporahuaton, ya'ipi imapisopita nosororan, natantërahuë. Ina marë' "Yosparinquën Siniro," itërahuë. ⁶ Quisocristo imaton, a'napitanta' catahuanan imacaiso marë'. Napoaton ina yonquiato, Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Siniro Quisocristo imaton, noya noya yonqui'in. Ya'ipi ina yonquirincoiso' nitochin," itërahuë. ⁷ Ya'ipi imapisopita nosoroaton, quëmari achinicananan. Noya noya cancantapi. Ina natantahuato iyasha, canta' noya cancantërahuë. Achinicanananco canta'.

Onisimo marë' nontërinso'

⁸ Iporaso' pi'pian sha'huichinquën ma'sona noya nicamaso'. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Chiniquën nanan quëtërinco ni'ton, nohuantërahuë naporini, camaitënuquënhuë'. Nipirinhüë' co nohuantërahuë'. ⁹⁻¹⁰ Nani caso' mashotërahuë. Quisocristo imarahüëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Napoaton iyasha nosoroatanco, Onisimonta' nosoroquë', tënahüë. Tashinan pëiquë ya'huasoco, inaso' ni'quirinco. Co hui'nahuë chachinhüë' nipirinhüë', pënënpatëra, inanta' Quisocristo imarin ni'ton, hui'nahuë pochin ni'nahuë.

¹¹ Iráca Onisimo pa'anan asacatacaso marë'. Hua'anëntopiranhuë', co noya catahuaninquënhüë'. Ta'ananpirinquën. Iporaso nipirinhüë' Quisocristo imaton, noya catahuaninco. Quëmanta' noya catahuainquën huachi, tënahüë. ¹² Noya catahuapirincohuë', apira

a'pataranquën. Na'con nosoropirahuë', quëma piyapinën ni'ton, nani sha'huitërahuë ya'huëranquë panantacaso marë'. Ca pochachin cancantaton, noya ni'quë'. ¹³ Isëquë quëparitacaso' nohuantopirahuë', a'pataranquën. Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë ya'huarahuë. Quëmanta' isëquë ya'huaran naporini, catahuitoncohuë', tënahüë. Onisimo quëma ya'huërenamën pochin catahuarinco ni'ton, co yaa'paporahuë', a'pataranquën. ¹⁴ Isëquë quëparitacaso' nohuantopirahuë', co quëma nohuantomaranhuë' ta'to, a'pataranquën. ¹⁵ Yosë nohuanton, ta'ananpirinquën nimara Quisocristo nohuitacaso marë', tënahüë. Co hua'qui' patërinquënhüë'. Iporaso' paahuamantarinquën inaquë ya'huëmiatacaso marë'. ¹⁶ Quëma marë' sacatopirinhüë', ama huachi piyapinën pochin ni'quësohüë'. Piyapinën niponahuë', iporaso' noya noya ni'quë'. Quisocristo imarin ni'ton, iyanpo pochachin nosoroquë'. Cariso' na'con nosororahuë. Quëmaso' aquëtë huarë' na'con na'con nosoroquë', tënahüë.

¹⁷ Canposo' Quisocristo imatë', noya nipayarë'. Napoaton Onisimo cantonpachinquën, noya nontëquë'. Ca nosorancoso pochin inanta' nosoroquë'. ¹⁸ Tëhuëhuachinhüë nipon, nihuihuachinquënhüë nipon, sha'huitoco carinquën pahuëre'inquën. ¹⁹ Caora imirahuë quëran no'tëquën ninshitaranquën. Tëhuënhachin pahuëëaranquën. Isonta' iyasha yonquiquë'. Co a'chintëranquënhüë' naporini, co Yosë anoyacancanchitënhüë'. Napoaton quëmanta' nihuirancoso pochin nipiranhüë', co manta' ma'paranquënhüë', tënahüë. ²⁰ Napoaton iyasha ninshitaranquën. Quisocristo imaran ni'ton, Onisimo nosoroquë'. Noya nontohuatan, canta' nóya cancantarahuë. Inapoaton, achinincanco topirahuë'.

²¹ "Yosë natëton, Onisimo noya nontarin," ta'to, ninshitaranquën. Pi'pian sha'huitopiranquënhüë', quëmariso' na'con na'con catahuaaran, tënahüë. ²² Naporahuaton, quëma pëinënquë a'na patoana tapatoco. Ca marë' Yosë nontërama' ni'ton, ocoiarinaco nimara, tënahüë. Tashinan pëi quëran pipihuato, nicaponquën pa'sarahuë.

Tiquiapon pochin sha'huirinsó'

²³ Iya Ipapërasë saludos a'patarinquën. Inanta' Quisocristo imarin ni'ton, tashinan pëiquë ya'huarin. ²⁴ Marco, Aristarco, Timasë, Nocasë, inapitanta' yonquiatënhüë, saludos a'patarinënhüë. Inapitaso' catahuarinaco Yosë nanamën a'chinacaso'. ²⁵ Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo noya catahuainquëma'. Nani huachi.

Cotioro'sa' Quisocristo imapisopita a'na piyapiri ninshitërinso'

Yosë nanamën anitotërinpoaso'

¹ Iráca quëran huarë' Yosëso' nanamën anitotërinpoa'. Shimashonënpoapita, pënëntona'piro'sa quëran na'aro anitotërin. Naporahuaton nisha nisha quëran anitotërin. Co a'naromaráchin ya'ipi anitotërinhuë'. ² Iporaso nipirinhüë', hui'nin quëran nontërinpoa'. Iráca Yosëri sha'huitohuachina, Quisocristori isoro'pa', inápaquë ya'huërinso'pita, ya'ipi ninin. A'na tahuëri Yosë nohuanton, ya'ipi hua'anëntarin. ³ Inaso' pa'pin pochachin noya nóya ninin. Ina pochachin ni'ton, inasáchin Yosë no'tëquën anohuitërinpoa'. Chiníquën nanantërin ni'ton, ipora huanta' ina nohuanton, ma'sha ya'huërarin. Co yonquirinpoahuë' naporini, ya'ipiya ta'huanchitërihuahuë'. Iráca oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Chiminpirinhüë', nantantarahuaton, inápaquë panantarin. Inaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran huënsërin. Chiníquën nanantaton, hua'anëntarin.

Quisocristoso' noya noya ninin

⁴ Yosë hui'nin ni'ton, anquëniro'sa quëran chini chiníquën nanantërin inaso'. Yosëri acorin ni'ton, inaso' noya noya.

⁵ Iráca Yosëri sha'huitërin. Quiricanënuquë naporin:

“Quëmaso' hui'nahuënuquën. Ipora chachin noya nicatënuquën, acoaranquën piyapi'sa' hua'anëntamaso marë',” itërin. Ina quëran taantarin:

“Ca hui'nahuë inaso'. Caso' ina pa'pinco,” ténin. Co inso anquëni tëranta' ina pochin nontërinhuë'.

⁶ Hui'nin chachin nipirinhüë' isoro'paquë a'paimahuachina, chini chiníquën nanan quëtaton, tapon:

“Ya'ipi anquëniro'sarinta' ina chinochina’,” ténin.

⁷ Anquëniro'sa' yonquiaton, quiricanën quëran Yosë tapon:

“Anquëniro'saso' comisionëhuëpita. Cari camairahuë. Camaihuatëra, ihuan pochin a'naroáchin pa'pi.

A'naquën ca nohuanto, pën pochin nipi,” ténin.

⁸ Hui'ninso nipirinhüë', noya noya acorin. Ina nontaton, itapon:

“Quëmanta' Yosënuquën ni'quëhuarë', ya'ipi hua'anëntaran. Co onporonta' pipiaranhuë'.

Piyapiro'sa' no'tëquënáchin pënënarán ni'ton, noya nicaponën.

⁹ Noyasáchin yonquiaran. Co pi'pisha tëranta' oshahuana-maso' yonquiaranhuë'.

Napoaton noya ni'nanquën. Noya noya acoranquën ni'ton, ya'ipi nipayaransopita quëran noya noya cancantaran,” itërin Yosëri. Quiricanënquë ninshitopi.

¹⁰ Ina quëran itantarin:

“Quëma Sinioro iráca isoro'pa' acoran. Pi'iro'tè', tayora, yoqui, inapitanta' acoran.

¹¹ A'na tahuëri ya'ipi inapitaso' ta'huantarin.

A'morëso mocarinso pochin nisapi.

Quëmaso nipirinhue' ya'huëmiataran.

¹² A'morëso si'pirahuatë', të'yatërëso pochin ya'ipi ata'huantaran.

Nasha a'morëso pochin, ya'ipi nasha acoantaran.

Quëmaso nipirinhue' co onporonta' ta'huantaranhuë'.

Co nishataranhuë'. Inachachin ya'huërápon,” itërin.

¹³ Ina quëran hui'nin itantarin:

“Chiniquën nanantaton, inchinanëhuë quëran huënsëquë' ya'ipi inimiconënpita carinquën minsëchinquën,” itërin Yosëri. Co inso anquëni tëranta' ina pochin nontërinhuë'. ¹⁴ Inapitaso' inpriatonënpita pochin ni'ton, Yosëri camairin. A'paimarin imarëhuasopita catahuainpoaso marë'. Yosë chachin nicha'ësarinpoa'. Nani ina nitotërama'.

2

Ama Quisocristo nanamën a'poahuasohue'

¹ Nani no'tën nanan natanëhua' ni'ton, nanamën na'con na'con yonquia'ahua', ama pëshonacaso marëhuë'. Ni'cona canpitanta' ina naniantotama'. ² Iráca Yosëri anquëniro'sa' a'paimarin nanan sha'huitacaiso marë'. Natëcaso' ya'huërin ni'ton, co piyapi'sari natëhuachinahuë', Yosëri no'tëquën ana'intërin. ³ Iporaso nipirinhue', Quisocristo a'paimarin noya nanan sha'huitiinpoaso marë'. Na'con nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa'. Hui'nin chachin ni'ton, co ina natëhuatëhuahuë', na'con na'con ana'intinpoaso' ya'huërin. Quisocristo chachin noya nanan sha'huirin. Ina quëran ca'tano'sanënpitari natanahuatona', inachachin sha'huitaantarinënpoa'. ⁴ Yosëri catahuarin ni'ton, ca'tano'sanënpita nani ma'sha nanitapapi. Ina nohuanton, Ispirito Santori catahuarin nisha nisha nitotacaiso marë'. A'naya a'naya catahuarin Yosë nohuantërinso' nicacaiso'. A'naquën catahuarin cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatacaiso'. A'naquëonta' catahuarin Yosë yonquirinso chachin nitotacaiso marë'. Ina nicatëhua': “¡Ma noyacha Yosëri catahuarin paya! Ina nohuanton, no'tëquën Yosë nanamën sha'huitërinënpoa',” tënëhua'.

Quisocristo isoro'paquë o'marinso'

5 Iráca quëran huarë' Yosë yonquihuachinpoara, co nohuanterinhuë' anquëniro'sa' hua'anëntinpoaso'. A'na tahuëri nasharo'pa' nipachin, co inapita hua'anëntarinënpoahuë'. Ina sha'huitaranquëma'.

6 Iráca a'na piyapi naporinso' Yosë quiricanënquë ninshitopi:

“Topinan piyapicoi Sinioro nipiraihuë', na'con yonquirancoi. ¿Onpoatonso' nimara na'con nosororancoi? tēnai yonquiatoi.

7 Quëma nohuananton, co anquëniro'sa pochin chiníquën nanan-topiraihuë',

co hua'quiya quëranhuë' chiníquën nanan quëtarancoi.

Noya noya acoarancoi.

8 Ya'ipi ma'sha hua'anëntarai,” itërin. “Ya'ipimiáchin hua'anëntarai,” topirinhüë', iporasó' co piyapinpoa' ya'ipi ma'sha hua'anëncátërarëhuahuë'. 9 Quisososo nipirinhüë' yonquia'ahua'. Inaso' isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Parisitaton, canpoa marë' chiminin. Napoaton Yosëri chiníquën nanan quëtërin ya'ipi hua'anëntacaso marë'. Inaora nohuananton, Yosë nosoroatonpoa', hui'nin a'patimarínpoa' ya'huëretinpoaso marë'. Ya'ipi piyapinpoa marë' chiminin.

Quisocristo parisitërinso'

10 Yosëri ya'ipiya ninin. Inasáchin yonquicaso marë' nininpoa'. Ina nohuananton, hui'nin parisitërin huëntonënquë aya'coinpoaso marë'. Na'aquënpoa' imarëhua'. Imapatëhua', anoyacancantërinpoa'. Hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. Quisocristo parisitërin ni'ton nanitërin nicha'ëinpoaso'. Napoaton, “noya parisichin,” tēnin Yosë. Nosoroatonpoa', naporin.

11 Anoyacancantohuachinpoara, hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Canpoarinta' “Tata” itërëhua'. Napoaton Quisocristo co tapanatonhuë', iinpita pochin ni'ninpoa'.

12 Quiricanënquë naporin:

“Piyapi'sa' iyahuëpita pochin ni'nahuë. Quëma nanamën, Sinioro, a'chintarahüë. Niyontonpatëira, yonquiatëinquën, cantarai,” tēnin.

13 Inanta' piyapi ni'ton, itaantarín:

“Canta' Tata Yosë natërahuë. Co naniantaríncohuë', tēnahuë,” tēnin.

Ina quëran itaantarín:

“Yosë nohuananton, a'naquën piyapi'sa' imasarinaco. Inapitanta' Yosë hui'ninpita pochín ni'nahuë,” tēnin.

14 Piyapinpoa' ni'ton, nonënpoa' ya'huëtërinpoa'. Napoaton Quisocristonta' o'mahuachina, piyapi chachin nasitimarín. Inanta' nonën ya'huëtërin. Piyapi chachin niquimaton,

chiminin. Canpoaso' sopai natëtëhua', oshahuanëhua' ni'ton, chiminarëhua'. Quisocristoso nipirinhue' oshanënpoa marë' chiminin. Canpoa marë' chiminaton, sopai minsërin. ¹⁵ Iráca quëran huarë' chimirin të'huatërehua'. "Chiminarihua' nimara," ta'tëhua', të'huarë'quënpoa chachin ya'huápirëhuahuë', Quisocristoso' nicha'ërinpoa'. Ina imapatëhua', co huachi të'huatacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁶ Co anquëniro'sa' catahuacaso marë' o'marinhuë'. Piyapinpoa' catahuarinpoa' cha'ëcaso marë'. Apraan pochin noya cancantohuatëhua', catahuarinpoa'. ¹⁷ Napoaton isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasítimarin. Co piyapi pochin nasitërinhuë' naporini, co catahuainpoaso' nanichitonhuë'. Piyapi pochachin inanta' ni'ton, noyá nohuitërinpoa'. Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin nicaton, canpoa marë' Yosë nontarin nanan anoyatinpoaso marë'. Nosoroatonpoa', chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaso' co nonpintërinpoahuë'. ¹⁸ Inanta' sopairi tēnihuachina, parisitërin ni'ton, yanonpintërinso' ninatanin anta'. Napoaton sopai yaminsëhuachinpoa', ina nanitërin catahuainpoaso'. Catahuarinpoa' ama sopai natëcaso marëhuë'.

3

Moisësë quëran noya noya nininso'

¹ Imarama' ni'ton, Yosë anoyacancantërinquëma'. Huëntonënuquë aya'coninquëma'. Napoaton iyaro'sa' Quisocristo na'con yonquico'. Yosëri a'paimarin nanamën a'chintinpoaso marë'. Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin acorin. Ina nohuanton, imarëhua'. ² Yosëri acohuachina, no'tëquën natërin. Iráca Moisësënta' Yosë natëton, ya'ipi piyapinënpita catahuarin. ³⁻⁴ Quisososo nipirinhue', Moisësë quëran chini chiníquën nanantërin. Ni'co'. Yapëihuachinara, co pëi' inaora ya'huërinhuë'. Piyapiri nipachina, inari hua'anëntërin. Inapochachin Yosëri ya'ipiya ninin ni'ton, ya'ipi hua'anëntërin. Quisocristonta' Yosë hui'nin ni'ton, chiníquën nanantaton, ya'ipi hua'anëntërinpoa'. ⁵ Moisësëso' inpriatonën pochin ninin. Yosëri acorin cotioro'sa' pënënacaso marë'. Ma'sona tēranta' sha'huitohuachina, inachachin piyapi'sa' sha'huitantarin. ⁶ Quisocristoso nipirinhue' co inpriatohue'. Yosë hui'nin chachin ni'ton, chini chiníquën nanantërin. Pa'pin natëton, nóya hua'anëntarinpia huachi. Napoaton chiníquën cancantatëhua', chiminaquë huarë' Quisocristo natëahua'. "Co naniantarinpiahuë'," ta'tëhua', noya cancantahua'. Imamiatohuatëhua', piyapinënpita chachin nisarihua'.

Asanocancaninpoaso'

⁷ Napoaton iyaro'sa' yonquico'. Iráca Ispirito Santo nohuan-ton, Yosë noninso' quiricanënquë ninshitopi:

"Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'.

⁸ Ama naniantocosohuë'. Iráca Moisësëri israiro'sa' quëpahuachina, shimashonënpoa' co natëtochináchinhuë' cancantopi.

Inotëro parti ya'huaso', na'con catahuapirahuë', co natërinacohuë'.

⁹ Tënihuachinaconta', ahuantërahuë'.

Catapini shonca pi'ipi nani ma'sha sacai' nininso nipirahuë', co yanatërinacohuë'. 'Co Yosë catahuarinpoahuë', ta'tona', a'naquën a'porinaco.

¹⁰ Napoaton inapita no'huito, napotërahuë':

Isopita co onporonta' natërinacohuë'.

Co yanohuitërinacohuë'. Co iranëhuë pa'topihuë' ni'ton,

¹¹ no'tëquën sha'huitërahuë. Noyaro'paquë ya'huëcaiso marë' yaquëtopirahuë', co imarinacohuë' ni'ton, co huachi nohuantërahuë'.

Co onporonta' inaquë ya'huëcontapihuë'. Co inaquë sano cancantapihuë'," tënin Yosë.

¹² Canpitanta' iyaro'sa' a'nayanquëma tëranta' co cancanëma quëran huarë' natëhuatamahuë', co noya cancantaramahuë'. Ni'cona Yosë chachin a'potama'.

Inaso', iporahuanta' nanpiton ni'sárinpoa'. ¹³ Napoaton nani tahuëri nipënenco'. Ipora chachin co'huara ayaro' tahuëri naniyatërasohuë', nicatahuaco' ama oshahuanacaso marëhuë'. Ni'cona oshanëma' ano'quihuachinquëma'.

Inapotohuachinquëma', oshaquëran Yosë naniantarama' ni'ton, co natëtochináchinhuë' cancantarama'.

¹⁴ Iráca Quisocristo natërehua'. Chiminaquë huarë' noya imahua'. Co a'pohuatëhuahuë', Quisocristorë'quënpoa' ya'huëcontarihua'.

¹⁵ Quiricanënquë naporin:

"Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'.

Iráca shimashonëmapita co natëtochináchinhuë' cancantopi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'," tënin.

¹⁶ ¿Inpitata' natanaponaraihuë', co yanatëpihuë'? Co'ta cotioro'sa chachin napopi. Moisësëri Iquipito quëran ocoirahuaton, quëpapurinhuë', co yanatëpihuë'.

¹⁷ ¿Insopitata' catapini shonca pi'ipi Yosëri co noyahuë' ni'nin? Co'tana inapita chachin oshahuanpi ni'ton, no'huiton, ana'intërin. Inotëro parti chachin ya'ipiya chiminpi.

¹⁸ Co'huara chimiyantërasoihuë', Yosëri sha'huitërin: "Noyaro'pa' yaquëtopiranquëmahuë', co natëramacohuë' ni'quëhuarë',

co onporonta' inaquë ya'huëcontaramahuë', Co inaquë sano cancantaramahuë'. Ca Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquëma'," ténin. ¹⁹ "Co Yosë nanitërinhuë' nicha'ëinpoaso'," topiso marë' co Yosëri catahuarinhuë'. Co ya'conpihuë' ni'ton, co sano cancantopihuë'.

4

¹⁻² Yosë nani sha'huitërinpoa'. "Ipora huanta' yacatahuaranquëma' sano cancantacamaso marë'," itërinpoa'. Noya nanan nani natanëhua'. Iráca natanpirinahuë', co natëpihuë'. "Yosë no'tëquën nontërinpoa'," co topihuë'. Topinan quëran natanpi ni'ton, co Yosëri anoyacancantërinhuë'. Ni'cona canpitanta' topinan quëran natantama'. Co natëhuatamahuë', co sano cancantaramahuë'. ³⁻⁴ Iráca Yosëri itërin:

"Co cancanëma quëran huarë' yaimaramacohuë' ni'ton, no'huiranquëma'. Co onporonta' sano cancantaramahuë', tënahüë. Ca Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquëma'," itërin.

Canpoaso nipirinhuë' cancanënpoa quëran huarë' imapatëhua', huëntonënuquë chachin aya'coninpoa'. Ina quëran sano cancantarihua'. Sano cancantohuatëhua', co huachi nisha nisha yonquiarihuahuë'. Yosëso' isoro'pa' tënirahuaton, chinotërin. Quiricanënuquë sha'huitërinpoa':

"Iráca Yosëri isoro'pa' ninin. Saota tahuëri quëran nani ya'ipi tiquihuachina, tahuëririnquë sano cancantaton, chinotërin," ténin.

⁵ Naquëranchin quiricanën quëran tantarin:

"Co onporonta' ya'conatona', ca pochin sano cancantapihuë'," ténin.

⁶ Cotioro'sa'ton noya nanan natanaponaraihuë', co natëpihuë' ni'ton, co ya'conpihuë'. Napoaton ipora huanta' Yosë yonquiarin piyapi'sa' asanocancantacaso'. Iráca quëran huarë' yonquirinpoa' asanocancainpoaso'. ⁷⁻⁸ Moisësë chimin-pachina, Cosoiri israiro'sa' hua'anëntantarin. Noyaro'paquë quëpapirinhuë'. "Ya'conpatoi, sano cancantarai huachi," topirinhüë', co sano cancantopihuë'. Iráca Yosëri sha'huitërin. "Piyapi'sa' asanocancantarahuë'," itopirinhüë', co cotioro'sa' ina pochin cancantopihuë'. Ina quëran na'a pi'ipi na'huërin piquëran Tapi tapon:

"Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'. A'naquën co natëtochináchinhüë' cancantopi. Ama inapita pochin cancantocosohüë'," ténin.

Cosoiri asanocancantërin naporini, co ina pochin Yosëri pënëintonhuë'. ⁹ Napoaton ipora huanta' Yosë nohuantërin asanocancainpoaso'. Yosë anoyacancantohuachinpoa', sano

cancantarihua'. ¹⁰ Iráca isoro'pa' tiquihuachina, Yosë chinentaton, sano cancantërin. Canpoanta' cancanënpoa quëran imapatëhua', inapochachin sano cancantarihua'. Yosë noya nohuitarihua'. ¹¹ Napoaton na'con yonquia'ahua' Yosë huëntonënpuë ya'conacaso marë'. Iráca co natëtonahuë', co imamiatopihuë'. Ama inapita pochin cancantahuasohuë'.

¹² Yosë nanamën chiniquën nanantërin. Yosë nanpiárin ni'ton, ipora huanta' quiricanën quëran nontarinpoa'. Noya natëhuatëhua', nanamën quëran chachin catahuarinpoa' noya noya imacaso marë'. Co'so' natëhuatëhuahuë', aquë aquëtë' co noyahuë' cancantarihua'. Sahuëni cato quëran chachin to'nahuatëra, inëshin ni'ton, niahuëpatëra, a'naroáchin nansë acopoquë huarë' nipë'sharë'. Inapochachin Yosë nanamënso' chini chiniquën ya'coancantërinpoa'. Ina yonquihuatëhua', no'tëquën nitotarihua'. Ya'ipi yonquirëhuaso chachin anitotërinpoa'. Yonquinënpoaquë ma'marësona naporëhuasopitanta' anitotarinpoa'. ¹³ Ya'ipi ninëhuasopita Yosëso' nitotërin. Po'oana quëran nipirëhuahuë', ya'ipi ni'ninpoa'. Co pi'pisha tëranta' inaso' nonpintarihuahuë'. Ya'ipi yonquirëhuasopitanta' noyá nitotërin. Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' ninëhuasopita aipitarinpoa'. Naporo' coisë pochin nontarinpoa'. Nontohuachinpoa', no'tëquën sha'huitacaso' ya'huapon.

Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin nininso'

¹⁴ Iporaso' Quisoso imarëhua'. Yosë hui'nin chachin inaso'. Nani inápaquë panantarahuaton, Yosë'pa' ya'huarin. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin Yosëri acorin catahuainpoaso marë'. Napoaton ama ina naniantatëhuahuë', imamiatahua'. ¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' noyá nohuitërinpoa'. Sopai yaminsërinpoasonta' nitotërin. Co chiniquën cancantërehuahuë' ni'ton, sopai sha'huitarinpoa' ama Yosë natëcaso marëhuë'. Quisosonta' isoro'paquë nipon, sopairi na'con yanonpintaton, nisha nisha sha'huitopirinhüë' minsëcaso marë', co inaso' sopai natërinhuë'. ¹⁶ "Tëhuëenchachin nosoroatonpoa', catahuarinpoa'," ta'tëhua', apira apira Yosë nontahua'. Nontohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Ma'sha onpohuatëhua', ina nontohuatëhua', inaora nohuanton, catahuarinpoa' noya ahuantacaso marë'.

5

¹ Iráca Yosëri a'naya a'naya corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' acorin ina marë' sacatacaso'. Inanta' piyapi niponahuë', a'napita piyapi'sa marë' Yosë nontërin. Co noyahuë' nipachinara, chinotopiso pëiquë ma'sha quëpapi.

Inaquë corto hua'ani tēparin oshanëna marë'. Ama Yosëri ana'ntacaso marëhuë' inaporin. ² A'naquën piyapi'sa' co aquëtë' nitotatonahuë', co noyahuë' nipi. Inapita huë'pachinara, corto hua'ani co chiníquën nontërinhuë'. Inanta' piyapi ni'ton, sopairi yaminsërin. Napoaton sanoanan quëran pënënin. ³ Inanta' oshahuanin ni'ton, inaora oshanën marë'ton ma'sha tēpacaso' ya'huërin. Ina quëran a'napita oshanëna marënta' ma'sha tēpaantarin.

⁴ Co inaora nohuanton, corto hua'an ya'coninhuë'. Yosë nohuanton, ya'conin. Iráca Aaron'ton Yosëri acorin. ⁵ Quisocristonta' co inaora nohuanton, corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' ya'coninhuë'. Yosëri noya nicatedon, itapon:

“Quëmaso' hui'nahuë chachinquën.

Ipora chachin acoaranquën piyapi'sa' anohuitancoso marë'," itërin. Quiricanënquë chachin naporin.

⁶ Ina quëran quiricanën quëran itaantarin:

“Na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', quëmaso' noya noya acoaranquën. Ya'ipi piyapi'sa' marë' nontaranco.

Miriquiso pochin nisaran. Co onporonta' pipiaranhuë'," itërin.

⁷ Quisocristo isoro'paquë o'marahuatón, piyapi chachin nasitimarin. Yatēpahuachinara, chiníquën Yosë nontërin. Na'nëton, itapon: “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco, ama tēpa'inacosohuë'. Nipirinhüë', co quëma nohuantohuatanhuë', ma'sona yaonpotohuatanconta' noya,” itërin. No'tëquën yanatërin ni'ton, Yosëri natanaton, catahuarin noya natëcaso'. ⁸ Yosë hui'nin chachin niponahuë', piyapi pochachin parisitërin. Co oshahuanaponahuë', piyapi ni'ton, parisitërin quëran noyá nitotërin Yosë natëcaso'. ⁹ No'tëquën natëton, canpoa marë' chiminin. Napoaton nanitërin anoyacancantinpaso'. Ina natëhuatëhua', noya nicha'ësarinpao' nanpimiatacaso marë'. ¹⁰ Yosë nohuanton, Quisocristo corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin ya'conin. Miriquiso pochin ninin.

Ama Yosë a'pocaiso marëhuë' pënëninso'

¹¹ Iráca ninopiso' na'con yaa'chintopiranquëmahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantatoma', co yanatantëramahuë' ni'ton, sacai' a'chinta'huanquëmaso'. ¹² Hua'qui Yosë nanamën natanapomarahuë', co nanitëramahuë' Yosë no'tëquën natëcamaso'. Noya yonquiatoma', a'napita a'chintacamaso nipirinhüë', co no'tëquën yonquiyátëramahuë'. Ya'nan a'chintëranquëmaso' naquëranchin a'chintanta'huanquëmaso' ya'huërin. Co inapita tëranta' cancanëma quëran huarë' yanatëramahuë'.

Hua'huaro'sa pochin cancantatoma', co nanitëramahuë' ya'ipi Yosë nanamën yonquicamaso'. Ni'co'. Canopia'huaya sho'shoráchin yonquirin. Co nanitërinhuë' coshatacaso'.¹³ So'soquë huarë' coshatërin. Canpitaso' co noyahuë' yonquiatoma', canopia'huaya pochin yonquiconama'. Co nanitëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'.¹⁴ Chinotono'saso nipirinhüë', cosharmia ca'pi. Inapochachin noya noya imapisopitaso' no'tëquën yonquiapi. Noya nicacaso' no'quitona', co noyahuë' nininso' a'naroáchin a'porapi.

6

¹ Napoaton noya so'sorinso pochin noya noya imahua'. Ya'ipi Quisocriso nanamën yonquia'ahua'. Ya'nan a'chintohuatëinquëmara, co sacaihuë' nininsopita'ton a'chintërainquëma'. “Co noyahuë' nipatama', parisitopiquë pacacaso' ya'huërin ni'ton, ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Naporahuaton, Yosëichin natëco',” itërainquëma'.² Ina quëran aporihuanacasonta' a'chintërainquëma'. Naporahuaton, “Nani imapachina', së'huamotorahuatoma', Yosë nontoco' inari catahuacaso marë',” itërainquëma'. Ina quëran Yosë ananpitaantainpoaso ya'huërinsona' a'chintërainquëma'. “Ayaró' tahuëri ya'ipinpoa' no'tëquën sha'huitarinpoa'. Co noyahuë' nipsisopita ana'intomiatarin,” itërainquëma'. Ya'nan imapoma', inapita'ton anitotërainquëma'. Inaso' noya nipirinhüë', co inaíchín yonquicaso' ya'huërinhuë'.³ Ya'ipi Quisocriso nanamën yonquia'ahua' noya noya imacaso marë'. Yosë nohuantohuachin, oshaquëran ina a'chintanta'inquëma'.

⁴ Ama Quisocriso a'pocosohüë'. Ina a'pohuatama', co nanitërinhuë' anoyacancantinquëmaso'. A'naquën Quisocriso nanamën nani nitotopi. “Quisocriso nicha'ësarinpoa',” ta'tona', imapi. Cosharo' pi'nirëso pochin pi'pian nohuitopi. Ispirito Santori chachin catahuarin.⁵ Yosë nanamën noya natanpi. Yosë chiniquën nanantaton catahuarinsona' nicaponaraihuë',⁶ Quisocriso a'pohuachina', ¿incaricha anoyacancantëre'poiya? Co huachi nanitapihuë' cha'ëcaiso'. Yosë hui'nin chachin canpoa marë' chiminin. Co ina nohuantohuachinahuë', naquëranchin corosëquë patanantopiso pochin cancantapi. Ina a'pohuachina', piyapisari Quisoso tëhuapona'.⁷ Ni'co'. Ya'pirin sha'patëra, o'nan ya'huëhuachina, papotërin. Hua'anënso' inaquë sacatarin. Noya nitohuachina, noya cancantërin. “Yosë nohuanton, noya papotërin,” tënin.⁸ Nipirinhüë', nahuan, shihuarin, inapitasáchin papotohuachina, co manta' nitërinhuë'. “No'pa' napoonin,” topatëra, tananpitëre' huachi. Inapochachin Yosë na'con

catahuarinpoa'. Noya imapatèhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. A'naquënso nipirinhüè' nahuan, shihuarin, inapita papotërinso pochin nicatona', topinan quëran ya'huëpi. Co Yosë yonquipihuè'. Inapitaso' Yosëri tananpitërin. A'na tahuëri parisitopiquè a'parahuaton, pën quëran ana'intarin.

Co Yosë naniantërinpoasohuè'

⁹ Chiniquën iyaro'sa' pënënpiranquëmahuè', nosororanquëma'. Co Yosë a'poaramahuè'. Noya imatoma', cha'ësarama' ténahuè. ¹⁰ Yosë co topinan ana'intarinquëmahuè'. Iráca noya ninama'. Imapisopita nosoroatoma', catahuarama' noya imacaso marè'. Ipora huanta' noya ninosoroarama' ni'ton, co Yosë naniantarinquëmahuè'. ¹¹ Chiniquën cancantatoma', ya'ipinquëma' imamiatoco'. “Yosë co naniantarinpoahuè'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' quëpantarinpoa',” ta'toma', chiminaquë huarè' nóya imaco'. ¹² Ama amitomarahuè', na'con Yosë yonquico'. Noya natëpisopita nonanco'. Inapitaso' imamiatapi. “Yosë no'tëquën nontërinpoa',” ta'tona', noya natëapi. Ma'sha onpoaponaraihuè', noya ahuantapi. Iráca Yosëri sha'huitërinso chachin ninapi.

¹³⁻¹⁴ Apraan yonquico'. Iráca Yosëri itërin: “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquën. Quëma na'con catahuaaranquën. Ca nohuanto, a'na tahuëri hui'nan ya'huëtarinquën. Naporahuaton, oshaquëran notohuaro' shiparinpitanta' ya'huëtarinquën,” itërin. Yosëso' chini chiniquën nanantërin. Co a'na' ya'huërinhuè' ina quëran chini chiniquën nanantërinso'. Napoaton: “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquën,” itërin. ¹⁵ Itohuachina, Apraani Yosë natërin. Hua'qui' co hui'nin ya'huëtopirinhüè', noya cancantaton, ninarárin. “Co Yosë nonpintërincohuè',” ta'ton, natërin. Napoaton napoin quëran hui'nin nasitërin. ¹⁶ Co piyapi yanatëhuachinpoarahuè', “Yosë ni'sárinco, no'tëquën nontaranquën,” ténëhua'. Ina pochin nontohuatèhua', natërinënpoa'. “No'tëquën nontërinpoa',” topi. ¹⁷ Yosë co onporonta' nonpintërinpoahuè'. Sha'huitërinpoaso' co onporonta' nishatërinhuè'. Napoaton noya nanan sha'huitoahuachinpoa': “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquëma'. Nicha'ësaranquëma',” itërinpoa'. ¹⁸ Yosë chachin sha'huitërinpoa'. Naporahuaton “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquëma',” itomantarinpoa'. Napoaton co onporonta' nonpintarinpoahuè'. Co pi'pian tëranta' nishataponhuè', ténëhua'. Ina yonquiatèhua', chiniquën cancantahua'. Iráca Yosëíchin imarèhua' catahuainpoaso marè. “Nicha'ësarínpoa',” ta'tèhua', ya'ipi cancanënpoa quëran imahua'. ¹⁹ Ni'co'. Nanchaquë pa'pachinara, a'na tahuëri panca ihuan nacapi. Chiniquën co'sacaitërin. Naporo'

hua'na quëquën nininso' a'sonahuatona', tē'yaitopi. Acopoi' no'paquë ni'toromahuachina, sano yanponin. Co co'sacairi tēranta' chi'huincarinhüë'. Inapochachin canpoanta' a'na tahuëri ma'sha onporëhua', parisitërehua', sëtërehua', naporëhua'. Inapohuatëhua', Yosë yonquia'ahua'. “Inaso' no'tëquën nontërinpoa'. Nicha'ësarinhoa'. Co onporonta' naniantarinhoahuë',” topatëhua', sano cancantarihua'. Yosëso' co quënanarihuarahuë', inápaquë ya'huárin. Ina yonquiatëhua', ninarëhua'. ²⁰ Quisoso'ton nani inápaquë panantarin tapatinpoaso marë'. Inaquë ya'huëmiatarin. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin ni'ton, canpoa marë' Yosë nontarin. Miriquiso pochin ninin. Co onporonta' pipiarinhüë'.

7

Quisocristo Miriquiso pochin nininso'

¹ Miriquisoso' iráca ya'huërin. Co cotio piyapihuë' niponahuë', noya Yosë imarin. Sarimoquë ya'huëpisopita hua'anëntërin. Naporahuaton, Yosë nohuanton, corto hua'an ya'conin. Piyapi marë' Tata Yosë nontërin. Iráca Apraani nohuitërin. Inimico copirnoros'a' minsërahuaton, o'mantahuachina, Miriquisori nacapirin. Nacapirahuaton, Apraan noya nontërin. Ina quëran corto hua'an ni'ton, Yosë nontërin Apraan noya noya ya'huëcaso marë'. ² Nani nontohuachina, Apraani nani ma'sha canarin quëran diesmo Yosë marë' acorinso' quëtërin. Miriquisoso' nóya hua'an. Nininën chachin “hua'an noya nicacaso' yonquirinso'” tapon naporin. Naporahuaton, Sarimo hua'an ni'ton, “hua'an sano cancantërinso'” tapon naporin. ³ A'shin, pa'pin, shimashonënpita, inapita co nohuitërehuahuë'. Onporosona nasitërinso', onpo pi'ipi quëransona chiminso', inapita co nitotërehuahuë'. Co Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoahuë'. Piyapi marë' Yosë nontárin. Co Yosëri ocoirinhüë' ni'ton, pi'pian Yosë hui'nin pochin ni'nin. Nanpiárin pochin cancantërehua'.

⁴ Iráca na'a corto hua'ano'sa' ya'huëpirinahuë', cotioro'saráchin ya'conpi. Miriquisoso nipirinhuë' nisha piyapi. Co cotio quëmapihuë' niponahuë', a'napita corto hua'ano'sa quëran chini chiniquën nanantërin. Apraani noya ni'nin. Apraan'ton Yosëri acorin piyapinënpita nicacaso marë'. Inaso' chiniquën nanantërin, tënëhua'. Napoaponahuë', inimiconënpita ma'shanëna' matërin quëran, diesmo ocoirinso' Miriquiso quëtërin. Inaso' corto hua'an ni'ton, ma'parin. ⁵ A'na cotio huënton Nihuiros'a' itopiso'. Iráca Yosë nohuanton, Moisésëri

sha'huitërin. “Nihuiro'saráchin corto hua'an ya'coina'. Inapita chinotopiso pëiquë pa'pachina', piyapi marë' Yosë nontapi,” itërin. Ina quëran piyapi'sa' itantarin: “Yosë nohuanton, nani ma'sha ya'huëtarinquëma'. Napoaton diesmo quëtoco'. Corto hua'an ma'pahuachinquëma', quëtoco',” itërin Moisésëri. Quëmopinënpita niponahuë', Yosë nohuanton, ma'parin. ⁶ Miriquisoso' co cotio quëmapihuë' niponahuë', diesmo Apraan ma'parin. Naporahuaton, ina marë' Yosë nontahuaton, “Yosë noya catahuainquën,” itërin. Yosëri chachin Apraan nani sha'huitërin noya catahuacaso marë'. ⁷ “Chini chiniquën nanantohuatëra, a'napita marë' Yosë nontërë', 'Yosë noya catahuainquën,' itërë',” tënëhua'. Napoaton Apraan quëran Miriquisoso' chini chiniquën nanantërin. ⁸ Isoro'paquë corto hua'ano'sari diesmo ma'patopirinahuë', inapitanta' piyapi'sa' ni'ton, chiminpi anta'. Miriquisoso nipirinhue' nanpiarin pochin cancantërehua'. Yosë quiricanën nontërehua' quëran, naporëhua'. ⁹⁻¹⁰ Nihuiro'saso nipirinhue' Apraan shinpita. Corto hua'an ya'conpi ni'ton, diesmo ma'patopirinahuë', co Miriquiso pochin chiniquën nanantopihuë'. Co'huara Nihui shinpita nasichátëraponahuë', Apraani Miriquiso quënanahuaton, diesmo quëtërin. Nihuiro'sa' ya'huërënamën quëtërin.

¹¹ Iráca Aaron'ton corto hua'an ya'conin. Ina quëran a'naya a'naya Nihuiro'sa' huënton quëran niya'huërëtëra'piapi. Naporo' Yosëri, pënëntërinso' nanan sha'huitërin ya'ipi israiro'sa' imacaiso marë'. Nihui corto hua'ano'sa' nanan anoyatërinënpoa' naporini, ¿ma'marëta' a'na corto hua'an Miriquiso pochin nininso' huëcacaso' ya'huëitonhuë'? ¹² Nisha corto hua'an ya'conpachina, nisha nanan pënëninpoa'. ¹³⁻¹⁴ Quisocrisoso' co Nihui huëntonquë nasitërinhuë'. Cota huëntonquë nasitërin. Inapitaso' co onporonta' corto hua'an ya'conpihuë'. Co ina pochin Moisésë pënëntërinhuë'. Napoaton Quisocrisoto co corto hua'an ya'coninhuë', tënahue'.

¹⁵ Inaso' isoro'paquë o'marin ni'ton, nasha nanan sha'huitërinpoa'. Corto hua'an pochin canpoa marë' Yosë nontárin. Miriquiso pochin co onporonta' pipiarinhue'. Ina yonquihuatëhua', naporinso' no'tëquën anitotërinpoa'. ¹⁶ Co Nihuiro'sa' huënton quëran ya'conpiso pochin nininhue'. Inaso' chiminaponahuë', nanpiantarahuaton, ya'huëmiatarin. Napoaton chiniquën nanantaton, noya noya ya'conin. ¹⁷ Yosë quiricanën quëran naporin:

“Na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', quëmaso' noya noya acoaranquën inapita ya'huërëtacaso marë'.

Ya'ipi piyapi'sa marè' nontaranco. Miriquiso pochin nisaran.

Co onporonta' pipiaranhuè',” itèrin Yosèri.

¹⁸ Iráca corto hua'ano'sa' pënëntèrinso' nanan imapirinahuè', co oshanëna' inquitèrinhuè'. Co tèhuënchachin catahuarinhuè'. Napoaton co imacaso' ya'huèrinhuè'. ¹⁹ Moisèsè pënëntèrinso' nanan co manta' anoyatèrinhuè'. Quisocristoso nipirinhuè' anoyacancantèrinpoa'. Anoyacancantohuachinpoa', nanitèrèhua' Yosè nohuitacaso'. Huëntonènquè chachin aya'coninpoa'. Inaso' noya noya, tènèhua'.

²⁰⁻²¹ Iráca na'a cotioro'sa' corto hua'an ya'conpi. Yosèri acopirinhuè', co ya'huèmiatopihuè'. Nipirinhuè', Quisocristo yaa'paimahuachina, itapon:

“Caso' Yosèco ni'to, no'tèquèn nontaranquèn.

Ipora quèran huarè' corto hua'an chini chiníquèn nanantèrinso pochin nicaton, piyapi marè' nontaranco huachi.

Ya'huèmiataran. Co onporonta' nisha acoaranquènhuè',” itèrin Yosèri.

²² Napoaton Quisocristoso', nasha quèran canpoarè' anoyatèrin. Co nonpintarinpoahuè'. Co onporonta' nisha sha'huitarinpoahuè'. Ina anoyatèrinpoaso' noya noya. Pënëntèrinso' nanan iráca imapisoso', co onpopinchin noyahuè'. ²³ Iráca na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuè', niya'huèrètèra'piapi. A'na chiminpachina, a'na ya'coantarin. Ina chimiantahuachina, a'nanta' ya'coantarin.

²⁴ Quisocristoso nipirinhuè' nanpiantarahuatón, ya'huèmiatèrin ni'ton, canpoa marè' Yosè nontárin. Co incari tèranta' ya'huèrètèrinhuè'. ²⁵ Napoaton nanitèrin noyá nicha'èinpoaso'. “Quisocristoíchin anoyacancantèrinpoa',” ta'tèhua', Yosè imarèhua'. Iporahuanta' Quisocristo nanpiárin catahuainpoaso marè'. Nani tahuèri canpoa marè' Yosè nontárin.

²⁶ Quisocristoíchin nanan anoyatèrinpoa'. Inaso' corto hua'an chini chiníquèn nanantèrinso pochin nicaton, nóya ninin. Co pí'pian tèranta' oshahuaninhuè'. Co nè'huètèrinso pochin nininhuè'. Co oshahuano'sa pochin cancantèrinhuè'. Inápaquè panantahuachina, Yosèri chini chiníquèn nanan quètèrin. ²⁷ Co inaso' a'napita corto hua'ano'sa pochinhuè'. Inapitaso' oshahuanatona', inahuara oshanëna marè'ton ma'sha tèpapi. Ina quèran piyapi'sa' oshanëna marènta' ma'sha tèpaantapi. Nani tahuèri naporápi. Quisocristoso nipirinhuè' co oshahuanatonhuè', co ma'sha tèpacaso' ya'huèrinhuè'. Inaora nohuantón, canpoa' ya'huèrenamènpoa' chiminin. A'naroíchin chiminatón, nanitèrin ya'ipi oshanènpoa' inquitinpoaso'. ²⁸ Iráca Moisèsè pënëntèrin quèran na'a quèmapi'sa' corto hua'an ya'cona'piapi.

Inahuanta' co noyahuë' cancantatona', oshahuanpi. Ina piquëran Yosëso' hui'nin chachin acorin. "Co onporonta' nisha acoaranquënhuë'," itaton, oshanënpoa' inquitinpoaso marë' acorin. Inaso' noyasáchin ninin. Co onporonta' oshahuanaponhuë'. Napoaton nóya catahuarinpoa'.

8

Quisocristo nasha quëran anoyatërinso'

¹ No'tëquën sha'huitaranquëma'. Quisocristo inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran chachin huënsërin. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'. ² Iráca cotioro'sa' chinotopiso pëi' nipi Yosë chinotacaiso marë'. Inápaquë ya'huërinso chachin nonanpi. Inaquë corto hua'ano'sari piyapi'sa marë' Yosë nontopi. Quisocristoso nipirinhüë' inápaquë Yosëri acorinquë chachin canpoa marë' ina nontárin. Inaquëso' noya noya catahuarinpoa'.

³ Iráca corto hua'ano'sa' ma'sha tëpapi piyapi'sa' oshanëna marë'. Quisocristoso nipirinhüë' inaora nohuanton, chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. ⁴ Ipora huanta' isoro'paquë ya'huërin naporini, co corto hua'an ya'cointonhuë'. Cotioro'sa' iráca nanan imatona', corto hua'ano'sa' ya'huëtapi ma'sha tëpacaiso marë'. ⁵ Corto hua'ano'saso chinotopiso pëiquë Yosë marë' sacatopi. Inaso', inápaquë ya'huërinso chachin nonanpiso'. Iráca chinotopiso pëi' yanipachinara, Yosëri Moisësë itërin: "Chinotamacoso marë' në'mëtë pëi' nico'. Motopiquë a'notëranquënso chachin niquë'," itërin. ⁶ Quisocristoso nipirinhüë', Yosë ya'huërinquë chachin panantarahuaton, nanan anoyatërinpoa'. Cotioro'saso' iráca anoyatërinso imapirinhüë', Quisocristoso' nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa'. "Oshanëma' inquitatënhüëma', anoyacancantaranquëma'," itërinpoa' ni'ton, inaso noya noya, tënahüë.

⁷ Iráca anoyatërinso natërehua quëran noyápiachin cancantërehua' naporini, co nasha quëran anoyatacaso ya'huëitonhuë'. ⁸ Iráca anoyatërinso imaponaraihuë', co noya cancantopihuë' ni'ton, quiricanën quëran Yosëri sha'huitërin: "A'na tahuëri ca nohuanto, ya'ipi piyapinëhuëpitarë'co nasha quëran anoyatarahuë.

⁹ Iráca inapitaso' Iquipito parti ya'huëpirinhüë', imiranpo quëran së'quërëso pochin nosoroato, nicha'ërahuë. Naporo' inapitarë'co anoyatopirahuë', co natantochináchinhuë' cancantopi ni'ton, tananpitërahuë," tënin Yosë.

¹⁰ Ina quëran itantarín:

“Tahuëri nanihuachin, nasha quëran anoyataantarahuë.
 Naporo' anoyacancantarahuë noya yonquicaiso marë'.
 Nasha cancan quëtarahuë ca pochin cancantacaiso marë'.
 Casáchin chinotarinaco ni'ton, noya a'paiarahüë.

Ca pochin cancantatona', piyapinëhuëpita chachin nisapi.

11 Iráca a'naya a'naya yanohuitohuachinacora, a'napitari
 a'chintopi.

'Yosë nohuitoco', itopirinahuë', co ya'ipi nanamëhuë ni-
 tochátërapihuë'.

A'na tahuëriso nipirinhüë' nitotapi. Nasha cancan
 ya'huëtohuachina', cancanëna quëran chachin
 nohuitarinaco.

Insopita tëranta' nasha quëran anoyatërahuëso imapachina',
 nohuitarinaco.

Hua'ano'sahuë nipon, topinan piyapi'sahuë nipon nohuanto-
 huachina', nohuitarinaco.

12 Na'con nosoroato, ya'ipi co noyahuë' yonquipisopita in-
 quitarahüë'.

Co huachi oshanëna' yonquiarahuë," tënin Yosë.

13 Nasha quëran anoyatërinso quëtërinpoa. Inaso' iráca
 ya'huërinso' ya'huëretërin. Napoaton iráca anoyatërinso' na-
 niantacaso' ya'huërin. Co huachi ina imacaso' ya'huërinhuë'.

9

Iráca chinotopiso pëi' nininso'

1 Iráca anoyatërinso sha'huitohuachina, Moisësë nani
 ma'sha sha'huitërin onporahuatonsona Yosë chinotacaiso
 marë'. Ina marë' chinotopiso pëi' nipi. 2 Në'mëtë',
 sha'huëtë', inapita quëran nipi. Cato' patoana ya'huërin.
 Ya'natimarinsoso', noya patoana itopi. Inaquë panca
 nanparin pochin nininso' ya'huërin. Misanta' ya'huërin.
 Inaquë pan acorin, Yosë marë' acopiso'. 3 Nëmëtëquë
 patonpiso' aquëtë', a'na patoananta' ya'huërin, noya noya
 patoana itopiso'. 4 Nëmëtë' ya'cariya a'na misa'huaya
 ya'huërin, oro quëran nipiso'. Inaquë yonarin pochin
 pimóchin nininso' a'pëpi tomontacaso marë'. Yosë
 caposonëonta' ya'huërin. Aipiran, acoporan, ya'ipi oro
 quëran achinpitopi. Caposo acopoana yonsha oro quëran
 nipiso' ya'huërin. Inaquë pi'pian cosharo' Yosëri inápa
 quëran a'paimarinso' po'morin, mana itopiso'. Aaron
 pitananëonta' inaquë po'morin. Inaso' noyá yaniponahuë',
 Yosë nohuanton, a'naroáchin papotantarin piyapinëpita
 yonquicaiso marë'. Naporahuaton, cato' na'pitëa'huayanta'
 inaquë acopi. Inaquë Yosë pënëntërinso' nani ninshitopi.
 Iráca anoyatërinso' itopiso'. 5 Caposo a'tanamënquë cato'
 anquënia'huaya pochin nonanatona', acopi. Yosë huënaráchin

nininsó' ayonquínpoaso maré' napopi. A'na inchinan quéran, a'na ahuénan quéran ninotépi. Naporahuaton anpianténa quéran, caposo a'tanamén imotaté pochin nipi. Nisha nisha nininsopita a'chintaca'huanquémaso' ya'huépirinhué', co apira aquëté' sha'huitaranquémahué'.

6 Ina pochin ma'sha chinotopiso péiqué acohuachinara, noya patoanaquésó' ya'ipi corto hua'ano'sa' ya'conpi. Nani tahuéri ya'conpi Yosé chinotacaiso maré'. 7 Noya noya patoanaquésó nipirinhué', co ya'ipi ya'conpihué'. A'naíchín chini chiníquén nanantérinsoáchin ya'conín. Co ina tēranta' nani tahuéri ya'coninhué'. Nani pí'ipiqué a'na tahuériáchin ya'conahuaton, ma'sha huénainén quéparín. Inaora oshanén maré' quéparín. Naporahuaton, piyapi'sa' co yonquiatonahué oshahuanpiso marénta' quéparín. 8 A'napita piyapi'saso' co onporonta' inaqué ya'conpihué'. Ina yonquihuatéhua', Ispirito Santo anitotérinpoa'. Iráca anoyatérinso' imapachina', piyapi'sa' co nanitopihué' Yosé nohuitacaiso', ténéhua'. 9 Iporahuanta' ina yonquihuatéhua', nitotarihua'. Iráca pēnētērinso' co natēhuachinahué', ma'sha tēpapi ama Yosēri ana'intacaso marēhué'. Nipirinhué', co ina maré' oshanén inquitērinhué'. 10 Iráca nisha nisha cosharo' a'popi. Nisha nisha o'ocasonta' a'popi. Co noyahué' nipachinara, "Oshanēhué inqui'i," ta'tona', nisha nisha pa'mopi. "Inapotohuatéhua', Yosé noya ni'sarinpoa'," topirinahué', co ina maré' noya cancantopihué'. Yosēri nasha nanan sha'huitaton, anoyataqué huaré' inapocaiso' ya'huérin.

11-12 Iporaso nipirinhué', Quisocriso nani o'marin. Corto hua'an chini chiníquén nanantérinso pochin nicaton, nóya catahuarinpoa'. Co chinotopiso péiqué ya'conaton, nanan anoyatérinpoahué'. Co isoro'paqué nipiso péiqué ya'coninhué'. Co chipo, ohuaca'huaya, inapita tēparinhué' huénainén macacaso maré'. Inaora huénainén chachin a'parín. Chiminaton, oshanénpoa' inquitérinpoa'. Ina quéran Yosé ya'huérinqué chachin panantarin a'naromaráchin nanan anoyatinpoaso maré'. Inaqué noya noya catahuarinpoa'. Canpoa maré' chiminín ni'ton, anoyacancantarínpoa'. Ina imapatéhua', nicha'ésarinpoa'. 13 Cotioro'sa' co ya'ipi Moisésē pēnētērinso' natēhuachinahué', nē'huētērinso pochin ni'tona', co nanitopihué' chinotopiso péiqué ya'conacaiso'. Napohuachinara, ma'sharo'sa', chipo, toroa'huaya, inapita chinotopiso péiqué quéparín. Inaqué corto hua'ani tēparahuaton, huénainén manín. Huénainén masahuaton, ohuaca'huaya huiquitērinso' yanonén ayontérin. Ayontahuaton, oshahuana'pi ta'satérin. Inapotohuachina, nē'huētērinso' inquirinso pochin

ninin ni'ton, naquëranchin nanitërin chinotopiso pëiquë ya'conacaso'.¹⁴ Quisocristo huënainënso nipirinhüë' noya nóya. Inaso' Yosë hui'nin ni'ton, co pi'pisha tëranta' oshahuaninhüë'. Ispirito Santo ya'huëmiatërinSORI catahuarin ni'ton, canpoa marë' chiminaton anoyacancantomiatërinpoa'. Inaso huënainën a'parin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inapoaton noyápiachin cancan quëtërinpoa'. Ina quëtohuachinpoa', Yosë noya chinotarihua'. Inaso' nanopiarin ni'ton, canpoanta' ina marë' noya sacatarihua'.

¹⁵ Napoaton nasha quëran anoyatërinso nani sha'huitërinpoa'. Ya'nan anoyatërinso na'a piyapi'sa' imapirinhüë', co noyahuë' cancantatona', oshahuanpi. Co ma'sharo'sa' huënainën quëran oshanëna' inquimiatopihüë'. Nipirinhüë', Quisocristo chiminin ya'ipi huayoninsopita oshanëna' inquitacaso marë'. Ya'nan anoyatërinso imapisopita oshanënanta' inquitërin.¹⁶⁻¹⁷ Ni'co'. Quëmapi yachiminpachina, quiricatërin ma'shanënpita macacaiso marë'. Co'huara chimiyantërasohüë', co macacaiso' ya'huërinhuë'. Chiminpachina, naporu huarë' mapi. Inapochachin nani Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipi sha'huitërinpoaso' acotërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nóya catahuarinpoa'.¹⁸ Napoaton ya'nan anoyatërinsona' sha'huitoahuachina, ma'sharo'sa' tëparahuatona', huënainëna' a'patopi. Inapotatona', iráca anoyatërinso' imapi.¹⁹ Ya'ipi piyapi'sa' ayontonahuaton, Moisésëri pënënin. Nani ma'sha sha'huitërin natëcaiso marë'. Nani sha'huitoahuachina, ohuaca'hua, chipo, inapita tëparahuaton, huënainëna manin. Ina quëran narasë'pa' isopo itopiso' masahuaton, quëhuan huaitaquë so'quëtahuaton, i'sharë chachin ta'satërin. Pënëntërinso' quirica, piyapi'sa', inapita ta'satërin.²⁰ Inapotahuaton: "Nani anoyatërinso Yosë sha'huitërinpoa' natëcaso marë'. Iso huënai' pa'nin ni'ton, Yosë canpoarë anoyatërinso anitotërinpoa'," tënin Moisésë.²¹ Ina quëran chinotopiso pëi', ma'sha inaquë ya'huërinso'pita, inapitanta' huënaiquë ta'satërin.²² Iráca pënëntërinso imapachinara, nani ma'sha huënaiquë ta'satopi anoyatacaiso marë'. "Co huënai' ta'satohuatëhuahuë', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'," topi. Tëhuëinchachin co huënai' pa'pachinhüë', Yosë co onporonta' oshanënpoa' inquitërinpoahuë'.

Quisocristo oshanënpoa' inquitërinpoaso'

²³ Iráca ma'pitasona inápaquë ya'huërinso'pita nonanpiso', huënai quëran ta'satopi anoyatacaso marë'. Ma'sha inápaquë ya'huërinso'pitaso nipirinhüë', noya noya huënai' nohuantërin.²⁴ Iráca chinotopiso pëi', piyapi'sari ninin. Quisocristoso', co inaquë ya'coninhüë'. Yosë ya'huërinquë

chachin pantarahuaton, canpoa marë' Yosë nontárin. "Oshanëna' inquitahuaso marë' nani chiminahuë," ta'ton, nontárin. ²⁵ Iráca corto hua'an ma'sha huënainën masahuaton, noya noya patoanaquë ya'conin. Nani pi'ipi inaporin. Quisocristoso nipirinhüë' co na'aro' inaporinhüë'. ²⁶ A'naroíchin chiminaponahuë', ya'ipi piyapinpita marë' chiminin. Co a'naromarëáchin nanitërinpoahuë' naporini, iráca quëran huarë' na'aro' chimianta'itonhuë'. Iporaso' nani ayaro tahuëri ya'cariapirinpoahuë', a'naroíchin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. ²⁷ Yosë nohuanton, ya'ipi piyapinpoa' a'naroíchin chiminëhua'. Ina quëran Yosë chachin coisë pochin nicaton, ma'sona onpotiinpoaso' no'tëquën sha'huipon. ²⁸ Quisocristonta' a'naroíchin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Ina quëran inápaquë panantarin. Nani oshanënpoa' inquitohuachinpoa', a'na tahuëri o'mantamarin. "¡Ma noyacha Quisocristoso' ni'ton, nicha'ërinpoa paya!" ta'tëhua', ina ninarëhua'. O'mantahuachin, imarëhuasopita maquimarinpua huachi.

10

¹ Iráca pënëntërinso' nanan imapachinara, ma'sharo'sa' tēpapi. Oshanëna' yonquiatona', napopi ama Yosëri ana'ntacaso marëhuë'. Quisocristo chiminacaso' ninoton, Yosëri sha'huitërin ma'sharo'sa' huënainëna a'patacaso'. Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'. Ina chiminin ni'ton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iráca nani pi'iquë ma'sha tēpapurinahuë', co tēhuëenchachin piyapinpita oshanëna' inquitërinhuë'. ² Oshanëna' inquipi naporini, co nani pi'iquë naquëranchin naquëranchin ma'sha tēpa'itonahuë'. Cancanëna' anoyatopi naporini, noyápiachin cancanchitonahuë'. ³ Nani pi'iquë ma'sharo'sa' tēpahuachinara, yonquiantapi. "Tēhuëenchachin oshahuanëhua'," topi. ⁴ Ma'sharo'sa' tēpapurinahuë', ina huënainën quëran co onporonta' oshanëna' inquitërinhuë'.

⁵ Napoaton Quisocristo isoro'paquë yao'mahuachina, pa'pin itapon:

"Iporaso huachi ma'sharo'sa' tēpacaiso', ofrenda quēcacaiso', inapita co nohuantëranhuë'.

Quëma nohuanton, piyapi chachin nasitomarahüë natëa'huanquënso marë'.

⁶ Na'a ma'sharo'sa' ahuiquitopi.

Nisha nisha ma'sha oshanëna marë' tēpapurinahuë', co inapita marë' noya ni'nanhuë'.

⁷ Ina quëran itërahuë: 'Napoaton tata, nani o'marahüë nohuantëranso' nica'huaso marë'.

Quiricanenquë ninorancoso chachin nisarahuë,' itërahuë,"
tënin.

⁸ Quisocristo pa'pin nontaton, naporin: "Iporaso huachi ma'sharo'sa' tēpacaiso' co nohuantëranhuë'. Nisha nisha ma'sha oshanëna marë' tēpapurinahuë', co inapita marë' noya ni'nanhuë'," itërin. Iráca pēnētërinso natëtona' inapopirinahuë', naporin. ⁹ Ina quëran itantarin: "Ma'tana nani o'marahuë quëma nohuantëranso' nicaca'huaso marë'," itërin. Napoaton co huachi iráca Yosë chinotacaiso marë ma'sha tēpapiso pochin nicacaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo nasha pochin Yosë chinotacaso anitotërinpoa'. ¹⁰ Quisocristo piyapi chachin nasitimarahuaton, oshanënpoa marë' chiminin. Yosë nohuanton, a'naroíchin chiminin. Canpoanta' ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa huachi.

¹¹ Nani tahuëri corto hua'ano'sa' sacatápi. Naquëranchin naquëranchin ma'sharo'sa' tēpapurinahuë', co oshanëna' inquipihuë'. ¹² Quisocristoso nipirinhuë' a'naroíchin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Ina quëran inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran huënsëarin. ¹³ Inimiconënpita minsëaquë huarë' inaquë ninarin. ¹⁴ A'naroíchin chiminaponahuë', anoyacancantërinpoa'. Ya'ipi imarëhuasopita oshanënpoa' inquitatonpoa', noyápiachin cancan quëtërinpoa'. ¹⁵ Ispirito Santonta' inachachin anitotërinpoa'. Quiricanën quëran sha'huitërinpoa'.

¹⁶ "A'na tahuëri piyapinëhuëpitarë'co anoyatohuato, iso pochin nisarahuë:

Nasha cancan quëtarahuë natëtochináchin cancantacaiso marë'.

Anoyacancantarahuë noya yonquicaiso marë'.

¹⁷ Co huachi oshanëna' yonquiarahuë'.

Ya'ipi co noyahuë' nipsisopita naniantarahuë," tënin.

¹⁸ Quisocristo oshanënpoa' nani inquitohuachinpoa', co huachi ma'sha tēpacaso' ya'huërinhuë'. Inasáchin anoyacancantërinpoa'.

Quisocristo imatëhua', Yosë nohuitërehuaso'

¹⁹ Napoaton iyaro'sa', iporaso' nanitërehua' Yosë chachin nohuitacaso'. Noya noya patoanaquë ya'conëso pochin nohuitërehua'. Piyapinpoa' niriuharahuë', chiníquën cancantatëhua', Yosë nontahua'. Quisoso huënainën pa'nin ni'ton, ²⁰ nasha ira pochin nininso' acorin Yosë nohuitacaso marë'. Noya noya ananpirinpoa'. Iráca noya noya patoanaquë Yosë ya'nopirinhuë'. Në'mëtëri ya'copitërin ni'ton, co piyapi'sari nohuitopihuë'. Iporaso' Quisocristo

o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Chiminín ni'ton, nanitèrèhua' Yosè nohuitacaso'. ²¹ Chiníquèn nanantaton, noya noya corto hua'an pochin canpoa marè' Yosè nontárin. Ya'ipi imarèhuasopita catahuarinpoa'. ²² Napoaton Quisocristoíchin natètèhua', ya'ipi cancanènpoa quèran Yosè nontahua'. Nani oshanènpoa' inquitèrinpoa' ni'ton, noya cancantarèhua'. Quisocristo anoyacancantèrinpoa' ni'ton, noya i'què amarèso pochin noyápiachin cancantarihua'. ²³ "Yosè no'tèquèn sha'huitèrinpoa'. Quisocristoíchin nicha'èsarinpoa'," ta'tèhua', imamiatahua'. Ama pi'pian tèranta' nisha yonquia'huasohuè. Nani sha'huitèrinpoa' ni'ton, co nonpintarinpoahuè'. ²⁴ A'napitanta' yonquia'ahua'. Na'con nosoroatèhua', catahuahua' inahuanta' noya ninosoro caiso marè'. Nipènèhuan' noya nicacaso marè'. ²⁵ A'naquèn co huachi niyontonpihuè' Yosè chinotacaiso marè'. Ama inapita pochin cancantahuasohuè'. Sinioro o'macaso' tahuèri naniriarín ni'ton, niyontonatèhua', na'con na'con nicatahuahua' chiníquèn cancantacaso marè'.

²⁶ Quisocristo nanamèn nani nitotèrèhua'. Nitotarihuarahuè', naquèranchin naquèranchin co noyahuè' nipatèhua', a'popisopita pochin cancantararihua'. A'pohuatèhua', co insonta' nanitarinhuè' oshanènpoa' inquitinpoaso'. ²⁷ Ina quèran pa'pi tè'huatacaso' ya'huèrin. Yosè chiníquèn ana'intarinpoa'. A'na tahuèri inimiconènpita pènquè a'pararin. ²⁸ Iráca Moisésè pènèntohuachina, a'naquèn co yaimapihuè'. A'popi. A'pohuachinara, ana'intopi. Coisèquè quèparahuatona', sha'huirapipi. Catoya'pihuè nipon, caraya'pihuè nipon inachachin sha'huirapihuachinara, co nosoropihuè'. "Tèpaquè'," itopi. ²⁹ Yosè hui'nin chachin a'pohuatama', jaquè aquètè' ana'intinquèmaso' ya'huèrin! Quisocristo canpoa marè' chiminín. Huè'nainèn a'parin anoyacancantoinpoaso marè'. Inapoaton, nasha quèran anoyatèrinso sha'huitèrinpoa' imacaso marè'. A'naquènso nipirinhue' imapirinhue'. Ina quèran Quisocristo a'popi. Huè'nainèn quèran anoyacancantopirinhue', nisha cancantatona', ina huè'nainèn chachin nocanpi. Ispirito Santori nosoropirinhue', co pi'pian tèranta' yanatèpihuè'. Inapitaso' Yosèri chini chiníquèn ana'intarin. ³⁰ Yosè nohuitèrèhua'. Inaso' ya'ipiya nitotèrin. "Co noyahuè' nipachina', cari ana'intarahuè. No'tèquèn ana'intarahuè huachi," tènín Yosè. "Piyapinènpita tèranta' co yanatèhuachinahuè', Siniorori ana'intarin," tènín anta'. Quiricanènquè naporin. ³¹ Yosèso' nanpiárin. Chiníquèn nanantèrin. Co noyahuè' nipatèhua', pa'pi tè'huatacaso' ya'huèrin. Ana'intarinpoa'.

³² Ya'nan imaramaso' tahuëri'sa' yonquico'. Quisocristo nanamën a'chintohuachinënquëmara, noya natanatoma', imarama'. Ina marë' parisitapomarahuë', co yaa'poramahuë'. Noya ahuantërama'. ³³ Imaramaso marë' a'ninquëchin tëhuarinënquëma', no'huirinënquëma'. A'na tahuëri ahüëpirinënquëmahuënta', noya cancantërama'. A'napita imapisopitanta' parisitohuachinara, nosoroatoma', catahuarama'. ³⁴ Tashinan pëiquë po'mohuachinara, co të'huatomarahuë', nicapoma' pa'nama'. Paatoma', catahuarama'. Canpitanta' imaramaso marë' ma'shanëma' osërëtopirinënquëmahuë', co sëtëramahuë'. “Yosë chachin nohuitërehua'. Nasha cancan quëtërinpoa'. Co insonta' nanitërinhuë' inaso' osërëtinpoaso',” ta'toma', nóya cancantërama'. ³⁵ Ya'nan imapoma', noya imarama'. Ama iporasó' yaa'pocosohuë'. “Yosë naniantërinco,” ama tocosohuë'. Chiniquën cancantoco' Yosë nóya acanainquëma'. ³⁶ Ma'sha onpopiramahuënta', noya ahuantoco'. Noya natëhuatama', na'con catahuarinquëma'. Nani sha'huitërinquëma' ni'ton, co nonpintarinquëmahuë'. Noya nicha'ësarinquëma'.

³⁷ Quiricanënquë naporin:

“Tëhuëchachin o'macaso' nininso' o'mapon.

Co hua'quiarinhuë'.

³⁸ Cancanëma quëran huarë' natëhuatamaco, noya ni'saranquëma' ni'ton, noya nanpimiatarama'.

Nipirinhuë' a'pohuatamaco,

pa'pi co noyahuë' ni'saranquëma',” tënin.

³⁹ Insosona a'pohuachina', parisitopiquë pa'sapi. Canpoaso nipirinhuë', co a'poarihuahuë'. Natërehua' ni'ton, nicha'ësarinpoa huachi.

11

Ya'ipi cancanëna quëran huarë' natëpisopita

¹ “Co Yosë quënanpirëhuahuë', ya'huárin. Nosoroatonpoa' catahuarinpoa',” topatëhua', tëhuëchachin ina natërehua'. Na'con Yosë sha'huitërinpoa'. Co ipora naniyatërarinhuë'. “Oshaguëran naniarin huachi,” ta'tëhua', noya ninarëhua'. ² Iráca quëran huarë' ina pochin cancantohuachinara, Yosëri noya ni'nin.

³ “Yosë no'tëquën nontërinpoa',” ta'tëhua', natërehua'. Inaora yonquinën quëran ya'ipi isoro'pa' acorin. Co manta' ya'huëpirinhuë', “Ya'huë'in,” topachina, ma'sha ya'huërin. Ya'ipi ni'nëhuasopita co inaora ya'huërinhuë'. Yosëri nininso'. Quiricanën quëran anitotërinpoa'.

4 Iráca Apiri Yosë natërin. “Yosë catahuarinco,” ta'ton, ma'sha tēparahuaton, Yosë chinotërin. Inapotohuachina, noya ni'nin. “Noya natërinco,” tēnin. Cainoso nipirinhüë' co ina pochin cancantërinhuë'. Napoaton Apiri nani chiminpirinhüë', ipora huanta' “Ma noya Apiri natëtërin,” tēnëhua'.

5 Iráca Inoco noya natërin ni'ton, Yosëri inápaquë quēpantarin. Napoaton co chimininhüë'. Piyapi'sari yonisápirinahüë', co quēnanpihuë'. Co'huara inápaquë quēpantayátërasohüë', “Inoco nóya ni'nahuë,” tēnin Yosë quiricanēnquë. 6 Yosë yonquihuatëhua', natëtacaso' ya'huërin. “Yosë ya'huárin. No'tëquën nontërinpoa'. Ina nontohuatëhua', natanatonpoa' catahuarinpoa',” topatëhua', noya ni'sarinpoa'. Co ina pochin cancantohuatëhuahuë', co onporonta' noya ni'sarinpoahuë'.

7 Iráca Nointa' ya'huëpirinhüë', a'na tahuëri Yosëri itapon: “Co hua'qui quëranhuë' ma'sha onpoarama'. Co ni'chinamasohüë' ni'sarama'. Naporo' ya'ipi oshahuano'sa' ii' quëran ata'huantarahuë,” itërin. Co'huara o'nayantërasohüë' napotopirinhüë': “Yosë no'tëquën nontërinco,” ta'ton, Noi natëtërin. Sha'huitohuachina, natëton, panca nancha ninin. Ina quëran sa'in, hui'ninpitarë chachin cha'ëpi. A'napitaso' natanaponaraihuë', co yanatëpihuë'. Napoaton na'inpi. Noiso nipirinhüë', ya'ipi cancanën quëran natëtërin. “No'tëquën nontërinco,” topachina, Yosëri noya ni'nin.

8 Apraanta' Yosëri itërin: “Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. A'na parti a'nochinquën. Ina no'pa' quëchinquën ya'huëcamaso marë',” itërin. Co no'pa' nohuitaponahuë', Yosë natërin. “Co nonpintarincohuë',” ta'ton, pa'nin. 9 Aquë paaton, Canaan parti canconin. Inaquë ya'huaponahuë', nē'mëtë' pëiquërächin ya'huërin. Pa'sápaton, co ya'huëmiatërinhuë'. Isaco, Cacopo, inapitanta' nē'mëtë' pëiro'saquë ya'huëpi. Yosëri nani sha'huitërin. “Iso no'pa' chachin quëchinquëma',” itopirinhüë', co hua'anënachátërapihuë'. “Co Yosë nonpintarinpoahuë'. A'na tahuëri ina nohuanton, hua'anëntarihua',” ta'tona', Yosë natëpi. 10 Apraan yonquíárin. “A'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Inaquë noya ninano' ya'huëmiatarin. Yosëri chachin canpoa marë' acorinso',” ta'ton, ina ninararin.

11 Inaso', chiníquën Yosë natërin. “Nani máshoco. Saranta' co hua'huana'pihuë' nipirinhüë', Yosë sha'huitërinco ni'ton, oshaquëran hui'nahuë ya'huëtarinco,” tēninso marë', Yosë nohuanton, hui'nahuanin huachi. 12 Apraan nani másho niponahuë', hui'nahuanin. Ina hui'nin quëran chachin na'api. Oshaquëran hua'huayátërahuë' shinpita ya'huëtërin. Tayora nápo' ya'huëpi. Marë yonsanquë notohuaro' inotëra'huaya

ya'huërin. Inotëra'huaya nápo' shinpita ya'huëpi. Co pichicasohuë'.

¹³ Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chiminaquë huarë' Yosë natëpi. "Nani Yosë sha'huitërinpoa'. Co nonpintarinpoahuë'. Pahuanarin nipirinhue', a'na tahuëri Yosë nohuanton, ya'huapon," ta'tona', nóya cancantopi. "Co hua'qui isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Isëquëso' topinan yacapatërëhuaso pochin ninëhua'," topi. ¹⁴ "Co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë'pa' tëhuënchinso' ya'huëmiatarihua'," ta'tona', napopi. ¹⁵ Ya'huëpi quëran nani pipimiatopi. Ina na'con yonquipi naporini, inaquë ayamanta'itonahuë'. ¹⁶ Nipirinhue', co isoro'pa' na'con yonquipihuë'. Yosë na'con na'con nohuantopi. Ina ya'huërinquë chachin ya'huëcaiso' nohuantopi. Napoaton Yosë tapon: "Nóya yonquirinaco ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'sarahuë. A'na tahuëri inápaquë quëpantarahuë. Nani tapatërahuë ya'huëcaiso'," tënin.

¹⁷⁻¹⁸ Apraan tëhuënchachin Yosë natërin. A'naíchin hui'nin ya'huëtërin. Nasitohuachina, Isaco itërin. Naporo' Yosëri sha'huitërin: "Isaco mashotohuachin, hui'nahuanarin anta'. Naporahuaton, oshaquëran notohuaro' shinpita ya'huëtarin," itopirinhue'. Hui'nin hui'napitohuachina, Yosëri itantarín: "Hui'nan quëparahuaton, motopi'pa' paquë'. Inaquë hui'nan tëpaquë' chinotancoso marë'," itërin. Tënicaso marë' napotërin. ¹⁹ "Yosë co nonpintërincohuë'. Ananpitaantacasonta' nanitërin," ta'ton, Apraan natëtërin. Paaton, Isaco yatëparahuachina, Yosëri itaantarín: "Tananpitëquë'. Ama tëpaquësohuë'," itërin. Napoaton hui'nin chiminin quëran, nanpiantarinso pochin ni'nin.

²⁰ Ina quëran Isaconta' cato' hui'ninpita ya'huëtërin, Cacopo, Isao inapita itopiso'. Mashotohuachina, Yosë natëton, nontërin hui'ninpita catahuacaso marë'. ²¹ Cacoponta' mashotahuaton, pitana paquëaponahuë', Yosë chinotarin. Yachiminpachina, ina natëton, Cosi hui'ninpita catahuacaso marë' Yosë nontërin.

²² Cosinta' chiminaquë huarë' Yosë natërin. Yachiminpachina, quëmopinënpita sha'huitërin: "Iquipito parti ipora ya'huërëhua'. A'na tahuëriso nipirinhue' Yosë nohuanton, ya'ipi israiro'sa' isëquëran pipiapi. No'pa' Yosë quëtërinpoaquë chachin quëpantarin ya'huëcaiso marë'. Naporo' nansëhuëpita quëpa'ina' pa'pitinacoso marë'," itërin. "Yosë co nonpintarinpoahuë'," ta'ton, naporin.

²³ Ina quëran Iquipito copirnorí piyapinënpita camairin: "Israiro sanapi'sa' huaihuachina', quëmapia'huaya nipachin, tëpaco'," itërin. Napopirinhue', Moisésëso' nasitohuachina, a'shini co nohuantërinhuë' hua'huin chiminacaso'. Yosë

natëton, co copirno tëranta' të'huatërinhuë'. "Iso hua'huahuëso' noya," itërin so'in nontaton. Cara yoqui noya po'opi.
 24 Ina quëran copirno hui'nini masahuaton, aso'sorin. Napoaponahuë' hui'napitohuachina, Yosë natëton copirno pëinën quëran pipirin. 25 Yosë piyapinënpita catahuacaso marë' pa'nin. Ina marë' parisitopirinhuë', co ina yonquirinhuë'. Yosë natëcaso' na'con na'con nohuantërin. "Co noyahuë' nicatëhua', capa cancantopirëhuahuë', co hua'quiya quëranhuë' ma'sha ta'huantarín," ta'ton, co ma'sharáchin yonquirinhuë'. 26 Copirno hui'nin pochín ni'ton, nohuantërin naporini, Iquipito parti na'con canaitonhuë', co ina nohuantërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquirin. "A'na tahuëri Cristo o'maton, nicha'ësarínpoa'. Iporaso' ina marë' aparisitopirinacohuë', Yosë'pa' noya noya acanarínco," ta'ton, noya ahuantërin.

27 Yosë natëton, Moisésë Iquipito quëran pipirin. Copirnorí no'huipirinhuë', co të'huatërinhuë'. "Yosë co quënanaporahuë', ni'sárinco," ta'ton, chiníquën cancantërin. Chiníquën cancantaton, Yosë piyapinënpita catahuarin. 28 "Yosë nicha'ësarínpoa'," ta'ton, natëtërin. Napoaton piyapi'sa' camairin: "Ya'ipinquëma' carniroa'hua tēpaco'. Huënainën ya'coanaquë pashitoco' ama anquëniri paninan nininso' tēpacaso marëhuë'," itërin. Napotohuachina, a'naya a'naya inahuara pëinëna' ya'coanaquë huënaiquë pashitëra'piapi. Napoaton Yosëri catahuarin. Co paninano'sa' chiminpihuë'. Pascoa pitaquë napopi.

29 Ina quëran ya'ipi israiro'sa' Yosë natëtona', noya pipipi. "Yosë catahuarinpoa'," ta'tona', Quëhuai marë aquëtëran pa'pi. Pancai' niponahuë', Yosë nohuanton, a'naroáchin nipatomairin ni'ton, panca ira pochín yaníro ya'norin. Ina pa'tatona pëntonpi. Iquipito sontaro'saso nipirinhuë' co nani-topihuë' pëntonacaiso'. Imatapirinahuë', iiri imotërin ni'ton, chimiitopi.

30 Ina quëran israiro'sa' Canaan parti canconpi huachi. Yosë natëtona', inimiconënpita minsëpi. Quiricoso' panca ninano'. Natëricho quëran pairatopiso' inápaquë huarë' pantarin. Yosëri sha'huítërin tahuítacaiso'. "Catahuarinpoa mini," ta'tona', natëpi. Canchisë tahuëri tahuítopi. Inapotohuachinara, Yosë nohuanton, paira a'naroáchin nohuatërin. 31 Ya'ipi ya'huëhuano'sa' co Yosë yanatëpihuë' ni'ton, chiminpi. A'na sanapiáchin natëton, cha'ërin. Os-hahuana'pi inaso', Nacapa itopiso'. Inimico niponahuë', Israiro comisionënpita huë'pachinara, inari po'orin ama sontaro'sari tēpacaiso marëhuë'.

32 Co inapitaráchin Yosë natëpihuë'. Quitono, Paraco,

Sanson, Quihuiti, Tapi, Samoiro, pēnēntona'piro'sa', inapitanta' nóya natētopi. ¡Notohuaro' ya'huēpi ni'ton, co'chi nanitērahue' ya'ipiya sha'huita'huaso paya! ³³ A'naquēn Yosē natētona', nisha nisha piyapiro'sa' minsēpi. A'naquēonta' hua'an ya'conatona', no'tēquēn hua'anēntopi. “Yosē sha'huitērinpoa' ni'ton, catahuarinpoa',” ta'tona', a'naquēn natēpi. Napoaton Yosēri catahuarin. A'naquēnso' Yosē natētona', pa'pini' quēran cha'ēpi. ³⁴ A'naquēn pēn chiníquēn nēnē nēnētapaquē tē'yatopirinahuē', co pi'pian tēranta' huēyapihuē'. Noya cha'ēpi. A'naquēonta' Yosē nohuanton, sahuēni quēran cha'ēpi. Yatēpapirinahuē', co chiminpihuē'. A'naquēonta' co chinipirinahuē', Yosēri catahuarin chiníquēn cancantacaiso marē'. Na'a inimicoro'sa' minsērahuatona', a'papi. ³⁵ Sanapi'santa' hua'huinpita chiminpachina, Yosē natēpi ni'ton, ina nohuanton nanpiantapi huachi.

A'naquēnso nipirinhue' Yosē natētona', chiníquēn parisitopi. “Yosē a'poco' tēpachinēnquēma',” itopirinahuē', co yaa'popihuē'. “Co onporonta' a'poaraihuē'. Yosē noya noya ananpitaantarincoi,” ta'tona', imapiso marē' chiminpi. ³⁶ A'naquēonta' Yosē imapi ni'ton, tēhuapi, huihuipi, catinaquē tonpopi, tashinan pēiquē po'mopi, napotopi. ³⁷ A'naquēonta' na'piquē tē'yaratona', tēpapi. A'naquēonta' sērichoquē yatonatona', tēpapi. “Yosē a'poco', tēpachinēnquēma',” itopirinahuē', co yaa'popihuē'. A'naquēonta' sahuēni quēran tēpapi. A'naquēn co tēpapirinahuē', imapiso marē' chiníquēn aparisitopi. Yatēpahuachinara, ta'api. Co huachi ya'huēmia ya'huēpihuē'. Capa a'mocaiso' ni'ton, ohuica sha'huētē', chipo sha'huētē' inapita a'mopi. Co manta' ya'huētopihuē'. Chiníquēn parisitopi. ³⁸ Motopiro'sa' parti, inotēro partiro'sa', nisha nisha parti iratopi. Na'pi naninquē ya'conahuatona', huē'ēpi. Inpioro'sari nocanpi: “Inapitaso' napoonpi,” topirinahuē', Yosēriso' noya noya ni'nin.

³⁹ Yosēichin yonquiatona', nóya imapi. Napoaponahuē', co ya'ipi Yosēri sha'huitērinso' naniyatērasohuē', chiminpi. ⁴⁰ Canpoanta' yonquiatonpoa', Yosē ninararinpoa'. Iporaso' Quisocristo nani chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' anoyacancantērinpoa'. Iráca imapisopita, ipora canpoanta', ya'ipinpoa' anoyacancantērinpoa'. A'na tahuērinta' inápaquē pa'patēhua', Yosē noyá nohuitarihua'.

12

Quisocristoíchin yonquia'ahua'

¹ Iráca quēran huarē' na'a piyapi'sa' parisitaponaraihuē', imamiatopi. “Yosē catahuarinpoa',” ta'tona', natēpi. Napoaton inapita yonquiatēhua', canpoanta' nóya imahua'. Ni'co'.

Quëmapi'sa' nicanacaiso marë' ta'ahuachinara, chiniquën ta'api. Co manta' quëpapihuë'. Torosarëáchin ta'api. Naporopi a'mopiso' co ocoihuachinahuë', co nanitopihuë' chiniquën ta'acaiso'. Inapochachin canpoanta' naporopi a'mopiso' ocoipiso pochin ya'ipi oshanënpoa' naniantahua'. Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', ya'ipi cancanënpoa quëran Quisocristo imahua'. Sacai' nipirinhüë', ahuantatëhua', noya imahua'. ² Quisocristo na'con yonquia'ahua'. Inasáchin catahuarinpoa' Yosë natëcaso'. Naporahuaton, inasáchin catahuarinpoa' noya noya natëtacaso'. Isoro'paquë o'mahuachina, chiniquën parisitërin. Corosëquë parisitohuachina, na'con tëhuapirinahuë', co ina yonquirinhüë'. "Chiminpato, piyapi'sa' nicha'ësarahuë'," ta'ton, nóya cancantërin. Ina quëran inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran chachin huënsëarin.

³ Isoro'paquë ya'huapon, oshahuano'sari chiniquën no'huipirinahuë', ahuantërin. Ina yonquiatëhua', ama yaa'poa'huasohuë'. Chiniquën cancantoco'.

⁴ Sopai yaminsërinquëma' Yosë a'pocaso marë'. Sacai' nipirinhüë', Quisocristo imamiatoco'. Imaramaso marë' aparisitopirinënuëmahuë', co tëparinënuëmahuë'.

⁵ Hui'ninpita pochin niconpoa', Yosë pënëninpoa' chiniquën cancantacaso marë'. Nani nitotopiramahuë', ¿naniantërama' ti? Quiricanën quëran napotërinpoa':

"Yonquiquë' conpa. A'na tahuëri Yosë nohuanton, parisitaran noya noya imacamaso marë'.

A'na tahuëri pi'pian ana'intopirinquënhüë', ama sëtëquësohuë'.

Ama yaa'poquësohuë'. Ahuantacaso' ya'huërin.

⁶ Nosororinpoa' ni'ton, a'na tahuëri ina nohuanton, ma'sha onporëhua'.

Hui'ninpita pochin niconpoa', ana'intërinpoa' noya noya yonquicaso marë'," tënin.

⁷ Hui'ninpita pochin ni'ninpoa' ni'ton, ahuantacaso' ya'huërin. Ni'co'. Hui'nanpo' no'tëquën pënënë' noya noya yonquicaso marë'. ⁸ Co Yosë pënëninpoahuë' naporini, co tëhuëenchachin hui'ninpita pochin ni'itonpoahuë'. Ya'ipi hui'ninpita yonquirin noya noya cancantacaiso marë'. Co pi'pian tëranta' ana'intohuachinquëmahuë', co Yosë hui'ninpitanguëmahuë'. ⁹ Tatanpoa' pënënpachinpoara, natërhua'. Pi'pian ana'intopirinpoahuë', co no'huirëhuahuë'.

Noya niconatëhua', natërhua'. Tata Yosëso nipirinhüë' na'con na'con natëcaso' ya'huërin. Inaso' nininpoa' ni'ton, natëhuatëhua', noya noya nanpiarigua'. ¹⁰ Hua'huatarigua', co hua'qui isoro'paquë ya'huëcasohuë' nipirinhüë',

tatanpoa' pënëninpoa'. Inaora yonquiaton, pi'pian ana'intërinpoa' natëcaso marë'. Yosëso nipirinhüë', noya noya yonquiatonpoa', no'tëquën catahuarinpoa'. Na'con nosoropirinpoahuë', a'na tahuëri ina nohuanton parisitërehua' ina pochin cancantacaso marë'. ¹¹ A'na tahuëri Yosë nohuanton, ma'sha onporëhua'. Naporahuaton, a'napita ma'sha onpotërinënpoa'. Naporo chachinso' sëtërehua'. Parisitacaso' co nohuantopirëhuahuë', noya ahuantohuatëhua', Yosë na'con catahuarinpoa'. Nirótëatëhua', noya nisarëhua'. Inapoaatëhua sano cancantarihua'.

Ama Yosë a'poa'huasohüë'

¹² Napoaton iyaro'sa', chiníquën cancantahua'. Ama amiatëhuarahüë', chiníquën Yosë imahua'. Ni'co'. Aquë pa'patëra, canotërë', sacai' iratërë'. A'naquëma' ina pochin cancantatoma', co huachi ya'ipi cancanëma quëran Yosë imaramahuë'. Ama huachi canotërëso pochin cancantocosohüë'. ¹³ Yosë iranën no'tëquën imapatama', co pëshonaramahuë'. Yosë catahuarinquëma' noya noya yonquicamaso marë'. A'napitanta' nicatënquëma', chiníquën cancantapi. Co huachi sonpacha pochin cancantapihuë'.

¹⁴ Ama pi'pian tëranta' nino'huicosohüë'. Naporahuaton, noya nico'. Co noya nipatamahuë', co manta' Yosë nohuitaramahuë'. ¹⁵ Yosë inaora nohuanton nosoroatonpoa', yacatahuarinpoa'. A'naquëniso nipirinhüë', co yatahuërëtopihuë'. Inahuara yonquipisoáchin imatona', co Yosë yonquicaiso' nohuantopihuë'. Ama inapita pochin cancantocosohüë'. Co Yosëichin yonquihuatamahuë', oshaquëran nitapicancanarama'. Ina quëran pënanin a'naroáchin së'cotëtërinso pochachin a'napitanta' atapicancanarama'. ¹⁶ Ni'cona nisha nisha cancantotama'. Ama monshihuancosohüë'. Noyápiachin cancantoco'. Ama ma'sha yonquiatoma', Yosë naniantocosohüë'. Isao iráca naporinso' yonquico'. Ma'sharáchin yonquiaton, co onpopinchin Yosë yonquirinhüë'. Tanaton, iin nontërin: “¿Yosë na'con catahuainquënso' nohuantëran ti? Co caso' ina yonquirahuë'. Cosharo' na'con na'con nohuantërahuë,” itërin. ¹⁷ Ina piquëran yonquiantapirinhüë'. “Yosë na'con catahuainco,” tantapirinhüë', co huachi Yosëri nohuantërinhuë'. Chiníquën sëtatón na'nëpirinhüë', iráca a'porinso' co huachi nanitërinhuë' anoyatacaso'. Ina yonquiatoma', ni'cona Yosë naniantotama'.

¹⁸ Iráca Sinai motopi nicotoanaquë huë'pachinara, cotioro'sa' pa'pi tē'huatopi. Inaquë panca pën nënërin. Co ya'caritacaso' ya'huërinhuë'. Tahuëri niponahuë', tashi pochin ninin. Yara

yaráchin ninin. Panca ihuan pa'nin. ¹⁹⁻²⁰ Tronpita chiníquēn pihuirinso' natanpi. Naporo' Yosēri chiníquēn itērin: “Iso motopiquē pēnēnaranquēma' ni'ton, ama ya'caricosohuē'. Ma'sharo'sa tēranta' inaquē pa'pachina', chimiina'. Na'piquē tē'yaratoma', tēpaco',” itērin. Ina natanahuatona': “Sacai' ina nanan natēcaso',” ta'tona', pa'yanpi. “Ama huachi chiníquēn nonchincoisohuē',” itopi. ²¹ Ni'sahuaton, Moisésēnta' pa'pi tē'huatērin. “Canta' tē'huatato, ropa ropátarahuē',” tēnin.

²² Canpoaso nipirinhue', co ina motopi ya'carirēhuahuē'. Quisocristo imapatēhua', nisha motopi ya'carirēhua', Sion itopiso'. Yosē chachin nohuitarihua'. Co ipora quēnanpirēhuahuē', nanpiárin. A'na tahuēri ya'huērinquē chachin pantarihua'. Nasha Quirosarinquē ya'huēcontarihua huachi. Notohuaro' anquēniro'sa' inaquē niyontonpi. Noya cancantatona', Yosē chinotapi. ²³ Huēntonēnquē chachin Yosē nani aya'coninpoa'. Inápaquē nininēnpoa' nani ninshitērinpoa' hui'ninpita pochin nicainpoaso marē'. Inatohua' niyontonarihua'. Yosē chachin imarēhua'. Inaso' ya'ipiya hua'anēntaton, co imapisopitahuē' no'tēquēn ana'intarin. A'naquēn imapisopita nani chiminpachinara, hua'yanēnaso' Yosē'pa' ya'huapi huachi. Yosē pochachin cancantopi. Inapitarē'quēnpoa chachin niyontonarihua' ²⁴ Quisocristo chachin nohuitarihua'. Inaso' nasha quēran anoyatērinso sha'huitērinpoa' imacaso marē'. Huēnainēn quēran anoyacancantērinpoa'. Iráca Apiri huēnainēn pa'nin. Iini tēpahuachina, huēnainēn pa'nin ni'ton, ana'intacaso' ya'huērin. Quisocristo chimininsoso' nipirinhue', noya noya. Huēnainēn pa'nin ni'ton, nanan anoyatērinpoa'.

²⁵ Napoaton Quisocristo nanamēn noya natanco'. Ama pi'pian tēranta' a'pocosohuē'. Pēnētērinso nanan sha'huitohuachinara, a'naquēn co yanatētopihuē' ni'ton, a'naroáchin ana'itērin. Quisocristo nanamēnso' noya noya ni'ton, ina naniantohuatēhua', aquē aquētē' ana'intinpoaso' ya'huērin. Inaso' inápa quēran pēnēninpoa'. ²⁶ Yosēri pēnētērinso nanan sha'huitohuachina, ina nohuanton, panca ocohua pa'nin. Ina quēran quiricanēn quēran sha'huitērinpoa': “A'na tahuēri naquēranchin nontaantahuato, co isoro'paráchin nacontarinhuē'. Inápaquē ya'huērinsopitanta' naco nacóntarin,” tēnin. ²⁷ A'na tahuēri mini ya'ipi ma'sha isoro'paquē ya'huērinsopita ta'huantarin. Ma'sha ya'huēmiatērinso' acohuachinaso', ya'huēmiatarin. ²⁸⁻²⁹ Hua'anēntērinquē chachin aya'coninpoa'. Inápaquē pa'patēhua', co onporonta' ta'huantarihuahuē'. Napoaton: “Yosparinquēn Sinioro,” itahua'. Ya'ipi cancanēnpoa quēran inasáchin chinotahua'. Noya cancantatēhua', natēahua'

noya nicainpoaso maré'. Ipora huanta' Yosëso' no'tëquën ana'intarin ni'ton, të'huatacaso' ya'huërin. Pënuë ma'sha ahuiquitëreso pochin ya'ipi co noyahuë' nininsopita ana'intarin.

13

Onporahuatonsona Yosë noya ni'ninpoaso'

¹ Ya'ipi imaramasopita capini noya ninosoroco'. Iyaparima pochin ni'co'. ² Co nohuitapomarahué', nosoroco'. Huë'pachina, noya nontatoma', o'shitoco', a'caco'. Iráca a'naquën napopiso' yonquico'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, "Huëco' ni'quicoi," itërin. Piyapita'ma' topirinhue', Yosë anquëninën chachin a'carin. Inapochachin canpoanta' ni'toro'sa' noya nontahua'.

³ Ama tashinan pëiquë po'mopisopita naniantocosohué'. Catahuaco'. Canpitanta' tashinan pëiquë ya'huëaramaso pochachin yonquico'. A'naquëonta' imapiso maré' chiniquën aparisitohuachina', noya yonquico'. Canpitanta' inapita nitanapiso pochin cancantatoma', nosoroco'.

⁴ Quëmapi'sa' sa'apachina', ama a'na sanapi yonqui'inasohué'. Sanapi'santa' so'yahuachina', ama so'ina' tëhuananpichinasohué'. Ama manta' monshihuaninasohué'. Monshihuanpatama', Yosë chiniquën ana'intarinquëma'.

⁵ Ama coriquiráchin pa'yatocosohué'. Co na'con ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', sano cancantoco'. Ama na'con na'con nohuantocosohué'. Yosë chachin nani sha'huitërinpoa'. "Co onporonta' pataranquëmahuë'. Co naniantaranquëmahuë'," itërinpoa'. ⁶ Napoaton chiniquën cancantatëhua' naporëhua': "Yosë catahuarinpoa' ni'ton, co të'huarëhuahuë'.

jPiyapi'sa' ma'sha onpotopirinpohuënta', co të'huatarihuahuë'!" tënëhua'.

⁷ Ya'nan a'chintërinënuëmasopita yonquico'. Yosë quiricanën noya a'chintërinënuëma'. Chiminaquë huarë' noya nicatona', a'napita catahuapi. Napoaton inapita nonanatoma', noya natëco'.

⁸ Quisocristo co onporonta' nishataponhuë'. Iráca nosororinpoa'. Ipora huanta' catahuarinpoa'. Co onporonta' naniantarinpoahuë'. Inasáchin imahua'. ⁹ A'naquën nisha a'chintohuachinënuëma', ama natancosohué', nonpintochinënuëma'. No'tëquën yonquico'. Nisha nisha nicacaso' pënëpirinënuëma', co ina quëran noya cancantërehuahuë'. Na'a piyapi'sa' nisha nisha cosharo' a'poaponaraihuë', co noya cancantopihuë'. Quisocristoíchin nanitërin anoyacancantinpaso'. Inaora nohuanon, nosoroatonpoa', catahuarinpoa' imamiatacaso'.

10-11 Quisocristo corosëquë chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iráca pënëntërinso imapisopitaso nipirinhüë', co ina natëpihuë' ni'ton, co oshanëna' inquitërinhuë'. Iráca corto hua'ano'sa' piyapi'sa' oshanëna marë' ma'sha tēpapi. Tēpahuachinara, corto hua'an chini chiníquën nanantërinsoari ma'sha tēpapiso' huënainën manin. Masahuaton, Yosë ya'norinso' patoanaquë quëparin oshanëna marë'. Noshinënso nipirinhüë' co ca'pihuë'. Ninano' intonquë quëpapi ahuiquitacaiso marë'. ¹² Quisocristonta' ninano' aquëcha quëparahuatona', aparisitopi. Inaquë chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaora huënainën quëran anoyacancantërinpoa'. ¹³ Napoaton canpoanta' aparisitohuachinënpoa', ahuantahua'. Iráca pënëntërinso nanan naniantatēhua', Quisocristoíchin imahua'. Ina no'huipiso pochin no'huipirinënpoaonta', ahuantahua'. ¹⁴ Co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë ya'huërin'pa' pantacaso' ninarēhua'. Inatohua' ya'huëmiatarihua'. ¹⁵ Napoaton iporaso' co huachi ma'sha tēparihuahuë' Yosë chinotacaso marë'. Nani tahuëri ina chinotatēhua', "Ma noyanquëncha Tata Yosë quëmaso paya. Quisocristoíchin anoyacancantërincoi ni'ton, 'Yosparinquën Sinioro,' itërainquën," itahua'. ¹⁶ Noyasáchin niahua'. Nicatahuacaso' ama naniantahuasohuë'. A'napita ma'sha pahuantohuachina', ama apiratocosohuë'. Inapohuatēhua', Yosë noya chinotarēhua' ni'ton, noya ni'sarinpoa'.

¹⁷ Ansiano'sa' pënënpachinënquëma', noya natëco'. Noya noya imacamaso marë' Yosëri acorin. A'na tahuëri inapitanta' ya'ipi napopisopita Yosë sha'huitapi. Nani tahuëri pënënarinënquëma'. Noya natēhuatama', noya cancantatona', a'chintarinënquëma'. Co yanatēhuatamahuë', sētapi. Naporahuaton, canpitanta' co noya noya cancantapomahuë'.

¹⁸ Quiya marë' Yosë nontoco'. Noya nisarai, ta'toi, noyápiachin cancantërai. Ya'ipi cancanēhuëi quëran Yosë yanatërai. ¹⁹ Ca marë' chiníquën Yosë nontoco' catahuainco a'naroáchin canpitataquë pa'í.

Quisocristo a'pairinpoaso'

²⁰ Yosë catahuainquëma' noya ninicatoma' ya'huëcamaso'. Inasáchin asanocancaninpoa'. Inari chachin iráca Quisocristo ananpitaantarín. Iporaso' ohuicanënpita pochin niconpoa', Sinioro Quisoso a'pairinpoa'. Huënainën pa'nin ni'ton, nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa' imacaso marë'. Ina anoyatërinso' ya'huëmiatarin. Co onporonta' nishataponhuë'. ²¹ Yosë na'con catahuainquëma' ina nohuantërinso' nica-camaso marë'. Pi'pian tēranta' co noyahuë' yonquihuatama', anoyacancanchinquëma'. Quisocristo catahuahuachinpoa',

nani tahuëri nóya nisarëhua'. Ina quëran noya ni'sarinpoa huachi. Ya'ipi piyapi'sa' inasáchin chinochina'. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Amen.

²² Nani pi'pian ninshitëranquëma'. Noya cancantatoma' iyaro'sa' natanco', tënahuë. Achinicancainquëma', ta'to ninshitërahuë. ²³ Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquëma' pa'sarahuë. Iya Timotio nani tashinan pëi quëran ocoipi. Manóton huë'pachin, inaro'co pa'sarai.

²⁴ Ansiano'sanquëma' saludos a'pataranquëma'. Ya'ipi imaramasopitanta' yonquiatënquëma', saludos a'pataranquëma'. Itariaro'santa' saludos a'patarinënquëma'.

²⁵ Inaora nohuanton, Yosë nóya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Santiago ninshitérinso'

Nisha nisha parti ya'huëpisopita ninshitérinso'

¹ Ca Santiacoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' isëquë noya ya'huarahüë. Tata Yosë hua'anëntërinco ni'ton, Siniro Quisocristoíchin natërahüë. Ya'ipi cotioro'sanquëma' Quisocristo imaramaso' ninshitaranquëma'. Canpitaso' yanquëërahuatoma', nisha nisha parti ya'huarama'. Ya'ipi Yosë piyapinënpitanquëma' ninamaso' ninshitaranquëma'.

Ma'sha onporëhuaso'

² Nisha nisha ma'sha onpoapomarahüë' iyaro'sa', ama sëtocosohüë'. Noya cancantoco'. ³ Yosë tëniarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' natëcaso marë'. A'naquën ma'sha onpohuachinara, a'naróchin Yosë yaa'popi. Canpoaso nipirinhuë' parisitohuatëhua', "Yosë co onporonta' naniantarinpoahuë'," topatëhua', catahuarinpoa' chini chiniquën cancantacaso marë'. ⁴ Noya cancantatoma', ya'ipi ahuantoco' noya noya imacamaso marë'. Chiniquën cancantohuatama', nóya nisarama'. Oshaquëran noya noya cancantarama'.

⁵ "¿Ma'cha ipora niiya?" topatama', Yosë nontoco' noya anitochinquëma'. Onpopionta' Yosë nontacaso' ya'huërin. Co nosororinpoaso' apiratërinpoahuë'. Inaora nohuanton, catahuarinpoa'. Nontërehuaso marë' co no'huirinpoahuë'. Catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. ⁶ "Yosë noya catahuarinco. Natëmiatarahuë," ta'tëhua', Yosë nontahua'. Ama nisha nisha yonquia'ahuasohüë'. "Co catahuarincohüë' nimara," ama tahuasohüë'. Ni'co'. Co'sacai' co sanoirinhuë'. Pancaiquë ihuaitohuachina, niquëran niquëran niohuëërin. A'naquën piyapi'sa' ina pochin yonquionpi. Nisha nisha yonquipi. ⁷ Nisha nisha yonquiatoma', nontohuatama', co Yosë a'paniarinquëmahuë', co catahuarinquëmahuë'. ⁸ Co ya'ipi cancanëma quëran huarë' imapatamahuë', co no'tëquën yonquiamahuë'. Cato' cancan pochin ya'huëtohuachinquëma', nisha nisha yonquiarama'.

⁹ Co na'con coriqui iyaro'sa' ya'huëtopirinquëmahuë', Yosë nóya ni'ninquëma'. Huëntonënuquë chachin aya'coninquëma'. Ina marë' nóya cancantoco'. ¹⁰ A'naquëmaso nipirinhuë' na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtërinquëma'. Ina niponahuë' Quisocristo imarama' ni'ton, co ma'sharáchin yonquicamaso' ya'huërinhuë'. A'na tahuëri chiminarihua'. Ya'ipi ma'sha papotërinsona' ta'huantapona'. Quisocristo na'con

yonquiatoma', noya cancantoco'. ¹¹ Ni'co'. Pi'i chiníquën picatohuachina, papotërinso' a'naroáchin ahuirin. Yanconëonta' anotohuachina, co huachi noyápiachin nininhuë'. Ahuirin huachi. Inapochachin ma'huanosanta' a'na tahuëri chiminapi anta'. Sacatápirinahuë', chiminapona'. Nani ma'sha ya'huëtopirinahuë', patapi.

Anishacancaninpoaso'

¹² Ya'ipinpoa' ma'sha onporëhua'. Caniorëhua', parisitërehua', naporëhua'. Noya ahuantohuatëhua', nóya cancantarihua'. "Parisitaponaraihuë', nóya imasarinaco," ta'ton, Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' inápaquë noya acanararinpoa'. Nanpimiatarihua'. "Tëhuëenchachin nosorohuatamaco, ananpitaantaranquëma'," itërinpoa'.

Sha'huitërinpoa' ni'ton, co onporonta' nonpintarinpoahuë'. ¹³ A'naquënso nipirinhue' ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin co noyahuë' yonquipi. "Yosë nohuanton, co noyahuë' ninahuë. Napoaton co ana'intincoso' ya'huërinhuë'," toconpi. Ama ina pochin yonquicosohuë'. Yosëso' noyasáchin yonquirin. Co pi'pisha tëranta' oshahuaninhue'. Co onporonta' aoshahuaninpoahuë'.

¹⁴ Canpoara nohuanton, co noyahuë' cancantatëhua', co noyahuë' yonquirëhua'. Inachin inachin yonquihuatëhua', chinii' quëparinposo pochin co noyahuë' nicacaso' yonquirëhua'.

¹⁵ Ipora huanta' pi'pian co noyahuë' yonquirëhua'. Co a'naroáchin naniantohuatëhuahuë', co noyahuë' nisarëhua'. Naporahuatëhua', oshahuanarëhua'. Oshahuanpatëhua', chiminpatëhua' parisitomiatarëhua'. Ni'co'. Sanapi hua'huanpachina, oshaquëran oshaquëran hua'huin nanihuachina, huairin. Inapochachin co noyahuë' yonquihuatëhua', oshaquëran oshaquëran co noyahuë' nisarëhua'. Ina marë' oshahuanarëhua'.

¹⁶ Nosororranquëma' iyaro'sa'. Ama canpitaora yonquinëma quëran ninonpintocoso'huë'. No'tëquën yonquico'. ¹⁷ Yosëso' noyasáchin yonquirinpoa'. Noya noya cancantacaso marë' catahuarinpoa'. Inasáchin noya a'pintërinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Pi'i, yoqui, tayora, inapita inari acopirinhue', co ya'ipi tahuëri noya a'pininhue'. A'na tashinta' co manta' a'pininhue'. Yosëso' nipirinhue' co ina pochin nininhue'. Nani tahuëriya nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. ¹⁸ Inaora nohuanton, anasitaantatonpoa pochin nashacancan quëtërinpoa'. Inaso' no'tëquën nonin. Nanamën natëhuatëhua', huëntonënuquë aya'coaninpoa'. Hui'ninpita pochachin ni'ninpoa'. Canpoa'ton anoyacancantërinpoa'. Ina quëran oshaquëran na'aya'pi anoyacancantarin.

Cancanënpoa quëran huarë' natëcaso' ya'huërin

19 Napoaton iyaro'sa', ama topinan nonacamasoáchin yonquicosohuë'. Yosë nanamën na'con na'con natanco'. Naporahuaton, ama yano'huitocosohuë'.
20 No'huitohuatëhua', co nanitarihuahuë' noya nicacaso'. Ina marë' co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. 21 Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ama huachi oshahuancosohuë'. Yosë nanamën nani a'chintërinënguëma'. "Caora Siniro co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco," ta'toma', nanamën yonquiráco'. Ina yonquihuatama', nicha'ësarinquëma'.

22 No'tëquën yonquico'. Yosë nanamën a'chintohuachinënguëma', ama topinan quëran natancosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëco'. 23-24 Ni'co'. A'na piyapi isihuicoquë ya'pirin ni'pirinhuë'. Në'huërayatërinso' nicaponahuë', a'naroáchin naniantërin. Co niamirayarinhuë'. Canpitaanta' Yosë nanamën topinan natanpatama', co natëhuatamahuë', ina piyapi naporinso pochin nicapoma'. 25 Nipirinhuë', natëhuatama', noya nisarama'. Nasha nananso' nóya. Canpitaora nohuanton, ina natëhuatama', co sopai camaiarinquëmahuë'. Nani tahuëri Yosë nanamën yonquico'. Natanpatama', ama naniantocosohuë'. Noya natëhuatama', Yosë catahuarinquëma' noya nicacamaso marë'.

26 "Canta' noya Yosë imarahuë," topi a'naquën. Nipirinhuë', nisha nisha nonin. Co noyahuë' nonpachina, topinan quëran nonsarin, inaora ninonpintarin. Co tëhuëenchachin imarinhuë'. 27 Tëhuëenchachin Yosë chinotohuatëhua', piyapi'sa' nosoroarëhua'. Sa'ahuario'sa', quëyorono'sa', inapita catahuarëhua'. Ma'sha pahuantohuachina', quëtacaso' ya'huërin. A'naquën piyapi'sa' co noyahuë' cancantatona', co Yosë imapihuë'. Ama inapita nonanhuansohuë'. Noyápiachin cancantohuatëhua', noya imasarëhua'. Inapohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

2

Ya'ipi piyapi'sa' nosoroa'hua'

1 Quisocristo hua'anëntërinpoa'. Inasáchin noya noya ninin. Ina imarama' ni'ton, ama iyaro'sa' a'napita nocancosohuë'. Ya'ipi piyapi'sa' napopináchin nosoroco'. 2-3 Yosë chinotacaso marë' niyontonpatamara, ma'huanso' huë'pachina, pa'yatërama'. Noyápiachin a'morin. Na'a po'moitëra oro quëran nininso' po'morin. Ina nicatoma': "Huëquë' iyasha," itatoma', noyaquë chachin ahuënsërama'. A'naquënso nipirinhuë', co onpopinchin noyahuë' a'mosahuaton huë'pachina, co onpopinchin noya ni'namahuë': "Inaquë huaniquë'. Nohuantohuatan, no'paquë tëranta' huënsëquë'," itërama'. 4 ¿Co'ta

ina pochin nipatama', co napopianachin nosororamahuë'? Cancanënpoa quëran huarë' Yosë ni'sarinpoa' nipirinhue', co ina pochin yonquiramahuë'. Co noyahuë' yonquirama'.

⁵ Ni'co' iyaro'sa'. Na'acquënpoa' co na'con coriqui ya'huëtopirinpoahuë', Yosë huayoninpoa' imacaso marë'. Yosë nohuitohuatëhua', nóya cancantarihua'. Huëntonënguë chachin aya'coninpoa' ni'ton, Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Nani sha'huitërinpoa'. "Nosorohuatamaco, inápaquë quëpantaranquëma'," itërinpoa'.

⁶ Canpitaso nipirinhue', sa'ahua nininsopita co onpopinchin nosororamahuë'. Ma'huano'saso' nonpintatënënguëma', ihuarinënguëma'. Aparisitërinënguëma'. Coisëquë sha'huirapirinënguëma'.

¿Ina nipirinhue' pa'yatarama' ti? ⁷ Quisocristoso' nóya niponahuë', tëhuapi: "Co noyahuë' inaso'," toconpi. Imarëhua' ni'ton, Quisocristo piyapinënpitanpoa' canpoaso'. Napoaton ama ma'huano'sa' na'con na'con pa'yatocosohuë'.

⁸ Yosë quiricanën quëran noya noya pënëninpoa'. "Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco'," itërinpoa'. Ya'ipi piyapi'sa' nosorohuatama', noya nisarama'.

⁹ Nipirinhue', a'naso' nocanpatama', co noyahuë' nisarama'. Co Yosë natëramahuë' ni'ton, oshahuanarama'. ¹⁰ Yosë chachin pënëninpoa'. "Noya natërai," topiramahuë', pi'pian tëranta' co natëhuatamahuë', oshahuanarama'.

Ana'intinquëmaso' ya'huërin. ¹¹ "Sa'ahuanpatama', ama a'na sanapi monshitocosohuë'," tënin Yosë. Naporahuaton, "Ama piyapi tëpacosohuë'," tënin anta'. Co monshihuanaponahuë', piyapi tëpahuatan, oshahuanaran. Co Yosë natëaranhuë'.

¹² Quisocristo imapatëhua', nasha nanan sha'huitërinpoa'. Nicha'ërinpoa' ni'ton, nanitërehua' nóya nicacaso'.

Ina nanan chachin yonquiaton, a'na tahuëri Yosë coisë pochin nontarinpoa'. Ni'ton, piyapi nosoroatoma', noya nico', noya nontoco'. ¹³ Co piyapi'sa' nosorohuatamahuë', ayaro' tahuëri Yosënta' co nosoroarinquëmahuë'. Napoaton "Yosë na'con nosororinpoa'," ta'tëhua', a'napita nosoroa'hua'. Ina quëran ayaro' tahuëri co ana'intarinpoahuë'.

Noya nicacaso' ya'huërin

¹⁴ "Canta' Yosë imarahue'," tapomarahue', co noyahuë' nipatama', topinan quëran nonsarama'. Ina pochin cancantohuatama', co cha'ësaramahuë'. ¹⁵ Ni'co'. A'na quëmapihuë' nipon, sanapihuë' nipon Quisocristo imanapi, capa capacaso', capa a'mocaso' nipachina, catahuacaso' ya'huërin. ¹⁶ Co catahuarihuarahue': "Noya ya'huëquë'. Ama sëhuënguësohuë'. Ama tana natanquësohuë'," itapomarahue', co a'mocaiso', cosharo',

inapita quëtohuatëhuahuë', jtopinan quëran napatarihua!
 17 Inapochachin "Canta' Yosë natërahuë," tapomarahuë', co
 piyapi'sa' catahuahuatamahuë', topinan quëran nonsarama'.
 Co tëhuënychachin imaramahuë'.

18 A'naquëma' tapoma' nimara: "Quëmaso' 'Yosë imarahuë,'
 ta'ton, chinotëran. Caso nipirinhuë' noya ninahuë. Quëmaso'
 Yosë chinotaponahuë', co noya nipatanhuë', topinan
 quëran nonsaran. Caso nipirinhuë', noya ninahuëso
 marë' natërahuëso' ya'noarin," tapoma'. 19 "A'naíchin Yosë
 ya'huërin," ¿tënan ti? No'tëquën nonan. "Yosë ya'huërin mini,"
 topi sopairo'santa'. Ina nitotopi ni'ton, të'huatatona', ropa
 ropatapi. Napoaponaraihuë', co Yosë imapihuë'. Co napopiso
 marë' Yosë'pa' pa'sapihuë'. 20 jCo'chi no'tëquën yonquiranhuë
 paya! Co noya nipatanhuë', "Canta' imarahuë," topiranhuë',
 topinan quëran nonsaran. 21 Tata Apraan yonquiquë'.
 Yosëri nontohuachina, "Ama hui'nän apiratocoso'huë',"
 itohuachina, Isaco quëparin. Hui'nin niponahuë', co
 apiratërinhuë'. Yosë chinotacaso marë' yatëpapurinhuë',
 Yosëriso' nicha'ërin. jNatërinso marë' Yosëri noya ni'nin!
 22 "Yosë no'tëquën nontërinco," ta'ton, Apraani natërin.
 Natëton, noya noya imarin. Co topinan quëran chinotërinhuë'.
 Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëton, noya imarin. 23 Yosë
 quiricanënuë ninshitërin: " 'Yosë no'tëquën nontërinco,'
 tëninso marë' Yosëri noya ni'nin," tënin. "Inaso' Yosëri'
 nipayarin," tënin anta'. No'tëquën naporin.

24 Co topinan quëran nonacaso' ya'huërinhuë', tënahuë.
 Yosë natëtëhua', noya nipatëhua', noya imarëhua'. Ina
 marë' Yosë noya ni'sarinpoa'. 25 Inapochachin Nacapanta'
 oshahuana'pi niponahuë', Yosë yonquiaton, noya ninin.
 Cosoi a'parinsopita huë'pachinara, noya a'pairin ama
 inimicoro'sari tëpacaiso marëhuë'. Ina quëran po'oana
 quëran catahuërin cha'ëcaso'. Ina marë' Yosëri noya
 ni'nin. 26 Hua'yanënpoa' capa nipachina, co nanpirëhuë'.
 Inapochachin topinan quëran nonpatëhua', co noya
 cancantohuatëhuahuë', co Yosë natërehuahuë'. Chimipi
 pochin cancantatëhua', co tëhuënychachin imarëhuahuë'.

3

Nanamënpoa' nininso'

1 Ama iyaro'sa' na'anquëma' cortoquë pënëntocoso'huë'.
 Piyapi'sa' pënënpirëhuahuë' co canpoa tëranta' noya
 nipatëhuahuë', aquëtë chachin Yosë ana'intarinpoa'.
 2 Ya'ipinpoa' co noyahuë' nicatëhua', oshahuanëhua'.
 Noyasáchin nonacasoso' saca sacai'. Noyasáchin nonëhua'
 naporini, Yosë pochachin cancanchitërihuahuë'. Co huachi

aquëtë' tëhuë'itërihuahuë'. ³ Cahuario pa'patëra, pi'pian hua'nayon acatëntërë' no'tëquën pacacaso marë'. Ina quëran motën no'tëquën otëërarë'. ⁴ Nanchanta' panca masha nipirinhüë', quëmapiri otëërin. No'soratënën hua'huishin niponahuë', noya otëërarin. Panca ihuani mapirionta', noya otëërarin. Insëquësona yaquëpahuachina, noya quëparin. ⁵ Inapochachin nanamënpoa' pi'pira'huaya niponahuë', nonpatëhua', na'con nocanëhua'. Noya nonpatëhua', piyapi'sa' achinicananarihua'. Nipirinhüë', co noyahuë' nonpatëhuara, anishacancantarihua'. Ni'co'. Pën pi'pira'huaya niponahuë', matohuachina, panca imin a'naroáchin huiquitërin. ⁶ Nanamënpoaso' pën pochin ninin. Pa'pi co noyahuë' ninin. Ina marë' oshahuanëhua'. Sopai chachin camairinpoa' co noyahuë' nonacaso'. Nanamënpoa quëran nipinorëhua', nino'huirëhua'. Ma'tëhua' ma'tëhua' nonëhua'. Co noyahuë' nonpatëhuara, nitapicancanarëhua'.

⁷ Nisha nisha ma'sharo'sa' tananquë ya'huërinso pita pë'tahuarë'. Pë'tahuahuatëra, co huachi maninpohüë'. Anpantëhuano'sa', i'quë ya'huërinso pita, inapita pë'tahuarë'. Pëhuara, mayo, inapita pochin nininsonta' mapatëra, pë'tahuarë'. ⁸ Nipirinhüë', co insonta' inaora nanitërinhuë' noya nonacaso'. A'naroáchin co noyahuë' nonëhua'. Co noyahuë' nonpatëhua', ya'huan tomainën pochin nonëhua'. A'naroáchin yanquëëtërinso pochin na'a piyapi'sa' atapicancanarihua'. ⁹ Nanamënpoa quëran Yosë chinotërëhua'. "Tata Yosë hua'anëntërinpoaso' nóya," tënëhua'. Ina nanamënpoa quëran chachin piyapi'sa' pinorëhua'. Ya'ipinpoa' Yosë chachin nininpoa'. Ina pochin cancantacaso marë' acopirinpoahuë', nipinorëhua'. ¹⁰ Yosë noya nontapomarahuë', piyapi pinopatama', co noyahuë' cancantarama'. Co iyaro'sa' nisha nisha nonacaso' ya'huërinhuë'. ¹¹⁻¹² Ni'co'. Quëpa papotohuachina, quëpa nitërin. Co nisha nitërinhuë'. Misëra papotohuachina, misëra nitërin. Co quëpa nitërinhuë'. A'na huinan ya'huëhuachina, noyai', ca'cai', co cato chachin pipirinhüë'. Noyápiachin nipachina, co onporonta' ca'caquën pipirinhüë'. Inapochachin iyaro'sa', co nisha nisha nonacaso' ya'huërinhuë'. Noyasáchin nonco'.

Yosë noya ayonquirinpoaso'

¹³ ¡Tëhuëenchachin noya yonquihuatama', noya nisarama'! Napoaton noya nico' a'napitanta' noya yonquiramaso' nitochina'. "Co canpoara noya nitotërëhuahuë'. Yosëichin catahuarinpoa' noya yonquicaso'," ta'toma', noya nico'. ¹⁴ A'naquënso nipirinhüë' a'napita apiratatona', nocanpi. Inahuara nohuantopisoráchin yonquiatona' no'huitápi.

Ina pochin cancantohuatama': "Caso' noyaco," ama tocosohuë'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Nonpiánama'.¹⁵ Co Yosë nohuanton ina pochin cancantërehuahuë'. Piyapi'sa' inahuara ina pochin yonquipi. Ninocanatona', niapiratopi. Inachin yonquipi. Sopai nohuanton, ina pochin yonquipi.¹⁶ Niapiratohuatëhuara, yanino'huirëhua'. Co a'napita nohuantopiso' yonquihuatëhuahuë', nisha nisha cancantarihua'. Inapohuatëhua', pa'pi co noyahuë' nisarëhua'.¹⁷ Yosëso nipirinhuë', no'tëquën ayonquirinpoa'. Ina catahuahuachinpoa', noyápiachin cancantarihua'. Co manta' no'huitarihuahuë'. Sanoanan quëran nontarihua'. A'napita pënënpachinpoa', noya natanarihua'. Piyapi'sa' nosoroarihua'. Naporahuaton noyasáchin nisarëhua'. Co nisha nisha yonquiarihuahuë'. Co nonpintarihuahuë'. Yosëichin catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'.¹⁸ Yosë yonquihuatëhua', sano cancantatëhua', nanan anoyatarihua'. Napoaton, noya nini'tëhua' ya'huarihua'. Noya nipatëhua', a'napitanta' niconpoa', noya nisapi.

4

Ma'sharáchin yonquipisopita

¹ ¿Onpoatomata' nino'huitoma', yaniahuërama'? ténahuë, yonquiato. Canpitaora cancanëma quëran nisha nisha ma'sha nohuantërama' ni'ton, co noyahuë' cancantërama'. Nipa'yatacasoáchin yonquirama'. Napoaton nino'huirama'.² Nani ma'sha nohuantopiramahuë', co ya'huëtërinquëmahuë' ni'ton, yatëpatopiso pochin cancantërama'. A'na piyapi ma'shanënpitanta' nohuantaparama'. Co ya'huëtohuachinquëmarahuë', nino'huirama', yaniahuërama'. Co Yosë nontëramahuë' ni'ton, noya nininsopita co ya'huëtërinquëmahuë'.³ A'naquëma' Yosë nontohuatamara, ma'sha nipiramahuë', co quëtërinquëmahuë'. Canpitaora nipa'yatacamaso marë' ma'sha nohuantërama' ni'ton, co quëtërinquëmahuë'.⁴ Canpitaso' co huachi Yosëichin yonquiramahuë'. Yosë yonquipiramahuë', nani ma'sha na'con na'con nohuantatoma', yamonshihuaninso pochin cancantërama'. Capa cancantacasoáchin pa'yatërama'. Ma'sharáchin yonquiato, Yosë inimiconën pochin cancantërama'.⁵ Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. "Ispirito Santo aya'coancantërinpoa'. Ya'coancantohuachinpoa', apirarinpoa' Yosëichin pa'yatacaso marë'," ténin. Co topinan quëran naporinhuë'.⁶ Sacai' Yosëichin yonquicaso nipirinhuë', inari chachin inaora nohuanton catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. "Caora noya ninahuë,"

topatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Nipirinhüë', "Co caora nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Siniro," topatëhua', Yosë catahuarinpoa'. Nosoroatonpoa', catahuarinpoa', ténin Yosë quiricanënquë.

⁷ Napoaton Yosëichin natëco'. Ama pi'pian tëranta' sopai nohuantocosohüë'. Chiníquën cancantoco'. Yosë nontatoma', sopai a'paco' pa'in. Co ina natëhuatamahuë', patarinquëma'. ⁸ Nani tahuëri Yosë yonquihuatama', inanta' yonquiarinquëma', na'con catahuarinquëma'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico'. Ama huachi nisha nisha yonquicosohüë'. Noyápiachin cancantoco'. ⁹ Oshanëma' yonquiatoma', sëtoco'. Ina yonquiatoma', ama huachi capa cancantamasoachin yonquicosohüë'. Ama narinamasoachin yonquicosohüë'. Ya'ipi cancanëma quëran oshanëma marë' sëtatoma', na'nëco'. ¹⁰ Ya'ipinquëma', a'naya a'nayanquëma', Yosë chachin ni'sárinquëma'. "Caora Siniro co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco," topatama', anoyacancantarinquëma'. Ina pochin cancantohuatëhua', noya noya acoarinpoa'.

Pinotona'piro'sa' ana'intacaso' ya'huërinso'

¹¹ Ama iyaro'sa' nipinocosohüë'. Ama coisë pochin cancantatoma', a'napita no'huicosohüë'. Pi'pisha tëranta' nanan ya'huëhuachin, ama apancatahuatoma', nisha'huirapicosohüë'. Quisocristo imarama' ni'ton, iyaparin pochachin ninosorocaso' ya'huërin. Pinopatama', co nosoroaramahuë'. Yosë pënënpiripoahuë'. "Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco'," itopiripoahuë', "Co nosorocaso' ya'huërinhuë'," ta'toma', pinorama'. Canpitaora yonquinëma quëran pinotatoma', co Yosë natëramahuë'. ¹² Yosëichin coisë pochin nicaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Inasáchin ana'intarinpoa'. Noya cancantohuatëhua', nicha'ësaripoa'. Co'so' natëhuatëhuahuë', parisitopiquë a'pararinpoa'. Canpoa capiniso nipirinhüë', co nisha'huirapicaso ya'huërinhuë'.

A'nanaya chiminacaso' ya'huërinso'

¹³ Natanco iyaro'sa'. A'naquëma' co Yosë yonquiatomahuë', nisha nisha yonquiconama'. "Iporahuë nipon, tashirayahuë nipon, sacatapoi a'na ninanoquë pa'sarai. Inaquë a'na pi'ipi pochin sacatohuatoi, na'con canaarai," topiramahuë'. ¹⁴ Co tashiraya tëranta' nanitaramahuë' ninocamaso'. Ma'sona onpocamaso' co nitotëramahuë'. Co canpitaora nohuanton nanpiramahuë'. Chitoro' a'naroáchin sacorinso pochachin a'nanaya a'naquë chiminin. ¹⁵ "Yosë nohuantohuachin nanihuatoi, ma'sha nisarai," ta'caso nipirinhüë'. ¹⁶ "Quiyaora nohuanton, nani ma'sha nisarai," toconama'. Co Yosë yonquihuatamahuë', co noyahuë' cancantarama'. ¹⁷ Yosë

yonquicamaso' nitotapomarahuë', co yonquihuatamahuë', oshahuanarama'. Ma'sona tēranta' noya nicacaso' nitotapomarahuë', co ina nipatamahuë', ina marēnta' oshahuanarama'.

5

Ma'huanos'a' pēnēnso'

¹ Ma'huanosanta' co Yosē natēpisopitahuë' pēnēin. A'na tahuēri canpitaso' chiniquēn parisitarama'. Ina yonquiatoma', sētoco', na'nēco'. ² Ya'ipi ma'sha canaramaso' chanatarin. A'moramasopitanta', no'soni pē'yararin. ³ Coriquinēmanta' topinan quēran canarama'. Hua'na chi'chirotērinso pochin naponin nisarin. Co canamiataramahuë'. Canpitaora marēáchin coriqui yontonama' ni'ton, Yosē chiniquēn ana'intarinquēma'. Pēnquē parisitarama'. Na'a coriqui canapomarahuë', nani ayaro' tahuēri ya'caritēriarin. ⁴ Piyapinēmapita nonpintērama'. Iminēmaquē asacatopiramahuë', co no'tēquēn pahuērētēramahuë'. Inapitaso' Yosēquē sha'huirapirinēnquēma'. Shanēmapita nitērinso' mapirinahuë', co pahuērētēramahuë'. Inapohuatama', Yosē nitotarin. Inaso' chini chiniquēn nanantērin ni'ton, no'tēquēn i'huērētārinquēma'. ⁵ Isoro'paquē nōya ya'huērama'. Nani ma'sha ya'huētērinquēma'. Capa cancantacasoáchin yonquirama'. Nani ma'sha ya'huētopirinquēmahuë', Yosē ana'intarinquēma'. Ohuacaro'sa' tēpacaso pochin nipon. Yatēparinso' co nitotatonahuë', coshatápirinahuë', tahuēri nanihuachina, a'nanaya hua'anēni huēcapiarahuaton, tēparin. Inapochachin canpitaso' noya ya'huápiramahuë', a'nanaya ayaro' tahuēri naniarin. ⁶ Pa'pi co noyahuë' cancantatoma', noya piyapi'sa' nonpinapirama'. Chiniquēn aparisitopiramahuë', inapitaso' co nanitopihuë' i'huērētīnēnquēmaso'. Napoaton, Yosē chiniquēn ana'intarinquēma'.

Quisocriso noya ninacaso' ya'huērinso'

⁷ Napoaton iyaro'sa' aparisitoahuachinēnquēma', noya ahuantoco'. A'na tahuēri Siniro o'mantararin. Naporoy ya'ipiya no'tēquēn ana'intarin. Ni'co'. Sha'tohuatēra, co a'naroáchin manēhuë'. O'nanpachina, oshaquēran papotarin. O'naantahuachina, cayarin. "Oshaquēran cayahuachin, mapatēhua' ca'sarēhua'," ta'ton hua'anēni ninararin. ⁸ Inapochachin canpitanta' noya cancantatoma', Siniro o'mantacaso' tahuēri ninaco'. Nani ya'caritēriarin. Napoaton ama sētocosohuë'. Chiniquēn cancantoco'. ⁹ Ama pi'pian tēranta' iyaro'sa' nino'huicosohuë', Yosē ana'intochinquēma'. Ni'sárinpoa'. Co hua'quiya quēranhuë'

o'mararin ana'intinpoaso marë'. ¹⁰ Ni'co' iyaro'sa'. Iráca pënëntona'piro'sa' Siniro nanamën a'chinpirinahuë'. Pënëntohuachinara, a'naquëni no'huitona', aparisitopi. Parisitaponaraihuë', ahuantopi. Co no'huipihuë'. ¹¹ Noya ahuantopi ni'ton, Yosëri nóya ni'nin, tënëhua'. Coponta' pa'pi parisitërin, nitotërama'. Na'con parisitaponahuë', chiniquën cancantaton, ahuantërin. Ma'sha onpoaponahuë', Yosëri catahuarin noya noya pipicaso'. Ina nohuanton, napoin quëran noya noya yonquirin. Yosë nosoroatonpoa' na'con catahuarinpoa', tënahuë. Napoaton chiniquën cancantatoma', ahuantoco'.

¹² Na'con iyaro'sa' yonquico' no'tëquënáchin nonacamaso': "Pa'sarahuë," topatama', paco'. "Co pa'sarahuë'," topatama', ama pacosohuë'. Nani tahuëri no'tëquënáchin nontohuatama', co "Yoscoarë'," ta'caso' ya'huërinhuë'. Co'ni ma'sha tëranta' isoro'paquë ya'huërinso' a'pitatëhua' nonpinacaso' ya'huërinhuë'. Napoaton nani tahuëri no'tëquën nonco', Yosë ana'intochinquëma'.

¹³ A'naquëma' ma'sha onpohuatama', Yosë nontoco' catahuainquëma'. Noya cancantohuatama', Yosë cantanën cantatoma': "Yosparinquën Siniro," itoco'. ¹⁴ A'naquëma' caniohuatama', ansiano'sa' amatoco' Yosë nonchina'. "Quisocristo catahuainquën," ta'tona', pi'pian tomaquë pashichinquëma'. Ina quëran Yosë nonchina' anoyatacaso marë'.

¹⁵ Ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëcaso' ya'huërin. "Ya'ipi Siniro nanitaparan," topachina', anoyatarin. Oshahuanpachina', inanta' inquitarin.

¹⁶ Napoaton ma'sona tëranta' co noyahuë' nipatëhua', imarëhuasopita capini nisha'huitahua'. "Ina marë' caso' oshahuanahuë," nitahua'. Itohuaran capini Yosë nontahua' anoyachinpoa'. Ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', chiniquën ina nontohuatëhua', na'con catahuarinpoa'.

¹⁷ Ni'co'. Iniasë canpoa pochachin niponahuë', chiniquën Yosë nontohuachina, natanin. "Na'a piyapi'sa' Siniro co imarinëinquënhuë'. Quëma nohuanton, ama o'nainsohuë'," itohuachina, cara pi'ipi na'con co pi'pisha tëranta' o'naninhuë'. ¹⁸ Ina quëran Yosë nontantahuachina: "Quëma nohuanton o'naanta'in," itohuachina, o'naantarin. Sharo'sa' papotantarín. Napoaton canpoanta' noyápiachin cancantatëhua', chiniquën Yosë nontahua'.

¹⁹ Noya iyaro'sa' nipënëncó'. A'naso' no'tën nanan nitotaponahuë', nisha cancantohuachina, a'naya a'nayanquëma' pënëncó' no'tëquën yonquianta'in. ²⁰ Natëhuachinquëma', chiminpachina co parisitomiatapihuë'. Ya'ipi oshanëna' Yosëri inquitarin. Pënënama' ni'ton, noyápiachin cancantantapi huachi. Ina yonquiatoma', nipënëncó'. Nani huachi.

Pitrori Yosë piyapinënpita ninshitërinso'

Nisha nisha parti ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ca Pitroco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya canta' isëquë ya'huarahuë. Quisocristo a'parinco nanamën a'china'huaso marë'. Canpitaso' aparisitatënënuëma', ayanquërinënuëma' ni'ton, nisha nisha parti ya'huëarama'. Pontoquë, Carasiaquë, Capatosiaquë, Asiaquë, Pitiniaquë, inaquëpita ya'huëramaso' nanan a'pataranquëma'. Tëhuëenchachin co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë nohuanton, Quisocristo imarëhua' ni'ton, Yosë'pa' ya'huëmiatarihua'. Isëquëso' topinan yacapatatëhua pochin ninëhua'. ² Iráca quëra huarë' Tata Yosë nohuitërinquëma'. Nosoroatënuëma', huayoninquëma' huëntonënuë ya'conacamaso marë'. Ispirito Santo anoyacancantërinquëma' natëcamaso marë'. Quisocristo corosëquë chiminin oshanëma' inquitiniquëmaso marë'. Yosë nontërama' ni'ton, oshanëma' inquitërinquëma'. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'.

Yosë'pa' ya'huëcaso' ninarëhuaso'

³ Ma noyacha Tata Yosëso paya. Quisocristo pa'pin inaso'. Na'con nosoroatonpoa', nasitantarëso pochin nasha cancan quëtërinpoa' ina nohuitacaso marë'. Quisocristo hua'anëntërinpoa'. “Chiminaponahuë', nanopiantarin ni'ton, canpoanta' nanopiantarihua',” ta'tëhua', noya ninarëhua'. Natëtomiaterëhua'. ⁴ Yosë'pa' nani tapatërinpoa' noya noya ya'huëcontacaso marë'. Inatohua' co manta' ta'huantarihuahuë'. Co manta' nitapiarinhuë'. Inaquëso' co yanco pochin ahuirinhuë'. Noya noya nisarin. Canpoa marë' Yosëri acorin. Inari chachin ni'sarin. ⁵ Tata Yosë ya'ipiya nanitaparin. “Yosë co quënanpirëhuahuë', catahuarinpoa',” topatëhua', noya a'paiarinpoa'. Ma'sha onpohuatëhua', catahuarinpoa' ahuantacaso'. Ayaro' tahuëri nóya nicha'ësarinpooa'. Nani yonquirin o'mantacaso'. A'na tahuëri ni'sarëhua'. O'mantaquë huarë' a'paiarinpoa'.

⁶ Ina yonquiatoma', capa cancantarama'. A'na tahuëri Yosë nohuanton, pi'pian ma'sha onporama'. Ipora chachin ma'sha onpotopirinënuëmahuë', co hua'qui' parisitaramahuë'. Parisitapomarahuë', o'mantacaso' tahuëri yonquiatoma', noya cancantoco'. ⁷ Ma'sha onpohuatëhua', Yosë catahuararinpoa' ya'ipi cancanënpooa' quëran imacaso marë'. Oro tapacaiso marë' a'irotopiso pochin nitarinpoa'.

Oro inapotohuachinara, noyápiachin pipirin. Ya'ipi në'huë huiquitahuatón, orosachin ninin. Inapochachin iporaso' Yosë nohuantón, pënquë ahuiquitërëso pochin ma'sha onpotërinpoa' noya noya acoinpoaso marë'. Oro pa'tón niponahuë', co ya'huëmiatërinhuë'. Canpoaso nipirinhüë', Yosë natëhuatëhua', nanpimiatarihua'. Napoatón na'con yonquia'ahua' cancanënpoa quëran huarë' natëcaso'. Ina Yosë nohuantërinso'. Natëmiatohuatëhua', Yosë noya noya ni'sarinpoa'. Quisocriso o'mantahuachin, noya noya acorarinpoa'. Ina pochin ya'noarihua'.

⁸ Quisocriso co onporonta' quënanapomarahüë', nosororama'. Ipora huanta' co nicapomarahüë', "Co nonpintarincohuë'. Catahuarinco," ta'toma', ina natërama'. Cancanëma quëran ina nohuitatoma', noya cancantërama'. Ina yonquiatoma', capa cancantërama'. ⁹ Imarama' ni'tón, anoyacancantërinquëma'. Nicha'ësarinquëma' huachi.

¹⁰ Iráca pënëntona'piro'sa' ninopi. "A'na tahuëri Yosë inaora nohuantón, nosoroatëinquëma', nicha'ësarinquëma' canpitanta'," topi. Ninotona' ninshitaponaraihuë', co nitotopihuë' ma'sona tapon napopiso'. Napoatón cancantatona', Yosë quiricanën nontopi no'tëquën nitotacaiso marë'. Noya nitotatona no'tëquën sha'huitërinënpoa'. ¹¹ Ispirito Santo nohuantón, iráca Cristo ninopi. "Parisitapon. Ina quëran nanopiantarahuatón, noya noya ya'huapon," topi ninotona'. Napoatona', yonquiapi. "¿Ma quëmapita' o'matón, parisitapon? ¿Onporota' parisitaponso?" topi. ¹² Ina quëran Yosëri anitotërin. "Pahuanarin nanicaso'. A'na tahuëri ya'huëpisopita nitotacaiso marë' ca nohuantón, ninorama'," itërin Yosëri. Canpita iyaro'sa' nitotacamaso marë' ninopi. Iporaso' ina noya nanan chachin a'chintërainquëma'. Inápa quëran o'matón, Ispirito Santo catahuarincoi noya a'china'huaiso marë'. Anquëniro'sa quëran huarë' yanitotopirinahuë', co ya'ipiya nitotopihuë'.

Noyasáchin nicacaso' ya'huërinso'

¹³ Napoatón chiníquën cancantatoma', yonquico' noya nicacamaso'. Sano yonquico'. Quisocriso o'mantahuachin, inaora nohuantón, nicha'ësarinpoa'. Ina ninatoma', noya cancantoco'. ¹⁴ Hua'huaro'sa' noya nipachinara, pa'pina' natëpi. Inapochachin canpitanta' Yosëíchin natëco'. Iráca co Yosë nanamën nitotatomarahüë', co yonquiramahüë'. Yano'pihuatamara, no'pirama'. Co noyahuë' yonquihuatamara, co noyahuë' ninama'. Iporaso' nipirinhüë' ama inapocosohüë'. ¹⁵ Tata Yosë noyasáchin ninin. Huëntonëinquë aya'coninquëma' ni'tón, canpitanta' ina pochin cancantoco'.

16 Quiricanën quëran Yosë pënëninpoa'. "Caso' noyasáchin ninahuë. Napoaton canpitanta' noyasáchin nico'," itërinpoa'.

17 Yosë nontohuatamara, "Tata," itërama'. A'na tahuëri inaso' coisë pochin ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarin. Co noyahuë' nipsisopita no'tëquën ana'intarin. Ya'ipi oshahuaninsopita ana'intarin ni'ton, të'huatacaso' ya'huërin. Chiminaquë huarë' ina yonquiatoma', noya nico'.

18 Iráca shimashonënpoapita topinan quëran ya'huëpi. Moshatopirinahuë', co Yosë nohuitopihuë'. Inapita nonanatoma', canpitanta' topinan quëran ya'huëpiramahuë', Yosë ocoirinquëma' ina nohuitacamaso marë'. Ocoinquëmaso marë' co coriqui pahuërëterinhuë'. Hui'nin chachin a'paimarin. Coriqui, oro, inapita a'na tahuëri ta'huantarín.

19 Hui'ninso nipirinhüë' noya noya. Ina chiminpachina, huënainën pa'nin. Iráca cotioro'sa' co noyahuë' nipachinara, carniroa'hua noyápiachin nininso' masahuatona', tëpapi. Inapochachin Quisocristoso' nóya. Co manta' oshahuanaponahuë', corosëquë chiminin. Oshanënpoa' inquitatonpoa', ocoirínpoa huachi.

20 Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohüë', Yosë yonquirin hui'nin a'paimacaso marë'. Ipora huarë' ya'norin canpitanta' nicha'ëinquëmaso marë'.

Nani ayaro' tahuëri ya'caritapon chachin ya'norin. 21 Quisocristo anoyacancantërinquëma' ni'ton, Yosë nohuitatoma', natërama': "Tëhuëenchachin catahuarinpoa'," tënama'. Quisocristo chiminaponahuë', Yosëri ananpitaantarín. Inápaquë quëpantarahuaton, chiníquën nanan quëtërin. Napoaton Yosëíchin imarama'. "Canpoanta' ananpitaantarínpoa'," ta'toma', ninarama'.

22 Yosë nanamënso' no'tën nanan. Ina natëhuatama', ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantarama'. Noyápiachin cancantarama'. Yosë anoyacancantërinquëma' ninosorocamaso marë'. Napoaton imaramasopita capini noya ninosoroco'. Tëhuëenchachin cancanëma quëran huarë' ninosoroco'.

23 Yosëso' co onporonta' chimininhuë'. Nanpimiatarín. Inaso' nasha cancan quëtërinquëma' huëntonënquë ya'conacaso marë'. Nasitantarëso pochin noya cancantërama'. Co piyapi quëran nasitatoma' huëntonënquë ya'conamahuë'. Nanamën quëran anoyacancantërinquëma'. Nanamënso' co onporonta' ta'huantarínhuë'. Ina natëhuatëhua', canpoanta' nanpimiataríhua'.

24 "Panpatëro' a'naroáchin ahuirin. Inapochachin canpoanta' chiminarihua'. Yancoro'santa' noyápiachin nipirinhüë', a'naroáchin ahuihuachina, nohuatërin. Inapochachin nani ma'sha ni'nëhuasopita ta'huantarín anta'.

25 Sinioro nanamënso' nipirinhüë', ya'huëmiatarín,"

tënin Yosë quiricanënquë.
Ina nanan chachin nani a'chintërainquëma'.

2

¹ Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ama iyaro'sa' ninonpintocoso'huë'. A'naquën noyasha nonaponaraihuë', po'oana quëran co noyahuë' nipi. Ama ina pochin nicoso'huë'. Ya'ipi cancanëma quëran no'tëquën ninontoco'. A'napita noya ya'huëhuachina', ama noyapatocoso'huë'. Ama pinotocoso'huë'. ² Yosë huëntonënquë ya'conpatëhua', hua'huasha nasha huaipiso pochin ninëhua'. Ni'co'. Canopia'huaya sho'sho apira apira nayaran. Sho'shotaton, noya chinirarin. Inapochachin canpitanta' Yosë noninso chachin na'con na'con nohuantoco'. Ina yonqui'huatama', oshaquëran noya noya nisarama'. Chiniquën cancantatoma', noya cha'ësarama'. Yosë nanamënáchin achinicananinpoa'. ³ "Sinioroso' noya," ta'toma', nani imarama'. Cosharo' pi'nirëso pochin pi'pian nohuitërama'. Na'con na'con ina nohuitoco'.

Quisocristo na'pi pochin nininso'

⁴ Na'pi quëran yapëihuatëra, a'na na'piso' na'con na'con nohuantë'rë' pëi' achinicaso marë'. Quisocristo ina na'pi pochin ninin. Piyapi'sari co nohuantopirinahuë', Yosëriso' nóya nica-ton, na'con nohuantërin. Apira apira Quisocristo yonquico'. Inaso' nanpimiatarin. ⁵ Imarama' ni'ton, canpitanta' noya na'piro'sa pochin nisarama'. Nanpimiatarama'. Ya'ipi imarëhuasopita Yosë acorinpoa' pëinën pochin nicacaso marë'. Cancanënpoa quëran huarë' ina na'con chinotërëhua' ni'ton, corto hua'ano'sa pochin nisarëhua'. Nani tahuëri ina chinotatëhua', "Yosparinquën Sinioro," itahua'. Nicatahuacason'ta' ama naniantahuasohuë'. Quisocristo catahuarinpoa' ina pochin nicacaso'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa'. ⁶ Quiricanën quëran ina ninorin:

"Yapëihuachinara, noya noya na'pi nohuantopi pëi' achinicaso marë'. Cristo ina na'pi pochin nizarin. Sionquë acorahuë. Ina natëhuatama', 'Co naniantarinpoahuë', ta'toma', co sëtërëso pochin cancantaramahuë'," tënin Yosë quiricanënquë.

⁷ Quisocristo natëhuatëhua', ina na'con nohuantarihua'. A'naquënso nipirinhüë' co natëtonaraihuë', co Quisocristo nohuantopihüë'. Quiricanën quëran naporin:

"Na'pi quënanpachinara, sacatoro'sa' co nohuantopihüë'. Të'yatopi. Ina na'piso nipirinhüë' noya noya ninin pëicaso marë'," tënin.

Inapochachin Quisocristo noya nipirinhüë' co nohuantopi-hüë'.⁸ Quiricanën quëran itantarin:

“Iratohuatëra, na'pi i'patahuatë', anotërë',” ténin. Inapochachin a'naquën co Quisocristo nanamën natëtonaraihuë', nisha cancantopi. Ina marë' Yosë nohuanton, na'inpi huachi.

⁹ Imarëhuasopitaso nipirinhüë' nohuantërinpoa'. Huayoninpoa' ina nohuitacaso marë'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. Nani acorinpoa' corto hua'ano'sa pochin nicatëhua', ina marë' sacatacaso'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa'. Yosë piyapinënpoa' ninëhua'. Iráca tashi pochin cancantopirëhuahuë', Yosë nicha'ërinpoa' tahuëri pochin cancantacaso marë'. Acorinpoa' Yosë noya nosororinpoaso' sha'huicaso marë'.¹⁰ Iráca co Yosë piyapinënpita nipiramahuë', iporaso' nani huëntonëinquë aya'coninquëma'. Iráca co insonta' tēhuëinchachin nosororinquëmahuë'. Iporaso' Yosë nosororinquëma'.

Yosë noya imahua'

¹¹ Nosororanquëma' iyaro'sa' ni'ton, pënënanranquëma'. Quisocristo imatoma', co isoro'paquë ya'huëmiataramahuë'. Yosë'pa' ya'huëmiataramaso'. Napoaton ama ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquicosohuë'. Isoro'paquë no'piápi, monshihuanapi, taparosáchin nonatona', capa cancantapi. Ama ina pochin cancantocosohuë'. Ina pochin cancantohuatama', sopai minsëarinquëma', co Yosë pochin cancantaramahuë'.¹² Co imapisopitahuë' pinorinëinquëma'. “Co noyahuë' nipi,” topi. Ina nipirinhüë', noyasáchin nico' ni'inëinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosëri catahuarin ni'ton, no'tëquën yonquihuachina', yonquiarinëinquëma'. “Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, noya nipi paya,” tosapi.

Hua'ano'sa' natëcaso' ya'huërinso'

¹³ Sinioro imarama' ni'ton, hua'ano'sa' natëco'. Ya'ipi acorinsopitanta' natëco'. Copirnosó' chini chiniquën nanantërin ni'ton, natëcaso' ya'huërin.¹⁴ Ninano hua'ano'sa', chirinchirosá', sontaró'sa', ponisiaró'sa', inapita acorin piyapi'sa' a'paicaiso marë'. Co noyahuë' nipachina', ana'intapi. Noya nipachina', noya ni'sapi. Inapitanta' natëco'.¹⁵ Ina Yosë nohuantërin. A'naquën co Yosë nanamën nitotatonaraihuë', co yonquipihuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, a'naróachin yapinorinëinquëma'. Noyasáchin nico' ama pinoinëinquëmaso marëhuë'.

¹⁶ “Yosë nicha'ërinpoa',” ta'toma', noya yonquico'. Iráca nanan co natëcaso' ya'huëpirinhüë', ama ina yonquiatoma'

tëhuëcosohuë'. Yosë hua'anëntërinquëma' ni'ton, ina no-huantërinsoáchin natëco'. ¹⁷ Ya'ipi piyapi'sa' noya nontoco'. Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Yosë të'huatatoma', no'tëquën natëco'. Copirnonta' noya nicatoma', natëco'.

Quisocristo nonanacaso' ya'huërinso'

¹⁸ A'naquëma' patron marë' sacatërama'. Asacato-huachinquëma', natëco'. Yosë ni'sarinquëma' ni'ton, noya natëco'. A'naquën patron noya. Nosororinquëma'. A'naquënso nipirinhüë' yáno'huitërin. Co noyahuë' nipirinhüë', inapitanta' natëcaso' ya'huërin. ¹⁹ Topinan quëran ana'intohuachinquëma', ama no'huicosohuë'. Yosë yonquiatoma', ahuantoco'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma'. ²⁰ Co noyahuë' nipatama', ana'intarinquëma'. Ahuantohuatama', co ina marë' noya ni'ninquëmahuë': "No'tëquën ana'intohuachinquëma', ahuantacaso' ya'huërin," topi ya'ipiya. A'na tahuëriso nipirinhüë' noya nipiramahuë', aparisitarinëinquëma'. Co no'huitatomahuë', ahuantohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ²¹ Ina pochin ahuantacaso' Yosë nohuantërin. Quisocristo canpoa marë' parisitërin. Parisitaton, a'chintërinpoa' canpoanta' ina pochin ahuantacaso'. Ina iyaro'sa' nonanco'. ²² Inaso' nóya ninin. Co manta' onporinhüë'. Co pi'pian tëranta' nonpininhüë'. ²³ Inimiconënpitari pinopachinara, co yai'huëretërinhuë'. Aparisitopirinhüë', co no'huirinhüë'. "A'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'intarin," ta'ton, Yosëichin natërin. ²⁴ Quisocristo isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Oshanënpoa marë' corosëquë chiminin. Inaora ya'huëretërinpoa'. Ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua' noya nicacaso marë' chiminin. Corosëquë parisitaton, anoyacancantërinpoa'. ²⁵ Ohuica chihuërinso pochin nicatëhua', co Yosë nohuitopirëhuahuë', iporasó' Quisocristo imarëhua'. Inaso' ohuicaró'sa' hua'anën pochin ni'ton, noya a'pairinpoa'.

3

So'yahuano'sa' pënëninso'

¹⁻² Sanapi'santa' so'yahuachina', so'ina' natëina'. A'naquën quëmapi'sa' co Yosë nanamën natëyátërapihüë'. Inahuanta' imacaiso marë' so'ina' noya natëina'. Noya nocoma'ina'. Ama a'na quëmapi tëhuainasohuë'. Yosë yonquiatona', noya niina'. Noyasáchin nipachin, ina nicaton, so'ionta' oshaquëran imapon nimara. Co sa'ini pënënpirinhüë', noya nininso marë': "Noya nanan imasarin," tapon inanta'. ³ Ama imoyaro'sa' nitapacasaráchin yonquicosohuë'. A'naquën sanapi'sa' ainëna tapacasoachin yonquipi. Oro

quëran nipiso' a'sontanpapi. Notohuaro' miyo pë'pëpi. Pa'ton nininsopita a'mocaiso pa'yatopi. Noyápiachin nitapacadoráchin yonquipi. ⁴ Quisocristo imapatama', ama aipi ya'norinsoráchin yonquicosohuë'. Noyápiachin cancantacamaso' na'con na'con yonquico'. Yosë pochin yonquicaso' ya'huërin. Nitaparamaso' co ya'huëmiatarinhuë'. Cancanënpoa quëran yonquirëhuasopitaso nipirinhüë', ya'huëmiatarin. Napoaton imoyaro'sa' sano cancantoco'. Ama pi'pian tëranta' no'huitocosohuë'. Nóya cancantohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ⁵ Iráca noya sanapi'sa' Yosë natërinsopita ina pochin nipi. "Yosë catahuarinco," ta'tona', inaíchin yonquipi. So'ina' noya natëtona', noyápiachin cancantopi. ⁶ Apraan sa'in ina pochin ninin, Sara itopiso'. So'in noya natërin. "Camaihuachincora, natërahuë mini," tënin. Canpitanta' imoyaro'sa' noya nipatama', ina pochin cancantarama'. Noyápiachin cancantohuatama', co të'huatochinachin cancantaramahuë'.

⁷ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' nosoroatoma' noya ichiya'huëco'. Co canpita pochin chinipihuë' ni'ton, noya nicatoma', sanoanan quëran nontoco'. Inapitanta' Quisocristo imapi ni'ton, canpitarë'quëma chachin Yosë huëntonënguë ya'conpi anta'. Inapitanta' nanpimiatapi. Ina yonquiatoma', sa'ama' noya nosoroco'. Inapotohuatama', Yosë nontohuatama', catahuarinquëma'.

Aparisitërinënpoaso'

⁸ Ya'ipinquëma' noya nini'toma', ya'huëco'. A'naquën sëtohuachina', noya nontoco' ama aquëtë' sëchinasohuë'. Noya cancantohuachina', canpitanta' noya cancantoco'. Imaramaso capini ninosoroco'. Ninosoroatoma' iyaro'sa' nicatahuaco'. Ama ninocancosohuë'. Canpitanta' imoyaro'sa', noya ninontoco'. ⁹ Piyapi'sa' ma'sha onpotohuachinënguëma', ama i'huërëtacamaso' yonquicosohuë'. Pinopachinënguëma', ama canpitariso' pinocosohuë'. Noya nontoco'. Naporahuaton, Yosë nontoco' inapitanta' catahuain. Imapatëhua', ina sha'huitërinpoa' a'napitanta' nosorocaso'. Napohuatëhua', Yosë noya catahuarinpoa'. ¹⁰ Iráca quiricanën quëran itërinpoa':

"Noya ya'huëcamaso' nohuantohuatama', noyasáchin nonco'. Ama insonta' nonpintocosohuë'. Inapohuatama', noya cancantatoma', noya ya'huarama'.

¹¹ Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', nóya nico'. Sano piyapi nicatoma', ama insonta' no'huicosohuë'. A'napitanta' catahuaco' noya nini'tona' ya'huë'ina'.

12 Noya nipatama', Siniro a'paiarinquëma'. Ina nontohu-
atama', natanarinquëma'. Nipirinhue', co noyahuë'
nipatama', co Siniro tahuëretarinquëmahuë',” ténin.

13 ¡Noyasáchin nipatama', co a'napita
yai'huëretarinquëmahuë'! 14 A'na tahuëriso nipirinhue'
imaramaso marë' aparisitohuachinënquëma', ama
të'huatocosohue'. “Quisocriso marë' parisitarëhua',” ta'toma',
noya cancantoco'. Yosë noya catahuarinquëma' ni'ton, ama
pa'yancosohue'. 15 Ya'ipi cancanëma quëran Quisocriso
yonquico'. Inaso' hua'anëntërinpoa' ni'ton, chinotoco'.
Nani tahuëriya chiniquën cancantatoma', yonquico'
Quisocriso nanamën sha'huicamaso marë'. Ina quëran
“¿Onpoatomata' imarama'?” itohuachinënquëma', a'naroáchin
no'tëquën sha'huitarama'. 16 Ama no'huitë pochin chiniquën
sha'huitocosohue'. Sanoanan quëran pënëncó'. Yosë
yonquihuatama', noya sha'huitarama'. Quisocriso imarama'
ni'ton, noyasáchin nicatoma', noyápiachin cancantoco'. Ina
quëran pinopirinënquëmahuë', “Co'ta noya nisapi. Quëmariso'
nonpinapiran,” itarin a'narinta'. Itohuachina, pinotona'piso'
tapanarin.

17 Co noyahuë' nipatëra, parisitacaso' ya'huërin. A'na
tahuëriso nipirinhue' Yosë nohuanton, imarëhuasopitanta'
parisitarëhua'. Noya nipirëhuahuënta', piyapi aparisi-
tarinënpoa'. Ina pochin parisitacaso' Yosë nohuantërin.
18 Quisocrisonta' nóya niponahuë', oshahuanëhuaso
marë' parisitërin. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë'
chiminin. A'naromarëáchin chiminin. Noya niponahuë',
oshahuano'sa marë' chiminin. Canpoanta' Yosë nohuitacaso
marë' chiminin. Piyapi ni'ton tëhuëncachin tëpapi.
Chiminaponahuë', nanpiantarin ni'ton, noya noya
ya'huantarin. 19 Ina pochin nanpiantaton, pa'nin
chimipiro'sa' ya'huërinquë. Inaquë tashinan pëiquë
ya'huapiso pochin nininsopita nanan sha'huitonin.
20 Inapitaso' iráca Noi nanpiso', pa'pi co noyahuë' cancantopi
ni'ton, ina nohuanton, Noi pënëntárin. Pënëntopirinhue',
co yanatëpihuë'. Yosëso' co a'naroáchin ana'intërinhue'.
Noi panca nanca nicaso', ninarapirinhue', co natëpihuë'
ni'ton, ana'intërin. Ipora huanta' parisitapi. Noiso' nanca
tintahuaton, ya'conin. Naporo' posaya'píchin ii' quëran
cha'ëpi. 21 Inapochachin iporasó' Yosë nicha'ësarinpoa'.
Anoyacancantohuachinpoa', aporintërinënpoa'. Co
në'huë inquitinënpoaso marë' aporintërinënpoahuë'.
Aporintohuachinënpoara, Yosë nontërëhua' catahuainpoaso
marë'. “Ya'ipi oshanëhuë inquitoco. Catahuaco noyasáchin
nicato, noyápiachin cancanchi,” itërëhua'. Ina marë'

anoyacancantërinpoa'. Quisocristo nanpiantarin ni'ton, nicha'ësarinpoa'. ²² Nanpiantarahuaton, Yosë'pa' pantarin. Yosë inchinan quëran huënsëaton, chini chiníquën nanantarin. Ya'ipi anquëniro'sa', hua'ano'sa', chiníquën nanantërinso pita inapitari natëpi huachi.

4

Íráca naporëhuaso' naniantahua'

¹ Quisocristo isoro'paquë o'maton, tëhuënychachin parisitërin. Napoaton canpitanta' parisitohuatama', ahuantoco'. Quisocristo yonquiatëhua', noya ahuan-tohuatëhua', noya noya cancantarihua'. Co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'. ² Napoaton ama íráca naporamaso pochin yonquicosohuë'. Ipora quëra huarë' Yosë nohuantërinsoáchin natëco'. ³ Hua'qui' co noyahuë' ninama'. Monshihuanama', nisha nisha sanapi noyarama', no'pirama'. Pita nicacasoáchin yonquirama'. Mamanshi mosharama', co inapita moshacasohuë' nipirinhuë'. Íráca co Yosë imatomahuë', inaporama'. Inapoatoma', tahuëri chinarama'. ⁴ Iporaso nipirinhuë' imarama'. A'napita yano'pihuachinara, amatopirinëinquëmahuë'. Co yano'pihuatamarahuë', no'huirinëinquëma'. “¿Onpoatomata' pita nipatëira, co yani'namacoihuë'?” itatënëinquëma', pinorinëinquëma'. ⁵ Iporaso' pinopirinëinquëmahuë', ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë sha'huitiinpoaso' ya'huërin. Nanpirëhuasopita, chiminpisopita, ya'ipinpoa' coisë pochin nontarinpoa'. Co noyahuë' nipsisopita no'tëquën ana'ntarin. ⁶ A'naquën nohuitëramasopita nani chiminpi. Piyapi ni'ton, chiminpi. Chiminaponaraihuë', co'huara chimiyantërasoihuë', Quisocristo nanamën a'chintopi. Natëpi ni'ton, hua'yanëna quëran Yosë pochin nanpimiatapi.

Nisha nisha acorinpoaso'

⁷ Ayaro' tahuëri nani ya'cariarinpoa'. Napoaton ama nisha nisha yonquicosohuë'. Noya yonquiatoma', Yosë nontáco'. ⁸ Ya'ipi cancanëma quëran noya ninosoroco'. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Piyapi nosorohuatama', co noyahuë' nipirinahuënta', a'naroáchin nanan anoyatarama'. Co noyahuë' nipsisopita naniantatoma', co huachi yonquiamahuë'. ⁹ Ama apiracosohuë'. Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nontoco'. Noya cancantatoma', a'caco', ahue'ëtoco'. ¹⁰ Yosë imarëhuasopita acorinpoa' nisha nisha nicacaso'. Inaora nohuanton, a'naya a'nayanpoa' catahuar-inpoa' ma'sona nohuantërinso' nitotacaso'. Napoaton ama topinan quëran ya'huëcosohuë'. Ma'sona nitotohuatama',

noya nico' a'napita catahuacaso marë'. Noya noya imacamaso marë' nicatahuaco'. ¹¹ A'naquën Yosë nohuanton, nitotopi pënëntacaiso'. Nitotohuatama', Yosë noninso chachin pënëntoco'. A'naquëonta' Yosë nohuanton, cania'piro'sa', sa'ahuario'sa', inapita catahuapi. Yosë catahuarinquëma' ni'ton, ina yonquiatoma', a'napita noya catahuaco'. Ma'sona tëranta' nipatama', ya'ipi cancanëma quëran nico'. Piyapi'sa' nicatënëinquëma' Yosë noya noya yonquicaiso marë' inapoco'. Yosëso' noya noya ninin. Chini chiniquën nanantërin. Ya'ipi piyapi'sari ina chinochina'. Quisocristo catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. Amen.

Nisha nisha parisitërëhuaso'

¹² Na'con iyaro'sa', imoyaro'sa', nosororanquëma'. Iporaso' chiniquën parisitohuatama', ama pa'yancosohuë'. Co topinan quëran ma'sha onporamahuë'. Imarama' ni'ton, ina pochin parisitacaso' ya'huërin. Yosë nohuanton, napoarama' noya noya imacamaso marë'. ¹³ Quisocristo parisitërinso pochin parisitohuatama', noya cancantoco'. Ina quëran chiniquën nanantaton o'mantahuachin, noya noya cancantarama'. ¹⁴ Imaramaso marë' pinopachinëinquëma', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ispirito Santo ya'coancantatënquëma' achinicananarinquëma' ni'ton, noya cancantoco'.

¹⁵ A'naquën piyapi'saso' co noyahuë' cancantopi. Tëpatopi, ihuatopi, nanan pa'yatopi inapitaso' ana'intacaso' ya'huërin. Ama inapita pochin yonquicosohuë'. Ina marë' parisitohuatëhua', tapanacaso' ya'huërin. ¹⁶ Nipirinhüë', imaramaso marë' aparisitohuachinëinquëma', ama tapancosohuë'. "Quisocristo imarai mini. Ma noyacha Tata Yosëso paya," topatama', Yosë noya ni'sarinquëma'.

¹⁷ Nani ana'intinpoaso' naniriarin. Ipora chachin imarëhuasopita pi'pian pi'pian ana'intarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', tatanpoa pochin pi'pian ana'intarinpoa' noya noya yonquicaso marë'. ¡Ayaro' tahuëriso nipirinhüë' co nanamën natëpisopitahuë' chiniquën ana'intarin! Parisitopiquë a'pararin ni'ton, parisitomiatapi. ¹⁸ Yosë quiricanëinquë sha'huitërinpoa': "Noya piyapi'santa' parisi quëran cha'ësapi. ¡Oshahuano'saso nipirinhüë' co onporonta' cha'ësapihuë'! Ya'ipi co noyahuë' nipisopita chiniquën parisitomiatapi," tënin. ¹⁹ Napoaton Yosë nohuanton parisitohuatama', noya nico'. "Catahuaco Siniro chiniquën cancanchi," itoco'. Yosë chachin nininpoa'. Inaso' co onporonta' naniantarinpoahuë'.

5

Ansiano'sa' pënëninso'

1 Ya'ipi ansiano'sanquëmantá' pënënanquëma'. Cantá' ansianoco ni'to, achinicancainquëma', tënahuë. Quisocriso isoro'paquë nipon, nohuitërahuë. Corosëquë parisitohuachina, cari ni'nahuë ni'ton, sha'huirárahuë. O'mantahuachin, canpoanta' inarë'quënpoa' hua'anëntarihua'. Napoaton iporasó' pënënanranquëma' noya nicacamaso marë'.
 2 Quisoso imapisopita iyaro'sa' noya ni'co'. Yosë acorinquëma' ya'huëramaquë a'chinacamaso marë'. Hua'anëni ohuicanënpita noya a'pairinso pochin noya a'paico' imamiachina'. A'naya tëranta' co noyahuë' nipachin, sanoanan quëran pënëncó' noya yonquianta'in. Nani tahuëri catahuaco' noya imaina'. Ama chirotomahuë', a'chinco'. Ina pochin nicacaso' Yosë nohuantërin. Ni'ton, canpitanta' noya nohuantatoma', a'chinco'. Ama canacaso marë' a'chincosohuë'. Nóya cancantatoma', Yosë marë' sacatoco'.
 3 Pënëntohuatama', ama chiníquën nontocosohuë'. Ama hua'an pochin cancantatoma', camaitocosohuë'. Yosë acorinquëma' a'chintëramasopita catahuacamasso'. Napoaton noya yonquiatoma', noya nico' inapitanta' inachachin nonainquëmaso marë'.
 4 Quisocriso imarëhua' ni'ton, ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. A'na tahuëri o'mantararin. Noya ansiano'sa' nipatama', naporo' noya canaarama'. Isoro'paquë canatohuachinara, yancotë' huëron quëran nipiso' quëtopirinahuë', inaso' a'naroáchin ahuirin. Inapaquëso nipirinhue' canahuatama', ya'huëtomiatarinquëma'. Noya noya ya'huëcontarama'.

Yosë catahuarinpoaso'

5 Hui'napi'sanquëmantá' ansiano'sa' natëco'. Ya'ipinquëma' noya yonquiatoma', nicatahuaco'. Quiricanën quëran itërinpoa':

“Caora noya nisarahuë, ta'toma', nocantohuatama', Yosë co noya ni'sarinquëmahuë'.

Nipirinhue', ‘Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'.

Catahuaco,' topatama', inaora nohuanton, Yosë nóya catahuarinquëma',” tënin.

6 Parisitapomarahue', ama Yosë no'huicosohuë'. Chiníquën nanantaton, ni'sárinquëma ni'ton, natëco'. Ina noya yonquihuatama', tahuëri nanihuachin, noya noya acoarinquëma'.

7 Ama ma'sha onpochináchin yonquicosohuë'. Ya'ipiya Yosë sha'huitoco' catahuainquëma'. Ina quëran: “Nosoroatonpoa', co naniantarinpoahuë',” ta'toma' sano cancantoco'.

Sopai yaminsërinpoaso'

8 Sopaiso' inimiconënpoa'. Yacamairinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Pa'pini' yamaninpoa' pochachin sopai pa'sarin piyapi'sa' minsëcaso marë'. Napoaton

noya yonquiatoma', ni'sáco'. ⁹ Ama pi'pian tēranta' ina tahuērētocosohuē'. Chiníquēn cancantatoma', sha'huitoco' pa'in. Yoséichin natēco'. Co canpitaíchin parisitaramahuē'. Ya'ipi parti Yosē imarēhuasopita parisitarēhua'. Ina yonquiatoma', chiníquēn cancantoco'. ¹⁰ Yosē pa'pi nosororinpoa'. Quisocristo imarēhua' ni'ton, a'na tahuēri inápaquē quēpantarinpoa'. Iporaso' ma'sha onpopirēhuahuē', catahuarinpoa'. Co hua'qui' parisitarihuahuē'. Ina quēran nosoroatonpoa', anoyatarinpoa'. Achinicancanarinpoa'. Noya noya acoarinpoa'. ¹¹ Yosē chini chiníquēn nanantērin. Ya'ipiya hua'anēntarin ni'ton, co onporonta' pipiarinhuē'. Inasáchin chinochina'. Amen.

Tiquiapon pochin ninshitērinso'

¹² Iya Siripano catahuarinco ninshita'huanquēmaso'. Inaso' noya ni'nahuē. Noya imarin. Nani pi'pian ninshitēranquēma' pēnēna'huanquēmaso marē'. Yosē yonquirinpoaso chachin nani sha'huitēranquēma'. Noya nosororinpoa', tēnahuē. Ina yonquiatoma', ama a'pocosohuē'.

¹³ Papironiaquēnta' Yosēri huayoninsopita ya'huēpi. Inapita saludos a'patarinēnquēma'. Marconta' saludos a'patarinquēma'. Inaso' hui'nahuē pochin ni'nahuē. ¹⁴ Ya'ipinquēma' noya ninosoroatoma', nisē'quēco'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yosē catahuainquēma' sano cancantacamaso marē'. Nani huachi.

Pitro

Pitrori imapisopita ninshitaantarinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Simon Pitroco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya ya'huarama'? Noya canta' ya'huarahuë. Quisocristoíchin hua'anëntërinco ni'ton, inasáchin natërahuë. Ina acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, canpitanta' Quisocristo natërama'. Quiya pochin imarama' ni'ton, canpitanta' nicha'ësarinquëma'. Ma noyacha Quisocristo anoyacancantërinpoa paya, tënëhua'. Inaso' Yosë ni'ton, chinotërehua'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nóya ni'ninpoa'. Napopianachin nosororinpoa' ni'ton, catahuarinquëma' canpitanta' cancanëma quëran huarë' natëcamaso'. ² Yosë inaora nohuanton noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Noya noya nohuitohuatama', noya noya cancantarama'. Siniro Quisocristo nohuitohuatama', na'con catahuarinquëma' sano cancantacamaso marë'.

Noya noya imacaso' ya'huërin

³ Quisocristoso' chiníquën nanantaton, ya'ipiya nanitaparin. Ina imapatëhua', catahuarinpoa' Yosë pochin cancantacaso marë'. Ina Yosë anohuitërinpoa'. Huëntonënuë nani aya'coninpoa'. Inaso' nóya ni'ton, nohuantërin canpoanta' inapochachin cancantacaso'. Ina nohuitohuatëhua', catahuarinpoa' onporahuatësona noya noya chinotacaso'. ⁴ "Caora nohuanto, catahuaranquëma' noyápiachin cancantacamaso marë'," itatonpoa', na'con catahuarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Sopai yacamairinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Sopai natëhuatëra, monshihuanë', canacasoáchin yonquirë', co noyahuë' cancantëre'. Inapohuatëra, oshaquëran nitapicancanë'. Quisocristoso nipirinhue' nicha'ërinpoa'. Apira apira ina yonquihuatëhua', oshaquëran Yosë pochin cancantarihua'. ⁵ Napoaton Quisocristo imapatama', na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. Noya nicatoma', Yosë yonquirinso chachin nitotoco'. ⁶ Ina nitotatoma', co noyahuë' yonquihuatama', a'naroáchin naniantoco'. Naporahuatoma', ma'sha onpoapomarahue', chiníquën cancantoco'. Chiníquën cancantohuatama', ya'ipi cancanëma quëran ina chinotoco'. ⁷ Noyasha chinotatoma', imaramasopita capini noya ninosoroco'. Naporahuatoma', ya'ipi piyapi nosoroco'.

8 Ina pochin Yosë pënëninpoa' noya noya imacaso marë'. Ina pochin cancantohuatama', co topinan quëran imasaramahuë'. Oshaquëran noya noya cancantohuatama', noya noya Quisocriso nohuitarama'. 9 A'naquënso nipirihuë' co ya'ipi cancanëna quëran Yosë imapihuë'. Co noyahuë' nipi. Co a'napita nosoropihuë'. Ina pochin cancantohuachinara, pëtorayatërëso pochin cancantopi. Pëtorayatohuatëra, co aquë quënantërëhuë'. Inapochachin inapitanta co ya'ipi cancanëna quëran imatonahuë', isoro'paquë ya'huërinso pitaráchin yonquipi. Nóya cancantacaso marë' oshanënpoa' inquitopirinpoahuë', ina naniantopi. Oshaquëran somaraya pochin cancantatona' co huachi nanitapihuë' Yosë nanamën natanacaiso'. 10 Napoaton iyaro'sa', na'con yonquico' ya'ipi cancanëma quëran huarë' imacamaso marë'. Yosë huayonatënuëma', nontërinquëma' ni'ton, noyá matërëso pochin imamiatoco'. Inapohuatama', co nisha cancantatoma', a'poaramahuë'. 11 Cancanëma quëran huarë' imapatama', a'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinquëma' noya ya'huëmiatamaso marë'. Siniro Quisocriso nóya cancantaton, nicha'ësarinpoa'. Inápaquë pa'patëhua', co onporonta' pipiarëhuahuë'.

12 Ina yonquiato, co amirahuë' pënënta'huaso'. No'tën nanan nani nitotërama'. Noya nitotopiramahuë', naquëranchin sha'huitantaranguëma' noya noya yonquicamaso marë'. 13 Co'huara ca chimiyantërapohuë', ina nanan chachin sha'huichinquëma' ama naniantacamaso marëhuë', ténahuë. 14 Co hua'quiya quëranhuë' chiminarahuë. Siniro Quisocriso nani anitotërinco. 15 Napoaton ninshitaranguëma'. Naquëranchin a'chintantaranguëma'. Ina quëran chiminpirahuënta', iso quirica nontohuatama', yonquiantarama'.

Quisocriso ya'norinso'

16 “Chiniquën nanantaton, Quisocriso o'mantararin,” itërainquëma'. Siniro o'mantacaso' tahuëri no'tëquën a'chintërainquëma'. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chintërainquëmahuë'. Co pi'pisha tëranta' nonpintërainquëmahuë'. Iráca isoro'paquë nipon, nisha pochin ya'notërincoi. Ya'pirahuëi quëran chachin ni'nai. 17-18 Quisocristoro'coi a'na motopi'pa' pa'nai. Inaquë Yosë nohuanton, huënaráchin huënaráchin ya'norin, ni'nai. Naporo chachin inápa quëran Tata Yosë noninso natanai: “Isoyo' hui'nahuë, nosororahuëso'. Nóya ni'nahuë,” ténin. Yosë nohuanton, inaquë quënanatoi, natanai. Inapotatoncoi, Quisocriso chiniquën nanantërinso' anitotërincoi.

19 Ina yonquiatoi: “Ma no'tèquëncha Yosëri ninorin paya,” tënai. Iráca quëra huarë' pënëntona'piro'sa' ninshitërinënpoa'. Yosë nohuanton, co'huara nasichátëraponhuë', Quisocristo napocaso' ninopi. “No'tèquën ninshitopi,” ta'toi, quiricanën na'con natërai. Canpitanta' ina nontatoma', yonquico'. No'tèquën anitotërinpoa'. Tashi' nipachina, nanparin noya a'pintërinpoa'. Inapochachin Yosë quiricanën quëran a'pintërinpoa' no'tèquën yonquicaso marë'. Tahuërianpitaquë huarë' nanparin noya orotërin. Inapochachin ipora Quisocristo o'mantaquë huarë' quiricanën ya'huëtërinpoa' ina nohuitacaso marë'. O'mantahuachin, noyá nohuitarihua'. Huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin a'pintarinpoa'. 20 Iporaso' quiricanën quëran nontërinpoa'. Co canpoara yonquinënpoa quëran ma'sona tapon naporinso' nitotërehuahuë'. 21 Iráca co inahuara nohuanton, ninshitopihuë'. Yosëri acorin nanamën anitotinpoaso marë'. Ispirito Santo nohuanton, Yosë yonquirinso chachin ninshitopi.

2

Nisha a'china'piro'sa' (Judas 4-13)

1 Iráca Yosëri acorinsopita no'tèquën pënëntopi. A'naquënso nipirinhüë' nonpin nanan pënëntatona', israiro'sa' nonpintopi. Inapochachin iporanta' a'naquën nonpin nanan yaa'chintarinënquëma'. Noyasha nontapirinënquëmahuë', nonpintarinënquëma'. “Quiyanta' imarai,” taponaraihuë', nonpin nanan a'chinapi anishacancantacaiso marë'. Quisocristo nicha'ëinpoaso marë' chiminin. Inaíchín natëcaso nipirinhüë', nisha a'china'piro'saso' co yanatëpihuë'. Ina marë' a'na tahuëri Yosëri ana'intarin. A'nanaya ana'intarin. 2 Co no'tèquën a'chintatonaraihuë', na'a piyapi'sa' nonpintapi. “Noya no'picaso', noya monshihuanacaso',” ta'tona', co noyahuë' nisapi. Na'a piyapi natanahuatona', inapita pochin cancantapi. “Imarai quiyanta',” taponaraihuë', co noyahuë' nisapi. Ina marë' a'napitari nicatona', Quisocristo pinosapi. “Quisocristo nanamën co imacaso' ya'huërinhuë'. Ina imapisopitaso' co noyahuë' nipi,” ta'tona', co no'tën nanan yaimasapihuë'. 3 Nisha a'china'piro'saso' co nosororinënquëmahuë'. Canacaiso marë' nonpin nanano'sa' a'chintarinënquëma'. Inaso nipirinhüë', iráca quëra huarë' Yosëri yonquirin ana'intacaso'. A'na tahuëri no'tèquën ana'intarin. Co naniantarinhüë' ana'intacaso'.

4 Ni'co'. Iráca a'naquën anquëniro'sa' co Yosë yanatëpihuë'. Co noyahuë' nipi ni'ton, Yosëri ana'intërin. Co inapita tëranta'

nicha'ërinhuë'. Parisitacaiso marë' a'parin. Tashinanquë oncorapipinan ya'huërápi. Inaquë ayaro' ninarapi. ⁵ Iráca ya'huëpisopitanta' co nicha'ërinhuë'. Co noyahuë' nipachinara, Yosë nohuanton, panca pacon pa'nin. Ii' quëran ta'huantopi. Noiso' Yosë imaton, no'tëquën pënëntopirinhüë', co yanatëpihuë' ni'ton, ya'ipiya ta'huantopi. Noisáchin nicha'ërin. Ya'ipi quëran posaya'píchin cha'ëpi. ⁶ Ina quëran Sotomaquë ya'huëpisopitanta' ana'intërin. Co noyahuë' cancantohuachinara, Sotoma, Comora, cato' ninano chachin noyá ahuiquitërin. Ya'ipiya chiminpi. Ayonquiinpoaso marë' inapita aninshitërin. “Co noyahuë' nipatëhua', chiníquën ana'intarinpoa',” tënëhua'. ⁷⁻⁸ Sotomaquë ya'huëpisopita pa'pi co noyahuë' cancantopi. Monshihuanacaisoáchin yonquipi. A'naratipita co noyahuë' nipi. Inaquë a'na quëmapiíchin noya ninin, Loto itopiso'. Nani tahuëri, nani tahuëri co noyahuë' nipiso nicon, sëtërin. Taparo' nonpachinara, co noya nataninhüë'. Sëtacasoáchin cancantërin. Sacai' niponahuë', inaora Yosë yonquirin. Ina marë' Yosëri nicha'ërin. ⁹ Inapochachin ipora Quisocriso imapatëhua', Yosë nanitërin catahuainpoaso'. Sopai yaminsëpirinpoahuënta', Yosë catahuarinpoa' cha'ëcaso marë'. Oshahuano'saso nipirinhüë' ana'intarin. Nani yonquirin chiníquën ana'intacaso'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, no'tëquën ana'intaton, parisitopiquë a'pararin.

¹⁰ A'naquën co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëpihuë'. Inapitaso' chini chiníquën ana'intarin. Co Yosë natëtonahuë', co noyahuë' nicacaisoráchin yonquipi. A'naratipita taparo' nisáponaraihuë', co ina marë' tapanpihuë'. “Caora noya nitotërahuë,” ta'tona', co inso tëranta' yanatëpihuë'. Chiníquën nanantopisopita Yosëri acorinso' co quënanpirinahuë', pinopi. ¹¹ Anquëniro'saso nipirinhüë' inapita quëran chini chiníquën nanantaponaraihuë', co nohuantopihuë' pinotacaiso'. “Yosëri ana'inchin,” ta'tona', tananpitopi.

¹² Nisha a'china'piro'saso' ma'sharo'sa pochin cancantopi. Co manta' yonquipihuë'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Yosë yonquirinso' co nitotatonaraihuë' pinopi. Ni'co'. Ma'sharo'sa' tananquë quënanpatëra, tëparë', co nosororëhuë'. Ina marë' Yosëri acorin. Inapochachin nisha a'china'piro'saso' ta'huantapi. Oshanëna marë' Yosëri ana'intarin. ¹³ Piyapi'sa' anishacancantopi ni'ton, a'na tahuëri inahuanta' parisitapi. Isoro'paráchin yonquiatona', capa cancantacaisoáchin yonquipi. A'morëso mancharinso pochin nicon, nitapicancanpi. Imaramasopita niyontonpatamara, “Quiyanta' imarai,” ta'tona', ya'conpi. Nonpintatënënuëma', ichicoshatapirinënuëmahüë', inahuaso' co noyahuë' nicon, taparo' nipi.

14 Sanapi quënanpachinara, monshitacaisoráchin yonquipi. Co nanitopihuë' naniantacaiso'. Co chiníquën cancantopisopitahuë' nonpintatona', anishacancantapi. Huënsönquë ma'sha manëso pochin nonpintapi. Ma'sharáchin yonquiatona', noyapatopi. Napoaton Yosëri ana'intarin. 15 No'tën nanan a'porahuatona', Yosë iranën quëran pëshonpi. Paramo pochin cancantopi. Piro hui'nin inaso'. Iráca pënëntopirinhüë', coriqui na'con na'con nohuantërin. "Nonpinacaso' co noyahuë' nipirinhüë', inapoato, na'con canarahüë," ta'ton, co noyahuë' ninin. 16 Co yanatërinhuë' ni'ton, Yosëri chiníquën no'huirin. Moranën co nitononaponahuë', Yosë nohuanton, piyapi pochin nonin. Ina nonin quëran Yosëri pënënin co noyahuë' yonquirinsopita naniantacaso marë'.

17 Nisha a'china'piro'sa' co Quisocristo nanamën a'chinpihuë'. Poso yanirinso pochin nipi. Yanihuachina, co huachi o'ocaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'sa' nonpintarinënuquëma'. Isonta' yonquico'. Hua'qui' co o'nanpachinahuë', chitoro' yaráton quënanpatëra, pa'yatopirëhuë'. Panca ihuani quëpahuachina, co huachi o'naninhüë'. Inapochachin nisha a'china'piro'sa' nisapi. "Noya noya a'chintarainquëma'," itopirinhüë'mahuë', co tëhuëchachin catahuarinënuquë'mahuë'. Nani iráca Yosëri yonquirin ana'intacaso'. Tashinanquë a'pararin. Inaquë parisitápona'. Co onporonta' pipiponahuë'. 18 Inahuara nipa'yatatona', topinan quëran nontarinënuquëma'. Nisha nisha yonquipi. Nasha ya'conpisopita a'naroáchin nonpintopi. Ipora huarë' co noyahuë' yonquipisopita naniantapirinhüë'. "Huëco' no'piahua'. Noya no'picaso'. Noya monshihuanacaso'," itopi nonpintatona'. 19 "Co insonta' natëcaso' ya'huërinhuë'. Canpitaora nohuanton ya'huëco'. Ma'sona tëranta' yanipatama', nico'. Inapohuatama', capa cancantarama'," itopirinhüë'mahuë', co inapita tëranta' inahuara nohuanton ya'huëpihuë'. Sopai nohuanton, no'pipi, monshihuanpi, co noyahuë' nipi. Insosona minsëhuachinpoa', hua'anëntërinpoa'. 20 Quisocristo nanamën natanpachinara, natëpirinhüë'. "Cha'ësarahüë huachi," ta'tona', co noyahuë' yonquirinsopita pi'pian naniantopi. Ina quëran nisha cancantatona', Yosë a'poantapi. Co noyahuë' niantahuachinara, sopairi minsërin. Ina marë' na'con na'con Yosëri ana'intarin huachi. 21 No'tën nanan nitotaponaraihuë', co imamiatopihuë'. Noya nicacaso' a'chintopirinhüë', ina naniantopi. Co onporonta' natanpihuë' naporini, noya noya niitonahuë'. Nani Yosë a'popi. 22 Ma'pitacha nipi paya. Imaponaraihuë' a'pohuachinara, iráca ninshitatona napopiso chachin

nipi: “Ni'nira imohuachina, co yonquirinhuë'. Imorinso chachin caantarin. Coshinta' i'quë pa'mopirinahuë', naquëranchin shapiroquë quëhuëantaton, në'huëtantarin,” topi. Inapochachin inahuanta niconpi.

3

O'mantacaso' tahuëri

¹ Nosororanquëma' iyaro'sa'. I'hua quirica a'patëranquëma' nontacamaso marë'. Iporaso' naquëranchin ninshitan-tatënuëma', pënëantaranquëma' no'tëquën yonquicamaso marë'. ² Iráca noya pënëntona'piro'sa' ya'huëpi. Ninotona', Yosë quiricanënuë ninshitopi, nani nontërama'. Naporahuaton, quiyanta' Quisocristo pënënincoiso' a'chintërainquëma'. Inaso' nicha'ësaripoa'. Ca'tano'sanënpitacoi chachin a'parincoi. Ama naniantacamaso marëhuë' ninshitaranquëma'.

³ Iso' na'con yonquico'. O'mantacaso' tahuëri ya'caritohuachin, co noyahuë' piyapi'sa' ya'huapona'. Co Yosë natëtonaraihuë', ma'sona yonquipiso' nisapi. Co noyahuë' cancantapi. Quisocristo sha'huitërinpoaso' tēhuaapi. ⁴ “¡Ma'pítacha nonama paya! ‘O'mantararahuë', çitërinquëma' ti? Intohuaso' Quisocristoso' nimara, capa. Co o'maarinhuë', tēnai. Tatanënpoarinta ninarápirinahuë', nani chiminpi. Isoro'pa' ninin quëra huarë' inachachin inachachin nisárin. Co onporonta' nisha tahuëri nisarinhue',” tosapi. ⁵ Co yanatëtonaraihuë', co yonquiapihuë'. Iráca co manta' ya'huëpirinhuë'. Ina quëran Yosë nonaton, isoro'pa' acorin. Inápaquë ya'huërinso'pitanta' acorin. Isoro'paso' iisáchin nipirinhue', ina nohuanton, yaniro' ya'norin. ⁶ Ina quëran piyapi'sa' co noyahuë' nipachinara, ii' quëran chachin ata'huantërin. ⁷ Inapochachin ipora isoro'pa', pi'iro'të', inapita ya'huëpirinahuë', nani Yosëri chinotërin ana'intacaso': “A'na tahuëri pën quëran ata'huantarahue,” tēnin ni'ton, tahuëri nanihuachin, pën quëran chachin ata'huantarin. Naporo' tahuëri ya'ipi oshahuano'sa' chiníquën ana'intarin. Parisitopiquë a'pararin.

⁸ Isonta' iyaro'sa' yonquico'. “A'na tahuëriso' a'naroáchin na'huërin. Huaranca pi'ipiso' hua'qui,” tēnhua'. Yosëso nipirinhue' co canpoa pochin yonquirinhue'. Huaranca pi'inta' nipirinhue', Yosëriso' a'na tahuëriáchin pochin ni'nin. Huaranca pi'ipi, a'na tahuërirë' napopianachin pochin ni'nin. ⁹ A'naquënapopi: “Yosë hua'quiarin. Naniantërinpoa,” topirinahuë', co hua'quirinhue'. Co topinan quëran sha'huitërinpoahuë'. Nosoroatonpoa', ninarárin. Co nohuantërinhuë' a'na piyapi tēranta' parisitopiquë pacacaso'.

Na'con na'con piyapi'sa' co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë' ninarárin.

¹⁰ Napoaponahuë', tahuërinën nanihuachin, Sinioro o'mantararin. Ni'co'. Tashi' co yonquiasëhuë', ihuatë' huë'nin. Inapochachin a'nanaya ayaro' tahuëri naniarin huachi. Naporo' tahuëri pi'iro'të' huëntoncaarin. Chiníquën huëntoncahuachin, ta'huantarin. Pi'i, tayora, inapita huëya ni'ton, soquiarin huachi. Isoro'pa', ya'ipi ya'huërinso'pita, inapita huiquitapi.

Noya yonquicaso' ya'huërinso'

¹¹ Co manta' ya'huëmiatarinhuë'. Ya'ipi ta'huantarin ni'ton, ¡Yosë pochin cancantatëhua', noyasáchin niahua'!

¹² O'mantacaso' tahuëri noya ninahua'. "Manoton o'manta'in," ta'tëhua', noyápiachin cancantahua'. Ina tahuëri nanihuachin, ya'ipi inápaquë ya'huërinso'pita pën quëran ta'huantarin. Pi'i, yoqui, tayora, inapita soquiarin.

¹³ Napoaponahuë', nasha ya'huaantapon. Nani Yosë sha'huitërinpoa'. "A'na tahuëri nasharo'pa', nasha pi'iro'të' inapita acoantapo," itërinpoa'. Ina ninarëhua'. Inaquë noyasáchin nisarëhua'.

¹⁴ Napoaton iyaro'sa', ina ninatoma' na'con yonquico' noyasáchin nicacamaso marë'. "Quisocristo nanan anoyatërinpoa'," ta'toma', noya nini'toma', ya'huëco'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noyápiachin cancantoco'. Ina quëran o'mantahuachin, noya ni'sarinquëma'. ¹⁵ Nosoroatonpoa', hua'qui' Sinioro ninararin na'con na'con piyapi'sari natëcaiso marë'. Ina quëran inapitanta' nicha'ësarín. Ama ina naniantocosohuë'. Inachachin iya Paononta' ninshitërinquëma'. Inaso' iyanpoa pochin ni'nëhua'. Yosë nohuanton, no'tëquën nitotaton, ninshitërin.

¹⁶ Na'a quirica ninshitaton, nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita a'patërin. Noya pënënpirinpoahuë', pi'pian sacai' yonquicaso'. Anaquën piyapi co Yosë nanamën nitotatonahuë', nisha nisha yonquipi. Paono ninshitërinso' nontopirinahuë', co noya yonquiatonaraihuë', ma'sona tapon naporinso' anishatopi. Yosë quiricanën iráca ninshitopisonta' anishatopi. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'ntarin huachi.

¹⁷ Napoaton iyaro'sa' nani pënënanquëma' ni'ton, ni'cona nonpintochinënuëma'. Iporaso' noya yonquipiramahuë'. Co noyahuë' nipisopita yanonpintarinënuëma' inapita pochin nisha nisha nisha cancantacamaso marë'. ¹⁸ Canpitaso nipirinhüë', Sinioro Quisocristoíchin yonquico'. Inaora nohuanton, nosororinquëma' ni'ton, nani tahuëri yacatahuarinquëma'. Inasáchin yonquihuatama', oshaquëran

noya noya nohuitarama'. Inaso' nicha'ësaripoa'. Ya'ipi
piyapi'sari chinochina'. Ayaro' tahuëriquë huarë' inasáchin
yonquia'ahua'. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Pitro

Coanshari imapisopita ninshitérinso'

Quisocristo no'téquën anitotérinpoaso'

¹ Iso quirica a'pataranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Quiyanta' isëquë noya ya'huarai. Quisocristo noya noya nohuitacamaso marë' ninshitaranquëma'. Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', inápaquë ya'huërin. Ina quëran o'marahuatón, a'chintërincoi, natanai. Quiyaso' ni'nai. Nirayarai. Nonën chachin ya'huëtërin, së'huarai. Inasáchin Yosë yonquirinso' anitotérinpoa'. Ina nohuitohuatëhua', nóya nanpimiatarihua'. ² Isoro'paquë o'mahuachina, quiyariso' ni'nai. Nohuitatoi, sha'huitarainquëma'. Inaso' nanpimiatarin. Iráca inápaquë ya'huërin. Tata Yosë chachin ya'huërin. Napopináchin yonquipi. ³ Inápaquë ya'huaponahuë', o'mahuachina, piyapicoi ni'nai, a'chininsonta' natanai. Pa'pionta' anohuitërincoi. Hui'nin nohuitatoi, nohuitërai. Nipayarëso pochin ninai. Napoaton ninshitaranquëma' canpitanta' Quisocristo nohuitacamaso marë'. Quiya pochachin Yosë nohuitoco' nipayarëso pochin nicacamaso marë'. ⁴ Ina pochin cancantohuatama', nóya cancantarihua'. Ina marë' ninshitaranquëma'.

Tahuëri pochin nininso'

⁵ Noya nanan Quisocristo anitotërincoi. Ina nanan chachin sha'huitaranquëma'. “Yosëso' noyasáchin ninin. Tahuëri pochin cancantërin. Co pi'pisha tëranta' tashi pochin cancantërinhuë',” itërincoi. ⁶ Tashi pochin cancantohuatëhua', co Yosë nohuitarihuahuë'. “Yosë nohuitërahuë,” tapomarahuë', co noyahuë' cancantohuatama', nonpinama'. Co no'tën nanan imaramahuë'. ⁷ Yosëso' noyasáchin ninin. Tahuëri pochin cancantërin. Canpoanta' tahuëri pochin yonquihu-atëhua', Yosë nohuitarihua'. Naporahuaton, noya nini'tëhua' ya'huarihua'. Hui'nin chachin chiminin ni'ton, ya'ipi oshañenpoa' inquitariinpoa'. Huënnainën quëran anoyacancantariinpoa'.

⁸ “Co oshahuancohuë',” topatëhua', canpoara ninonpintërehua'. Co no'téquën yonquirëhuahuë', co tëhuëenchachin imarëhuahuë'. ⁹ Onporosona co noyahuë' nipatëhua', Yosë nontahua'. “Tëhuëenchachin co noyahuë' nicato, oshahuanco,” topatëhua', Yosë oshañenpoa' inquitariinpoa'. Co nonpintërinpoahuë'. Quisocristo chiminin ni'ton, nanitërin ya'ipi oshañenpoa' inquitinpoaso'. Noyápiachin cancan quëtarinpoa'. ¹⁰ “Ya'ipinquëma' co noyahuë' ninama',” itërinpoa' Yosë. Napotopirinpoahuë',

“Noya ninahuë. Co caso' oshahuancohuë,” topatëhua', “Yosë nonpintërinpoa',” tënëhuaso pochin cancantërehua'. Nanamën no'tëquën sha'huitopirinpoahuë', co tëhuënychachin natërehuahuë'.

2

Nanan anoyatërinpoaso'

¹ Quisocristo imarama' ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Ninshitaranquëma' noyasáchin nicacamaso marë'. Nipirinhue', co noyahuë' nipatëhua', Quisocristo catahuarinpoa'. Oshahuanëhua' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huëpirinhue'. Canpoa marë' Yosë nontaton, nanan anoyatarinpoa'. Inaso' no'tëquënáchin yonquirin.

² Ya'huërenamënpoa' chiminin ni'ton, nontohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nanan anoyatërinpoa'. Ya'ipi piyapi marë' chiminin. Ya'ipinpoa' oshanënpoa' inquitinpoaso' nohuantopirinhuë'.

³ Yosë nohuitohuatëhua', pënëninpoaso' natëarëhua'. No'tëquën natëcaso' nohuantarihua'. Ina natëhuatëhua', tëhuënychachin Yosë nohuitërehua'. ⁴ A'naquënso nipirinhue' “Nani Yosë nohuitërahuë,” topirinahuë', pënëninpoaso' co natëtonahuë', nonpiánpi. Co no'tëquën yonquipihuë'. ⁵ Yosë nanamën natëhuatëhua', noya noya Yosë nosoroarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', tëhuënychachin ina nohuitarihua'. ⁶ “Yosë imarahue,” topatëhua', Quisocristo pochachin cancantacaso' ya'huërin.

Nasha pochin pënëninpoaso'

⁷ Co iyaro'sa' nasha camaitërinso' ninshitaranquëmahuë'. Iráca quëran huarë' Yosë nanamën natanama'. “Ya'ipinquëma' noya ninosoroco’,” itërinpoa'. Inachachin iporanta' pënënaranquëma'. ⁸ Co nasha camaitërinsohuë' niponahuë', nasha pochin ninshitaranquëma' cancanëma quëran huarë' ninosorocamaso marë'. Quisocristo ya'ipi piyapi nosororin. Nosoroatonquëma', a'pintëresó pochin anoyacancantërinquëma' tahuëri pochin cancantacamaso marë'. Ninosorohuatama', co huachi tashi pochin cancantaramahuë'.

⁹ A'na piyapi no'huihuatama', co Yosë imaramahuë'. “Imarahue,” tapomarahue', co tahuëri pochin cancantëramahuë'. Ipora huanta' tashi pochin cancantarama'. ¹⁰ Imaramasopita capini ninosorohuatama', tahuëri pochin cancantarama'. Ina pochin nipatama', no'tëquën imarama'. ¹¹ Nipirinhue' nino'huihuatama', tashi pochin cancantarama'. Co noyahuë' cancantatoma', co manta' yonquiaramahuë'. Co nanitaramahuë' no'tëquën

yonquicamaso'. Sopai nohuanton, somaraya pochin cancantarama'. Napoaton iyaro'sa', cancanëma quëran huarë' ninosoroco'.

¹² Canpitaso' imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. Hui'nahuëpita pochin nicatënquëma', ninshitaranquëma'. Quisocristo canpoa marë' chiminin. Imapatama', oshanëma' inquitërinquëma'. ¹³ A'naquëma' nani hua'qui' imatoma' a'napita catahuarama' ni'ton, Quisocristo noya nohuitërama'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huërin. Noya imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. Canpitanta' hui'napi'sanquëma', nani sopai minsërama'. Napoaton ninshitaranquëma'.

¹⁴ Ya'ipi imaramasopita hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Yosë nohuitërama' ni'ton, ninshitaranquëma' noya noya cancantacamaso marë'. Quisocristo noya nohuitërama' ni'ton, iyaro'sa', ninshitaranquëma'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huërin. Nani tahuëri, apia'huaro'sa', Yosë nanamën yonquiarama'. Napoaton chiníquën cancantarama'. Chiníquën cancantatoma', sopai nani minsërama'.

Isoro'paráchin pa'yatopisopita

¹⁵ Na'a piyapi'sa' co Yosë natëtonahuë' nisha nisha yonquipi. Isoro'paquë ya'huërin sopitaráchin yonquipi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. Ama nani ma'sha nohuantapatocosohuë'. Ma'sha na'con yonquihuatama', co tëhuëenchachin Tata Yosë nosororamahuë'. ¹⁶ Isoro'paquë nisha nisha ya'huërin aoshahuainpoaso marë': Monshihuanacatoráchin cancantëré'. Ma'sha quënanpatëra, nohuantapatëré'. Ma'huanpatëra, yanocantëré', naporë'. Inapitaso' co Tata Yosë nohuanton ya'huërinhuë'. Sopai nohuanton, ya'huërin. ¹⁷ Isoro'pa' ta'huantarín. Ya'ipi ma'shanta' ta'huantarín. Inasáchin pa'yatohuatëhua', topinan quëran nanpiaríhua'. Nipirínhuë', Yosë noya imapatëhua', co onporonta' ta'huantarihuahuë'. Ya'huëmiataríhua'.

Quisocristo inimiconën

¹⁸ Co hua'quiya quëranhuë', apia'huaro'sa', Quisocristo o'mantararin. "Cristo yao'mahuachin, inimiconën huë'sarin," itërinënpoa'. Nani natantërama' canpitanta'. Iporaso' na'a piyapi'sari Cristo yainimicotopi. Napoaton o'mantacaso' tahuëri naniriarin, tënëhua'. ¹⁹ "Quiyanta' imarai," topirínahuë', nani pipipi. Co tëhuëenchachin Yosë huëntonënquë ya'conpihuë'. Ya'conpi naporini, co pipiitonahuë'. Pipipi quëran nitotëréhua'. "Co onporonta' cancanëna quëran huarë' imapihuë'," tënëhua'.

²⁰ Canpitaso nipirínhuë' imarama'. Quisocristo nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'.

Napoaton no'tëquën yonquirama'. ²¹ Nitotopiramahuë', naquëranchin pënëantaranquëma' yonquicamaso marë'. No'tën nanan imapatëhua', co nonpin nanan natëarihua huë'. ²² Tëhuëncachin nonpin nanan sha'huitarinënquëma'. “Quisososo' co Cristohuë'. Co Yosë hui'ninhuë',” ta'tona', yanonpintërinënquëma'. Inapoatona', Quisocristo inimicotapi. Tata Yosënta' a'popi. ²³ Yosë hui'nin a'pohuachina', co Tata Yosënta' nohuitapihuë'. “Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin,” topachina', Tata Yosënta' imasapi.

²⁴ Ya'nan imapoma', no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina chachin imamiatoco'. Ina imapatama', cancanëma quëran Tata Yosë nohuitarama'. Hui'nionta' noya nohuitarama huachi. ²⁵ Quisocristo chachin sha'huitërinpoa': “Imamiatohuatamaco, Yosë nohuitatoma', nanpimiatarama',” itërinpoa'.

²⁶ A'naquën yanonpintarinënquëma' ni'ton, ninshitaranquëma'. ²⁷ Canpitaso nipirinhue' Ispirito Santo ya'huëtërinquëma'. Quisocristo imarama' ni'ton, ina nohuanton, ya'coancantërinquëma'. Nani tahuëri a'chintarinquëma'. Cancanëmaquë Yosë nanamën a'chintarinquëma'. Co onporonta' nonpintërinquëmahuë'. No'tëquën a'chintërinquëma' ni'ton, co a'napita a'chintinquëmaso' ya'huërinhuë'. Ina natëhuatama', no'tëquën yonquiarama'. Sha'huitërinquëmaso pochachin Quisocristo imamiatoco'.

²⁸ Ipora quëran huarë', apia'huaro'sa', Quisocristo imamiatoco'. Inapohuatama', o'mantahuachin, co tapan ya'huëtërinquëmahuë'. Co pa'yanaramahuë'. ²⁹ Quisocristo noyasáchin ninin, nitotërehua'. Napoaton Yosë huëntonënquë ya'conpatëhua', noya nicarihua'. Inpitasona noya nipachina', nani Yosëri anoyacancantërin ni'ton, hui'nin pochin ni'sarin, tënëhua'.

3

Yosë hui'ninpita

¹ Ma noya Tata Yosë nosororinpoa' ni'ton, hui'ninpita pochachin ni'ninpoa'. Huëntonënquë chachin aya'coninpoa'. Co imapisopitasohuë' nipirinhue' co nitotopihuë'. “¿Onpoatonta' Yosë pochin cancantacaso' nohuantopi?” toconpi. Co Yosë nohuitatonahuë', napopi. ² Na'con, iyaro'sa', nosororanquëma'. Iporaso' Yosë hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. A'na tahuëri noya noya acoarinpoa'. Onpopinsona nicarihua' nimara. Co ya'ipi nitochatërarëhuahuë'. Nipirinhue', Quisocristo o'mantahuachin, nirayarihua'. Ina ni'patëhua', ina pochachin nicarihua'. ³ “A'na tahuëri Quisocristo ni'sarëhua',” ta'tëhua', co noyahuë'

yonquirëhuasopita naniantarëhua'. Quisocristoso' noyápiachin cancantërin ni'ton, canpoanta' noyápiachin cancantacaso' nohuantarihua'.

⁴Yosë pënëninpoa'. Co ina natëhuatëhuahuë', oshahuanëhua'. Co noyahuë' nipatëhua', co Yosë natërëhuahuë'. ⁵Noya nanan nani nitotërama'. Quisocristo o'marin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaso' co pi'pisha tëranta' oshahuaninhuë'. ⁶Tëhuënchachin imapatëhua', nóya nisarëhua'. Co pa'yatarihuahuë' oshahuanacaso'. Nani tahuëri co noyahuë' nipatëhua', co Yosë nohuitërëhuahuë'. Co ya'coancantërinpoahuë'. ⁷Ni'cona, apia'huaro'sa', nisha a'china'piro'sa' nonpintochinëinquëma'. Noya nipatëhua', noya cancantarëhua'. Quisocristo noya ni'ton, ina pochin cancantacaso' ya'huërin. ⁸Nani tahuëri co noyahuë' nipatama', sopai imarama'. Iráca quëran huarë' sopai co noyahuë' cancantaton, oshahuanin. Inaso' nonpintohuachinpoa', canpoanta' oshahuanarëhua'. Napoaton Yosë hui'nin o'marin sopai minsëaton nicha'ëinpoaso marë'. Ya'ipi oshanënpoa' inquitohuachinpoa', co huachi sopai natëcaso' ya'huërinhuë'.

⁹Huëntonëinquë chachin Yosë aya'coninpoa' ni'ton, co iporaso' pa'yatarëhuahuë' oshahuanacaso'. Hui'nin pochachin cancantatonpoa', yonquinën chachin quëtërinpoa'. Nasitantarëhuaso pochin ninëhua'. Napoaton co huachi nohuantarihuahuë' oshahuanacaso'. ¹⁰Co sacaihuë' Yosë hui'ninpita nohuitacaso'. Noyasáchin nipatëhua', Yosë hui'ninpita pochin nisarëhua'. Nipirinhuë', co noyahuë' nipachina', co Yosë huëntonëinquë ya'conpihuë'. Co imapisopita nosorohuachinahuë', co Yosë hui'ninpita pochin nisapihuë'. Sopai hui'ninpita pochin nisapi. Co noyahuë' cancantopi quëran sopai hui'ninpita nohuitarëhua'.

Ninosorocaso' ya'huërinso'

¹¹Ya'nán imapoma quëran huarë' Yosë nanamën natanama'. "Noya ninosoroco'," itërainquëma'. ¹²Iráca Cainoso' sopai natëton, iin tëparin. ¿Ma'marëta' tëparin? Iinso' noya ninin ni'ton, no'huiton, tëparin. Ama ina pochin cancantocoso'huë'.

¹³Napoaton iyaro'sa' co natëpisopitahuë' no'huihuachinëinquëma', ama pa'yancoso'huë'. ¹⁴Iráca canpoanta' ina pochin co noyahuë' cancantërëhua'. Co Yosë nohuitatëhuahuë', chimipi pochin nipirëhuahuë', Yosë anoyacancantërinpoa' ina nohuitatëhua' nanpimiatacaso marë'. Napoaton iporaso' ninosororëhua'. Ina quëran Yosë huëntonëinquë ya'conëhuaso' nitotërëhua'. Co ninosorohuatamahuë', co Yosë anoyacancantërinquëmahuë'.

Chimipi pochin cancantarama'.¹⁵ A'na piyapi no'huihuatama', tēpatona'piro'sa pochin Yosē ni'sarinquēma'. Tēpatonapiro'saso', co Yosē pochin nanpimiatacaiso ya'huērinhue'.¹⁶ Quisocrisoso nipirinhue' na'con nosoroatonpoa', nicha'ēinpoaso marē' chiminin. Chiminaton, nosororinpoaso' anitotērinpoa'. Inapochachin iyaro'sa', ya'ipi Quisocrisoto imapisopita nosorocaso' ya'huērin. Na'con ninosoroa'ahua'. Quisoso ya'huērēnamēnpoa' chimininso pochachin nosorocaso' ya'huērin.¹⁷ Quisocrisoto imarēhuasopita capini noya ninosorocaso' ya'huērin. A'napita ma'sha pahuantohuachina', catahuahua'. Capa capacaiso' nipachin, capa a'mocaiso' nipachin quētahua'. Co inapita catahuahuatēhuahuē', co tēhuēnchachin nosororēhuahuē'. Co canpoa capini ninosorohuatēhuahuē', co Yosēnta' nosororēhuahuē'.¹⁸ "Ya'ipi imapisopita nosororahuē," topatēhua', ama, apia'huaro'sa', topinan quēran napoa'huasohue'. Cancanēnpoa quēran huarē' nosoroatēhua', catahuahua'.

Co tē'huatatēhuahuē' Yosē nontērēhuaso'

¹⁹ Tēhuēnchachin a'napita nosorohuatēhua', no'tēquēn Yosē nanamēn imasarēhua'. Ina quēran co huachi tē'huatacaso' ya'huētarinpoahuē'. "Tatanpoa pochin ni'ton, noya ni'ninpoa'," ta'tēhua', noya cancantarihua'.²⁰ Co noyahuē' nipatēhua', cancandēnpoa quēran nitotatēhua', sētērēhua'. Co noyahuē' ninēhuaso' Yosēnta' nitotērin. Napoaponahuē', cancandēnpoa quēran huarē' yaimapatēhua', inanta' nitotērin. Ina nitotaton, nosororinpoa'. Ina yonquihuatēhua', noya cancantatēhua', Yosē nontarihua'.²¹ Napoaton iyaro'sa', cancandēnpoa quēran a'naya a'nayanpoa' yonquia'ahua'. "Yosē noya ni'sarinco," topatēhua', co Yosē tē'huatarihuahuē'. Co tē'huatatēhuahuē', nani tahuēri ina nontarihua'.²² Yosē pēnēninpoaso' natēhuatēhua', noya natanarinpoa'. Ina nohuantērinsoáchin yonquihuatēhua', catahuarinpoa'. Ina pochin cancantohuatēhua', ma'pitaso nipatēhua', quētarinpoa'.²³ Yosē nani pēnēninpoa' hui'nin imacaso marē'. Naporahuaton, ninosorocasonta' sha'huitērinpoa'. "Quisocrisonta' inachachin sha'huitērinpoa'," ta'tēhua', cancandēnpoa quēran natēhua'.²⁴ Yosē natēhuatēhua', yonquirinsoráchin imasarihua'. Imapatēhua', ya'coancantomiatērinpoa'. Ispirito Santo quētērinpoa' ya'coancantoinpoaso marē'. Ina catahuahuachinpoa', noya nisarēhua'. Ina quēran Yosē nohuitērēhuaso' nitotērēhua'.

4

Nonpin nanan a'chinpiso'

1 Na'con iyaro'sa' nosororanquëma' ni'ton, pënënananquëma'. Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa' nonpin nanan a'chinapi. "Yosë nanamën a'chinahuë," topirinahuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. Napoaton a'chintohuachinënquëma', ama a'naroáchin natëtocosohuë'. "Nonpin nanan nimara," ta'toma', yonquico'. Ya'ipi Yosë quiricanën quëran a'chintërinpoaso' yonquiatoma', tantiaco'. Co ina pochin a'chintohuachinënquëmahuë', ama natëtocosohuë'. 2 Ispirito Santo no'tëquën anitotërinpoa'. "Quisocristo Yosë hui'nin niponahuë', isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Nonën chachin ya'huëtërin," itërinpoa'. Ina nanan a'chintohuachinënquëma', no'tëquën a'chinapi. Ispirito Santori ayonquirin ni'ton, noya nonsapi. 3 A'naquënso nipirinhue' sopai nohuanton, nonpinapi. Co Quisocristo nanamën no'tëquën a'chinpihuë'. "Yosë hui'ninso' co piyapi chachin nasitimarinhuë'," toconpi. Inapitaso' Quisocristo inimicotopi. Co ina pochin Ispirito Santo anitotërinpoahuë'. Iráca ninorinso chachin nani Cristo inimiconën natantërehua'.

4 Canpitaso' apiá'huaro'sa', Yosë hui'ninpitanguëma' ninama'. No'tëquën yonquiatoma', nisha a'china'piro'sa' minsëarama'. Sopai nohuanton, nonpin nanano'sa' a'chintopirinënquëmahuë', Ispirito Santo nani ya'coancantërinquëma'. Inaso' sopai quëran chini chiniquën nanantarin ni'ton, catahuahuachinpoa', co nonpin nanano'sa' natëtarihuahuë'. 5 Inapitaso' nipirinhue', co Yosë nohuitatonahuë', co nanamën chachin a'chinpihuë'. Isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquiatona', inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Napoaton co imapisopitasohuë' nonpin nanan natëpi. 6 Quiyaso' nipirinhue' Yosë nohuitatoi, no'tëquën a'chinal. Yosë imapisopita noya nataninacoi. Inaso' no'tën nanan, topi. Co imapisopitasohuë' nipirinhue', co yanatërinacoihuë'. Ispirito Santoso' no'tëquënáchin nonin. Napoaton nonpin nanan pa'yatopisopitaso' co Ispirito Santo yanatëpihuë'. Ina quëran nonpin nanano'sa' nohuitërehua'.

Iráca quëran huarë' Yosë nosororinpoaso'

7 Yosë pa'pi nosororinpoa'. Napoaton iyaro'sa', canpoanta' noya ninosoroa'ahua'. Huëntonënuquë aya'compachinpoa', catahuarinpoa' a'napita nosorocaso'. Nosorohuatëhua', Yosë nohuitarihua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. 8 Inaso' nosoromiatochinarinpoa'. Napoaton canpoanta' co a'napita nosorohuatëhuahuë', co pi'pisha tëranta' ina nohuitarihua'huë'. 9 Nosoroatonpoa', hui'nin chachin isoro'paquë a'paimarin anoyacancantinpoaso' marë'. A'naíchin hui'nin ya'huëtopirinhuë', a'paimarin.

Quisocristo anoyacancantohuachinpoa', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. ¹⁰ Co canpoariso' nosoropirëhuahuë', Yosëso' na'con nosororinpoa'. Ina nohuanton, hui'nin chachin o'marahuaton, chiminin. Ya'huërënamënpoa' chiminin ni'ton, oshanënpoa' inquitatonpoa', nanan anoyatërinpoa'.

¹¹ Yosë na'con nosororinpoa' ni'ton, canpoanta', iyaro'sa', inapochachin ninosoroa'ahua'. Ina pochin cancantacaso' ya'huërin. ¹² Co inquënpoa tëranta' Yosë quënanpirëhuahuë', noya ninosorohuatëhua', Yosë nohuitarihua', ya'coancantomiatërinpoa'. “Yosë na'con nosororinpoa',” ta'tëhua', canpoanta' noya noya ninosoroarihua'. ¹³ Yosë huëntonënquë ya'conpatëhua', Ispirito Santo a'patimarinpoa' ya'coancantinpaso marë'. Hua'yanën chachin ni'ton, cancanënpoaquë ayonquirinpoa'. “Tëhuëchachin Yosë ya'coancantërinpoa',” tënëhua'. ¹⁴ Tata Yosëri hui'nin isoro'paquë a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Quiyarisó' ni'nai. Nani tahuëri piyapi'sa' sha'huitárai. ¹⁵ “Quisocrisoso' Yosë hui'nin. Ina natërahuë,” topatëhua', Yosë pochin cancantatëhua', imamiatarihua'. Inanta' ya'coancantërinpoa'.

¹⁶ Yosë nohuitatëhua', natërehua. “Ma noyacha Yosë nosororinpoa paya,” tënëhua'. Inaso' nosoromiatochinarinpoa'. Canpoanta' nosorohuatëhua', Yosë nohuitarihua'. Yonquirinsoráchin imasarëhua'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'. ¹⁷ Yosë noya nohuitohuatëhua', na'con na'con nosoroarihua'. Ina quëran ayaro' tahuëri nanihuachin, co tē'huatarihuahuë'. Quisocristo nosororinpoa' ni'ton, canpoarinta' ina pochachin nosoroarihua'. Napoaton ayaro' tahuëri co pa'yanarihuahuë'. ¹⁸ Iमारëhuasopita capini noya ninosorohuatëhua', co nisitarihuahuë'. Inapochachin Yosëre'quënpoa' ninosorohuatëhua', co tē'huatarihuahuë'. A'naquën piyapi'saso' na'con tē'huapi. “Yosë ana'intarinco,” ta'tona', tē'huatochinachin cancantopi. Canpoaso nipirinhüë' “Yosë na'con nosoroatonpoa', oshanënpoa' inquitërinpoa',” topatëhua', ya'ipi tē'hua inquitarinpoa'.

¹⁹ Yosë'ton na'con nosororinpoa' ni'ton, canpoarinta' Yosë nosoroatëhua', a'napitanta' nosoroarihua'. ²⁰ A'naquënso' “Yosë nosororahuë,” taponahuë', iin no'huirin. Co inaso' no'tëquën noninhüë', nonpiánin. Piyapi quënanëhua'. Yosëso nipirinhüë' co quënanëhuahuë'. Piyapi quënanarihuarahuë', co nosorohuatëhuahuë', aquëtë huarë' Yosëso' co nanitarëhuahuë' nosorocaso'. ²¹ Quisocristo pënëninpoa'. “Nosorohuatamaco, piyapinta' nosoroco’,” itërinpoa'.

5

Onporahuatësona Yosë imamiatacaso'

1 Ya'ipi Quisocristo imarëhuasopita a'na huënton pochin ninëhua'. "Quisocristo Yosë hui'nin chachin," tënëhua' ni'ton, huëntonënuë ya'conëhua'. Hui'ninpitita pochin ni'ninpoa'. Ni'co'. "Quëmapi tëhuëenchachin nosorohuatëra, hui'ninpitanta' nosororë'," topi. 2 Napoaton Yosë nosorohuatëhua', pënëninpoaso' noya natëhuatëhua', tëhuëenchachin hui'ninpitanta' nosoroariahua', tënahuë. 3 Yosë nosorohuatëhua', pënëninpoaso' no'tëquën natëariahua'. Catahuahuachinpoa', nanitaparëhua'. 4 Canpoaso' Yosë hui'ninpitanta' ni'ton, nanitaparëhua' sopai minsëcaso'. "Quisocristo catahuarinpoa'," topatëhua', co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantariahua'. Isoro'paquë na'a ma'sha, piyapi, inapita ya'huërin anishacancantinpoaso marë'. Nipirinhuë', Quisocristo yonquihuatëhua', catahuarinpoa' imamiatacaso'. 5 "Quisocristo Yosë hui'nin chachin," topatëhua', achinicananinpoa' sopai minsëcaso marë'. A'napitariso' co nanitopihuë' sopai minsëcaiso'.

Yosë anitotërinpoaso'

6 Quisocristo isoro'paquë chachin o'marin. O'mahuachina, Yosë nohuanton, i'quë aporihuanin. Nani ya'ipi sha'huitërinso' tiqiaton, corosëquë chiminpachina, huënainën pa'nin. Co topinan aporihuaninhuë'. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Naporahuaton, Ispirito Santonta' cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. Inaso' no'tëquën sha'huitërinpoa'. "Quisoso' Yosë hui'nin chachin," itërinpoa'. 7-8 Tata Yosë noya anitotërinpoa' hui'nin natëcaso'. Ni'co'. "Caraya'pi inachachin sha'huihuachina, naporo huarë' natëtërë'," topi. Inapochachin cancanënpoaquë Ispirito Santo sha'huitërinpoa'. Quisocristonta' i'quë aporihuanpachina, ya'ipiya Yosë natërin. Naporahuaton, canpoa marë' chiminpachina, huënainën pa'nin. Cara chachin napopináchin anitotërinpoa'. 9 Piyapi'sa' inachachin sha'huihuachina', natëtërëhua'. Yosëso nipirinhuë' noya noya ni'ton, no'tëquënáchin nontërinpoa'. Napoaton ina sha'huitoahuachinpoa', na'con na'con natëtacaso' ya'huërin. Nani Yosë sha'huitërinpoa' ni'ton, "Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin. Ina nicha'ërinpoa'," tënëhua'. 10 Yosë nani sha'huitërinpoa' ni'ton, imarëhuasopita nitotërëhua'. Cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. A'napitaso nipirinhuë', co Yosë natëpihuë'. "Quisoso co Yosë hui'ninhuë'. Co nicha'ësaripoahuë'," ta'tona', Yosëri nonpintërinso pochin cancantopi. No'tëquën sha'huitopirinpoahuë', co natëpihuë'. 11 Yosëso' huëntonënuë aya'coninpoa' ina pochin

nanpicaso marë'. Hui'nin chachin anoyacancantërinpoa' nanpimiatacaso marë', tënëhua'.¹² Yosë hui'nin ya'coancantohuachinpoa', nanpimiatarihua'. Co'so' ina imapatëhuahuë', co nanpimiatarihuahuë'.

Chiniquën cancantatëhua', imamiatahua'

¹³ Canpitaso' Quisocristo natërama'. “Inaso' Yosë hui'nin ni'ton, imasarahüë,” topatama', huëntonënuquë nani aya'coninquëma'. Ina nohuitatoma', nanpimiatarama. Ina nitotacamaso marë' ninshitaranquëma'.¹⁴ Yosë nontohuatëhua', natanarinpoa'. Ina nohuantërinso chachin natanpatëhua', noya nataninpoa'.¹⁵ “Noya nataninpoa',” ta'tëhua', ina ninahua' nohuantërinso chachin quëchinpoa'. “Co onporonta' nonpintarinpoahuë', acotarinpoa',” ta'tëhua', noya cancantarihua'.

¹⁶ A'naquën Yosë imamiataponahuë', co noyahuë' ninin. Co Yosë a'poaponahuë', oshahuanin. Inapita marë' Yosë nontahua' anoyacancanchin. A'naquënso nipirinhüë' imapirinhüë', co noyahuë' yonquiaton, Quisocristo chachin a'pomiatërin. A'pomiatohuachina, chiminpi pochin cancantantapi. Co inapita marë' Yosë nontacaso' ya'huërinhuë'.¹⁷ Co noyahuë' nipachina', oshahuanpi. Nipirinhüë', co Yosë a'pomiatohuachinahuë', cha'ësapi.

¹⁸ Yosëri imarinsopita huëntonënuquë aya'conin. Noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Yosë hui'nini chachin a'pairin. Sopairi yanonpintopirinhüë', Quisocristori catahuarin ni'ton, co sopairi minsëarinhuë'.

¹⁹ Imarëhuasopitaso' Yosë hui'ninpitanoa' ninëhua'. A'napitaso nipirinhüë' co imapihuë' ni'ton, sopairi hua'anëntërin. Camaihuachina, ina natëpi. Ina nitotërëhua'.

²⁰ Yosë hui'nin chachin o'maton, no'tëquën Yosë anohuitërinpoa'. Inasáchin no'tëquën yonquirin. Yosë nohuitatëhua', yonquirinsoráchin imasarëhua'. Quisocristo nohuitërëhua' ni'ton, catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Inaíchín Yosëso' ni'ton, chinotacaso' ya'huërin. Ina nohuitohuatëhua', nanpimiatarihua'.²¹ Apia'huaro'sa'. Mamanshiro'saso', co moshacaso' ya'huërinhuë'. Yosëíchín chinotahua'. Nani huachi.

Coansha

Coanshari ninshitaantarinsó'

No'tën nanan imarëhuaso'

¹ Ca ansianoco iso quirica ninshitaranquëma' ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' noya isëquë ya'huarahüë. Yosë nohuanton, canpitanta' huëntonënguë nani ya'conama'. No'tën nanan imarama' ni'ton, tëhuëchachin nosororanquëma'. Ya'ipi Quisoso imapisopita noya nicatënënguëma', nosororinënguëma'. Ya'ipinquëma' yonquiatënquëma', ninshitaranquëma'. ² Quisocristo no'tëquën a'chintërinpoa'. No'tën nanan imamiatätëhua', ninosoroarëhua'. ³ Inaora nohuanton, Tata Yosë na'con catahuainquëma'. Nani tahuëri nosoro'inquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Catahuahuachinpoa', no'tëquën yonquiarihua'. Ina quëran noya ninosoroarihua'.

⁴ A'naquën ya'huëramaquë noya imasapi quënanconahuë. Tata Yosë pënëninpoaso' no'tëquën natëapi. Ina marë' nóya cancantërahuë. ⁵ Iporaso' ya'ipinpoa' noya ninosoroa'ahua', ténahuë. Co nasha nanan ninshitaranquëmahuë'. Iráca quëra huarë' Yosë sha'huitërinpoa' ninosorocaso'. ⁶ Yosë nosorohuatëhua', natëarihua'. “Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco,” itërinpoa'. Ya'nan imarama quëra huarë' ina natanama'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

⁷ A'naquënso nipirinhüë' piyapi'sa' yanonpintatona', nisha a'chinapi. Ya'ipi parti pa'sápi nonpin nanan sha'huicaiso marë'. “Quisocristoso' Yosë hui'nin niponahuë', co piyapi chachin nininhüë'. Co canpoa pochin nonën ya'huëtërinhuë',” topi. Co no'tëquën a'chinpihuë'. Insosona ina pochin a'chinpachina, nonpinarin. Inaso' Quisocristo inimiconën, ténahuë. ⁸ Ni'cona nonpintochinënguëma'. Nani hua'qui Yosë imatoma', ina marë' sacatopiramahuë'. Inapita pochin cancantohuatama', topinan quëran imapoma'. Co Yosë'pa' acanaarinquëmahuë'. Nipirinhüë', ya'ipi cancanëma quëran imapatama', inatohua' Yosë noya noya nohuitatoma', ya'huëmiatarama'.

⁹ A'naquën co Quisocristo nanamënáchin imapihuë'. “Quiyaso' na'con na'con nitotërai,” toconpi. Inapitaso' co Tata Yosë nohuitapihuë'. Quisocristo nanamën imapatëhua', Tata Yosë nohuitarihua'. Hui'nionta' nohuitarihua'. ¹⁰ A'na piyapi huë'pachin: “Carinquëma' a'chinchinquëma',” itohuachinquëma', ama a'naroáchin natëcosohüë'. Co Quisocristo nanamën a'chintohuachinquëmahuë': “Inca.

Co yanatanainquënhuë," itoco'. Ama ya'huëramaquë aya'concosohuë'. "Yosë catahuainquën," ama itocosohuë'.
¹¹ Co Quisocriso natëtonahuë', co noyahuë' nipi. Ama pi'pian tëranta' natanacamaso' nohuantocosohuë'. Canpitataquë nisha nanan a'chintohuachinquëma', a'naquën nonpin nanan imapona' nimara. Imapachina', ina marë' canpitanta' oshahuanarama'.

Nicapon yapa'ninso'

¹² Na'con na'con yasha'huitopiranquëmahuë', co aquëtë' yaninshitëranquëmahuë'. Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquëma' pa'sarahuë topirahuë'. Canconpato, ninontohuatëhua', noya noya cancantarihua'.
¹³ Isëquë Quisocriso imapisopita yonquiarinënquëma'. Yosë nohuanton, huëntonënquë ya'conpi anta'. Inapitanta' saludos a'patarinënquëma'. Nani huachi.

Isonta' Coanshari ninshitaantarinso'

Imapisopita nosoroaton, catahuarinso'

¹ Ca ansianoco ninshitaranquën, iya Acayo. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Canta' noya isëquë ya'huarahuë. No'tën nanan imaran ni'ton, tëhuënchachin nosororanquën.

² Quëma marë' iyasha, Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Sinioro noya ya'huë'in, ama canioinsohuë'. Noya imarinquën ni'ton, catahuaquë' noya ya'huë'in," itërahuë, Yosë nontato.

³ I'huamiáchin a'napita iyaro'sa' canquirahuatona', sha'huitirinaco: "Iya Acayo nóya cancantaton, no'tëquën imarin," itiirinaco. Ina natanato, nóya cancantërahuë. ⁴ Nani Quisocristo nanamën a'chintëranquëma'. Ina natëtoma', imarama' ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Na'con nosororanquëma'. No'tën nanan imapatama', nóya cancantarahuë. Ina na'con na'con nohuantërahuë.

⁵ Ma noya iya imapisopita nosororan. Ni'toro'sa' ya'nohuachinara, Quisocristo imapi ni'ton, o'shitation, a'caran. Co nohuitaponahuë', noya nontaton, catahuaran, natantërahuë. Yosë natëton iya inaporan. ⁶ Inapitaso' huënantahuatona', niyontonaiquë sha'huitirinacoi: "Iya Acayo noya nosororincoi," itiirinacoi. Naquëranchin quëmataquë cancoantahuachina', catahuantaquë' noya pa'ina', ténahuë. Yosë marë' sacatapi ni'ton, catahuaquë' ama pahuanchinasohuë'. ⁷ Quisocristo noninso' a'chinápi. Ina marë' pa'sápi. Co Yosë imapisopitahuë' a'chintaponaraihuë', co manta' ina marë' ma'patopihuë'. ⁸ Napoaton canpoa' inapopisopita catahuahua' ama pahuanchinasohuë'. Inapitaso' no'tën nanan a'chinapi. Cosharo', ma'sha inapita pahuantopiso' quëtohuatëhua', canpoarinta' a'napita catahuarihua' Yosë nohuitacaiso marë'. Catahuahuatëhua', na'con na'con piyapi'sa' imasapi.

Tiotripisë co noyahuë' nininso'

⁹ Ya'ipi ya'huëramaquë imaramasopita quirica nani ninshitëranquëma'. Tiotripisëso nipirinhüë', co yanatërincohuë'. Inaso' hua'an pochin yaninin.

¹⁰ Napoaton ya'huëramaquë pa'pato, co noyahuë' nininsopita a'ninquëchin sha'huitarahüë. Inaso' na'con pinorincoi, nonpinapirincoi. Naporahuaton, iyaro'sa' a'chinacaiso marë' canconpachinara, co noya nontërinhuë'. Co pëinënquë aya'coninhüë'. A'napitari a'china'piro'sa' yacatahuapirinhüë', co ina tëranta' nohuantërinhuë'. "Ama pëinëmaquë aya'concosohüë'," itopirinhüë'.

Aya'conpachinara, no'huiton, inapitanta' niyontonpi quëran yaocoirin. “Ama huachi canpita tëranta' niyontonpiso pëiquë ya'concosohuë',” toconin. Pa'pi co noyahuë' yonquirin inaso'.

¹¹ Ama iya co noyahuë' nipisopita nonanquësohuë'. Noya nipisopita nonanquë'. Noya nipatëhua', tëhuë'nchachin Yosë imarihua'. Co noyahuë' nipatëhua', co Yosë nohuitarihuahuë'.

Imitirio noya nininso'

¹² Imitirioso nipirinhüë' noya imarin. Ya'ipiya quëran napotërinco. Ya'ipi cancanën quëran no'tëquën yonquirin. Quiyanta' nohuitërai. “Inaso' noya quëmapa,” tënai. No'tëquën nontërainquën.

¹³ Na'con iya yasha'huitopiranquënhüë', co aquëtë' yaninshitëranquënhüë'. ¹⁴ Co hua'quiya quëranhüë' nicaponquën pa'sarahüë, topirahuë'. Pa'pato, niquënanpatëhua' noanhua'.

¹⁵ Yosë asanocainquën. Ina quëran noya cancanta-ton, noya ya'huaran. Ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso' yonquiatënë'nquën saludos a'patarinë'nquën. Ya'ipi nipa-yaraisopita inatohua' ya'huëpiso' yonquiarahuë. Saludos a'patarahüë sha'huitëquë'. Nani huachi.

A'na Cotasë ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Cotasëco ninshitaranquëma'. Santiago iinco caso'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Canta' noya ya'huarahuë. Quisocristoíchin natërahuë. Ina acorinco pënënta'huaso marë'. Quisocristo imaramasopita ninshitaranquëma'. Tata Yosë nohuanton, imarama'. Inaso' na'con nosororinquëma'. Quisocristo imarama' ni'ton, nóya a'paiarinquëma', nicha'ësarinquëma'. ² Yosë na'con catahuainquëma'. Nanan anoyatërinpoa' ni'ton, na'con asanocancainquëma'. Nani tahuëriya nosoro'inquëma' canpitarinta' noya noya nosorocamaso marë'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa' (2 Pedro 2.1-17)

³ Carinquëma' iyaro'sa' nosororanquëma'. I'huamiáchin yonquirahuë ninshita'huanquëmaso marë'. Yosë anoyacancantërinpoaso' noya noya yaa'chintopiranquëmahuë', apira nanan natantërahuë. A'naquënso' nonpin nanan a'chintarinëinquëma', natantërahuë. Napoaton pënëna'huanquëmaso' ya'huërin, tënahüë. Quisocristo nanamën no'tëquën a'chintërainquëma'. Yosë nohuanton, no'tëquën ninshitërai ya'ipi imapisopita nitotacaiso marë'. Nani ya'ipiya nanamën anitotërinpoa'. Inasáchin natëtoma', a'napitanta' a'chintoco' no'tëquën yonquicaiso marë anta'. Ama pi'pian tëranta' nisha a'chintocoso huë', tënahüë. ⁴ Tëhuëenchachin a'naquënso' nonpin nanan a'chintarinëinquëma'. Pa'pi co noyahuë' inapitaso'. "Quiyanta' imarai," taponaraihuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. "Ma'sona nohuantëréhuaso niahua'. Yosë nosororinpoa' ni'ton, co ana'intarinpoahuë'," ta'tona', pa'pi co noyahuë' nipi. No'pipi, monshihuanpi, a'naratipita nipi. Naporahuatona', co tëhuëenchachin Quisocristo imapihuë', inasáchin natëcaso nipirinhüë'. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intarin. Iráca quëra huarë' nani yonquirin ana'intacaso'. Napoaton ni'cona canpitanta' nonpintochinëinquëma'. Chiníquën cancantatoma', no'tëquën a'chinco'.

⁵ Nani nitotopiramahuë', naquëranchin sha'huitantaranquëma' yonquicamaso marë'. Iráca Yosë piyapinënpita Iquipito parti parisitopirinahuë', Yosëri nicha'ërin. Ya'ipiya noya pipiponaraihuë', ina quëran a'naquën co yanatëhuachinahuë', Yosëri chiníquën ana'intaton, ata'huantërin. Inapochachin iporanta' imaponaraihuë' nisha

cancantohuachina', chiníquën ana'intarin. ⁶ Anquëniro'santa' ya'nan nipon, ya'ipiya noya yonquipirinahuë'. Ina quëran a'naquën nisha cancantatona', co huachi Yosë yanatëpihuë'. "Quiyanta' nóyacoí ni'toi, natëinacoiso' ya'huërin," topiso marë', co huachi Yosë'pa' ya'huëpihuë'. Nani Yosëri yonquirin chiníquën ana'intacaso'. Tashinanquë tonpopinan ya'huapi. Ayaro' tahuëri parisitopiquë a'pararin. Co onporonta' cha'ësapihuë'. ⁷ Iráca Sotomaquë ya'huëpisopitanta' pa'pi co noyahuë' yonquipi. Monshihuanacaisoáchin cancantopi. A'naratipita taparo' nipi. Co ina pochin nicacasohuë' nipirinhüë', napopi. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intërin. Pën inápa quëran a'paimarin ahuiquitacaso marë'. Sotoma, Comora, inapita huiquitopi. Ya'cariya ninanoro'santa' huiquitopi. Ayonquiinpoaso marë' ninshitërinpoa'. Inapita yonquiatëhua', "A'na tahuëri oshahuano'sa' pënquë parisitomiatapi huachi," tënëhua'.

⁸ Inapochachin iporanta' nisha a'china'piro'saso', huë'ëiri ahua'yantërinso pochin cancantatona', inahuara yonquinëna quëran nonpin nanan imasapi. Na'con monshihuanatona', nitapicancanapi. Co inso tëranta' yanatëpihuë'. "Co insonta' camaiinpoaso' ya'huërinhuë'," toconpi. Chiníquën nanantopisopita Yosëri acorinso' inapitanta' tëhuapi. ⁹ Iráca Moisésë chiminpachina, Yosëri anquëni hua'an a'paimarin nonën pa'pitacaso marë'. Miquiri itopiso'. Sopairi yaosërëtohuachina, nino'huipi. Naporó' anquëni chiníquën nanantaponahuë', co nohuantërinhuë' sopai pinocaso'. Co inaora ana'intacaso' yonquirinhüë'. "Sinioro ana'inchinquën," itërin. ¹⁰ Nisha a'china'piro'saso nipirinhüë' Yosë yonquirinso' co nitotatonaraihuë', tëhuapi. Ma'sharo'sa pochin cancantatona', co yonquipihuë'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Inapoatona', nitapicancanpi. Ana'intacaso' ya'huërin.

¹¹ ¡Ma'huantacha nisapi paya! Nonpina'piro'saso', Caino pochin cancantatona' co Yosë natëpihuë'. Paramo pochin cancantopi. Iráca Paramoso' coriquiráchin cancantaton, piyapi'sa' anishacancantërin. Corinta' iráca co noyahuë' ninin. Co hua'ano'sa' yanatërinhuë', no'huirin. Ina marë' Yosë nohuanton, chiminin. Inapita pochin cancantopisopita Yosëri chiníquën ana'intarin. ¹² Quisoso imaramasopita coshatacaso marë' niyontonpatamara, nisha a'china'piro'santa' huë'pi. Naporó' Yosë yonquicaso nipirinhüë', na'con o'otona', capa cancantopi. Co Yosë të'huatatonaraihuë', napopi. A'napita catahuacaso' ya'huëpirinhüë', co nosoropihuë'. Inahuara noya ya'huëcasoráchin yonquipi. Ni'co' iyaro'sa'. Hua'qui'

co o'nanpachinahuë', no'pa' yaniromarin. Ina pochin nipachina, yararo'tè' quënanpatamara, pa'yatërama'. "O'nan huë'sarin," topiramahuë', co o'naninhuë'. Ihuana' pa'nin. Inapochachin inapitaso' pënënpirinënquëmahuë', nonpin nanan a'chintatënënquëma' co catahuarinënquëmahuë'. Nara nitërintonta' yonquico'. Pi'ipi tahuëri nanihuachina, nitacaso' ya'huërin. Co nitohuachinahuë', "Nani chiminin huachi," ta'ton, hua'anëni nishitëtërin. Itënë chachin ocoirin ni'ton, noyá chiminin huachi. Inapochachin nonpin nanan a'china'piro'sa' ina nara pochin niconpi. Quisocriso nanamën nitotaponaraihuë', chimipi pochin nicatona', a'popi. Ina marë' chiniquën ana'intacaso' ya'huërin huachi. ¹³ Pamanta' yonquico'. Panca pamatohuachina, notohuaro' sa'po', amoro', inapita quënin. Nonpina'piro'saso', ina pochin co sano cancantopihuë'. Co noyahuë' nipi ni'ton tapanacaso nipirinhuë', co nitotapanpihuë'. Ina marë' Yosëri ana'intarin. Tayoranta' yonquico'. Anotohuachina, tacopirin. Co huachi a'pininhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'santa', tashinanquë pa'miatapi. Quisocriso a'pohuachina', parisitopiquë pacacaso' ya'huërin huachi.

¹⁴ Iráca Inocori chachin inapita ninorin. Atan shiin inaso'. Atan quëran saota shinpita ya'huërin piquëran Inoco ya'huërin. Ninoton, naporin: "Sinioro chachin o'mararin huachi. Hua'huayatërahuë' anquëniro'sarë chachin o'mararin. ¹⁵ Naporo' ya'ipi oshahuano'sa' ana'intarin huachi. Pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Yosë no'huipisopita no'tëquën ana'intarin huachi," tënin iráca. ¹⁶ Yosëso' noya nosoropirinpoahuë', inapitaso' ma'sha onpohuachinara, ina no'huipi. Co sano cancantopihuë'. Ma'sona tëranta' yonquihuachinara, nipi. Co noyahuë' cancantatona', napopi. "Quiyaso' noya noya nitotërai," ta'tona', chiniquën nonconpi. Co piyapi nosoroaponaraihuë', noyasha nontopi. Inahuara canacaiso marë' napotopi.

Chiniquën cancantatëhua', Quisocrisoíchin imamiatahua'

¹⁷ Canpitaso nipirinhuë' iyaro'sa', noya yonquico'. Nosororanquëma' ni'ton, pënënanranquëma'. Quisocriso ca'tano'sanënpita sha'huitërinpoaso' ama naniantocosohuë'. ¹⁸ "Ayaro' tahuëri nanirihuachin, co noyahuë' quëmapi'sa' ya'huërapí. Yosë nanamën tëhuaapi. Co noyahuë' cancantatona', a'naratipita nisapi," itërinpoa'. ¹⁹ Inahuara nohuantopiso' nisapi. Co Ispirito Santori ya'coancantërinhuë'. Nisha a'chinatona', piyapi'sa' anishacancantopi, a'na huënton a'na huënton co huachi noya nini'tona', ya'huapihuë'.

²⁰ Canpitaso nipirinhü' iyaro'sa', Yosë nanamën na'con yonquico' noya noya imacamaso marë'. Inasáchin no'tëquën anitotërinpoa' Yosë pochin cancantacaso'. Naporahuaton, Yosë nontáco'. Ispirito Santo catahuarinquëma' cancanëma quëran huarë' noya nontacaso'. ²¹ Inapotatoma', nani tahuëri nóya cancantoco' Yosë nosoro'inquëma'. Ina na'con nohuan-toco'. Quisocriso yonquiatoma', o'mantacaso' tahuëri ni-naco'. O'mantahuachin, nosoroatonpoa', chimirin quëran nicha'ësarínpoa'. Yosë'pa' nanpimiatarihua'.

²² A'naquënso' co noya natëyátërapihüë'. Inapitaso' nosoroatoma', sanoanan quëran pënëncó' no'tëquën yonquicaiso marë'. ²³ Ni'co' iyaro'sa'. Ma'sha pënquë anotohuachina, a'naróáchin manë' ama huiquitacaso marëhuë'. Inapochachin piyapi'sa' na'con pënëncó' ama parisitopiquë paacaiso marëhuë'. A'naquënso nipirinhüë' nonpin nanan pa'yatatona', co noyahuë' nipi. Inapitanta' nosoroatoma', pënëncó'. Nipirinhüë', ama pi'pian tëranta' inapita pochin cancantocosohüë'. Napopiso' ama yonquicosohüë'. Ni'cona sopai minsëchinquëma' canpitanta'.

Ma noyacha Yosëso paya itahua'

²⁴⁻²⁵ Tata Yosëso' ya'ipi nanitaparín. Noya a'paiarinquëma' ama anotërëso pochin tëhuëcamaso marëhuë'. Catahuahuachinpoa', co sopai minsëarínpoahuë'. Noya noya tapararínpoa' imamiatacaso marë'. A'na tahuëri ya'huërinquë noya ni'sarínpoa'. Inatohuaso' noya noya. Capa cancantarihua'. Tata Yosëíchin hua'anëntërinpoa'. Ina nohuanton, Quisocriso nicha'ësarínpoa'. Inasáchin catahuarínpoa' noya chinotacaso'. Ma noyacha Tata Yosëso paya. Iráca quëra huarë' chini chiníquën nanantërin. Noya noya ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Inasáchin natëahua'. Ama onporonta' nani-antahuasohüë'. Amen. Nani huachi.

Cotasë

A'na tahuëri ma'sha onpocaso' Coansha ninshitërinso'

Quisocristo anitotërinpoaso'

¹ Tata Yosë nohuantërin ya'ipinpoa' iso nanan nitotacaso'. Napoaton a'na tahuëri ma'sha onpocaso' nininso' Quisocristo sha'huitërin anitotinpoaso marë'. Inaso' anquëni a'paimarin ca Coanshaco sha'huitiincoso marë'. Quisocristoíchin caso' natërahuë. Anquëni o'marahuatón, nani ma'sha a'notërinco.

² A'notohuachincora, ni'nahuë. Ina nicato, no'tëquën ninshitaranquëma'. Quisocristo chachin Yosë nanamën anitotërinco.

³ Iso quirica nontohuatama', noya cancantarama'. Ina natanpatamanta', noya cancantarama'. A'na tahuëri ma'sona onpocaso' sha'huitaranquëma'. Natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ayaro' tahuëri nani ya'caririarinpoa huachi.

Canchisë ninanoro'saquë Yosë imapisopita ninshitërinso'

⁴ Ca Coanshaco quirica a'pataranquëma'. Asia parti ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Imarama' ni'ton, a'naya a'naya ninanoro'saquë niyontonatoma', Yosë chinotërama'. Canchisë ninanoquë niyontonamaso' a'naya a'nayanquëma' yonquiatënnquëma', ninshitaranquëma'. Inaora nohuantón, Tata Yosë noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Iráca quëran huarë' ya'huërin. Ipora huanta' nanpiarin. Inaso' ya'huërápon. Co onporonta' chimianinhuë'.

Hua'anëntacaso' shiranën notënanquë canchisë ispiritoro'sa' ya'huapi catahuainquëmaso marë'. ⁵ Quisocristonta' inaora nohuantón, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Iráca isoro'paquë o'marahuatón, no'tëquën a'chintërinpoa'. Ina'ton chiminaponahuë', nanpiantarin. Chimirin minsërahuaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Ya'ipi hua'ano'sa quëran chini chiníquën nanantarin. Naporahuaton, na'con nosororinpoa'. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' huënaïnën a'parin. Chiminaton, nicha'ërinpoa.

⁶ Huëntonënnquë chachin aya'conatonpoa', hua'anëntërinpoa'. Yosëíchin yonquicaso marë' corto hua'ano'sa' pochin acorinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya! Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ipora quëran huarë' inasáchin natëina'. Amen.

⁷ Ni'cochi. Quisocristo o'mantararin. A'na tahuëri chitororë chachin o'mantararin. Naporo' ya'ipi piyapi'sari ni'sapi. Iráca ohuanpisopitarinta' ni'sapi. Nisha nisha piyapi'sa' sëtatona', na'nërapí. “¿Onpoatëhuacha co natërehuahuë paya?” tosapi. Tëhuënnchachin naporapi. Amen.

8 Yosë chachin sha'huitërinpoa': "Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahüë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Ipora huanta' nanpiárahüë. Co onporonta' ta'huantapohuë', ya'huërápo. Chini chiníquën nanantërahuë," ténin.

Quisocristo ya'norinso'

9 Ca Coanshaco ninshitaranquëma'. Canpitaro'co chachin imarahüë. Ina marë' parisitopirëhuahuë', hua'anëntërinquë aya'coninpoa'. Quisocristo chachin catahuahuachinpoa', noya ahuantarëhua'. Yosë nanamën a'chinahuëso marë' aparisitërinaco. Quisocristo imarahüë ni'ton, a'na so'ton'pa' a'parinaco, Patomosë itopiquë. 10 I'hua Tomio tahuëri Yosë chinotasoco, Ispirito Santo nohuanton, hua'narëso pochin quënanahuë. Co huë'ëpirahuë', pinëhuë quëran chiníquën nontërinco, natanahuë. Tronpita pihuirinso pochin natanahuë. 11 Nontatonco, sha'huitërinco:

—Apira nani ma'sha a'notaranquën, quiricaquë ninshitëquë'. Ina quëran canchisë ninanoro'saquë a'patëquë' imarinacosopita nonchina'. Ipiisoquë, Ismirinaquë, Pircamoquë, Tiatiraquë, Sartisiquë, Piratiripiaquë, Naotisiaquë inaquëpita ya'huëpisopita a'patëquë' nitochina', itërinco.

12 "¿Inta' nontarinco?" ta'to, tahuëretopirahuë', canchisë së'parahuan nanparino'sa pochin nininsopita quënanahuë, oro quëran nipiso'. Inapamiáchin huanipi. 13 Ina huancánachin quëmapi huaniarin, ni'nahuë. Piyapi pochachin niponahuë', noya noya ya'norin. Naporopi a'mosahuaton, oro pochin nininso quëran tëtëtëntaquëchin nitonporin. 14 Huiríchin aintërin. Huirihuaita pochin huiritërinso'. Naporahuaton, ya'pirin chachin pën nënërinso pochin ya'norin. 15 Nantëonta' sha'pi hua'na pënquë a'përëso pochin huënaráchin ya'norin. Naporahuaton, chiníquën nonin. Panca so'pora tënëntërinso pochin natanahuë. 16 Inchinan imirin quëran canchisë tayora pochin nininso' së'quërin. Naporahuaton, nanamën quëran sahuëni pochin nininso' pipirarin. Cato quëran chachin to'napinan. Ya'ipi ya'pirinso' pi'i pochin a'pinin. Huënaráchin huënaráchin ya'norin.

17 Ina ni'sahuato, pa'yanahuë. Chimipi pochin anotërahuë. Nantën pirayan anotopirahuë', inchinan quëran së'huarahuatonco, nontërinco.

—Ama të'huatocosohuë'. Caso' iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. 18 Nanpiárahüë. Chiminaporahuë', nanpiantarahuë. Caso' chini chiníquën nanantërahuë. Onporosona chiminacaiso'

cari sha'huitarahuë. Ca nohuantohuato, nanpiapi. Ca nohuantohuato, chiminapona'. Co imarinacosopitahuë' chiminpachina', parisitopiquë a'pararahuë. ¹⁹ Ni'nanso' ninshitëquë'. Apira Yosë nohuanton, naquëranchin nani ma'sha niantaran. Ipora naporapiso', a'na tahuëri ma'sha onpocasonta', inapita a'nochinquën ninshitantaquë'. ²⁰ Ni'nanso' co quëmaora nitotopiranhüë', a'chinchinquën nitotëquë'. Canchisë së'parahuan nanparino'saso' noya a'pinin. Inapochachin canchisë ninanoro'saquë imarinacosopita ya'huapi. Niyontonatona', chinotarinaco. Canchisë tayoraro'sa' së'quërahuëso pochin ansiano'sa' a'pairahuë, itërinco.

2

Ipisoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ina quëran sha'huitërinco:

—A'na quiricaquë ninshitaton, ansiano Ipisoquë ya'huërinso' a'patëquë' nontohuachin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Inchinanëhuë quëran canchisë tayoraro'sa' së'quërahuë. Canchisë së'parahuan nanparin pochin nininsopita huancánachin pa'sárahüë. ² Nani nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopita nitotërahuë. Chiniquën ca marë' sacatërama'. Co amiatomacohüë', noya ninama'. A'naquën co noyahuë' nipachinara, co noya ni'namahuë'. Nonpin nanan a'china'piro'santa' co noya ni'namahuë'. ‘Yosë a'parincoi, a'chinarai,' itopirinëinquëmahuë', nonpinapi. Inapita natanpatama': ‘Co no'tëquën a'chinpihuë', ta'toma', co natëramahuë'. ³ Imaramacoso marë' aparisitopirinëinquëmahuë', ahuantërama'. Co yaa'poramacohüë'. Ina marë' noya ni'nanquëma'. ⁴ Nipirinhuë', co huachi noya nosororamacohüë'. Iráca ya'nan imapomaco, tëhuëenchachin nóya nosororamaco. Canpita capininta' noya ninosororama'. Iporaso nipirinhuë' co huachi iráca pochin noya ninosororamahuë'. Co huachi canta' noya nosororamacohüë'. Ina marë' sëtato, co noya ni'nanquëmahuë'. ⁵ Iráca naporamaso' yonquiantatoma', noya niantaco'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', ya'ipi cancanëma quëran nosoroantaco. Naporahuaton canpita capininta' noya ninosoroantaco'. Co noya cancantantahuatamahuë', paaparahuatëinquëma', ana'ntaranquëma'. Nanparin tacopirinso pochin nisarama'. A'na tahuëri ya'huëramaquë co insonta' imasarinacohüë'. ⁶ Napoaponahuë', nisha a'china'piro'sa' co pi'pian tëranta' nohuantëramahuë', Nicoraitaro'sa'

itopiso'. Co noyahuë' nicacaso' a'chintopirinënquëmahuë', co nohuantëramahuë' natëcamaso'. Carinta' co costarahuë'.⁷ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', Yosë'pa' ya'huëmiatarama'. Inatohua' nanpirin nara nitërinso' ca'patama', noya noya nanpimiatarama'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco Quisoso.

Ismirinaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

⁸ Ina quëran sha'huitaantarinco:

—Ansiano Ismirinaquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. Chiminaporahuë', nanopiantarahuë.⁹ Imaramacoso marë' na'con parisitëramaso' nitotërahuë. Co na'a ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', Yosë nohuitacamasoachin cancantatoma', sano cancantërama'. A'na tahuërinta' Yosë'pa' pa'patama', co manta' pahuantarinquëmahuë'. Iporaso nipirinhüë' a'naquën chiníquën pinorinënquëma'. 'Yosë piyapinëncoi quiyaso',' topirinahuë', Satanasë huëntonënquë ya'conpi.¹⁰ Ipora tahuëri'sa' na'con parisitapiramahuë', ama të'huacosohuë'. Sopai nohuanton, tashinan pëiquë po'moarinenquëma'. Yosë a'pocamaso marë' napotarinënquëma'. Shonca tahuëri pochin parisitarama'. Tëpaporinënquëmaonta', ama a'pocosohuë'. Imamiatohuatamaco, inápaquë acanaranquëma'. Inatohua' nanopimiatarama'.¹¹ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', co parisitopiquë paatoma', parisitomiataramahüë'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Pircamoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹² Ina quëran sha'huitaantarinco:

—Ansiano Pircamoquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Chiníquën nanantato, sahuëni cato quëran chachin to'napinan pochin nininso' ya'huëtërinco ana'inta'huaso marë'.¹³ Canpita ya'huëramaquë nohuitërahuë. Inaquë na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancantopi. Satanasëri hua'anëntopirinhuë', canpitaso' noya imaramaco. Antipasë natëtonco, noya pënëntopirinhuë', ina marë' tëpapi, ni'nama'. Satanasë chachin inaquë ya'huërin, tënahüë. Parisitapomarahüë', co a'poramacohüë'. Ina marë' noya ni'piranquëmahüë',

¹⁴ co ya'ipinquëma' no'tëquën imaramacohuë'. A'naquëma' Paramo pochin cancantërama'. Iráca inaso' Yosë nanamën nitotopirinhüë', Yosë piyapinënpita nonpintërin. Inimiconënpita hua'anën sha'huitërin anishacancantacaiso marë', Paraco itopiso'. Inari sha'huitohuachina, anishacancantopi. Nisha cancantatona', mamanshi moshapi. Moshatona', nosha mamanshi marë' acopisonta' ca'pi. Naporahuaton, monshihuanapi. ¹⁵ Inapochachin a'naquëma' nisha cancantërama'. Nisha a'china'piro'sa' a'chintohuachinëinquëmara, a'naquëma' natëtoma', Nicoraitoro'sa' a'chinpiso' imarama'. ¹⁶ Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Insosona co naniantohuachinhüë', chiníquën ana'intarahüë. Nanamëhuë quëran sahuëni inëshin nininso' ya'huëarin oshahuano'sa' ana'inta'huaso marë'. ¹⁷ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', noya cancantarama huachi. Iráca israiro'sa' Yosëri cosharo' a'patimarin, mana itopiso'. Inachachin po'orahuëso' carimanta' quëchinquëma' sano cancantacamaso marë'. Imaramaco ni'ton, nasha nininëma' a'naya a'nayanquëma' aco'inquëma'. Canpitaora nitotarama'. Huiiri na'pique ninshitahuato, quëchinquëma'. Cancanëma quëran noya noya nohuitaramaco huachi. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Tiatiraquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹⁸ Ina quëran itaantarinco:

—Ansiano Tiatiraquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Yosë hui'ninco quirica a'pataranquëma'. Ya'pirahuë pën nënërinso pochin ni'ton, ya'ipi yonquiramaso quëran huarë' nitotërahuë. Nantëhuënta' sha'pi hua'na pënuë a'përëso pochin ni'ton, huënaráchin ya'norin. ¹⁹ Canpitaso' noya ninama'. Noya natëtomaco, ninosororama'. A'naquëma' pahuantohuachinquëmara, nicatahuarama'. Ma'sha onpoapomarahüë', noya ahuantërama'. Ya'nan imapomaco, noya ninama'. Iporaso' na'con na'con nicatahuarama'. Ina marë' noya ni'piranquëmahuë', ²⁰ co ya'ipi cancanëma quëran imaramacohuë'. A'na sanapi corto pëiquë chachin nonpin nanan a'chintopirinquëmahuë', co a'paramahuë'. Iráca Quisapira pa'pi co noyahuë' sanapi niponahuë', chiníquën nanantaton, piyapinëhuëpita anishacancantërin. Inapochachin iporaso' ina sanapi pënënarinquëma' co noyahuë' nicacamaso'. 'Noya monshihuanacaso'. Mamanshi moshacaso marë' nosha

acohuachina, noya capacaso'. Ca'co', itohuachinquëmara, a'naquëma' natëtoma', monshihuanama'. Nosha mamanshi marë' acopiso' ca'nama'. Ina pochin ina sanapi nonpintërinquëma'. ²¹ Co a'naroáchin ana'intërahuë'. Hua'qui' pënënpirahuë', co pi'pisha tëranta' nohuanterinhuë' natëincoso'. Oshahuanacaso' co yaa'porinhuë'. ²² Iporaso nipirinhue' ana'intarahue' huachi. Chiniquën aparisitarahuë. A'napitanta' anishacancantërin sopita co oshanëna' a'pohuachinahuë', chiniquën ana'intarahue'. ²³ Sanapi imarinsopitaso' co natërinacohuë' ni'ton, ata'huantarahuë. Ina nicatona, ya'ipi imarinacosopitanta' yonquiapi. 'Tëhuëenchachin Sinioro nohuitërinpoa'. Yonquirëhuasonta' nitotërin. Co noyahuë' nipatëhua', no'tëquën ana'intarinpoa', tosapi. ²⁴ A'naquëmaso nipirinhue' co nonpin nanan natëramahuë'. 'Noya noya nitotërai,' itopirinëinquëmahuë', 'Sopai imatona', napopi,' ta'toma', co ina natëramahuë'. Iporahuanta' noya imaramaco ni'ton, co aquëtë' pënëna'huanquëmaso' ya'huërinhuë'. ²⁵ Chiniquën cancantatoma', o'manta'huaquë huarë' imamiatoco. ²⁶ Sopai minsëhuatama', a'na tahuëri chiniquën nanan quëtaranquëma'. Ayaro' tahuëriquë huarë' natëhuatamaco, catahuaramaco nisha nisha piyapi'sa' hua'anënta'huaso marë'. ²⁷ Tata Yosë nohuanton, chiniquën nanantërahuë. Canpitanta' catahuaramaco copirnoros'a' co natërinacosopitahuë' ana'inta'huaso'. No'pa huë'ëta hua'naquë pa'quirëso pochin oshahuano'sa' ana'intarihua'. ²⁸ Naporahuaton, huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin quëchinquëma'. Noyápiachin a'pintaranquëma'. ²⁹ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

3

Sartisiquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ina quëran Quisoso sha'huitaantarinco:

—Ansiano Sartisiquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco ninshitaranquëma'. Caso' canchisë ispiritoro'sa' Yosëri camairinso' canta' camairahuë, natërinaco. Naporahuaton, tayoraro'sa' së'quërahuëso pochin, ansianoro'santa' acorahuë a'chinacaiso marë'. Canpitaso' nohuitëranquëma'. Ya'ipi co noyahuë' ninamasopita nitotërahuë. A'napitaso' nicatënëinquëma',

'noya imapi,' topirinahuë', co tēhuēnchachin imarama-cohuë'. Chimipi pochin cancantërama'. ² Ipora huanta' niyontonpiramahuë', topinan quëran naporama': 'Ya'ipi natëtoi, noya ninai,' topiramahuë', co huachi Yosë noya ni'ninquëmahuë'. Huë'erëso pochin cancantërama' ni'ton, co yonquiramahuë'. Pënsha yatacopirinso pochin cancantërama'. Pën yatacopihuachina, pishitërë' noya orotacaso marë'. Inapochachin canpitanta' chiniquën Yosë yonquiantaco'. ³ Ya'nan natanapoma', Yosë nanamën no'tëquën a'chintërinënuëma'. Ina yonquiatoma', ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quëran casáchin yonquico. Co noya cancantaantahuatamahuë', a'naroáchin ana'intaranquëma'. Ihuatona'pi huë'ninso pochachin a'nanaya ana'intaranquëma'. Co nitotasënuëmahuë', o'mantarahuë. ⁴ Napoaponahuë', caraichinquëma' noyápiachin cancantërama'. Canpitaráchin noya nicatoma', co në'huëtërinso pochin cantantaramahuë'. Ina marë' canpitaso' noya ni'saranquëma' ni'ton, Yosë'pa' ichiya'huëcontaranquëma'. Inatohua' nóya cancantarama' ni'ton, huiríchin a'mocontarama'. ⁵ Inquëmaso' sopai minsëhuatama', Yosë'pa' pa'sarama'. Noyápiachin cancantarama' ni'ton, huiríchin a'mocontarama'. Inatohua' ya'huëmiatarama'. Nanpirin quiricaquë nininëma' nani ninshitëranquëma'. Co onporonta' tapiarahuë'. Tata Yosë sha'huitarahuë: 'Isopita imamiatërinaco,' itarahuë. Anquëniro'santa' natanapi. ⁶ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Piratiripiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

⁷ Ina quëran itaantarinco:

—Ansiano Piratiripiaquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Caso' noya noyaco. Casáchin no'tëquën a'chinahuë. Iráca Yosëri Tapi sha'huitërin. 'A'na tahuëri quëma shiparinquën ya'ipi piyapinëhuëpita hua'anëntarin,' itërin. Iráca ninorincoso chachin nani o'marahuë Yosë huëntonënuë aya'cona'huanquëmaso marë'. Niahuiquë ya'coana i'soarahuatë', aya'conë'. Inapochachin carinquëma' aya'conpatënuëma', co insonta' nanitërinhuë' ocoiinquëmaso'. Oncotohuatëra, co a'napita nanitopihuë' ya'conacaiso'. ⁸ Cari nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta' nitotërahuë. Co na'aquëmahuë' nípomarahuë',

noya ninama'. Co chiníquën nanantapomarahuë', nanamëhuë noya imarama'. Co tapanatomahuë', 'Quisocristoíchin imarai,' tënama' ni'ton, ya'coana i'soatërëso pochin catahuanquëma' na'a piyapi'sa' a'chintacamaso'. Ca nohuanton, pënëntarama'. Co insonta' nanitarinhuë' ata'tëinquëmaso'. ⁹ A'naquën nonpintatënëinquëma', 'Yosë piyapinënpitacoi quiyanta', itopirinëinquëmahuë', Satanasë huëntonëinquë ya'conpi. A'na tahuëri ca nohuanto, inapitanta' isonahuatona', noya nontarinëinquëma'. 'Tëhuëenchachin no'tëquën imarama'. Quisocristo nosororinquëma', itarinëinquëma'. ¹⁰ Chiníquën cancantatoma', imamiatoco, itëranquëma'. Natëramaco ni'ton, carinquëmanta' na'con catahuanquëma'. A'na tahuëri ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita chiníquën aparisitarahuë tënica'huaso marë'. Co naporó' parisitaramahuë'. Nicha'ësaranguëma'. ¹¹ Co hua'quiya quëranhuë' o'mantaramahuë. Ama naniantatomacohuë', imamiatoco. Ni'cona sopai minsëchinquëma'. Ina minsëhuachinquëma', co inápaquë canaaramahuë'. ¹² Sopai minsëhuatama', Yosë ya'huërinquë chachin pantarama'. Piyon pëi' achinirinsó pochin na'con nohuantaranquëma'. Napoaton ya'huëmiatontarama'. Co pipiaramahuë'. Yosë co onporonta' a'poarinquëmahuë'. Nininën chachin acotaranquëma'. A'na tahuëri panca ninano' ya'huapon. Inápa quëran o'mararin. Nasha Quirosarin itopiso'. Ina nininëonta' acotaranquëma'. Canta' Quisosoco o'mantahuato, nasha nininëhuë acotaranquëma'. Co onporonta' a'poaranguëmahuë'. ¹³ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Naotisiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹⁴ —Ina quëran ansiano Naotisiaquë ya'huërinso' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

"Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. No'tëquën nonato, no'tën nanan a'chintëranquëma'. Co onporonta' nonpintëranquëmahuë'. Yosë nohuanton, ya'ipi ma'sha ninahuë. Napoaton, ya'ipi piyapi'sa' natëinacoso' ya'huërin. ¹⁵ Caso' nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta' nitotato, co noya ni'nanquëmahuë'. Ni'co'. Të'nai' noyápiachin o'orë'. Ahuaihuatëranta', yashin o'orë'. Co noya huairinsohuë' nipirinhuë' o'opatëra, amirotërë', topi. Inapochachin ni'nanquëma'. A'naquën noya ahuaireso pochin noya imarinaco. Canpitanta' noya imaramaco naporini, noya ni'itëinquëmahuë'. A'naquëonta' tē'nai

pochin nipi. Co nitochátërapihuë' ni'ton, nosororahuë.
¹⁶ Canpitaso nipirinhue' co noya ahuairëso pochinhue'
 ninama'. 'Noya imarai,' topiramahuë', co ya'ipi cancanëma
 quëran imaramacohue' ni'ton, yaa'poranquëma'. Ma'sha
 amirotatë' yaimorëso pochin ni'nanquëma'. ¹⁷ Canpitaso'
 naporama': 'Na'a ma'sha ya'huëtërincoi ni'ton, noya
 ya'huarai. Quiyaso' noya piyapicoi. A'napita quëran
 noya noya nitotërai. Co manta' pahuantërincoihuë',
 topiramahuë', co no'tëquën yonquiramahuë'. Cancanëma
 quëran yonquiramasopita nitotërahuë. Sa'ahuaya pochin
 ni'nanquëma'. Coriqui pahuantërinso pochin canpitaso'
 na'con pahuantërinquëma' noya cancantacamaso'.
 Somaraya pochin cancantatoma', co tëhuënychachin
 nohuitëramacohue'. Sa'ahua capa a'mocaso' nininso pochin
 co noyápiachin cancantëramahuë'. Pa'pi nosorotërama'.
¹⁸ Napoaton pënënanquëma'. Chiniquën nontoco
 catahuainquëma'. Ni'co'. Oro a'pëhuatëra, ya'ipi në'huë
 inquiren. Orosachin quëparitërin, noyasáchin nininso'.
 Inapochachin canpitanta' nontoco catahuainquëma'
 noya yonquicamaso marë'. Na'con pahuantërinquëma'
 Yosë pochin nicacamaso'. Casáchin yonquico Yosë noya
 ni'inquëma'. Yonqui huatamaco, huiríchin a'morëso
 pochin noya nisarama'. Somaraya pochin cancantërama'
 ni'ton, co tëhuënychachin nohuitëramacohue'. Nimirioquë
 acorayatëreso pochin anoyacancanchinquëma' cancanëma
 quëran nohuitamacoso marë'. ¹⁹ Nosoroatëinquëma',
 chiniquën nontëranquëma'. Ana'intëranquëma' noya
 cancantacamaso marë'. Co noyahuë' yonquiramasopita
 a'porahuatoma', casáchin tahuërëtantaco huachi.
²⁰ Cancanëmaquë yaya'coancantëranquëma'. Ina marë' non-
 taranquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin ninaranquëma'.
 Natanahuatamaco: 'Ya'coancantoco,' itohuatamaco,
 ya'coancantaranguëma'. Niichicoshatëreso pochin
 nóya ninohuitarihua'. ²¹ Nani sopai minsërahuato, Tata
 Yosë'pa' ya'huarahuë. Ya'ipiya hua'anëntarai. Canpitanta'
 sopai minsëhuatama', Yosë'pa' noya acoaranquëma'.
 Canpitaro'co hua'anëntarahuë. ²² Imaramaco ni'ton, Ispirito
 Santo chachin nontëranquëma'. Huëratëhuanpatama',
 noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë'
 ninshitohuatan, itërinco Quisoso.

4

¹ Ina quëran inápaquë në'përahuato, quënanahuë. Yosë ya'huërinquë chachin ya'coana ni'soatërin, ni'nahuë. Naporahuaton, inápa quëran ya'nan nontërinco' nontaantarinco. Tronpita pihui'piso pochin natanahuë.

—Isëquë huëntaquë'. Nani ma'sha a'nochinquën. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' ninoto, anitotaranquën, itërinco.

² A'nanaya Ispirito Santo nohuanton, hua'narëso pochin Yosë ya'huërinso' quënanahuë. Hua'anëntacaso' shiranëncuë a'nara' huënsëarin, ni'nahuë. ³ Inaquë nisha pochin ya'norin. Na'pi noyápiachin nininso pochin huënaratarin. Caspi, cornarina inapita pochin huënaratarin. Noyápiachin ya'norin. Yahua'tani tahuitërin, huënsëarin. Yahua'tan niponahuë', huëron pochin caninchin a'pinin. Ismirarita pochin huënaratarin, ni'nahuë. ⁴ Inaquë cato shonca catapini ansiano'sa' hua'anëntacaso' shiraro'saquë tahuishin miáchin huënsëapi. Huirichinachin a'mopi. Yancotë' oro quëran nininso' yancopi. ⁵ Yosë hua'anëntacaso' shiranën quëran o'cori pochin nininso' pipiarin. Huënsha huënsha'tarin. Huiraritarintërinso pochin nonpiso' natanahuë. Canchisë pën nënërinso' Yosë notënanquë chachin ni'nahuë. Inapitaso' canchisë ispiritoro'sa' Yosëri camairinso', tënanahuë. ⁶ Shira notënanquë panca sono pochin ya'huërin. Co i'sha pochinhuë'. Isihuico pochin niponahuë', acopoquë huarë' quënantërë'.

Yosë shiranën tahuirinquë catapini ma'sharo'sa pochin nininso' ya'huëpi, nanpirihuanpiso'. Na'a ya'pirahuanatona', itoparan itoparan quënantopi. ⁷ Nisha nisha ni'topi. A'naso' pa'pini pochin ya'norin. A'nanta' toro pochin ya'norin. A'nanta' piyapi pochin ya'piratërin. Ya'natoninsoso', panca onian pochin ya'norin. ⁸ Nisha nisha niponaraihuë', ya'ipiya anpiantëhuanpi. Saota saota ya'huëtapi. Ina aipi, ina acopo', cato quëran chachin ya'pirin ya'huëtapi. Inapitaso' tahuërirë chachin, tashirë chachin Yosë chinotápi. Co ta'topihuë'. Napopianachin naporapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! ¡Noyasáchin ninin! Chini chiniquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Iráca quëra huarë' ya'huërin. Ipora huanta' nanpiárin. Inaso' ya'huërárin. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapí.

⁹ Apira apira chinotapi. “¡Ma noyacha Yosëso paya! Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Na'con catahuarinpoa' ni'ton, 'Yosparinquën Sinioro,' itahua'. Inaso' hua'anëntomiatarinpoa'. Co onporonta' ta'huantarinhue',” topachinara, ¹⁰ ansiano'santa' Yosë yonquiapi. “Tëhuëinchachin hua'anëntërinpoa'. Co onporonta' chimianinhue',” ta'tona', cato shonca catapini chachin isonahuatona', chinotapi: “Quëmasáchin nóyanquën,” itatona',

Yosëri ayancotërinso', shiranën notënanquë acoantapi. Chinotatona', itapona':

11 "Quëmasáchin Siniro imarainquën. Noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinënquën. Nani tahuëri natëinënquën. Ya'ipi nanitaparan. Ya'ipi ma'sha ninan. Quëma nohuanton, ipora huanta' ya'huarin," itopi.

5

Carniroa'hua quirica ma'patërinso'

1 Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Inápaquë ya'huërinso' quënanato, quirica ni'nahuë, so'nanpinan. Inchinan imirin quëran Yosëri së'quërarin. Cato quëran chachin nani ninshitërin. To'niquë noyá achinpitërin. Canchisëro' achinpitërin. 2 A'na anquëninata' ni'nahuë. Chiniquën nanantaton, chiniquën nonin.

—¿Inta' noya noya ni'ton, nanan ya'huëtërin to'niro'sa' i'shotahuaton iso quirica oporinacaso'? tënin.

3 Ya'ipiro'paquë yonisápirinahuë', co insonta' nanan ya'huëtërinhuë' oporinacaso'. Inápaquë ya'huëpisopitanta' co nanitopihuë'. Acoporonta' yonípirinahuë', co inso tëranta' nanan ya'huëtërinhuë' oporinatón nicacaso'. 4 Co insonta' nanitohuachinhuë', chiniquën sëtato, na'nërahuë. Na'nëapirahuë', 5 a'na ansiano sha'huitërinco.

—Ama na'nëquësohuë'. Ni'quë'. Tapi shiin nani ya'ipi minsërin. Cota huëntonënquë nasitaton, chini chiniquën nanantërin. Inari nanitërin to'ni i'shotahuaton quirica oporinacaso', itërinco.

6 Itohuachincora, Quisoso quënanahuë. Huancanachin Yosë huënsërinso ya'cariya huaniarin. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitari tancapitopi. Quisoso chachin niponahuë', carniroa'hua nani tëpapiso pochin ya'norin. Canchisë pomohuan nisahuaton, canchisë ya'pirin ya'huëtërin. Chiniquën nanantaton, canchisë ispiritoro'sa' a'parin ya'ipiro'paquë nicainpoaso marë'.

7 Ina quëran ya'cariconahuaton, Yosë inchinan quëran quirica ma'parin. 8 Nani ma'pahuachina, ma'sharo'sa pochin nininsopita isonahuatona', Carniroa'hua chinotapi. Ansiano'santa' isonahuatona', ina chinotapi. A'naya a'naya arparo'sa' së'quëpi pi'niatona' chinotacaiso marë'. Sënaonta' a'naya a'naya quëpapi, oro quëran nininso'. Inaquë yonarin pochin pimóchin nininso' ya'huërin tomontacaso marë'. Tomontërinso pochin imarëhuasopita Yosë nontërehua'. "Nontohuatëhua', noya nataninpoa'," ta'tona', Yosë chinotapi.

9 Chinotatona', inahuara yonquinëna quëran nasha cantanën cantarapi.

“Noya noyanquën, Siniro, ni'ton, nanan ya'huëtërinquën quirica ni'camaso'. To'ni i'shotohuatan, nani ma'sha anitotarancoi. Iráca tēparinēnquën. Chiminaton, piyapi'sa' sopai quëran ocoiran Yosë imacaiso marë'. Napoaton quëmasáchin nanitëran ya'ipiya hua'anëntacaso'. Nisha nisha parti ya'huëpirinahuë', imarinēnquën, Siniro. Nisha nisha nananquë nonpisopita imarinēnquën. Nisha nisha copirnorí hua'anëntërinsoyita niponaraihuë', natërinēnquën.

10 Hua'anëntëranquë aya'conan. Corto hua'ano'sa pochin acoran Yosëíchin yonquicaiso marë'. A'na tahuëri no'paquë chachin ichihua'anëntaran huachi. Ma noyanquëncha quëmaso paya,” itopi, cantatona'.

11 Ina quëran hua'huayátërahuë anquëniro'sa' quënanahuë. Yosë shiranën, ma'sharo'sa pochin nininsopita, ansiano'sa' inapita tancapitopi. Hua'huayátërahuë ya'huëpi, co pichinahuanhuë'. Inapitanta' chiníquën naporapi:

12 “¡Ma noyacha Carniroa'huaso paya! Piyapi'sa' oshanëna' inquitacaso marë' chiminin. Noya noya ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparín. Nani ma'sha ya'huëtërin, ya'ipi hua'anëntarin. Ya'ipi nitotërin. Napoaton ya'ipinpoa' natëahua'. ‘Yosparinquën, Siniro,’ itahua’,” tosapi.

13 Ina quëran ya'ipi Yosëri nininsopita napopianachin chinotapi, natanahuë. Inápaquë ya'huërinsoyita, isoro'paquë ya'huërinsoyita, chiminpisopita, marëquë ya'huërinsoyita, ya'ipiya Yosë chinotapi.

“Ma noyacha Tata Yosëso paya. Hua'anëntarinpoa' ni'ton, ‘Yosparinquën’ itahua'. Inasáchin natëahua'. Noya noya ni'ton, chinotahua'. Ya'ipiya nanitaparín. Carniroa'huanta' inapochachin chinotahua'. Ipora quëra huarë' ina natëahua’,” tosapi.

14 —Naporinchi paya. Tëhuëncachin inasáchin natëahua', topi catapini ma'sharo'sa pochin nininsopitanta'. Ansiano'santa' isonahuatona', chinotapi.

6

To'ni i'shorinso'

1 Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Quirica so'nanpinan nininso' quënantarahuë, canchisë to'niquë achinpitërinso'. Naporo' Carniroa'huari ya'nan achinpitërinso' i'shotërin. I'shotohuachina, a'na ma'sha pochin nininso' chiníquën nonin, huirá pochin natanahuë.

—¡Huëquë huachi! itërin.

² Itohuachina, cahuario ya'norin, ni'nahuë, huiríchin nininso'. Ina aipi quëmapi huënsëarin. Pë'chinan quëparin. Piyapi'sa' yaminsërin ni'ton, hua'an pochin yancotëtaton, pa'sarin minsëcaso marë'.

³ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, a'na ma'sha pochin nininsoarinta' përantarin.

—¡Huëquë huachi! itërin. ⁴ Itohuachina, nisha cahuario ya'norin, quëhuashin nininso'. Ina aipi a'na quëmapi' huënsëarin. Panca sahuëni së'quëarin. Chiniquën nanan ya'huëtërin quira nicacaso marë'. Ina nohuanton, isoro'paquë na'a piyapi'sa' niahuëatona', nitëparapi. Nisha nisha parti quira nisapi. Co huachi noya ya'huapihuë'.

⁵ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari përantarin.

—¡Huëquë huachi! itoahuachina, yara cahuario ya'norin, ni'nahuë. Quëmapi ina aipi huënsërinso' paransa së'quërin cosharo' pë'tënacaso marë'. ⁶ Naporo' catapini ma'sharo'sa' huancánachin, noninso' natanahuë:

—Ya'ipi cosharo' na'con pa'tarin. A'na tahuërira' i'huaquë huarë' sacatopirinahuë', a'na quiroichin trico pa'anapi. Inapochachin a'na cosharonta' pahuanarin. Sipataso' trico pochin niponahuë', co ina pochin pa'topirinhue', inanta' pa'tarin. A'na tahuërira' i'huaquë huarë' sacatopirinahuë', cara quiroichin pa'anapi. Toma', huino, inapitanta' pahuanarin. Ni'cona chiniatama', tënin.

⁷ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. Nani catapini i'shotërin. Ina i'shotohuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari përantarin, ya'natomarinso'.

⁸ —¡Huëquë huachi! itoahuachina, a'na cahuarionta' ya'noantarin, sha'píchin nininso'. Quëmapi ina aipi huënsërinso', Chimirin itopi. Ina nohuanton, na'a piyapi'sa' chiminapi. Notohuaro' chminatona', chimipiro'sa' ya'huëpique pa'sapi. A'naquën niahuëatona', nitëparapi. A'naquën tanari tëpaarin. Naporahuaton, chiniquën caniori masarin ni'ton, na'a piyapi'sa' chiminapi. Tanan ni'niro'sarinta' tëparapi. Inapoatona', patoma patoma pochin piyapi'sa' chiminapi. Cacharonquë un cuarto itopi.

⁹ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, artaro Yosë chinotacaso marë' acorinso' inápaquë ni'nahuë. Inaanaquë na'a imapisopita chiminpisopita quënanahuë. Nanpipona', nóya imapi. Co tē'huatonaraihuë', Yosë nanamën a'chinpi. Ina marë' tēpapi. ¹⁰ Tēpahuachinara, hua'yanëna' inápaquë ya'huëcontarahuatona', Yosë nontápi.

—Quëma Siniro chini chiniquën nanantëran. Noyasáchin nicaton, no'tëquën nonan. ¿Onporo huarëta' oshahuano'sa' ana'intaran? Tëparinacoiso marë' no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin, tosapi.

¹¹ Napotihuachinara, Yosëri itërin:

—Ninataco'. Oshaquëran ana'intarahuë. Co tahuëri naniyatërarinhuë'. A'napita imarinacosopita ipora huanta' pënëntapi. A'naquën tëpaantahuachina', isëquë chachin huëantapi anta'. Naporo huarë' tëparinënquëmasopita no'tëquën ana'intarahuë, itërin. Itahuaton, huiríchin a'mocaiso' quëtërin. Noyápiachin cancantopi ni'ton, huiríchin a'motërin.

¹² Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotaantarín. Inarë' nani saotaro' i'shorin. Inapotihuachina, panca ocohua pa'sarin. Pi'i tashiaton yaráchin nisarin. Yoquinta' co huachi a'pianinhuë'. Nincoan huë'saponahuë', quëhuashin huënai pochín nisarin. ¹³ Naporahuaton, tayloro'santa' anotapi. Iquira nara nitërinso' canora niponahuë', panca ihuan pa'pachina, notohuaro shitatërinso pochín nisapi. ¹⁴ Pi'iro'tënta' capa nisarin. Quirica so'nanëso pochín co huachi ya'noarinhuë'. Naporahuaton, motopiro'sa', so'tono'sa', inapitanta' nacon nacontatona', itopa itopa nichihuincapi. ¹⁵ Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ta'arapi. Copirnoros'a', hua'ano'sa', sontaro hua'ano'sa', ma'huano'sa', chiniquëno'sa', inapita Yosë të'huatatona', ta'arapi. Motopi'pa' ta'arahuatona', na'pi nanino'saquë ya'conapi na'picaíso marë'. Patrono'sa' piyapínënpitarë chachin panca na'pianaro'saquë na'pirapi. ¹⁶ Ya'ipi piyapi'sa' të'huatatona', motopi nontapirinahuë':

—Panca na'piro'sa' notarintatona', ya'copiinacoi ama Yosë quënanaincoiso marëhuë'. Inápaquë hua'anëntarin. Carniroa'huanta' chiniquën no'huirincó. ¹⁷ Nani ana'intacaso' tahuëri nanirin. Ana'intohuachincó, co insonta nanitarinhuë ina chinitacaso', tosapi.

7

Yosë marcanën acotopiso'

¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochín niantarahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' a'notantarínco. Catapini anquëni ya'nopi, ni'nahuë. A'naso' pi'i pipirínso' parti huaniarin. A'nanta' pi'i ya'conínso' parti huaniarin. Huancanachionta' cato' ninotërapí. Inaquëpita Yosëri acorín isoro'pa' ana'intacáíso marë'. Oshaquëran Yosë nohuanton, ana'intapi. Pi'pisha pahuanarin ni'ton, anquëniro'sari ihuan ya'copirapi ama marëquë, isoro'paquë inaquëpita ma'sha

onpocaiso marëhuë'. Ama nararo'sa tëranta' oyanacaiso marëhuë' ya'copirapi. ² Ina quëran a'nanaya a'na anquëninata' ya'noantarin. Pi'i pipirinso' parti quëran huë'sahuaton, hua'na'huaya quësarín Tata Yosë marcanën acocaso marë'. Inaso' catapini anquëniro'sa' sha'huitërin:

³ —Ama apiramiáchin ana'intocohuë'. Ninataco Yosë piyapínënpita catahuai. Co Yosë marcanën acochátëraraihuë'. Të'yainaquë acotëra'piapi. Nani acotohuatoi, ya'ipiro'pa', marë, nararo'sa', inapita ana'intoco', itiirin.

⁴ Ina quëran të'yainaquë Yosë marcanën acotëra'piapi a'napitari nohuitacaiso marë'. Notohuaro' acotë'yatëra'piapi. Pichirahuaton:

—Pasa catapini shonca catapini huaranca acotërai, ténin, natanahuë. Ya'ipi Israiro huëntono'saquë napotërin. ⁵⁻⁸ Shonca cato' huëntono'sa' ya'huërin, israiro'sa' itopiso'. Nisha nisha nininsopita ya'huëpi: Cota, Nopino, Caro, Asiri, Nipitari, Manasisi, Simion, Nihui, Isacaro, Saporono, Cosi, Mincamin, inanapo huëntono'sa' ya'huërin ni'ton, shonca cato huaranca, shonca cato huaranca acotë'yatëra'piapi.

Huiríchin a'mopiso'

⁹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' Yosë'pa' quënanahuë. Co pichicasohuë'. Nisha nisha piyapi'sa' Yosë hua'anëntacaso' shiranën notënanquë huaniapi, nisha nisha nananquë nonpisopita. Nisha nisha parti quëran huëcatona', Carniroa'hua yamotatona', notërapí. Inapitaso' huiríchin a'mopi. Mërëmë pochin nininso' së'quërahuatona', Yosë chinotapi.

¹⁰ “Tata Yosëíchin nicha'ërinpoa'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. Carniroa'hua anoyacantërinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapi chiníquën nonatona'.

¹¹ Inaquë Yosë chachin hua'anëntacaso' shiranënquë huënsëarin. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitari tancapitopi. Ina tahuirínquë notohuaro' anquëniro'sa' huaniapi. Chinotopiso' natanahuatona', inapitanta' isonahuatona', Yosë chinotapi:

¹² “Tëhuënhachin Siniro, piyapi'sa' nicha'ëran. ¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Ya'ipiya chinochinënquën. Ya'ipi nitotëran. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya nanitaparan ni'ton, ya'ipi natëinënquën. ‘Yosparínquën,’ ichinënquën. Na'con natëmiatarainquën. Co onporonta' a'poarainquënhuë'. Amen,” itapi.

¹³ Ina quëran a'na ansiano nataninco.

—¿Ma piyapi'sata' isopita, huiríchin a'mopiso'? ¿Intohua quërantá huëntapi? ¿Nitotëran tí? itërinco.

14 —Co caso' nitotërahuë'. Quëma nitotëranso'. Sha'huitoco canta' nitochi, itohuatëra, sha'huitërinco:

—Isopitaso' chiníquën parisitaponaraihuë', co Yosë a'popihuë'. Carniroa'huari huënainën quëran anoyacancantërin ni'ton, huiríchin a'mopi.

15 Napoaton Yosë ya'huërinquë huëntapi. Tahuërirë chachin tashirë chachin ina chinotapi. Yosëri ichiya'huëaton, ni'sarin. 16 Co huachi tanaponahuë', co yamoroponahuë'. Co pi'iri picahuachin, parisitaponahuë'. Noya ya'huëintarapi. 17 Ni'co'. Hua'anëni ohuicanënpita noya a'paiarin. Quëchitërahuaton, noya ii' a'notërin o'ocaiso marë'. Inapochachin Carniroa'huari imapisopita a'paiarin. Yosë'pa' noya noya nanpiapi. Yosëri chachin na'nëi' amitarin ni'ton, co huachi sëtaponahuë', itërinco.

8

Sënan oro quëran nininso'

1 Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' a'notantarinco, ni'nahuë. Ipora huanta' Carniroa'hua quirica së'quëarin. Nani saota to'niquë achinpitërinso' i'shotërin. A'naíchin pahuanarin i'shocasó'. Naporo' a'naíchin nininso' i'shotarin. I'shotohuachina, ya'ipiya copica topi. Miria ora pochin co manta' nonpihuë'. 2 Ina quëran canchisë anquëniro'sa' quënanahuë. Yosë notënanquë huanirapi. Inaquë huanihuachinara, a'naya a'naya tronpita quëtópi pihuicaíso marë'. 3-4 Co'huara pihuiyatërasoihuë', a'na anquëninta' huëcaton, Yosë chinotopiquë artaróahuaya notënanquë huaniconin. A'pëtinan oro quëran nininso' së'quërin. Inaquë na'a yonarin pochin pimóchin nininso' acorin panca tomontacaso marë'. Yosë ya'huërinquë chachin tomontarin. Tomontërinso pochin Yosë imapisopitanta' ina nontápi. “Ma noyanquëncha quëmaso paya. Nani tahuëri catahuacoí, Sinioro,” itohuachinara, noya natanin. 5 Ina quëran anquëni Yosë artaronënuquë ya'caritahuaton, na'a pënaya' manin. A'pëtinanquë acorahuaton, isoro'paquë tē'yatërin. Tē'yatohuachina, a'naróachin huira pochin natanahuë. Chiníquën tēnëntërin. O'corinta' huënsha huënsha'tarin. Naporahuaton, panca ocohua pa'nin. (Nani huachi Yosëri ana'ntarin, tēnahuë.)

Tronpita pihuiipiso'

6 Naporo' canchisë anquëniro'sa' tronpita yapihuirapi. Co napopianachin pihuiapihuë'. A'naya a'naya pihuirapi.

⁷ Ya'nan pihuirinso' irinpachina, Yosë nohuanton, ocai', pën, inapita inápa quëran anotarín. Huënaire chachin anotarín. Pancana huiquitarín. Patoma pochín huiquitarín. [Cacharonquë un tercero, topiso'.] Nararo'sa', panpatëro' inapitanta napochachín huiquitarín.

⁸ Ina quëran a'na anquëninta' tronpita pihuiantarín. Pihuiantahuachina, panca motopi pochín nininso' ni'nahuë. Pën pochín orotërimarín. Yosë nohuanton, marëquë anoitërin. Inaquë anotohuachina, patoma pochín marë huënai taranín. ⁹ Patoma pochín ma'sharo'sa' inaquë ya'huërinso' chiminpi huachi. Panca nancharo'santa' patoma pochín ta'huantopi.

¹⁰ Ina quëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, panca tayora anotarín, panca orotërinso'. Anotohuachina, Yosë nohuanton, patoma pochín iiro'sa' tapiarin. ¹¹ Ina tayoraso' Main itopi. Tëquëin, i'shaa'huaro'sa', inapita patoma pochín main nisarín. Máin ni'ton, notohuaro' piyapi'sa' ina o'otona', chiminapi.

¹² Nani cara anquëni pihuirín. A'nanta' pihuiantahuachina, Yosë nohuanton, patoma pochín pi'i tapiarin. Yoqui, tayoraro'sa', inapitanta' patoma pochín tapiapi. Napoaton tahuëri nipachina, co huachi pi'i noya a'pianinhuë'. Tashinta' yoqui, tayoraro'sa', inapita co huachi noya a'pianpihuë'.

¹³ Ina quëran panca onian quënanahuë. Inápaquë a'ninquëchin yanponarin. Piyapi pochín noninso' natanahuë.

—¡Ma'huantacha nisapi paya! Yosë a'popi ni'ton, piyapi'sa' chiníquën parisitapona'. A'napita anquëniro'sa' pihuiantahuachina, isoro'paquë ya'huëpisopita aquë aquëtë' parisitapona', tënin.

9

¹ Ina piquëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, tayora anotërinso pochín a'nanta' o'marin. Yosë nohuanton, chiníquën nanan ya'huëtërin sopairo'sa' oncorapirinso' parti i'soatacaso marë'. Nanin acoporo' pa'ninso' i'soatarín.

² I'soatohuachina, acopo quëran conai' pipiarín. Yaráchin tomontarin. Panca pën quëran tomontërinso pochín pipiton, pi'i ya'copiarín. Ya'ipi parti tashiarín. ³ Naporahuaton, conai quëran notohuaro' sopairo'sa' pipiapi. Panca sëquëre pochín ya'norahuatona', pipiapi. Pa'pi të'huatoro'. Sëquëre pochín niponaraihuë', yonpinca pochín huitapi. ⁴ "Ama panpatëro', nara mono', nitërinso' inapita pë'yacosohuë'. Piyapi'sa' co Yosë marcanën të'yainquë ya'huëtohuachinarahuë', inapita aparisitoco'," itërin. ⁵ Co tëpaponaraihuë', a'natërápo yoqui pochín aparisitapi. Yonpincari huininsó pochín niponahuë',

co sanoaponhuë'. Pa'pi iquin natanaponaraihuë', co chiminaponahuë'. ⁶ Na'con parisitatona': "Chimiin nipachin," tosapirinahuë', co chiminaponahuë'. Chiminacaiso' nohuan-topirinahuë', co nanitapihuë'.

⁷ Panca sèquërë pochin ya'notona', chiníquën pa'sapi. Cahuarioro'sa' quira nicacaiso marë' tapapiso pochin pa'sapi. Yancotë pochin oro quëran nininso' yancopi. Naporahuaton, piyapi pochin ni'topi. ⁸ Aihuan ni'ton, sanapi pochin aintapi. Pa'pini' pochin natëtopi. ⁹ Sha'huëtëonta' tachiton. Hua'na pochin ni'ton, co ohuanchináchinhuë'. Pa'pachinara, anpiantëna quëran chiníquën tënëntërapí. Quira toronano'sa' cahuarioro'sari ohuararinso pochin tënëntapi. ¹⁰ Naporahuaton, yonpinca pochin hui'notopi. Iquin huitatona', a'natërápo yoqui pochin aparisitapi. ¹¹ Hua'anën ya'huëtërin anta'. Inari camairinso', sopairo'sa' oncorapirinsó' parti quëran huë'nin. Cotio nananquë Apatono itopiso'. Crico nananquë Aporiono itopi. Tiquitona'pi tapon naporin.

¹² Na'con parisitacaiso' ninoton, nani a'notërinco. Ina ni'pirahuë', na'con na'con parisitacaso' ya'huapon. Catoro' aparisitacaso' pahuanarin nica'huaso'.

¹³ Yosë nohuanon, nani a'natërápo anquëniro'sa' tronpita pihuiipi co noyahuë' nipsisopita ana'intacaiso marë'. Ina quëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, inápaquë nontërinso' natanahuë. Artaroa'huaya pomonënpita huáncana quëran nontaton, pihuitona'pi itapon: ¹⁴ "Catapini anquëniro'sa' i'quiritëquë pa'ina' piyapi'sa' aparisitacaiso marë'. Panca i' yonsanquë nani ninarapiso', Iyopiratisii' itopiquë," itërin.

¹⁵ Itohuachina, anquëniro'sa' a'parin piyapi'sa' ana'intacaiso marë'. Iráca inaquë acopirinhaüë'. Nani ora nanirin ni'ton, a'parin huachi patoma pochin piyapi'sa' tēpacaiso marë'. ¹⁶ Ina quëran hua'huayátërahuë sontaro'sa' huë'sapi, ni'nahuë. Cahuarioro'sa' aipi huënsëriapi. "Cato pasa michon huë'sapi," tënin, natanahuë.

¹⁷ Hua'narëso pochin a'ninquëchin quënanahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' quënantarahuë. Hua'na coton sontaro'sa' a'mopiso pochin a'mopi. Pënsha pochin huënaráchin nipi. A'naquë caninchin. A'nanta' sha'píchin. Cahuarioro'santa' nisha ya'nopi. Pa'pini' pochin mototopi. Nanamën quëran pën, conai', sha'pi mo'shi', inapita pipiapi. ¹⁸ Cahuarioro'sa' nanamëna quëran inapita pipirahuatona', patoma pochin piyapi'sa' tēparapi. Notohuaro' chiminapi. ¹⁹ Nanamëna quëran tēparapi. Huinamëna quëraonta' ya'huan pochin quëtëtatona', tēparapi.

20 Na'a piyapi'sa' chiminpirinahuë', co naporo tēranta' a'napitaso' yonquiapihuë'. Ni'saponaraihuë', inachachin co noyahuë' cancantapi. Aquëtë chachin sopairo'sa' chinotapi. Nisha nisha mamanshi moshapi. Oro quëran, prata quëran, hua'na quëran, na'pi quëran, nara quëran, ina quëranpita nipiso'. Co inapitaso' quënantopihuë', co natantopihuë', co iratopihuë'. Co nanpipirinahuë', mosharapi. 21 Pa'pi co noyahuë' cancantatona', tēpatapi, pēnotapi, monshihuanapi, ma'sha ihuatapi. Yosëri ana'intërinso' ni'sáponaraihuë', co naporo tēranta' nohuantapihuë' oshanëna' a'pocaiso'.

10

Quirica'huaya oporininsó'

1 Ina quëran hua'narëso pochin a'na anquëninta' niantarahuë, chiníquën nanantërinso'. Chitoro' huancana inápa quëran o'mararin. Motën yahua'tani tahuitërin. Ya'pirin pi'i pochin a'pinin. Tonainta' pën pochin ya'noarin. 2 Quirica'huaya së'quërin. So'nanpinan nipirinhüë', nani oporininsó' së'quërin. O'marahuatón, inchinan nantën quëran marëquë i'naitarin. Ahuënan nantën quëran isoro'paquë i'narin. Panca masho ni'ton, naporin. 3 Chiníquën nanantatón, chiníquën nonsarin. Pa'pini' përarinsó pochin natanahuë. Përapachina, inápa quëran canchisë huira pochin nininsopitari a'panipi. 4 Nonpachinara, natanato quiricaquë yaninshitopirahuë', inápa quëran a'na sha'huitërinco: "Ama naporinsó' ninshitëquësohuë'. Co a'napita sha'huitacaso' ya'huërinhuë'," itërinco.

5 Naporo' panca anquëni marëquë, no'paquë inaquëpita i'narinso' inchinan tanpaquë anquiontarin. 6 "Yosë ni'sárinco ni'ton, co nonpinahuë'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huaton, co onporonta' ayaponhuë'. Isoro'pa', marë, pi'iro'të', ya'ipi ya'huërinso'pita inari ninin. Tëhuëenchachin co huachi hua'qui quëranhuë' ana'intomiatarin. 7 A'naíchin anquëni pahuanarin tronpita pihuicaso'. Ina pihuiantahuachina, oshahuano'sa' ana'intahuaton, ya'ipiya Yosëri hua'anëntarin. Piyapi'sa' inahuara co nitotopihuë'. Iráca quëran huarë' Yosë nohuanton, pënëntona'piro'sa' ninopirinahuë', ipora huarë' nanirin. Inimiconënpita ana'intahuaton, hua'anëntarin," ténin panca anquëni.

8 Ipora huanta' a'na nantën quëran marëquë i'naitarin. A'na quëraonta' no'paquë i'narin. Ina quëran inápa quëran nontërinco'so' itantarinco:

—Paaton, quirica'huaya së'quërinso' ma'paquë',
9 itohuachincora, pa'sahuato,

—Quirica'huaya quëtoco, itërahuë'.

—Noyahua'. Macaton, ca'quë'. Ninoi pochin cashin ca'saran. Napoaponahuë', nani ni'ipatan, main nisarin, itërinco.

¹⁰ Quirica'huaya masahuato, ca'nahuë. Ninoi pochin cashin ca'pirahuë'. Nani ni'ipatëra, main natanahuë. ¹¹ Ina quëran sha'huitërinaco:

—Na'a piyapi'sa' pënëantaquë'. A'na tahuëri ma'sona onpocaiso' Yosë anitotarinquën. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita, copirnoros'a', inapita ma'sona onpocaiso' Yosë ninoton, anitotarinquën ninshita-maso marë', itërinaco.

11

Catoya'pi Yosëri a'parinso'

¹ Ina quëran mitro pochin nininso' quëtërinaco a'nica'huaso marë'.

—Yosë chinotopiso pëi' a'niconquë'. Artaronta' a'niquë'. Nani a'nihuatan, piyapi'santa' Yosë chinotopisopita onposona ya'huëpiso' nitotacaso marë' pichiquë'. ² I'iratëso nipirinhüë', ama a'niquësohüë'. Inaquë nisha piyapi'sa' ya'conapi. Co Yosë imaponaraihuë', inaquë ya'conahuatona', tapirapi. Yosë ninanonëonta' tapirapi. Cara pi'ipi miria pochin napotapi. ³ Naporu tahuëri'sa' cato' quëmapi a'pararahüë pënëntacaiso marë'. Yaa'pahuato, chiniquën nanan quëtarahuë no'tëquën sha'huicaiso marë'. Piyapi'sa' na'con oshahuanpi ni'ton, cato' quëmapi sëtapi. Sëtatona' sa'catën nininso' a'mosapi piyapi'sa' oshanëna' ayonquicaiso marë'. Cara pi'ipi miria pënëntapi, itërinco Yosë.

⁴ Catoya'piso' nóya pënëntapona', Yosëri chachin a'parinso'. Panca nanparino'sa' orotërinso pochin nicatona', Yosë nanamën anitotapona'. Oripo nara pochin nipi anta', Yosë notënanquë ya'huërinso'. ⁵ Yosë nohuanton, sacai' nininsopita nanitapapi. A'napitari yatëpahuachina', nanamëna quëran pën pipiarin. Pipihuachina, yatëpapisopita huëyarapi. Huëyarahuatona', chiminapi. Ina pochin Yosëri catahuarin ni'ton, minsëapi. ⁶ Iráca pënëntona'piro'sa' nani ma'sha nipi piyapi'sa' ayonquicaiso marë'. Inapochachin catoya'pi Yosëri a'parinso', nani ma'sha nanitapaapi. Yosë nontahuachina', co o'nanaponhuë'. Inapotatona', pënëntápona'. Tëquëionta' nontahuachina', huënai' taranapon. Ina quëran Yosë nohuanton, nisha nisha canioro'sa' acorapi Yosë yonquicaiso marë'. ⁷ Nani ya'ipi noyá pënëntohuachina', co huachi aquëtë' pënëntacaso' ya'huaponhuë'. Naporu' ma'sha pa'pi të'huatoro nininso' ya'noarin. Acoporu' quëran huë'sarin. Huë'sahuaton, cato ya'pi ahuëquiarin. Ina quëran minsërahuatón, tēpararin. ⁸ Quirosarinquë chachin tēpararin. Inaquë iráca Quisosonta'

tēpapi. Inaquē ya'huēpisopita pa'pi co noyahuē' cancantopi. Sotomaquē, Iquipitoquē inaquēpita ya'huēpisopita pochin cancantatona', oshahuanacaisoáchin yonquipi. Catoya'pi tēpahuachina', cachiquē tē'yatapi. Co pa'pitapihuē'. ⁹ Cara tahuēri miria pochin nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquē nonpisopita inapitari ni'sapi. Nicaponaraihuē', co nohuantapihuē' pa'pitacaiso'. ¹⁰ Tēpapi ni'ton, capa cancantatona', pita nisapi. Ma'shanēnanta' topinan a'naya a'naya niquētapi. “Hua'qui' pēnēnatonpoa', apininpoa' nipirinhue', iporaso' nani chiminpi,” ta'tona', capa cancantapi. ¹¹ Cara tahuēri miria napoápirinahuē', a'nanaya Yosē nohuanton, nanopiantarahuatona', huanintarapi. Piyapi'sari ni'sahuatona', pa'pi tē'huatapi. ¹² Naporo' inápa quēran nontērinso' natanapi.

—¡Isēquē huēntaco huachi! itarin. Napotohuachina, inimiconēnpitari nicasoi', catoya'piso' inápaquē paantapi. Chitororē chachin paantapi. ¹³ Naporo chachin panca ocohua pa'sarin. Pa'pachina, notohuaro' pēiro'sa' ohuatarin. Cancisē huaranca piyapi'sa' chiminapi huachi. A'napitaso' pa'pi tē'huatapi. “Yosē nohuanton, naporin. ¡Ma'pitacha nanitaparin paya!” tosapi.

¹⁴ Nani catoro' parisitapiso' ni'nahuē. Shiarahuaton, a'nanta' a'notantarinco. Hua'narēso pochin ni'nahuēso' sha'huichinquēma'.

Ya'natontarinso' pihuirinso'

¹⁵ Ina quēran ya'natontarinso' anquēninta', pihuiantarin. Pihuihuachina, inápaquē chiníquēn nonsapi, natanahuē.

“Íráca quēra huarē' na'a copirnoros'a' ya'huēpirinahuē', iporaso' Yosēri ya'ipiya hua'anēntarin. Quisocristorē chachin hua'anēntomiatarin. Co onporonta' pipiapihuē',” tosapi.

¹⁶⁻¹⁷ Cato shonca catapini ansiano'santa' Yosē'pa' ya'huēpiso' isonahuatona', Yosē chinotapi:

“Yosparinquēn, Siniro. Quēmasáchin ya'ipi nanitaparan. Íráca quēran huarē' ya'huaton, ipora huanta' nanopiaran. Chini chiníquēn nanantaton, ya'ipi hua'anēntaran.

¹⁸ Nisha nisha piyapi'sa' no'huirinēnquēnsopita ana'intaran. Ya'ipi chiminpisopitanta' no'tēquēn ana'intaran. Imarinēnquēnsopitaso nipirinhue', acanaaran. Inso tēranta' natēhuachinquēn, inápaquē quēpaaran. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita imapachinēnquēn, acanaaran. A'napitaso nipirinhue' piyapi'sa' aparisitatona tēpapi ni'ton, chiníquēn ana'intaran,” itapi.

19 Ina quëran hua'narëso pochin nicasoco, Yosë pëinën inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin ni'nahuë. Iráca chinotopiso pëi acohuana Yosë caposonën ya'huërin. Ina pochin nininso' inápaquë ni'nahuë. Nicasoco, o'coritërin, tënëntërin, huiratërin, ocohua pa'nin, ocai' anotërin, naporin. Yosë chiníquën nanantërin ni'ton, naporin.

12

Panca ya'huan pochin ya'norinso'

1 Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë ayonquiinpoaso marë'. A'na sanapi inápaquë quënanahuë. A'morinso' huënaráchin huënaráchin. Pi'i pochin a'pinin. Nantëanaquë yoqui ya'huërin. Shonca cato' tayoraro'sari yancotë pochin motën tahuitërin. 2 Inaso' cayoron. Nani yahuaiarin ni'ton, chiníquën iquitaton, parisitárin. 3 Ina quëran a'na ma'sha inápaquë ya'norin, niantarahuë. Panca ya'huan pochin niponahuë', ina quëran panca panca ninin. Quëhuashin nisahuaton, canchisë motën ya'huëtërin, shonca pomohuanin. A'naya a'naya motënuquë hua'an pochin yancotë yancorin. 4 Huinamën quëran inápaquë huihuicontahuachina, tayoraro'sa' a'tëntontarahuaton, isoro'paquë të'yatimarin. Patoma pochin të'yatimarin. Ina quëran hua'narëso pochin quënantarahuë. Panca ya'huan pochin nininso' pa'nin. Sanapi notënanquë huaniarin. "Huaihuachin, hua'huin matahuato, ca'sarahuë," ta'ton, ninararin. 5 Ninaso', huairin. Quëmapia'huaya huairin. Inaso' chini chiníquën nanantaton, a'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' hua'anëntapon. No'tëquën ana'intapon ni'ton, ya'huani yatëparin. Ina marë' ninarápirinhuë'. Nani nasitohuachina, Yosëri nichaërin. Ya'huërinquë chachin quëpantarin ichihua'anëntacaso marë'. 6 A'shinso nipirinhue', co piyapi ya'huërinquëhuë' ta'arin. Inaquë Yosëri nani tapatërin ya'huëcaso marë'. Cara pi'ipi miria pochin inaquë ya'huarin ni'ton, cosharo' quëtapi.

7 Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. Inápaquë quira nisapi. Anquëni hua'an Miquiri itopiso' anquëninënpita camairin panca ya'huan pochin nininso' minsëcaiso marë'. Inanta' anquëniro'sa' camairinsopitarë chachin ahuëtopirinhue', 8 co nanitopihue' minsëcaiso'. Miquiri anquëninënpitari minsërahuatona', isoro'paquë a'paimapi. 9 Inapotatona', panca ya'huan pochin nininso' inápa quëran të'yatopi. Inaso' sopai chachin, Satanasë itopiso'. Ya'ipi piyapi'sa' yanonpintërin. Ina minsërahuatona', anquëninënpitarë chachin isoro'paquë të'yatopi.

10 Ina quëran inápaquë chiníquën noninso' natanahuë.

“Tēhuēnchachin sopai yaminsēpirinpoahuē', Yosē nicha'ērinpoa'. Quisocristorē chachin hua'anēntarinpoa'. Sopairi Yosē nontaton, na'con sha'huirapirinpoa'. ‘Oshahuanpi,’ itēra'piarinpoa'. Tahuērirē chachin tashirē chachin sha'huirapiápirinpoahuē', nani Yosēri minsērin.

11 Carniroa'hua chiminaton, huēnainēn quēran anoyacancantērinpoa' ni'ton, sopai minsērēhua'. Nanamēn sha'huitatēhua', minsērēhua'. Yatēpaperinēnpoahuēnta', co a'porēhuahuē', tosapi.

12 Napoaton inápaquē ya'huēpisopita noya cancanchina'. Ya'ipiro'paquē, marēquē, inaquēpita ya'huēpisopitaso nipirinhue', parisitapi. ¡Ma'huantacha nisapi paya! Sopai pa'sárin minsēcaso marē'. ‘Co hua'quiya quēranhuē' Yosē ana'intarincó,’ ta'ton, chiníquēn no'huitērin. No'huitaton, piyapi'sa' yaminsērin.”

13 Ina quēran Yosē nohuanton, hua'narēso pochin niantarahuē. Ya'huan pochin nininso' nani isoro'paquē tē'yatopi. Tē'yatohuachina, sanapi huairinso' aparisitapirinhuē', 14 Yosēri catahuarin cha'ēcaso marē'. Panca onian pochin anpíantēhuanaton, ta'arin. Co piyapi ya'huērinquēhuē' pa'sahuaton, cara pi'ipi miria pochin inaquē na'piarin. Yosē nohuanton, ma'sha ya'huērin capacaso'. 15 Chiníquēn no'huiton, ya'huani yamapirinhuē'. Nanamēn quēran panca ii' pipirin. Tēquēin pochin pipirin sanapi quēpacaso marē'. 16 Ii' tē'yatopirinhuē', no'pa' huēncharohuachina, ya'ipiya yanquirin. Co chimíitērinhuē'. 17 Napoaton sopairi chiníquēn no'huirin. No'huiton, pa'nin a'napita hua'huinpita ahuēapon. Yosē natēpisopita tēpacaso marē' pa'nin. Quisoso imasapi ni'ton, aparisitarin. 18 Ina yonquiaton, marē yonsanquē huaniarin.

13

Ma'sha marē quēran pipirinso'

1 Ina quēran hua'narēso pochin niantarahuē. A'na ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininso' marē quēran pipiarin. Canchisé motohuan nisahuaton, shonca pomonēn ya'huētērin. A'naya a'naya pomonēnquē yancotē' ya'huētērin. Hua'an pochin chiníquēn nanantērin ni'ton, naporin. Motēnaquē nininēnpita nani ninshitērin, Yosē pinorinso'. “Yosē quēran chini chiníquēn nanantērahuē,” ta'ton, ninshitērin. 2 Yarani pochin niponahuē', tocani pochin nantētērin. Nanamēnso' pa'pini pochin nanantērin. Panca ya'huani chachin chiníquēn nanan quēta'pon ni'ton, chiníquēn nanantaton, copirno ya'conapon. 3 A'na motēn ahuētohuachina', chiminatē pochin niponahuē, noyatantarin. Noyatohuachin, ya'ipi

piyapi'sa' pa'yanapi. Pa'yatatona', imasapi. ⁴ Panca ya'huan chinotatona', acorinsonta' chinotapi. Notohuaro' piyapi'sa' ina yonquiatona', natëapi: "Ma noyacha inaso paya. Chini chiniquën nanantarin. ¿Incarita' nanitërin ina minsëcaso'?" tosapì.

⁵ Sopai nohuanton, ma'sha marë quëran pipirinso' na'con Yosë pinosarin. "Yosë quëran chini chiniquën nanantërahuë. Co ina chinotacaso' ya'huërinhuë'," toсарin. Sopairi catahuarin ni'ton, copirno ya'conarin. Chini chiniquën nanantarin ni'ton, ya'ipi copirnoros'a' camaiarin. Cara pi'ipi miria ya'ipiya hua'anëntarin. ⁶ Na'con Yosë pinosarin. "Caso' Yosëco," toconapon. Yosë ya'huërintonta' nocanarin. Inaquë ya'huërintopitanta' pinosarin. ⁷ Yosë imapisopita co quë'yarinhue'. Sopai nohuanton, aparisitarin. Quira nisahuaton, canatarin. Notohuaro' piyapi'sa' nisha nisha parti ya'huëpisopita hua'anëntarin. Nisha nisha nananquë nonpisopita hua'anëntarin. ⁸ Hua'huayatërahuë' piyapi'sari natëapi. Carniroa'hua imapisopitaichin co ina chinotapihuë'. Inaso' a'na quirica ya'huëtërin. Nanpirin quirica itopiso'. Inaquë nininënpita nani ninshitërin. Isoro'pa' ninin quëran huarë' imapisopita ninoton, inaquë ninshitërin. "Canpoa marë' Carniroa'hua chiminin," ta'tona', ina imasapi. A'napitaso nipirinhue' co nanpirin quiricaquë nininënpita ya'huërinhuë' ni'ton, ma'sha marë quëran pipirinso' chinotapi.

⁹ Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'.

¹⁰ "Mapachinënquëma', parisitacaso' ya'huërin. Sahuëniquë yatëpahuachinënquëma', ahuantacaso' ya'huërin. Ina yonquiatoma', chiniquën cancantoco'. 'Yosë catahuarinpoa', ta'toma', imamiatoco'."

Ma'sha no'pa quëran pipirinso'

¹¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na ma'shanta' no'pa quëran pipiarinso' ni'nahuë. Carniroa'hua pochin cato' pomona'huaya ya'huëtërin. Noya ya'noaponahuë', panca ya'huan pochin chiniquën nonsarin. ¹² Inanta' chiniquën nanantapon. Chiniquën nanantaton, ya'ipi piyapi'sa' camaiarin ma'sha marë quëran pipirinso' chinotacaiso marë'. Inaso' motën ahuëtohuachinara, chiminatë pochin niponahuë', noyatantarinso' ni'ton, piyapi'sari chinotapi. ¹³ Ma'sha no'pa quëran pipirinsonta' nani ma'sha nanitaparin piyapi'sa' nonpintacaso marë'. Ina nohuanton, pën inápa quëran anotarin. Piyapi'sa' ni'tërantapaquë napoarin. ¹⁴ Nisha nisha acoarin, sacai' nininso'. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' ni'tonënquë naporin. Piyapi'sari ni'pachina': "Tëhuënhachin inaso'

Yosë,” tosapi. Notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin. Ina quëran itapon: “Panca mamanshi niahua'. Sahuëniquë ahuëatona' shitëpapirinahuë', noyataantarinso' nonanatëhua' chinotahua',” itohuachina', nisapi. ¹⁵ Ina quëran aquëtë chachin piyapi'sa' nonpintarin. Ina nohuanton, mamanshi nanpirinso pochin ya'noarin. Noninso pochin natanapi. “Insosona cö moshahuachincohuë' tëpaco',” tosarín. ¹⁶ Ina quëran camaiantarin. “Marca niacotacaso' ya'huërin. Të'yamaquëhuë nipon, inchinan imiramaquëhuë nipon niacotoco'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ma'huano'sa', sa'ahuaro'sa', patrono'sa' piyapínënpitarë chachin, ya'ipiya niacotacaso' ya'huërin. Co a'naya tëranta' pahuantacaso' ya'huërinhuë',” tosarín. ¹⁷ Co marca niacotohuachinahuë', co huachi nanitapihuë' ma'sha pa'anatona' canacaiso'. Co pa'anacaiso tëranta' nanitapihuë'. Ma'sha marë quëran pipirinso' marcanën niacotëra'piapona'. A'naquën nininën chachin niacotapi. A'naquënso nipirinhuë' nomironën niacotapi. ¹⁸ No'tëquën yonquiamaquë huarë' nomironën nitotarama'. “Piyapi niponahuë', inasáchin natërëhua',” ta'tona', saota pasa saota shonca saota niacotapi.

14

Pasa catapini shonca catapini huaranca cantapiso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantahuato, Carniroa'hua quënantarahüë. Sion motopiquë huaniarin. Inarë' pasa catapini shonca catapini huaranca piyapi'sa' ya'huapi, ni'nahuë. Imapi ni'ton, ina nininën niacotë'yatopi. Tata Yosë nininëonta' niacotopi. ² Ina quëran inápaquë chiníquën tënëntërinso' natanahuë. Panca so'pora pochin tënëntarin. Chiníquën huira pochin natanpirahuë', arparo'sa' pi'niatona', naporapi. ³ Nasha cantanën inápaquë cantarapi. Yosë notënanquë cantarapi. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa' pochin nininsopita, inapitanta' natanapi. Pasa catapini shonca catapini huaranca imapisopita cantapiso'. Isoro'paquë ya'huapona', Quisosori nicha'ërin. Oshanëna marë' chiminaton, anoyacancantërin ni'ton, inapitaráchin nanitopi ina cantacaiso'. ⁴ Noyápiachin cancantapi. Co pi'pisha tëranta' monshihuana'pi pochin cancantopihuë'. Yosëichin yonquiapi. Insëquësona Carniroa'hua pa'pachin, imasapi. Isoro'paquë ya'huëpirinahuë', nani Yosëri nicha'ërin. Ya'nan cayarínso macatë' Yosë quëtërëso pochin nicatona', inasáchin chinotapi. Nani tahuëri Carniroa'huanta' chinotapi. ⁵ Co pi'pisha tëranta' nonpinpihuë'. Noyápiachin cancantapi.

Cara anquëniro'sa' pa'sapiso'

⁶ Ina quëran a'na anquëninta' quënanahuë. Inápaquë yanponarin noya nanan sha'huicaso marë'. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita, ya'ipiya sha'huitarin.

⁷ —Yosë të'huatatoma', natëco'. Ana'intacaso' tahuëri nani naniriarin ni'ton, inasáchin imaco'. Ya'ipi isoro'pa', inápaquë ya'huërinso', marë, iiro'sa', ya'ipiya ninin ni'ton, chinotoco', itarin anquëniri chiníquën nontaton.

⁸ Ina quëran a'na anquëninta' paaton, sha'huirarin:

—Íráca na'a oshahuano'sa' Papironiaquë ya'huëpi. Panca ninano' nipirinhüë', Yosë nohuanton, ta'huantopi. Inapita pochin cancantopisopita ya'huantapirinhüë', Yosëri ana'intarin. Pa'pi co noyahuë' yonquiatona', na'a piyapi'sa' anishacancantopi ni'ton, ta'huantapi. Noyá ta'huantapi, tënin.

⁹ Ina piquëran a'na anquëninta' paaton, chiníquën nonsarin.

—Ama ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëcosohüë'. Ama mamanshinën moshacosohüë'. Të'yamaquë marcanën yaacotarinquëma' hua'anëntinquëmaso marë'. Ama natëcosohüë'. Ina chinotohuatama', Yosë ana'intarinquëma'.

¹⁰ Chiníquën no'huitënuquëma', main huino o'shitërëso pochin ana'intarinquëma'. Parisitopiquë a'pahuachinquëma', pënuquë parisitarama'. Carniroa'hua, anquëniro'sa' inapita ni'tërantapaquë no'tëquën ana'intarinquëma'.

¹¹ Co onporonta' pën tacopiaponhuë'. Inaquë conainta' tomontápon. Parisitápona. Co sanoarinhuë'. Insopitasona ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëtona', mamanshinën moshahuachina', tahuërirë chachin, tashirë chachin chiníquën parisitápona'. Co marcanën niacotacaso' ya'huërinhuë', tënin.

¹² Ina yonquiatoma', chiníquën cancantoco'. Yosë nanamën natëtoma', Quisocristo imamiatoco'. Aparisitopirinënuquëmahüë', ama a'pocosohüë'.

¹³ Ina quëran inápa quëran noninso' natanahuë:

—Apira sha'huichinquën ninshitëquë': Insosona Sinioro imarinso marë' chiminpachina, noya cancanchina', tënin. Ina quëran Ispirito Santo tapon:

—Tëhuëenchachin Yosë'pa' pa'pachina', chinotapi. Yosë marë' sacatopi ni'ton, inápaquë canapi huachi, tënin.

Piyapi'sa' mapiso'

¹⁴ Ina quëran hua'narëso pochin niantahuato, chitoro' quënanahuë, huiríchin nininso'. Inaquë a'naso' huënsëarin, piyapi pochin ya'norinso'. Chiníquën nanantaton, oro quëran nininso' yancorin. Imirin quëran nisha sahuëni së'quërin nitërinso' macacaso marë'. ¹⁵ Naporo' anquëni Yosë pëinën quëran huë'nin. Huëcaton, sha'huitiarin:

—Nani ora nanirin, maquë huachi. Trico noya cayahuachina, a'naroáchin sahuëniquë manë'. Inapochachin iporaso' ora nanirin piyapi'sa' macacaso marë', itërin. ¹⁶ Itohuachina, manin. Cayarinso' manëso pochachin manin huachi.

¹⁷ Ina quëran a'na anquëni ya'huërë Yosë ya'huërin quëran pipiantarin. Inanta' nisha sahuëni ya'huëtërin, inëshin nininso'. ¹⁸ A'na anquëninta' Yosë chinotopi quëran huë'nin. Inari pën ni'sarin ora nanihuachin, ana'intacaso marë'. Huëcaton, sha'huitërin:

—Nani ora nanirin isoro'pa' ana'intacaso marë'. Opa cayahuachina, manëso pochachin a'naroáchin maquë', itërin anquëni.

¹⁹ Itohuachina, a'naroáchin co imapisopitahuë' manin ana'intacaso marë'. Yosëri chiníquën no'huiton, no'tëquën ana'intarin. ²⁰ Ni'co'. Oparo'sa' mapachinara, ninano aipiran quëparapi. Inaquë panca nanpiquë to'poipi. Opai' pipihuachina, quëhuain ninin. Huënai pochin ya'norin. Inapochachin ana'intoahuachina, panca huënai' pa'sarin, ni'nahuë. Cara pasa quiromitro pochin pancaitërinso'. Cahuario motën ya'cari huarë' anpotarin huachi.

15

Canchisë anquëniro'sa' ana'intacaiso marë' acorinso'

¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri oshahuano'sa' chiníquën ana'intarin. Ina anitotincoso marë' nani ma'sha a'notërinco. Pa'pi huëhuëpiro' ni'nahuë. Canchisë anquëni ya'huarin. A'naya a'naya Yosëri yaa'parin piyapi'sa' ana'intacaso marë'. Ina nohuanton, isoro'paquë nani ma'sha onpocaiso' ya'huapon. Inapooton, ana'intërinso' naniarin.

² Co'huara anquëniro'sa' pa'shatërasoihuë', inápaquë panca sono' niantarahuë. Isihuico pochin niponahuë', huënaratarin. Pën pochin ya'norin. Sono yonsanquë na'a piyapi'sa' quënanahuë, ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininso' minsëpisopita. Isoro'paquë ya'huapona', co mamanshinën moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. Parisitaponaraihuë': "Yosëichin imarai," ta'tona', imamiatopi. Iporaso' Yosë'pa' ya'huatona', noya ya'huërapí. Arparo'sa' Yosëri quëtërin pi'niatona' cantacaiso marë'. ³ Iráca Moisésë Yosëichin natëton, inimiconënpita minsërahuaton, cantarín. Inapochachin isopitanta' cantarapi. Carniroa'hua cantarínsonta' cantarapi. "¡Ma noyanquëncha, Siniro, quëmaso paya! Ya'ipi nanitapan. Ma noyacha catahuanancoi paya. Chiníquën nanantaton, noya ninan. Noya

hua'anëntaton, no'tëquën ana'intëran. Co onporonta' nonpinanhuë'. Ya'ipi piyapi'sa' natëinënquën.

⁴ Ya'ipiya Siniro të'huachinënquën. Ya'ipiya yonqui'inënquën. Quëmasáchin nóyanquën. A'na tahuëri no'tëquën oshahuanosa' ana'intaran ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' huëcatona', chinotarinënquën," topi cantatona'.

⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin, ni'nahuë. Acoana Yosë caposonën ya'huërinquë chachin quënanahuë. ⁶ Canchisë anquëniro'sa' ina quëran pipiapi. Huiríchin huiríchin a'mopi. Të'tëtëinquë oro pochin ninqüë nitonpopi. Piyapi'sa' oshahuanpi ni'ton, Yosëri a'paarin nisha nisha aparisitacaiso marë'. ⁷ Ina marë' canchisë minëro'sa' pochin nininso' ya'huërin, oro quëran nipiso'. A'nara' ma'sha pochin nininso' minëro'sa' masahuaton, anquëniro'sa' quëtërin. "Paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantoco'. A'naya a'naya të'yanantohuatama', Yosëri chiníquën ana'intarin huachi," ta'ton, a'naya a'naya quëtërin. Yosëso' co onporonta' chimianinhuë', ni'sárinpoa'.

⁸ Noya noya ni'ton, ya'ipi nanitaparín. Ina të'huatacaiso marë' conai pochin nininso' tomontarin. Ya'ipi Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' yanquëëtërin. Co insonta' nanitërinhuë' inaquë ya'conacaso'. Nani piyapi'sa' ana'into huachina, naporo huarë' noya ya'coantapi.

16

Minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantopiso'

¹ Naporo' chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso quëran chiníquën noninso' natanahuë.

—Piyapi'sa' ya'huërinquë paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantoco'. Të'yanantohuatama', parisitapi. Pa'pi co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri chiníquën no'huiton, ana'intarin, itërin anquëniro'sa'.

² Ina natanahuaton, a'nara' pa'nin. Isoro'pa' nocorahuaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantërin. Të'yanantohuachina, na'a piyapi'sa' panca ta'tarapi. Sëncopi pochin pipitëra'pia'pona'. Co noyatochináchinhuë' nisapi. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' imapisopita parisitapi. Marcanën niacotopi ni'ton, Yosë nohuanton, ta'taráchin nisapi. Mamanshinënta' moshapi ni'ton, parisitá'pona'. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' ninoton, a'notërinco, ni'nahuë.

³ Ina quëran a'na anquëninta' paaton, minëquë ya'huërinso' marëquë të'yaitarin. Inaquë të'yaitohuachina, huënai' taranarin. Chimipi huë'nainën pochin anën nisarin. Napoaton ya'ipi marëquë ya'huërinso'pita taquiapi.

⁴ Ina piquëran a'na anquëninta' pa'nin. Minëquë ya'huërinso' iro'saquë të'yaitohuachina, inapitanta' huënai' taranarin. Tëquëin, i'sharo'sa', inapita napoapi.

⁵ Napohuachina, anquëni ii' a'pairinsoari Yosë nontaton tapon:

“No'tëquën Siniro ana'intaran. Iráca quëra huarë' ya'huaton, ipora huanta' nanpiaran. Noyasáchin ninan.

⁶ Na'a imarinënsopita tëpapi. Noya pënëntopirinahuë', tëpapi ni'ton, i'huëretaton, ana'intaran. Iiro'sa' huënai' atarantëran ni'ton, ina tëranta' o'ocaiso' ya'huërin. No'tëquën ana'intaran,” itërin.

⁷ Artaro quëraonta' noninso' natanahuë: “Tëhuëenchachin Siniro quëmasáchin ya'ipi hua'anëntëran. Chini chiníquën nanantaton, no'tëquën nonan. No'tëquën ana'intaran,” ténin.

⁸ Ina quëran a'na anquëninta' pa'nin ana'intacaso marë'. Minëquë ya'huërinso' pi'iquë të'yanantohuachina, pi'i chini chiníquën pi'catarin. Pën pochin pi'cataton, piyapi'sa' chiníquën aparisitarin. ⁹ Panca huëyaponaraihuë, co nirotapihuë'. Yosë no'huitona', pinosapi: “Sopai pochin cancantaton, aparisitarinpoa' ni'sora,” tosapi. Parisitaponaraihuë', co nohuantapihuë' oshanëna' a'pocaiso'. Co Yosë yayonquiapihuë'.

¹⁰ Nani catapini anquëniro'sari ana'intapona' pa'pi. Ina quëran a'nanta' ma'sha marë pipirinso' ya'huërinquë pa'nin. Hua'anëntacaso' shiranënquë chachin paaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantararin. Të'yanantohuachina, ya'ipiya tashiarin. Piyapi'sa' chiníquën parisitatona', tarëtapí. ¹¹ Yosëso' chini chiníquën nanantopirinhue', piyapi'sari ta'taráchin nicatona', no'huipi. “Pa'pi co noyahuë' ni'ton, aparisitarinpoa',” topi pinotona'. Co naporo tëranta' oshanëna' yaa'poapihuë'.

¹² Ina quëran a'na anquëninta' pa'sahuaton, minëquë ya'huërinso' panca i'quë të'yaitërin, Iyopiratisii' itopiquë. Inaquë të'yaitohuachina, pancai' niponahuë', huiquin-tomaton, yaniromarin. Copirnoros'a' noya pëntonacaiso marë' yaniromarin. Pi'i pipirin parti quëran huë'sapi quira nicacaiso marë'.

¹³ Ina quëran panca ya'huan pochin nininso' niantarahuë. Ma'sha marë quëran pipirinso', nonpin nanan pënëntona'pi, inapitanta' niantarahuë. Cara chachin nanamëna quëran cara sopairo'sa' pipipi, inpo pochin ya'nopiso'. ¹⁴ Sopairo'sa' ni'ton, nani ma'sha nanitapapi. Sacai' nininsopita nisapi piyapi'sari natëcaiso marë'. Nonpintatona', napoapi. Nisha nisha copirnoros'a' camaira'pia'pona' quira nicacaiso marë'. Ana'intacaso' tahuëri nani ya'caritëriarin ni'ton, niyontonapona'. “Canpoari Yosë minsëahua’,” ta'tona',

napoapona'. ¹⁵ Nani Quisoso sha'huitërinpoa': "Ni'co', iyaro'sa'. A'nanaya o'mantararahüë. Ihuatë pochin nicato, co nitotasënquëmahuë', o'mantararahüë ni'ton, nani tahuëri ninaco. Noya ninahuatamaco, noya cancantarama'. Yosë noya ni'sarinquëma'. Noyápiachin a'morëso pochin noyasáchin nico'. Ina quëran o'mantahuato, co tapanapomahuë'. Noya cancantarama'," itërinpoa'. ¹⁶ Ana'intacaso' tahuëri ya'caritohuachin, na'a copirnoros'a' ayontonapi quira nicacaiso marë'. Armaquitono itopiquë niyontonapi. Cotio nananquë napopiso'.

¹⁷ A'naíchin anquëni pahuanarin pacacaso'. Ina pa'sahuaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantarin. Ihuanguë të'yanantohuachina, inápaquë Yosë chinotopiso pëi quëran chiníquën nonin. Hua'anëntërinso shiranën quëran "¡nani huachi!" tosarín.

¹⁸ Napohuachina, o'coritarin. Huirá pochin chiníquën tënëntarin. Naporo' panca ocohua pa'sarin. Iráca quëran huarë' co onporonta' ina pochin pa'chininhuë' niponahuë', napoarin. ¹⁹ Co Yosë natëpisopitahuë' ya'huëpíquë nocharotarin. Panca ninano' niponahuë', huëncharoaton, cararo'të huarë' niacoarin. Nisha nisha ninanoro'saquë ta'huantapi. Co Yosëri naniantërinhuë' ana'intacaso'. Papironiaquë na'a piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', co noyahuë' nicacaisoráchin yonquipi ni'ton, ana'intërin. Inapochachin a'na tahuëri chiníquën no'huiton, ata'huantarin. ²⁰ Naporo' motopiro'sa', so'tono'sa', inapita co huachi ya'huaponahuë'. ²¹ Inápa quëran ocai' anotapon. Panca masho ni'ton, quëquën. Catapini shonca quiro pochin quë'ninso'. Na'a anotohuachin, piyapi'sa' chiníquën parisitapi. Napoaton Yosë chiníquën no'huitona', pinosapi huachi.

17

Monshihuana'pi pochin nininso'

¹ Ina quëran a'na anquëni minë' së'quëna'pi nininso' huëcapairahuatonco, itërinco: "Huëquë' pa'a piyapi'sa' ana'intacaso' ya'huërinso' a'nochinguën. Pasëquë a'na sanapi panca iiro'sa' aipi huënséarin. Inaso' pa'pi co noyahuë'. Monshihuana'pi pochin piyapi'sa' anishacancantërin. ² Ya'ipi copirnoros'a' ina natëtona', co noyahuë' nisapi. Monshihuaninso pochin cancantatona', Yosë naniantapi. Piyapinënpitanta' ina imatona', co noyahuë' nicacaisoáchin yonquiapi," itërinco.

³ Itohuachincora, hua'narëso pochin niantarahüë. Ispirito Santo nohuanon, co piyapi ya'huërinquëhuë' quëparinco. Inaquë co noyahuë' sanapi ni'nahuë. Ma'sha pa'pi të'huatoro'

nininsonta' quënanahuë. Iporaso' quëhuanën ya'norin. Canchisë mototahuaton, shonca pomon ya'huëtërin. Nisha nisha nininën ya'huëtërin, Yosë pinorinso'. Ya'ipi nonëncuë ninshitëra'piarin. Ina aipi sanapi huënsëarin. ⁴ Inaso' noyápiachin a'moponahuë', co noyahuë' cancantërin. A'morinso' pa'ton ninin. Quëhuashin, quëhuanën, inapita a'morin. Naporahuaton, oro, na'pia'huaya pa'ton nininsopita, inapita pë'tënin. Monshihuana'pi pochin nitaparin. Minë oro quëran nininso' së'quërin. Inaquë taparo' nininsoráchin ya'huërin. O'shitërinso pochin na'a piyapi'sa' anishacancantërin. Ano'pirin, amonshihuanin, napotërin ⁵ Nininën pochin nininso' tē'inquë ninshitopi. Ninshitopirinahuë', ma'ta' tapon naporinso' co piyapi'sa' nitotopihuë'.

ISO SANAPISO' PAPIRONIAQUË YA'HUËpisopita POCHIN

CANCANTËrin. PA'PI MONSHIHUANTË' NITON, INA A'CHININ QUËran MONSHIHUANPI. NISHA NISHA CO NOYAHUË' YONQUIPI topi, ninshitatona'. ⁶ Tëhuëncachin ina sanapi pa'pi co noyahuë' cancantërin. Quisoso imapisopita co quë'yarinhuë'. "Quisoso imarai," topachinara, atëpatërin. Notohuaro' atëpatahuaton, no'pirinso pochin pa'yatërin. Ina nicato, panca pa'yanahuë.

Ina quëran anquëni itërinco: ⁷ "¿Onpoatonta' pa'yananso'? Carinquën anitochinquën. Sanapi, ma'sha ina aipi huënsërinso' inapita ma'sona tapon naporinso' a'chinchinquën nitotëquë'. Ina ma'shaso' canchisë mototahuaton, shonca pomonën ya'huëtërin. ⁸ Iráca isoro'paquë ya'huërin. Iporaso' co ya'huërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ya'noantarin. Acoporo' quëran huëantarin. Ayaro' tahuëri nanihuachin, parisitopiquë pa'sarin. Nipirinhuë', co'huara pa'shátërasohuë', a'nanaya ya'noantahuaton, piyapi'sa' a'payanarin. Co Quisoso imapihuë' ni'ton, pa'yanapi. Quisoso imapi naporini, iráca quëran huarë' nininënpita nanpirin quiricaquë ninshichitonhuë'.

⁹ No'tëquën yonquiamaquë huarë' ma'sona tapon naporinso' nitotarama'. Ma'sha canchisë motohuaninso', canchisë motopi tapon naporin. Ina aipi sanapi huënsërinso'. Naporahuaton, canchisë copirnoros'a' ayonquirinpoa'. ¹⁰ A'natërápo nani iráca hua'anëntëra'piapirinahuë', chimina'piapi. Iporaso' a'nari hua'anëntantarin. A'naíchin pahuanarin ya'ipiro'pa' hua'anëntacaso'. A'na tahuëri ya'noarin. Nipirinhuë', co hua'qui' hua'anëntaponhuë'. ¹¹ Ina piquëran ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininsoari hua'anëntapon. Nani canchisë copirnoros'a' ayaponahuë', inapita pochin nicaton, hua'anëntapirinhuë', a'na tahuëri Yosëri ocoiarin. Ocoirahuaton, parisitopiquë a'pararin.

12 Shonca pomontërinso pochin shonca copirnoros'a' ya'huapona'. Inapitaso' co hua'anënchatërapihuë'. Tahuëri nanihuachin, nisha nisha piyapi'sa' hua'anëntapona'. Naporo chachin ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' hua'anëntapon. Napoaponahuë', co hua'qui hua'anëntapihuë'. 13 Shonca copirnoros'aso' napopianachin yonquiatona', ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëpona'. Piyapinënpitanta' camaiapona' ina natëcaiso marë'. 14 Inapitaso' Carniroa'hua yaminsëatona', quira nisapirinahuë', co nanitapihuë' minsëcaiso'. Inari minsëapon. Inaso' Quisocriso chachin. Chini chiniquën nanantarin ni'ton, ya'ipiya hua'anëntarin. Inasáchin natëcaso' ya'huërin. Piyapinënpitari imasapi. Yosëri huayonin ni'ton, natëmiatapi," itërinco anquëni.

15 Ina quëran a'chintaantarinco.

—Panca iros'santa' ni'nan, ina aipi sanapi huënsërinso'. Inanta' a'chinchinquën nitotëquë'. Inapochachin a'na tahuëri nisha nisha piyapi'sa' ya'huapona', nisha nisha nananquë nonpisopita. Hua'huayatërahuë' ya'huapona'. Nisha nisha copirnoros' hua'anëntërinso'pita. 16 Oshaquëran shonca copirnoros'a', ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso', inapita co huachi sanapi nohuantapihuë'. No'huirahuatona', masapi. Masahuatona', ai'nanpiratapi. Chiniquën aparisatona', tëparapi. Ina quëran ahuiquitapi. 17 Yosë nohuanton, copirnoros'a' yonquiapi ma'sha të'huatoro' nininso' natëcaiso marë'. Napopianachin yonquiatona', co noya sanapihuë' nininso' ata'huantapi. Yosë nohuantërinso' chachin nisapi. 18 Sanapi panca iros'sa' aipi huënsërinso' pochin panca ninano' ya'huapon. Ya'huëhuano'sa' pa'pi co noyahuë' cantantapi. Na'a piyapi'sa', copirnoros'a', inapita anishacancantapona' ma'sharáchin yonquicaiso marë'. Yosë a'pocaiso marë' yanonpintapi. Nonpintápirinahuë', Yosë nohuanton, ata'huantapi anta'.

18

Papironia ta'huantërinso'

1 Ina quëran a'na anquëninata' inápa quëran o'mararin, ni'nahuë, chiniquën nanantërinso'. Huënaráchin ni'ton, isoro'pa' a'pintërin. 2 O'marahuatón, chiniquën nonin.

“Nani huachi Papironia ta'huantarín. Panca ninano' niponahuë', ta'huantarín. Inaquë nisha nisha sopairo'sa' ya'huapona'. Nisha nisha chanaro' ca'tëros'santa' inaquë pa'sapí.

3 Papironiaros'sari notohuaro' piyapi'sa' anishacancantopi. Ina pochin cancantatona', copirnoros'a', piyapinënpita, inapita co noyahuë' nisapi. Monshihuaninso' pochin

nicatona', Yosë naniantopi. Ma'huano'santa' inaquë pa'anatona', nani ma'sha canapirinahuë'," tënin anquëni.

⁴ Ina topachina, inápa quëran a'nari itërin:

—Ya'ipi imaramasopita pënënanarquëma', natanco. Ni'cona papironiaro'sa' anishacancantochinënuquëma'. Ina quëran pipiramaso pochin nicatora', ama inapita pochin cancantocosohuë'. Co noyahuë' nipatama', Yosë ana'intarinquëma' canpitanta'. ⁵ Na'con oshahuanpi ni'ton, co Yosëri naniantarinhuë' ana'intacaso'. ⁶ A'napita aparisitopi ni'ton, no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin. Na'con na'con i'huërëtacaso' ya'huërin. Pa'pi co noyahuë' nipi. ⁷ Pita nicacaisoáchin cancantopi. Ma'sharáchin yonquiatona', a'napita nocanpi ni'ton, Yosëri aparisichin. Iporaso' cancanëna quëran yonquirapi. "Quiyaso' nóya ya'huërai. Hua'an pochin nicatoi, co manta' pahuantërincoihuë'. Co quëyeron pochincoihuë'. Co onporonta' sëtaraihuë'," topirinahuë'. ⁸ A'nanaya Yosëri ana'intarin huachi. Na'a piyapi'sa' caniozona', sëtazona', tanarotazona', napazona'. Yosëri chini chiniquën nanantaton, ana'intarin. Ahuiquitarin.

⁹ Nisha nisha copirnorosanta' anishacancantërinsozita sëtazona'. Huiquitërinso' nicatora', na'nëzona'. Yosëri ana'intoahuachin, na'nëzona'. ¹⁰ Aquë quëran quënanpachina', pa'pi të'huatapi.

"¡Ma'huantacha ninin paya! Papironia panca ninano' niponahuë', a'naroáchin ata'huantopi. Yosëri ana'intërin," tosapi.

¹¹ Ma'sha pa'ana'pirosanta' sëtatona', na'nëzona'. Nani ma'sha pa'anacaso marë' ya'huëtopirinahuë', co huachi insoari tëranta' pa'antaponhuë'. ¹² Notohuaro' oro, prata, na'pira'huaya pa'ton nininsopita, morin, sita, caninë'mëtë', quëhuanë'mëtë', inapita ya'huëtopirinahuë', co incari tëranta' pa'antarinhue huachi. Nisha nisha pimonontëro'sa', huiripomon quëran ma'sha nipisopita, nontëro'sa' pa'ton nininsopita quëran ma'sha nipiso', sha'pihua'na, hua'namia, huirina'pi, ina quëranpita ma'sha nipiso ya'huërin. ¹³ Nisha nisha pimoanacaso marënta' ya'huërin. Canina, nisha nisha cosharo' apimotacaso' nininsopita, yonarin pochin pimóchin nininso', pimo yaqui', pimo hua'sai', huino, toma', arina, trico, inapita ya'huërin. Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', cahuarioro'sa', toronano'sa', inapitanta' ya'huërin. Piyapiro'santa' pa'anapi asacatacaiso marë'. Piyapi chachin nipirinhue', ma'sharo'sa pochin yapa'anpi. Notohuaro' ma'sha ya'huëpirinhue', co huachi pa'anapihuë'. ¹⁴ Ya'huëhuano'sa' itazona':

“Huayoro'sa' nayaramaso' capa ninin. Na'a ma'sha ya'huëtopirinënquëmahuë', capa nisarin. Co huachi noya ya'huapomahuë',” tosapi.

15 Ma'sha pa'ana'piro'sa' na'con canapirinahuë', sètapi huachi. Të'huatatona', aquë quëran notërapì. Na'nëpona pochìn 16 itapona':

“¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano' niponahuë', ta'huantërin. Sanapi noyápiachin a'morinsò pochìn nipirinhüë', co huachi ya'huërinhuë'. Morin, caninë'mëtë', quëhuanë'mëtë', inapita a'mosahuaton, oro, na'pira'huaya pa'ton nininsò', inapita pë'pëpirinhüë',

17 a'naróachin ma'shanënpitarë chachin ta'huantërin huachi,” tosapi.

Nanchahuano'santa' marë pa'tatona', na'a ma'sha aquë quëran quëpirinahuë'. Inapoatona', na'con canapirinahuë', co huachi pa'sapihuë'. Piyapinënpitanta' inaquë sacatona', canapirinahuë', co huachi canapihuë'. Inapitanta' aquë quëran ni'sapi. 18 Pëiro'sa' huiquitohuachina', panca conaitarinso' quënanapi. Quënanpachina', pa'yanapi. “Co onporonta' a'na ninano' iso pochìn ni'chinëhuahuë'. Ma notohuaro' ma'shanënpita ya'huëtopirinahuë', ta'huantopi,” tosapi.

19 Chiníquën sëtatona', mo'shiquë nipashimototapi. Iráca sëtohuachinara, inachintopiso'. Na'nëpona pochìn itapona':

“¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano' nipirinhüë', ayarin. Marë nanchaquë pa'tohuatëira, na'a ma'sha pa'anatoi, quënai. Pa'anpatëira, na'con canapiraihuë', a'naromaróachin ma'shanënpitarë chachin ta'huantërin huachi,” tosapi.

20 Ya'ipi inápaquë ya'huëramasopitaso nipirinhüë', ama ina marë' sëtocosohüë'. Imarama' ni'ton, noya cancantoco'. Aparisitopirinënquëmahuë', nani Yosëri ana'intërin huachi. Ina marë' Quisoso ca'taninsopita, pënëntona'piro'sa', inapitanta' noya cancanchina'.

21 Ina quëran hua'narëso pochìn niantarahuë. A'na anquëninta' ya'noantarin, chiníquën nanantërinso'. Pancara'pi masahuaton, marëquë të'yaitërin.

“Pancara'pi të'yaitërahuëso pochachin Papironia ta'huantarin. Panca ninano' niponahuë', ta'huantarin. Yosëri chiníquën ana'intarin. Co huachi ya'huaponhuë'.

22 Iráca na'a arparo'sa' pi'nipi. Pirinano'sa', tronpitaro'sa', inapitanta' pihuipirinahuë', iporaso' co huachi mosica natanapihuë'. Co huachi sacatoro'sa' inaquë sacatapihuë'. Co huachi coshoro' nipiso' natanapihuë'.

23 Co huachi nanpara i'chinpiapihuë'. Co huachi inaquë sa'asapihuë'. Iráca notohuaro' ma'sha pa'ana'piro'sa' inaquë ya'huatona', na'con canapirinahuë', noyá ta'huantapi. Na'con pënotatona', nisha nisha piyapi'sa' isoro'paquë anishacancantopirinahuë', Yosëri ana'intarin huachi," ténin.

24 Iráca quëran huarë' inaquë Yosë imapisopita, pënëntona'piro'sa', inapita tëpapi. Ina marë anta' chiníquën ana'intarin huachi.

19

1 Ina quëran notohuaro' inápaquë ya'huëpisopita nonsapi natanahuë. Capa cancantatona', chiníquën nonsapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso piyapi'sa' nicha'ërin paya! Chini chiníquën nanantarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'.

2 Co topinan quëran ana'intërinhuë'. Ya'ipiya no'tëquën ana'intërin. Monshihuana'pi pochin nininso' nani ana'intërin. Inaso' notohuaro' piyapi'sa' anishacancantërin. Imapisopita tëpapi ni'ton, i'huërëtërin,” topi.

3 Ina quëran itantapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Co noyahuë' nipisopita ana'intërin ni'ton, huiquitapi. Pën co onporonta' tacopiarinhuë'. Conainta' tomontápon,” tosapi.

4 Napohuachinara, cato shonca catapini ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa' pochin nininsopita, inapitanta' isonahuatona', Yosë chinotapi: “¡Naporinchi paya! ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Shiranënuë huënsëaton, ya'ipiya hua'anëntarin,” tosapi. 5 Ina quëran Yosë shiranën quëran noninso' natanahuë.

“Ya'ipi Yosë imaramasopita ina chinotoco'. Hua'ano'sanguëmahuë nipon, piyapinënpitanquëmahuë nipon, inasáchin yonquico'. Ina nóya nicatoma' natërama' ni'ton, ‘Ma noyanquëncha, Siníoro, quëmaso paya,’ itoco’,” ténin.

Carniroa'hua sa'acaso' pita nisarinsó'

6 Ina quëran hua'huayátërahuë piyapi'sa' nonsapiso' natanahuë. Panca so'pora pochin tënëëntarin. Chiníquën huira ahuëtërinso pochin natanahuë.

“Ma noyacha Tata Yosëso paya. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntarin.

7 Huëco' capa cancantahua'. Noya cancantahua'. Inasáchin noya noya ni'ton, natëahua'. Nani ora nanirin Carniroa'hua sa'arinso pochin nicacaso'. Imapisopitarë' ya'huëmiatarin. Ni'co'.

Sanapi yaso'yahuachina, noyápiachin nitaparin.
Inapochachin imapisopita nitapacancanpi.

8 Huiríchin a'morëso pochin Yosëri noyápiachin cancan quëtërin. Tëhuëenchachin inari catahuarin noya nicacaiso marë'," tosapi.

9 Ina quëran anquëni sha'huitërinco ninshita'huaso marë': "Carniroa'hua sa'acaso' pita nininquë përapachinquëma', nóya cancantarama'," itërinco. Ina quëran itaantarinco: "Yosë chachin no'tëquën sha'huitërinquën ni'ton, ina ninshitëquë'," itërinco.

10 Naporo' isonahuato, yachinotopirahuë'. "Ama chinotocohuë'. Caso' anquënico. Co Yosëcohuë'. Canpita pochachin canta' Yosë natërahuë. Quisoso nanamën imarama' ni'ton, Yosëichin yonquiquë'," itërinco.

Quisoso nanamënáchin a'chinpatëhua', no'tëquën pënëntarëhua'.

Quisoso canatërinso'

11 Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Pi'iro'të' ni'soatohuachina, huiri cahuario quënantarahuë. Ina aipi quëmapi huënsëarin. No'tëquën nona'pi itërehuaso'. Ma'sona tëranta' sha'huitohuachinpoa', co onporonta' nonpintarinpoahuë'. No'tëquën hua'anëntarin. Quira nicaton, inimicoro'sa' minsëarin. 12 Ya'pirin pën nënërinso pochin huënaratarin. Na'a yancotëro'sa' oro quëran nininso' yancorin. Inaquë a'na nininëonta' ninshitërin, inaora nitotërinso'. 13 A'morinso' huënaiquë a'shitërin. Inaso' Yosë nanamën chachin ninin. 14 Notohuaro' inápaquë ya'huërinso'pitari imasapi, huiríchin a'mopiso'. Inapitanta' huiri cahuarioro'sa' aipi huënsëatona', sontaro'sa pochin pa'sapi. 15 Quëmapi quëchitërinso' nanamën quëran sahuëni pochin nininso' ya'huëtërin. Chiníquën nanantaton, nanamën quëran chachin inimiconënpita minsëarin. Noninso' sahuëni pochin nicaton, topinan noncharapirinhüë', co noyahuë' nipisopita minsëarin. Piyapi'sa' no'tëquën ana'intarin. Yosëri no'huirin ni'ton, oparo'sa' to'poirëso pochin oshahuano'sa' chiníquën ana'intarin. 16 Aipi a'morinsoquë nani ninshitërin:

ISO QUËmapi CHINI CHINÍquËn NANANTATON, YA'IPI
COPIRNORO'SANTA', HUA'ANËntarin. INASÁchin NATËcaso'
YA'HUËrin

tënin. Tonamënquënta' ina chachin ninshitërin.

17 Ina quëran a'na anquëninta' quënantarahuë. Inápaquë pi'i a'pininquë huanirahuaton, soporo'sa' përsarin. Ya'ipi chanaro' ca'tëro'sa' chiníquën përsarin.

—Huëco' Yosëri ata'huantarinsopita ca'quico'. 18 Na'a piyapi'sa' chiminapona'. Copirnoros'a', capitano'sa',

chiniquën nanantopisopita, inapita chiminapona'. Cahuarionënpitarë chachin ta'huantapona'. Hua'ano'sa' piyapinënpitarë chachin co Yosë imapihuë' ni'ton, ta'huantapi. Ma'huano'sa', sa'ahuario'sa', inapitanta co cha'ësapihuë', tënin anquëni.

¹⁹ Ina quëran ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' quënantarahüë. Na'a copirnoros'a' sontaro'sanënpitarë chachin niyontonapi. Huiiri cahuario aipi huënsërinso' minsëcaiso marë' quira nisapi. Piyapinënpitanta' yaminsëpirinahuë'. ²⁰ Quira nipachinara, huiiri cahuario aipi huënsërinsoari canarin. Canarahuaton, ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' masarin. Nonpin nanan pënëntona'pinta', masarin. Inaso', sacai' nininso' nicaton, notohuaro' piyapi'sa' nonpintërin ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' imacaiso marë'. Marcanën niacotahuatona', mamanshinën moshapirinahuë', minsëarin huachi. Minsërahuaton, cato chachin masahuaton, ana'intomiatarin. Nanpirapirinahuë', parisitopiqué të'yatarin huachi. Inaquë panca sono sha'pimo'shirë chachin pën tënëntápon. Co onporonta' pipiapihuë'. ²¹ Inapita imapisopitanta' ata'huantarin. Inaora nanamën quëran ya'ipiya ata'huantarin. Chiminpachina', chanaro' ca'tëro'sari huëcatona', natëaquë huarë' noshinëna' ca'sapi.

20

Huaranca pi'ipi nininso'

¹ Ina quëran a'na anquëninta' inápa quëran o'mararin, ni'nahuë. Panca catina, niahui, inapita së'quërin. Niahuiso' sopairo'sa' oncorapirinso' parti i'soacaso marë' së'quërin.

² O'marahuaton, panca ya'huan pochin nininso' masarin. Sopai chachin inaso'. Iráca quëran huarë' piyapi nonpintërin, Satanasë itopiso'. Ina masahuaton, catinaquë tonporin. Huaranca pi'ipinta' nipirinhüë' co ni'quiritarinhüë'.

³ Tonporahuaton, nanin acoporo' niningüë të'yatarin. Nani të'yatahuaton, oncorapiarin. Oncorapirahuaton, noyá pa'pirapitarin ama pipicaso marëhuë'. Huaranca pi'ipi co nanitarinhüë' piyapi'sa' nonpintacaso'. Ina quëran ocoiantapirinhüë', co hua'qui quëranhuë' Yosëri ana'intomiatarin.

⁴ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahüë. Na'a piyapi'sa' quënanahuë. Yosëri nani acorin coisë pochin nicacaiso marë'. A'napitanta' ni'nahuë. Isoro'paquë ya'huapona', Quisosoíchin imapi. Yosë nanamën a'chinpi ni'ton, tëpapi. Co ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' chinotopihuë'. Co nonanpiso' moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. "Quisosoíchin imarai," topachinara, nishitëconotëra'piapi.

Inapotopirinahuë', Quisosori ananpitaantarahuaton, ichihua'anëntarin. Huaranca pi'ipi hua'anëntapi. ⁵ Inapita'ton ananpitaantarín. Ina quëran nani huaranca pi'ipi nanihuachin, a'napita chiminpisopita ananpitaantarín ana'intacaso marë'. ⁶ Quisoso imarëhuasopita'ton ananpitaantarínpoa'. Noya nicatëhua', nóya cancantarihua'. Co onporonta' chiminarihuahuë'. Iráca corto hua'ano'sa' ya'huërin Yosë chinotacaiso marë'. A'na tahuëriso nipirínhuë', Quisoso imarëhuasopita noya noya chinotarihua'. Huaranca pi'ipi inarë'quënpoa' hua'anëntarihua'.

Sopai hua'an ana'intomiatërinso'

⁷ Nani huaranca pi'ipi nanihuachin, sopai ocoiantarin. ⁸ Ocoiantahuachin, isoro'paquë huënantarin nisha nisha piyapi'sa' nonpintacaso marë'. Ya'ipi parti paaton, notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin, Coco, Macoco inapita itopiso'. Inotë pochín co pichicasohuë'. Sopairi nonpintërin ni'ton, niyontonapi quira nicacaiso marë'. ⁹ Nisha nisha parti quëran niyontónahuatona', Yosë piyapínënpita ya'huëpíquë huë'sapi. Huë'sahuatona', ninanonën tancapítapi. Imapisopita yatëpápirínahuë', Yosëri nosoroaton, inápa quëran panca pën a'paimarin. Anotóhuachin, no'huipisopita ahuiquitarin. Ya'ipimiáchin ta'huantapi. Yosë imapisopitaíchin cha'ësapi. ¹⁰ Ina quëran sopai ana'intomiatarin. Hua'qui' piyapi'sa' nonpintërin ni'ton, Yosëri ana'intarin. Panca sono sha'pimo'shirë chachin pën orotërinquë të'yatarin. Co onporonta' pipiárinhuë'. Inaquë ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' parisitarin. Nonpin nanan pënëntona'pinta' inaquë chachin parisitarin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin chiníquën parisítapi. Co onporonta' sanoárinhuë'. Co onporonta' pipiápihuë'.

Ayaro' tahuëri ana'intërinso'

¹¹ Ina quëran panca hua'anëntacaso' shira quënanahuë, huíríchín nininso'. Inaquë Yosë huënsëaton, piyapi'sa' ana'intarin. Chini chiníquën nanantarin ni'ton, isoro'pa', pi'iro'të', inapita ta'huantopi. Capa nisarin. ¹² Ayaro' tahuëri nani nanirin ni'ton, ya'ipi chiminpisopita inatohua' huaniápona'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita ya'ipiya inaquë pa'sapi. Yosëri ana'intacaso marë' ayontónarin. Naporo' quirícaro'sa' inápaquë ninshítërinso' a'naya a'naya oníriarin. A'naso' nanpirin quiríca itopiso'. Inaquë Yosë imapisopita ninínënpita nani ninshítopi. A'na quirícantá ya'huërin. Inaquë ya'ipi ninëhuasopita ninshítërinpoa'. Noya ninëhuasopita, co noyahuë' ninëhuasopita, ya'ipiya nani ninshítërinpoa'. Ina nontaton, Yosëri ana'intarin. ¹³ Ya'ipi piyapi'sa' Yosëri nontarin. Pa'ítatona', marëquë chimiitopi

quëran huarë' ananpitaantarín no'tëquën ana'intacaso marë'. Insëquëso tëranta' chiminpisopita ya'ipiya ya'norapi. A'naya a'nayanpoa' nontarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', no'tëquën ana'intarinpoa'. ¹⁴ Chimirin, chiminpisopita ya'huëpiquë, inapita panca sono pën orotárinquë të'yatapi. Inaquë parisitomiátápona'. ¹⁵ Co nanpirin quiricaquë nininënpita ya'huëhuachinahuë' inaquë chachin a'pararin.

21

Nasharo'pa' nininso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochín niantarahuë. Nasharo'pa', nasha pi'iro'të', inapita quënanahuë. Yosë nohuanton, isoro'pa' ta'huantapon. Pi'iro'tënta' ta'huantapon. Marënta' co huachi ya'huaponhuë'. Ya'ipiya nasha nisarin. ² Ina quëran noyápiachin ninano' inápa quëran o'mararin ni'nahuë. Yosë ya'huërin quëran o'mararin. Quirosarin pochín niponahuë', noya noya ninin. Noyápiachin ya'norin. Sanapi so'yacaso marë' nitaparinso pochín noyápiachin ninin. Nasha Quirosarin itopiso'. ³ Inápa quëran chiníquën noninso' natanahuë.

—Iporaso huachi, Yosë piyapinënpitarë chachin ya'huërarín. Co onporonta' patarinhuë'. Inapitarë' ya'huëmiatarín. ⁴ Yosëri chachin na'nëi' amirayatarín. Co huachi chiminaponahuë'. Co huachi sëtaponahuë'. Co huachi na'nëponahuë'. Co pi'pisha tëranta' iquitaponahuë'. Iráca na'con parisitopirinahuë', co huachi ina pochín ya'huaponahuë'. Noya noya ya'huapona', tënin.

⁵ Ina quëran Yosë hua'anëntacaso' shiranëinquë huënsëaton, itërinco:

—Ni'quë'. Ya'ipiya anoyatarahuë. Nashasáchin acoarahuë. No'tëquën nontëranquën ni'ton, ninshitëquë'. Ya'ipiya natëtacaiso' ya'huërin, itërinco.

⁶ Ina quëran itantarínco:

—Nani ya'ipiya anoyatërahuë. Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahuë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huárahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. Napoaton nontoco catahuainquëma'. Ni'quë'. Chiníquën yamorohuatëra, o'orë'. O'opatëra, chiníquën cancantëré'. Inapochachin canta' catahuanquëma'. Yamororëso pochín cancantohuatama', nanpirin ii' quëchinquëma' noya cancantacamaso marë'. Caora nohuanto, catahuanquëma'. Insonquëma tëranta' nohuantohuatamaco, huëco' anoyacancanchinquëma'.

⁷ Sopai minsëhuatama', ya'ipi tapatëranquëmasopita

quëchinquëma'. Hui'nahuëpita pochin ni'saranquëma'. Casáchin yonquiaramaco. ⁸ A'napitaso nipirinhüë' parisitápona'. Ayaro' tahuëri na'a piyapi'sa' pënquë pa'sapi. Të'huatona' a'popisopita, co natëpisopitahuë', co natëtochináchinhüë' cancantopisopita, tëpatona'piro'sa', monshihuaninsopita, pënotono'sa', mamanshi chinotopisopita, nonpina'piro'sa', inapita panca sono sha'pimo'shirë chachin pën tënëntápaquë pa'sapi. Inaquë parisitápona'. Huaranca huaranca pi'ipinta' nipirinhüë', co onporonta' pipiapihüë'.

Ninano' inápa quëran o'mararinso'

⁹ Ina quëran a'nara' anquëni huëcapairinco, ana'intacaso marë' minë' quëtopiso'. Huë'sahuaton, itërinco: "Huëquë', nasha ninano' a'nochinquën. Inaquë Carniroa'huari huayoninsopita ya'huapona'. Sanapi so'yacaso marë' nitaparinso pochin noyápiachin ninin," itërinco.

¹⁰ Itohuachincora, hua'narëso pochin niantarahüë. Ispirito Santo nohuanon, panca motopi'pa' quëparinco. Inaquë noya ninano' a'notërinco. Nasha Quirosarin itopiso'. Ina ninanoso' Yosë ya'huërin quëran chachin o'mararin. ¹¹ Yosëso' noya noya ni'ton, ina pochin nicator, huënaráchin huënaráchin a'pinin. Na'pia'huaya pa'ton nininso pochin huënaratarin. Caspi itopiso'. Isihuico pochin niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantërë'. ¹² Pairatopiso' inápa masho ninin. Shonca cato' ya'coana ya'huëtërin. A'naya a'naya ya'coanaquë a'na anquëniri ni'sarin. Ya'ipi quëran shonca cato' ya'huëpi. Nisha nisha ya'coanaquë nininën nani ninshitopi. A'naya a'naya israiro'sa' huëntonën ninintërinso'. Shonca cato' ni'ton, ya'ipi ya'coana nanitopi. ¹³ Pi'i pipirinso' parti quëran pairatopiso' cara ya'coana ya'huëtërin. Pi'i ya'coninso' partinta' cara chachin ya'huëtërin. Huancana yonsanquëchin inapochachin cara cara ya'huërin. ¹⁴ Pairatopiso' shonca cato' na'pique paquëërin, panca nininso'. A'naya a'naya na'pique Quisoso ca'tano'sanënpita nininëna' ninshitopi. Shonca cato' ya'huërin ni'ton, ya'ipi nanitopi. ¹⁵ Ina ninanoso', pancana. Mitro pochin oro quëran nininso' anquëni ya'huëtërin a'nicaso marë'. Ina masahuaton, a'nirin. Ninano', pairatopiso', ya'coanaro'sa', inapita a'nirin. ¹⁶ Cato huaranca cato pasa quiromitro naporopitërinso'. Inapochachin pancanatërinso' ninin. Inaparinsonta' cato huaranca cato pasa quiromitro inaparin. ¹⁷ Pairatopisonta' a'nirin. Anquëni niponahuë', piyapi'sa' ma'sha a'nipiso pochin a'niton: "Saota shonca a'natërápo mitro ya'huëtërin," tënin.

¹⁸ Pairaso' na'pi pa'ton ninin quëran nipi. Caspi itopiso'. Ina ninanoso' oro quëransáchin ninin. Oro niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantërë'. ¹⁹ Paira paquëëmarinquë

noyápiachin nipi. Nisha nisha na'pi pa'ton nininsopita quëran nipi. Shonca cato' nisha nisha ya'huërin. Ya'natiirinsoso' caninton, caspi itopi. Ina quëran niantarinso' caninchin, sapiro itopi. Ina quëran caninton niponahuë', hui'tonchin hui'tonchin ninin, acata itopi. Ina piquëran canora niponahuë', caninton pochin ya'norin, ismirarita itopi. ²⁰ Ina quëran quëhuanën nisahuaton, pi'pian huiri huiríton hui'shatërin. Onisi itopi. Ina quëran niantarinsonta' quëhuashin, cornarina itopi. Ina piquëranso' sha'píchin, crisorito itopi. Ina quëran caninton, piriro itopi. Ina quëran niantarinso sha'píton, topasio itopi. Ina quëranso' crisoprasa itopi. Inanta' caninton chachin. Ina piquëranso' caninton niponahuë', pi'pisha pi'pisha quëhuanën ya'huëtërin. Casinto itopi. Ya'natontarinsoso' caninchin, amatista itopi. Ya'ipi quëran shonca cato' ya'huërin. ²¹ Ya'coanaro'santa' noyápiachin. A'naya a'naya panca huiri na'pi quëran nipi. Cachinta' oro quëran chachin ninin. Orosachin niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantëré'.

Yosë chachin a'pintarinpoaso'

²² Inaquëso' co Yosë chinotacaso' pëi' ya'huërinhuë'. Yosë chini chiníquën nanantërinso chachin ya'ipi parti ya'huarin. Carniroa'huanta' ya'huarin ni'ton, noya noya chinotarihua'. ²³ Inatohua' pa'patëhua', co huachi pi'i, yoqui, inapita nohuantarihuahuë'. Tata Yosë chachin huënaráchin a'pintarinpoa'. Carniroa'huanta' a'pintarinpoa'. ²⁴ Inaquë nisha nisha piyapinpoa' napopianachin yonquiarihua'. Noya a'pintarinpoa'. Nisha nisha copirnorosanta' isoro'paquë chiníquën nanantaponaraihuë', naporos Yosëichin yonquirapi. "Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa paya," tosapi. ²⁵ Inatohua' co huachi tashiarinhuë'. Ya'coanaro'santa' co huachi oncotapihuë'. ²⁶ Naporos nisha nisha piyapinpoa' noya noya nicatëhua', inaquë ya'huarihua'. "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyacancantërinpoa paya," ta'tëhua', inasáchin yonquiarihua'. ²⁷ Noyasáchin inaquë ya'huapona'. Co manta' osha ya'huërarinhuë'. Co noyahuë' nipisopitaso', co ya'conaponahuë'. A'naquën nonpinatona': "Imarai quiyanta'," topirinahuë', co inapitaso' ya'conaponahuë'. Carniroa'hua imarëhuasopitaráchin inaquë ya'huëcontarihua'. Nanpirin quiricaquë nininënpoapita nani ninshitërinpoa'.

22

Nanpirin ii'

¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Nasha Quirosarin niantahuato, anquëni

pancai' a'notërinco, noyápiachin nininso'. Inaso', Nanpirin ii' itopiso'. Yosë hua'anëntërin quëran pipirarin. Inaquë Carniroa'huanta' hua'anëntarin. ² Ninano huáncana ii' pa'sarin. Cato yonsan quëran chachin nara papotërin. Nanpirin nara itopiso'. Nani yoqui nitarin. Shonca catoro' nitaso', pi'ipi naniarin. Monoquëonta' ya'ipi piyapi'sa noya ya'huëcaiso marë' ya'huërin. Co huachi canioponahuë'. ³ Inaquë co huachi ana'intinpoaso' ya'huaponhuë'. Tata Yosë Carniroa'huarë chachin hua'anëntarin huachi. Nani tahuëri piyapinënpoapita ina chinotáparihua'. ⁴ Inaquë pa'patëhua', Yosë chachin nirayarihua'. Inasáchin natëarihua'. Ina piyapinënpita nisarihua' ni'ton, nininën tè'yaquënpoaquë acotarínpoa'. ⁵ Co onporonta' tashiaponhuë'. Co huachi pi'i nohuantarihuahuë'. Co nanparin tëranta' nohuantarihuahuë'. Tata Yosëichin a'pintarinpoa'. Ichihua'anëntarinpoa'. Co onporonta' pipiarihuahuë'.

Quisocristo o'mantacaso' tahuëri

⁶ Ina quëran anquëni sha'huitërinco: "Íraca quëra huarë' Yosë nohuanton, a'naquën ninopi. Iporaso' anquëninënco a'paimarinco ninoca'huaso marë'. A'notëranquën ni'ton, ninshitëran Yosë piyapinënpita nitotacaiso marë'. No'tën nanan nani sha'huitëranquën. Ya'ipiya natëtacaiso' ya'huërin. Co hua'qui quëranhuë' ma'sha onpoarin," itërinco.

⁷ Quisoso chachinta' naporin: "¡Tëhuëenchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahuë! Nani ma'sha anitotëranquën ninshitacamaso marë'. Insoquëma tëranta' natëhuatama', noya cancantarama'," itërinco.

⁸ Caso' Coanshaco nani ma'sha ni'nahuë, natanahuë. Anquëni sha'huitohuachincora, isonahuë chinota'huaso marë'. ⁹ Yachinotopirahuë', sha'huitërinco. "Ama chinotocosohuë'. Caso' anquënico. Canpita pochachin canta' Yosë natërahuë. Íraca quëran huarë' a'naquën Yosë nanamën pënëntërin. Quëmanta' pënëntëran. A'napita iso quirica natanahuatona', natëapi. Ya'ipinpoa' Yosë natërehua'. Napoaton inasáchin chinotëquë'," itërinco.

¹⁰ Ina quëran itantarínco: "Ya'ipi Yosë anitotërinquënso' nani ninshitëran. Ama topinan ninshitëquësohuë'. Ninorinso' nani naniriarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' nanan a'patëquë' nitochina'. ¹¹ A'naquën natanaponaraihuë', co natëapihuë'. Co noyahuë' nipsisopitaso', aquë aquëtë' co noyahuë' nisapi. Co nishinahuën cancantopisopitanta', aquë aquëtë' niina'. Noya nipsisopitaso' nipirinhue', noya noya nisapi. Yosëichin cancantopisopitanta', noya noya imaina'," itërinco.

¹² Ina quëran Quisoso chachin itërinco: "Tëhuëenchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahuë. O'mantahuato,

ya'ipiya no'tëquën i'huërëtarahuë. Co noyahuë' nipsisopita ana'intarahuë. Noya nipsisopitaso' acanaarahuë. ¹³ Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahüë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huárahüë. Co onporonta' ta'huantarahuë',” ténin.

¹⁴ Huënaïnën quëran anoyacancantërsopita nóya cancantapona'. A'mopiso' pë'sarëso pochin noyápiachin cancantapi. Inapitasáchin nanan ya'huëtöpi nanpirin nara nitërinso' capatona', nanpimiatacaiso'. Naporahuaton, nasha Quirosarinquë noya ya'conapi. ¹⁵ A'naquënso nipirinhüë', co onporonta' Yosë ya'huërinquë pa'sapihuë'. Ni'ni pochin cancantopisopita, pënotono'sa', monshihuana'piro'sa', tëpatoro'sa', mamanshi chinotopisopita, inapita aipiran ya'huëmiatapi. A'naquëonta' nonpinápi ni'ton, co nohuantapihuë' no'tën nanan imacaiso'. Inapitanta' co onporonta' Yosë'pa' pa'sapihuë'.

¹⁶ “Ca Quisosoco anquëninëhuë a'patimaranquën. Nani nanan sha'huitërinquën ya'ipi imarinacosopita nitotacaiso marë'. A'naya a'naya niyontonpiquë a'patëquë' nonchina'. Iráca Tapi ya'huapon, Yosëri sha'huitërin: ‘A'na tahuëri shiparin nóya nisarin. Ya'ipi piyapi'sa' nisha'ësarín,’ itërin. Ca inaco. Tapi shiinco chachin. Caso' huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin a'pintaranquëma',” itërinco Quisoso.

¹⁷ Ya'ipi Quisoso imarëhuasopita: “O'mantaquë' Sinioro,” itërhua'. Ispirito Santonta', inachachin ténin. Natanamasopitanta', “O'mantaquë' Sinioro,” itoco'. Yamororëso pochin cantantohuatama', huëco' nanpirin ii' quëchinquëma'. Achinirinpoaso pochin quëtarinquëma' noya cancantacamaso marë'. Co manta' pa'tërinhuë'.

¹⁸ Nani no'tëquën ninshitëranquëma'. Ya'ipi ninorinso' no'tëquën ninshitëranquëma'. Natanpatama', inachachin a'chinacaso' ya'huërin. Iso nanan apancatohuatama', iso quiricaquë sha'huërinso chachin nisha nisha quëran Yosë ana'intarinquëma'. Na'con na'con ana'intarinquëma'. ¹⁹ Iso quirica quëran nani no'tëquën anitotëranquëma'. A'na nanayan tëranta' apahuantohuatama', co nanpirin nara nohuítaramahuë'. Co Yosë ninanonëinquë pa'saramahuë'.

²⁰ Quisoso chachin anitotërinco' ya'ipi ninshitëranquëma'. “Tëhuëchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahüë,” ténin. ¡Inapoquë' Sinioro! A'naroáchin o'mantaquë', itërahüë.

²¹ Sinioro Quisoso noya catahuainquëma'. Ya'ipi imaramasopita nosoroatëinquëma', catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.